

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
wudawańi Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawańi
J. E. Smoleń.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štwortlētna předpłata pola
wudawania 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ np.

Císto 1.

5. januara.

Lěto 1861.

Wopřijeće: K nawiedzenju. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Wolschin. S czerwonych Moźliw. — Pschedmjenje ljeta. — Dopisy. — Přilopk. — Hans Depla a Mots Tunka. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesće. — Čali sakskošlezynske železnicy z budyskeho dwórnišća — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

K n a w e d z e n j u.

Egi ſami čeſčenii woteberarjo Sserbskich Nowinow, kotsiž chzedža ſa
ne na prjene ſchtwörtlēto 1861 do prjedka płaćizę, nech njetko 66 np. we
wudawarni Sserbskich Nowinow wotedadža.

Reditia.

Swětne podawki.

Sakſka. Ieho majestocj kral Jan je khorocj nimale pschedjetrač, tola budje wón ſo njeſotre nedjele jara na kędžbu bracj dyrbecj, ſo by ſebi ſe ſazym wukhadom uſeſchtođiſ. Echo dla tež kralowska familiia dla ſbozopschedja k nowemu ljetu nikoho psched ſo nepuſchczęſche, kaž ſo to hewal ſtane; pschedtož nowe ljetu du wſchitn wýchši kralowszy ſastojniſy, kaž tež najwýchši ſastojniſy mjeſta Dražđan psched krala, ſo bychu jemu k nowemu ljetu ſbože pschedli. To ſo ljetja činič ſehodžęſche, dokelž bje kralowa Amalia ſledy wot maſrow wotkorela a kral Jan iich dla hiſteče ſtow paſteſche. A k temu pschedidje tež, ſo runje nowe ljetu pryzehyňje Sidonia a Sofia tež na maſry ſtoreſtej, tak ſo bjechu myžlje kralowskeju ſtarſtej jenož jeji ſwobojbje pschiwobrocjene. — Do Dražđan bje psched njeſotrym čažkom wuherski hrabja Ladislav Teleki pschedijel. Dokelž bje ſo w ljeccje 1849 jara na wuherskej revoluziji wobdželiſ, dha bje potom čjeſkač dyrbiak a do nowiſteho čaža ſ wetscha w Franzowſkej a Kendželskej bydlit, hač bje wondanjo ſ jendželſkim požom, hđež ſo wón ſa wjeſteho Harolda wudawaſche, do Dražđan pschediſ. Tam bjechu bóryh widželi, ſo wón žadny Kendželčan neje, a dokelž bje wón woſebje ſ wuherskimi ſwobojbami wobkhadžač, dha bjechu ra to tukali, ſo je wón po prawym ſ Wuherskeje. Duž bje ſo polizia dale ſa thym prajšala a dokelž bje wón bóryh prajik, ſhto wón je, dha bjechu jeho tež hnydom ſadžili a jeho dla do Wina piſali, dokelž matej Sakſka a Rakuska to ſjenocjenje, ſo ſebi ſwojich pschedupnikow ſeſtejet. S Wina pschedidje hnydom požadanie, ſo dyrbiak tam Telekia poſlaci, ſhtož ſo tež ſta. To pak ſu wſchelake

njemſke a wukrajne nowiny ſakſkej polizii jara ſa ſto woſale, woſebje dokelž bjeſche Teleki predy w Rakuskej k ſmerci ſotbudiſ. Ale ta zka wjez je ſlónčnije ſa neho derje wupanyla, pschedtož rakuſki thjezor je jeho hnydom zylje wobhnadžiſ a na ſwobodu puſchecj. — Budyski hamt woſiewjuje gmejniskim prjodkſtejerjam, ſo maya hač do 9. januara ſapiš wobydlerjom, kaž tež ſapišy weſných deputirtow a khudých na hamezie wote‐dacz. Majſtere ma ſo to w drugich hamtſkih wokreſach tež taſ ſtacj.

Pruſh. Pruſki kral Bedrich Wylem IV. je w Sanshouci 2. januara pschedipolnuj w 1 hodzinje wumreč. Wón bje ſo 15. oktobra 1795 narodžiſ a naſtrupi pruſki kralowski thrón 7. junija 1840, jako bje ſo predy hižom w ljeccje 1823 ſ bayerskej pryzehyňmu Hilžetu (dwójniſkej ſotru ſakſkeje kralowje Amalije) woſenik, ſotruž je njetko jako ſrudnu wudowu ſawostajit. Dokelž wonej žanyh džecji nemjeſchtaj, dha je njetko jeho ſtarſhi brat, dotalny pryzregent Bedrich Wylem pod menom „Wylem I.“ pruſki kralowski thrón naſtrupiſ. — Pruſki krajny ſejm je k 14. januara do Barlina powołany.

Nakuſh. Wſchelake nowiny chzedža wedžecj, ſo budje nowy minister hrabja Schmerling ſa minister pschedhydu pomenowanym a ſo wón zylje nowo ministerſtwo hromadu ſeftaja, kotež by na tajke wafchnje ſlutkowacj mięko, kaž ſo to w drugich konſtituationalnych krajacj ſtawa. Wón dže teho dla tež to dokonecz, ſo by ſo 20. februara ſejm wuherskich krajow w Peſchecjje, ſlowjanſko-njemſkih paſ w Winje ſapocječ možt. — Hač runje je hrabja Schmerling ſwome ministerſtwo ſ wukrjimi ſlubenjami naſtrupiſ, dha to tola w

peniežných nasežnosćach ničo pomhalo neje, dokelž ſebi wſchón ſwjet myſli, ſo budje w nalięciu Venezianskeje dla wójna. Rakuske paperjane peniež ſu teho dla ſaſo wo njeſotre prozenty ſpanyle. — Khejor je porucžil, ſo ma ſo tał menowana herbſta Wojwodina, kotaž bje hač dotal žamostatna, ſi Wuherskej ſjenociež, kaž je to ujehdy predy bylo, ale ſo dyrbja tam Sſerby poſne prawo ſwojeje narodnoſcje we wſchym naſtupanju wuziwač. — W Praſy bjechu wóndanjo piſma na róžach haſtom pſchilſpene, w kotaž ſo Čechajo napominachu, ſo dyrbja w tu khwili ſi mjerom bjež, dokelž prawy čaſh hiſcheze pſchischoł neje a ſo dyrbja ſo ſlónčnje na Napoleona ſpuschczej a t. d. — Dokelž je ſo Vladzaram a Chrowatam radžilo, ſo maja njeſko žamostatne ſarjadowanie (Verwaltung), dha chzedža ſebi to njeſko galizyſy Polazy ſa Galiziū tež žadacž a poindže pečja teho dla deputazia do Wina, ſo by khejorej proſtu w taſkim naſtupanju prjódtkožila. — S Pólskej pſchihadzeja poweſcje, ſo je tam lud jara na Njemzow a Židow roſkobeny. — Na krakowskej univerſicje, hdež ſo hižom wele wučených pſchedmetow po pſchikafni predaſcheho wiſteſko ministerſtwa ujemſy wučeſche, je njeſko tajſa njemſka wučba zyſje ſahnata a wuči ſo wſchitko ſaſo ſi pomozi pólskeje ryčeje.

Franz o w ſka. Pſchi ſbožopſcheczu, kotaž zufy póſlanzy nowe ljetu khejorej Napoleonie pſchinczechu, prajesche wón ujehdze tele ſłowa: „Ja ſo Wam džakuju ſa te pſcheczu, kotaž ſeje mi prajili. Ja ſi dowjereniom do pſchichoda hladam a ſzym pſchewjedceny, ſo budje pſcheczelniwa pſchecjenosć weichow mjer ſdžerječ.“ — S tuthy ſłowow nehodži ſo ſudziež, hač ſmjejemy mjer abo wójnu; pſchetož to my hewal hižom wjemy, ſo ſo pſches pſcheczelniwu pſchecjenosć weichow mjer ſdžerji. Hdy budžiſke Napoleon projit: „Ja budu na to džerječ, ſo Garibaldi a ſardinſki kral Venezianskeje dla ſi rakufskim khejoram wójnu. **nesapocžuetaj,**“ dha by to ſtere ſłowo bylo, kotaž by ſwjetej mjer ſaruežilo, ale te Napoleonowe ſłowa, kotaž wón je nowe ljetu reknýk, ſu tajſe, ſo ſebi jedyn ničo w j e ſ t e ſ i nich wſacž nemóže, a taſ ſmy dale w tej newjeſtoſci a w tej bojoſci pſched wójnu žiti, ſetrejež ſo hižom njeſotre ljeta bojimy. — Do Toulona je wot khejora poracžene, ſo bychu franzowſkim lódzam, pſched Gaëtu ležazym, ſaſo na mjeſaz zyrobu poſlali. S teho chzedža njeſtoſi wjeſteči, ſo budje wobleženje Gaëth ſi najmeňſha hiſcheze ſchtyri nedželje tracž. — Rakuski póſlanz, weich Metternich, je Napoleonie wosſewil, ſo rakufi khejor Veneziansku pſchedač nočze a ſo wón teho dla na nikoho poſluchacz nebudje, kiz by ſi nim chyžek pſchekupſte jednanje wo Veneziu ſapocžec. — Dedyń adjutant herbſkeho werha Michała je do Pariza ſi khejorej pſchischoł. — Marschal Pelsier, kiz je ſa

gouverneura Allgierskeje poſtejeny, je ſo tam ſe ſwoje mandželskej podał. — S Chiny je wele krafneho dobyca na puczu do Franzowſkeje.

Italia. S Gaëth piſzachu, ſo je mandželska krala Franza tutu twerdžiſu wopuschczila a ſo do Roma podala, njeſko pał ſaſo powedaja, ſo je wona pſchi wſchym bombardowanju pola ſwojeho mandželskeho woftaka, hač runje je wſhoko žamodruha. — Sardinſy maja njeſko pečz batteriow hotowych, ſi kotaž Gaëtu bombardiruju a tam ſakody doſč načineja. Tola pał ſo jim hiſcheze radžiko neje, žanu neapelſku batteriu roſtſelecž. W tał menowanym hornym mjeſcje je wele khejoram wot Sardinſkich podſielanych. — Njeſotre nowiny powedaja, ſo neapelſki kral kóždu nód na jenej lódzi tamniſcheho pſchiftawa (Hafen) ſpi a ſo rano ſaſo do twerdžiſu poda. — Bamž je 17. decembra ryč ſi ſhromadzejuh kardinalam džerjal, hdež wón wobżarowasche, ſo ſo badenſki konfordat wuwedł neje, a franzowſku knihu, w kotaž je prajene, ſo móhle franzowſki khejor tež ſa Franzowſew bamž bjež, besbóžnu a neklíčomnu menowasche. Wón wobżarowasche dale, ſo ſu w Italii težko klóſchtrow ſahnali a protestantske zyrkwo ſaložili a t. d. — Kral Viktor Emanuel je ſo ſi Neapela do Turina wročiſ. — Sredž januara ſo ſardinſki ſejm poſleni ras ſeñdže. Wón chze na tutym poſlenem ſeñdzenju Viktora Emanuela ſa italſkeho krala wuwokacž a na mjeſto ſardinſkeho ſejma ſapóſlanzow italſkeho ſejma powokacž. — Duž potom wjazy rjekacž nebudje: ſardinſke kraleſtwo, ale italſke kraljeſtwo, ienož ſo Venezianska a Rom hiſcheze pobrachujetaj a Gaëtu kaž tež palermiſku zitadellu Franz II. w ſwojej možy džerži.

Turkow ſka. Kſchecžijenjo ſwokoſnoſcje mjeſta Niſy ſu konsulam kſchecžijanskih werchow piſmo do Belgrada poſlali, w kotažm woni praja, ſo pſchecžehanja Turkow dſjehe ſi mjerom ſneſež nemóža. Wont wukladiju, ſo ſo w ich krajini po wotjeſdžje wulkovezira poſlepſchilo neje, ale ſo ſo jim njeſko hubenſko dže, džižli predy. (Sultan bje tam menujž dla ſkóržbow tamniſkih kſchecžijanow ſwojeho ministra abo wulkovezira poſlak a tón mjejeſche porucžnoſcž, wobeježnoſcje kſchecžijanow wotſtronicž. Ale jako bje ſo wón wročiſ, ſakhadžachu Turkojo hóre, hač predy.)

Amerika. S Newyorka piſaja, ſo ſo tam hara bes poſomčimi a poſnožnymi krajemi hiſcheze lehnyka neje, ale ſo je tam noweho pſchedſydh dla hiſcheze pſcheczo wele nepokoja. Ma ſejmje bu wot ſenatora Douglaſa namet ſtajeny, ſo ſo to pſchitwacž neſmje, hdy bychu ſo poſlunske kraje wot poſnožnych wottorhičez chyžke a ſo dyrbji pſchedſyda wójsko na ne poſlacz.

Ze Serbow.

S W o l s h i n y. Veczor w 10. hodžinje 12. decembra s. l. wuñdze tudy pola Förstarę woheń a wotpalischu so jich domske, hródz a brózen. Kaž so powšchitomne poweda, dha je so cziesla Jurij Wiecza s pomenowanym Ryzyk wusnak, so je woheń saložil, dokelž neje džjeka mjeł. So je do jaſtwa na dalshe pscheptytowanje wotwiedzeny, to so roſyml. Ludžjo paſ, kiz nejšu wopikzy ani neſwierni ani ſjenizy, moja w nashei woſkołnosći psches zjekle ljetu džjelo. Hdy budžishe so Wiczas newusnak, dha budžishe so drje najwiažy Ludži na njeſkoho druheho hrjeſčilo, dokelž je Förstar swoje, predy jara niſko ſawjeſczene, twarenja psched krótkim čzaſom wyſhe ſawjeſczil. Tak je, džakowano Bohu, wjernosć bóry na ſwjetło pschiſčla a neje Förstar žaneje neſawinowaneje hčiwyh čjerpič trebał.

S czerwonyh N o ſ l i z. Nasch čeſczeny ī. s Brescius a jeho kneni mandželska ſtaj psches 30 ljudym džiecjom rjane Božje džjerzo ſhotowaloj. Daſeſche so jim draſta a druhe muſne potreby. Pschiſpmnicz čzemny hiſčeže, so je so to hižom druhe ljeta tež tak ſtało.

Pschemjenenie ljeta.

Tawſynt ljet je psched tobu kaž tón džen, kiz wčera ſaſchoł je. (Pſalm 90, 4.) — Se starých čzaſow so poweda: W klóſčitrije jencho pôlvôzneho kraja bjeſche mnich, muž połny bohabojoſcze a duchomneje mudroſcze, nesprózny a neſmerny w duchomnym ſliedzenju. Njehdyn rano džeshe wón roſpomnejo a myſlo ſ klóſčitra do bliſkeho ljeſa. Schtomu ſtejachu w połnym leženju. „Naljeczo je“ reſny wón pschi ſebi, „a bóry pschińde ljerzo a potom naſhma. To je pschemjenenie; ale wjecznoscž, o Božo, je pschezo jenajka a ta ſama. Kak móže žane ſtwareńcko taſku wječnu to ſa mžnoſež ſneſcz, so nebh ſahinyko. Haj, wumrecz čhyz ja rad; tebe, o Božo, wot woblecza widzecz, je ſbóžnoſcz: ale wjecznje bes pschemjenenia!“ „ſchtó ſneſze tutu myſlisczu?!” — W tajkich myſlach džeshe wón pschezo hluſje do ljeſa a hlaj, wono bu pschezo ſuſyſčio woſko neho. Na mjeſto dubow a jjeſlow widzi wón zedry a paſmy. Wón chze poſtaſcz, ale kraſný ſpjew ſ weſčka jeneje paſmy czehné jeho dale. Wón pschi nej ſtaſane a wobhladuje ſebi tam teho ſpiewarja a jeho wulzy rjane perja. Šynki jeho ſpiewa ſu žarowaze, jako hčhu ſkoržile wo ſachodnoſcž, a pschi tym ſu ſaſo tak weſole, jako hčhu pschipowedale najkraſnishi pschiſčod. Połny wuſokich džiwanjow ſteji wón a poſlucha a hčly hoſoſnych ale tež weſelyh ſacžuczow kapachu jemu ſ wočow na ſemju.

Tola bóry bje ſylſow kónz; pschezo bóle wolsche- wjazh wjetr na neho wjeſe, pschezo kraſniſho tón ptak ſpjewa. Wón poſlucha wſchitlon proſih a hlaſa bes ſaſtacjia horje. Napoſledku dopomni ſo, so tu hižom dolho ſteji a so je čaſz, ſo domoj wrózicž. Wón poda ſo na dompuč ſ ſwojemu klóſčitrij hluſko ſamýſleny do weſelyh wopomnenjow, a hč ſu ſaſo tón predawſ i: na mjeſto zedrow a paſmy ſchindu duby a jjeſlje. Wón wuftupi ſ ljeſa a widzi ſwój klóſčitr, ale, hlaj, wón neſnaje jón wjazh, tak pschemjenika je ſo jeho ſwoktownosć; ſtolph a wjeſie (tormy) ſu hiſčeje twarby. Wſchitko je hiſče; — wón ſtupi nûts, a — hlaj, — lute zuſe woblecza, kiz njemje na neho po- hladuja. Wón pyta ſwoju ſtricžku: — wona je precž. Maſtrózany prascha ſo wón mnichow, kotsiž jeho ſa zuge ſſierenje džerža, ſa tym a tamnym. Woni menuja jemu neſnate mena a prascheja ſo jeho: „Schtó ſy th a ſ kajkim prawom ſy do naschego klóſčitra pschiſčok?” Spodžiwajo reſne wón ſwoje meno a pschiſtaj, ſo je dženja rano do ljeſa wuſhół. Duž pschetorhne jedyn tych pschitomnych mnichow jeho rycz, prajizh: „Ja čiſtach w jenych starých kniħach wo jenym mnichu twojego mena, kotsiž bjeſche psched tawſynt ljetami w naschim klóſčitrije. Wón ſo weſe modleſche a bje nesprózny w duchownym ſliedzenju. Njehdyn rano džeshe wón do ljeſa a ne- pschińde ſaſo. Bjeſche ſnadiž th tón ſamý? Hlaj, čaſz je njeſko hiſče, jenož Boža ſmilnoſc je ta ſama.“ Duž poſbjęze tón mnich ſo modlo ſwojej ruzy a reſny: „Ja tſchepotach w dňach ſwojich dwielowanjow (zwysłow) psched myſlu wjecznje to ſamnoſcze; njeſko ſy ja tawſynt ljet jenož jedyn hčbz ſ paradisa hčyſčal, kotsiž kaž wo njeſkto ſhubene ſkoržeſche a pschiſčodni kraſnoſcž pschipowedache, — a hlaj tute tawſynt ljet ſu mi ſaſche kaž hodžinka (ſchtundžiečka), — kaſke budže halle tamne ſbóžne weſelje, hdyž my tebe, o Božo, widzecz budzemy! Njeſko je mi lohko, njeſko ma mój ſemſki bjeſh ſwój kónz; moje wuſho je hčyſčal a moja wutroba je ſhonika!“

A ſpushezjivſhi ī ſemi pschewobroczi ſo wón do procha.

G. L.

D o p i s y.

Z Biskopic 30. hodownika 1860. Kraſnije blyſčaczhu ſo jaſne ſwjeſčki we ſali naſheje tſjelerni ſwiatyh veczor a wone ſo na blyſcotatych ſchomikach palachu. Pod tymi ſamymi ležachu nowe kholow, ſuknje, lažy, ſchörzuchi, rubeſčeza, ſchryzlie, jabluka a worechi ſa 176 ljudnych džieczi. 124czom bjeſche ī. ſu- kelnik ryczet Hermann ſam ſa ſwoje peneyh wulku wobradu ſhotowal, haj, bjeſche jim tež hiſčezen peneyh pschiwdak. 30czom džeszejom doſta ſo weſe barow psches

to, so bjechu mjeschćenjo penesh sa te ſame nahromadžili. A žonske tovarſtvo kotrež tudy hizom tōjšte ljet wobſteji a ſvozomnu džjelarwoſč wopokaſuje, bje runje tak trjebne kaž wuberne dary ſa 22 hōlzow nadako, kotrež ſo jim tudy na ſwedjeniſte waschnje pſche-podaču. Tuči hōly hjechu ſ tuđomejne ſchtrikaſkeje wucjernje. Spjewachu ſo pač pſchi tutym ſwedjeniſkim wečoru khjerliſche ſ pſchewdom posawnow a wucjer ſa pač a polaſowaſche we wutrobnih a jadriwnih ſlo-wach na teho, kotrež je daty ſa najkražniſhi dar zyklmu člowitwu; wón polaſowaſche na tu nebesku ſwjezu, kotrež je we wutrobač milionow a ſažo millionow ſaſhwjeczena pſches naſcheho ſbōžnika. Džen predy wobradjeſche ſo njehdje 40čom džječom wobarnovanskeje ſchulje, pſchi kotrežm weſylym ſlutku tón ſamy knes ryč džerjeſche. — Tudy budje ſo we nowym lječije wulka nowa wucjernja twariž. Tež je ſo tu wot ljeta ī ljetu ſyka džeči pſchisporjača, ſo stare wucjernje wjazh derje doſhačač nočjeja.*)

Džecjaze khoroſe neſku hifčezen zyļje ſaſtało, tola maya ſ zyka dobry wotlhad. — Teju člowekow, kotrež bjeſchtaj, kaž je w ſwojim čažu powedane, ramenjovſkoho klamarja a korečmarja Hauffu w noz̄y koloj, ſu po krótkim popanuli. Š Hauffu ſo poljeſchjuje a knadž tón ſamy we krótkim zyļu nadpad pſchewine. — Restauražia na butrowej hori je najenkej ſa 110 toleč pſchepodata a budje tež we ſyml ſa wophtarjow wotewrena. —

II.

Bružničarjowe wotmolwenje. Bružničar dava redakcii ſerbiſkih Nowinow ī natwedenju, ſo ſo neje ſwjerik, ſjawnje do bružničow hiež, pſchetoz wón bje ſhonik; ſo w Dubom a Vorsheci a pecja tež w Suberničzy na neho džerža, dokelž je ſebi tam na to a wouo hubu torhal. Duž ſu pecja na neho čakali, ſo byču ſo jemu džakowni wopokaſali. Neje ſich malo hrebalo, ſo je pſches ſwoje hſupikoſte wopisjanje ludzi ne-žmiluje ſhkrjet. Šhonik pač je, ſo je ſo w Suberničzy puznik na prawu ſtronu wobročiš a nikoho wjazh wopak nepokaſuje, a pſched dubjanskij korečmu je ſo to napikno hubeneho njemſkeho prawopiža tež ſhubilo. To je bružničarej ſchwindač wupowedač.

Dokelž je hjeret dobra ſanicja cijer, do che ſo bružničar na ſankach do Pruskeje doveče, nebudža jeho pač tam ſnacj, dokelž ſo hujom ſchýtri nedželje neje pod nožom truhal. Hewak che jemu nôzny ſtražnik teſak požegicj; duž budje derje wobroneny, a nich ſo holenjo abo polenjo, horenjo abo delenjo, Njemž abo Rukicjanam podobni ſerbiſko na neho ſmuža, wón budje ſo twerdje wobarač. Wyſhe teho myſli ſebi jahodač

a bružničar: ſhtož ma wulku hubu, — a tu ſu tam ſich pecja wele na jahodarja mjeli — tón neje wutrobitu muž. W ſwojim čažu bružničar ſažo pero do ruki wosme a ſwoje pižmo do ſerbiſkih Nowinow poſcele, a jeli je redakcija horje wosme*), dha budža je cijatč bružničarjowi pſcheczeljo a neſcheczeljo. Bože džecjo je jemu ujeſchtó worzelowych perow wobradžiko, teho dla je možno, ſo ſo pižmo wotrie radži.

Serbiſkim Nowinam a woſchje tež Lužižanaj wele woteberarjow (wjazh w Sakskej, wele wjazh pač w Pruskej) w ſerbiſkih Lužizach, a redakciomaj wele ſtrowja a ſboža na nowe ljetu! **Bružničar.**

Přílopk.

* Še ſwobodneho miesta Hamburga piſaja, ſo ſu tam predawſhoho předarja tak menovanéje njemſko-katholskeje woſhadu w Lipsku, Dr. Beyera, po požadanju lipſčanskeho ſtatnega ryežnika teho dla do ſudniſkeho pſchepytanja wſali, dokelž bje wón w Lipsku pſched ſwojej woſhadu bohahanjaze předowanja džeržač. Hamburgski wyschi ſud je jeho teho dla ī tſjom mjeſazam jaſtwa woſhudižik.

* Ruske knežerſtvo nebjje ſ čažow krymskeje wójny ſ jendželskim ministerstwom do kolije staroſte pſcheczel-pſcheczelſtva pſchinič mohlo. To je ſo pač w nowiſkim čažu ſtało a je baron Brunow ſa poſkranza na kralowſkim jendželskim dworje wot rufeſko ſhježora pomenowanym, po čimž je jendželska kralowa hnydom lorda Napiera ſa poſkranza na ſhježorskym rufiſkim dworje poſtaſiila.

* Wjeth Trägner ſ Eichwald a (w Cjechach, nedaloko ſaſtich meſow) je wopacze ſaſke lotterijowe ložy wudawač a jich tež njehdje 37 w Cjechach wotbył, hacž je ta wjez na ſwjetko pſchisčla, tak ſo ſu jeho nejeko ſadžili.

* Swudowena ſchwedska kralowa Desideria, kotrež je 17. decembra w Stockholme wumreča, bje džowka pſchekupza Clarha w franzowſkim mjeſcjeje Marſeille, hdjež bje ju tehdomniſchi franzowſki general Bernadotte ſeſnač a ſo jako marſchal ſhježora Napoleona I. ſ nej woženik. Bernadotta bu 1810 wot Schwedow a Norwegow ſu krala wuſwoleñy a njehduſha pſchekupzowa hoſčka bu ſchwedska kralowa. Jeje mandželski, liž ſo jako kral Korla XIV. menowaſche, wumre 8. mjerza 1844 a jeje syn Oscar, kotrež ja nim na ſchwedſki thrón ſtupi, ſemre 8. juliya 1859 a wona dočjaka teho dla w požlenim lječije ſwojego živjenja ſwojego wnučka Korlu XV. jako ſchwedskeho krala.

*) Pſchi tuđomej wucjerni ſtaj tež dwaj ſerbiſki ſa wucjerjew, a to knes Hauffmann a knes Reichel.

*) To ſo wje. Red.

* * Madeirę je powezej do Wina pschischka, so tam rakuſkej khejorzy derje tyje. Wona je ho menižy na tutu kupy podala, so by tam swój straschny kaschel a khorowatoszcz pluzow wotbyła.

* * W Mischnu bu 20. decembra 20ljetnuy čeladnik R. H. Lötzsch i 18ljetnemu zuchthausej wotkudzenju, dokelž bje swojemu hospodarej kubko sapalič a s tym pšches 10,000 tl. schkodn nacžniſt.

Kak

rozom

Hans Depla

wótritaj

a

Mots Tunka

a

Iudzi pódla

škréjetaj.

* * *

* * *

Hans Depla. Moj jeidhraschko, kajla bje to tola w sandženych dnjach satraschna, syna!

Mots Tunka. Haj, to synm nowe ljetu tež shonit. Hans Depla. Ty drje ſebi tola wuschti abo nož ſwosabil nejž?

Mots Tunka. Nje, to niz; ale džiwnu wjez synm tehdh niewedžil.

Hans Depla. Kajla dha to wjezka bjesche?

Mots Tunka. Haj, ja vjech ſebi extrapost najaſ, fo byh do delneho kraja dojſel. Jako bliſko ſukez pſchiſedzech, pocza poſtillon ſchtuczku trubicę, ale won nizo pſwihotowac̄ nemiožesche. Duž won róž ſaſzo wot huby waſa, prajzib, fo ſo ſ nim trubicę nehodiſi, dokelž je naiffere ſamersny, a moj pſchiwesedcnoi fo we wſchei cžichosceji i ſukicžanskuſku hofejenieſe. Tam ja wotſtupich a džiech do jſtrw, hdež tež poſtillon pſchtuczku, jako bje tonje do hrödžje dovedek. Won poſloži róž ſa kachſje, ſam pak synh fo ſa bliſo, fo by ſchaku hofeſia i ſebi waſal, ja pak vjech fo ſ enym cžesczenym ſukečzanom do ryežow dał. Jako ſebi ja nutruje ſ nim powedach, pocza fo na jene dobo hlož pjeſniczki „Ahatřinka, ſwjerina moja ze.“

pſikac̄ a synka ſchtuczka fo pjeſnije wupiſſa, kiba ſo priene ſynki trochu dudlawje wundzechu. Ja ſebi najprjodzhy myſlach, fo poſtillon pifſa, ale jako ſo ja ſa nim woſladných, wiwzach ja, fo won ſa bliſdom ſedzi a roſdajſchi hubu na te ſynki poſlucha. Duž poczačmy wſchitzh bliže ſa poſtillonowym róžkom hladacz, ale ton ležesche zhlje ſ mjerom ſa khachlemi, a po dalskim wuwopraſhowanju ſhonicmhy, fo ſo jeho žadyn čłowek dotknýl neje.

Hans Depla. Ale ſchto dha je to tola bylo, to ſnabz tola ſcherito neje?

Mots Tunka. Vaj wſchak hļupje, wſchak bjesche ſredz bjeleho dnja.

Hans Depla. Ale ſwotkal ſu ſo te ſynki wſake?

Mots Tunka. Nō, to ſebi borsy wulžiſich, hdyž eži prajt, fo bje poſtillon duž do ſukez prienju ſchtuczku ſpomneneje pjeſniczki na ſwojim róžku pſikac̄ ſpýtač, ale jenož priene noth wotſje wupiſlacz móhl.

Hans Depla. Ach, njeſt ja tu wjez roſemju! Te ſynki bjech u w róžku ſamersle a potom ſa khachlemi roſtak, a duž bje je tam poſtillonowe róž wot ſo dał.

Mots Tunka. Nō to ſo wje, ſo je tak bho!

Spěwy.

Bethlehemske pastyr.

(Podkljjerlusč na ſwedzenu tſjoch kralow.)

Hlož: But ſhvalba Bohu wjejnemu.

Haj, cjemna nōz nam woſradzi
To wječne ſwjetlo we ſwjeczji,
Kiz njeſtlo wſchon ſwjet roſvjetli.

Eži paſtýrjo tam pſchiūdžiech,
A džiečzo w hrödži phtachu;
Jo w žlobje ležo namfachu.

A ſ nimi džiesche woſcerſſi,
Kiz bes nimi bje najkudſchi;
Pak bohaty na luboſczi.

Hdyž paſtýrjo njeſt darjachu
Tom' džiesczu darh ſ luboſczi,
A modlach ſo ſ doivjeru

Dha nima kudh woteczeńst
Bes nimi niczo ē woładži;
Dla teho kólyh wuronie.

A stupi wot nich ē boka ſo,
Hvěz̄ widži Bože džecžatko,
A ſaspjewa jom' ſpiewancžko.

To klinčeske tak luboſnie,
Kaž janželowe ſpiewanie,
A ſhudži ſbožne ſacžuczie.

Mjett kódyh wečor pschilhadža,
A ſwoje hloſh ſanoscha.
Tam ē czeſci rjanoh' džecžatka.

Hdž pſchitidže ujehdž na ſmjerſach,
Ssu wſchitke ſtadla we hurdyach;
A hweſta ſtej na nebeſach;

Dha widži wokoł džecžatka
Tam wele ludži ē daloka,
A lute ſkote darenia,

Tež wyruch, myru pſchedrohu,
A luth ſomot ſe židu,
A pſchu kaſhnu kralowſku.

Uſjo maja króny na hlowi,
Ssu jara pſchynje ſdraſčeni,
A klečza pſcheb nim na ſemi.

Hdž woteczeńſki to wuſlada,
Sso stupi ſtruchly do kuta,
A niczo dženža neſpjewa.

A Maria jeho widžeske,
Duž ē ruku jemu ſiwaſke,
A ē miłym ſłowom praſejše:

„Ty wulku luboſcę ē džesčju maſčę,
„Duž ſtrachowacę ſo netrebaſčę,
„Hdž dženža tež ſpiew wuſpjevaſčę.“

A hólczeſ jara wehoły,
So neje tudi ſazpenh,
Jim poſſicji ſpiew žadaný.

Wón zunje hloſh ſanoscha;
Sso ſraduje wſchjech wutroba,
Hdž takle jim tam ſaspjewa:

„Tón knes moi ſwójnym paſtřt je,
„Mi niczo nuſa nebudže,
„Wón na paſtwe me napafe.

„Mle ē czerſtwej wodžje pſchicžjeri,
„A moju duſchu woſchewi,
„A ſe wſchjem dobrym ſweſeli.

„Hač runje khodžu niſki tu
„We cijemnym doſje, neboju
„Sso uſhodže w žanym neſbožu.

„Tón knes je moja dobrota,
„A moja ſmilnoſc, nadžija;
„Mle ſbžerži jeho prawiza.“

A hdž je ſwój pſalm wuſpjewał,
Je weſzelje ſo domoj dak;
Ric' džecžo jutſje namakaſ.

Hudančka.

1. Hdž wobu najbrođſho pſchewawaja?
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje ē č. 52 1860.

39. Hdž jemu wopuſt ſpjeſje bliſko wuſchi wotrubasč.

Cyrkwinske powjesce.

Křečeny:

Michalska cyrkej: Philipp Walther, Kortje Theodora Wiaſki, fararja pſchi michaſlej woſbadžie, ſ.

Zemrječi:

Djet 22. decembra 1860: Jurij Broda, cjeſſla a křečenek ſ Wulich Debhez, 64 I. (wumre w Budyschinje a bu w Budestezach pohrebany.) — 25., Křeſtiana rodž Schöberz, roſwjerowana Petrkowa pomenowana Mlinznarka, na Židowje, 59 I. — Bedrich Ernst, Jana Josefa Seemannia, ſopernikarja na Židowje, ſ. — Marja rodž. Kencžez, nebo Jurja Schmidta, predawſcheho woſhplerja w Budestezach, ſa-woſtajena wudowa w Dobruschi, 64 I. — 26., Kortje August, Haný Křeſtiān Varez w Rabjanezagach nem. ſ., 2 I. 3 m.

Čahi sakſkoſlezynskeje ſteleznicy z budyskeho dwórniſca.

Do Šorela: rano 7 h. 47 m.; pſchipołnju 11 h. 40 m.; popołnju 6 h. 22 m.; wečor 8 h. 25 m.; rano 12 h. 34 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 37 m.; dopołnja 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wečor 7 h. 41 m.; w nožy 2 h. 27 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipſku, 3. januara. 1 Louisd'or 5 toler 12 nſl. 5% np.; 1 połnowažažy czerwony ſtoły abo dukat 3 tol. 3 nſl. 8 1/4 np.; wienske bankowki 68%.

Płaćizna ſitow a produktow w Budyschinje 29. decembra 1860.

Dowoz: 2518 kóreow.	Płaćizna w přerézku na wikaſ, na bursy,			
	wyſſa.	nižſa.	ſrzedźna	najwyſſa najnižſa.
Pscheiža	6 20	6	6 15	6 20
Možla	4 5	3 25	4	4 5
Ječymen	3 10	3	3 5	3 10
Wowl	2 2 5	1 20	1 27	5 2 2 5
Gróch	5 5		5	
Woka	4		3 27	5
Rjepik	6 17	5	6 10	6 17 5 6 15
Zahly	6 10		6	
Hejduska	5		4 25	
Bjerny	1 5		1	
Kana butry	15	13	14	
Kopa ſtomu	5 5		5	
Bent, ſpina	25		20	27 5

Nawěšnik.

Barlinske wohensawjesezaze towarzstwo.

Saložene 1812.

Sakładny kapital 2 millionaj tolet.

Tuto hiżom 46 ljet wobstejaze towarzstwo bere sawjesczenja psche wohnjuwu schodu horje po nißlich, ale twerdych pramijsach, hdzej sawjesczenju żenje niczo dopłacżowacj netreba.

Sawjesczenja wobstara a wchje wuložewania dawa
W Budyschinje.

J. E. Smoler, wudawar Serb. Now.,
agent barlinskego wohensawjesezazego towarzstwa.

Dr. Whithowa wodzicžka sa wocži

wot Dr. Chrhardta w Altenfeldzi w Thüringske, s wiazorymi privilegiemi wysokich wérchow poczeſzena, wopokaſuje ſo be wſchitkimi dotalnymi wocži hojazmi ſrijedkami pſches ſwoje ſbodomne ſtutlowanie wſchiednje jako najlahodniſcha a najljepeſcha wodzicžka w tajkim naſtupanju, a može ſo jako dopokaſany hojaz a poſylniſaz ſrijedk a jako

wjeſta pomoſ ſa ludzi na wocžomaj bjeđnych ſoždemu poruczeſej. Wona hoji wjeſzie a rucžje a be wſchitkich ſchłodnich ſajewkow, woſebje pſchi ſahrojenju, ſzepnenju, ſuchoci, ſylowanju a bjezenju wocžow, kaž tež pſchi ſlabofzi po bjelini a placzi bleſchka ſ wuložowanjom jenož 10 nſl. a džeka ju jenož woprawdžitu Traugott Chrhardt w Altenfeldzi w Thüringskej.

Sklad ſa Budyschin w hrodowskej haptuzi.

Dr. Veringuera aromatiski krónski duh (Kronengeiſt) (Quintessenz d'Eau de Cologne) — wuberneje dobroſeze — niz jeno jako krafna wonjaza a mjeuſka woda, ale tež jako witany podperanski ſrijedk, kotryž moži živenja wubudža a poſylnia; a originalna bleſchka po $12\frac{1}{2}$ nſl.

Dr. Veringuera ſelokorenjowy wolij

hromadu ſeftajany ſa najlmanischiſt roſtilinowych a woliowych wutkow, ſa ſdžerzenju a poreiſchenju hłownych a brodowych wloſhow; a originalna bleſchka po $7\frac{1}{2}$ nſl.

Tuteju, wſchidžom wilke naproſhowanje wubudžazeju nowoſcziow je w ſoždym mjeſeſe jenož jedyn ſklađ, hdzej ſo tež wobſcherne rōſpolasana darmo dadža:
sa Budyschin ma poſchedawanje jenož

C. Pescheck, coiffeur na bohatej haſh.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tuton, ſe starodawnych čaſow dopokaſany, ſa najljepeſchi ſelow a korenjow pſchilhotowanym pólver, po jenej abo po dwjemaj ſzizomaj wſchiednje kruwom abo wozam na prijenju pizu naſhpant, pſchilporja wobžernosć, plodži wele mloſa a ſadžewa jeho wokliſnenje. Pakzifl placzi 4 nſl. a je ſa doſtačju w

hrodowskej haptuzi w Budyschinje.

Groſzowe broſtkaramellje

najljepeſhi ſrijedk ſa wotſtronenu ſaſhela a ſa położenju dyghanja, kaž tež ſawartowanju pſche dybawoſcž pſchi ſashmnenju w ſymnym čaſu.

Sa Budyschin a woſkoňosć w hrodowskej haptuzi knesa M. Fäzunga kóždy čaſ na poſchedanii.

Eduard Groſ w Brótſlawju.

Njekotre ſchjere ſocže kóžli
lupja ſo we wudawarni Serb. Nowinow.

L U Ź I Č A N,

časopis za zabawu a powučenje budże w lječje 1861 pod wuſtojnej redakžu ſ. Hórnika po dotalnym waschnju dale wutkadžecj a može ſo ſa tuton čaſhopiſ, kotryž tež ſa ljetu wele rjaných, poſućazých a ſabawjazých naſtaſkow, kaž tež tóſiſto ſpiewow w pjeſnej hladkej ſerbſkej ryczi pſchineſe, we wudawarni Serb. Nowin a Lužiczanu (w Smolerowej knihařni w Budyschinje), kaž tež na wſchitkich poſtſtich expediziach na prijene poſljetu 1861 abo tež hñdom na zyke ljetu 1861 do prijeda ſaplačicj. Poſljetna poſchedaplata we wudawarni a na ſakſkih poſtach wucžini $7\frac{1}{2}$ nſl., zykoljetna paſ 15 nſl., na wukrainyč poſtach je placzisna njeſto wylſha.

J. E. Smoler,
samolwity wudawar Lužiczanu.

W Smolerowej knihařni ſu po ſchadowaze knižti po 5 up. na poſchedanii:

Sa džeciſi, powebanczka a rónczka wot ſ. w B.
Pjekným džeciſiom, wot ſ. w B.

W Smolerowej knihařni ſu ſa 1 nſl. ſa doſtačju: Bórczate, ſaklate a palate čimeli, woſhy a ſchertſchenje. (Gsu to wſchelake ſpiewy, bes nimi je tež wóſpórfi hermant.)

Bibliske wobrash.

Czesczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscie s tutym najpodwolnisczo wosjewjuju, so je moj bethlehem s nowym rjanym wobrasom pschispoent, hdzecz je widzecz, tak so Jezus po szmerci swoim wuczownikam siewi. Ja sym tez to a druhe poredzil a wobnowil, tak so budze sa kozdeho spodobny napohlad. Moje bibliske wobrash su sazo na tudomnej kupnizy (Gewandhause) po 2 skhodomaj a su te samy kozdy nedzelski a swjath dzen popoldniu wot 4 hacz weczor do 10 hodzinow, wschedne dni pak jenoz weczor wot 6 do 8 hodzinow widzecz. — Sa fastup placzi so 15 np., dzjeczji do 10 ljet pak jenoz 6 np. — Wo bohate wophtowanje proszy na jpodwolnisczo

K. Jäger.

Mowy tschieskowz

(Stockfisch)

renje bieky a mjaivoit, kuchi abo namoczanyh pschedawa najtunischo **J. G. Klingst Nachfolger**
na bohatej haszy czo. 25.

Jene jenospschezne a jene dwajspchezne forbhanje ma na pschedan **S. Dittrich**, zedlar w Porschizach.

Drewowa aukzia.

Ljetusche sbiti twerde niske drewo w klukschanskim rejeru budze so 8. januara 1861 w dolich hromadach s naplacenjom schtworteho djela kupuhch penes, tak tez pod wumjenenemi, w termii wosjewjoniymi, na pschedzowanje pschedawac.

Kupowario maja so rano 1/29 hodzinow blisko tak menowaneho sejatwskiego mosta pschi malechanskich lukach mutsnamakac.

Schöna.

Far a wutrobnij dżak tym lubnym czetam sa jich sawostajene derjemjenje,

Tez je jedyn wulki starý Lucz lezo wostał, najstere wot jeneje p. kschinje. Jena ceta.

Druhi dzen hodow je so na puczu s posthórną do Lachowa jena konjoza deka se snamenjom „Dom. Loga“ shubila a chyl ju sprawnih namakar sa pschisprawne myto pak na lachowskim kněžim dworje pak we wudawarni Serb. Now. wotedacz.

Neje

wulke nowe ljetu 6. januara w **Naschowje**, na kotrej najpodwolnisczo pschedroschwie **Beneda.**

Dzivoczanske serbske ev. luth. towarzystwo smjeje jutse popolnju w 2 hodzinomaj shromadzisnu.

Pismane edzertwo.

Wot jeneho khudeho poželnika buchn sanđenu sbotu njekotre bjełoplatowe czenke rubischa shubene, do ktrychz bjechu pijniki M. v. B. wuschite. Wón proszy sprawneho namakaria najpodwolnisczo, so by je skere ljepe sa pschisprawne myto we wudawarni Serb. Nowinow wotedacz chyl.

Drewowa aukzia.

Ljetusche drewowe pschedawania po ložach smjeja so na minakalskim lježovim rejeru na šljedowazych dnjach:
15. januara t. l. stejaze khōjnowe schtomowe drewo pschi Dribščan haczie blisko Drobow;
24. januara t. l. stejaze khōjnowe schtomowe drewo pschi brunizowych podkopach blisko Chrōsta;
7. februara t. l. stejaze brjesowe a wolschowé drewo pschi minakalskim wulskim haczie.
19. februarat. l. stejaze khōjnowe schtomowe drewo w Dol-hacjach.

Sapoczatz 1/29 hodzinow. Wumjenenja so na termiach wosjewja.

W Drobach 3. januara 1861. **Grunert.**

Aukzije drewa.

Ljetusche drewowe aukzije smjeja so na lježjaniskim rejeru na šljedowazych dnjach:
18. januara t. l. stejaze khōjnowe schtomowe drewo w khaponyh;
29. januarat. l. stejaze khōjnowe schtomowe drewo na woscejor hore;
14. februara t. l. stejaze khōjnowe schtomowe drewo w khaponyh;
26. februarat. l. stejaze brjesowe drewo w hornym hasku, tak tez stejaze khōjnowe schtomowe drewo pschi pjeckowych jamach. Seidzenje w hornym hasku.

Sapoczatz w 9 hodzinach. Wosjewenja pschedawanskih wumjenenjow stane so na pomenowanych dnjach.

W Bukowzy 4. januara 1861. **Hirsch.**

Wosjewenje.

Czesczenym Sserbam a Sserbowkam Budyschina a wokolnoscie s tutym najpodwolnisczo i nawedzenju dawam, so sym knobloch z korezmarszto na hornčerkej haszy na so wsał, a jich teho dla naležnje proschu, so blyhu me blynie a bohacze wophtowac chyli. Ja chzu swoim czesczenym hoscjom stajnje se wschelakim dobrym piczom pošlužic, tak so budze so w symje kozdy s nim renje wo-hrecz a w ljezje pjeckie wosklyodzic moz.

W Budyschinje 3. januara 1861.

Jan Krawz pomenowany Schneider.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawani Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaci so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štwortlētna předpłata pola wudawaria 66 np. a na kral. saks. pósce 7½ nsl.

Čísto 2.

12. januara.

Lěto 1861.

Wopříječe: Swetne podawki. — Ze Serbow: S Budyskina. S Czisowa. S Lejna pola Wojerez. S Delneje Strože. S Minakata. S khwacjanškeho schulſteho wołreža. S Varta. S Ketsiz. S Pšowjow. S Khróscijz. Pschi-spomnenje redakcije. — S Hrodžiščeza. — Hans Depla a Mots Tunka. — Sudnische dopisy. — Přilopk. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwińskie powjesče. — Čahi sakskoslezuskeje železnice z budyskeho dwórnišča. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

Swetne podawki.

Sakſka. Kralowskej prynzeſhynje Sidonia a Sofia stej na puczu polskej, tak so ho jeju khoroſeje dla dale žane büssletim wot ſekarjow w nowinach newosje-wujuja. — Krónprynz Albert je 7. januara do Varlinia ijeł, so by nowemu pruskemu kraley Wylemey I. se strony ſakſkeho kralowskeho domu ſbožo pschak t nastupenju pruskeho kralowskeho thróna. Wón bje so po prawym tež t po hrcebej nebo pruskeho kraleya podacž džyžk, ale dokelž bjeſche ſandženu pónđzelu jara ſyma a wón hakle wot maſtrów wołkhorit, dha bjechu jemu ſekarjo ſakſali, so na khowanju wobdžjelicz, dokelž by so pschi tutej ſtadnoſci lohko ſashymnicz móhł. — Dla wotemrečja pruskeho kraleya je na kralowskim ſakſkim dworze ſchtyriniedzelske želenje poſtaſene. — Na nowoljetnej lipſchjanškej mažy je so koža njeſhto dróžlho, ſukno pak po starej płaćiznje pschedawalo. — Po wosjewenju ministerſtwa kultuſa budze ſwedzeň pschipowedanja ſw. Marie nedželu palmarum ſobu ſweſceny. — Prjenja komora wuradžuje hiſcheje nowy zhr̄kwiň porjad a druha komora je t temu pschiswolila, so by ſa 3 milliony nowych paperjaných penes t wumjenenju starzych roſtorhaných nadžjelako. — Sapóßlanzaj Braun a Georgi staſiſtaj w druhej komorje 7. januara tón namet, so by kralowske knežerſtvo t temu pomhalo, so by ſo Njemzam w Schleswigholſteinu jich narodue prawo dostało. Komora tón namet jenohlóžne pschija a minister ſ Beuſt reku, so budze knežerſtvo w taſkim nastupanju cžinicz, ſhtož je móžno. — Dokelž bje Adolſina Pawlina Wittichez ſe Sczijez na druhiu komoru petiziū dla ſapowedzenja ſudniſkeje pomožy poſkaka, dha bu ta ſama 8. januara do wuradžowania wſata a wobſanku ſo, so ſejm niežo we tej wjezgj cžinicz neridže. — Po zjelej ſakſkej je wot ſapocžatka januara wulka ſyma byla, kotaž w njeſkotrych, wyske ležazkach injeſtneſzach pónđzelu rano haž na 22 gradow stupashe. — W Gauernitzach pola Miſchna je 2. januara ſwidowena weſchowa Thella ſe Schönburg-Waldeburg wumreſa.

Pruſſy. Pruſſi kraley Wylem. IV. je, kaž ſym hžom thždenja ſpomnili, 2. januara na hrodžje Sansouciu w Potsdamje wumreſ. Hžom nowe lěto bje ſo w Berlinje poweſč ſroſneſka, ſo je wón hžom rano tuteho dnja ſe ſmrcju wotefhol. Ale to nebiesche wjerno, pschetož wón bjeſche hiſcheje živý, ale tak jara ſthorit, ſo ho w nožu w 3 hodžinach wſchitke ſtawy kralowskeje familije do Potsdama t jeho khoremu kožu podachu. Nowe lěto dopoldnja ſo ſ nim trochu polje-pſchowasche, ale ſekarjo prajachu, ſo budze ſ jeho živěnjom bórfy kónz. Duž wofka kralowska familia w jeho bliskoſći a 2. januara rano w 12 hodžinach 40 minutow wudychny wón ſwoje živenje. Dopoldnja teho ſamſneho dnja ſhromadžihu ſo miniftrjo pola dotalneho prynzregenta Friedericha Wylema Ludwiga a hołdowachu jemu jako pruskemu kraley Wylemey I. (prjencmu.) W pschichodnych dnjach pschihahasche jemu wójsko w thch mjeſtach, hdzej wone w tu khywilu ſteji.

Pohreb nebo kraley mjejeſche ſo pónđzelu 7. januara a jeho cžjelo bu po jeho požadanju w potſdomſlej zhr̄kwi, kotaž „Friedenskirche“ rjeka, khowane. K temu bjechu ſo ſkoro wſchitzy njemſzy weſhovo pak ſami, pak psches ſastuperjow (kotsiz bjechu najbóle prynzojo) ſhromadžili a ſ Petersburga bje weſki knjas Miklawſch pschijſek. Cžjelne wotproſhenje w kralowskim hrodžje džeržesche wyski kralowski předat Dr. Strauß. ^ Bes thm ſo psched hromom pschewodženſki cžah ſrjadowa a w taſkim poredžje t zhr̄kwi cžehnesche: najprijódzy jjechajſe 8 ſchwabronow gardhiſſejnych a ſa nimi marſchirowasche 7 bataillonow gardhiſſinfanterije. Potom džiechu wſchitzy nižſci a wyski domjažy cželadniſz a ſaftojniſz, ſa nimi miniftrjo ſ kralowskim mečom, klobukom, ſyglom, ſzeptarjom a krónu. Potom džiechu kralowsky dwórfy wyski ſaftojniſz a ſa nimi pschijſedze cžjelový wós, na kotrež bu wot 12 oberſtow kralowe cžjelo ſ hrodu pschi-neſene. Do wofa bje 8 koni ſapſcheneñych a tute buchu wot 8 ſtabſofficerow wedžene; ſchtyri róžki cžjelového ruba džeržachu 4 generalojo a balvachin wyske ſaſchęza

nežechu 12 generalmajorjo. Sa kastelom džesche swudowena kralowa, wedzena wot krala Wilema a jeho wyższeje mandżeskeje. Sa nimi džesche hanoverski kral a wschitzh wyższych pshewodżerjo a po nich wchó druhe pshewodżerstwo po tym redzje, kaž bje so to hžom do przedka postajito. Były czaj bu wot 3 bataillonow pjeskow a wot wodzjelenja artillerije wobrankeney a na wobjemaj bokomaj pocza stejachu gardowojaz hacz k źamej źyrlwi. Iako bjech u tam s cijekom pshijeli, pshindze jemu wchó barlinske a potsdamske duchownstwo napsheczjivo, 12 oberstow je s wosa delje wsa a nežesche je sa duchownstwom pshed woltač, hdzej pólnej maršhal Wrangel s krajnej khorhoju k nemu stupi a wschitzh generalojo kastelz wobstupicu, kralowi sawostajeni a wyższych pshewodżerjo sebzadachu so pak s napsheczja kastelz a wschitzh drugih pshewodżerjo podachu so na swoje mjesto, tak daloko hacz s źyła mjesca sa ne dožahachu. Tak bórsh hacz s cijekom pshes źyrlwin proh stupichu, pocza so poħrebny kħierlusħ spjewac a wchó dalsche khowanie mježesche so potom po waschnju evangelskej źyrlwie. Iako dworski przedka Heim cijeku požehnanie wudżjelše, tjseli so wonka 101 króć s kanonow a wchó shromadżene druhe wójsko swoju tjselbu 3 króć wutħjeli. Po požehnanju so hisħeje kħierlusħ wuspjewa a wschitzh pshewodżerjo podachu so domoj.

Po zjelym pruskim kralestwie, je so se wchjedzie źyrljow tak dolho wschiednie swoniło, kaž je to po starym waschnju postajene, a po zjelym kraju neħmedżiħu 8 abo 16 dñjow żane herzy bjez a neħmedżiħe so w żanħej theatrach hracż.

Nowy kral je pjetru rycz na pruski lud wosjewicz dał, w kotrejż je flubil, so dże po možnoſci sa sbože a lepshej swojich poddanow knejic. — Też poweda so, so wón w bliższych dnjach wschelakich pshestupnikow wobhnadzi a wjazorym politiszym khostanym swoju mięscz spożegi. — Nimal wote wschitkich europiskich wethow fu pōħlanż do Barlina pshijeli, so byħu nowemu kralej sbożo psheli. Kħejżor Napoleon je swojego wuja, prynza Murata, w tajkim nastupanju pōħsal.

Rakusy. Ministerstwo je nowy wólbny sakon wudak, kotrejż je derje doseq wupanyle. — Wulka pōlska deputazja, (njeħdze 600 semjanow, wuczenych, mjeħċeżanow a ratarjow,) kotaż bje do Wina pshijela, je wubek k ministrej Schmerlingej pōħsalaka. Kħejżnik Dr. Szmucka džerżesche k ministrej rycz a tuton flubi, so dyribi Galizja wchju pożadamu hamostatnoſc a pōlska rycz wschudżom swoje polne prawo dostacż. — Kħejżor je wschitkich politiskich pshestupnikow wobhnadżi, neħ fu w kraju abo we wultraju, a jenoż 12 woszbow je s tajkej wobhnadżenja wuwaħħi. — **S Čechy** je so kħejżoriski namjeſtinik hrabja Forgacż k ministerstwu do

Wina podač, so by tam petiżju Čechow pshewodač, w kotrejż so wo to profi, so by cijekha rycz hñy do m wschudżom swoje polne prawo dostacż. Bes tym pak so w cijeskej mjestach dale w tym pokraczuje, so so na radnej kħejżi njetto wschitko w cijeskej ryczi jedna. — Ministerstwo je postajito, so ma so wuheriski sejm 2. haperleje sapocżej.

Franzow sk a. Tudy kħedja wedżej, so Napoleon pshedo hiġiċċe na to džieka, so by so kongres sejħo, w kotrejż byħu wiproksanz wschitħi wersħiħi europiski wethhom itallske należnoſciej skonċiune wujednali. — Njekotre nowinh wudawaja, so so franzowske wojnske l-oħra 20. januara wot Gaeth wofħala. — Do Syrije so niesħto wójska pōsċele, so byħu so cji wojaz, kotsiż fu tam sħorili, domoj wrōċiż mħolsi.

I talia. W predawskim neapelskim a njetko k Sardinii pshidżjelenym kralestwo poczina sażo bôle nienjerne bjez a ta strona, kotaż dotalnemu neapelskemu kralej Franzej II. pshiwixi, swoju kħowu s nowa posibiehuje. Tak bjeħseħ taq derje w samm Neaplu, kaž też w iżekotnej druhich mjestach w poħsleniħi dnjach hara a sħejx, kotrjż dyrbesħe so s mozu podċijsħeċċeż.

— Sardinij s bombardiranjom Gaeth pokraczuja, tola neje widżecż, so byħu wele wuskkutkawali. Njekotre nowinh powedaja, so sardiniski kral s Franzom II. wo pshimjer (Waffenstillstand) jedna. Ħażże dla? to hisħeje suu neje. — Bes tym so w Turinje 20,000 muži wójska pshihotuje, so byħu do Neapelskiej marschirowali.

Ze Serbow.

S Budyschina. Na tudomnijm žudnijskim hamciye je wot noweho lieta protokollant Dr. Höknar se fastojništwa wustupi, mjesto teho pak staj prawisnijskaj kandidataj Hentschel a Seehausen (wobaj Njemanz; hdje wostanu Sserbjo?) jafo acceżistaj tu fastupiloj.

S Češowa. W nozji wot 3. k 4. januara wuindże pola tudomneho kublerja J. G. Friedricha wohu a fu so jeho twareja s dżjela zylje wotpali.

S Lejna pola Wojerex. Doket je so naš dotalny wucżer k. Kopf emeritirawacż dał, dha bu na jeho mjesto dotalny strażanski wucżer k. Vilop wuswoleni a je hžom do hōd swoje fastojništwa pola naš nastupi.

S Delneje Strože. Sa noweho wucżera pola naš je k. Kunza (rodżenij s Delneho Wujesda) dotal adjuvant w Ċerwenej Wodże wuswoleni a wón je swoje nowe fastojništvo saudżenij sħtvorti 10. januara w našnej wucżerni nastupi, jafo bjeħħi jebi jeho džen preħi s Budyschina k nam pshiewi.

S Minalaka. Iutxje nedżelu 13. januara smjeje naš dotalny knes duchowny Guða swoje wofħalne prijedowanje, njeħdze 15. abo 16. pshieħħi. So

naših novih knes duchownych i nam a budże tudy nedżelu 20. januara swoje nastupne przedowanie dżerżecz.

Sekwacjanski schulskeho wokresu. Hac̄ runje nasch schalski wokres w przedzisnje wscheho lubeho herbskeho kraja leži, hac̄ runje jeno jara malo woprawdziejnych Niemcow we nim bydlı, dha so nam tola wscho lubicz nembože, schtóż so we nim we nastupaju herbskeje narodnoscje abo čini abo wostajti abo kafy. Prjedz so neda, so jedyn lud jenož we swojej narodnej ryczi so hodži hódnje sdžielacz we wschitlich wjedomnoscach, materialnych kaž duchownych, a staljetne shouenja nam wobhawdzia, so je herbski lud jenož psches podcziszczenje swojeje narodnoscje we sdžielanoſci (Bildung) na sad wostak pornio wele drugim narodnosciam, — a tola hiscze tajke shonenje neje Sserbow dozej sahorilo sa swoju narodnoscž wustupicž jako mužojo; a neje podcziszczerjam Sserbowstwa wocji wotewrilo, so bychu widzeli, kajke nesamolwite sboze na Sserbow pschinežu psches swoje wohidne skutkowanje. Tak dolho so hižom Sserbowstwo nuciž i pschenjemczenju, — tak dolho so hižom wscheje prjedki nałożujo, herbsku narodnoscž wohidnu, herbsku rycz nedolonjanu a herbowstwo hamo jako nrjejate wndawacž, a tola, Bohu džak, su Sserbjo Sserbjo wostali, haj, so wo wele tawšintow pschisporili, je herbski narodny charakter sławniſki, zuniſki a milski, dyžli wele drugich horzych narodow; je herbska rycz i najwyschemu dokonjenju īmana, hdž so jenož piłnie roświnycz a twaricz phta, je herbowstwo žive, haj jako we krasnym naljeczu i nowemu živenju wotzuczile. My we naschim schulskim wokresu hmy wot tuteho wotzuczenia herbskeho luda drje tež wubudzeni, ale tón héð, iž naž do dohładania sawoła, neje tola samohé, naž do piłnego skutkowanja stajicž. My hiscze pschezo pschidawamy, so Niemcy naschich starzych herbstich wózow rjane wobhawdziensta polupuju, so do naž Sserbow sažydra a naž tak indirektnie pschenjemczej phtaja. Hac̄ je pobrachowanje materialnego abo duchownego samozienia na tym wina, to my samełzimy. Wschelake wulkotne podewscza we naszej przedzisnje nastawaju, a iž je dirigiruja, su Niemcy, iž dobytk s nich czahni, su Niemcy; Sserbia jenož so sa nich pocza. Doniž so Sserbej duchowna sdžielanoscji we jeho narodnosci podawacž nebudze, tež w tajim nastupaniu sa Sserba hinač bycž nemóže.

My tudy tež khjetro hubenie herbszy ryczymy; zhla rycz je połna njemslkich słowow, haj wele słowow je poł njemslkich a poł herbskich, tak so nam Niemcy, hdž naž ryczeczh zhlysci, khjetro wele roshmi. My strowimy so s zhla njemsczy, dokež to pęcza wot wscheje sdžielanoscje swjedzicž dyrb. Wschitzu tuto runje newjerja, ale herbszy strowicz tola nechadža, dokež so wužmecza

boja. Wy drje, čeſczeni čitarjo, so stržicze, so hmy so tak hrošnje natwczęli, ale kaž hinač bycž, hdž starschi swojim džeczom ani formeschko narodneje lubosćje do wutroby saſhejzepicž neroshymja, a hdž tež we schuli, tak khwalobne hac̄ herwak drugim požadanjam doſz čini, Sserbowstwo so nehaji, so nephta. Nasche džeczi pišaja jenož we zusej nesnatej ryczi, newedža po tajkim, schto pišaja. Žane džeczo, haj nimalje žadny wotroszeny nesamóže swoje myſlje abo liſt herbski spisacž, a hdž Sserb ſerbſki liſt spisacž nemóže, kaž hakle njemski! So tu wumjenenja ſu, to hakle spomnicž nerebam, a by to jara frudnje bylo, hdž by tón abo tamny, iž je wot Boha ſ wobhawdzimy darami wuhowanym, te horka spomnene sadžewanja nepschewinyk, a tak ſebi wscheje īmanoscje khwalobne nenadobyl. Ale ſchromadne sboze a derjehticze paž jara czerpi. Kaž dyrb herbska literatura, iž je njek tak ſławnie a renje a živje ſa sdžielanie swojego luda skutkowacž ſapocząta, kaž dyrb wona ſamóž, na tajkich swojich ſynew skutkowacž, iž nejsu nihdny nauwki herbski pišacž, herbski čitatcž, haj ani herbszy myſlicž? Swoitak dyrb jemu herbska literatura nowe možy čerpacž, hdž nehamy do nascheje mchodoscje to hmy i temi wužywacž.

Duž hmy w nastupaniu Sserbowsta w naschim schulskim wokresu khjetro nespokojni, a je naž wobhabe tute dny khjetro ſrudžilo, jato nam nasche ſerbſke džeczatka nje mſke nowoljetne ſbožopschecza pschinežechu, kotrež ſ zhla neroshymjacu. Ach, te wobope newedžacu, ſchto swojim ſubym starschim pschejachu, a wele wele starskich nesrosemi, ſchto jim ta njemſka paperka, niz wutroba iž džeczi, pscheje! Hdž bychu na prawym mjescze trochu ſacžu, ſ kajke myſlu te čeſkie wudawki ſa ſchulu, kotrež ſo poſlene dny stareho ſjeta wot Sserbow nascheho schulskiego wokresa žadacu, date buchu, dha bychu ſo woprawdzie prógowali, je Sserbam ſjewe ſarunacj. Štoto je na tym wina, so napišma na rowowych kſchizach Sserbow, so napišma menow zyrlinnych mjestow, iž jenož Sserbia placza, njemſke ſu, to newiemy; to paž wjemy, so ſerbſte gmejny na swojich puežnikach swoje ſastarske herbske wſy jenož we zusej ryczi Sserbej menuja.

Jeđn ſerbſki ratar.

S Barto. Tudomne ſpiewanske towarzystwo da tudy 2. dženii hodow koncert i ljeſpſhemu pestalozziskeho towarzystwa, i podperanju khudzych wuczeńskich ſyrotow ſaložencho. Spiewanje je ſo jara derje radžilo a bes ſpiewami, kotrež zhlyſhachmy, hje tež Kožorowa herbska mjeja, kotrež ſo wobhabe lubesche. Koncert je pęcza njehdze 30 tl. wunesł, menujzy 8 tl. ſe ſastupnych liſtow a 22 tl. ſ predy čiennych podviſtow.

S Radwora. W ſandženym ſjeſcie je w naszej wohadžje 63 džeczi narodžiko, menujzy 33

hölčatow a 30 hölčatow. Wumreko je 62 wožobow, bes nimi 26 małych džeczi. Pschipowedałko je so 18 porow, wot kótrych so 11 porow w našej zyrki wjerowas e. A Božemu blidu je jich 1450 pobyla.

S Kętliż. W tudomnej wožadzie je w ljećje 1860 wšho do hromadu 6398 wožobow i Božemu blidu pobyla, bes nimi 161 knežich a domjažich wožajenych, kaž tež 91 pacjerskich džeczi. Narodžilo je so 182 džeczi a to 94 hólzow a 88 hólzow; bes nimi bje 46 nemandželskich a 12 morwonarodženych. Semreko bje 126 wožobow, menujž 68 muſkich a 58 žónskich a pschipowedanych bu 70 porow, wot kótrych so 48 porow w tudomnej zyrki wjerowasche.

S Bžowjow. W nožy 6. januara wudýri tudy pola sahrodnika Ž. H. Beiserta wožen a pschipowobroči jeho domske do procha a popela.

S Khróscžiz. Nedželu wečor w ſedmej hodžinje wuhladachu tudy meteor, kótryž so pschi ſwojim ſierjenju ſylnemu dolhemu býskiej runasche, tak so ſo ludzo, kij jón widžihu, nemało ſtróžihu. Niekotsi mjeniachu, so dyrbi ſo hnydom fahrimacz, druſy pak, kij bjechu widželi, ſo dolha wóhnjowa ſchlobanza lecji, bjechu ſo na ſmija dopomnili a khetje rucže do kheze bježeli.

Pſchipomnenje redakcije. Tón ſamý meteor ſu tež na Židowje widželi a ſdaſche ſo kaž khetro wulſa wóhnjowa kula. W Budyschinje ſu jón tež phtyli a tak tež w Biskopizach, w Draždananach a t. d. a ludzo ſ teho wžeshezachu, ſo wulku ſymu doſtanemy, ſtož je ſo tež wo prawdzie ſtało.

S Hrodziſcheža. W naſherj wožadzie je ſoni 3743 ſpowendnych ludzi bylo, wjerowalo je ſo 16 porow, narodžilo je ſo 74 džeczi (41 ſyñkow a 33 džowcežlow) a ſemreko je 69 wožobow.

Mots Tunka. Schto dha je nowego, Hanžo?

Hans Depla. Praj radſcho, ſchto je stareho?

M. T. Ale cžeho dla dha stareho?

H. D. Hlaj, ja ſym ſo pschi niſtečiſchej krutej ſymje a pschi tutym wulſim ſynehu na staru wjeſku doſomnił, kótraž je ſo mi psched wjerowymi ljetami podala.

M. T. Kajka dha to bjeſe?

H. D. No, poſkłuchaj! Ja bjech niſehde w ljećje 1838 abo predy kredž ſymy do Hornej Schlesvifkeje ſapucjowanek, pschetog ja tehdom, kaž ſo doſomniſi, kňwilu we Brótſławju bydlich. Moj puč ſo najprijodzhy kruh po želesnizh ſtał, potom dyrbiach ſo pak ſ boka neje winhež, ſo bých do teho mjeſtaſchka pschiwach, hdež mjeſiach ſwoju naležnoſć woſtarac. Čenjek bje hižom predy jara wulſi a džen mojego pučowanja won tež ſ tajkej mozu padasche, ſo bje strach jječ a hdy by runje

ſe ſanemi bylo. Duž woſtanekh ja, ſo čazu jječacž a doſtach tež na poſkledku konika, na kótrymž bje widžecž, ſo ſo ſyňcha a ſymy neboſi. Bucejie ja derje wedžach, do cžopleje drasth bjech ſawoblekanh, tak ſo wo mne zadyn ſtrach mječ netrebach. Ja podach ſo teho dla na puč a wo předka to jara derje džiesche. Ale psched wečerom počza duč, a ſ teho ſylnie ſyňehwjeſeſje naſta, tak ſo ja bórſy puč a cžier ſhubich a jenož po ſdacju dale jječach. Wečor ſo pschiblizi, ale niſhde nebie žane cžloweſte woſydenje widžecž a jało ſo hiſhče mózny meczęel pschiwda a ſyňeh džiesche, kaž by ſo ſe ſchwindami ſ nebež ſypał, dha ja ſkončnje dale nemožach. Schto cžinič? Ktajſkjeſe ſo mi ſdaſche, ſ konja ſljeſež, ſo do kožucha a mantla ſawalič, a ſo do ſyňeha lehnuč, konja pak njeħdże pschiwjaſac. Ja tež bórſy njekajſi repuch, ſe ſemje tzejazh, wuhladach a tam konja pschiwjaſach. W

thym samym cjaſu ſaſta ſo ſnijeh hicej a phtnych, ſo je ſo wjetr wobrocil. Ja potom wuſnych a ſpach jara derje, tak ſo w noz̄y jenož jedyn kroči wotuczych, hdž ſo mi ſdasche, ſo je ſo wedro jara wočopliko.

M. T. W kotrym mieſzazu dha to bjesche?

H. D. W ſapocjaſku mjerza.

M. T. Tak dha Ty naſajtra dale pſchiidje?

H. D. Taſo biech ſo wuſpał, roſwalich mantel a koſuch a widzach, ſo na jenym kerchowie podla wyſokego torma (wjeſje) na ſemi ležu. To ſo mi tola jara džiwno ſeſda, ale tak ſo ja ſtrózich, jako ja wuſlabach, ſo moj kón horla ſa tormowý ſonek pſchiwjaſaný wiſy a ſrudnje na mne delſe rehotia.

M. T. Ale praj wſchał mi tola, ſchtó bjesche ſo to ſ Wamaj ſtało?

H. D. Hlaj, džen predh bje tak wulki ſnijeh był, ſo bje zylu weſ ſ zyrkwiſu ſawiel, tak ſo bje jenož tormowy ſonek ſe ſnijeha won tziak a ſa tón biech ja ſwojego konja ſwijasal. W noz̄y bje potom cjaſoply wjetr pſchischoł a ſ tajathm ſnijehom biech ja, ničo wo thym newewo, hac̄ delſe na kerchow pſchischoł.

M. T. Ale, tak dha konja delſe doſtaſcheze?

H. D. To ja ſam newiem; ale ludžo mi prajachu, ſo je jich kowar khjetſje ruczeje je ſykanja dolhi reczas uakował a ſ nim konja delſe puſčecil. Ja potom wſcho ſaplaczych a jiechach dale.

M. T. Ale, lub̄ bratſe, to drje tola wo prawdzie tak bylo neje, kaž powedaſh, ale je ſo cji jenož džalo? To ja tola ſkoror wjeric̄ nemodžu!

H. D. Czoho dla nemodž mi Ty to wjeric̄, hdž ſym Czji ja thodzenja wjeric̄ dyrbjal, ſo je hloſ ſeneje pjeſnički do poſtilonoweje trubh ſamersný a potom ſa khachlemi roſtal!

Sudniſke dopisy.

Saſhudzeni buchu wot wokreſneho ſuda w Gdyſchinje a., 29. decembra k. l. Hana Sofia ſ wudowu Petraschkaſa ſ Čzornowa pola Kamenza, dokelž bje paſtynaře w Čzornowje ſapalila, do 11 ljet zuchthauſa; b., 27. novembra mlynki Adolph Schütz ſ Budyschina, dokelž bje we Wiczasę mlynje we Wyschczach wſchelakim buram wot jich žita ſam ſebi frank, do 10 nedzel jaſtwa; c., 21. decembra Maria Vladlena ſen. Wiczasowa rodžena Dućmanez w Prjeczczach par- tikowanja dla do 1 dnja jaſtwa; d., 7. decembra Handrij Bihanek ſ Kifliz, woſak Handrij Niſchan wot tam a czieſla Jan Lemberk ſ Polpizh dla ſakasaneho, pa- duſchnego rybykovenja prjeni do 3 nedzel a 2 dnjow, druhi do 15 dnjow a tſeczi do 12 dnjow jaſtwa e., 31. decembra Jan Chrystof Wówek w Wulkej Hra- bowzy dla naſchtykanja ſ newjernemu ſwiedzeſenju do 8 dnjow jaſtwa; f., dželaczej Č. Chrhardt ſ Halſchtrowa nepozeczivoſcjom dla do 9 mjeſzazow arbeits- haufa.

Priopk.

* W Niederhelsmdorfje pola Stołpna pſchiidje 20ſjetny deſſirjeſat Preuſche na tamniſchim Kottez rjeſaku 5. januara wečor njeſak do piły, kotraž jemu hnydom rjap a brjuch pſcherjeſu, tak ſo dyrbeshe wón na mjeſcje wumrecz.

* W Iaſońy je ſo 2. džen hodow tyſcherſki Mehner ſarafył, jako wot ſwojeje newesth domoj dijesche. Wón bje menujz w bróžni njeſak na jedyn wós paňk a ſo tam do ſimerceje wobſchodziſ.

* W Lille'u (w Framoſkej) wudgri 27. decem- bra k. l. w noz̄y wohni w tamniſchich ſchpitalniach, hdžej 9 ludzi bydlesche, wot kotryhž ſchyrjo ſwoju ſimerce w plomenjach namakachu, dwie žónskej ſo paſ ſarafyſtej, jako khetro wyſoko ſ wokuom won ſko- ciſtej.

* Na kundraczanskim rejeru pola Bernardziz bu 29. decembra dželaczej Neumann ſ Kemenitz a pſchi drewoopuszczenju wot jencho ſchoma tak straſhne tre- cheny, ſo dyrbeshe po 11 hodzinach wumrecz.

* Na lipſchczanskim dwórnischem namakachu 4. ja- nuara w jenym woſu, kij bje ſ draždzañſkim cjaſhom ſobu pſchijek, čloweka, kij ſo morwy ſdasche. Dokelž paſ bory ſotom phtnychu, ſo je hiſczeje njeſhoto ſiwenja we nim, dha doneſechu jeho khjetſje do hospitala, hdžej wón ſaſo k ſebi pſchiidje a tak daloko wotkhor, ſo móžeſche ſa njeſotre dny ſaſo k ſwojej ſwójbje domoj ſiec̄. Bje to menujz piwarz Peuker ſ Börlua, ko- trehož bje na puczu po želesnizh ſ Oſchaſa do Lipſka Woža ruczka tak ſylnje ſajaka, ſo bje wón nimale wumreſ.

* S Badenskeje piſhaja, ſo ſu tam w ſandžených nedzelach jara wele deſhcia mijeli a ſo je tam teho dla wele kraja powedzeneho.

* Na lipſchczanskich ležomnoſczech namakachu 7. ja- nuara neſnateho čloweka, kij bje ſmerſnył. Ma toba- kowej tyſzy, kotraž w jeho dybſaku tčesche, bje meno „Taubert“ napiſane a je tón ſmerſnem najſkere tak rjekat.

* W naſtupanju ſemreča pruskeho kraſa Bedricha Wylema IV. ſo piſhi: Wokolo 9 hodzinow wečor 1. januara pocza puls pſchego ſlabſhi a ſlabſhi bjez a wſhje druge ſnamenja khoroſcje poſtaſowachu, ſo ſo poſlene wokomikuńje bliži. Taſo potom konſiſorialny radzieczej Dr. Snethlage modlitwu prajeshe a khierlisch: „O hlowa krawne ſbita“ ſpiewaſche, poſtaſowachu ſo wſchitzh pſchitomni a ſtanachu hakle ſaſo, jako bje kral ſwoj poſleni dyh wudychnył.

* Predawſki miuſter baron Manteuffel je ſwoi mandat jako ſapozlanz ſukowſkeho wokreſa ſložil a ſ prjeneje komory wuſtupiſ.

* W Schönbrunne bje 80jetny hólčez jeneho tamníscheho živnoſczerja njeſak do rjeſanž ſaljef, bje tam ſ hromadu ſkolu do hromady pluwow panyk a ſo we nich ſaduſhcez dyrbjał.

* W Gottesbergn w Schlesynſkej ſta ſo wónanjo hróſny ſluk. Jedyn tamníſchi korbač bje ſe ſwojej žonu w nemjeru a nepokoju živu. Denu nedželu wónanjo bje ſo ſaſo ſ nej ſwadžik a potom ſwoju ſtronu ſchol a jako wón wečor w jjeđnacjich hodžinach domoj pičhndze, namaka wón durje ſanknene. Š po mozu druhich ludži poradži ſo jemu ſkončnje durje wotewrict, ale jako wón do iſtvy ſtupi, ſo žaloſnje ſtróži, pſchetož jeho dwje džiesci (1lijte a 5ljetne) ležeschtet morvej na blidze a jeho žona wiſashe w nedželskej drasće na ſejjenje, hólčez bje ſo na jedyn ſylny hoſdž wobwiſnýla. Tej džiesci bje wona predy w ſtandje ſatepiſa, kaž bje to ſ dweju liſtom widzeč, kotařiž bjesche ſwojemu mandželskemu a ſwojej 80ljetnej maczeri ſawostajila.

* Hac̄ runje professor Dr. Bock we Lipſtu ho mōopathiju ſanicja a lječarja Dr. Lutzu we Kötthenje, kiz ju jara poſbjehuje a ſ nej wele tež we zuſbjie lječuje, ſahmjeſhich pyta, dha tola Lutza Lutza wostane, haj hifchcen cjeſej ſo jemu doſtane. Mainingiſki wójwoda je Dr. Lutzu menužy ſa lječarskeho radžicjela (Sanitätsrat) poſbjehnýl. To ſo ſta 12. hodownika j. l.

Spěwy.

S v ī n e ū e ū e ū o.

Wſmi me, ſkeje, pod kſhidla,
Hdyž ſo nebo pomrčjuje,
Cježke bija newedra,
Hórkoh' horja wichor duje;
Pod ſwoje me kſhidla wſmi,
Hdyž me wſchón ſwjet wopuſhčej,

Wſmi me, ſkeje, pod kſhidla,
Doniž nój ſo uroſiaſni,
Nebjo móvre neſmjeva,
Kotrež ſkónčko ſvoža krafni;
Wſmi me, ſkeje, pod kſhidla,
Hac̄ džen miſhái nežwita!

Fiedler.

Hudančka.

2. Šehto ſo ženje mot ſkónčka newobſhwyczi, hac̄ runje ſo pſchi ſkónčku widji?
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje ſ cž. 1 1861.

1. W haptýz ſo woda najdrožſho pſchedawa.

Cyrkwinske powjesće.

Křčeni:

Michalska cyrkej: Bohaboj Ota, E. F. Bojtza, křježerja a pekarſkeho miſchtra na Židowje, ſ. — Maria Žda, C. G. Desterreicha, maſchinuwedžerja na Židowje, dž. — Hana Křyſtiana, Handrija Wiſchka, křježerja na Židowje, dž. —

Podjanska cyrkej: Maria Theresia Selma, Jana Gustava Illiga, ſdtrypmarja pod hrodom, dž. — Hana Madlena, Jana Krala, kublerja a rydtarja w Czemerizach, dž. — Karla Ernst, Jana Pemhajboha Glebička, křježnika w Mniſchonzu, ſ. —

Zemrjeći:

Djeň 26. decembra 1860: Petr Albert, wobydlet na Židowje, 46 l. — 29., Madlena, rodž. Ackermann, nebo Michała Brody, ſahrodnika w Mniſchonzu, ſawostajena wudowa, 84 l. 6 m. — 30., Hana Rosina, rodž. Wagner, nebo G. Rydtarja, wjetnifarja w Šumivabjje, ſawostajena wudowa w Klabozach, 72 l. 11. m.

Čahi ſaksko ſlezynſkeje ſteleznicy z budyskeho dwórniſca.

Do Šhorelza: rano 7 h. 47 m.; pſchipočnju 11 h. 40 m.; popočnju 6 h. 22 m.; wečor 8 h. 25 m.; rano 12 h. 34 m.

Do Dražđan: rano 7 h. 37 m.; dopočnja 12 h. 53 m.; popočnju 3 h. 52 m.; wečor 7 h. 41 m.; w nožu 2 h. 27 m.

Pjeњežna płaćizna.

W Lipſtu, 9. januara. 1 řeuſd'or 5 toſer 12 nřl. 5% np.; 1 połnowažazý cjerweny ſloty abo dukat 3 tol. 3 nřl. 8 1/4 np.; wiſſle bankowki 66 1/2.

Płaćizna ſitow a produktow w Budyšinje 5. januara 1861.

Dowoz: 3269 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach,						na bursy,	
	wyšsa.	nižša.	ſrjeđna	najwyšša	najnižša			
Pſcheniza	6 20	5 20	6 15	6 20	6 10			
Ręzka	4 5	3 20	4	4	3 4 2	5		
Ječimien	3 10	3	3 5	3 10				
Wówž	2 2 5	1 20	1 27	5 2 2	5			
Hróč	5 5		5					
Woka	4		3 27	5				
Rjezik	6 17	5	6 10	6 17	5			
Jahly	6 15		6 10					
Hejduszhla	5		4 25					
Bjerny	1 5		1					
Kana butry	15	13	14					
Kopa ſkolu	5 5		5					
Zent. ſyna	25		20	27	5			

N a w ē š t n i k.

Bratrow Lederez balsamiske semskoworechowolijowe mydlo, jalo woſebje mię a po-
renjchaze ſpōnate, a kruch po 3 nſl, 4 kr. w 1 pakęku 10 nſl., ſtajne woprawdite pſchedawa
K. Pescheck, coiffeur.

K. K. priv. Assikurazion Generali w Crieſcze

sawjesczneja na pſchedmet wſchitkich družinow pſche wohen horjebere, tak derje w mjeſtach, kaž na wſach,
pod zyhlowanej a ſłomjanej třechu, tak tež na ratařke pōle plody w brōzniach a ſajmach.

Policy a ſarunania ſchłody płaczą ſo po pruſkim courantu, prāmije ſu twerde a tune.

Saruczeński fonds towarſtwa: 16 millionow ſchließnakow ſljebara.

J. G. Richter, na mjaſzowym torhoſčezu,
wotrefny agent ſa Budyschina wokolnoſę.

Barlinſke wohenſawjesczaje towarſtvo.

Saložene 1812.

Sakladny kapital 2 millionaj tolet.

Tuto hžom 46 ſjet wobſtejaze towarſtvo bere ſawjesczenja pſche wohnjowu ſchłodu horje po niſkich, ale
twerdhch prāmijach, hdzej ſawjesczeny ženje ničjo dopłaczowacj netreba.

Sawjesczenja wobſtara a wſhje wuložewania dawa

W Budyschinje.

J. E. Smoler, wudawař Serb. Now.,
agent barlinſkeho wohenſawjesczajego towarſtwa.

Drewowa aukzia.

Ljetuſche drewowe pſchedawania po loſach ſmjeja ſo
na minakalſki mjeſzowym rejeru na ſljeđowazych dñjach:

15. januara t. l. ſtejaze khójnowe ſchłomowe drewo pſchi

Dubſchan hacjje bliſko Drobow;

24. januara t. l. ſtejaze khójnowe ſchłomowe drewo pſchi
brunizowych podkopach bliſko Chróſta;

7. februara t. l. ſtejaze brjeſowe a wóſchhowe drewo pſchi
minakalſkim wulkim hacjje.

19. februarat. l. ſtejaze khójnowe ſchłomowe drewo w Dol-
hacjach.

Sapocžatz $\frac{1}{2}9$ hodžinow. Wumijenja ſo na ter-
miach wosjewja.

W Drobach 3. januara 1861. Grunert.

Aukzije drewa.

Ljetuſche drewowe aukzije ſmjeja ſo na kupertan-
ſkim rejeru na ſljeđowazych dñjach:

18. januara t. l. ſtejaze khójnowe ſchłomowe drewo w Cha-
ponžy;

29. januara t. l. ſtejaze khójnowe ſchłomowe drewo na
wocveži horje;

14. februarat. l. ſtejaze khójnowe ſchłomowe drewo w Cha-
ponžy;

26. februarat. l. ſtejaze brjeſowe drewo w hornym haſku,
kaž tež ſtejaze khójnowe ſchłomowe drewo
pſchi pjeſkowych jamach. Šendjenje w
hornym haſku.

Sapocžatz w 9. hodžinach. Wosjewenja pſchedawan-
ſtch wumijenjenow stane ſo na pomeinowaných dñjach.

W Bulowžy 4. januara 1861. Hirsch.

Jene jenopſchezne a jene dwajopſchezne korbhanje
ma na pſchedan **H. Dittrich,** ſedlar w Porschizach.

Wosjewenje.

Cžesczenym ſerbam a ſerbowкам Budyschina a
wokolnoſćie ſ tutym najpodwolniſcho ſ nadězenju dawam,
ſo ſhym Knoblochę forczmarſtro na horncjerſtej haſh
na ſo wſak, a jich teho dla naležnie proſchu, ſo bytu
me ſhlyne a bohacjje wophtowacj čzhli. Za čhu ſwojim
čžesczenym hoſčom ſtajne ſe wſchelakim dobrym piezom
poſlužicj, tak ſo budje ſo w ſhym kóžh ſ nim renje wo-
hrecj a w ſjecjje pjeknje woſkłodzicj móz.

W Budyschinje 3. januara 1861.

Jan Krawz pomenovaný Schneider.

Mowy tſchjeflow.

(Stockfish)

renje biely a mjaſzoyth, ſuchi abo namocžaný pſchedawa
naſtunischo **J. G. Klingſt Nachfolger**

na bohatej haſh cžo. $\frac{85}{24}$.

Zedyn konjazh wotrecž, liž ma dobre wopifma,
može hnydom do ſlužb hupicj. Hdzej? to je ſhonicj
we wudawaři Serb. Now.

13 kruwo w,

6 młodych hoſadow, 3 konje a 5 ſwini budža ſo 16.
januara w Delnym Hunjowje na pſchedadžowanje pſcheda-
wacj.

R. Th.

Jena zylje dobra werčata róla je ſa 18 tolet na
pſchedan w Budyschinje na kſchidarskej haſh (Siebergasse)
cž. 213 delka.

Oldenburgske sawjesczeńske towarzstwo.

Statutski składny kapital: 2 millionaj toler courant.

(Prjenja emisja: 1 million.)

S psichwolenjom królowskich sastojnistrov w Budyschinje je mi specialna agentura Oldenburgskeho sawjesczeńskeho towarzstwa psichepodatka. Towarstwo sawjesczne psche wóchniowe skłodowanie po twerdych, straschnoscie psichim ierenych pramiach: mobilje, płody, skot, maszyny, fabritske etablišementy a lódzie w tym samym stejnischcju kaž tež twarenia, tak daleko kaž je to salonsky domolene.

W wubżelenju wscheho dalschego wukasowania a k pschijecju sawjesczeniom kóždych čas hotowh, cžinju na to kedźliwe, so tym w času wot 8—12 hodzinow a wot 1—6 hodzinow we wudawarni budyskich njemskich nowinow na suitskomnej lawskiej hóži k namakanju, hewak pak w moim wobydlenju.

Julius Robert Richter

na Židowje blisko Budyschyna.

200 tl. stej húdom na dobru wjestoscí
w wypożyczeniu a je wcho dalsche
we wudawarni Serb. Nowinow Shonicz.

Drewowa aufzja.

Wutoru 5. februara budze ho na lubochowskim a czichonianskim lęgownym rejszeru wile lisczoweho drewa na peinkach a s' džela s' peinkami k wukopanju pschedawacj.

Shromadzisna na malheczanskich mesach niże lubochowskich hójinow. Wumjenenia budza na tym samym m.esczje wosjewene.

Wutoru 15. januara t. l. dopolnja w 10 hodzinach budze ho njezdje 40 kop 2 lohezowskich twerdych walczkow ljetuskiego spuszczonego drewa na pschedawacj. Tuto drewo steji bes Malej Guberniczkę a Stróżu a chyžli ho kupowario w spomienym čazu w foreznie w Malej Guberniczy nutsnamakač.

W Barczi e 9. januara 1861.
Wiedemann, wyski hajnič.

Voruczenje.

Cžesczenym Sserbam Delneje Hórkli a woklosnoſcie s' tutym najpodwolniſcho k nawedzenju dawam, so tym delnōhorečanski Tafflez hoscjeniz wotnajak. Ja proschu teho dla naležnije, so bych u me prawje ſylne a bohacze wophytowacj chyžli a može ho kóždych na to spuszczej, so budu wsdutim swoim cžesczenym hoscjom s' dobrym pičom a s' dobrej iedzu kóždych čas hajtse a sprawne poſlužej.

W Delnej Hórz 11. januara 1861.

Lehmann.

Großowe brostkaramellje

najlepschi frjedk k wotstronenu kaſchela a k polozenju dyhanja, kaž tež k swarnowanju psche dybawosz pschi ſashymenju w tym samym čazu.

Na Budyschin a wołknoscz w hrodowskej haptypz knesa M. Jädinga kóždy čas na pschedau.

Ednard Groß w Wrótſlawju.

Dzak a božemje.

Wschitkim swoim cžesczenym a lubym pscheczelam, snathym a wophytowiam, fiz ſu mi sa čas mojego pschedywania w Bułezach wſchli luboscz a pscheczelniwoſcž wopokaſali, praju ja ſa to najwutrobnischi dzak a božemje ſ tym naležnym požadanjom, so bych u woni tež w daloſceſci luboscz a pscheczelniwoſcž ke mui wobkhowali.

Lehmann,
predy hoscjeniarski naſenik w Bułezach, nietko pak w Delnej Hórz.

Sacjahnenska hoscjina

a
r e j e

nedzelu 13. januara 1861 w Tafflez hoscjenizu w Delnej Hórz, na čož najpodwolniſho pschedroſchuje

Lehmann.

Prirodospytna sekcia M. S. zmieje džensa za dwie njedzeli, 26. januara, popołdnju w jenej hodzinje w hoscjeniu k złotej krónje posedzenje, a su wše čescomue sobustawy wotrjada z tutym naležnje proſene, zo bych u me k temu samemu prawje bohače zeſle, dokeł ma so po statutach na sc̄howace tři lata nowe předsydſtwo wuzwoleć.

Fiedler, pismawjedzeř.

Dzien 3. januara węzor w 8. hodzinie wunire zbožne po frótki thoroſci

knex **Mikrawsch Bräuer**
magazinisski schoſar we Wulſtim Prizne w Čechach
swojeſt starobe 55 lét.

Wo pječelne dželbraio wo swojej zrudobje
proſcha

W Radworu 8. januara 1861.

huboko zrudzeni
w Radworu, Budyschinie a Rhetne.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawańi Serb. Now. při bohatych wrótach wotedać, płaci so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawať

J. E. Smoler.

Kózde číslo płaci 6 np.
Štwórlčtna předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósće $7\frac{1}{2}$ nsl.

Číslo 3.

19. januara.

Lěto 1861.

Wóptiječe: Njezapomnička a t. d. — Swětne podawki. — Ze Serbow; S Budysčina. S Minakařa. S Češušdzej. — Dopisy. — Sudnische dopisy. — Přílopk. — Hans Depla a Mots Tunka. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesēe. — Čahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišea. — Pjenježna płacizna. — Nawěštnik.

Njezapomnička

na row

wysokočeśceneho knjeza

Wjacslawa Hanki,

sławnego Słowjana, swérneho Čecha,

knihownika českého musea, ryčeřa wysokich a najwyssich rjadow,

sobustawa wšelakich wučenych zjenočenstwów

a t. d. a t. d. a t. d.

wot

Jeho lužiskoserbskich česćowarjow.

* * *

Welespytany a wjelesławny
Sy so swěći jako wótčinc nam,
Stajnje jako Słowjan zjawny
Sy so wšudźe wuznał k Słowjanam,
A tež Serbstwa njejsy nihdy zapomnił,
Sy tež Serbam Swoje mocy poswjećił.

Hač tež zawiść skradźna, jědowata
Na Tebje so hrózbnje měrješe,
Hač tež ujepřečelnosć njewustata
Kosydła za Tebje kladžeše:
Před ničim so njejsy ženje postróžił,
Z wójnu sprawnej sy wso njepřečelstwo zbił.

Twojej wobstajnosće příklad krasny
Prócowanie naše posylni,
Twojej džělawosće błyść pak jasny
Našej woči w džělach rozjasni:
A duž tak tež Serbow mała črjódzička
W Łužicach na Tebje džaknje spomiua.

Świetne podawki.

Sałska. Kronprinz Albert je so s Barlina sało wrócił a so 15. januara s prynzom Burjom do Lipska podał. — Sañdżemu nedżelu bu we wschitkich zyrtwach dżakna modlitwa sa wotkorenje krala Jana a jeho wyżoleje swójby wotderżana, bes tym wojscowiąja pak drażdżanskie nowiny, so je też swudowena kralowa Maria 15. januara na mastry shoreka. — Lubijskie hamtske hetmanstwo gmcinu na to kędzliwe czini, so bych tam, hdżez dróhi se shtomami wobħadżane nciszu, te żame pschi njetcżishim hnichom po wjestej mjerje se żerdżemi wobħkali. — Prjenja komora je w sañdżemich dnjach zyrtwach vorjad dale wuradżowałała. Psihi tym paragrafje, w kotrymž bje wuprajene, so dyrbi wójho duchowniство pod wjesciu licżbu superintendentow stajene bycz, reknj sapoħlanz Pittner, kotryž bje so psħecżiwo poslajenju superintendentow wuprajil, so je w Hornych Eużizach žive zyrtwinske žiwenje, hacż runje tam żanħej superintendentow Mmaja. Knes konċistorialny radżiezel Dr. Gilbert s temu psħispomni, so je to wjerno, a reknj, so je k tajkim kħwalobnūm wobstejenjam wożejje też S e r b s t w o , ponzożne. (My psħichid bje żewġa k. Dr. Gilberta dospołxje wotċijsħejecż dam). — Druha komora jednashe wo psħedmejjże, wot ministerstwa dla regulirowania rjeķi Lobja a potom dla wotstronjenja zla, kotreż żebi hisħeżże njefti wertu jo wot thix żadaj, kiż po Lobju s kōdżemi jjezdja.

Pruży. Pruske nowiny wojscowiąja poħlenu wolu nebo krala Bedricha Wilema IV. Wona ma so tak: W Charlottenburga na duju psħekrażenja Jesu Chrystu, 6. augusta 1854. Kiel qazu ja kħownanu b'ycż. †††. Ieli Bóh tón knes spożči, so mózu ja swój semiski pucż mżernje doma dokoncz a jeli budż, wo čoż ja Deho na kolenach a nutrue proshu, moja horzo a wjecżnejne lubowana Hilexbeta dljeħe žiwa, dżiżi ja, dha ma so jej tuto piżmu hñydom po mojim wotmreżju psħepodaż. Schtoż wona njeħaf na tym psħemieni, ma so cjinċi, każ b' tudy piżane byko. Jeje psħiħasja dyrbi moja psħiħasja bycz. Hdżż je moja ġimercż wot l-ikarjow wobħwiedċenja, qazu ja, so b' so moje cżejlo smylo a wotewriko. Moja wutroba dyrbi so do wulkej kamentnejne wutroby s markowskiego granita położycz a so psħi nutekhodżje kralowskiego poħrebinisħiżja w Charlottenburgu (po tajkim k nohomaj mojru kralowsku staršej) samurjowacż. — Moja ġimertna komorka dyrbi w potsdamskiej zyrtwi „Friedenskirche“ bycz a to psħed sħodżeniami, kiż k swiataemu blidu wedu, tał, so budże njeħħi kralowa k mojri pħawixi wotpożo-wacż. Wschitko tole mjesto dyrbi so w psħiħidnej skierotsejji a dolħoċċi s marmorom poħlaż. Kunje wjisshe mojeje ġimertnejne komorki ma so bjet marmo-

rowy kameń saħadżież a na nim dyrbi, horla s Jesu-żowym menom, w medji tuto piżmu stejecż: Tudy wotpożu je w Bohu swojim wumōżniku w nadżiji sbōżnho horiestacja a hnađneho ħuda, jenicżżi salożenej na saħlużbu Jesu Chrystu naſħehego najiżżejjiſcheho wumōżnika a sjenocżenego žiwenja: nebo ic. ic. ic. — Psihi mojim poħrebej dyrbi runje tał b'ycż, każ psħi kħowaniu nebo krala, mojego nesapomniwego nana. — Hdżż je moja ġimercż l-ikarjow wobħwiedċenja, ma so 150 tl. skota kħudhim barlinskeje domskeje zyrtwje poħlaż. Ta żama summa so potom tym druhim zyrtwam (sa kħudżinu) pōsċele, hdżżż b'ym ja k Bożemu blidu kħodżi, menujż: potsdamskiej zyrtwi „Friedenskirche“, erdmannsdorfskej zyrtwi, spandauskej mjesħeqanskej zyrtwi, fis-ċebaxxkej evangelskej zyrtwi, a kħudżinje zyrtwje de l'oration w Parisu. — Nowy kral Wilem I. je wschitkich politiċsliks psħestupnikow wobħnadjit. Njekotre nowiny powiedają, so so tajfa kralowska mikosż też wschitkim tym dostaće, kiż fu na njejkajke wasħiħnejne psħi dawaniu dawkor xrijeħi. — W Barlinie bu 14. januara krajn hejm na wulżi psħiħne a kħwiediex waħiħnejne wot krala kameño wotewreni. W swojej ryczi spomni kral najprijodżi se frudnoċċu na wotemrecze swojego kralowskiego bratra a reknj, so je kneżerstwo w cieżkim čażju na neħo psħeschko, ale so b'w nadżija, wschitke psħecżiwnosteż k spokojnoscżi poddanow s Bożej pomozu psħewiñiż. W nastupanju w ójfska budżet wójho tał fritidowanie, so so pruski kraj psħed żanej wójnu bojeż netreba, a k temu wħemmu budżet peneku dożħaċċi, kotreż je fejm sa wójško psħiħiswilek. Krajne penneżne nassejnoċċe fu w dobrym poredjie a je nadżija, so so krajnej nebudja żane nowe dawki naħħadowacż tħebacż. Dale reknj wón, so so kħalinej nadżija, so budżet sakon, po kotrejż maja leżom noċċe, hacż dotal da w to w kħwobodne, psħiħodnje też dawki dawacż dyrbeż, wot wobejn komorow skonċenje sa dobry sposinath. (Tutón sakon je menujż wot prijencie komory hijom dwójżi wotpolasam). Też psħispomni kral, so ma wutrobne pożadanie, so b' so wot fejma sakon wo zivili nha ma nħażiż iż-żej sħbowje sħażi. Schtoż je w nastupanju sħromadnho njemisteho wójnskeho sħajdawjanja, każ też w napohħadu na Schleswig-Holsteini dotal sejini, a skonċi swoju rycż s tixi, so qiegħi b'wjeru knejżeż po tħixi, każ jemu to krajne sakonje porużejja, ale so żebi wón też żada, so b' kraj swiheru k nemu stał a jemu jeho knejzenje, jeli treba, s kroju a kublok podpera.

Iako bje kral swoju rycż skonċi, psħiħupiċċu sapoħlanż po rjalu psħed throni a wot il-ożiżiżu swoju psħiħahu swjernosteż a jał b'jeħu wħiċċi psħiħahali, reknj Deho majestosteż: „Na Bożim żonħowanju je wójho leżane. Bóh żebiżi waħda psħiħahu. Wón żebiżi

a wobarniż nasz wózny kraj!" Potom stypi wón pod tiftróznej szlnej klawu s thróna a wopušćeji se wschitkimi pryzami a se swojim pschym a wožnym pschewodzeństwom salu.

Prjenja komora je 15. januara prynza s Hohenlohe-Ingelfingen a sa pschedźdu hrabju Stolberga a predawsczeho ministra Duesberga sa mjestopshedźdow wuswolita. Druha komora dżerzesche tutón dżen tež poſedzenie, w kotrejž bu wot sapoſkonzow Vinci a Mathisa namet stajeny, so by ſo adreža kraljej pschedźpodała, w kotrejž jemu wetschima komori swoje mjenenie w krajnych naležnosćiach wosjemi.

Rakušy. Do Wina je s Galizije depuzazia tamneho małoruskeho luda pschijekla, kotaž je pola khježora audiencu mjela a w tej ſamej wuprajila, so dže ſwjeru na stronje khježora ſtejcz. Khježor nad tym ſwoje ſpodobanje wupraji a ſlubi pôdla, so dže wón ſwojich małoruskich (ruthenskich) poddanow tež ſwjeru pschi jich narodnoſci faktowac̄. (W małoruskich ſchulach dyrbjachu džeczi menujž w nowiškim čaſu tež pôſku a njemsku rycz wuknycz, tak ſo pschi tajkim nerofomnym wuczenju ſkonečnje ničo nenawuknchu, a duž proſchesche depuzazia, ſo by ſo tajka nelepoſečz tola bôrſy wotſtronila. Khježor reſny, ſo dyrbí ſo to ſkere ſjepce ſtac̄. Spomnena depuzazia wobſtejſe ſi wetscha ſ duchomnych*) knesow.) — We Wuherſkej dale bóle poſkuja, ſo khježorski ſakonjam, w poſlenim ſjetdzeſatku batym, wjazy poſkuchac̄ nochzedža. Tak je, na pschikkad, wot khježorskeho minifterſtwa wſho tobakpschedawanje khježorska wjez, tak ſo ničton žadyn tobak pschedowac̄ nezmje, khiba ión, kotrejž je wot khježora ſ temu poſtajeny. Tajki tobakpschedawat dyrbí pak wſchón ſwój tobak ſ khježorskich fabrikow brac̄, a wſchitkón, w kraju naplahowanym tobak dyrbí ſo do tutych khježorskich fabrikow pschedowac̄. Spomnene fabritki placza ſa ujón jara niſtu placzisnu, ale khježor pschedawa jón potom tobakupowazym po najwyſzej placzisnje, tak jo jeho ſjetny dobytk ſ tajkeho tobakarenja wele milliонow toleč wunesze. A ſhtož je najnelubosniſche: tajki tobak je pschi wſchitkej ſwojej hubenoſczi jara drohi (zusy pak do kraja nezmje), tak ſo ſu Rakuschenjo dwózhy bicži, najprjódzy dokelž maja ſwój naplahowanym tobak, kotrejž bydu druhde drózſho wotbjež mohli, ſatum penes do khježorowych fabrikow pschedowac̄, a potom, dokelž dyrbja ja drohi penes hubeny tobak kurejž.

* Pschi tutej ſkładnoſczi ſmijem ſo drje wopraſhecz, hdj tež najdi ſerbſzy kneža duchomni junu na poſtajenym mjeſczie wo to proſcha, ſo by ſo pschemjerne njenizowanje w ſerbſkich ſchulach trochu pomeñſtilo. Kaz ſo ſda, dha czakaja w tajkim naſtrupanju kneža duchomni na knežow węžerjow, kneža wuczerjo pak na knesow duchomnych a — bes tym wſho pschi starym wostane.

We Wuherſkej ſu ſo w nowiſkim čaſu pschedzito tajkemu waschni ju ſbjehnyli a pschedawaja a kupovala tobak taž dyredža a khježorska wyschnoſc nemôže ſa kaſac̄, dokelž ničton wjazy nepoſkucha a ſo ſchrafy neboji. Tež ſu wſchelake khježorske ſudniſtwa ſwojemu ſkutkowanju kónz ſtajic̄ dyrbjake, dokelž ničton wjazy na ſud neſchińdje, a ſrjaduja ſo njetko krajne wuherſke ſudniſtwa.

Franzowſka. Khježore nowiny „moniteur“ poſedaja, ſo je Napoleon ſwojim wójnſtim, psched Gaetu ležazym a Sardinskim wobleženje tuteje twerdziſnje ſe ſtrony morja wobrazym, ſódzam pschilasť, ſo dyrbja gaëtski pschiftaw wopuſchcziež. Moniteur praiji dale, ſo je tam khježor tute ſódze poſtał, ſo by kral Franz II. ſ cjeſcziu cjeſknci moħl, niz pak, ſo by wón tuteho ſakitowac̄ a na tajke waschnie na dalskim krejschelcu w predawſkim neapelskim kraleſtroje wina byc̄ džył.

Italia. Sardinzy ſu ſ neapelskim kralom 11. januara pschimjer (Waffenstillſtand) ſciniili a ſo wjazy na Gaetu netſela. Bes tym ſu franzowſke wójnſke ſódze prec̄ wujjek a ſardinſkim ſódzam do wolje dale, ſo ſmiedža njetko ſe ſtrony morja Gaetu woblehnyc̄. Jenož jena franzowſka ſódz je tam wostała a to pecža ſ temu, ſo by ſ neapelskim kralom Franzom wotijekla, hdj dyrbí tón Gaetu wopuſchcziež. Pschetož njetko ſo tam wón pschi wſchitkym ſwojym wobaranju wjazy doſko nebudje džerječz móz, dokelž potom, hdj ſu Sardinzy Gaetu tež ſe ſtrony morja woblehnyc̄, žana zyroba wjazy do twerdziſnje nemôže. A w tej ſtrji 20,000 muži wójſka, kotsiž džedža wſchitzh jieſeč a pieč! Duž ta wjez ſ Gaetu najſkere doſko wjazy trac̄ nebudje, ale na njeſkake waschnie ſwój kónz dobudje — Garibaldi je hiſhće na kupyje ſaprere a pschihotuje ſo pecža ſ wójnje, kotrejž dže w naležu ſ rakufim khježoram Venezianskej dla ſapočječ. Druſh pak mjenja, ſo ſo wón najprjódzy na te krajinu wobrocji, kotrejž bamž w najbliszej wokoloſczi Roma hiſhćeje wobſedži, haj, ſo wón najſkere na bamža ſameho do Roma poczehne (to rjeka: hdj to franzowſki khježor dowoli). Nô, ſa dwoj mjeſčazaj budžemy drje wedzeč, hac̄ ſo jenož Italzy bes ſobu peru abo hac̄ ſmjeje tež naſch ſužod (rakufi kraj) nowu wójnju.

Amerika. Štutego kraja pižaja, ſo je ſo kraj, kotrejž južna Karolina (Süd-Carolina) rjeka, wot ſieuozczyňch ſwobodnych połnožnoamerikanskich krajow wotterhnyk, dokelž ſo wobydlerjam Karolinu nowowuſwoleñy amerikanski pschedźda Lincoln nelubi. Wón je menujž pschedzivo ſchłovinstwu ſmyžlenu, Karolinszy pak ſchłovinstwo ſastupuja, dokelž maja ſami wele ſchłovow, tiz dyrbja tam wſho džejko na polach a heval wobstarac̄.

Ze Serbow.

S Budyschina. Schtož ſimy thđenja ſ chwa-
cianskeho ſchulſkeho wokreſha ſtyscheli, je naš hnboko
ſrudjilo; ale, Bohu žel, to tež na drugich stronach wele
hnač neje. Tu a tam mohlo ſo wele ſepe ſa Sſer-
bowſtvo ſtutkowacj, tež we ſchulach, to je wjerno, ale
prjecz ſo tola tež ſažo nemóže, ſo ſchula je ſama do-
cjinicž nemóže, dokelž ſo wot neje, kaž ſimy pſched
njeſotrym čaſom ſtyscheli, žada, ſo dyrbi wona na
njemſku rycž, njemſke piſmonowſtvo, na njemſke wuknenje
a wuczenje wele, pſches mjeru wele čaſha nałožicž, jeli
ſo dñe ſo temu, ſchtož ſo wot neje žada, jeno trochu
pſchiblizicž. Teho dla, ja waž proſchu, nedocžakacjce
tolu wſchitko wot ſchulſe. Praječe ſebi ſami, ſchto
móže ſo ſa te por hodžinow ſa djen, liž ſu wuczerej
date, we tak wſchelatich wjezach wuſtukowacj, hdež
nabožna wuczba tſeezinu hodžinow (a to ſ prawom)
precz wofine a na domjaze wuknenje a wudželanie
ſchulſkih naſtawkow ſo rachnowacj nemóže, dokelž ſtarſki
hiſteče pſchezo mjenja, ſ ſchula doſč, domach
ma ſo druhe džeklo džekacj.

Tola wofajmy to njetk na stronje ležo. My dñe-
my jeno na njeſchto ſpomnicž, ſchtož ſ ſakezenju a ſbožu
Sſerbowaſtwa woprawdije tež ſlužicž nemóže.

Budysku mjeſtečansku ſchulu wopyta tež niž mało
Sſerbow, a wjeſcje ſo tam to ſchulſkeje kaž a dru-
heho dla jara ſpodoba. Tute džeczi pſchindu ſe ſwojich
herbſkih ſchulow wot džehatcho hacj do dwanateho ljeta
do mjeſta a dokelž bježu we nižich klaſach, dha
neſju najbóle haſptſtukti katechiſmuſha we ſwojej ma-
czernej rycži wukladowacj ſtyscheli, ſchtož je, kaž to
wjeſcje nižton prjecz nemóže, tola jara nuſne. W mjeſte-
čanski ſchuli ſtyscheli džeczi, jeli ſo do wyskich klaſow
pſchindu, katechiſmuſowu wuczbu we njemſkej rycži a
dyrbja haſptſtukti, ſchpruchi, khjerlusche a ſchtož nabož-
noſež naſtuipa niemžy wuknycž. Kaſki ſchaz pſchinu
dha potom dom do ſwojich herbſkih zyrkjiw? Käk dha
jim potom klinči Božje ſkłowo we maczernej rycži pſchi-
powedane, — ſuate abo uſnate? Kaſki luboſci ſmjeja
woni ſ herbſkemu Božemu domej, ſ herbſkej bibliji, ſpje-
warſkim, katechiſmuſej a druhim kniham? Hdyž temu
tak je, nedherbjało dha njetk tym, kotrymž nabožne wob-
ſtejenja naſteho luda na wutrobie ležecž dyrbja, na tym
ležane bjež, ſo bježu tute — ja nemóžu hnač prajicž
— wbohe džeczi nabožnu wuczbu we maczernej rycži,
ſtajmeriſhemu predy konfirnazije, ſtyschecž móhle, ſo
bježu, kaž ſo praji, na herbſke paczerje hicž ſmjeke?
Ubo nimaja ſnadž we mjeſcje žaneje ſkadžnoſež ſ ſchulſe?
Neje tam žana herbſka zyrkej?

Dy ſo ſe wſhjem prawom prajeczh, uſtane dha
ſo to?

Bohu žel, ja dyrbiu eži wotmoſwiež: Neje!

Wele ſtarſkih je, dokelž ſu nuſnotu teho ſpóſnaliſt,
ſwoje džeczi ſ herbſkemu duchomnemu na ſerbſte pa-
czerje poſtačz džyko, a — ne jku ſmjeſli! dokelž
budžihu hewal ſwoje džeczi ſ mjeſtečanskeje ſchulje wſacj
dyrbeli. Schtož pak dñe to 3 mježazh pſched wobſantke-
niom ſchulſkeje wuczby ežinicž!

S ežim chedža to eži, liž na tajke wafchneje ſerb-
ſkih džeczi herbſku konfirmaziu ſadžewaja a pſches
to roſvijenje nabožneje myſle bes Sſerbami kaž, —
ja praju, ſ ežim chedža to tajzy ſamolwicž?

Kadž, jara rady bježmy to ſtyscheli, ſo bježmy
to wobſherniſho wobſhwjeſicž móhli.

Pſchiſpo mnenje redakcije. Po tutej wjez̄
dyrbji drje ſo woſebje ſ. michalſki farar w Budyschinje
horjebracj a jeli wón budyskim Sſerbam herbſku kon-
firmaziu, ſerbſke wjerowanje, kſchczjenje a khowanje ne-
wudobudje, dha potom dale nicžo wysche newostane,
hacj ſo budyszy Sſerbja ſwojemu kneſtwwu pſchichodnje
poſtajenje ſerbſkeho mjeſtečanskeho duchomnemu ſawoſtaja,
kaž je to predy njehdy dyko.

Minakala ſimy poredžazu poſweſz dostali,
ſo tamniſhi nowy farar ſ. Kordina hakle nedželu
27. januara ſwoje duchomne doſtojniſto naſtupi a ſo
budje do teho ſameho po poručnoſci wypozkaje budys-
keje krajskeje direkциje wot hodžijskeho farara ſ. Umicha ſa
ſapokaſam:

Se ſeulſcheg. Naſch wypozkoczeſczeny knes
ſ Watzdorf, kotryž ſo ſ zyka pſchecžiwo wſchitkim
pomožy poſtrebiym dobročiwy a ſmilny wopokaſuje, je
ſaint ſene hodž naſte weſne ſchulſke džeczi jara ſweſelit:
wón je te ſame menujž ſ Božemu džecžu pſchihodnje
wobdarik. A tuto wobradženie poſweſci wón ſ tym,
ſo jenemu džecžu poruči, predy roſdželenja darow
herbſki khjerlusich „wot teho praweho Božeho džecža“
ſpiewacj. To je ſo nam wſchitkim jara ſpodobało.

D o p i s y.

Z Prahi 15. januara. Dženža dyrbiu Wam naj-
predy ſrudni poſweſz ſiweič, menujž 12. januaru weſor
w 6. hodžinje wumre ſ. Wjaz ſław Hank, wele-
ſaſkuzbny a wypozkoczeſczeny knihownik čjeſkeho muſea,
ſławny wuczeſ ſkłowjanſkih rycžow na praſtej univer-
ſicje, ſbožomny namakař kraſneho kralodwórkſeho ruko-
viſa a t. d. Wón ſtarajſe ſo tež wſchomōžnje ſa
Sſerbow na praſtſkim herbſkemu ſeminaru a je
tež herbſki pſchekozk runje ſpomneneho rukopiſa
wudal. Teho dla dñe pſchichodnje jeho živenje,
woſebje pak jeho ſtukowanje wo naš Sſerbow wob-
wobſhernje wopisacj. Nežmertua ſława jemu a jeho
wopomniciu!

W nowojsjetnej noz̄ sta so w Brashy podawł, kotrež se swojimi scziewkami wulku ledzibliwoscj na so sczeye. Towarstwo, w kotrejž so tež žonke namakachu a kotrež bje so be wscheho skasania hromadu sczehlo, zwieczeshe syvesterku nōz w jenej piwari a poda so wot tam do nowomjesczanskiej khofcownie, czeske pjeśnje spjewajo. Kaž wskudzom druhdżom, tak je tež w Brashy spomnemu nōz kuſt wjazg hary dowoleneje, s najmienšcha ſebi ludžo tak myſla a duž tež pomenowane towarzstwo harowajo po hažy džiesche, hacj so polizajſka patroulla, wobstejaza s džeweczoch muži, k nemu pschi blizi. Naszkere bje polizajſki ſastojnik mjer pschikasat, ale jeho hłobz lohko doſež nichčon ſaſkyschal nebie a patroulla pocja brónje trebacj, na czoz so wskitzy roſbjezachu. Pschi toj pschilezitosczi bu pał młody Bolhar, kiž w Brashy studuje, straschnje do hłowym ranem a njeſotre woſobhy buchu ſajate. Tute naſajtra po pschikasni mjestodzerzicza ſaſo pschiczhu, ranenego pał do poſchitkomneje hojeźnie wobstarachu, hdzej ſo peča hiszczeshe hory namaka.

Sudniſke dopisy.

Na budyskim woſreñnym žudzie džiesche ſo 11. januara pod pschedzhdſtwom woſreñnožudniſteho direktora Hensela žudzenje nad M a d l e n u M i e ſ c h e r e z s M i e r kowa a bu ta ſama dla ſkoncowanja nowonarodzeneho džiescza k 10ſjetnemu zuchthauſej wotſudzena.

Priopk.

* Blisko Hemaua w Bajerskej bu 5. januara 7 džieczi, kotrež bjechu pschi wulku ſuſehowym meczelu ſe ſchulje domoj ſchle, w jenej hromadzy ſmersnene namakanach a żane neje ſaſo woſiwiſo.

* Jedyn džielaczer, kotrež nowu franzowsko-ſchwajcarſku ſeleſnizu ſobu twari, padze wórdanjo pschi tajkim džielje do jeneje ſkaloby a budzishe hubenje kónz wſacj dyrbjal, hdny budzishe swojego psa pschi ſebi nemiej. Tako menujzy tutón widziesche, ſo ſam swojemu ſnesej pomhacj nemóže, dha wſa wón jeho mjezu a bjeziesche ſe nej k drugim džielaczermam. Tuczi, kotsiž psa a mjezu derje ſnajachu, dachu ſo wot teho mudreho ſwiercerza na to mjesto doweszcj, hdzej bje jeho ſnes delje panýl, a wumóchu jeho ſe ſmertnicho ſtracha.

* W K a i f e r s w e r t h u powróci ſo 11. januara jedyn czokm, na kotrejž ſo 7 ludži psches Rhein weſiesche. Wskitzy ſwoju ſmerez w rjeznych namakachu.

* Na delnym Rheinje a woſebje w Hollandskej ſu w vrienej tſeczinje mjeſaza januara jara wulku wodu mjesli, pschetoz, kaž pola naž wele ſnjeha padasche, tak tam wele deſhcoza džiesche. W bliſkoſci holandskeje

wſy Brakela roſtorhnachu ſo haczenja a woda powali tójszto twarenjow, tak ſo ſo njeſotſi czlowekojo ſatepicju. Wokolo Zwiličena bje 19 wſow powodzenych a dyrbjalnu wulku niſu czerpicj. Smjesta Zalt-Bommela chydzhu jim na czokmach k pomožy lliecž, ale bes tym bje počalo ſhma dybz a duž ſo to naſtaſazeho lodu dla hubenje czinesche, tak ſo do wſichych wſow dojſecž nemózachu.

* S Herzogenbuſcha piſaja 9. januara: Ludžom, kotsiž na wſach bes rjekomaj Maas a Waal bydla, ſo pschezo hiszczeshe jara hubenje dje. Njeħdże 9 kwadratnych mil je tam tak wſzoko powodzenych, ſo jenož tſjedhi twarenjow ſ wodh won tſja; wele tħaż ludži a wſchelakho ſkotu je teho dla na haczenja czjeſeſe k dyrbaļo, hdzej ſu hiszczeshe ſyke, a dyrbi tam wo dnjo a w noz̄ wulku ſhmu czerpicj a wele tradač. (Tam ſu ſo menujzy haczenja pschedrjek, kotrež kraj a rjeki džela a duž je wſha woſolnoſc straschnje powodzena.)

* Žona jeneho hewerja w Lindenje (w Pruskej) bje ſa ſwojego muža a ſa jeho towarzichow njeħdże 25 puntow pólvera kupyka, kotrež chydzhu tucji k roſtiſelenju ſkalj naſožicj. Duž domoj bje jej mjeſchel ſ pólverom do ſnjeha panýl a ſ džela ſmoknýl. Dokelž ſo teho dla ſmarow bojesche, dha wſa wona tón mokry pólver ſ mjeſchka a ſypru jón wuſuſchenja dla na khachlje. Tam ſo wón, kaž može ſebi kóždy mjeſlicj, bórsy ſapalt a ſ nim tež tón druhi pólver, kiž w tej ſamej ſtruje bjeſche. Psches to bu wſho roſražene a ſyka familia, wobstejaza ſ muža, žony, wórfki a pečočoh džieci, bu jara straschnje wobſchodziſa. Sm nowych maſiwnych domiſlič ſu wſchje woſna wuražene a ſo ſo khježa woſalika neje, to ſu fuſhodžo ſe ſpjeſhnej pomožu ſadžewali.

* Na ſakklobajerskej želeſnicy bu bliſko Kieritzsch a 15. januara rano jedyn muž wot czaha pschejjedzeny a moreny. Schtó je wón po prawym był, to hiszczeshe ſnate neje.

* W Niederhäſlichu pola Plauenſa pschindžetaj 8. januara dwaj hewerci psches to k nesbožu, ſo ſo jene kamentowhlowe podkopki po malym kruchu ſypru. Wjedy Rudolph, kiž żonu a ſchthri male džieci ſawoſtaj, bje na mjeſeſje morw, druhi pał, ſ menom Bär, hacj runje jara wobſchodziſa, hiszczeshe ſe ſiwenjom wotendže.

* W Wuherſkeje piſaja, ſo bu 8. januara jena, w aradſkim woſrežu ležaza, weſ tak ſylnje powodzena, ſo woda 16 khježow ſpowala.

* W Gdansk u (abo Danzigu) je ſo w ſapocjatku tuteho mjeſaza ſtalo, ſo jene džieci; kotrež wot kſeſenja ſyrlwje domoj nepeču, na dompučju ſmersny.

Kak

Hans Depla

Mots Tunka

rozom

wótritaj

ludzi pódla

škréjetaj.

Hans Depla. Ja chýl jenož wedžecj, čjoho dla rjesnizh czelata neswjasane domoj woža, to maja tola wele hary s nimi.

Mots Tunka. Hđje dha to tola čzinja?

H. D. Hlaj, ja so wóndanjo se Schierachowa domoj wesech a jene ſanje predy me ijjedzich, kotrež na drsy ſtajnije ſtaſawachu. Mi pak so ſdasche s daloka, taž by jich knes husto doſč delje laſyl a potom njeſčto na ne kladl.

M. T. Schto dha je to bylo?

H. D. Haj, to chých ja tež rad wedžicj a ja so teho dla, jako hjech te ſanje pschjetzahnyk, khjetſe rucje wopraschach: „Pschejelo, schto dha tola ſtajnje ſe ſnjeha na wos kladječe?“ Jedyn muž mi wotmolwi: „Czelata, moj luby, czelata!“

Duž ſebi ja myſli, so je to jedyn rjesnik był, kij hje czelata na kupował a so ſu jemu ſe ſanjom padał, dokež je neje ſwjasane mjeſ. Ale dživinje hje to pschi wſchym tym, so ja na tých ſanjach jenož ſamych ludzi wuſladač, a nebe tam ani jene čjelo widžecj.

M. T. Ale Mots, newjesc dha, so ſo pschi weſelym ſanklowanjom ludžio druhdy dživinie pschemjenja!?

H. D. Ach tak, — njeſko ja halle roſymju, kafke czelata ſu to byle!

Hudančka.

3. Wele wubli ſejow móžeshe hōbr Goliath načž wutrobu ſjeſč? (Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje s č. 2 1861.

2. Szin a wotszin ſo mot ſlónčka newobſweczi.

Cyrkwinske powjescē.

Wěrowanaj:

Michalska cyrkej: Matej Thilich ſ Rychwalda ſ Marju rodž. Perachez, nebo Sandrija Kowarja, knežeho mjeſcherja w Dobruſchi, ſawostojenej wudowu.

M. T. Nicžo reische tola neje, hacž hdyž we hospodarſtwje dobrh porjadek kneži a wustoñih ratar wje, wſchje mož w prawym čiaſu nałożicj.

H. D. Haj, teho mjenenja ſym ja tež, ale ſyma jenemu jenož husto doſč wſcho dželo na polach ſakaze.

M. T. Vaj wſchak; to niže Radworja ſjepo wedža, pschetož jako tam ja wóndanjo nimo ijjedzich, dha tam njeſtaſu, mi neſniatu roſlinu s pola domoj wožachu. Ja ſo teho dla połnh ſpodižwanja praschach, kafke to ſelu tu w ſymje plahuja? na čjod ſo mi naſprjodzhy trochu woschęzerjachu, potom pak mi prajachu, ſo ſu to ſupiny.

H. D. So to wedžil nejby, ſ teho jedyn bōrſ ſpoſnaje, ſo husto do Delan neſchiudzesch, hewak by th ſupinu dawno ſnał.

M. T. Haj wſchak haj; tón ſwjet ſo džiwnie wobroča! Schto budžiſce ſebi to predy myſli, ſo budža nježdy ſredž ſymy plody ſ polow domoj džielacj.

H. D. A ta wiez pschezo tak hlupe neje: ludžio bōrſ wedža, schto ſmjeja ſa dželo, hdyž ſu trochu womlociſli.

Pschiſ ſ pomnenje redaktora. Dokelž redaktor ſupinu tež mało ſuaje, dha proſy wón, ſo by jich dla nječton powučzaſy naſtaſk do Serb. Nowinow dačj chýl.

Křečenaj:

Michalska cyrkej: Korla August, Korla Augustia Hobra, khjeſeria a murerja na Židow e, ſ. — Van Korla Jurij, Hanj Heyniz ſ Wulkeho Welkowa nem. ſ.

Zemrjetý:

Džen 5. januara: Korla August, ř. A. Pietschmano, wobydlerja w Delnej Šinje, ſ, 7 n.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 17. januara. 1 Louisd'or 5 tolér 12 uſl. 5% np.; 1 połnowažazy čjerwony ſloty abo duſat 3 tol. 3 uſl. 8 1/4 np.; wiſne bankowki 66 1/2.

Nawěstnik.

Płaćizna žitow a produktow w Budysinje
12. januara 1861.

Dowoz:	Płaćizna w přerězk'u		
	na wikach,	na bursy,	
	wyšsa. i nižsa.	srzedzna	najwyšza/najniższa
Přezenza	tl. npl. np.	tl. npl. np.	tl. npl. np.
5224	6 15	5 15	6 10
kórcow.	—	—	—
Rózka	4 5	3 20	4 —
Decimén	3 10	3 —	3 5
Wotwóz	2 2	5 120	1 27 5
Gróch	5 5	—	5 —
Wóka	4 5	—	4 —
Répik	6 17	5 —	6 10 —
Jahy	6 20	—	6 10 —
Hedyschka	5 —	—	4 25 —
Bíerny	1 5	—	1 —
Kana butry	14 —	12 —	13 —
Kopa złotym	5 5	—	5 —
Zent. syna	25 —	—	20 1 —

Nowy tschieskowz

(Stockfisch)

renje bielek a mjašoith, huchi abo namocžaný pschedawa najtmischo **J. G. Klingst Nachfolger**
na bohatzej haſh czo. $\frac{8}{4}$.

Poruczenie.

Czeſczenym Sserbam Delneje Hórkii a wokolnoſcze ſi tuthym najpodwólniſcho ſi nawedzenju dawam, ſo bym delnohórczański Taffel z hoſczeniſ wotnajal. Ja proſchu teho dla naležnje, ſo bych me prawie ſylnie a bohacze wophtowac chypli a može ſo kózdy na to ſpuſczeč, ſo budu wſchitkim ſwoim czeſczenym hoſczeniſ ſi dobrym piczom a ſi dobrzej iſedzu kózdy čas khetſie a sprawne poſluzeč.

Tež wosjewuju ja pschi tutej ſkładnoſci, ſo budu ja tudi rjeſać; duž budze pola me mjaſo ſi doſtačju a ja budu ſo ſtajnje prozowac, ſo bych tež w taikim nastupanju wſchitfe požadania najſepe dopelnicz uohł.

W Delnej Hórzhy 11. januara 1861.

Lehmann.

Bibliſke wobraſy.

Czeſczenym Sserbam Budyschyna a wokolnoſcze ſi tuthym najpodwólniſho woſſejwuju, ſo je moj bethlehem ſi nowym rjanym wobraſom pschiſporeny, hdzež je widzeč, tak ſo Jefuſ po ſmerci ſwoim wuczownikam ſjewi. Ja ſzym tež to a druhe poredził a wobnowił, tak ſo budze ſa kózdeho ſpodobny napohlad. Moje bibliſke wobraſy ſu ſaſo na tudomnej kúpnizy (Gewandhause) po 2 ſkłodomaj a ſu te ſamym kózdy nedzelski a ſhwatih džen popołdnju wot 4 hač węczor do 10 hodzinow, wſchiedne dny pak jenož węczor wot 6 do 8 hodzinow widzeč. — Sa ſaſtup placzi ſo 15 np., džeczi do 10 ljet pak jenož 6 np. — Wo bohate wophtowanie proſhy najpodwólniſho

K. Jäger.

Schtož ion wulki starý klicz nastupa, na kotryž je w cz. 1. Serb. Nowinow ſpomnene, dha može ſo prajicž, ſo tam žana penežna kſchinja byla neje, ſwotkal je won pſchinen, ale ſo je teho dla ſi tej czeſczi do neſen, ſo by tam ſwoje prawe mjeſto namakał.

Dwie czeſczi.

Zena zylje dobra wercjata rola je ſe ſa 18 toleř na pschedan w Budyschinje na kſchidarskej haſh (Sieber-gasse) č. 213 delka.

Holczez wot ſprawnych starskich, kotryž je ſerbſke ſryče mózny a chze pſchekupſtvo wuknyc, može mjeſto pſchekupſane doſtač vſches wudarſnju Serb. Nowinow.

Tſchieskowz

Suchi a poſdjiſho tej moczaný ſnateje dobroſcje je ſaſo wſchón pofiný čas pola me ſi doſtaču.

W Budyschinje na ſerbſkej haſh ſi dwjemaj muromaj.
J. G. F. Nieckſch.

Moje ſnate wuberne

ſuſhe droždje

neſhu jenož récjne čiaſhy, kaž pola wele druhich pschedawarjow, ale ſtajnje a wſchiedne čerſtwe pola me na pschedan.

J. G. F. Nieckſch.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tuton, ſe starodawnych czaſow dopokafan, ſi najſepſich ſelow a korenjow pſchihotowan pólver, po jenej abo po dwjemaj kſizomaj wſchiedne ſruwom abo wozdam na prijenju pižu naſypañ, pſchisporia wobžernoſc, plodži wele mloka a ſadzjewa jeho woklňenje. Pakcik placzi 4 npl. a je ſi doſtačju w

hrodowskej haptuzi w Budyschinje.

Lubemu přečeley, tyſerskemu miſtrej **Janej Sendze** a jeho ſlubjenej njewjesće

Marji Styškec w Hermanecach přejetaj k dnju Jeju werowanja 22. januara 1861 najbohatſe njebeske žohnowanje.
B. a N.

Wot redakeje. Dopus z M. za tydzeń, dokelž je hakle pjatk připoldnju přiſot a to běſe pozdze.

= Dr. Beringuiera aromatiski krónski duš (Kronengeist) (Quintessenz d'Eau de Cologne) =
wuberneje dobroscie — niz jeno jako krasna wonjaza a myjenska woda, ale tež jako witaný podperanski ſxredl, kotryž
mož žiwenja wuburža a poſylnia; a originalna bleſčka po $12\frac{1}{2}$ nſl.

Dr. Beringuiera selokorenjowy wolij

hromadu ſestajant ſ najkmanjsich roſlinowych a woliowych wutſdow, ſ ſožerzenju a poreniſchenju hłownych a brode-
wych wloſhow; a originalna bleſčka po $7\frac{1}{2}$ nſl.

Tuteju, mſčudžom wulke napraſchowanje wubudžazeju nowoſcior je w kóždym mjeſcje jenož jedyn ſlab,
hdjež ſo tež wobſcherne roſpol a ſanja darmo dadža:
ſa Budyschin ma pſchedawanie jenož

C. Pescheck, coiffeur na bohatej haſh.

Přirodospytnej sekcia M. S. změje džensa za tydžen, jako 26. januara, popołdnju w jenej hodžinje w hoſćeniu k zlatej krónie posedženje, a su wše čescomne sobustawy wotrjada z tutym na-

ležne proſene, zo bychu ſo k temu samemu prawje bohače zeſle, dokelž ma ſo po statutach na ſčehowacē tři lěta nowe předsydſtwo wuzwoleć.

Fiedler, pismawjedžer.

Museum království českého vykonává smutnou povinnost a dává jménem svým a jménem pozůſtalé vdovy žalostnou zprávu, že v Pánu zeznul pan

VÁCLAV HANKA,

kommandor c. ruského rádu sv. Anny, rytíř c. ruského rádu sv. Vladimíra, majitel velké zlaté medaile za vědu a umění, bibliothekář a kustos sbírky mincí při Museu král. českého, vysloužilý archivář téhož Musea, translator in slavicis v král. českém, docent české, ruské, polské a staroslovanské řeči a literatury na c. k. universitě pražské, bývalý ſupplující professor české řeči a literatury na téze universitě, čestný úd c. ruských universit vilenské a charkovské, c. ruské společnosti pro dějiny a starožitnosti v Moskvě, historického ſpolku korutanského v Celovci, c. ruské veřejné knihovny v Petrohradě, řádný úd král. české společnosti nauk, činý úd Musea král. českého, úd ſboru muzejního pro řeč a literaturu českou, jakož i ſboru archaeologického, dopisující úd c. ruské akademie nauk, c. zeměpisné společnosti v Rusích, učené společnosti při c. k. universitě krakovské, varšavské společnosti přátel věd, balytské společnosti pro dějiny a starožitnosti pomořanské, ſlezské společnosti pro vlastenské vzdělání, kral. společnosti pro norské starožitnosti v Kodani, vědecké společnosti v Zhořelci, společnosti Matice srbské w Budysině, družstva pro jihoſlovanské dějiny a starožitnosti v Zahrebě, ſpolku pro dějiny a starožitnosti meklenburgské, cis. společnosti přátel dějin a starožitnosti v Odesse.

Umřel, opatřen svátostmi umírajících, dne 12. ledna o 6. hodině odpoledne v 69. roce svého věku na raka v žaludku.

W Praze, dne 13. ledna 1861.

Museum kraleſtwa českého wukonja zrudnu winowatosé a dawa w mjenje swojim a w mjenje zuwostajeneje wudowy žalostnu powjesé, zo w Knjezu wusnu knjez

WJACSLAW HANKA,

kommandor kh. ruskeho rjedu sw. Hany, rycer kh. ruskeho rjedu sw. Vladimira, mejicel wulkeje złoteje medaille za wědomnosć a wumjoſtſwo, knihownik a kustos pjenjeſneje zběrki při Museu kral. českého, wuslužili archivař teho Musea, translator in slavicis w kraleſtwje českim, docent českeje, ruskeje, pôlskeje a starosłowjanskeje ryče a literatury na kh. k. universite pražskej, předadwi ſupplowacy professor českeje ryče a literatury na tutej universite, česny stav kh. ruskeje wilenskeje a charkowskeje university, kh. ruskeho towařſtwa za ſtawizny a starožitnosće w Moskwje, historiskeho zjenočenſtwa korutanského w Celowcu, kh. ruskeje zjawnjeje knihownje w Pětrohrodze, rjadny stav kral. českého zjenočenſtwa naukow, ſkutkowacy stav Musea kral. českého, stav wubjerka muzejnego za ryč a literaturu českú kaž tež wubjerka archaeologiskeho, dopisowacy stav kh. ruskeje akademije naukow, kh. zemjopisnego zjenočenſtwa w Ruskej, wučenego towařſtwa při kh. k. universite krakowskej, waršawského zjenočenſtwa přečelov wědomnosći, balytského towařſtwa za ſtawizny a starožitnosće pomorske, ſlezynského tow. za wotčinske zdželanie, kral. towařſtwa za norske starožitnosće w Kodani, tow. wědownosćow w Zhorjelu, towařſtwa Maćicy serbskeje w Budysině, družstva za južnosłowjanske ſtawizny a starožitnosće w Zahrebje, tow. za ſtawiz. a starožit. meklenburgske, kh. zjenočenſtwa přečeli ſtawiznow a starožitnosći w Odessy.

Wón wumrie, zastarany ze swjatosćemi mrę-
jacych, dne 12. januara w 6. hodžinje popo-
dnju w 69. lěće swojeje staroby na raka w žołdku.

W Prazy, dne 13. januara 1861.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawarji Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kózde číslo płaći 6 np.
Štwortlētna předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7 1/2 nsl.

Císlu 4.

26. januara.

Léto 1861.

Wopřilejeć: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Weleczina. S Wulkeho Dažina. S Minalaka. S pjetrowskeje wožady w Budyschinje. S Wožlinka. — ? ? — Hans Depla a Mots Tunka. — Přilopk. — Hudančka. — Cyrkwinske. powjesće. — Cah i sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakſa. Prjenja komora je wuradzowana w nastupanju nowego žyrkwineho porjada skončika, budže tak halle potom wožlowac, když se wot swojeje žyrkwinskeje deputazije hisczeje predy wukładowanie nieskotrych žyrkwinskich naležnosćow kłyschala. My teho dla hisczeje newsem, hacj prjenja komora žyrkwiny porjad, wot ministerstwa příodkpołożeny, sa dobry spōsnaje abo jón facijsnje. — Druha komora je sapóftanza Jungnickelowy namet, so by so w nastupanju ſeimſtich sapóftanzow nowy wólby ſakon wuradzit, se 57 hlosami facijsnyta. Sa nowy wólby ſakon bjechu ſenoj 12 sapóftanzow a je tež ſ. sapóftanz Fahnauer sa njón hlošował. — Swudowena kralowa Maria je wot maſtron nimale woſhorela. — Krónprynz Albert a prynz Jurij stai 16. januara na ehrenbergskim revjezu bliſko Lipska na hentwje pobyla.

Pruſy. W Barlinje weseſche so 15. januara wieżor na ſenym poſtſlim wosu njehdje 20,000 il. najbóle paperjaných penes we wſchelakich listach, kotrež bjechu do jeneho mlecha ſawſafane, ſ kralowskeho poſta na potsdamske dwórniſčejo. Jako tak tam wós pſchi. Hédje, bjechu penes ſraneny. Polizia je ſebi wſchu možnu progu dawata, so by paducha wunamakała, ale hacj dotal hisczeje ničjo wuſlježnika neje. — W druhej komorje ſu Dr. Simjona ſa pſchedhydu, Grabowa a Mathifa ſa mjeſtopſchedhydow wuſwolili. — Minister finanžow je druhzej komorje 21. januara budget (wo-pſchijecje ſrajnych doſhodow a wudawkow) na ljetot 1861 příodkpožit. Po tutym budgetu budže wudawkow njehdje 140 millionow telei, doſhodow pak jenež 135 millionow, tak ſo ma ſo pobrachowanych 5 millionow pſches pſchirajenje i nieskotrym dawкам (kaž loni) ſnecz a ſ krajneje kažy njehdje 200,000 il. wſacj. Sa wóſſko žada ſo 8 millionow telei wjaz, dyžli predy a ſa powyſhenie ſdy hubenje płaćenych kralowskich ſaſtejniskow 250,000 il. — W Barlinje

buchu 18. januara nowe ſhorhoje, kotrež wóſſko doſtane, w pſchitomnoſci ſrala a wſchitich pŕyñzow a pŕyñz-ſynow na pſchene waſchne poſhwecjene. — Dokelž ſe ſo ſral w ſwojej ryci pſchi wotewrenju ſejma khetro ſylnje pſchecjivo danskemu hospodarenju w Schleswig-Holsteinje wupraſit, dha wjerja njetko, ſo drje njemſki bundestaj bory ſekuji pſchecjivo danskemu ministerſtu wupraſi a ſo potom, když danske ministerſtu wot ſwojeho podeszheſzowanja njemſkeje narodnoſcię nepuſheči, naſſkere pruske wóſſko do Schleswig-Holsteina pomaſchiruje, to je, ſo ſo potom wójna ſ Danskimi ſapocjene. Hacj runje dyrbí taſke wotpohladanje když cílowek ſa dobre ſpōsnocz a tež když wje, ſo budže danske wóſſko hnydom pſched pruskim ſofacj dyrbecj, dha tola tež když widji, ſo budža Njemzy pſchi wſchiem dobywanju tola wele ſchłowacj dyrbecj, dokelž danyh wójnskich tódzow nimaja. Dansz ſotom ſe ſwojimi wójnskimi tódzemi, ſotrychj maja wele, žeke naranshe a poſnózne morjo iak ſarača, ſo ſo ani ſena njemſka pſchelupſta tódž hibnyc nemóže, ſhiba ſo chze ſo wot Danskikh wurubicj dacj. Duž neje to žana lohka wje, ſ Danskimi wójnu ſapocjecj, pſchetož njemſke pſchelupſtwo by pſches taſku wójnu wele millionow ſchłowato, dokelž neby ſwo- bodnje po morju wifowacj mohlo. — Póſsz ſapóftanz na barlinſkim ſejmje chzedja tón namet ſtajicj, ſo by ſo narodnoſcam, w Pruskej podeszheſzowanym, tola to ſamo wraſo doſtalo, kotrež ſebi Njemzy ſa ſchleswig-holsteinskich Njemzow žadaja a ſo by ſo teho dla bes druhim pruszy Polazy w nastupanju iſch rycje a narodnoſce dale nepodeszheſzowali. — Gendjelske ministerſtu je ſo vola pruskeho ministrapschedhyd barona Schleiniha napraſhowało, hacj je to wjerno, ſo chze pruske knežerſtwo Schleswig-Holsteina dla wójnszy ſakrocjecj. Na to je ſ. Schleinisz wotmolví, ſo ma w taſkim nastupanju najprijódzy njemſki bundestag ſwoju wolu wupraſi a ſo móz newje, kaſteho weicha wóſſko budže tuton ſa exekutora pſchecjivo danskemu ſrakel do Holsteina a poſtacj chyej. (Meniſzy Holstein jenož ſ njemſkemu

bundes školscha a tuž čhe bunestag najprjóbzy sa na rodnoſč tamniſčich Niemzow ſkukowacj dačj.)

Rakuſy. Ministerſtvo je 18. januara wosieſwiło, ſo doſhody kraja nihdje nedohahaja a ſo dyrbt wone teho dla poječonku wot 30 millionow ſchleſnakow wupiſacj. A ſo bychu ſo ludjo ežim bóle k wupoječenju penes wabili, dha je wumjenenje tajſe, ſo kózdy, kij 88 ſchleſnakow da, piſmo na 100 ſchleſnakow doſtane, kotrej ſo jemu volne wuplacia, hdyž je ežas wuplaciensja pſchischt. Tuiton ežas je hacj do ljeta 1866 poſtajeny a ſa zylu ſummu budže ſo bes tym 5 prozentna dań dawacj. (Wumjenenja ſu po tajſim ſara ſvobodne, ale wone jenož ſo prascha, hacj budže je ministerſtvo djerječj móz a teho dla je bes ludom ſamym mało dojerenaſja k tej wiezj.) — Wuherſki ſejm je njetlo na 2. djen haperleje do Budima (Ofen) powołany a wuherſki kanzler Bay je woſſewit, ſo dyrbja ſo hacj do tuteho ežasa dawki po doſtañym waſchnju dawacj a ſo ma ſo khjejorſkim ſudniſtwam tak doſto poſtlučacj, hacj wuherſſe ſudniſtwa poſtaſene nebuđja; pſchetoj w njekotrych wokreſach bjechu dawki ſapowedzili a khjejorſſe ſudy roſehnali, žane nowe ſudniſtwa paſ nepoſtaſili, tak ſo wulki neporjad ſnežſche a tu a tam k matym bitwam pſchindje, dokež chyžchu ſudy ludži ſo woſakami k dawanju nuſowanacj. W jenym mjeſcie je pſchi tajſim nuſowanju pecj ludži wo žinjenje pſchischt, dokež woſaq brón naſojo-wachu. — Na mjesto rakuſkeho poſtańza Profeſcha w Konſtantinoplu, kij je khorowatoſcje dla ſe ſlužby ſtupiſt, je wot khjejora baron Kudrilaſki ſa poſtańza pola turkowſteha ſultana pomenowany. Po nowych poveſcach njetlo miniftrjo we Winnje wurađjuja, koſtu konſtituziu bychu ſlowjanſko-niemſkim krajam Rakuſkeje daſi, to je wſchitki rakuſkim krajam ſhromadnje ſ wuvſacjom Wuherſkeje, Eſedmihródskeje, Khrowatſkeje, Štaławonſkeje a Dalmatskeje, kotrej ſwoju — tak menowanu wuherſku — konſtituziu hižom maja. Ministerſtvo je k ſwojemu wurađjowanju ſchyrjoch mužow k pomožy pſchiswalo, ale dokež ſu tucji, kaž tež wſchitzu miniftrjo, Niemzy, dha Čečhojo a Polazy wulke dojereneſje do zyloho wurađjowanja nimaja. — S Prahi piſaſa: Bohreb knihowniſka Hanki bjeſche wo prawdzie wulti ſwedzen ežiſteho a ſlowjanſkeho luda. Wſchitzy, koſiž ſo w Prahy pſches wučenocj, woſebnoſc a wyſoke ſaſtojnſtvo wuſnameneja, ſu tam ſemretemu poſlenju ežeselj wopofasalt. Hankowe eželo ſtejeſche na dworje ežiſteho muſea, wobdate wot ſaſwječenych ſwiežow. Daſo bje je k. biſtop Krejči požohnował, poba ſo ežah na wſchehradſti kerchow a porjad bje tajſi. Najpredy džiesche wulka mnogota ſpjevarjow, kij na pucju „Miserere“ ſpje瓦achu, ſa nimi bjeſchu kapuzinsy a frantiſkansy mnichojo, alumnojo ežiſteho ſeminara,

fararjo wſchelaſich praſſich yrkiſjow a biſkop. Čjeſkowy wós, wot ſchyrjoch koni ejehneny, bje ſ wulki wawriňowym wjenzom ſe ſeklu ſlowjanſkich barbow wupiſcheny, a hnydom ſa nim neſeču ſobuſtawu ake demiſkeho ſpjewanſkeho towarſtwa neboſicjeſlebo rjady, mloby hrabja Kouniž paſ polyglottu kralodwórfſkeho rukopiſa. Róži ežiſteveje plachy djerzachu z historio-graf Palazki, Dr. Rieger, weſt Thurn-Taxis, Dr. Frici a Wenzig. Ša nimi dijechu ſaſtojnizy ežiſteho muſea a khjejorſti namjeſtnik w Čečhach hrabja Fergacj, ſ werchomai Schwarzenbergom a Salmom, ſ hrabiſtmi Elam-Martinizom, Choſkom a ſ druhiſti woſebnymi ſemjanami a wyſotini duchomnimi. Potom ſliedowachu rektor a profeſhorjo university a gymnaſtow, deputacija injeſta kralodwora, ſpišowario, wumſotzy, mjeſčejenjo, ſtudentojo a wele luda. Kózdy ſlowjanſki narod bje ſaſtupeny. Š naſmeňſha 30,000 lubži ſo na pohrebje woſbajeli. Po woſiemaj boſomaj kaſcheža diječe 6 Poſlakow a 6 Južnoſlowjanow w ſwojej narodnej draszie a k woſiemaj ſtronomaj ežaha džiesche 400 ſtudentow ſ ſaklemi a 200 mjeſčežanow ſe ſaſwječenymi woſſowymi ſwječkami. Čež ſtójci ſo ſ pſchemiernje dothim ežahom woſow. Pod starym Wyschehradom ežalashe tamniſchi probſt Ruffer ſe wičiem hwoſim duchowniſtow na eželo, ſo by je na ſeſhow dowedł. Jako bjechu pohrebne ſwjetacjnoſcje dokonſane, ſallincja hiſćeze hiſćeze w ežiſteſi ryci a k. kanowniſ Šchtulz mjeſeſche eželne prijeđowanje. Wſchitko woſbieja ſ mjerom a w najreniſtim poſeđeſje.

Franzowſka. Tudy je mjenenje roſchjerene, ſo ſtaj Napoleon a ſardinſki kral njetlo twerbiſje wuči-niloj, ſchto ma ſo dale w Italii ſtač a ſo je ſardinſki kral wſchitko po Napoleonowej woli ežinie ſlubit, dokež bychu hewak franzowſke ſodje wjeſcje hiſćeze djeſe pſched Gaćiu woſtak. Ludžio mjenja, ſo budje drje Napoleon ſardinſkemu kralju Rom do ruki dačj a Venetijsiu dobywacj pomhacj a ſo je jemu Viktor Emanuel ſa to najſtere woſtupenje kupy Elby a Šardinije ſlubit.

Italia. Po woſiſeſdzie franzowſkich wojniſtich ſodjow ſ gaćiſkeho pſchitawa ſu ſo ſardinſke wojniſte ſodje na iich mjesto poſtaſile a admiral Persano je gaćiſlim mjeſčežanam prajicj daſi, ſo čhe wón tym, koſiž ežedža Gaćiu wopuſchicj, njeſhco ežasa k temu woſuſhacj. Wſchitke juſe ſodje ſu pſchitaw (Hafen) wopuſchicili a bambardirowanje ſe ſtronu morja ſo najſtere bôrſy ſapocžne. Neapelſki kral Franz je woſſewit, ſo čhe ſo dale woſaracj. Kralowa je pola neho w twerbiſnje a hewak hiſćeze rakuſti, bajeſti, ſchvanſti a ſakſti poſtańz, druſy poſtańzy paſ ſu ſo do Roma podali. — Wele woſbylerjow neapelſkeho kraliſtwa hiſćeze ſe ſwojim, njetlo w Gaćije woſlehnennym, kralom djerzi a weſebje je ſo w taſ menowaných Abruzzach

wele wobroneneho luda shromadžiko, kotryž sa Franja II. wojuje. Tež blisko Astoli-a je njeschtočaj tajich ludži a tako dželba Sardinistich nadpad na nich sejini, bu wona sbita a dyrbesche zofacj, jako bje 42 morwych a ranenych shubita. Viktor Emanuel je teho dla wobsanknyk, zyli neapelski kraj wojskay wobšadžici, so by tam hacj do nasieča zylije hotowy byc̄ a potom pak na Rom, pak na Veneziansku cjahnyc̄ móhč.

D a n s k a. Wotpohladanje njemſkeho bunda, Holstein wojskay wobšadžici a danskeho krala s tym k dopelnenju njemſkich požadanow nusowacj, je po wschei Danskej najweschi pohórske ſatožiko. Danske ministerstwo je teho dla pecja wobsanknyko, so byzje wóisko, 40,000 muži bylne, w Schleswigu po rjezi Eiderje poſtajic̄, tak bórsy hacj Njem̄y Holstein wobšadža. Tež je minister morskih naležnosćow porucžit, so ho byn dom 22 wójskich parnych lódžow se 4 kanonowymi ſchalupami a s čolomam ſa morsarije ſe wschei wójskowej potrebu wuhotowacj. — S teho wscheho ſe widjec̄, so ho Dansky pſched Njemzami neboja a to woſebje teho dla niz, dokež maja wójskne lódžie, kotrež Njem̄u zylije pobrachuju. (Nakulti khježor ma drje khjetru liečbu wójskich lódžow, ale te won ſam w adriatiskim morju treba a nemóže je na Danskih poſtacj; Bendželčenjo, Franjowſo a Ruſojo budja pak ſtere Danskim pom-hacj, dyžli Njemzam.)

Ze Serbow.

S Weleczinu. Kaž blyſčimy, dha budje našch tseči wucjer do Iasony pſchegadženy. Dokelž je won Njem̄, dha neje tež w našej ſchuli, do kotrejž wele ſerbſkih džecži do ſchulje khodži, tak wucjeriz móhč, so bych ſerbske ſchulſke džecži s počným žohnowanjom ſchulſku wucžbu wucjeriz móhče. Duž žadyn džin neje, so je ho wulka liečba ſerbskih starſkih s tudomneho ſchulſkeho wokreſa dla pōwſeje, ſo ho w naſtupanju našeho tsečeho wucjerſkeho mjeſta pſhemjenenje stanc, jara ſweſelita, dokež ſo wjeſcje nadžijeja, ſo njetko ſerbeſkeho wucjerja doſtanu, woſebje dokež k temu na ſerbskih wucjerjach wo prawdje pobrachowacj ne-budje. —

S Wulkeho Dažina. Našha wucžernja wo-pſciſja tu khwilu 82 džecži wot zylije ſerbskih, 15 wot zylije njemſkih starſkih a 12 wot starſkih wobeju narodnoſćow. Šchulſke džecži wſčitke ſerbsky rječa hacj do jeneho, kotrež je hallo w mjeſazu auguſtu 1860 do našeje ſchulje ſtupilo.

S Minakala. Prjenju nedželu po tſjoch kraſach džerſeſche našch dočalny duchowny L. Guða w našej zyrfki ſwoje woſhalne prjedowanje. Do Božeho domu bje ſo wele poſluhatarjow niz jeno s našeje, ale

tež ſ woſolných woſadow ſechlo, ſo bych ſu ſubowanego duchomneho wotza hſcheze junkróz blyſčeli. Tež prjedowanje džesche wot wutroby k wutrobi, tak ſo ho ſe wschejch wočzow byl ſyly ſonjaču, woſebje jako won ſpomni, tak je won dolhe ſjeta tudj džekatwy byl a w domje a ſaſtojuſtwje weſke a ſrudne dñy namak a ſo won, hacj ſo runje czjelne wot ſwojeſe ſuſeje woſadži dželi, tola ſ proſtu a modlitwu pola neje ſawostane, a ſo je ſebi tež tam ſwoju poſlenju ſparnu komorku wuſwolit, hdjež je tak wele ſemrethym poſlene požohnowanje wudželik.

Hdžom nedželu a pónđelu, woſebje pak wutoru 15. januara, jako na dñu; hdjež L. faraž Guða ſe ſwojej ſwojbu ſwoje dotalne bydlenje wopuſčej, ſo by ſo do Buduſchina pſchegadži, pſchithadžowasche wele ludži na naſchu faru, ſo bych ſemu boženje prajili, haj wele tych ſamych pſchewodžesche jeho hacj do Hajja.

Tež wopomnenje wostane pola naš w žohnowanju. Hebr. 13, 7.

S pjetrowſkeje woſadži w Buduſchinje.*) W 3. czijlje tutych nowinow ſkorži njechtón na to, ſo ſerbske džecži, mjeſtečansku ſchulu wophtowaze, do mihaſkeje woſadži na pacjerje khodžic̄ nehmedža, ale ſo ſebi je (njemſzy) duchowni pjetrowſkeje woſadži na pacjerje žadaja. Hdž te mu ſakonju tak je, dha my we tym žaneje praweje winh k ſtorženju namakacj nemóžemy, pſchetož zyrfwin ſakon ujehdže praji: „W kotrehož fararja woſadžje pacjerſke džecžo bydli, k temu fararej ma tež na pacjerje khodžic̄.“ Duž ſo duchownſtu naſheje pjetrowſkeje woſadži nedžiwanym, ſo ſebi te džecži na pacjerje žada, kiz w jeho woſadžje bydla, a je to zylije praweje, ſo jeho zyrfwinne kneſtvo na to džerži, ſo by wone w ſwojim prawje ne pſchitrofene woſtalo. Džecži, kotrež mjeſtečansku ſchulu wophtuju, bydla pak tež w mjeſeſje w pjetrowſkej woſadžje a teho dla dyrbja tež k pjetrowſum duchownym na pacjerje hicj. To je po ſakonju tak twerdzie wucžnene, ſo ho ničo pſchecžiwo temu prajic̄ nehodži a ſerbsky starſki nemóža ſebi teho dla žadacj, ſo bych ſich džecži do buduſkeje mihaſkeje woſadži na pacjerje khodžike, jest wone w mihaſkej woſadžje nebydla.

Ale hdjež ſu prawia, tam ſu tež pſchitrofene ſcje. Hdž ſebi jedyn duchowny žada, ſchtož jemu prawo na jenym mjeſeſje pſchidži, dha won tež ſapomnič neſimje, ſchtož ſebi prawo na drugim mjeſeſje wot neho žada. Abo ſ druhimi ſkowami: Hdž ſebi pjetrowſke duchownſtu žada, ſo bych ſerbeſke džecži k

*) Hacj runje ſe wschejemi myſlilečkami, w tutym naſtavku wuprajenymi, ſobu nehložujemy, dha nejšmy jón tola ſobnoſcje dla wotpokaſali. **N edačzia.**

nemu na pacjerje khodžike, dha ma wonie tež tu pschi-fikuščnoſć, ſerbſkim pacjerſkim džecjom pacjerſku wucju ſe x bſ z y wudželecž. Kóždy budže prajicž, to je lohla wjez a može ſo kóždy čaſt ſtač. My pač na to wot-molwiamy, w budyskej pjetrowskej woſadzie ſo to tu khwilu na žane waſčnje ſtač nemóže a hdj by ſebi to džefacž ſakonjow tak žadake. Kak to? Dokelž pjetrowsky duchowni ſerbsky **nemóža**. Duž ſo ſamo wje, ſo woni ani ſerbsky wucju, ani ſerbsky wjerowacž, ani ſerbsky kſečacž, ani ſerbsky khowacž **nemóža**. Ale to je tola najſkere jara ſrudnje ſa budyskich Sſerbów, kotrychž je tola psches 2000, kaž ſmny čitali? To ſo roſyml, ſo je to ſa nich ſrudnje a nelubosnie, ale ſhto moža činicž?

Zyrlinske kneſtvo je pecja teho dla hewal dowolisko, ſo ſmiedja ſo pjetrowsky Sſerbja w naſim mjeſečje tak dohko, hacž pschi pjetrowskej zyrlwi žadny ſerbskeje rycze mózny prjedač neje, do ſerbskeje michalſkeje woſadu djerzecž, — a je tajka dowolnoſć wſcheho džaka hódna. Ale dokelž pschi tajlich dowolnoſćach wele wotjenotliwych woſobow wot-wiſuje a pschi wužiwanju dowolnoſće husto doſče nelubosnoſće pač na tej, pač na tamnej stronje naſtaſawaja, dha by hižom najſepe bylo, hdj by bylo, kaž w starých čaſaſach, hdjež bjesche pschi naſtej pjetrowskej zyrlwi tež ſtajnje jedyn duchowny ſerbskeje narodnoſće, kotryž ſerbsky wjerowaske, kſečijeske, khowaſke a konfirmiro-waske. Dokelž bje ſo pač licžba Sſerbów w bjehu čaſka jara w Budyschinje pomieschiła, dha potom wjazg ſerbskich duchownych w pjetrowskej woſadzie nepoſtajachu, ale prajachu budyskich Sſerbam, ſo moža ſo do michalſkeje woſadu djerzecž. To je ſo tež we wjestym naſtupanju hacž da nowiſcheho čaſa bóle a mene ſtalo, hacž tu pýtnychu, ſo w mjeſeče Njemny woteberaja a Sſerbjo pschiberaja, tak ſo je nječko hižom pjaſtý džel mjeſečanskeho woſydeſtwa ſerbski. Pschi tajlich wobſtejeniach nemóžeske zyrlinske kneſtvo hinač, hacž pjetrowskich Sſerbów ſaſo bóle a bóle k pjetrowskim duchownym ſtač, pschetož to žane žorth neſju, hdj ſ jeneje woſadu pjaſtý džel do druheje woſadu khodiſt. Hacž pač je michalſki farać psches njeſkaje predawſke wujednianja žane prawa nad pjetrowskimi Sſerbami dobył, to my newjemy a duž ſda ſo nam ſa praktiske ſtiwienje to najſlepſche bjež, ſo bjehu, hdj budže k temu ſkladnoſć, pschi pjetrowskej zyrlwi tež ſaſo jeneho Sſerba ſa duchownego poſtajili: pschetož to je tola jara nelubosna wjez, hdj dyrbimy pschi kſečejnjach, wjerowanjach a t. d. najprijódzy naſte pjetrowske duchowniſto wo dowolnoſć prožej, ſo by ſo to w michalſki zyrlwi ſtač ſmijko, a potom dyrbimy ſo ſaſo na michalſke duchowniſto ſ proſtowu wobrociež, ſo by naſ tam horjewſalo. Tak dyrbimy ſ dweju stro-

now hnady hladacž a nam to tola po prawym treba neje. Naſja mjeſečanska rada pač we wſhem na dobry porjad djerži a teho dla možem ſo ſ poſnym dowjerenjom nadječ, ſo njehdyn wſhón neporiadk, ſ nedoſtatka ſerbskeho duchownego pschi pjetrowskej zyrlwi wuſhadžaz, ſ tym wutupi, ſo ſa naſ ſſerbom pjetrowskeje woſadu tež ſerbskeje rycze mózneho duchownego poſtaji. Tutón móhle potom tež ſerbski duchownski pschiſyda na kral. appellazionſkim ſuđje a pschedžyda ſerbskeho kandidatſkeho towarzſtwia (w tu khwilu ujemſy jednažeho) bjež, wón móhle tež draždžanske ſerbske Bože ſlužby ſarijadowacž a ſerbskej duchownej konferenzy pschedžydomacž a t. d., a t. d., pschetož naſte kneſtvo by hižom muža wubrako, kotryž by k temu wſhemu woſebeje ſmanj byl. Ted ym ſerbski

mjeſečjan ſ pjetrowskeje woſadu.

S Woſlinka We woſlinejan woſadzie je w ſaintzenym lječje bylo 2807 ſpovednych, 51 narodzenych (bes nimi 3 nečeſne), pschipoſwedanych 27 porow; ſemreth bje 45. Bes ſemrethmi bjeſhtai tež dwaj, we wužocjan brunizowych podkopach ſaſypnenaj, menujzy M i k a w s h M a t i k a P j e t r M o w a k ſ Worklez, kiž ſtaj do Khroſeječ khowanaj; 5 džeczakow bje morwonarodzenych.

Na naſtaſek, kotryž Nowiny psched thđenjom „ſ Budyschina“ pschinenje, dowolany ſebi ſtawne to praſhenje: Neſmeja dha pschitrotſjowanja Sſerbów w jich prawach, kotrež jim jich ſerbska, wot Boha spožcena rycz a narodnoſć ſobu pschinetz, — neſmeja dha podtkoſzowanja a ſadžewanja we wužiwanju tutych jich prawow ſlowo žaneho kónza?! Kak dohko dyrbija dha Sſerbjo čaſacž, predn hacž budjeja ſo jim jich w ſerbskej ryczi a narodnoſći wot Boha spožcene narodne prawa tež wot čłowekow połnje pschipoſnacž? Žadaja ſebi Sſerbjo ſhto wjazg a druhe, hacž Njemny w Schleswig-Holſteinje. Neſtuſha pač to, ſhtož je jene-mu prawo, tež ſdobnje druhemu?? — ſerbski lud je jeniečyj psches ſwoju ſerbskoſć, psches ſwoju ſerbsku narodnoſć a rycz, po tajkim dokelž je ſerbski, to, ſhtož nedawno tajny zyrlini radžicel t. Dr. Gilbert na ſejmje w Dreždjanach wo nim wuſna a ſhwjedčeſke a na nim khwaleske. Ečho dla po tajkim tonie ſerbski narodny element Sſerbów, jich ſerbskoſć a ſerbsku rycz ſahancž a jeje roſwiwanju na jenej stronje ſadžewacž, hdj dyrbimy ſo tola na druhej stronje khwallacž a jako podkož a ſalkad teho, ſhtož tamny knes na Sſerbach khwaleske, pschipoſnacž?! Praſhejmy ſo ſerbskich knesow duchownych a woni nam wotmolwenje na to dadja, hacž ſo w Sſerbach tam, hdjež ſo Sſerbjo

pschenjemzuja a s Njenzami mjescheja, a hacz pola tajlich Sserbow, kotsiz so pschenjemzuja abo so hijom mene abo bole pschenjemcili su, ja praju: hacz so pola tych zyrtwine zivjenje pschisporja, nabožna myžl pschibywa, hacz potom radscho a husečjich Boži dom woprytuja, so i Božemu blidu husečjich džerža, jich poczinki w dobrym pschiberaja, hacz konserwatina a lojalna myžl roscje? My po swoim dželje dyrbiti my wsnači a se hamzneho shonenja sjaownje wobwiedzic, so su slōtnizh a salon pschestupnizh, kiz hdežekuliz w herbskim kraju bes Sserbami bydlazh do kriminalnych pschepytanjow pschindu a so do schtrazy wošmu, najbole a s wetscha wschitzh tajzy, kiz su mente abo bole pschenjemceni a njemiskeje ryčje dosež mózni, tak so swoje samolwenje a wurycje psched šudom jara derje w njemiskej ryčzi wesci a wuwesci wedža. Sadžiw hdj je žadhn wot nich s čistih Sserbow a tajki, lotrehož neby pschenjemzowanje nakashko abo skashko bylo. S teho jenicyh dawa so tež to nashonenje srosemic, kotrež su wyschnoscje dolhe lieta a hijom tež statni ryčnizh činili, so menujzy na wjazor i a najhórschi slōtnizh a salon pschestupnizh s tych stronow pschindu, hdzej so Sserbjo a Njenzu na mesach herbskoho kraja mjescheja a husto tamni pschenjemzuja. — Po tym nech ujetk cji, kotsiz moja po swoim fastoj-

stwoje schto do teho prajic a w nastupanju wuczenja njemiskeje ryčje w herbskich Schulach roškuja, — kotsiz pschenjemzowanju Sserbow polješuju a herbsku ryč a narodnosć sakomdzuju, sanerodzuju a podlečuju — nech cji po tym ſhami w swoim ſwjedomu wopomnja, schto tu na herbskim ludu cjinja, nech wopomnja, kajke cjezke samolwenje tu na so cjahnu, samolwenje, kotrež mohlo jim juna tych psches jich winu, nerodnosć a njemsku tórnoscj skoženych a ſhubenych dla cjeze bjež, hacz ſebi to myžla. — Scht ož ma w ushi, i ož po ſkučaj, a jeli ma tež ſwjedomne, ſkožuj so fa tym a nekaž wjazy snath dobry narodny poczink a sprawny charakter herbskoho luda psches pschi a namieschowanje zuſeho, njemiskeho elementa. Psches to nastawa niz jeno połocjnosć, kiz ženje i nicžemu dobra neje, ale tež psches wošarodnosćenje pschindze saneredzjenje a ſlaženje dobrych narodnych poczinkow, kiz jeno ſchłodu ſa duſhje — na wjeczne! — ſa ſobu cjezne. A to je tola to n a j h ó r s c h e!!! Pschetož ſchto pomha čłowiekej hdj by wón zlyh ſwjet dobył (psches wuczenje a wuknenje njemiskeje ryčje a roswuczowanje we tej ſamej we tym a drugim kuf ſwjetneje mudroscje wjazy nadobyl) a tola ſchłodu wſak na swojej nežmeritnej i duſhi!

— a.

Kak

rozom

Hans Depla

wótritaj

a

a

Mots Tunka

ludzi pódla

škréjetaj.

Mots Tunka. Ale praj wschał mi tola, Hanšo, ſchto, th wondanjo na twojej hródzi cjinische?

Hanš Depla. Ja ſym tam tſjedcu hnojil.

M. T. Schto? — tſjedcu hnojil! To nech cji druhí wjeri, ja niz.

H. D. Hinak nebje, hacz kaž ſym prajil. —

M. T. Ale praj mi jenož, i čžomu ma to dobre bjež?

H. D. Hlaj, jako ja loni psches Tsijezh bjež, wuhladach tam, so ho jena tſjedca krajuje ſeleni. To ſo mi spodživne ſdashe a ja teho dla bliże ſtupich, ſo bjež widział, ſchto tam tola po prawym roſeje.

M. C. A schto dha to bjesche?

H. D. Najreńska bobh abo bunt, taž jim tam rječoja. A jako ho dale naprascowach, šthonich t mojemu weſelu, so ſu bobh tak plodne byle, so je wobbedžer teje tſjechi ſa ſwoju ſwójbu zyše heto doſč bobow wa-ricz mjeſ. — Mi ho ta wjez borh jara ſpodobasche, dokež ſebi hnydom pomyſlisch, ſo bych ju tež ſa ſebe ſameho derje nałožicž móhl.

M. C. Ale w kaſkim naſtupanju tola?

H. D. Hlej, ja ſym hacž dotal kóžde heto ſolo-tej do ſahrodi ſabžal, ale nejzym uhdý ſaneje ſolotwie naplahowal, pſchetoz pał bjechu žonh pał džeczi durje do ſahrodi wotewrene wotſajile, tak ſo bjechu mi huſh kóžde heto wſhu naſhabđenu ſolotej do cžifta ſežrake. Duž čzu. njetko w pſchichovném naſječu ſwoju ſolotej na hród naſhabđecz a tam dhrbjia ju mi huſh pjeknje na pokoj wotſajicž.

M. C. Bowſkobanezy, na cžož mudre hloječki tola neſchiſtu! — Ale ſo jenož džime huſh neſchiſtecz a či twoju ſolotej ſkončzne hiſtčče ſežeru!!

Priopk.

* Škuhy Mladeiry je ſo hrabja Latour, kotrehož bje tam rakufi khejzor t ſwojej mandjelskej poſkak, w poſlenich dnjach do Wina wrocžik a weſelu poweſz pſchinieſz, ſo je ſ wotkorenjom khejzorki tak daloko po-krcožilo, ſo ſo nad jeje doſpolnym wuſtrowenjom wjazh dwjelovatž nežreba.

* Š Niederbreisiga poſa Bonna bu 5. januara jedyn ſylny hornik žiný popaneny; wón bje hacž tam wot jeneho welta honeny a tak mučny, ſo pſched ludžimi nečjekasche, kotsiž wella wot neho wotehnachu. (Pſch i ſpominenje redakcije. We Lužizach fu ſajazh tež do wſhov kchodžile, taž nam ludžio powedachu, haj wón danjo ſo w Budyschinje pod hrodom džeczi ſenjym ſajazom honjaču).

* Nedaloko Stralsunda (w Pomorskej) je wón danjo jedyn poſtilon ſmersnýl. Tačo menužy kondukteur pſtny, ſo konje ſtajnje poſkaku du, dha napominaſche wón poſtilona, ſo by tón ſi nimi rucžiſho jjež; dokež pał tón to nečjenesche, dha wón bliže na neho poſlada a widjeſche, ſo je morwy.

Š Beiruta w Syrije je wón danjo poweſz pſchichla, ſchto ſu tam evangelske diakonijh a evangelszni miſionarjo hacž dotal ſa ſyriske kſcheczijanske wudowoy a ſyrotu wuſtukowali. My wo tym tudy pôdla roſprawu dany.

* W naſtuwanjach (Sparkassen) Bruskeje, ſe 17 millionami wobydlerjow, je 40 millionow toleč a w naſtuwanjach Sakskeje, ſi 2 millionomaž wobydlerjow, pał 15 millionow tl.

* W Luxemburgſkej džeržachu wón danjo hoń-tru na weli, 2 buſchtaj ſatſjelenaj, ale 13 čeſknychu.

* Blisko Oberlangenaua bu 13. januara 63jetny hewek Kühn ſmersnem ſamačanu.

* Nedaloko Trier a ſetka wón danjo muž, kiž bje hýrom wele hte dybaty, jeneho welta. Se ſtrachom pocza wón ſo po zyklm cžjelje pocjicž a tež ſi poſneje ſchije wo pomož wołacž. A hlaſ, jeho ſchija ſo ſi thym na mjeſcje tak poredži, ſo je wot teho čaža zyku dy- batowſez ſhubit, welf pał bje ſo wołanja tak strožiš, ſo ſo na bok ſwinj a pomaku dale khelpaſche.

* Zyrkej „Friedenskirche“ w Potsdamje, w kotrejž ujetko nebo pruſki kral Bedrich Wylem wotpo- cjuje, je wón w ſiecje 1845 hacž 1848 ſam twaricž dač.

* W Milicju (w Schlesyjskej) ſwadžihu ſo 3. džen hodoſ tſjo hóly na ſodzie. Jedyn thym ſamym wuezeje pſchi tutej ſklađnosći nož a klo druhoho tak ſtraſhnuje, ſo tutón na mjeſcje morw ležo wofta.

* We Wendelsteinje poſa Roſlebenau bje ſo wón danjo pecž dželaczerjow do wulkeho parneho kótki tamniſcheje zokoroweje fabriki poſkaku, ſo bych ſi cži- ſciili. Tačo wón to cžinjachu, wotewri njechtón ventil jeneje roky, kotaž ſi bliſkeho tepeñeho kótka do teho džesche, w kotrejž wón bjechu. Šemereczopla para, kotaž ſo nits wali, ižih na mjeſcje mori, jenož jedyn dželaczer, kotrejž jenož ſi nohomaj w kótlje ſtejeſche, wotendže ſe ſiwenjom, tola bjeſtej jemu wobej noſy khetro ſparenež.

* Na jenym dwórnisheju w Dráždānach padje ſo 18. januara woſhuwař Schlegel tak neſbožomneje ſi jeneho woſa, ſo jemu kofea pſches noſy dželaczer, ieho tak ſtraſhnuje woſhkolodžihu, ſo dyrbefche wón naſatra wumrež.

* W naſtupanju wudowow a ſyrotow ſyriskich kſcheczijanow fu ſi Beiruta ſkledowaze poweſzje ſem pſchichle. Duchomny Difelhof piſche, ſo je wón ſi du- chomny Krämerom a ſi diakoniju Emiliu w Thruſu a Sidonje 50 ſyrotow ſhromadžiš, kotrež fu w Beirutu ſastarane, predy bje ſo pał hýrom njeħdże 40 ſyrotow w tuthym mjeſcje wot tamniſchich diakonijow horjewſalo. Hewak je tam wón bes klore a klude wudowy a ſyrotu wele ljekarſtwa, drasty a tež tóſſhto penes roſ- dželil. — Sa nowy diakonijhniſi dom w Beirutu je pod Libanonom kruh kraja ſa 3687 tl. kuperu a fu evangelske woſady w Petersburgu peney ſi temu poſkak, tola budje t natwarenu wſhých niſtých twarenjow hiſtčče njeħdże 15,000 tl. treba.

* W ſaintjanym ſiecje je pſches Hamburg 14,649 wuzahowarjow do Ameriki a Australije ſchle; pſches Bremen džesche ižih 29,378.

* W Schan dawje bje wóndanjo njechtón koprowu woherewazu bleschu, s wodu neapelnenu a twerdzie satykanu, hukije dość do rok swinych kachlow položit, w kotrychž so tepešče. Duż dolko netrajesche, so blescha, wot paru w nej nastawazeje, s wulkim wrefenjeniom rosecza, kachlje rosnym a nječotym, wo istwie pschedywanych ludzi mene a bóle wobischodzi. (Ta szama wjez je so psched nječotym časom tež w Budyschinje nimalje na to szamo waschnje stala.)

* Najwetjemu szmu w Sakskej su sjetja drje na twerdzisnje Koenigstein je mjeли, pschedož tam bje szma wóndanjo hac̄ psches 26 gradow stupila.

Hudančka.

4. Šak može so 10 čłowekow do 10 jejow tak dželici, so kóžb po jeju dostane a tola híšcze jene jejo wo schli wostane?

(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje s č. 3 1861.

3. Jene jejo, pschedož potom won wjazh na c̄j wutrobu nejjedzesche.

Cyrkwinske powjesće.

Křčeni:

Michalska cyrkej: Jan August, Jurja Bobaka, wołdlerja w Delnej Kinje, ž. — Jan August, Jana Bohuwjera Rychtarja, khježnika w Hornej Kinje, ž. — Jan Hendrich Pawoł, Handrij Wuschka, khježnika w Nowych Małszczach, ž. — Kora August Hermann, Marje Funkej se Židowa nem. ž.

Podjanska cyrkej: Ernst Adolf, Gustava Adolfa Klausha, kublerja w Dalszach, ž.

Zemrjeći:

Džen 11. januara: Marja Madlena, nebo Jana Žura, wulkoſahrednica w Delnej Kinje, sawostajena wudowa, 60 l. 6 m. — Handrij, Hanž Winklerz s Bjelčez, nem. ž., 6 m. — 12. Reinhold Ota Nowak, s Huski, gymnasista w

Budyschinje, 16 l. — 13., Oskar Pawoł, Jana Gabriela Undersa, wołdlerja pod hrodom, ž., 4 l. — Marja, Korijs Ernstia Grosje, kobraka w Bjelčezach, dž., 5 l. 9 m. — 14. Handrij Förstar na Židovje, 54 l. — 15., Pietr Pawoł, khježnik w Delnej Kinje, 65 l.

Čabi sakskošlezynskeje železnice z budyskeho dwórnišća.

Do Shoreza: rano 7 h. 47 m.; pschedipolju 11 h. 40 m.; popołnju 6 h. 22 m.; wieżor 8 h. 25 m.; rano 12 h. 34 m.

Do Dražđan: rano 7 h. 37 m.; dopołnja 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieżor 7 h. 41 m.; w nožu 2 h. 27 m.

Pjevježna płaćizna.

W Lipsku, 23. januara. 1 Louis'd'or 5 toler 12 nžl. 5½ np.; 1 połnoważazy czerwony skoth abo dukat 3 tol. 3 nžl. 8¼ np.; winste bankowki 66⅓.

Płaćizna žitow a produktow w Budysinje 19. januara 1861.

Dowoz: 4787 kórcow.	Płaćizna w pieręzku					
	na wikach,			na hursy,		
	wysza.	niższa.	srzedzna	najwyšza	najniższa	
Pschedźza	tl. 6 15	tl. 5 15	tl. 6 10	tl. 6 15	tl. 6	
Róžka	4 5	3 20	4	4	5	4
Secjmen	3 7 5	3	3 5	3	7 5 3	2 5
Wóz	2 2 5	1 20	1 27 5	2 4	2	
Hróč	5 5		5	5		
Wófa	4 5		4	4	5	
Rjepik	6 17 5		6 10	6 17	5	6 15
Zažty	7		6 25			
Hejdusicka	5		4 25			
Bjerny	1 5		1			
Kana butry	14	12	13			
Kopa skoth	5 5		5			
Zent. szyna	25		20	1	28	7

Nawěšnik.

K. K. priv. Assikurazioni Generali w Trieſcze

sawjeszenja na pschedmety wschitkich družinow psche wóhen horjebere, tak derje w mjestach, kaž na wžach, pod zyhlowanej a złomianej třechu, tak tež na ratařské pólne plody w bróžnach a fajmach.

Polich a farunanja schłodły placza so po pruskim courantu, prämije su twerde a tune.

Saruczeński fonds towarzwa: 16 millionow schlesnakow šliebora.

J. G. Richter, na mjažowym torhoschčiu, wokresny agent sa Budyschina wokolnoſć.

Jena zylje dobra wercjata rěla je se sa 18 tolet na pschedan w Budyschinje na Ischidarskej haſy (Sieber-gasse) č. 213 delka.

Hólczej wot sprawnych starskich, kořij je herbskeje ryže mózny a chze pschedupstwo wuknyc, móže mjesto pschedokafane dostacj psches wudawańju Serb. Nowijow.

Strawotupski isporjazh **Hoffski blodowy extract**, kotryž je so pola wšitkich, kotriž na woſlabenje mozow, na nechzyčiwoſci i jježi, na wobęznoſcach w puzach, jaſrach a w żołku, kaž tež na hamorrhoidach czerpja, jara wužitny wopokaſal a ſa kotryž je so ſam pruski kral džakne wuprajſt a pschihotowaſt tuteho hækſta wele tyſaz džaknich liſtow doſtaſ, pschedawaſo we woschtemplowanych wulſich bleschach po $7\frac{1}{2}$ nſl.

w hrodowej haptzy w Budyschinje.

NB. Pschi ſastarenym kaſhelu a pschi dybawoſci ſo ton extract predy 10 minutow ſawari a ſo rano a wečor po winowej ſchleſiczej wupije; pschi druhich, horka ſpomnenych cjerpenjach wupije ſo rano a wečor po ſchleſiczej, pschipoldnju pak po dwiemaj.

Drewowa aukzia.

Ljetuſe drewowe aukzije na Lipiczańskim rejeru budža na ſkładowazch dnjach wotdzeržane:

4. februara t l. budž ſo ſtejaze khonowe wužitkowe a palne drewo na tſjoch parzellach, jako na Drjewczanſkih mesach, pschi ljeſczanſkih puczu a pschi Pſowjan haczie pschedawac̄. Šedženje je na Drjewczanſkih mesach.

11. februara t l. ſtejaze twerde wužitkowe a palne drewo, jako brjeſy, lipy a topoly pschi zphelniciji a pschi mostowſkih haczie, kaž tež ſhlyne brjeſowe a wolschowe dolhe hromady na ſukach. Šedženje je pola minakalskich popoz haſta. Sapocžat rano w 9 hodzinach.

Pschedawanske wumjenja ſo na ſpomnenymaj dnjomaj k webženju dažba.

W Lipiczu, 24. februara 1861.

Berger.

Aukzia drewa.

Schtwórk 31. januara budž ſo we weſelanskim ljeſu pod pieſkowymi horami khonowe ſchomowwe drewo po ložach pschedawac̄. Šupowarjo ſo k temu pschedroſhuja.

Sapocžat rano w 9 hodzinach.

W Hatku, 26. januara 1861.

Herrmann.

Wucžomnik pytanj.

Ša moje materialtwarowe khlaſt phtam ja k bližſkim jutram wucžomnika, kij je ſyn sprawnych starſich. **J. G. Richter** na mjažowym torhoscžu.

Khwalobnje ſnath a psches ſwoje hojaze ſtukowanje dopokazany **bróſtſyrdp** je ſaſo k doſtaſu w hrodowskej haptzy w Budyschinje.

Dwieschpanath dybſaczy czaſnik (zweigehäufige Taschenühr) bu wóndanjo wot Delneje Horſi hacž do Nowych Poſchiz ſhubent a prokž ſo sprawny namakař, ſo by jón w delnophorčanskim Laffelez hosczenzu abo we wudawařni Serb. Nowinow ſa dobre myto dobrocižiwe wotedac̄ chył.

Dobry wulki wotrocžk abo hetman móže hnydom ſlužbu doſtaſu na knežinu dworje w Strži pola Hucžinj.

K ökonomicemu balej ſhromadžuju ſo herbzhy holsy a herbske holzy w hosczenzu k ſlotemu lawej.

W Smolerowej kniharni ſu ſkładowaze knižt po 5 np. na pschedan:

Sa džieči, povedanczka a rončka wot K. w B. **Pječnūm džiečiom**, wot K. w B.

Maćica Serbska.

Z nakladom M. S. ſu wuſle a móza ſo wot ſobustawow maćičneho towarzſta darmo pola k. překupeca Jakuba, za přiſtajenu płaćiznu pak we Smolerowej kniharni doſtać:

Časopis towarzſta M. S. 1860. I. $7\frac{1}{2}$ nſl.

Spjewy ſa herbske ſchulſe. Šhromadžene wot K. E. Pekarja, Druhi ſeſčinſ. 2 nſl. (W partiach tunscho.)

Do jutrow wuńdze hiſće jedyn zeſiwick Časopisa a zběrka ſpěwov.

M. Hornik, II. sekretar M. S.

Prenje čiſlo Lužičana na lěto 1861 je tamón tydzeń wuſlo a my poručamy jón wšitkim, kotriž ſu ſačanske pismo čitać naukli, k dobrocižemu woteljeraju. Lužičan płaći we wudawařni Serb. Nowinow a na kral. sakſkih poſtach połlětnje jenož $7\frac{1}{2}$ nſl., na wukrajnych poſtach je něto mało drožsi, je pak tam tež na kóždym posée k doſtaću. — Lužičan wukhadža přichodnje kóždy raz najpodžiſo wo ſrijedź měſaca. Smolerowa kniharnja w Budyschinje.

Wopřječe 1. čiſla: Serbowſtu k nowemu lětu. Wot Fiedlerja. — Marušeř a wótčinecy row. Wot Wolſinskeho. — Styskoſe Horjana. Z pôlskeho. — Złotowlosna. Z českého wot Lusčanského. — Šéuka. Wot Fiedlerja. — Studnička „Hanka“ pola Čornego Kholmea. — Drobnoſki. Z Budysina a z Lužicy. Šlowjanski rozhlađ. Čibka a Mudroň. Rjedžer a porjedžer.

Wot redakcije. Rozprawa wo powitanju minačkeho noweho k. duchomneho móže ſo hakle za tydzeń wotčiſće.

Čiſe Bjedricha Hiki w Budyschinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrótach wotedać,
plaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kózde číslo płaći 6 np.
Štvrťlétne předplata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. poscē 7 1/4 nsl.

Číslo 5.

2. februara.

Lěto 1861.

Wopříječe: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. S Čjorneho Školmza. S Minařka. — Sa
herbsku narodnoſć. — Přilopk. — Hans Depla a Mots Tunka. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesče.
— Čahi sakskošlezynske železnicy z budyskeho dwórnišea. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Druha komora je pſchijatav k ſakonej, ſažozenje pſionſkeje poſklađivosti ſa wudowy a ſyrotv evangeliſtich wucžerow naſtupaz, po prijódſtajenju ſwoje deputažije wuradžila a jednaſche w ſaſidžených dňach tež wo twarbnym etatu, menujž wo tym, ſchtož ſebi miňiſterſtwu ſa twarenje drohov, rjetov, železnizow a ſa wohnjowe ſawjeſčenje žáda. Wot komory bu nimale wiſchitko tak pſchiswolene, kaž bje wot miňiſterſtwu žadane. Pſchi tym ſpomni wona tež na to, hač neby dobre bylo, hdy by ſo vo čjaſu pruſka ſchjeroka čjier tež w Sakſkej ſawedka, a bu ta wjez miňiſterſtwu k roſwaženju ſawoſtajena. — Lód, hač runje vjeſche khjetro tolſty, je tón thđenj po wiſhjich ſakſkich rjetekach bes dalſcheje ſchody ruczeje wotefchoł a woda je tež wiſhudžom tak khjetje ſpanje, ſo ſo ničtón jeje dla ſtrachowac̄ netrebaſche.

Pruſh. Wón danjo dachu ſo wiſchelake wýſoke ſaſtojnſtwa pola noweho krale Wilema I. prijódſtajic̄. Wucženſkemu wotdjielenju miňiſterſtwa duchowniſtich naſeſnociow rekný wón: „Ja wjem, kaž wýſoko pola naš ſhromadne wucženſtwo ſteji, a wotczakuju, ſo ſo pod mojim kneženjom hiſhće poවyschi. Ale nabóžina dyrbí ſaklad wiſchego wotſac̄.“ A najwyšhim duchownym ſaſtojnikiem rekný wón: W tajkim hiſhćeſijskym kraju, kaž naſch je, dyrbí nabóžina (religia) tón ſaklad (fundament) byc̄, na kotrymž wšho ſteji. Hdy by tak nebylo, dha by wšho na kruchi ſchlo. Ja myžli w tajkim naſtupanju runje tak kaž mój nebo nan a wofebje tež kaž mój nebo bratr.“ Wotmoſtenje na kraju ryc̄, pſchi wotewrenju ſejma džeržamu, abo tak menowana a dréſa bu wón danjo wot prjeneje komory wuradžena a kraje pſchepodata. Prjenja komora ſo wnej ſ tým, ſchtož bje kraje prajik, tak njeſak ſpokojnu wupraji. To nemóže ſo pač w naſtupanju adresy prajic̄, kotruž druhá komora w tu khywilu wuradžuje. W adresy druhéje komory je menujž ſjawnje doſc̄ wu-

prajene, ſo wona ſ tým ſ potojom neje, ſo ſo wot krale tak wele penes ſa wójſko treba a ſo wona ſ čježka do teho ſwoli, ſo bych ſo dawki po potwetſhennym waſchnju dljeho hač tuto ljetu dawale, dokelž je ſe wſcheho wiđdec̄, ſo ludžom počzinaja peneshy pobrachowac̄. To móže jedyn, praji adresę, najſlepé ſ teho ſpóſnac̄, ſo ſi peneshy w naſutowaniach (Sparkassen) w poſleniſtich čjaſu w oteberac̄ počzale, ſchtož hiſhće predy nihdyn bylo neje. — Tež w druhich naſeſnociach ma adresę druhéje komory to a wono wuſtajec̄ a duž je ſo ryc̄ roſneſta, ſo čjedža teho dla njeſotſi miňiſterſtvo, jako hrabja Schwerin, k. ſ Heydt a. t. d. ſe ſlužbny wuſtuſic̄. — W naſtupanju ſchleſwig-holſteinskich naſeſnociow ſo hiſhće žana dalscha ſjawnna ſrcožel ſtała neje. — Wiſchelake nowiny čjedža ſ wjetoſežu wedzec̄, ſo je ſjetuſche pruſke rekrutirowanje hač do mjeſazu haperleje abo meje wotſtoržene. — Wójnska lóž „Frauenlob“, kotaž bje ſo wot penes, wot pruſlích žónſlích naſdatych, naſtarala a potom krajeſ darila, je ſo pecža w japoſſim morju roſrasyla a ponuriša. — Gardiński marſchal Lamarmora, wot ſwojeho krale k pruſkemu krajeſ poſkany, mjejeſche w tuthch dňach pola poſleniſtich audienu. Wón je po prawym pſchischoł, ſo by krajeſ k naſtupanju pruſkeho thróna ſbožo pſchak, ma pač tež pecža poručnoſć, hewal hiſhće wiſchelakich politiſtich naſeſnociow dla ſ pruſkemu miňiſterſtrowm jednac̄. Ale ſajte to ſu, to ſnate neje. — Po njeſotrych nowinach ſebi franzoſſe, jendželje a ruſke knežeſtvo prózu dawia, ſo by wójna bes Njemzami a Danſkimi neuwodýrika, a franzoſſki khjeſor je tón namet ſtajk, ſo by ſo ta zjela wjez radjho na kongreſu, jeje dla powołanym, wujednaka. — Pſchi nametu, kotryž pôlzy ſapóſlanzy w přejnej komorje pſchi ſklađoſci jednania wo adresu ſtajku, ſo by ſo pôlzy ryc̄ a narodnoſć w pruſkopôlſtich krajinach bóle hajila, rekný miňiſter Schwerin, ſo dyrbí ſo tam Polakam jich pravo dôſtac̄, ale ſo ſo pſchi tým prawa njemſkeje ryc̄e pſchirótfic̄ neſmiedza.

Rakuſh. Winskí weſhbiſkop, kardinal Rauscher,

je pastyrski list na duchownstwo swojego biskopstwa wudak, w kotrejz je won napomina, so by so samo na pożegonzy, wot khejzora wupisanej, wobdziesliko a potom tež swojich wożadnych k temu namówiało. — Hac̄ dotal je so sa spomnenu pożegonku pecza 15 millionow schlesiatow podpisało. (Khejzor treba pak 30 millionow.) — Do Venezianskeje so spóchi wotdzjelenja wójska szczelu. Marschal Benedek, kiz tam kommandiruje, je do Wina powiecz póżak, so je wschitke venezianske twardzisny tak do rjady stajk, so so jich dla nichego bojez netreba, hdz̄ byhū Sardinszjy znadz saho s rakuskim khejzoram wojnu sapoczel. — Nowa konstituzia sa rakuske szkowjansko-njemiske kraje so hiszceze pschezo wudala neje, tola poweda so, so budze pschichodny shromadny szem s dweju komorow wobstacz. Prjenja komora budze na prusku prijenju komoru spodobna, druga komora ma pak se sapószanzow wobstejecz, kotrež so w jenotslivych rakuslich krajac wot luda wuswola. Njehdze na 60,000 czlowekow ma so 1 sapószanz wuswolicz a we wobjemaj komoromaj by njehdze 350 sapószanzow bylo. — Minister Rechberg hje do Petersburga pišal, so by russi khejzor na mjesto ruskeho pôszanza Bakabina we Winje radsho barona Budberga postajil, ale russi minister pschedhyda Gorčakov je wotmolwilk, so so to nehodzi, dokelz runje k. Bakabin rakuske wobstejenja nojsipe snaje. S tuteho wotmolwenja može jedyn spósnacj, so russke knežerstwo k rakusskemu hiszceze pschezo jara pscheczelniwe smyslone neje. — We Wuheriskej so fastojsliwa dale bôle po waschnju stareje wuheriskej konstituzije rjadyua, teho runja tež w Chrowatskej a Szlawonskej. Se stronj tuteju dweju krajow je so na wobhdlerjow Dalmatiskeje napominanje wosjewilo, so byhū so woni s nimaj sjenoczili. Dalmatzjy Szlawenjo to tež chzedza, ale tamnijski Stanjenjo a Njemzj su pschecziwo temu.

Franzowska. Senat abo prjenja franzowska komora je wobsantnyka, so maja so wschitke jeje wurdzowanja wobschernje wotciszczecz. Tak dolho hac̄ njetczishci khejzor kneži, neje to dorolene bylo, njetko pak je won swoju dowolnosz k temu dak. — Khejzor je wobsantnyk, so ma zyke franzowske wójsko tak menowane revolvery dostacz (to je: pistoliye se schtrjomi roskami, ale jenož s jenym honaczkom, tak so so s nimi jara lohko a rucje tijela.) — Vendzesseknežerstwo nochze pecza do teho swolicz, so by franzowske wójsko dljeho hac̄ do mješaza mjerza w Syrii wostako, Napoleon pak ſebi to žada, prajizy, so so tam hewak nowe mordowanje kscheczianow sapoczne. Duž je so tam jendzel-skofranzowska kommisija podaka, kiz ma to pschephtacz a wot jeje roszudzenja budze potom wójsko dalshe wotwizowacj.

Italia. Gaeta so pschezo hiszceze džerži, hac̄ runje su ju Sardinszjy 22. januara tak derje se stronj

kraja kaž tež se stronj morja bombardrowali. To żamo sta so tež 26. januara, ale widzecz nebje, so by twardzisna psches to wele szkodowala. Tola ſda so, so tam wobstejenja wjazh tak spodobne nejsu, kaž predy, dokelz je neapelski kral 27. januara pôžla k fardiniskemu admiralej Persanej pôžluk. Schto je tón pola neho chyzk, neje snate, ale Sardinzy wot teho dnja dale na Gaetu tjeleli nejsu. — W Abruzzach a njeckotrych druhich neapelskich krajinach so hiszceze pschezo wobronene wotdzjelenja ludzi namakaja, kotrež so sa neapelskoho krala se Sardiniskimi bija.

Danska. Kral je poruczil, so ma so sa wójsko wójsko tak srjadowacz, so by, jeli treba, w naljeczu k wojnje hotowe byc̄ možko.

Rusowska. S Petersburga pišaja, so budze 2. mjerza jako na tym dniu, hdz̄ je khejzor Alexander II. russki thrón nastupil, ſakón wosjeweny, po kotrejz budze leibeigenstwo sahnate.

Ze Serbow.

S Budyschina. Naž je jara sweselko, so je so naschemu naſtaroku w čo. 3. Serb. Morinow, ſerbſku wuc̄bu a t. d. nastupazh, w č. 4. dwoje rospomnenje doſtało. W prjenim tuteju rospomnenjow, na kotrež chzemj dženja woſebje džimacj, wuc̄ja naž, so maja so ſerbſke džeczi, mjeschanske ſchulje wophtowaze, se wſchjem prawom na njemiske pacjerje (konfirmaziu) nufowacj, dokelz ſebi ſakón tak žada. So maja spomnene džeczi k duchownym pjetrowskeje woſady na pacjerje hic̄, hdz̄ wone w pjetrowskej woſadzie bydla, to je po poſtajenjach ſakonja nufne, ale so dyrbja so wone na njemiske pacjerje nufowacj, to so nam tola tak prawje wjeric̄ nochze. Hdz̄ ma pjetrowske duchownstwo to prawo, ſerbſke džeczi k ſebi na pacjerje žadacj, dha ma wone wjescje tež tu pschiszuſhnoſez, jim po požadanju ſerbſkich starshich ſerbſku konfirmazijsku wuc̄bu wudžjelecj. Nemôža pjetrowszy duchowni to, dha so ſerbſkim džeczom, kotrež poſdzischo tola k ſerbſkej ſpovedzi a na ſerbſku Božu ſtužbu khodzic̄ budja, cjezka neprawda stane. To je tež zyrkwinne knežstwo hijom we wjestym nastupanju ſpósnalo a teho dla tež s džaka hódnej swólniwoscju wotpuszcziko, so ſunjedza ſerbſke džeczi s pjetrowskeje woſady, kotrež michaelsku ſchulu wophtuja, tež k ſerbſkim aji michaelskim duchownymaj na pacjerje hic̄. Duž my wopſchijec̄ nemóžem, čjoho dla so pjetrowske duchownstwo horka ſpomnennych džeczi mozuje, hdz̄ jim tola ſerbſku wuc̄bu podawacj **nemože**. Kajka hara by to byla, hdz̄ by žadny ſerbſki duchowny njemiske džecjo na ſerbſke pacjerje khodzic̄ nufował! Schtož pak je sa Njemzow prawo, to je tež sa Sserbow ſdobne a wo-

hebje hdjž može ho psches mjeshečjanske michaške duchownstvo požadanje herbskich starskich tak lohko dopelnitč.

Hdjž pak spisat̄ prijeneho rospomnenja ho na to sepera, so dyrbi kózde džeczo, w pjetrowskej wožadžje bydlaze, tež k pjetrowskemu duchownstwu na pacjerje khodžic, dokelž ſebi prawo tak žada, ſchto dha čhe wón prajic, hdjž jemu rekuem, so ho džeczi, do mjeshečjanskeje ſchulje khodžaze, ale w michaškej wožadžje bydlaze, s najmenšcha indirektnje*) k pjetrowskemu duchownstwu na pacjerje nisuja. Je prawo ſa pjetrowsku wožadu tajke, ſa michašku wožadu pak hinaſke? To my wjeric, to my wožebje w Sakskej wjeric nemôžemy, hdjž ſmy k temu pschivuſki, ſo ma prawo ſa kózdeho jemu a tu ſamu placzitoſež. Duž nam nichto ſa ſlo newſmi, hdjž na tym dwuelujem, ſo by w Sakskej hdje hinač býč možko, hacž kaž ſebi prawo žada, a wostanem ſchihi tajkim ſwojim mjenenju tak dolho, hacž naš njechtón hinač neſchepokaze. ◎

S Čjorneho Khočma. Tudomny knes farać Stanga ſweſteſte 17. januara ſwoj 25letny duchownski jubiläum w ſwojim domje. Knas ſuperintendent Kučiza jemu w mjenje duchownych wojerſkeho wokreſa ſbožo pſchejeſte a pſchepoda jemu pſchénje ſwiaſtanu bibliu.

S Minakala. Žara rjane hodžinki ſmy tamny thđenj mjeſti, kotrež ſo nam pſchi ſkladnoſeži powitanja naſcheho noweho k. fararja poſtežichu. My ſo tež teho dla hijom njeſotre dny predy na to pſchihotowachym a buchu w tajkim wotpohladžje pſchede wſu a pſched faru dwoje rjane čeſne wrota twarene a ſ džela ſ wjenzami wupſchene. Bjeſche tehdý runje tajka ſyma, ſo kózdy dyrkotaſche, dha ſo tola ſelene hačozki hromadu noſchachu a wſchelake pletwa pſchihotowachu. Snate bje, ſo ſo našch nowy knes duchowny 21. januara k nam pſchehydli. Popołdnju w 1 hodzinje ſhromadžichu ſo teho dla tudy njehdje 18 ſanjiow, ſ khorhojemi pſchene a my jieđečimy na nich hacž na mesy wožadu. S kózdeje ſafarowaneje wſy bjechu ſ najmenšcha jene ſanje ſ gmejnſkimi pſchidkstajenemi pſchijjele. W 3 hodzinach pſchivese ſo k. farać Kordina ſa ſwojej kneni manakalskej a ſa ſwojej ſwojbu, pſchewodžam wot rafečjanskeho k. duchownego Hilbriga, a bu renje wot minakalskeho gmejnſkeho pſchidkstajenja w njemſkej a wot drobjanskeho w herbskej ryči powitanji. Sa tajke powitanje džakowasche ſo k. duchowny w dleſeſtej wutroby huiužej ryči. Iako potom tón derje ſejadowany čež na minakalske mesy pſchindje, ſafwoni ſo a ſchulſte džeczi ſ minakalskeje, pſchowjanſkeje a ſupjanskeje

ſchulje ſe ſwojimi wucžeremi a muohimi druhimi wožadnymi džechu renje wupſchene hacž k čeſnym wrotam pſchede wſu napſchecživo. Knas duchowny wuſtupi ſe ſanjiow a bu hnydom wot wucžerow a džeczi wutrobnje powitanji. Pod ſpjeranjom rjaneho khjerluscha, k temu pſchihotowanego, podachu ſo wſchitzh ſhromadženi, k duchownemu róžje a ſeliny ſeſelo hacž k farfemu domej. Tudy bu naſch nowy k. farać tsi raſy w menje k. kollatora, ſtarovſkeho. Knas ſa hrabje ſ Einsiedel, powitanji a jako bje wón w rjanych, wubernych ſłowach ſwoj džak a ſwoje ſacžucza wuprajiš, wupſjewaſtej ſo wot teje wulkeje ſhromadžiſny dwie khjerluschovej ſchucžy, w kotrymajz pſchitomni wo Bože hnadle žohnowanje proſchachu a k. duchownemu a jeho čeſczejnej ſwojſbje ſbožo pſchejachu. — Naſch nowy k. farać woptya potom w towarzſtwie k. duchownego Hilbriga ſchulſte džeczi, kotrež bjechu pſches wudželenje zaſtow a kofeja bohacze woſchewene.

Bóh tón knes spožež naſhemu nowemu k. fararej ſwojeho ſwiateljeho ducha móž a žohnui jeho a jeho čeſczejnu ſwojſbu na cžielje a na duſchi, ſo býchmy njehdj tež ſ nim w hromadžje pſched Božim ſwiatym thronom tak kraſnje ſjednočenji byli.

Na herbsku narodnoſć.

(S burskeho ſera.)

Kózdeho ſwierneho ſserba wjescije wutrobnje ſweiſeli, hdjž phtne, ſak w naſchich dnjach narodne živenje tak hotliwe ſo hiba, ſak ſwierni mužojo ſserbowſtwa žanu prózu nelutaja, ſo býchu ſwoj lud duchownje a materialne ſdžjetali a tak tym ſwiatym pſchiftuſchnoſeſam doſež cžinili, kotrež je we wotpohladanju na narodnoſć, na duchowne wudoſonenje a materialne derjeſtie ſich luda Bóh do jich ſwjetdomja napiſat.

Tajke ſdobne wuſupowanje ſa ſwoju narodnoſć a ſa ſwojeho luda duchowne wudoſonenje we poſlenich čiſtach naſchich ſerbskich Nowinow, je naš wutrobnje ſweſtelito, a my ſo nadžiamy, ſo te, tam wuprajene, neſpodobnoſež ſo pomoku wotſtronicej a te načiſnene wěžiny njehdj do býčja ſtuplę budža. Ale wutrobnje ſrudžilo naš pak tež je, hdjž wopomnichmy, ſchto wſchitko a ſak bóſy wſchitko ſo ſtač možko, dhy býchu wſchitzh, tiž ſławne powelanje, móž a kmanoſeſje k temu mała, tak živje a pilnje a bes vytanja materialneho ſaplačenja ſa ſwoj lud, ſa kotrež duchownje ſtuſkowacj jich naſſweſciſha a neſamolwita pſchiftuſchnoſeſ je, ſo ſtarali, džekali a piſali, kaž čež, zylemu ſserbowſtu derje ſnacji, čeſcjeni a lubowaní mužojo herbskeje narodnoſeſe. Tych tudy ſławne menowacj, by iſh ſeno ſrudžilo, pſchetoz woni neptaju ſławnu čeſc, ale jenož ſbože a derjeſtie ſwojeho luda, a iſh ſławne ſtuſkowanje ſo

*) Menijž indirektnje pſches to, ſo ſo ſim praji, ſo dyrbja mjeshečjanskſu ſchulu wopuſhečeſje, jeli na pacjerje pjetrowskemu duchownstwu khodžic nočedža.

jenož teho dla doštojnje rošwiniecy nemöže, dokelž wulka wetschina tych, kij s nimi rune powołanie, pschißluschnoſcie a móz moja, so niz jeno wot nich a jich ſławneho wotpohladanja wotwobrocjeja, ale jich runje na tym ſadziewacj pytaju.

Mena taſkich ludži budža so we ſerbſtich ſlawiſnach nizhdý jako mena pscheradniſkow ſerbſteho luda a na-rodnoſcie woſnamenec, a woni ſu cji, na kotrychž tež hžom njetko Sſerbowſtwo, niz jeno ſe jelińwej ſrudnoſciu, ale tež ſe sprawnym hniewom hlađa, a tež ženje jich cjeſejic móz nebudž, hacj ſebi runje to žadaju. Wonu tež tak doſlo ſerbſti ſhljeſ ſ prawom neſſedža, doniz Sſerbow liepsche pytač nebudža.

Ale kaž my w naſchim cjaſu ſwjernejch mužow Sſerbowſtwo a ſwojeho luda mamy, tak tež miejachu ſerbſio we starodawnych cjaſach taſkich patriotow, a hacj runje we ſamóženju ſpiſarja tuteho naſtawka neleži, taſkich wótczinoſow žiwenje a ſukturowanje ſnacj a woſje-wieſc, dha dowola ſebi tola, Sſerbam njeſchto ſpiſacj, ſchtogž k wubudženju ſa jich narodnoſci ſtužic móhko, a ſchtogž taſkich, kij niz jenož ani poſceſit ſa Sſerbowſtwo neſbjehnu, ale to ſamo hiſcieje w jeho roſwinenju a poſleſchenju ſadziewaju, runje do rjaneho ſwjetla nepoſtaſi.

Hacj runje to, ſchtogž ſpiſacj chzu, jenož ſnadne je, a ſnadž tež tón abo tamny to hžom ſnaje, dha ſo tola ſ wjefoſežu nadžiju, ſo ſa nikoho bes wujitka nebudž. Woſſewicj chzu tu predyreč, kotrež ſu cji ſchtyrjo ſerbſy evangeliſy duchomni naſiſali, jako prijenju ſerbſku bibliju mudachu. Wona ma ſo tak: „Luby pſhēcjeſelo! Tu maſch najstarsche a tež najnowiſche knihi. Se wſchej wiſernoſciu možemy my tu ſwjetatu bibliju ſa najstarsche knihi djerječ. Pſchetož hacj runje njeſotſi ſu prajſi, ſo hžom Adam prijeni viſat knihow ſe byk, druſy paſ: ſo jeho pſchichodni viſanje ſu wumyſliſli a ſo teho dla, dokelž ſu wot ſwojeho nana ſlyſcheli, ſo ta ſemja dwójaz budže ſlažena, k prijenemu ſ wodu a k druhemu ſ wohnenjom, ſu dwaj ſtołpaj, jedyn wot zybelow, a tón druhi wot ſamenjow natwarili a na taj te najwoſebniſche wjeſz, kotrež woni bjechu wot Adama ſlyſcheli, viſali; ſo, hdy by tón ſtołp wot zybelow wodžje ſo ſtaſyl, tón wot ſamenjow tola by wostał. Saſo druſy pſchivipſaju taſki ſapocjaſk knihipiſanja ſwjetemu ſtaremu wóznej Enočeji, a hiſcieje druſy wóznej Abrahamej, a tak dale.

Póhanjo ſu tu cjeſz Saturnuſej, Kadmej a Egipćjanam pſchivipſali. Ale wſchitko to je ſara newiſte. Dha wſchal my wiſciſcho a ſ liepſtym pravym Mojsaſa ſa prijeneho najstarscheho piſarja djerzimy, kotrehož a drugich ſwiatych mužow, kij ſu po nim pſchichli byli, knihi nam pſched wočjomaj leža, wot kotrychž póhanſy piſarje ſu ſwoju mudroſci wotsajeli. — Teho dla možemy bibliju ſa najstarsche knihi derje djerječ.

Dale luby laſowarjo (čitarjo), maſch tu tež najnowiſche knihi. Twojeſi a žaneho čloweka woči na ſwjeſcie neſteſi te najstarsche knihi hiſcieje niždy we hornej lužiſkej ſerbſkej recji wibdaſi. Pſchetož ſo njeſotſi wučenj praſa, ſo ſe Hieronymus (Krolmuſ) hžom bibliju do ſerbſteje recje byk pſchetoži, to my newſerimy, dokelž niždže k namakansu neje, a hdy by runje, kaž Theodoreetus ſa to ma, wón iu do ſarmatiſkeje (poſleſkeje) recje pſchetoži, dha by ſ tym tola naſchim Sſerbam mało pomhane bylo, dokelž ſarmatiſka a ſerbſka recji ſenajſej neſteſi, a tak ſo tež ma ſe ſlavoniſkej bibliju, kotrež tež žadyn newučenj Sſerb neroſemi. A tak hiſcieje ſerbſio bibliju we ſwojeſi recji niždžy neſſu mijeli. Teho dla, mój luby laſowarjo, wſmi tute najnowiſche knihi ſ džakom horje, a poſnaj to wulke ſbože, kotrež we tym poſlenim cjaſu wſchitke narody wujiwaju. Pſchetož jako we ſtarym teſtamencie te recje k ſchrafie bjechu ſmjeſchane, tehdym miejachu cji židži jeno ſami bibliju we ſwojeſi hebreiſkej recji. Hdyž paſ we nowym teſtamencie prijeni ſwiatki ſwiaty Duch na ſapochtoſow ſ nebeſ delse pſchindje, ſwecjeſche wón ſaſo te recje, jako wón Khr̄iſtuſowých poſtokow tak kraſnje roſhwieſci, ſo mójachu te wulke džiwj Boje we wſchich recjach wurecječ. A jich prijedowanja ſu njeſe nimale do wſchitkich recjow pſcheložene, ſo ſtoro wſchitę ludžo a lutę ſo moja we Božim piſimje abo we biblij wobhoney a Khr̄iſtuſa ſwojeſi ſbōžnika we nim pytač.

(Skónčenje přichodnje.)

Priopk.

* W Blauenje je mandjelska ſeneho tamniſcheho khudeho džekacjerja 26. januara ſtowe troiniſi porodžiſta.

* Schtwórk 17. januara džiesche ſena ſlužobna džowka ſ Reſelſdorſa do Gomſdorſa. Na dompučju ſo wona ſabkuri a dokelž newje, hdyž dyrbí hči, dha wobſankne wonka pſchenožowacj. Wona ſo teho dla do ſwojich tſioch woſmianych ſuſnijow ſawali, ſwiaſa ſebi rubiſhko wokolo hčowh, lehno ſo do hnteha a wuſne ſak twerdije, ſo hakle ſobotu ſaſo wotuči. Wona ſtane a dje dale, hacj do jeneho mlyna trechi, hdyž ju po pſcheczelniwie horjewſachu. Ta žónska je po tajkim nimale iſi dny pod hoły m nebjom a pſchi 12—15 gradach ſymp wonka pſchebyla a neje ſej to nježo ſeſchkožiſto, hacj ſo ſe ſebi noſy ſwosybiſta.

* W jenych wuherskich nowinach je tón namet ſtaſenj, ſo by biskopſta ſynoda duchomnym dowoſita, ſo bjechu brodu mječ ſmjeſli, kaž je to w ſtarych cjaſach bylo.

* S Veſruta w Syrii piſaja, ſo ſu Muhe-madanerjo tamniſkich ſtronow ſaſo njeſotrych kſchesjejanow ſabli.

Kak

rozom

Hans Depla

wótritaj

a

a

Mots Tunka

ludzi pódla

* * *

škréjetaj.

* * *

Hans Depla. Nicžo tola bôle palaze a ſmalaze na ſwječje býčz nemôže, dýžli luboſcę.

Mots Tunka. So je luboſcę húta horza, to ſzym býſchſi a ſhonik, ale ſo bý palaza a ſmalaza býla, to tola hýſcze nawedžil neiſym.

H. D. Nô, taſka je paſ wónbanjo býla, kaž mi w Delným Dolje powedaču.

M. T. Koho dha je tam luboſcę ſpalika?

H. D. Niektore ſchtrýzle.

Pjenježna płaćizna.

W Lipſtu, 30. januara. 1 Louisd'or 5 toler 12 nſl. 5% np.; 1 połnowažazh čerwenni ſloty abo dułat 3 tol. 3 nſl. 8½ np.; wińſte bankonti 65¼.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje
26. januara 1861.

Dowoz:	Płaćizna w pŕerězku na wikach,						na bursy,					
3760 kóreow.	wyšša.	1	nižša.	1	srjedzna	najwyšša	na jajnižša.	1	nižša.	1	wyšša.	
Pſcheniza	6	15	—	5	20	—	6	10	—	6	15	—
Rožka	4	5	—	3	20	—	4	—	—	4	5	—
Vecjmen	3	7	5	3	—	—	3	5	—	3	7	5
Wonbz	2	5	—	1	20	—	2	—	2	4	—	—
Hróch	5	5	—	—	—	5	—	5	—	—	—	—
Wola	4	5	—	—	—	4	—	4	5	—	4	—
Rjepik	6	17	5	—	—	6	12	5	6	17	5	6
Sahly	6	25	—	—	—	6	20	—	—	—	—	—
Hejdusčka	5	—	—	—	4	25	—	—	—	—	—	—
Bjerny	1	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	15	—	13	—	14	—	—	—	—	—	—
Kopa ſłomy	5	5	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—
Zent. býna	—	25	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—

M. T. Ale, kaž dha je ſo to tola ſtało?

H. D. Holczka býſche hóležkej dobra, ale wón ju nerodžesche, ale býe ſwoju wutrobu druhemu holečku pſchihiliſi. A jako ſebi tuto holečko hodowſe ſchtrýzle pečeſche, dha ſo tam holečka pſched pjez ſkyn a ſchtrýzle býeſhu, jaſo býe wuſchla, potom zylje wopalene. Ludžio paſ prajachu, ſo je ſo jím to wot luboſcę ſtało.

M. T. Wot luboſcę? Hm! — wot drewa bých ja radscho prajíſ.

H. D. To može tež býč.

Hudančka.

5. Na kotru ſtronu ſtetaja wſchitke ptacíki?

(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje f c. 4. 1861.

4. Džeweczo woſmu po jeju ſe ſchlikje a džeſath jejo ſe ſchliku, — taſ pſchego hýſcze jene jejo wo ſchlik wostane.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michałska cyrkej: Michał Frenzel f Wulkeho Welskowa f Hanžu Petškez w Hownjowje. — Jakub Mjet, býrgar a ſahrodník w Budyšinje, f Mariju Augusta Krauschis f Čemeriz.

Křečenaj:

Michałska cyrkej: Maria Małobrena Hanža, Handrija Halje, wobydlerja na Židowje, dž. — Maria Helena, Marie Garbarez we Wulkim Welskowje nem. dž.

Zemrje ēi:

Džen 17. januara: Hana, Jurja Schach, khejzerja na Židowje, manželska, 43 l. — 19., C. F. Hauswald, ſchufejowý bjerka pola Borka, 54 l. — Hana nebo J. A. B. Jakuba, ſahrodníka w Dobruschi, wudowa, 79 l. 7 m. — 23., Maria, nebo Pietra Wagnera, živnoſejerja w Dobruschi, wudewa, 52 l.

N a w ē ś t n i k.

Strowotupsiphisporjaz hoffski blodowy extract, kotryž je so pola wschitkich, kotyž na wosłabnenje mozow, na nechycziwosczi i jjeđji, na wobczeznosczach w pluzach, jatrach a w żoldku, kaž tež na hamorrhoidach czerpja, jara wujitny wopokaſat a sa kotryž je so ham pruski król dżaknie wuprajit a pschihotowan tuteho ljekarstwa wele tybzaz dżaknych listow doſtał, pschedawa ſo we wotschtemplowaných wulskich bleschach po $7\frac{1}{2}$ nſl.

w hrodowej haptyz w Budyschinje.

NB. Pschi ſastarenym kaſchelu a pschi dybawoczi ſo tón extract predy 10 minutow ſawari a ſo rano a wečor po winowej ſchleiczech wupije; pschi drugich, horla ſpomnenych czerpenjach wupije ſo rano a wečor po ſchleiczech, pschipekdnju pak po dwjemaj.

Dr. Beringuera aromatiski krónski duh (Kronengeist) (Quintessenz d'Eau de Cologne) — wuberneje dobroſeje — niž jeno jako krafna wonjaza a mjeniſka woda, ale tež jako witany podperanski ſriedl, kotryž mož žiwenja wubudža a poſylnia; a originalna bleschka po $12\frac{1}{2}$ nſl.

Dr. Beringuera selokorenjowy wolij

hromadu ſeftajných ſajtmanich roſtlinowych a woliowych wulkow, i ſdzerzenju a poreuſchenju hlownych a brodowych wloſow; a originalna bleschka po $7\frac{1}{2}$ nſl.

Tuteju, wſchudzom wulke napraſhowanje wubudžazeju nowoſcزو je w kóždym mjeſcze jenož jedyn ſkad, hdež ſo tež wobſcherne roſpoloſanja darmo dadža; ſa Budyschin ma pschedawanie jenož

C. Pescheck, coiffeur na bohatej haſh.

Drewowa aukzia.

Ljetuſche drewowe aukzije na lipicjanskim rebijeru budža na bljedowazzych dnjach wotdjerzane:

4. februara t. l. budje ſo ſtejaze klojnowe wujitkowe a palne drewo na tſioch parzellach, jako na Drjewčanskich mesach, pschi lieſczanskim pucju a pschi Pšowjan haczie pschedawacj. Šendzenje je na Drjewčanskich mesach.

11. februara t. l. ſtejaze twerde wujitkowe a palne drewo, jako brjeſy, ſiph a topoly pschi zyhelniczi a pschi mostowſkim haczie, kaž tež ſylne brjeſowe a wolschowé dolhe hromady na kufach. Šendzenje je pola minakaffich popoz haſka. Šapoczak rano w 9 hodzinach.

Pschedawanske wumjenenja ſo na ſpomnenymaj dnjomaj i wedženju dadža.

W Lipicžu, 24. februara 1861.

Merger.

Drewowa aukzia.

Pondželu 4. a fredu 6. februara t. l. budje ſo na delnohōrčanskim leſowym rebijeru ljetuſche lieſzowe ſpuſhczomne drewo pod wumjeneniem, w termii wosſewjomyimi, w ſtejazych loſach a w dołich hromadach na pschedawianje pschedawacj.

Dien 6. febr. pschindze ſylne brjeſowe drewo na pschedan, kotryž ſo ſa grajowe drewo a ſa floſtry hodži.

Kupowario nech ſo 4. febr. jako pondželu rano $\frac{1}{2}9$ hodzinow na knežim dworje w Delnej Hōrzy, 6. febr. jako fredu rano $\frac{1}{2}9$ hodzinow na malodubrawskim ſortbarſtu ſhermodja,

Schönig.

Drewo na pschedan.

Stejaze klojnowe a twerde drewo ma Jurij Wenka w Dubrawy pola Barta ſe ſwobodneje ruki po loſach na pschedan.

Burske kublo na pschedan.

Jene zyłe burske kublo, 2 hodzinje wot Budyschina ſo namakaze a 40 aktow lejomnoſcjom wopschijaze, kotryž je zyłe w dobrym rebiſje, je ſe ſtatom a ſe wſchelakim inventarom ſe ſwobodneje ruki na pschedan. Hdjež to je ſhonicj we wudawańi Serb. Nowinow.

Aukzia.

Dokelž ſu ſo pola po jenotliwym roſpcheniaſale čzu ja ſwoj hovjasy ſkót, kotryž ſ wetſha ſ młodych wysoko ſucjelnych kruwom wobſteji, kaž tež wſchelaki hospodařſti a ratářſti grat

fredu 6. februara t. l. rano w 10 hodzinach ſa hotowe penesy na kuble cjo. 9. w Pschivcizach na pschedawianje pschedawacj.

Krawski pomoznik

môže hnydom džielo doſtač ſola krawza Jurja Schramy w Nakezach.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tuton, ſe starodawnich čaſhow dopolkaſan, ſ najlępskich ſelow a forenlow pschihotowan pólver, po jenež abo po dwjemaj ſizomaj wſchednje kruwom abo wozzam na prijenju pižu naſhypant, pschisporja wobjernocz, płodźi wele miloka a ſadziewa jeho wokliſtenje. Pakcijf płaci 4 nſl. a je ſ doſtači w

hrodowskej haptyz w Budyschinje.

Krajnostawski bank.

Naspet wukupowanje bankowów nastupaze.

W napohladzaniu, so ho po wospetowauym napominanju khjetro wulka liczba naszych notow prjene je emišije à 5 tl. hiszczę pszczęzo k naspetwukupenju pszczęsliwo neje, podlischamy termiju jich präclusiſje hac̄z

do 30. junija 1861

a chzemu k polóżnosći publiki jich wukupenje niz jenož pszci blidzje podpisaneho banka, ale tež:

w Lipsku pola knesow Becker & Comp. a
knesow Schirmer & Schlick,
w Drždžanach pola knesa M. Schie,
w Berlinie pola knesow Jacquier & Securins,
w Wrótkawje pola knesow Eichborn & Comp.

do minenia spomineneje termije hiszczę stac̄z dac̄z.

W Budyschinje, 26. januara 1861.

Directorium Krajnostawskiego banka kral. saks.

hornolužiskeho markrabinstwa.

Thielau.

Providentia.

Frankfurtske sawjesczeniske towarzstwo,

konzeſionowane ſakſijskim kapitalom wot dwazydzi millionow
ſchjeſnakow, ſ fotrychz je woſom millionow emittowanych.

Tuto towarzstwo bere horje po najtunischiach prämijach sawjesczenja psche
wohnjowu ſchłodn w mjeſtach a na wžach, psche transporthne ſchłodno-
wanje na morjach, rjefach a dróhach, kaž tež žiwenske, rentske,
wjenowe a starobu ſastaranske ſawjesczenja. Tež ſawjescza woňe
psche newarbniwoſc̄z a wonesbožomuſc̄z wſchitkich družinow.

Prospekt a ſawjesczeniske formulary darmo podawa agent towarzſta

Korla Traugott Ulbricht

w Budyschinje
na žitnych wilek czo. 634.

Tschieskowz

Suchi a poſdjiſho tež mocžany ſnateje dobroſcje je ſaſo
wſchón poſtny čas pola me k doſtačju.

W Budyschinje na ſerbſkej habsy k dwiemaj muromaj.
J. G. F. Nieſſch.

Moje ſnate wuberne

ſu che droždje

neſhu jenož rózne časy, kaž pola wele drugich pscheda-
warjow, ale ſtajne a wſchiedne čerſtwe pola me na
pschedan. J. G. F. Nieſſch.

Hólczes wot sprawnych starskich, kotryž je ſerbſke
ryče mózny a chze pschedekupſtvo wuknycz, móže mjeſto
pschedekupſane doſtać psches wudawańju Serb. Nowinow.

Khvalobnje ſnath a psches ſwoje hojaze ſkutko-
wanje dopokonan **broſtſtrop** je ſaſo k
doſtačju w hrodowskej haptyni w Budyschinje.

400 tl. ſu hnydom na dobru wjeſtoſc̄z k wu-
pojczienju. Hdyž to ſo ſhoni we wudawańt
Serb. Nowinow.

Dziwocžanske ſerbſte ev. luth. miſioniske towarzſtvo
ſmjeje jutſje — 3. maleho róžka — popołdnju w 2 ho-
dijnomaj ſhromadzisnu.

Pjetr Mlonk, piſmawedžer.

Barlinske wohensamjesczaze towarzstwo.

Saložene 1812.

Sakładny kapital 2 millionaj tolet.

Tuto hiżom 46 ljet wobstejaze towarzstwo here samjesczenja psche wohnjowu schłodu horje po niskich, ale twerdych prämijach, hdżeż samjesczeni żenje nicžo dopłacżowacž netreba.

Samjesczenja wobstar a wschje wulożewania dawa'

W Budyschinje.

J. C. Smoler, wudawat Serb. Now.,
agent barlinskego wohensamjesczazego towarzstwa.

Bratrow Leder'ez balsamiske semikoworechowolijowe mydlo, jako wożebje mleke a po-
reischaze spōsnate, a kruch po 3 nñl, 4 kr. w 1 pakciku 10 nñl, stajne woprawdžite pschedawaj.

K. Pescheck, coiffeur.

Drewowa aukzia.

Wutoru 5. februara t. l. budżet na ežichonjan-
skim a lubochowskim lježowym revjeru wele lježoweho
drewa na penkach a s dželsa tež s penkami k wukopanju
pschedawacž.

Shromadžisna na małszecžanskich mesach niže lubo-
chowskich lježnow, rano w 9 hodzinach, hdżeż budżet wu-
mjenenia wossewene.

Drewowa aufzia.

Psichodny schwórtl jako 7. februara t. l. budżet
na worzynskim, bjełohórskim a nechorúnskim
revjeru wulka dželba stejazych lošow twerdoje walczinj
na pschedadžowanje pschedawacž. Sapocžat k rano we
8 hodzinach blisko bjełohórskeho knežeho dwora na stronu
k worzynskemu mlynej.

Ng. Bjelej Horje 31. januara 1861.

G. Wudowenz,
hajnik.

St rejam w Bukezach najpodwólnischo pschedrofchuje Ernst Schwart, hosczeniar.

Karpjaza hoscžina

s polnej rejwanskiej muſyku jutſje nedželu jako 3. februara
w hosczeizu w Delinej Hórz, na czož najpodwólnischo
pschedrofchuje Lehmann, hosczeniar.

Kózdy hoscž može tež bes pschedrofchenskej khariki
pschedicž, pschedetož schtož bes khariki pschedadž, može tež
hwiose 5 tl. pschedrebacž a ja budu to s najwetschim dža-
kom horjebracž.

X.

We Wellerez kniharni je dostacžu:

Tydženska Nowina 1842.	27 czižlow.	Na 6 nñl.
“ “ “	1843. 44. 46. czižlo po 2 np.	
“ “ “	1847. zyth ljetnik	= 10 nñl.
“ “ “	1848. czižlo “ “	= 2 np.
“ “ “	1849. zyth ljetnik	= 10 nñl.
“ “ “	1850. teho runja	= 15 nñl.

Na ryczerkublje Delnej Kinje a to w nadžanow-
skej skalje budżet na psichodny pjetk, 8. februara t. l.
dopołdnia w 10 hodzinach pod wumjenenemi, predy wossew-
jonnymi, wetscha dželba brjesoweho drewa w stejazych
loſach na pschedadžowanje pschedawacž.

Prirodospytyna sekcia M. S. zmjež džensa za ty-
dzeń, jako 9. februara, popołdnju w jenej hodzinje po-
sedzenie w hosćeniu k złotej krónie.

Fiedler, pismawjedźer.

Ně, kmótr eheyl ja być!!!

Wowcer.

Luba min a katſka wožada!

Th ſy mi, kaž pschedeo, iak tež na tym dnju, hdżeż
w twojej shromadžisni požleni ras na ſwjate mjesto
ſtupich, wutrobne wopokaſna twojeje luboſcje a ſwjernje
pschedadžiſcie dała, haj, twoja luboſc je me pschedew-
džaka a bo potom hifcze ſjawnje wuprajila.

Jeli ſo mi hdjh doſtało, tebe w Božim domje na-
twaricž a bliże k temu Knesej dowęſcž, dha nebjie to moja
ſaſkuzba, ale Knesowa hnada, kotaž mi pomhaſe. Th
džesč moje wopomnenje w čeſci džeržecž, kaž to ſjawnje
ſlubisč; tež moja wutroba budżet stajne w džakomnej
luboſcji na tebe ſpominacž.

Tak nech pschedadž Bože žohnowanie na Waſ a Washe
džecž, jeho kraleſtwu roſpichesczeraſ ſo po wſchitkach fa-
miliach, Boži mjer nech bydli we wſchitkach wutrobach: wo
to budżet moja wutroba wot Božej hnady hacž do ſenca
mojego ſiwenja ſa tebe, lubowana wožada, stajne proſbz̄.

Guda, past. emer.

Schwórtl 31. januara rano $\frac{1}{2}$ hodzinow wu-
fnu we weſolej a twerdej wjerje do ſwojego wu-
možnika naſcha droha mandželska, macž, džowka a
ſotra kneni duchovnika Marja Henrietta Trautman-
nowa, rodžena f Döring f porschisłego knežeho domu,
na ſahorenje pluzow, cžohož dla bje ſažym porod ſa-
ſtipit. — Tutu ſrudnu powęſcž podawaja dželberjazym
pschedzelam a ſnatym jenož na tutym puczu f proſtu
wo cžiche ſobuželenje

Fariſti dom a ryczerkublo w Borschižach 31. jan. 1861.
hluhok oſrudženi ſa woſtajeni.

Khowanje ſmjež ſo pónđelu 4. februara popołdnju
w 2 hodzinomaj.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž mają so
w wudawańi Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štōrtlétna předpłata pola
wudawaria 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Cislo 6.

9. februara.

Lěto 1861.

Woplijeće: Swětne podawki. — Sa ſerbsku narodnoſć. — Ze Serbow: S Budyschyna, Se Semiz, S Minakała.
S Rjewſez, S Kraloz, S Budyschyna. — Prilopk. — Hans Depla a Mots Tunka. — Spěwy. — Hudančka.
Cyrkwinske powjesće. — Čahi sakſkoſlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Druha komora je saňdzený týden
ſakſou, hromadupoloženje ležomnoscjow naſtupečy, doru-
radzila a nimale tak pschijala, kaž bje jón ministerſtwu
prijodkpoložilo. — W Greižschlitzu ſaſhypny ſo 29. ja-
nuara jena khejza a buſtej psches to dwie žónskej jara
wobſchłodzenej. — W jenej ſakſe blisko Schandauj bu-
tón ſamym dženj ſakſak psches to moreny, ſo kruh
ſakſa, kotrež injeſeſhe ſo roſtſjetic, predy roſlečza, hač
ſebi wón myſlesche. — Na vijeſto ſemretheho hrabje
ſ Einsiedel-Wolkenburg je Tejo kralowſka majestosć rę-
częckublerja Jurja ſ Miltiž ſa ſobuſtawa prijeneje komory
pomenowala.

Pruſh. Dokelž je depuzacia, kotrež je tał me-
nowanu adreſu (to je: wotmoſtenje na kralowu, pschi
wotworenju hejma džeržam, ryci) wuradzila, njeſotre
ſuſne wuprajenja ſkonečnje khetro jara wotkhabila, dha
ghedža miniftrio dale w ſkuſhje wotſaz. — Wo adreſu
ku njetko w druhzej komorje ſtarunje jedna a wona budze
najſkere tajfa ſa dobro ſpoſnata, kajfuž je ju depuzacia
wuprađila. Dokelž pschi jednaju jedyn pôlſki ſapófkanz
tón namet ſtaji, ſo by ſo poſnanſkim Polakam wot krala
jich poſne prawo doſtaſo, wotmoſwi jemu minister Schwei-
rin, ſo pôlſki kraj žaduň ſamostatny kraj w Pruskej
ryczi nemôže, ale ſo dyrbja ſo Polakam heval jich po-
žadania w naſtupanju ryczie a narodnoſće dopelnicz. —
Kaž ſo ſda, dha je kral Wyſlem wot myſticekli wotſupiſ,
ſam na ſwoju ruku Holſteina dla ſ Danſkini wojnu
ſapoczeſz, a je tu wjez njenſkemu bundestagej k dalſhemu
wujednanju pschepodač, tak ſo može hiſhce doſko tracj,
predy hač tak daloko pschindze, ſo by ſo Holſtein wot
njenſkeho wojſka wobſadzil. Tejo dla je tež uſkere
pruske rekrutirowanje wotſorečene, kotrež dyrbesche w
tychle ſaňdzených dnjac hyci. Wele rekrutow, kotsiž
hyci we wukraja ſkuſili, ſu teho dla netrebaſki
ſwoju ſkuſbu wopuschelili a ſebi ſ dompučowanjom
podarmo penefy roſmetali; pschetož jako do Pruskeje

pschindzechu, dha hakle ſhonichu, ſo je rekrutirowanje
wotſorečene. — Sardinſki marſchal Lamarmora je ſo
ſaſo domoj wróciſt. — S Hollandskeje piſaſa, ſo je
tam rjeka Rhein, jako ſchkruth po nej džiechu, jara wele
ſchkody načinila a we njeſotrych wſach wele twarenjow
ſpovaſala. — Neapelſki kral Franz II., kotrež je w
tu khlwu w Gaēcji wot Sardinſkich woblehnem, je
generala Cetrofiana do Barlina poſteč, ſo by w jeho
menje kralej k naſtupenju pruſkoho throna ſbože pschak.
— Nedželu 17. februara budze w pruſkikh evangelskich
zrykwoſtach czielne prijedowanje k wopomnenju na nebo
krala Bedricha Wyſlema IV. wotdžeržane. Wyſcha zhy-
wina rada je duchownym poruczila, ſo bych ſa pod-
kóž ſwojeho prijedowanje te ſkowa wſali, kotrež ſo
Math. 10, 32 namakaſa: „Schtož me wuſnaje psched
człowekami, teho džu tež wuſnacj psched mojim nebeſtim
wotzom.“ — Pschi jednaju druhje komory, kotrež
wona 6. februara adreſy dla džeržeſhe, žadache ſebi
ſapófkanz Vinca, ſo bych ſo do tuteje adreſy njeſotre
ſkowa k ljeſpſchemu Italijsi pschitwaſo. Tuto ſkowa
rjekaja: „Wobtwerdzenje a poſylnenie Italijsi neje ſchłodne
ani Pruskej ani Njenſkam.“ Minister Schleiniz a nje-
ſotſti druhj tutem ſchiftawkej ſe wſchej mozu napſhe-
cziwo ryczachu, dokelž je we nim po prawym neſch-
czielna myſticekli pschecziwo Rakufskiej potajena; hač jedyn
ryczi injeſeſhe, ſo to, hdyž ſo tajſi pschiftawk do
adreſy pschitwome, ničo druhje nerjela, hač Sardinſkich
napominacz, ſo bych ſkore ljepe na Veneziansku nadpad
ſežinili a Rom wobſadzili. Ale wſchitke rycze ničo
nepoimhadu, pschetož tón pschiftawk bu ſ wetschinu
hložow pschijaty. Tuto wobſanknenje w Italijsi wjeſce
wele ryczow načini, pschetož ſ neho je widzeč, ſo pruska
druga komora nochze, ſo by kral neſcheczelzy pschecziwo
ſardinſkemu kralej wotſupiſ, hdyž by tón nowu wojnu ſ
rakufskim khetrom ſapoczač. — Dale ſtaji tón ſamym
Vinca namet, ſo by ſo barlinski pólizajski pschedkyda,
k. ſ Bedlik, wotſadzil, dokelž w Barlinje potrebneje
dowjery nima. Minister pak do teho neſpoli.

Rakusy. Pożęsonka, wot 30 millionow schięzna-
ków, kotryž je khiezor wóndanjo wupisał, je pecja hizom
poenje podpisana, so na tajke waschnie sało nieshoto
penes do kaſzy ministerstwa pschiidze. — S ministerstwom
je ho w tychle dnjach sało nowe pschemjenenie ſtalo.
Menižy minister hrabja Rechberg je pschedzhdwo ſhro-
madnich ministerstwa na arzhywójwodju Rainera wotedał,
wostane pał dale minister ſtronkownych naležnoſcziow.
Pratobevera je fa ministra prawdy a hrabja Wicken-
burg fa ministra pschekupſtwa a rataſtwa pomenowanym,
ministerstwo kultuſa a ſjawneho wuczeniſtwa pał newo-
ſhadzene wostane. Tuto pschemjenenie je ho k woli L.
Schmerlinga, nowego ministra ſtrontownych naležnoſcziow
ſtalo. Schmerling bje ſebi menužy wot khiezora žadał,
so by jemu wón tajkich ſobuminstrow dał, kotsiž ſu
teho ſamzneho politiskeho mjenenia, ale kaž ho ſda, dha
je ho to jenož tak daloko ſtalo, so je hrabja Rechberg
pschedzhdwo ſhubił a je khiezorowu bliſki wuj arzhy-
wójwoda Rainer doſtał. Hacž je na tajke waschnie
Schmerlingowe žadanje wo prawdzie dopelniene, ho jara
dwjeluje a teho dla mjenja wſchelake nowiny, so drje
ſu eži nowi ministrjo jenož na krótki čaſz pomenowani
a so najſkere na jich mjesto druzh mužojo ſtupia. —
Pražſki polizajſki direktar Päumann, kotryž je ſebi wſche-
laſke nespodobnoſcje dowolił, je do Krakowa pschedzadžen. —
Štowjanſka strona w Czechach a na Morawje džieka
njecko ſylnie na to, so býſhtaj ho tutaj kraje blíže
ſcenocziſoj a ſhromadny ſejm w Praſy mjeſoju, kaž je
to w starzych čaſzach bylo. Winske a pražſke njemske
nowiny pał pschedzivo tajſemu woipohlaſanju ſtraſhnie
trubja a ſda ho, so budże ta wjez cježko k wuvedzeniu,
tak doſho hacž we Winje tajke njemſosmyſlene mini-
ſterſtvo kneži, kaž je tam w tu ſhwili hiſheze widžimy.
— We Wuherſkej chzedžu ho hacž do krajinu ſejma
ſ tym ſpoločicž, ſhcož je jim khiezor dał, potom pał
dyrbi ho psches ſejm wſchitko do ſkutka ſtacjicž, ſhcož
ſebi ſtara wuherſka konſtituzia žada. Khiezor je me-
nužy, kaž je ſuate, wuherſkim krajam ſich ſtaru konſi-
tužu ſało ſpožejſi, ale ſ tym wumjeneniom, so móže
wón po ſwojej woli wot nich dawki a rekrutow bracž.
W predawſkih čaſzach ſta ho pał to po woli wuherſ-
keho ſejma a duž budža Wuherſy na ſwojim ſejmje
na to džiekač, so by ho pschedzodnje tež ſało po jich
woli dawkiſdawanie a rekrutirowanie we Wuherſkej
ſtalo. So khiezor cježko do teho ſwoli, to móže ſebi
kóždy myſlicž; so pał budža Wuherſy ſało w tajkim
naſtupanju wſchje možy napinacž, to je tež wjeſte a duž
je lohko móžno, so ho khiezor a Wuherſka ſwadžitaj.
Wuherſki ſejm budž 2. haperleje wotewreny, hdy pał
ho to ſe ſtowjanſkonjemſkim ſejmom we Winje ſtane,
to hiſheze ſnate neje. — W Czechach chzedža cjeſtu
akademiu ſaložicž a ſu poczeli k temu penesy ſklado-

wacž. Sapocjatſk k temu je cjeſte nižſe duchowniſtvo
(kaplanojo, fararjo a alumnojo) ſcjiniło.

Franzowſka. Khiezor je 4. februara fran-
zowſki ſejm ſ džeskej ryczu wotewrik, w kotrejž wón
ho ſ wažnymi ſłowami fa mje r wupraj. — Admiral
de Barbier, kotryž je psched nekotrym čaſom ſe ſwojimi
wójuſkimi kóžemi ſ bliſkoſeje Gaeth wujſel, je wot
khiezora poruczoſež doſtał, so by ſwoje kóžje bóry ſ
wotijesdej pschedhotowane mjeł. Hdy pał dyrbi ſ nimi
wotijecž, to ſnate neje. — Se Syrije je poweſcz
pschediſla, so je komiſija, tam poſzla, tón namet
ſtajila, so dyrbi ho ſa tamniſkih kſhesciſjanow njeſkaje
nowe, pod ſaſitowanjom kſhesciſjanſkih wéchow ſtejaze,
knežeſtvo ſaložicž a ſo ma tam franzowſke wójsko tak
doſho wostacž, hacž budže to do rjadu ſtajene.

Italia. Požoł, kotrehož bjeſhe wóndanjo nea-
peſki kral ſ sardiniskemu admiralej poſzla, neje dla
poddacža tverdžiſu Gaeth, ale dla njeſkajeje neważneje
wjezy ſ nim jednač, a tſjelenje je ho potom bóry ſało
ſapocjalo. Tak tſjelenje ho 31. januara ſ wobeju
ſtronow ſ wulkej možu, teho runja tež 1. februara, tola
ho ſ Gaeth mene tſjelenje, dyžli predv. Sardinſkij
tſjelaču tehdom najbole do ſameho mjeſta, tak ſo ſu
ſkoro wſchitke tjeſci ſlažene. Na pomenowanym dniu
buchu tſio duchomni w jenej zyrlwi wot padazjich kufow
do ſmrecze ſaueni a jedyn kloſchr je wot bombow
zylje roſbiti. Psched njeſkotrym dnjami pulm ho jena,
wot Sardinſkih tſjelena, bomba psched domom, w ko-
trejž kralowa bydli, tak ſo buchu wólna roſražene
a ſchlenzowſe kufki kralowej do besrocža ſleczaku.

Sa ſerbſku narodnoſcji.

(S burſkeho pera.)
(Pokračowanje.)

Jenož Sſerbia neſſu hiſheze dotal tajke knih
miſli we ſwojej recji. Teho dla maju ho Bohu wu-
trobnje džakowacž, ſo ſu ho jich krajna wſchonoſcji a
druhe dobrociws wutroby ſa jich duchow ſbójnoſcji
wulž ſtarali, a k jich ſlepſhemu katechismus, ſcjenſte
knih, khjeruſchowſke a druhe knih wiažy ſu dali
pschedložicž a cjeſhejci. Ton knes ſaplači ſim tajſu
dobrotu ſ bohathym požohnoſanjom.

Teho runja je tež nebo knení bohotowa Gers-
dorfowa k Božej cjeſeji a ſerbſkemu ludej k ſbožnoſcji
Davitowu psaltar a zyly nowy testament, kotryž je nebo
knex Michal Frenzel, duchomny we Budęſezach, do
ſerbſkeje recje pschedložil, dala cjeſhejci a najbole zyrl-
wiam a khudym ludjom darmo wubžjelicž dala. Dokelž
pał wot teho noweho testamenta žadyn wiązy k doſtaču
neje, a wele Sſerbów zyli bibliu jara ſebi ſu žadali:
duž ſmy my ſchyrjo evangeliszy prjedarjo, — Ili my

wschitzy herbszy smy robjent, a tez wot mloboscje smy na tajku naschu herbsku recz wele djerzeli, a so swjelu we nej prizowali a nasch smilny Boh a Knes tez nasz wschitlich je do swojeje winizy sa djjelaczerjow a priedarjow powołak, so bychmy my kódy po swojsim samożenju, kotrež Boh dawa, herbsti lud k jeho wjeczeńej sbóžnosći rozwučeli, — najstarsche knihi, tu swjatu bibliu, do herbskeje horneje kujiszeje recze pschetožili k dopelnenju dobrego pojadanja herbskeho luba, a k wopokasanju, so my tez po exemplu druhich so prizužemy, naszych poslucharjow niz jeno se rion, ale tez s pišmom wučicę.

Na to smy my predy we Budyschinje so shromadžili a so hromadzie frecjeli, schto kódy wošebe domach dyrbti pschetožicę. A hdži to je so slato, smy my sašo we Budyschinje so shromadžiwali a to pschetožene pišmo pschelasowali (pschecitali) a poredzeli, s kótrymž džiekom smy my 45 króć, wóšom ljet pospochi so shromadžowali, a tak zyly starý testament s Božej pomožu dokoneli. Nowy testament pak smy my tez s wulkej prizo poredzili, kaž to kódy derje widicę a shonicę budje. S jenem słowom, a be wscheje nascheje khwalby, namakaš ty we nowej herbskej biblii prawu čistu herbsku recz; pschetož my smy so se wschej swjernoscju prizowali, so bychmy bes nusy s duszych reczow zuse słowa nebrali, dokelž nascha herbska recz, kótruz khwalobny saksonski kurierschta Jan Jurij II. fierscijinsku recz je menował, tak khuda a hubena neje, jako niesłosi ludzjo mjenja a sa to djerža.

Khwaleny budž tón Knes nasch Boh, kij je nam pomož, strosoſej a živjenje k temu spožejit, so my to s Bohom sapocjane džieło smy s Božej hnadi dokoneli a jeho swjate słwo, kotrež je predy psches profetow, w poslenich časach pak psches swojego syna a jeho lubych japoščitolow k nam reczał, naschim Sserbam do jich russi podacj möhli. Ach, tón smilny Knes daj tez swoje hnadne pozjchnowanje, so by ta nascha przo podarmo nebyla!

Ty pak, luby lasowarjo, daj hebi tute najnowische knihi, herbsku bibliu, derje poruczenu bycę. Pschetož we nej namakaš ty, so twoj Boh a sworichel, twoj sbóžnik a wumöžnik, twoj wucjer a troschtař jara troschinje s töbu reczi, a swoju hnadnu wolu wot twojeje sbóžnosće tebi siewi. Nemyšl wschak hebi, so to džieło „we bibliu lasowacz (čítacz)“ jeno sa duchownych a priedarjow bluscha, ale so je to kózdemu bes wumijenja pschikasane. My tebe swjelu napomianam, so by ty hebi tajku bibliu kupiš a husto a s nutyrnosću we nej čital. Zyrkwinia shromadžisna we Niżeju wobsanknu tu radu; So jadyn kschijesçjan nedyrbi bes biblije bycę. Ale, o jak wele je ludzi, kij žaneje biblije we swojsim domje nimaju. A jak wele jadnischha je

wona pola Sserbow*) k namakanju byla? Hdži pak so tebi niefi tajke, iako te najstarsche, we herbskej reczi pak te najnowische knihi do russi podadža, dha nelutui wschak penes, ale kip hebi swjatu bibliu do twojego doma, pschetož wona ma ne hebi dusčje najlepšche lještarstwo. To pak je wina wschitkeho steho, hdži bibliu nelafuju a ju nerohymja. Praji zyrkwinia wucjer Chrysostom: Ssy pak hebi ty bibliu kupiš, dha nestaj ju njehdje na deshlu k pokasanju, pschetož to tebe nebudje sbóžnego činici, ale lasuj ju s nutyrnosću. Nesamolwej so, so nimasch khwolje we nej lasowacj, so masch żonu a džieci saſtaracj a dyrbisch džielacj a so prizowacj sa tych twojich, dha dyrbisch ty teho dla wele skere to činici, pschetož Chrysostom sašo piſce: So möjno neje, so by čłowiek möht sbóžny bycę, khiba so wón knihi swjateho Božego słowa, tu bibliu, kotrež Boh sam sczinit je, stajnje lasuje.

(Skónčenje.)

Ze Serbow.

S Budyschia. W russich, w Petersburgu wuchadžajach nowinach „Sanktpeterburſkije Wjedomosti“ a to wot 1. novembra 1860, kotrež smy pak halle njefto dostali, namaka so dlejsha rosprawa wo herbskim spjewanskim swedzenju, 3. oktobra L. I. w Budyschinje wot džeržanym. Rosprawnik P. E (awrowski), kótruz tehdj w Budyschinje bjesche) je so w swojim nastawku jara khwalobnje wo naschim piſchnerju Seilerju a wo naschim komponistu Kožorni wuprajil. a newje, jak by tamneho poësiu a teho hdžbu dozej posbjehował. Tež khwali wón niz mene spjewarjow a spjewatki, kotsiž fu na spomiennym swedzenju spjewali. (Weſte ſruhi tutej rosprawy tsecje čižko Euzičana w herbskim pschekožu pschinesče.)

Se Semiz, 6. februara. Tudy ho dolho padało neje, so bychmy we jenym hdženju 3 čjeka mjeſti. Wejera bu jene džiečjo khowane, dženja ponešu sprózneho, psches 70 ljet starcho prizowarja k rowu a jutſje sašo džiečatko do sparteje komorki položa. We sanđenym mjeſazu wunre w Trechowach swudowena Frenzelka, kotrež bjesche 93 ljet stara.

S Minakala möžemh poweszej wo sapokasanju noweho fararja, L. Kordiny, halle sa hdžen pſchinesče. Red.

*) To rjeka: w ljećje 1727, hdžej je to piſane; pschetož njefto je drje herbska biblia w kózdym herbskim evangelskim domje k namakanju.

Red.

S Niewiez. My ſam y pschi wulkej wodzie żadnych hoſci dostali, menujžy kółpje (ſchwony). Staj to dwaj staraj a dwaj młodaj a najbole na naszych kulač pſchewajaja, hdzej hiſcheze woda ſteji.

S Krakaz. Na tudomnym revjeru bu tamon tydzeni wot knezho hajnika jedyn džiwi kólp tſjeleny a ſebi jeho pecja uasch k. ryceſtublet wutylacz da.

S Budyschina. Tudy bu 7. februara dželaczej Handrij Schuster ſ Brjeshny, doſelj bje 4. januara žiwoscerja Scholtu ſ Neiglizy wurubil a predy na dworje w Brjeshnyje njeschtia ſita kranjek, do 5 ljet 7 dnjow zuchthausa wotkudzeny.

Priopk.

* Na lipſkobrđansſej želeſnizy padje wondanjo maschinyladař Muschwig pschi ljeſenju na maschinu pod tu ſamu a buſtej ſemu wobei noſy tak straſchnje wobſkedzenej, ſo dyrbeschtej ſo amputrowacz (t. j. wotriesacj.)

* Djen 17. januara bje w Petersburgu ſyma 30, w Moſkwe pak 34 gradow wulka.

* W belgiſtei wphy Nothreuru bu we wulkej ſymje poſleneho čjaka jedyn wulki džiwi fundroš žiwy popaneny. Hlod bje jeho tak pſhemoh, ſo ſo wjazy wobracz nemóžeſte.

* Kož ſo ſda, dha chzedja ſo poſonsche ameriſke ſraſe wo prawdzie a to na ſmernym yucju wot poſnožnych ſrajow džielicj, tak ſo naſſere k wójnje bes tutymaj ſtronomaſ nepeſchindje.

* S Hollanda piſaja, ſo ſu lobowe ſchruty a wulke wody 3. februarta haczenja bliſto Leiden a roſdrjeſe. Dwazyci kſejow bu hnydom powalenych a 64 ludzi namaka ſwou ſmercz w žolmach. Džewecj a tſicenj člowesow, kotsiž biechu na jenu tſiechu czelli, bu ſbožomnje jaſoſneſ ſmercz wutorhnnych, ale wſchitſon ſlot je ſo fatek a tamniſchi wobydlerjo ſara wele ſchodusja. Wokolo Nywegen je wſches 20 wulſich wphy ſtraſchnje powodzenych a ſich wobydlerjo dyrbja wulku nuſu čerpicj. Pſchetož ſim k pomozu pſchicj je cjeſlo, doſelj je woba wſchudzom ſ wulſimi ſchrutami napelnena.

* Blisko Schwinfurta ſta ſo wondanjo to nebože, ſo ſo čožm, na kotrejž ſo 22 burſtich ludzi pſches tamniſchu rjeku pſchepadziej da, wot ſeneje ſchrutu ſwróći, tak ſo dyrbjachu wſchitz, ſiž na nim biechu, w rjegy živenje ſpuſchecjicj.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hans Depla. Schio móže jedyn druhdy dobrého wužici, hdvž pſchazu hotuja, to newjerisch, luby Mots! A ſa njeſtreho je to ſara tunja wjeſ.

Mots Tunka. Khodžiſch dha ty do pſchafow, ſo to tak derje ſnajesch?

H. D. To drje nis, ale ja biech wondanjo do ſchwan trechik, hdzej bje runje wulke perjedrenje.

M. T. Biesche dha hospota ſ pokojom?

H. D. To ſo wje, ale młodji hólzy prawje ſpolojem nebiech, ſhiba jedyn.

M. T. Cjoho dla dha to?

H. D. Hlaj, k holeſlam kiž tam drjeſachu, bje ho boryſ wofom hólzow pſchidalo a bu ſkonečnje wobſankuene, ſo chedja ſebi wſchitz w hromadje wulſi kſoſej wuhotowacj. Duž hólzy peney ſtadowachu, ale tón jedyn nicio neda, prajzy, ſo ſpacj pondje. Jako bje paf kſoſej hotowy, bje wón prijeti k picju a k ſiedzi a bieſhe teſko k ſebi wſak, ſo druhim mało myſche wofta, tak ſo dyrbjachu ſa kachlemi kſoſej ſ hornyciſka picj a jenož pecj zwiebaſow na nich pſchindje, tak ſo dwjemaſ ejiſice falny.

M. T. Hm, hm, to ja teſ hiſcheje wedjik nejſym, ſo ſe ſaſparny hólz wulſi ſjedj.

Spewy.

Poſtny čjaſ.

Ach hladaj, moja wutroba,
Na tamne ſwiate miesta
Gethſemane a Golgatha,
Hdzej widžiſch Jeſom Chrysta,
Kiž nietk po Botza rabije dže
Sa naſche hrjechi ſwoſniwie
Do jara hörlej ſmercje.

Haj wot ſo ſam a ſwoſniwie
Wón ſa naſ ſi ſmercje džesche
A neſeſche jo ſejerpliwie,
Hdzej kſchizowaný bieſhe
A wſchitka jeno teho dla,
So by wón kuzdoh' hrjeſhniſte
Wot ſatamanſtwu wumohl.

Duž čjentu wſchak tón poſtny čjaſ
Tež prawje ſwecjicj jemu,
Kiž do ſmercje je ſchol ſa naſ,
Sſo wotrez wſchitkom' ſtemu;
Haj tuton čjaſ je wopravdji
Najwažniſchi, najſmečiſhi
We jenym žylym ſiecje.

Duž, Božo, daj wſchjem dopoſnacj,
So hroſnosz je pſched tobni,
Schtož poſtniž dže picj a hracj
A wegle ſejwacj ſobu:
To wſchak je ſ czakow pohanſtwa
Sſo k hanibje toh' kſchecjjanſtwa
Hacj dotal wobkhowało.

Haj, młodhy ludo, mjeniſch ty,
So poſtny čjaſ je k temu
A woſebje te poſtnizy,
So by ty ſlužil ſtemu.
Schtož hiſche ſwojoh' ſbōžnika
Tu jeno trochu lubo ma
Tón neſchijnj joh' ſ nowa.

Nje, lubowani pschejeljo,
Tež tiž seže hujom stari
A macze swoje wezelo
Na swjetnej hrjesnej hari,
Ach wopomnje, hai wopomnje,
Kak cjezdž Jezus czerpil je
Tež sa waž w tutym czašu.

Bóh hnadž wam nahlje pschiwola:
„Czni swoje liczbowanje
„Wot dotalneho fastojsiwa”,
Kaž bo to husto stane;
A schtož je swój punt sahrebal
A neje s nim tu wikował,
O bjeda tehdž temu!

Duž wopomn to, o wutroba,
Njetk je' schje czaš tej hnady,
Hlaj szmercz bo k tebi pschiwlija,
Kak budjescz schyzbcz radz,
So by ton hrjed, tiž czmnik by,
Egi tola był wszechon wodath
We twojej smertnej nufy.

* * *

Ja wjem, sa pschi tym ujelotry
B'dże na mine swaricž jara,
So dach to stal'cž do Nowiny,
A rez: Schto to eže stara,
Hdž runje pónbu picz a hracž
Mi neb'dzesz niczo k temu dacž;
Sso staraj sam sa ſkebe.

Haj, haj ja wjem se ſhonenja
So w ſwečji hinal neje;
Schtož nawucži bo do hracija
A lubuje te reje,
Ton neda bo tež wotraszicž —
(Chyž runje s kijom do njoh' bicž)
Pſches ſle a dobre ſłowa.

Th pał, o Božo na nebju,
Kiž hidžich wschitke hrjedzi,
Wrócz wschitk, tiž na ſlym pucju ſu,
A s hrjedzom maiu ſmiedzi
A tebe, lubož ſbóžniča,
Njetk s nowa ſažo kſchizuju
Pſches ſle a czielne loſčty.

Pjetr Młonk.

Hudančka.
Kulowath ſym, tež róžkath,
Bjely, ſchierh, khólpeth,
Czorneho pał me najbole lubuja,
Pſchu krala, bura, mjeschęzana.
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje s č. 5 1861.

5. Wschie ptacžki ljetaja na tu stronu, na kotruž jim
phſt ſteji.

Cyrkwinske powjesce.

Wěrowanaj:

Michalska wosada: Jan Korla Petrasch w Hufy i
Madlemi Ernestinu Popelcz s Dzjeknizez.

Zemrje ēi:

Dzien 18. januara: Jan Petrasch, wobydler na Židowje,
64 l. — 25., Jurij Kral, khejer na Židowje, 79 l. —
27., Karolina Hedwiga Antonia, Korla Theodora Wjazki,
fararja michałskeje wožady, dž., 2 l. 4 m. — Jan August,
Jan Marie Scheliz na Židowje nem. ſ., 7 u. — 29.,
Korla August, Jana Bohumiera Pawoła, wobydlerja na
Židowje, ſ., 3 m. — Maria rodz. Wawerez, Jana Grafy,
sahrodnika w Jeńezach, mandżesza, 66 l. 8 m. — 30.,
Maria rodz. Namſchez, nebo Hanbrija Nöbla, ſublerja w
Borku wudow, 48 l. 2. m. — 31., Jan Ernst, Jan Korla
Dth, wobydlerja w Hownjowej, ſ., 4 l. 4 m.

Čabi sakskoſlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišá.

Do Šhorelza: rano 7 h. 47 m.; pschiwołnju 11 h.
40 m.; popołnju 6 h. 22 m.; wieczor 8 h. 25 m.; rano
12 h. 34 m.

Do Dražđjan: rano 7 h. 37 m.; dopołnja 12 h.
53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 41 m.; w
noz̄ 2 h. 27 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 7. februara. 1 Louis'd'or 5 toler 12 ngl.
5½ np.; 1 połnowažazy čerwony ſłoty abo dukat 3 tol.
3 ngl. 8¼ np.; winske bankowki 65½.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje 2. februara 1861.

Dowoz: 4229 kórcow.	Płaćizna w p'reerezku										
	na wikač,			na bursy,							
	wyšsa.	nizša.	sředzna	najwyšša	najnižša.						
Bičeniza	6	12	5	5	20	6	7	5	6	15	6
Rožka	4	2	5	3	20	4	—	—	4	2	5
Deczmen	3	5	—	3	—	3	2	5	3	7	5
Womž	2	2	5	1	20	1	27	5	2	4	—
Hróč	5	5	—	—	—	5	—	—	5	—	—
Woka	4	5	—	—	—	4	—	—	4	5	4
Rjepit	6	17	5	—	—	6	12	5	6	17	5
Zažky	6	25	—	—	—	6	20	—	—	—	—
Hejdusich	4	15	—	—	—	4	10	—	—	—	—
Bjerny	1	5	—	—	—	1	—	—	1	4	—
Kana butry	—	14	—	12	—	13	—	—	—	—	—
Kopa ſłomy	5	—	—	—	—	4	25	—	—	—	—
Zent. ſyna	25	—	—	20	—	1	—	—	27	5	—

Krajnostawski bank.

So ſu kneža krajne stanu kral. ſakſ. hornolužiſkeho markrabinstwa ſlicžbowanje, wo ſarjadowanju krajnostawſkeho banka ſa heto 1859 wotpołożene, ſa dobre ſpōnali, ſo ſ tutym i ſjawnemu nawedzenju dawa.

W Budyschinje, 26. januara 1861.

Postajeny krajny starschi kral. ſakſ. hornolužiſkeho markrabinstwa.
i Chielau.

S dowolenjom kralowſkeho i komiſſara ſo po § 6 statutow krajnostawſkeho banka kral. ſakſkeho markrabinstwa Hornych Lužizow wot 16. junija / 31. augusta 1857 wobſankaza bilanza ſponneneho banka na heto 1859, ſ wumijenjem juſtifikacije ſlicžbowanja, na bližšim provinjalnym ſejmi wukončujommeje, tudy wosiewja.

B i l a n ģ a.

Activa.	Ultimo december 1860.			Passiva.		
Hypotheckſke konta (kapital).		toler.	fl.	mp.	Per fundazijski kapital-konto.	toler.
Saldo ult. deſbr. 1859 ..	3,362,710 tl.				Na ſakladny kapital banka	550,000
Wtemupſchindzeſw ljecje 1860	205,805 tl.				Per ſastaw. liſtow kreazijske konta.	
	3,568,515 tl.				Wunosch ſtch hac̄ ult. deſ.	
Na to bu wotpłacjene:					1859 kursirowazych ſaſtaw. liſtow Ser. I.—V.	1,911,090 tl.
dobrowolne .	135,930 tl.				W ljecje 1860 bu ſtreirowanych wot Ser. II. a III.	410,000 tl.
wot banka wu-powędżene .	63,860 tl.					2,321,090 tl.
po ſlōrzbach a konkursach .	11,735 tl.				Saniežených bu wot Ser. I.—V.	248,080 tl.
	211,525 tl.					2,073,010
Hypotheckſke žabanski ult. deſembra 1860	3,356,990				Per. banknotow wukupne konta.	
Hypotheckſke konta (banī).		17,536	5	3	Koursirowazne bankowki I. emisji ult. deſ. 1859 Ser. I.—VI.	700,000 tl.
per mjeſaz deſbr. 1860 ſlicžbowajomna, ult. meje 1861 placzomna dan a reſty					Štch bu w ljecje 1860 wukupnych	692,900 tl.
Konto ſastawſkich liſtow.						7100
Wobſtatk ſastawſkich liſtow ult. deſbr. 1859	58,600 tl.				Per. banknotow kreazijske konta B.	
Wſchibytk w ljecje 1860 :	658,080 tl.				W ljecje 1860 ſtreirowane nowe bankowki II. emisji Ser. VII. . . .	700,000
	716,680 tl.					
Wotbhytk	574,180 tl.				Per. kapital-kreditorſke konta.	
Konto effektorow.		142,500			Saldo ult. deſbr. 1859	121,467 tl. 23.5.
Wobſtatk paperow au porteurult. deſ. 1859	1,282,550 tl. 12.5.				Wſchibytk w ljecje 1860	15,306 tl. 5.1.
Wſchibytk w ljecje 1860	237,868 tl. 27.5.					136,773 tl. 28.6.
	1,520,419 tl. 10.				Wotbhytk	14,082 tl. — 8.
Wotbhytk	301,421 tl. 10.					122,691
Konto kapital-debitorow.		1,218,998			Per. konto lauziow.	27
Wuſtatki ult. deſ. 1859	451,944 tl. 6.4.				Na ſakl. ſa lauzije w hotowych penesach	8
Wuſpožonki w I. 1860	52,579 tl. 22.5.					11,700
	504,523 tl. 28.9.				Per. konto naſutowarnje.	
Na to domplacjene .	44,860 tl. 19.6.				Składki ult. deſ. 1859	2,968,232 tl. 17.8.
Konto krentne-konto.		459,663	9	3	Teho runjaw. I. 1860	639,175 tl. 3.7.
Saldo ult. deſbr. 1859	23,471 tl. 4.2.				Dan, ſekapitale dyrrena	67,127 tl. 28.9.
Wſchibytk w ljecje 1860	454,304 tl. 5.1.					3,674,535 tl. 20.4.
	477,775 tl. 9.3.				Na to bu wotpłacjene	988,993 tl. 14. -
Wotbhytk	452,441 tl. 18.1.					2,685,542
Konto požcbernje.		53,333	21	2	Per. Conto á Nuovo.	6
Saldo ult. deſbr. 1859	382,638 tl. —				Dajomna wſchichodna	4
Wſchibytk w ljecje 1860	371,400 tl. 10. -				dan	23,906 tl. —
	754,038 tl. 10. -				Tafama i doſtagiu	7277 tl. 7. 8.
Wotbhytk w ljecje 1860	303,883 tl. 10. -					16,628
	450,155					22
Latus	5,671,176		5	8	Latus	4

B i l a n s
Ultimo decembra 1860.

Activa.

Passiva.

	toler.	fl.	mp.		toler.	fl.	mp.	
Transport	5,671,176	5	5	8	Transport	6,166,672	26	4
Leżomnostne konto.					Per fastawnych listow dani- wukupne konto.			
Wunosch ult. dež. 1859					Ga nesaplacjene kuponh wot:			
fa 10 leżomnoscje	10,190 fl. 10.9.				13.) 1857 74 fru. 107 fl. 1.8.			
Wolbytk 3 tehorunja w					14.) 1858 99 - 154 fl. 4.5.			
I. 1860 psches psche- dacie 1048. 16. 3.					15.) 1859 240 - 352 fl. 3.2.			
Schłoda 179. — 1.					16.) 1860 8326 - 28827 fl. 4.3.			
	1227 fl. 16.4.					29,440	13	8
Wunosch wot 7 leżomnoscjow . . .	8,962	44	5		Per reserve-fondsle-konto.			
Konto depositnyh lizitalnyh penes					Wunosch ult. dež. 1859 66,535 fl. 13.4.			
Wunosch ult. dež. 1859 7665 fl. 4.8.					Dobytkowa dželba wot ljeta 1860 . . . 13,251 fl. 21.3.			
Pschitkhod w ljece 1860 7627 fl. 17.3.					79,787	4	7	
	15,292 fl. 22.1.							
Na to buchu wu- placjene 6845 fl. 26. —								
Schłodowanje wot- wotpišane 7 fl. 12. 2.								
	6853 fl. 8.2.							
Bankowkow konto B.	8,439	13	9					
Ga kreitowane nowe bankowki II. emisjije Ser. VII. 700,000 fl. —								
ſtych po wukupenju starzych emittirowane 692,900 fl. —	7,100							
Kassa-konto.								
Hotowe penesh ult. de- zembra 1859 771,072 fl. 3.1.								
Pschitkhod w I. 1860 2,526,447 fl. 17. -								
	3,297,519 fl. 20.1.							
Wukhod	2,717,297 fl. 19.4.							
	580,222		7					
	6,275,900	14	9					

Krajnostawski bank.

Naspet wukupowanje bankowkow nastupaze.

W napohladzaniu, ſo ſo po wospetowanym napominanju khjetro wulka liczba naſkich notow prjeneje emisjije à 5 fl. hiſczeje pschego k naspetwukupenju pschinieſlo neje, podljeſhamy termiju jich präcluſije hacž.

do 30. junija 1861

a chzemu k poloznosczi publiki jich wukupenje niž jenož pschi blidzje podpiſaneho banka,
ale tež:

w Lipsku pola knesow Becker & Comp. a
knesow Schirmet & Schlick,
w Drąžganač pola knesa Al. Schie,
w Berlinje pola knesow Jacquier & Securius,
w Wrótklawje pola knesow Eichborn & Comp.

do minenja spomneneje termije hiſczeje stacž dacž.

W Budyschinje, 26. januara 1861.

Directorium krajnostawſkeho banka kral. sakſ.
hornolužiskeho markhabinstwa.
f Thielau.

Sakſki renty sawjesczazy wustaw.

Bunoschki dwaznateho shromadzenskeho ljeta 1861.

Wot 826 woszobow bu 1505 sapolozkow scjinenych a to 120 polnych a 1385 kruchatych sapolozkow, w hotowych penesach 34,781 toler woszajzych. — Doplaczowanja w hotowych penesach na kruchate sapolozki prebaw- schich ljetnych towarzstwom wuneszchu 14,406 tl. — Psches to, kaž psches dobropiżane renty a psches zarjadowanek sbytk, w sandzenym ljećje scjineny, pschispori bo zentralnih fond nježje wo 65,000 tl. — Liczba wšichkich aktivnych sapolozkow je na 18,386 srostka a repräsentiruje nominalny kapital wot

1,838,600 toler.

W pschirumanju s ljetom 1859 sta so w sandzenym ljećje nowe pschibywan'e sapolozkow a shromadzenske ljetu 1861 najwiaži sapolozkow sa wobstacze wustawa licii. — Tute sweselaze wopolsma dale roččazeho wobzaha ſwojego ſtukowanja s tutym woszewejujo a k ſylnemu wobdzelenju sa ſljebowaze

djen 1. februara t. l. sapoczane jedynadwaznate shromadzenske ljetu

pchepruschujo, na to kędžne czinimy, so su we we hłownym bureauje na dražbanskim starym rynku, kaž pola wšichkich l. agentow wułożenja k wustawkam a knizki pod napismom „Rosmokwenja” darmo k dostaczu, w kotrych je ſrijadowanie a ſtukowanie wustawa na loško ſroemlije waschne roſestajene a dopōsnacze teho położene, tak so sakſki renty sawjesczazy wustaw wot drugich podobnych institutorow roſdzisluje a resp. woszebne dobytki poſlicjuje.

W Drąžbanach 11. januara 1861.

Direktorium.

W Budyschinje: **J. A. Siemsowa wudowa,**
firma: **J. G. Klingſt Nachfolger**, na bohatej haži čzo. $\frac{8}{24}$.

Drewowa aukzia.

Piatk 15. februara t. l. dopolnja w 9 hodzinach budže so nježje 40 najbole brzesowych dołich hromadow tudi po wumijenjach, w termii woszjomnych, na pschedzowanje pschedawacj.

Shromadzisna w hrabinje nedaloko mlyna.

Ryczerkublo Gownjow.

Drewowa aukzia.

Wutoru 12. februara 1861 rano wot 9 hodzinow budže so na deberežanskim revjeru wulka džielba stejazzych khójnowych loſow, w kotrych so tež rjane twarske drewo namaka, pschi ſaplaczenju tječeho džela kupynych penes na pschedzowanje pschedawacj. — Dalsche wumijenja budza w termii woszeweje; Shromadzisna w korcimje w Janezach.

Na ryczerkublje Madžanezach budže so pschichodnych ſchwörtl, 14. februara džielba woschoweho drewa w stejazzych loſach na pschedzowanje pschedawacj.

Shromadzisna dopoldnia w 9 hodzinach pschi nadžanskiej korcimje. Wumijenja budza, psched termiu woszeweje.

Sredu 13. februara dopolnja w 11 hodzinach budže so na mojim revjeru džielba stejazeho khójnoweho a schmireloweho drewa po loſach na pschedzowanje pschedawacj, hdjež so pschipódl tež twarske drewo namaka. Kupowarjo nech so pola me ſeđdn.

W Srješchinje 5. februara 1861.

Handrij Dejka.

Wucjominik pytanj.

Sa jene materialworoje, želeſowe a spirituoſowe khlamy so k jutram teho ljeta hólcež, s nusnymi ſchulſkimi wiedomnoſciami wuhotowanymi a wot niz nesamózitnych starskich, kotryž je ſerbſkeje rycze možny, jako wucjominik pyta.

Hdje? to je naſhonicz we wudawatni Serb. Nowinow.

K jutram so pilna hólčka se wših do ſlužby pyta. Wſcho dalsche je ſhonicz pola pschekupza Ecciusa s naſhemicja laſernih w Budyschinje.

W Droždžiju je jena ſahrodniska živnoſć s 8 körzami polow a kufow, s rjanej ſadowej ſahrodu a s pieknej ſkalu, se 76 dawksimi jenosćem nađpołożena, pschekupljenja dla se zwobodneje rukti na pschedan. Wſcho dalsche je pola wobzherjerja Jurja Negemana ſhonicz.

Hólcež wot sprawnych starskich, kotryž je ſerbſkeje rycze možny a thže pschekuplivo wuknyc, može mjesto pschivokasane dostacj psches wudawatnu Serb. Nowinow.

Nedželu 10. februara reje w Naschowje, na lotrež najpodwolniſchho pchepruschuje Benada.

♣ Přez Bože mudre dopušćenje zhubicmoj 2. małego różka wječor w 10 hodzinach naju lubowanu najmłodšu dźowčičku Hanku Pawłownu. Jenož 14 nježel činješe namaj wona radosć a wjesele.

W Zemicach 5. małego różka 1861.

Jan Bohuwěr Mućink,
Juliana Louisa Mućinkowa,

Čišć Bředricha Hiki w Budyschinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedac,
plaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawat
J. E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štwortlétne předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7 1/4 nsl.

Číslo 7.

16. februara.

Lěto 1861.

Wopriječe: Telegrafista depescha. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschyna. S róžboršteho woleře. S Minařaka. — Sa ūerbſtu narodnoſć. — Za dom a hospodařstwo. — Přílopk. — Spěwy. — Hudančka. Cyrkwinske powjesče. — Čahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišča. — Nawěštnik.

Telegrafiska depescha.

Mola di Gaëta, 13. febr. weczor. Gaëta je ſo poddała. General Cialdini jutſje twardzisnu wobſazji, mjeſto ſamo paſ halle po wotjjeſvje krala a jeho ſwójbh. Wozajz wostanu ſajeczi hac̄ do poddacija twardzisny w Neſinje a Civitella del Tronto.

Neapel, 13. februara. Franzowska ſódž „Monette“ poda ſo do Gaëty, ſo by krala Franza a jeho ſamilii wotwefla.

Swětne podawki.

Sakſka. Prjenja komora je nowy zyrwinski porjad, wot ministerſtwa pschedpołożenih a wot neje w 22 poſedzenjach hylne wuradzowaný, ſkonczone ſ 22 hloſami pshecziva 16 hloſam ſa ežiſnýka. Wschitzy ūžisny poſlanzy psheczivo tej wjezy hloſowachu. Najſtere ministerſtvo njetko ſwoj namet zylje naſpet woſme a jón hale druhé komorje ſ wuradzowanju nepſchedpoda, do teſt je do předka widzej, ſo tuta ſpomneny zyrwinski poriad tola tež ſacizne. — Prjenja komora je potom ſ wuradzowanju noweho remeñneho ſalonja psheſčla, druhá komora jednaſche paſ w poſlenich dnjach dla wſchelakich, jej pschedpodatich, petiziow. — Wot deputazije, ſ temu poſtajeneje, bu druhé komorje roſprawa wo wudawkach wojerskeho departementa přiodpołożena. Sa tute wudawki žada ſebi minister wójny na 1860—62 wſcho do hromady 2,099,636 tl. t. j. 111,070 tl. wjazy, dýzli w 3 ſaundzenyh ljetach. Deputazia je teho mjenenja, ſo by ſo tuta wetscha ſumma w poſladanju ſa newijſte ſdžerženje europiſkeho mjera pschiswolika. — W Großenhainje je ſukelnik Preßprich bankerot ſčinik a ſchodusz tamne mjeſto psches to njehdze 50,000 tl. — W Oschatzu bu 13. februara mordař Hac̄ekmidk wot živenja ſ wmerci wotprawery a bu jemu hlowu wotczata. — Sakſki krajinu doh wunoſča njetko 53 millionow tolef. — W lječe 1860 ſu sakſke

krajne ſelesnizy 4,620,576 tl. wunežle, po taſkim 505,673 tl. wjaz, dýzli w lječe 1859. — W Dražđanach ſu njeſtoſi woſebni kneža woſjewili, ſo dary ſa wójsko neapelſkeho krala Franza ſhromadzują a ſu pecža hizom tójſto penes ſ temu nahromadzili. — W nastupanju nazzionallotterije ſo woſjewuje, ſo je ſapiš dobytkow ſkonczeny a ſo ſo ſam ſetko cíjſczeji. — Po poſucznoſci ſ. biskopa Forwerka je ſo wondanjo we wſchitlich podjanskich zyrkwiach paſteyſki liſt woſjewiš, w koſtrymž ſo bes druhim tež ſmilnym daram ſa romſkeho bamža napomina. — Sakſkemu poſlanzej, w Gaëze pschedywazemu, kotryž chyſte wondanjo wot tam do Roma wotjječ, neje to ſardinſki general Cialdini dovoliš, prajizh, ſo wón njetko žaneho poſlanza predy won nepuſczej, hac̄ ſo Gaëta nepoddala. (Wón bje menujzy predy 10dženski čaſ ſa tých poſtajil, kij bjechu Gaëtu wopuſczejicz chyſli.)

Pruſy. Kral je deputaziu, kotraž jemu adreszu druheje komory pschedpoda, pschedzelniwje pschijat. — Poſlanz neapelſkeho krala je ſo wročzik. Wón bje wulzy ſpojony ſ pschedzelniwoſci, kotruž bje ſ ſwojego krala poſa wýzoleho ſemjanſtwa na deſchoł, ale mało ſ poſojom ſ tym, ſo pruſke knežerſtwo ničo ſa jeho krala cíjnicz nočze. — S Italijs píſhaja, ſo je ſardinſki kral ſapoſlanzej Vinckej woſebny rjad (orden) ſpožcik, dolež je ſo pruſka druhá komora po Vinckowym namežje ſa ſardinſke knežerſtwo pschedzelniwje wuprajila. Tež ſhromadzują ſo w italskich mjeſtach penesh na dar, kotryž chzedza džalni Italzy ſpomnemu Vinckej poſlača. — W Pruskej ma njetko kózda duchha ljetnje 2 tl. na wudawki ſa wójsko ſneſč, w Saksie jenož poł tolerja. — S Ruzhowskeje ſu poſeſeje pschijſke, ſo njekotre džielby wójska, kotrež mjeſačni hizom poſucznoſci ſ marſchirwanju do Poſlaje, w ſwojich dotalnych kwartirach ſtejo wostanu. — S Petersburga ſu barlinske nowinų poſeſi doſtali, ſo budže ſakoni, kij newolniſtvo (leibeigenſtvo) w Ruzhowskej ſacijeri, wot ruſkeho khežora 3. mjerza woſjewený.

R a k u s h. Rakuske paperjane penešy su saudženy tydženj počzale saho w placisnje horje hicž. Ale čjoho dla to? Wina tajkeho poljepšenja je ta, so ſebi pe-nežnizh myſbla, so Rakuska w bližšim naſjeczu hiſceze žaneje wójnu neſinjeje, a može lohko bycž, so je tajka myſlička prawa. Menužy ē p r i e n e m u : rakuski khježor je wojewit, so woni s Italſkim žanu wójnu neſapocze, jeli ſeho woni ſhami na poſok wostaja; ē d r u h e m u : franzowſki khježor je ē ſiatonemu naſvedženju dał, so woni Italſkim pomhač **nebudže**, hdj bych u wójnu Venezianskeje dla s rakuskim khježoram ſapocžecz chzpli, jeli pruski kral rakuskiemu khježorej tež pscheziwo Italſkim **nepomha**; ē t s e c z e m u : pruske knežerſtwo je wuprajila, so wone rakuskiemu khježorej Venezianskeje dla pomhačz nočze. S teho wſcheho ſlijeduje, 1) so rakuski khježor wójnu weſež nemóže, dokelž žaneho pomoznika nima, 2) so ſardinſki kral tež wójnu weſež nemóže, dokelž tež žaneho pomoznika nima, a 3) so psches tajki rakusko-italſki riſowany mjer tež wjefcze w Njemzach mjer wostane, s najmeňsha w tutym kęczie. Kāk potom dale budže, to Bōh wje. Najſkere budže tak, so Italſzy, hdj ſu s Neapelſkej hotowi, ſo najſkere na Rom wobrocza. Tammische ſcharanje može lohko doſez ljeto abo dwje tracž, a jeli ſo jím w Romje po jich woli radži, dha drje potom hinał nebudže, ſo ſo ſkóčnje Venezianſkeje dla tež b e s franzowſkeje pomožy wójnizh na Rakuſku wobrocza. Bes tym pak wostane s najmeňsha j e n e ljetu mjer a teho dla ſu ſo w poſlenich dnjach rakuske paperjane penešy k ſlepſhemu wróćile. — Mi-niſtrjo ſu nowu rakusku wuſtawu (Verfaffung) dowu-radžili a je wona njetko khježorej pschedodata, ſo by ju ſa dobru ſpōſnał. Po tutej wuſtawje dyrbi kōždy rakuski kraj ſwój ſamostatny ſejm (Vandtag) mječ a wot tutych ſenotliwych ſejmow maja ſo potom ſapōſlanž ſa wiſſi ſejm abo ſa tak menowanu krajnu radu wuſwolicž. Na wiſſikum ſejmje dyrbja w ſchitke rakuske kraje ſaſtupene bycž a to tež wuherski. Ale hacž ſo to w naſtupanju poſleniſcheho kraja radži, to ſo hiſceze jara prascha. — We Winje wotdžerža ſo 10. februara pschym ſk o w j a n ſ k i bal. Kāk woſebnih je byl, može jedyn s teho ſudžicž, ſo bjechu wſchitzu miſtrjo na njón pschimli, rufi poſlanž baron Bakabin a wſchitzu druh poſlanž ſe ſwojimi ludžimi, dale wech Kinski, Schwarzenberg, Windischgrätz, hrabja Clam-Martinic, Harach, Brbna, Sternberg, Thun, Salm, Kinski, Czernin, Schlik; wech Sapieha, Bablonowski, Radžimil, hrabja Potočki, Stadnicki, Bavorowſki, Langkoronski, Samojski, Mniſchek, Serb general Stratimirovič, baron Ožegowicž, Mazuranicž, wiſſi mjeſtečjanosta Seiler a wele ſobuſtaſow wuherskeho a njemſkeho ſemjanſtwa. — W Dalmaziji dawaja ſebi tammische Italſzy a Njemzy wſchu možnu próžu, ſo bych ſjenoczenie tuteho ſlowjanskeho

kraja s Chrowatskej a ſklawonskej ſadžewali, pschetoz woni widža, ſo je potom ſ jich njemſkej a italſkej mozu w dalmatſkih mjeſtach kōnz, hdj by ſo tajke ſjenoczenie ſtało. Woni ſu teho dla w poſlenich dnjach w ſwojej pscheziwnoſci tajku haru hnali, ſo je mjeſto Rječa (Fiume) a tamniſki wokreſ wot wjſchnoſcje do woble-zenoſcje (Belagerungszustand) daty. — Na prusku druhi komoru ſu we Winje trochu hnjevni, dokelž je ſo wona ſa to wuprajila, ſo Italſzy pravje na tym činju, hdj ſo dale bōle wobtwerduja a poſhlneja; pschetoz w tajkim wuprajenju tež ta myſlička leži, ſo je pruskej druhei komorje zhele prawje, hdj ſo rakuski khježor ſkóčnje tež hiſceze Veneziansku na Italſkih wotbudže.

F r a n z o w ſ k a. W Parisu wjerja, ſo w tutym kęcje mjer wostane a powołaja ſo woſebje na to, ſo je ſo khježor pschi wotetrenju ſejma w ſwojej ryci ſylnje ſa mjer wuprajil. Dale kladu Franzowſojo tež wulku wažnoſc na to, ſo je ſo pruska druha komora pscherzelniwoje ſa Italſku wuprajila, ſo třež može kōždy ſudžicž, ſo ſo pruski lud na wójnie, wot rakuskeho khježora Venezianskeje dla ſapocžatej, wobdziesicž nočze. Vendželske nowiny ſu teho ſameho mjenenja a wjſcheza teho dla wſchitke, ſo ſhetja mjer wostane. — Franzowſke wójſko, w Syrii ſtejaze, w bližšim čiaſu tež Damaskus wobžadži. Hacž dotal to turkowſki sultan do-woli nebje.

I t a l i a. Šardinſzy ſu w poſlenich dnjach Gaëtu ſe wſchej ſuroweſcu bombardirovali, tak ſo ſu zhele haſhy ſpawalane a tam nichčon wjazh khodžicž nemóže. Bohlab na gaëtske haſhy je ſtrachny; počrospadane domy, nerjad a proch, karh ſ khorhmi a ſabitymi, tu a tam praſlaze bomby a cjeſkazh čłoweſkojo — to je njetcžiſhi wobras Gaët. Kral Franz a jeho mandželska mataj ſwoje wo-bhdenje pod ſemju w tſioch cjeſmnych wložnych komorkach, do kotrejž wuſki ſchód wedże, kž dyrbi ſo tež wo dnjo ſ lampu poſhwjetlicž. Do jeneje tutych komorkow može ſkóčnko ſ jenej džieru nnts ſwjeſcicž, ale tak bōrsh, hacž Šardinſzy ſaſo bombardirovacz poczinaju, dha ſo ta džiera ſ tolſtymi drewnami ſakryje. Dwje wuſkej kōži a jene blido ſu najwoſebniſche džiele domjazeje nadobh krala a kralowej, katraž hiſceze psched njeſotnymi mje-hazami w najreñſich hrodach bydlefſtaj a najreñſhe ſwjetne kraleſtwo wobžedjeſtaj. — So budže Gaëta bōrsh dobyta, na tym nichčon wjazh nedwjetuje. ſe ſtronh morja Franzowe wójſko žanu žyrobu a žane wojerſke po-treboſcze wjazh nedostawa, tak ſo ſu počzeli w twer-džisnje niſu čerpicž, a ſe ſtronh kraja ſo Šardinſzy pschedzo bōle bliža, tak ſo jich tſjelenje wobleženym pschedzo wjazh ſchodzi. Tak ſapali psched njeſotnymi dnjami ſar-dinska bomba jedyn poſverowym magazin w Gaëtje, tak ſo tón roſlečja a jeneho generała a wjaz hacž 50 ludži ſarash. To ſamo ſta ſo ſ jenym druhiem magazinom,

psches cjož bu psches 400 ludži morených a ranených a v ulici kruch murje so powali, tak so čhyču Sardinských schtormowacj a hžom rjeble pschinostchowachu. Bes thm pôzla pak kral Franz k sardinškemu generalej Gialdinijej a proscheske wo pschinjer (Waffenstillstand). Ale Gialdini wotmolvi, so wón s tjselenjom nesastane a so budže tež bôrsh schtormowacj, kiba so by kral dla podbacj a nim jednacj čhyč. Kral to nochzysche, na cjož Sardinsh sašo dwaj dnaj sa šobu tak straschnje bombardirowachu, so je šo kraljej Franznej skončnje w Gačje stjelacj poczalo. Wón je teho dla gaštskemu kommandantej porucilj, so dyrbja Gačtu sardinškemu kralej podbacj. Duž je komisija s wobeju stronow hromadu stupila, kotaž ma wujednacj, pod lajkimi wumjenenemi ma so tajke podbacje stacj. (Widž depeschu na 1. sto.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Sakste ministerstwo kulta je tež ljetša na konše ljetu 1400 toler s Budarjoweho wustawa na tudyschu krajsku direkciu pôzalo a tuta na to tele penesh po wotczehnenu 2 tol. sa porto po herbstich wožadach rosdjeliwshi na herbstich fararjow roščala, na cjož su so wot tyč psched krótkim w jich wožadach na kubych, hódných Sserbow rosdjeliše.

S Budyschina. Pôndzelu 11. februara bu wot tudomneho sjaroneho a ertneho žudništwa J. W. Köppa s Kleindorfhaina pola Tharandta paduchstva dla, kotrež bje pschi wohnju, w Khanezach w nozy 1. 23. septembra wudvrenym, wobeschol, do 2 ljetow a 3 mježazý zuchthausa wothudzenj. Wohenšaloženje, kotrež jemu winu dawachu, nemôžeshe so jemu dopokacj a dyrbjachu jeho teho dla w tajkim nastupanju sa wobstorjenja swobodneho wuprajicj.

S róžborškeho wołreža. Lud so tež w Pruskej licji. Licžbowarjo maja sapižacj, tak wele dušow w kóždej wžy je, lajkého su wjeruwsnacj, lajkje narodno scje a t. d.

W naleženju Budarjoweho wotkasanja je knežerstwo (regironta) w Liegnitz swoje spodživanje nad tym wuprajilo, so w róžborškim (rothenburgskim) wołrežu Sserbia woteberaju, hdž tola w druhich wołrežach stajnje pschi beraju. Po mojej myslí s tajkoho spodživanja sejehuje, so naspomnenej wyschnosći ničo na tym neleži, so bychu Sserbjia woteberali. — Stawa dha pak so tajke woteberanje tež wo prawdje abo tak so wone tola ežini? Wjerno je, Njemzj so bes Sserbow ežisheča, kipuja rad Sserbow wobſedženſtwa a schjerja drje so tež rad bes Sserbami: ale licžba tajkich Njemzow je psichezo hisheče malá a s ežekou so tu jenož Njemzj sažydluja, tak so to nemôže jeničky wina na woteberanju Sserbow byč. Wele wjazy wucža

nashonenja, so su Sserbjia pschi sapižanju luda tu a tam tak h̄upikoježi, so ho tehdom k Njemzam pschilecježi dadža, w mjenenju, so budža psches to wožbenišchi ludžo. Tazžy Sserbjia su pak na nedopryjow podobni, — to rjeka woni nejšu ani prawi Sserbjia ani prawi Njemzj, — ale njejaké dwojaki (zwittery) a ežisheča na to, so bychu swoje džecježi tež smedopryili, tak so dyrbja te w schuli nabóžinu (katechismus, schpruchi, klierlusche a t. d.) jenož njemski wuknycj. Neje-li potom wucžer mudrischi, hacj tazžy h̄upikoježi starschi, abo neje-li jemu pucž s macjernej ryczu k wutrobje (džecježi) spodobny, abo boji so nelubosče nedopryjow, dha wotczehnue wón tež tajke „zwittery“, to je tajke džecježi, kotrež su k wschtikemu wutrobnemu, sakladnemu wedženju nekmane. Wone so jemu sa to wjescje njehdy džakowacj nebudža, pschetož husto šmy hižom wot ludži, kij k tajkim wucžerjam do schule kchodžachu tu skoržbu skyscheli: „Ah, hdž budžishe me wucžer tola herbsti wucžil, pschetož njemski pola neho tola dospolne narwutnyt nejšym a w herbstich pižmach so njetko trosčitowacj a wolskewicz nemóžu; ja so ani na herbstich ani njemskich kemšchenjach prawje pošylnicj nemóžu, dokelž do herbsteho kemšchenja snajomosć katechismusa, biblije a spjewačskich se schule šobu nepšchinešu, w njemskim kemšchenju pak rycž doſez nerostymu. Hdž šym teho dla liwki ksejčjan, ežeja je to po tajkim wina?“

Hdž je wjeste, so wucženje w tym je ným, schtož je pschede wschym nusne, w macjernej ryczi wele skere pucž k wutrobje namaka, hacj w zusej, čeho dla čjedža ſebi Sserbjia tutón krótki pucž wotwusowacj dacj? A je njehdje kja, so je nascha herbska rycž krafšnje īmana (mi so īmanicha ſda, dyžli njemška), pobožne ſacjučja ſbudžowacj a nabožne živenje wožiweč? Kaž wele pschede njemčených Sserbow ſnaju, dha neje žadyn psches pschede njemčenje ničo sa duschu nadobyk, ale skere ſhubik. Tich mako je wožadow pycha.

„Ale ty tola jara na Njemzow a jich rycž rubasch“, možlo so prajicj; wotmolwjam pak: „Na. Njemzow nejjedu, ale na pschenjemčenje, na nedopryje, na h̄upikoju hordosč. Wele dobrých ſnathých a lubých pschedežlow mam bes Njemzami; čzu tež, so bychu nasche džecježi njemski wukfe, trebaju njemſkeje rycze w živenju; — pschi tym pak nežmiedža herbsti narod ſapriječ, wožebje w nabožinje niz. Bohu budž džak, tón ežaž je nimo, hdž možeshe so wucžerej do volazije ſtajicj, so nežmje pschi kollaturſkej nehnadži (w zyle herbstej) schuli ani žaneho herbsteho ſlowa wucžicj. Wyschnosć eže, so by so w herbstich ſchulach tež njemski wucžilo, ale pschi rüeža tež, so dyrbja herbste džecji w swojej macjernej ryczi sakladne rošwuczenje dostawacj, wožebje w nabožinje. — Pschenjemčeni Sserbjia su so hižom po Sserbſtvo wobliſowali, po Budarjowych penesach.

Sda ho komu, so moje ſłowa prawe nejſu, tón dopokaž je jaſnje; budu jemu fa to džakomu: sprawny Sſerb neſawre wuſhi a wutrobu wjernemu poruczenju. Može-li ſchtó, tón dopokaž, so je njemſka rycz ſerbsku na kmanoſći i ſpomožowanju a i nadobyczju wjernego derjehicza pscheczahnyka a so je ſerbska rycz wutky khripanz!

S Minakala.*) Nedželu septuagesima ſkha-dzefche naſchej woſhadze wulzy ważny, weſkeli ſwedżej; pschetož tu nedželu dyrbesche ſo naſch nowy i. farač Kordina do ſwojeha tudomneho ſaſtojnſtwia ſwedżejny ſapokafacj. Tuto ſapokafanje mjejeſche ſo po wjzolej poruczenzi kralowſkeje krajskeje direkciije psches i. fararja Imiſcha i Hodzija ſtač, kotrehož meno ſo bes nami Sſerbami i wulzy ejeſzju a ſuboziju menuje. Nano wokoło dzeweczijch czehniſtce niž jenož ſchufka a dorofzena mkođoſcz, ale tež wulka ſyla druhich ſtaſow naſcheje woſhadz, kaž tež wſchitzy woſzebnischi hrabinszy ſaſtojnizh w rjanyh czah ſo naſchimi wjſchynimi khorhojem, wot wucjerow a gmejnſtch přejodkſtejerow naſedowanii, i hradej po koſtatora naſcheje zyrkoye i. hrabju i Einſiedel a po i. fararja Imiſcha, kotrež na hrodze býdlesche. Pod ſwonjenjom wſchitkych ſwonow hnu ſo njetko tón rjanu, naſladny czah najprjódzy hacž psched faru, i kotrejž bu naſch nowy i. farač Kordina wot i. hrabje a i. fararja Imiſcha do teho czaha dovedzeny, a wot tam do Božego doma, kij bje ſ rjanymi roſli-nami a pletwami pschitojnje wuphſcheny. Kneža hrabja i Einſiedel, Kordina a aktuar ralecjanſkeho ſudniſtwia ſo na ſtoły bes woſtarjom a dupu ſeſydaču. Hacž runjež bje wulka woda njeſotrehožkuſiž pschinicy ſadžewaka, bje tola Boži dom ſ najwetscheho džjela zyłe pschepenem. Tež i dalszych woſadow bjeſhu tu pjeſhi abo i woſami pschischi. S wuživanjom Božego woſkaſanja čyžtſhe naſch nowy i. farač ſwoje ſaſtojnſtwu tu ſapoczeſz, a my ſkyschachmy teho dla ſe rta i. fararja Imiſcha rjanu ſpovednu rycz. Po wudželenju Božego woſkaſanja wužojowaſche i. farač Imiſch po ſłowach ſw. Japoſchtoła Pawoła i Japoſchtoſtich ſlukow 20, 28. te ſwiate pschischtchnoszje, kotrež ma kóždy duchomny nad ſobu a tym zylym ſtadkom dopeſnijowacj, kotrež je jemu dojerene, kaſ ma na wobroczenych a newobroczenych ſebzbowacj, ſa wulkich a malych ſo ſtaracj. Iako bje po ſkonečenju tuteje mózniſe wubudžowazeje a natwar-riageje rycze naſch nowy i. duchomny wſchitku ſwier-noſcz ſe ſwiatej pschizahu ſlubit, wupraji i. farar Imiſch w menje kralowſkeje krajskeje direkciije krajnočnežne woſtwerdzenje naſchego nowego fararja a ſapokafa jeho

do wſchjich pschischtchnoszow a prawisnow minakafkeho faraſtwa a pschedſtajt jeho tej woſhadze jako jejneho nowego fararja i tym wutrobnym a móznym napomi-nanjom, ſo by ſo wona we wſchjem pscheczivo nemu ſadžerzała, kaž ſo kſcheczijanskiej woſhadze ſaleži. S horzej modlitwu woſanku i. farač Imiſch ſwoju rjanu jadriwu ſapokafansku rycz.

Psches khebjetarja bura Nowaka i Minakala i rjatnej albu wuphſcheny ſtupi njetko naſch nowy i. farač Kordina na Boži woſtar a ſajpjewa: „czeſez budž Bohu we wjzoleſci.“ K ſwojemu naſtupnemu předowanju bjeſche wón ſebi 23. psalm woſwolik a woſmolwi na to praſhenje: „Kaſke je džjelo duchow pastyrja na nezmertnych duchach?“ 1, duchow pastyr dyribi wjerja-zych paſež na ſelenej luzu Božego ſłowa; 2, dyribi ſa-bludženych na prawy puſz poſkowacj; 3, woſcjezenym kij a prut Boži poſkiczeſz; 4, neſcheczelam tverdze na-pſcheczivo ſtač w ſknesowej mozy a 5, wſchitke zohno-wanje pytač w ſtwernej modlitwie a woſkhabzenju ſ tym najwyschim pastyrjom. So bje tuto rjane předowanje wutroby hnuko a pschewſalo, wiđiſtmy pschi druhim tež i teho, ſo wele Sſerbów na njemſtch kenschach woſta, ſo býchu jo hiſćeje junkrōc ſkyscheli a w pomjaku a wutrobie jako neſachodne kubko wo-barnowali.

Tón ſknes poſk, kij čłowſke wutroby wodži, kaž wodowe rjek, čyžk, kaž nam w ſwojej Božej ſtworbi teſtrenje poſkuſuje, ſo po ſymnych dnjach czopliſche pschilhadeja, tež ſpožacj, ſo býchu ſo naſhemu ſubemu no-wemu i. duchomnemu wſchjich woſhadnych wutroby w ſuboczi a dojerenju pschedzo czopliſcho woſkaſale, kaž wón to ſebi pschi kónzu ſwojego rjaneho a mózneho předowanja bes wele druhim wot dawaria wſchitkých dobroh a dokonjanych darow wuproſy. 1 Theſ. 5, 12. 13.

Ca ſerbsku narodnoſc̄j.

(Skónčenje.)

To je moſkowitifki khejzor Pietr derje roſyml i wopomnik, teho dla je wón pschiftaſał, ſo žadny dom we jeho zylym khejzorstwie nedyribi bes bibliję bjeſz, žant mkođi ludž ſo nezmiedža predy woženiež, kibali ſo ſu ſebi bibliu predy do doma ſa ſwój najlijeſchi domjazg grat kupili. Œ ſo býchu wſchitke kſcheczijanske wjſchynoscze, wjzole a niſke, tež teho runja činike, a ſwojim poddanam tverdzie pschiruczile, ſo býchu tež bibliu jako ſwoje najwoſzebnischi kubko ſebi kupili.

Teho dla luby laſowarjo da kup, kup tež ty ſebi te Bože knihi a wužiwaſ je taſ, ſo ſo ty i twojej ſbójnoſczi poljeſchujesz. Pschetož wſchitke piſmo psches Božego nadunenje date, je wužitne i wuczenju, i dowe-dzenju, i ſwarenju, i poljeſchenju we prawodoeſci, ſo by

*). My ſmny i Minakala dwie pjeſne roſprawje doſtali a ſmny ſebi dovolili, jeſi do tuteje ſeneje hromadu ſeſzahnyc. Red.

Boži čłowiek dokonjany był i wschemu dobremu skutku hotowy. Tón wschemomózny Bóh pak chył nam swoje świątę strowo czyste sđżerzeć hacz do kónza świątę, a chył jo dacz bohače bes nami bydlicz i kħwalbi a i česci śwojego świątęho mena a i naszej wjedźnej sbójnośi! Gnada naszeho Ėnesa Ėsoma Chrysta budż i nami wschitimi! Amen. — W Budyschinie 27. oktobra 1727. — Jan Langa, duchowny we Minalali. Mathei Tokisch, duchowny w Helsku. Jan Böhm, duchowny w Gudczach. Jan Warer, duchowny w Gubekach.

Neje tebi tak, lubi čitarjo, kaž by wótsje wuprjacz dyrbjak: Wy śwjeri, drosy a lubowani herbszy mózjo, wam dżakuje so hiszczę dżenja herbsti lud, Wam tak lubi a drohi, a żohnuje washe wopomnenje. Wy nejsze śwoje harfy na werby pojissli, ale seje ne-sprózniwe dżielaki. Wy lubowasczę śwoju narodnośc, śwojich lubiħ Sserbow, a pytačeje ich czaħne a wjedźne sboże. —

Sawjesciże spodžiwacż dyrbi so kóždy, kiž prjenju herbsku biblju čjita! Kac dokonjana a čjista je w tych żamnych naszha herbska ryc.*^{*)} Wjehu halie pschi kónzu żedominateho ljetstotyka herbsti piħaqz poczeli, a po nje-kotrych ljetach namakam hizom naszhu herbstu ryc tak dokonjanu! Kac hubenu namakam napsħecżiwo temu njemsku recz we prjenich njemskich kniħach, tak so po stoljetnym poredzenju dale nebbie dżiżli herbska bes wschemu poredzenja. Haj hiszczę dżenħnišchi dżen ryci herbsti bur čjesciżi, dżiżli njekoltrikilis psħenjemien Sserb, kiž wsħak tola powołanie ma, we śwojim hamceje prjenischemu i wucżie byej. Duż kneža, kiž naħ wucżie a też Wy, kiž naħ njeħdy wucżieq hiszczę, hladajcie tola śwjeru sa tym, so hiszczę hubiħiher herbsti nemħoli, dżiżli washi wucżomniż!

S.

Za dom a hospodařstwo.

* Chinēsiše semjaki (bjerny, lulk) su nedawno we Winje sawedli. Wone hodža so tež do naszeho klimata (podnebja). Wetsche s nich su 15—20 palzow (złów) dolhé, meiħse družiny 6—10. Nje-kotre waža psħes 20 lutow.

* Dom iazyk hrjedk na ranu. W schleimy wody rospuszczi so telko ūze, telkoż so jeno rospuszcziż może a smjeħha so s'tej samej miera kifaka. Ta mjeschenina so ūħżej, potom macja so wnej pletowa lapka a psħikkaduje so na ranu abo skózjenje. Lapka dyrbi so njekolre raġi kóždodżenijih womacżec. Wuziwanje tehole hrjedka wobara jjeftsenju, a bentuški a druhe ljeħarstwa nebudža potrebbe.

^{*)} Meniżżu hdyż tak menowanu njemski „artikel” wu-wofmeſč.

Red.

Priopk.

* W Häslachu pola Kameńca 9. februara cjełko nowonarodżeneje holčki namakachu. Po ranach, kotreż na nim bjeħu, sda so to dżieżatko skónzowane, ale wot koho? to hiszczę snate neje.

* W Großenheinu je žurenlit Preßprich ban-kerut sejnit a shubja psħes to tamnišchi mjesħejenjo pečja: 50,000 tl.

* W Oschatzu bu 13. januara mordat Hack-schmidt, kotreñuż bje so wobhnadżenje sarekko, wot žiwenja i żmierzi wotprawenij a bu jemu hlowa wot-czata.

* W Oberkunnersdorfje chyrsche schafnař Hindrich s Kubija 4. februara śwojego psħejka psħed psħejjedzenjom na żelezniz wobarnowacż, padże pak pschi tħm ham tak nesbożomnie, so jemu lokomotiva psħes ljevu ruku psħejiedje, tak so fu ju jemu wħijsche lōħċa amputirowacż (wotrjesacż) dyrbeli.

* S Leeuwen a w Hollandskej piħaża: Jako so tudy haczenja wot wuskeje wody rosdrjeħu, psħi-wali so woda s'tajkej mozu, so bu zykh rynk twarenjow w krótkim časa zyle wotpławenij. Jedyn muž bje se schesciżi dżieżiżi na jenu tħieħu saliex, ale preħi hacż mōżachu jidu i pomożi psħinċi, saħypn so twa-rene a wsħiżiż so fatepiċċu. Jedyn bur dyrbesħe se żamħiġi wojċomaj idżieci, tak so jeho dom saħypn a s' tħm jeho żona, dżieżi a 91 hewjadow do żolmow pohreba, a mōże ħeġi potom njeħak ham żmierzi wuplo-wacż. Jedyn druhu bur psħiwerdeż śwoje seħħiġi dżieżi i jenemu psħeżżej, dokelż ūħbi myħlesħe, so budże tam fa ne mene strasħne, ale teħo khjeżja bje runje prjena, kotrą bu wot wody a schrutorov powalena.

* W Londonje bjeħe wondanjo w famili wopħtanje a psħitomne holčki pożaqħu skónzijnje rejwacż. Ta kneni, kotrą jidu i temu na klawjeru hrajesħe, psħiindże s rukawom bliżże i świegħ, tak so so wón sapali. Ieje żotra jei i pomożi psħiħkożi, ale so borsu żama paleħxa a tak so hiszczę tħom holčkam dżieħże, kotreż se śwojim loħkim drassejenjom sahe dozej ċejnejż u nemożachu. Jena wot nich je wumrefa, druhu pak dla wopalenja khore leż-a.

* Na franzowskej żelezniz bliżże Veronville wuslocji 7. februara psħes ħammanje jeneje schenj čiżi s kolije. Lokomotiva, tender a jedyn wós wottorħiñiżu so wot druhix wosow a jidżieħu hiszczę njeħdże 100 kročej dale. Schiesż druhix wosow so też wottorħiñ a so s tamnišħi, 6 kohċżow wħiġolik, haczenjow delje wali, tak so bu jedyn kondukteur satkożenij a 21 člo-wekow mene a hole wobħiċċodżenħi.

Spěwy.

S w j a t y w e c z o r.

Psched domčškom lubym weczor steju
A hladam hnuti won do pschichoda.
Sso myslje wschelke wotewrejn
We hamocjje, kiz me tu pschikrywa.
A niemž domčš mi lubje pschikrywa:
„Poj, duscha, cjeło, wuzij pokoja!”

Ja wostanu pał, pocham s mjerom,
A hraj, schto me tu wschubze wobdawa?
„O cjschlna, ty s twoim mjerom,
Wie wobdawasch, sy duschu wohrjela!
Wech w twoim klinie pobóžnosć pschex' kcje,
Wjeho slo pał stajnje s mozu pschylehrawe.”

Nej' klysczecj ptacj, niz wjetstl milj,
Wjeho spi a drjema w Bożej klobzb,
Hschče hospodar, ton staroscjib,
Thym kwojim spjewa klierlisch weczornj;
A wschitko njekt we Bojim menje spi
Tak cjschje, jako lisczicj na schtom.

Psched domčškom malý hafk so zwyczji,
Psi hlebčkomaj zunje horboze,
A we nim hwjezki w symje, w lječi
Sso wotwameja, ryba plustoze.
Hschče muczny czechne drohar po drosh
A jada horzo hej dom hospodnj.

Na módrym nebij mješacj krocza
Wat ranja horje w zwijatej cjschinje,
Tež thbzny so hwjezlow stocja,
Ssu wozmki pastryja wschał zwjerniwe.
Ach, schto by mjeł tež taſich pscheczelow,
Kaf lobz, sbožnje by ton psches zwjet schol!

A hraj, kaf milje delje hlabu
Nash luby mješacj s nebjia móbreho,
Tež stajnje pał wat koždoh' jada,
So wibzi we nim Bože wobliczo! —
Njekt cjeło dži, wschał djen so dokonja,
Praj duscha: „Dobra nož cji, nedžela!”

Hatnij.

Hudančka.

7. Schto je pschi czelazej hlowje najsjepšte?
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje s c.j. 6.

6. Klobuł.

Cyrkwinske powjesce.

Wérowanaj:

Podjanska cyrkej: Jan August Wein w Czemerizach
s Mariu Madleni Hilliz s Muischenzo.

Krčeni:

Michalska cyrkej: Maria Theresia, Handrija Horalia,
knežeho hetmana we Wulkim Welskowje, dž. — Maria He-
lena, Madleny Holankez s Dobruschje nem. dž. — Eduard
Wylem, Emilje Augusty Sperlingez w Rabozach nem. ž. —
Julius Hermann, Körle Juliusha Reichela, schewza pod hro-
dom, ž. — Körle Hermann, Jana Bohuwjera Nowala,
wobylslerja na Židowje, ž.

Podjanska cyrkej: Jan August Pawoł, Jana Körle
Dutschmana, murerja pod hrodem, ž.

Zemrječi:

Džen 30. januara: Jan, Michała Eiselta w Bjelje-
zach, ž., 11. 3 m. — Hana Khrystiana Wilhelmina, nebo
J. G. Jakuba, piwarz w Jašovitz, dž., 33 l. — 31. Jurij
Kowar, wumenkar w Delnej Kinie, 81 l. — 1. februara:
Hana, Jana Körle Oty, wobylslerja w Hownjowie, dž.,
6 l. 6 m. — 3., Khrystiana Körline rodž. Klauez, Jana
Schub, žiwoscjerja w Szłonej Vorsheji, mandjelska, 49 l.
9 m. — Hana Khrystiana, Jakuba Zenicha, býekacjera w
paperniku na Židowje, mandjelska, 42 l. 6. m. — 4., Jan
Rabowski, domownik w Petzoldtowej železoliżerni, 38 l.
4 m. 18 d.

Čabi sakskošlezynskeje železnicy z budyskoho dwórnišća.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; pschipołnju 11 h.
40 m.; popołnju 6 h. 22 m.; weczor 8 h. 25 m.; rano
12h . 34 m.

Do Dražđan: rano 7 h. 37 m.; popołnja 12 h.
53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; weczor 7 h. 41 m.; w
nož 2 h. 27 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 14. februara. 1 Louisd'or 5 toler 12 nbl.
5% np.; 1 połnowažny czerwony šloty abo dukat 3 tol.
3 nbl. 8 1/4 np.; wińskie bankowki 68 1/2.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje 9. februara 1861.

D o w o z: 4185 kórcow.	Płaćizna w pŕerězku					
	wyšsa.	nižsa.	srjedzna	na bursy,	najwyššaj	najnižša.
Pschenza	6 12	5 5	5 20	6 5	6 12	5 6
Rozka	4 2	5	3 20	4	4 5	4 2 5
Ječmen	3 5	—	3	3 2 5	3 5	—
Worž	2 2	5	1 20	1 27	5 2 4	2
Horč	5 5	—	—	5	5	—
Woka	4	—	—	3 27	5 4 5	4
Rjepil	6 17	5	—	6 12	5 6 17	5
Jahly	6 25	—	—	6 20	—	—
Hejdusohl	4 15	—	—	4 10	—	—
Bjerny	1 5	—	—	1	1 4	—
Rana butry	— 15	—	13	14	—	—
Kopa złomu	5	—	—	4 25	—	—
Bent. žyna	22	5	—	20	—	—

N a w ē š t n i k.

Krajnostawski bank.

Dobytkowe a schłodowane konta.

Schieżnate sliczbowanske ljeto wot 1. jan. hacž do 31. dez. 1860.

Debet.	toler.	sl.	np.	Credit.	toler.	sl.	np.
Sa dan na sapolozki pola naントowarnje	110,410	26	3	Sa dan wot hypothekowych żadankow .	150,509	11	6
Sa dan na wudate fastawne listy . . .	79,964	10	—	Sa dan wot fastawnych listow banka .	6,147	4	—
Sa wudawki farjadowania w 16. sliczbow- nym ljecje	12,197	15	1	Sa dan wot effektow	57,741	27	—
Sa schłodu na dwijemaj pschedathymaj le- żomnościomaj	179	tl.	1.	Sa sapihanje a wukonjanstu sapłatu .	586	10	8
Sa to na lizitalnych penesach 7 tl. 12. 2.	186	12	3	Sa provisju	1,014	15	4
Cjistý w pschedstejazei bilanž hžom re- partirowanych dobylek	31,503	12	5	Sa saljetnene koupony fastawnych listow .	38	16	6
				Sa dan wot wupožczenokow 29,368 tl. 25. 8.			
				Sa dan pschi pożcerni	17928	tl. 23. 5.	
					47,297	tl. 19. 3.	
				Wot teho dan na składny kapital, kauzije a kapital- creditorow	31,968	tl. 11. 5.	8
				Sa cours-avance	15,329	7	8
					2,895	13	—
					234,262	16	2

W Budyschinje, 26. januara 1861.

Direktorium krajnostawskiego banka kral. fast. markhrabinstwa Horneje Łužicy.
f Thielau. f Loeven. J. Schilling. Chrig.

P s c h e h l a d.

hypothekarskich wupožczenokow, wot krajnostawskiego banka kral. fast. hornolužiskiego markhrabinstwa scđinenyh.

	Horne Łužizh.		Herbske kraje.		Summa	
	Licžba hypoth.- kontow.	Wyhokoſej pož- czenokow. toler.	Licžba hypoth.- kontow.	Wyhokoſej pož- czenokow. toler.	Hypothe- kowych kontow.	požczenokow. toler.
W obstatk ult. dezembra 1859 . . .	1817	1,485,805	—	795	1,876,905	—
Pschiſchede w ljecje 1860 . . .	61	94,185	—	38	111,620	—
					99	205,805
Naspet płacjene w ljecje 1860 . . .	1878	1,579,990	—	833	1,988,525	—
	58	35,090	—	46	176,435	—
					2,711	3,568,515
W obstatk ult. dezembra 1860 . . .	1820	1,544,900	—	787	1,812,090	—
Po pschiliſzenju naspetplacjennym, w ljetach 1846—1860 scđinenyh . . .	—	—	—	—	104	211,525
Totalny wobstatk bathych požczenokow	—	—	—	—	2,607	3,356,990
					1,063	1,545,795
					3,670	4,902,785

Barlinske woheńsawjescjaze towarzstwo.

Sałvžene 1812.

Sakładny kapital 2 milionaj toler.

Tuto hžom 46 ljet wobstejaze towarzstwo bere sawjesczenja psche woheńjowu schłodu horje po niſkich, ale
twerdyh pramiſach, hžez sawjesczeny ženje nicžo dopłaczowacž netreba.

Sawjesczenja woſtarra a wsčje wuložewania dawa

W Budyschinje.

J. C. Smoler, wudawat Serb. Now.,
agent barlinskego woheńsawjescjazego towarzstwa.

Bratrow Lederej balsamiske semſtoworechowoljsowe mydlo, jako woheńje mite a po-
renſchaze spōsnate, à kruch po 3 nſl, 4 kr. w 1 pakcziku 10 nſl, stajnje wopravdžite pschedawa

K. Pescheck, coiffeur.

Sykanjowe maschin,

dla swojego loßkeho hicza a woſebje dla swojich dobrzych nožow s lateho želesa a dokež ſu derje džielane, jara požadane, budža njetko koždu ſobotu na žitnych vikach w Budyschinje wuſtajene. Hewak ſu tež tafle na pruhu date do hoſčenja w Khröſcziach, we Wulkim Woſku pola bura Behra, w Hornym Wuiſdzie pola hoſčenjarja Frilebela, na ſakkim rajtarju a t. d., hdež može ſo jedyn pscheſwiedczic, ſo niž jenož ſlomu, ale tež meriu, hdy by tež uajdrobnicha byla, derje rjeſaja a dale ſuwaja.

Tež poruczeja ſo dezimalne wahi, ſchrótowe mlynh a wjejenſke maschin na najležniſcho.

Handrij Muečink
ſa maschinowou fabriku **Behrisch & Comp.** w Lubiju.

Wupſchedawanje cigarow.

Dokež w njeſotrych nedjelach swoje khlamy pscheſpoložu, dha ſym wotmýleny, wſchelake ſbytki cigarow najtunischi roſpſchedacz. **Emil Förster**, psched garbarskimi wrotami.

Drewowa aufzja.

Pondželu 18. febrnara budža ſo na weſelanſkim revjeru brjeſowa a woſchowa walczina w Dželenzu, teho runja meſte wuſiebowane drewo w hromadach pschedawac. Šupowarjo ſo k temu pschedoproſchuja.

Sapocžatk rano w 9 hodžinach pschi weſelanſkim burſkim hoſlanſkim puczu. Wumjenena budža predy woſiemene.

w Hatku 16. febrnara 1861. **Herrmann.**

Aufzja drewa w Droždžiju.

Pschedodnu wtorku 19. februara budža ſo rano wot 8 hodžiuow nježde 80 kip twerdyh walczkow, 32 dolých hromadow a 30 ſtejazych ložow pod wumjenenem, psched termiu woſiewomnymi, na pschedadžowanje pschedawac.

Šhromadžiſna je pschi delnych kerfach.

R e n ſ c h k a, hajnik.

Drewowa aukzia.

Na maleſchanſkim revjeru budža ſo 27. a 28. februara teho ljeta wſchitke drewa s lietuſkich ſpuſcheſjaných niſtich ljeſow, wobſtejaze ſ brjeſowych a woſchowych walcznych dolých hromadow, s 5 hrabowých flozow, s 9 hromadow hraboweho gratoſeho drewa a s dželsky ſtejazych gratoſehowých dubow, na pschedadžowanje pod njeſotrymi psched pschedawanjom woſiewomnymi wumjenenem, a pschi naplaſzenju jeneho džela kupnych penes, na pschedadžowanje pschedawac.

Sapocžatk budža 27. februara rano w 9 hodžinach w hucznich kerfach.

Grabinſke Schall-Ria učourſke hajniſke ſarjadniſto.

Wujitkowe drewo na pschedan.

W ljeſowym revjeru w Nowej Weſzy je 297 khlownych a ſchmrieſowych deſkowych flozow wot 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17 a 18 kožejow dolhoſcje a wot 12 hac̄ 20 zlotow tolkoſcje w ſremim pscherjetku na pschedan po taſhy a to w jenotliwym abo tež w zhlym. Kložy leža jara ſkładne k wotwoženju pschi ſchuſeju ſ Małej Süberniczki do Nechorunja wedzązym a moža ſo wot 18. februara t. l. wſchijednie wotwožowac.

W Barce 14. februara 1861.

Wiedemann, wſchi hajnik.

Kapital wot 250 tl. ſo na zehiu, kaž tež na 5 prozentku dan k pojeſzenju pyta. Wot koho? to je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Korežmu abo khlamarnju abo khežu ſ njeſotrymi körzami pola a ſ truchom ūki abo ſahrody čze njeſtón wotnajez. Schio? to naſhonisch we wudawarni Serb. Nowinow.

W Berwaldze pola Lužca je žiwnoſcž čzo. 5, nježde ſ 70 jutrami (morgenami) ležomnoſcžow ſe ſwobodne ruſi na pschedan a je wſcho dalshe pola Handrija Mjeta tam ſhonicz.

Hólczeſ ſe wſhy, kiz čze ſchewzowſtvo naukuſnyc, može pola ſchewſkeho miſchtra Petſchki na bohatej haſhy w Budyschinje do wuežb stupic̄.

Hólczeſ wot ſprawnych starskich, kotryi je ſerbiske rycze možny a čze pschedupſtvo wuſnyc, može mjesto pschedipofane doſtacj psches wudawarnju Serb. Nowinow.

W Hornym Welečinje je Powarnja čzo. 63 hnydom k pschenajecžu a može ſo wſchitko dalshe čzo. 67 tam ſhonicz.

Dwie kopje ržaných woklepów ſtej na pschedan čzo. 10 w Nadžanezech.

Sylny kruwiaž w ſos, kiz ſo tež ſa jeneho konja hodži, je ſe ſwobodne ruſi na pschedan čzo. 3 w Janezech pola Hodžija.

We Wellerez kniharni na bohatej haſhy je na pschedan:

Domascha Kempenskeho ſchtwore knihi wot klobjenja ſa Khriftuſom. Š Laczanskeho do Gſerbskeho pschedekjt J. E. Wanat. Sa $7\frac{1}{2}$ nſl.

Jakub, te žyrktiſke muczenja naſchego čaſa. Prjedowanje. 1845. 1 nſl.

Seiler, ſchrótke kherluſche a ſpiewanczka ſa ſerbiske ſchule. 1842. 2 nſl.

W tutych dnjach wuſnje a je we Smolerjowej kniharni, kaž tež pola knihwiaſarjow Roſenfranza, Gelby, Klíman da, Fornera a Schönki ſa 3 nſl. na pschedan:

Virginia. Wobrash ſe ſtawifnow a žiwenja starých Romjanow. Spiſał H. F. Wela, Wawiežanſki. (80 ſtronow.)

Druhe čzo. Lužičana na ljetu 1861 je wuſchlo.

Serbske Nowiny.

Za nawěški, kiž maja so
w wudawarni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
plaći so wot rynčka 9 np.

Zamolvity redaktor a wudawař
J. E. Smolek.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štvortlétta předpłata pola
wudawaria 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Císto 8.

23. februara.

Lěto 1861.

Wopřijeće: Wosjewenje. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschyna. S Kusowa. S Lubochowa. S Börku. Cjoho dla s našim Serbowstwem ic. — Sudniſke dopisy. — Za dom a hospodařstwo. — Přílopk. — Hans Depla a Mots Tunka. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesče. — Čahi sakskošlezynskeje železnicy z budyškeho dwórnišča. — Nawěštnik.

Wosjewenje,

spožčenie myta sa nawuknenje praweho jendželskeho konjelowanja nastupaze. Kneža sakſe hornolužiske stavý ſu wobſankte, 400 tl. na l. 1861 wuſtajic̄ ſi mytam ſa wobſedzjerow abo na jentkow kowarjow na wſach, kofis̄ ſu prawe jendželske konjelowanje w bjehu ſjeta najlepe nawukli. Teho dla w septembri abo oktobru t. l. pruhovaza komisija hromadu ſupi, pſched kotrej ſmjeja tajž kowarjo pruhu wotpoložic̄. Myta ſu po 40 tl. ſa tých 10 kowarjow, kofis̄ pruhu najlepe wobſteja. Čji ſami, kofis̄ ſindž žane myta nedostanu, móža ſo w bližším ſcje ſaſo ſamołweč, jeli kneža stavý také myta ſi nowa wuſtaja. S najmeňšha doſtanu wſchitzh adſpirantojo, kif ſo pruhovanie wobſtali, wopízmo w taſkim nastupanju. W tu chwilu ſo kowarjenja w Minakale a w Reichenau je pola Žitawy ſi wuknenju praweho jendželskeho konjelowanja wot k. ſtawow porucža, a budža ſoždoljetne nowe wučenſte kowarjenie wosjewene. Při tym ſo hiſčeje to pſchisponina, ſo ma ſo — podla nawuknenja prawej konstrukcji pódkowy — wobſebje na to hladac̄, ſo by kofis̄ ſamo kowarje pódkowy prawje nawedžit, dokelž wot teho ſ džela placzna kowania, ſ džela pak poređenje teho ſameho najbóle wotwižuje.

W Budyschinje, 30. januara 1861.

Po ſtajený krajný ſtarší ſr. ſakſ. hornolužiskeho markrabinstwa.
f Thielau.

Swětne podawki.

Sakſka. W druhéj komorje pſchedzhyda Haberkorn wóndanjo wosjewi, ſo jej nowy zyrlkinski porjad přjódpołożeny nebudže, ſi cíjmž ſo komora ſpokojena bjež ſdáſche. Ŝewak jednaſche wona wobſebje dla wudawkow ſa wójsko a je nimale wſchitko tak pſchiswolita, ſož ſebi ministerſtvo wójny žadáſche. Prjenja komora wuraďduje nowy remesly ſakon. — Čji kneža, kofis̄ w Dražđanach penesh ſa neapelských wojskow w Gaēczie hromadzowach, ſu jich njehdze 2400 tl. nawdatych doſtali. Dokelž pak je ſo Gaēta bes tym poddala, dha čžedža te penesh neapelskej kralowej Marii pôfkač, ſo by je tuta po ſwojim ſpodebanju najlepe na kožila. — Teho majestoscz kral Jan je nôzne mu ſtražník (wajchtarej) J. G. Körnerzej w Schönsfeldzie w dopósnaczu jeho ſwjerneje 50letneje ſlužby ſljebornu, ſi ſakſkužbnemu rjadej ſlužbaču, medaili ſpožčit. — Na namet wſchelakich pſchedlupzow a po wurađzenju ſakſkeho ſejma ſu wſchelake ſadžiewki, na lipſkej maſhi knežaze, wotſtronene a pſchedlupzam jich wiſowanje na wſhe móžne waſhniſe poſožene.

Pruſh. Prjenja komora drje nowy, z i v i n e mandželſtvo nastupaze ſakon ſaſo ſcenoczne; pſchetoz jeje komisija, teho dla wuſwolena, je ſo nimale jenohkožuije pſchecziwo nemu wuprajila. (Prjenja komora je tuton,

wot ministerſtwa přjódpołożenj, ſakon hižom dwójzy ſaſcižnyla, dokelž nochze, ſo by to hižom doſkahało, hdź ſo ludžo pola weſnicho ryhtarja wjeruja. W Fraužowskej je tak: tam dyrbi ſo nawoženja a newesta najpredy pola ryhtarja hromadu dac̄ a potom ſmje ſo halle wot duchownego wjerowac̄.) — Prjenja komora je ſebi mjesto dawka, kotrej ministerſtvo wot ležomnoſcziw, hac̄ dotal dawka ſwobodnych, žada, njeſkajti druhí dawk wumyſlika a na to ſwoj namet ſtajila. — Njeſkotre nowirý čžedža wedžez, ſo wjerno neje, ſo je ſardinski kral pruſkemu ſapóžlanzej Vinčej njeſkajti wypožiſki ſiad ſpožčit.

Rakuſh. Čhježorla čže hiſčeje dwaj mjeſazaj na kupje Mladeirje wostac̄ a ſo potom na tej ſamej jendželskej ſoži domoj wróčic̄, na kotrej bje ſo tam podało. — Konſtituzije ſa jenotliwe rafuske kraje hiſčeje wot čhježora wosjewene nejſu; tola ſu wone pecža hižom ſi wosjewenju pſchiswotowane. Čžejſti ſejm budže njehdze ſ 250 ſapóžlanow wobſtejcz. Winski ſejm abo krajna rada dyrbi dwje komorje mječ, kotrej matej ſo pſchi wjehných naſežnoſcziach ſcenoczic̄, kaž bje to na njehduskej pruſkim ſcenoczonym ſejmje (vereinigte Landtag) wuſhniſe. (Čžejſkim Njemzam ſo nelubi, ſo Čeſki wobſebny domjazy ſejm doſtanu; pſchetoz Njemz ſožda tam tež na čžejſke

ryče poſluchacj dyrbecj, haj najſkere budje wſcho po wetschim džiele cjeſki ryčane, dokež budje wetschi džiel ſapoſlancow f cjeſkeho naroda. To pat, so by Čecham na ſejmje njemſka ryč napschecjivna byla, niſomu do myſle nepſchinidže, pſchetož cjeſka ſtrona tže kózdej ryči ſwoje prawo wotſtajicj. — Wuherſki, we Winje ſydlazh, kanzler abo minister Bay (czytaj: Waj) džerzeſche w poſlenich dnjach w Pechcje ſe wſchjemi wuherſkim wychimi županami (Obergeſpan) ſhromadžiſnu, ſo by jich k mjer-nemu počrægwanju pſchi nowoſradowanju Wuherſkeje a k wetschej podwolnoſcju k khježorowym požadanjam napominal. Ale wſchitzy wotmolwicu, ſo hinał ſukturacj nemoga a nebudja, kiba po wuſtanach stareje wuherſkeje konſtituſije. Bay bje ſ tajſkim wotmolwenjom nespokoijn, županojo wuſwolichu pał werc̄primaha Schjet-towskeho, ſo by do Wina ſchoł a khježora pſchewjedcik, kajke mjenenje we Wuherſkej kneži, ſnadž by khježor potom tež hinashe mjenenje dobyle. — W Rjezy (Fiume) hiſhce ſobleženocj kneži a wuherſke twerdžiſnu ſo pecja tež ſe wſchej wójnej potreboſcju ſastaruja.

Franzowſka. S khježorowej dowolnoſcju je knižka wuſhča, w kotrej je ſiaownje prajene, ſo rom-ſkemu bamž ſwjetneho kneſtiwa treba neje, ale ſo dyrjaž ſo wón f duchoñnym kneſtiwom ſpokojicj. Tola by wón w Romje wotſacj mjeſt a by ſo ſ tymi werc̄hami, kotsiž wo to rodža, wujednacj dyrbiako, na kajke waschnie by bamž potom w Romje dale knežil. (Najſkere chze Napoleon, ſo by bamž ſwoje ſwjetne kneſtiwo dobro-wólne ſardinskemu kraju wotſtupił, Italzy pał ſebi žadaja, ſo by Rom klowne mjeſto wſcheye Italije bylo.)

Italia. Po poddaſcu twerdžiſnu Gaeth poda ſo kral ſe ſwojej ſwójsbu a f generalom Boskom a ſe wſchjem ſwojim, njehdze 100 ludži wopſchijazym, pſchewodženiu na franzowſku kózdu Mouette, kotaž jeho hacj do Terraciny doweſe. Tam na neho džesla franzowſkich traganarjow f ujekotrymi wosami cjakashe a egi jeho do Roma pſchewodžiſu. W Romje mjeſte wón bórſy džesche roſrhcjanje f franzowſkim poſlanczem, kotaž jemu heſ druhim wosjewi, ſo jemu khježor Napoleon hród Pau ſa wobhdenje poſticja. Na to jemu pał neapelſki traſ wotmolwi, ſo wón najſkere do Bajerskeje pónidze. (Deho mandjelska je bayerska pryn-zeſyna.) Kak doſho wón w Romje wotſane, neje ſnate. — Sardinzy wobhadiſu 14. februara rano we 8 ho-dzinach poſkožu Gaeth a w tym ſamym cjaſu poda ſo kral Franz na ſpomnenu franzowſku kózdu. Wón džesche nim o rynkow ſwojich dotalnych wojakow, kotsiž pod brónju ſtejachu. Woni plakajžy präſentirowachu a lud, kiz krala hacj na kózdu pſchewodžeshe, tež plakashe. Kral bje jara ſrudnih a wſchón bljedy. Pſchi jeho wotſiesdze wutſjelichu jemu k cjeſeſti wſchitke batterije hiſhce 21 króci, khorhoje ſo tsi króci na murach poſhilichu a wo-

jazy ſamolachu „ſlawa krajej.“ To bje poſlene božemje ſ kraleſtwu, 9 millionow człowekow wopſchijazeho, kotrej je kral Franz ſa 9 mjeſazow ſhubik, dokež proſtrwan ſwojeho luda w prawym cjaſu dorofymicj a prawje doſez cjinicj newedzeſche. — Kral Viktor Emanuel je 18. februara w Turinje italſki ſejm wotewrik. W ſwojej ryči retny wón bes druhim: „Italia budje w ſacjuču ſwojeje ſylnoſcje na radu mudroſcje poſluchacj. Mu-drje je, w prawym cjaſu wotčakowacj. Ta ſzym ſwoju krónu a ſwoje žiwenje wažik, ale neprawje by bylo, hdj by wobſtacje Italije lohkomyſnje na newjeſte wažicj chył.“ (S tuthy ſlowow je ſiaownje widzeſ, ſo wón Venezianskeje dla ſ rakufim khježoram wójmu ſapoczeſ nočze.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Dženſha pſched dwjemaj nedželomaj, 9. februara, ſeñdzechu ſo ſobuſtawu pſchirodo-ſphytneje ſekcije Maczizh ſerbſkeje w hoſczeniu k ſlojej krónje k poſzedzenju a wobſanku ſo ſim ſwoje ſkha-džowanja w prijenih tſjich ljetach wotradoweho wobſtacja. Duž ſebi teho dla pſchitomne ſobuſtawu, kaj ſebi to ſtatutu towarſtwa žadaju, na ſeſjehowaze tsi ljeta ſ nowa ſwoje pſchedžyſtvo wuſwolachu. Venohkózna wólba padje ſaſo na dotalneju priódſtejiczerjow, pſchetož k. wucžek Rostok bu ſa ſtarſcheho a k. ſeminarſki wucžek Fiedler pał ſa piſma wedžerja wotrada wuſwoleny. — W naſtrupanju ſukturowanja pſchirodoſphytneje ſekcije w ſaňdzenych tſjich ljetach lubym ſerbam ſeſjehowazh krótki pſchehlad podawam. Poſpomneny wotrjad je ſa cjaſ ſwojeho wobſtejenja 16 ſhromadžiſnow wot-džerjal a w tyh ſamym 35 naſtaſkow roſhudižak. Džielatowych ſobuſtawow bjeſe 7, a to k. Duczman, Fiedler, Kral, Muczin k, Rostok, Smolek a Wehla. Wot tuthy ſpihaczelow pſchedpoſkoži k. wucž. Rostok 16, k. wucž. Muczin k 7 a k. ſem. wucž. Fiedler 6 džielow, k. ſud. Duczman a k. wucž. Kral podaſtaj kózdu 2 naſtaſkaj, k. red. Smolek a k. akt. Wehla pał pſchednoſtchowataſtaj kózdu 1 wu-džieli. Knesa Rostokowe naſtaſki bjeſu: 1) Horj w ſerbach; 2) hora Pičow; 3) wodh, ſ Pičowa ſo žórlaze; 4) wedro a žiwenje pod Pičowom; 5) žiwenje w ljeſach; 6) ſelowe mena; 7) metlje; 8) pomenowanja mochow; 9) dženiki (dženske metlje) wokoło Dreczina; 10) wukładowanie protycznych ſnameskow a kak ſo ſ tyh ſamym jutry na wſchje ljeta do předka wulicicj hodža; 11) astronomicki ſpiš; 12) hwoſdarſke wulicžbo-wanja; 13) njeshto wo mořizach; 14) njeshto wo ſwojerazym roſomje; 15) Dreczinska bruniza a 16) wo-bray ſ prjenjoſwjetnych cjaſow. — Knes Muczin je podaſ: 1) Nadeždenje wójnskeje waki (tipula mirabilis);

2) dživne rženje telegrafowych žerdži pšči železniz; 3) spocatki a prijeni bjež rjeli Čzorniz; 4) nješčto s hjeratšta; 5) nješčto wo drevje; 6) kat so czelata nojskepe formja? a 7) je móžno, so móža male, dróbne homöopathiske předki hojic a što rycji sa dželawscz tych samich? — Čnes Ž i e d l e ſ pšchednoschowasche: 1) Mlóčniza s pščiwiškom wo mlékojthch mjeſtnach; 2) žiwenje mejskeho bruka (melolontha vulgaris); 3) synčata kunitwora (eulex pipiens): 4) kotre kraje na semi su po roſtlinach pomenowane? 5) Ščezuka (esox lucius) a 6) Šnjeh. — Čnes D u ē m a n pšchedpoloži: 1) Wobſroſtronu a 2) Šopena. — Čnes K r a l čitasche: 1) Šapiš rybow w kujſiſkých rjekach, rječiſkach a hatach a 2) njehduska wež Monowu pola Kameneje bliſko Nadworja. — Čnes S m o l e ſ pščepoda: Sserbske ptacze mena, s ludoweho exta ſebjerane, a Čnes W e h l a pščineſe: Šapiš ſyzakow w Hornych Lujizach. — Tak dha lejewaj a roſtylej ſo tak dale, mlódný ſerbſki ſchomiko, a roſtylej ſwoje ſelene halozki pščezo móžniſho w naſčej rjanej wotčinje ſbožu lubodroheho Sserbowſtrwa! —

Serbowſki.

S Buduſčina. Dotalny protokollant na tuđomnyh ſudniſtvje, k. Čelara, je ſa tajkeho k. ſudniſtvu w Pegnitzu pščehadžen.

S Kulowia. Samdženy thđen bu tudy niže mlyna cjeleko nowonarodženeho džieſča w rjezi namakane.

S Kubochowa. Wondanjo je ſo tudy jedyn wolažy poſtymk, dokež bje jeho hetman njeſteſke ne-rođnoſče dla naſwarzik, wón bu pak tola predy wotjeſinem hac̄ bje morow.

S Borku. S tuđomneje woſolnoſče je wondanjo petizia na ſejm wotefšla, w kotrež bje w naſtu-paju ſejmiskich wólbow ryc̄. Hac̄ je tuta petizia ſa reformu abo pščezivo reformje wólbeno ſalonja ſložena byla, to nejšm ſhonicz móhli, dokež ſu ju pecža jenož gmejñsz pščedkſtejerjo a ryc̄erkuſlerjo podpiſali.

Čzoho dla naſchim lubym Sserbowſtom biſčen pščezo tak prawje do předka hic̄ nochje?

To je prashenje njeziſčeho čaſha a po tajkim tež dženſti porjad naſchich lubyh Novinow. Wſchelake ſu wotmoſtenja. Jedyn pyta ſadžewki w njemſkih nowoſetnych ſ božopſčeczach naſchich džieczi, druhi we honenu ſerbſkih džieczi na njemſke paczerje, tſeczi we liwkoſci Sserbow ſamich a t. d. Kak wele winy po-menowane ſadžewanja nežu, možemny pščephtac̄, ale ſo to te najhlubſche a najhlubnische ſadžewki pšči roſt-wanju naſcheje narodnoſče nežu, dyrb̄i kóždy ſpóſnac̄, ſiž na to nac̄iſnene prashenje ſe ſtroſbymaj wožomaj poſlada. S čzoho dha móže Sserb ſ wumjenenjom

nabožny wſchitke ſwoje wjedomnoſče wot ſwojeho džie-čaſtwa ſem čerpac̄? S njeſtličih knihi. Kajke dha ſu te najprije knihi, kiž ſo molčlemu ſserbej dadža, hdvž ſchulſki proh pščestupi? Wone ſu njeſtliče a wón w nich wukne: „Säe, Aue, Ehe“. — Kajke ſu te druhe a tſecze? Wone ſu ſažo njeſtliče. ● U pſches njeſtliče čitanje dyrb̄i ſserb halle ſerbiči čitac̄ wuknyc̄! Je to naturszy, je to methodiszhy? — Što dha bych ſiemj prajili, hdvž by ſo jim pščiru-čile, ſo dyrb̄ja pſches ſerbiči abo franzowſke knihi njeſtliči čitac̄ wuknyc̄. Njebych ſo woně ſe wſchijem prawom wobſkoržowali nad tym, ſo ſo jim jich narodna ryc̄ podtečjuje a kaſhy. Tola dale. Šchulſke knihi wofstanu we domach a koždy, kiž je ſchulu wukho-džit, ſebi je khowa, ſo by je, hdvž ſmjeje khwilu, lóſcht abo potrebu, ſažo wucžahnyk a w nich wuknyk: haj ſamo čzi ſtarſci je druhdy nedželu popočnju pščed ſo poſoža, ſo bych ſo w tych abo tamnyh ſwjetnyh wje-domnoſčach roſhadowali. Sserbske knihi jim to njeſtliča, dokež tu žane nežu. Što ſ teho naſtane? Li wkoſcž ſ ſerbowſtu.

Tute wobſtejenja bje. hžom hlowna ſhromadžiſna Maczizh ſserbičje we ſječje 1846 a 1847 do-ſpołnje roſpomniſa a wobſanku teho dla tehdom, či-tanki ſa ſerbſke wucženje wudželac̄ dac̄, a poruči ſi. wucžerej I. Melđe, ſo by, kaž protokoll prajili, načiſt ſa čitanku tſecze a druheje ſchulſkeje klafij abo rjadowne wudželac̄. Iako bje ſo to ſtało, wudžje-kaſhtaj ſi. wucžer Bartko a Meldia tu prijenju po-menowanu čitanku a podaſhtaj ſwoj rukopis wuberlej Maczizh ſerbſkeje. ſe wudželjanu teje druheje čitanki bje deputacija wuſwolena, kiž, jeli ſo njemolimy, ſi. Ima-ſcha, Kirſčnarja, Reczmarja, Simona, Meldia Bartka wobſteſeſe. Boni ſu w ſječje 1848 a 48 tutej knižy dželali, čzoho dla pak ſo wotčiſčej neſtej, my newjemy. To móžno neje, ſo ſo wonę njebyhſtej ſaplacjikej a macižnej polkadniſh ſchodus načiſnikej, pſčetoz ſnate je, ſo wudawanje ſchulſkih knihi naſlijepſchi wunoschki dawa.

Tola temu nech je, kaž čze: tak dohko hac̄ ſserbja, kaž druh ſſlowenjo, žane ſerbič ſchulſke čitanki a knihi wſchelſkih druhich ſwjetnyh wjedomnoſčow njeſmjeja, wostane wſchitke naſche dželo na ſserbowſtrje klagate. Duž nech ſo wo-to ſtara, komuž to ſaleži.

X.

Sudniſke dopisy.

Wot woſteſneho ſuda w Buduſčinje buchu pón-djelu 18. małeho róžka w ſjawnym ſudjenju wieszy Łowka ſ Boſher, Handrij Just ſ Kſchiveje Vorſch-eſie, starý Broda ſ Nowych Porschis a wieszy

Schotka s Worzyna (schwärni herz — stare snate pašmo! —) wschelastich paduchów, partikowanow a paduschnego spomodenja dla prieni do 5 ljet, drugi do 1 ½ ljeta zuchthausa, treci do 1 ljeta a schiworth do 7 mjesazow arbeitshausa sasudženit.

Za dom a hospodařstwo.

S Budyschina. Sandjenu pöndjelu se ho wot budyskich schewzow „schewská assoziacija“*) sałożila, to je: towarzstwo, kij budje wschilke swoje schewské potrebnoscje, wošebje kožu a t. d. shromadnje a we zlym kupowacj a ſebi pschinch dawacj, na to swój hamshy ſtad (Niederlage) tajich swojich potrebnosejow tu djerzeč a potom s tuteho ſtada na swoje ſobustawy, ſa tym hacj budje ſchi to abo tamne, mało abo wele trebač a mječi čħajc, jeno ſa hotowe penesy wupschedawacj. Assoziacija ma prijōdkstejerja, poſkadnika, pišma-vebžerja a wuberl. Dotal ſu 15 pschitupili abo towarzstwo ſaložili, a druzi 15 a wjazori wjeseſſie w frötkim pschitupju. Tež weſni schewzy a druzi remeſniyi, kij maja ſe ſchewzami nimale rune potrebnoscje, wošebje tajy, kotisj kožow potreba, mojeja towarzſtu pschitupicj a potom ſ jeho ſtada a t. d. wjazry čħajnyc, dokelž po ſastupenju remeſneje ſwobody kóždy roſdžiel bes mjestom a krajom (wħami) ſpadne. Wujuk tajkej assoziacije nebudje ſa jeje ſtawy a wschiech, kij wobueja potreba, žadyn mały a dawa ſo lóžy spōnačjt. Pschetoz dokelž ſu w tajkej assoziacji wſchilke jeje ſtawy w nastupanju ſich ſtada a teho, ſchi to na ſtad kupuſa, ſolidarizm ſienocjeni a pschituskhn, to rjeka: dokelž tu jedyn ſa wſchiech a wſchitz ſa jeneho ſteja, dha budje tež jich kredit abo wuwjera wele wetscha a liepſcha, hacj može ju jenotliwy mječ. Dokelž mojeja hñdom ſa hotowe penesy a wſchitko we wetschich partiach nütſ kupowacj a swoje potrebnoscje direktnje ſ wetschich a liepſich fabrikow čħajnyc a tele je ſim teho dla tež tunischo wostaſa, dha ſo ſamo wot ſo wje, ſo budjeja swoje ſchewské potrebnoscje (wošebje kožu) niz jeno tunischi, ale tež liepſhi dostawacj móz. Towarſtwo je ſebi wošebity, psched wohniom wjesty lokal wotnajalo, hdzej ſmjeje swoje twory na ſtadzie ležo. Kóždy, kij ſ assoziaciji pschitupi ma 2 tol. ſastupnych penes dacj, wot čeħoż ſo wſchelake utensilijs (nadoba) nakupja, a nemóže do ljeta wustupicj. ſsamo ſo wje, ſo dyrb̥i ſebi towarzſtwo njeſkotre tyħaq tolef penes požejicj, ſ kózmiż by priene twory nakupito a towarzſtowe wiſkowanje ſapocjalto. Tola je tu wjestosć, ſo

penes doſciž požejených doſtane. ſabanecj budje ſe ſ 5 tl. wot ſta a hewal wiſhón druhi nadobytč, kóz ſhromadne wiſkowanje wunesy, jako dividendu (tola priene ljetu janu) bes ſobustawy roſdžieleč. W njeſtrich druhih mjestach hžom tajke assoziacije wobſteja a ſtukija pschitupiſy a wičinje jara derje a ſ dobrým wuſtakom. Muſnota tajich assoziacjow leži we tym, ſo byču menšchi remeſniž, tak rucje hacj remeſna ſwoboda ſastupi, pödla tych, kij njeſkaje remeſto ſ wulkiem abo wetschim kapitalom ſapocjanu, wobſtejci a ſ kapitalom konkurranciž móhli. Pschetoz do towarzſta ſienocjeni (assoziatojo) ſmjeja woni wjazj a liepſcheho kredita, dyžli kóždy ſam ſa ho a jako jenotliwy. Tak tež budje jim lože, wetsche kapitaliſe doſtacj, ſ kózmiž byču, tak kaž horſa poſaſachmy, wiſkowali, wošebje psches to, ſo swoje twory a potrebnoscje nepoſtrlednie, ſ najlijeſtich fabrikow, we wetschich džielbach, ſa hotowe penesy — a teho dla tež liepſche a wele tunische ejaħnu. Tež salutuju ſo jenotliwemu pucjie a próza, kij ma hewal dla kupowanja swojich potrebnoscjow, na pschitſtad, do dalisčich mjestow, na maſu a t. d. cjinicj a naložecj. — a.

Priopk.

* Raž ſo ſda, dha tak menowane amerikanſke ſwobodne staty borsy na dwie džielbje roſpanu, pschetoz hacj dotal je hžom 7 statow wotpanylo.

* W bayerskim mjestaschi Pirmasens je 117 ſchewſtich miſchtow ſe 692 pomozničami a ſ 383 dželkarčami, kotisj kózdoletnje wjazj hacj million porow ſtupni naſchija; ſtupnje pschedawaja ſo najbole do Ameriki, do Belgije a do Schwaizerſteje.

* W Hirſchfeldje wudhyri 4. februara w jenym domje woħen, bu pak ſažo paduſcheny. Tač ſaložerja ſu jeneho 10ljetneho hólza ſadžili, kij je to weċjenja dla fežinič.

* Blisko Dražđan bu wondanjo we ſobju 130 puntow ejezki wels popanent.

* W Faonzy bu 13. februara klaski Lehmann na lodze jencho hata ſmerſnem ſamałan. Wón bje ſo tam naifkere pjany lehnħ.

* W Liebenawje ſu ſo 11. februara twarexja Wolfez burſkeho lubka wotpali.

* W nastupanju dobyčja Gaethy pižaja: Hžom 2. februara ſapocjaču ſo jednanja dla poddačja twerdžiſtih, ale podarmo, pschetoz naſajtra ſo bombardirowanje ſe ſtrony Sardinskich ſažo ſapocja a ſ Gaethy jim ſħlynje wotmolwjaču. Dopołdnja 5. februara pscherasy jena piemontiſka boomba pôlverowy torm bliſko morja, tak ſo ſo pôlver ſapali a torm ſ džela do morja, ſ džela pak da twerdžiſny vali, hdzej bu wot

*) Assoziacija (associatio) rjeka: ſtowarſhenje, towarzſtwo; „assoziat“ je ſobustaw tajkeho towarzſta abo ſienocjeni, towarſtwa, towaristič.

padazjach kamenjow tōjschto ludzi sarazenich a ranenich a nieschto twarenjow spowalenyh. Pschi neporjadku, kiž psches to w twerdijsne nasta, dojedze sardinska lōdž „Garibaldi“ blisko k nepshczejem a pocja satraschnje do Gaetū tſjelecz, s wotkal po khwili, jako biechu ſo wot strózlow ſaſo ſhabali, tež ſylnie tſjelecz ſapocjaču. Ale kule ljetachu wſhje wſhoko psches Garibalda do morja, dokelž bje wón blisko twerdijsny niże kanonow postajeny. Tało bje Garibaldi poł dnja do twerdijsny tſjelecz a wele ſchłodły načzinič, wróci ſo wón ſaſo k druhim sardinskim lōdžam naspet, kotrež jeho s wulkej khwalbu powitachu.

Nano 6. februara sarža zyla twerdijsna tak ſylnie, ſo khjeſje ſ hromadami padachu a ſo tajki kur k nebeſham wali, ſo bje po zykej Gaetę njeſotre minuty niſmale czma. Do jeneho wulkeho magazina granatow bje jena bomba ſlecžla a jón ſapalika; jako tutón magazin roslečja, bje to tajki wresł, ſo bje psches 8 mil ſchyszczež. W jeho bliſkoſci bu wſhiklo spowalana a roſmetan a ſ roſpadankow poſdzijsko psches 300 ſarazenyh wuhrebaných. Bes nimi bje general Traversa, dwaj druhaj generalej a wele wſhich. Psches 500 ra-

nenich, najbole artilleristow, do ſchpitalnjow pschinenſehu a zyky rynk baterioru nemjeſeſhe wſazh doſč ſanonirów, tak ſo dyrbjachu ſo infanteriſty k kanonam kommandowac̄, kiž drje miejachu najſlepſhu woli, ſ kanonami tſjelecz, ale pschi ſwojej dobrej woli wele hōdneho pschihotowac̄ nemôžachu.

Bóryš potom pschiindje jedyn parlamentar ſ twerdijsny, kotrehož bje tamniſhi kommandant na sardinskeho wſchego generała Cialdinija ſ próſtwu poſlak, ſo by wón dwaj dnaj na twerdijsnu tſjelecz nedak, dokelž khzedža tam ſahypnenych wuhrebac̄ a morenych poſrebac̄. Cialdini do teho ſwoli a poſlak ſa ranenich to a druhe do twerdijsny. Nano 9. februara, hōdž bje pschimjer ſkončený a ſo twerdijsna tola hiſceje poſdacz nočzysče, hač runje biechu woſazh hōzom wſchu wutrobu ſhubili, poſzachu Sardinszhy ſaſo ſe wſchej mozu bombardowac̄. S Gaetū wotmolwoſtachu njeſotre dnj po móžnoſci, ale jako 13. februara ſaſo dwaj pólverowaj magazinaj roslečiſtai a ſkmerč a ſahubenje wokolo ſo roſſchjeriſtaj, dha ſpóſnachu w twerdijsne, ſo ſo dale džerječ nemôža, — a kral Franz kapitulirowasche.

Kak

Hans Depla

a

Mots Tunka

rozom

wotſtitaj

a

ludzi pódla

škréjetaj.

* * *

Hans Depla. Haj, bratsiko, zunishe wjetſki počinaja wjecz a nebj o ſo ſapocžina jaſniſho módrici, pschetož naſjeczo ſo pschibljuje.

Mots Tunka. Ta ja bes zunich wjetrow a bes jaſnomóbreho nebj wjem. To trebam jenož na ſteho mlynska tſiechu poſladac̄.

H. D. Ale tſiecha tola žana prothka neje!

M. T. O haj, a to tajka, kiž kózde ljetu čzaž prawje poſkaſuje. Widzish, ta wjez ma ſo tak: Poſzniž je miſcht mlynk ſe ſwojej ſłomu hotowym a wón poczina

prjenju ſatu na tſieſche wotkrywac̄, ſo by walcžki k ſykanju brak. Kózdy thđen pschitreibung jenu ſatu a hdyž je ſich ſchjeſč wuproſniſ, dha wjem ſe „poſchedzenaka“, ſo mamh jutry ſkweſiſ. Potom to po ſatach dale dže a hdyž je rjad na poſlenju pschischoł, dha poczınamy toſki klepac̄, dokelž kózdy wje, ſo ſu žnje bliſko. A to trechi kózde ljetu.

H. D. Nje, na tajku prothku tola!

M. T. Haj, a na tajkeho porjadneho hōſpodařa!

Hudančka.

8. Što možete na jasny? (Wohudanje přichodnje.)
9. Wohudanje s č. 7.
7. Pschi císelazej hlowje je cíelo najlepše.

Cyrkwienske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalska cyrkej: Jurij Sturm s Jitka s Amaliu Wilhelminu Majez s Hornej Rini.

Křečenaj:

Michalska cyrkej: Ernst Ferdinand, E. J. Pilza, pekarja na Židowje, ſ. — Kornel Alwin, E. A. Voigta, ſukelnika pod hrodom, ſ.

Zemrječi:

Djen 9. februara: Maria Heleny, Madleny Holankez w Dobrušti nem. dž., 9 d. — 11. Hana rodž. Jurščez, nebo Jana Skopa, wohyderja na Židowje, ſavostajena wudowa, 73 l. — Handrij Wicjas, wohyderi na Židowje, 63 l. — Jan August, Pietr Gudy, khezerja pod hrodom, ſ., 4 m. — Bedrich Dutschman, wumeitkar w Szlonej Vorsczej, 55 l. — 12. Kornel August Weink, nebo Jakuba Weinka, khežnika w Czemerizach, ſ., 30 l. 27 g.

Čabi saksošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnisca.

Do Szorela: rano 7 h. 47 m.; pošipołnju 11 h. 40 m.; popołnju 6 h. 22 m.; wieczor 8 h. 25 m.; rano 12 h. 34 m.

Nawěstnik. Szykanjowe maschiny,

dla swojego lohkeho hicja a woſebje dla swojich dobrzych nožow s lateho worzela (niz železa, kaž w č. 7 steji) a dokež ſu derje džielane, jara požadane, budja njetko kózdu ſobotu na žitnych wiskach w Budyschinje wuſtajene. Héwak ſu tež tafte na pruhu date do hosczeniza w Kroszczizach, we Wulkim Woſyku pola bura Behra, w Hornym Wujesbžje pola hosczenzaria Friebela, na ſakſkim rajtarju a t. d., hózje može ſo jedyn pscheſiwjedecic, ſo niz jenož kłomu, ale tež kłosy a merwi, hdy by tež najdrobniſha byla, derje rjesaja a dale ſuwaja.

Tež poruczeja ſo decimalne wagi, ſchrótowe mlynh a wjejetiske maschiny na naisležniſcho.

Handrij Muczinck

ſa maschinowu fabriku Behrisch & Comp. w Lubiju.

Aukcja drewa.

Wutoro 26. februara t. l. budże ſo na wulkodubrawskim knežim revjeru džielba kłojinowych wuljehowaných ſchomikow, kotrež ſo ſa bunowe a kłomelowe žerdje hózja, w dołkich hromadach na pschedawacj.

Wumjenenja ſo w termii wosjewja a kupowarja chyli ſo na spominenym dnju rano 9 ½ hodzinow na knežim dworje we Wulkej Dubrawie ſhromadzic.

Schönig, hajnik.

 Schjeza na połdra ſchoſu s tſjomi ſtwami a ſranej ſadowej ſahrodu, ſo ſ kłlamarenju a wſhemu remeſku hózjaza, je we Wukranczizach ſe ſtowodneje rufi na pschedan a može ſo wſcho dalsze pola woſbedzera cjo. 12 tam ſhonicz.

Hózje wot ſprawnych starſich, kotrež je ſherbſkeje rycze móznih a dže pschedupſto wulkuz, može njeſto pschedupſto doſtač psches wudawańju Serb, Nowinow.

Pjenježna płaćizna.

W Lipſku, 21. februara. 1 Louisd'or 5 toler 12 nſl. 5% np.; 1 poknovažazh čerwieny ſloty abo dukat 3 tol. 3 nſl. 8 ¼ np.; winſte bankowi 68.

Płaćizna ſitow a produktow w Budyšinje

16. februara 1861.

Dowoz: 4157 kóreow.	Płaćizna w přerězku na wikach,				na bursy,			
	wyšsa.	nižša.	ſrzedźna	najwyšza najnižša	u. nſl np.	u. nſl np.	u. nſl np.	u. nſl np.
Pscheiza	6 12	5 5 20	6	5	6 12	5 6		
Noſka	4 2	5 3 20	4		4 2	5 4	1	3
Veczmen	3 5	3 25	3		3 5			
Worſ	2 2	5 1 20	1 27	5	2 5			
Hróč	5 5		4 25		5			
Woka	4		3 27	5	4 5			
Rjepit	6 17	5	6 12	5	6 17	5		
Jahly	6 25		6 20					
Hejdusčk	4 15		4 10					
Bjerny	1 5		1					
Kana butry	15	13	14					
Skopa ſkromy	5		4 25					
Zent. ſyna	22 5		20		27 5	22 5		

Drewowa aufzja.

Pondželu 25. februara rano w 9 hodzinach budże ſo na ryczerkuble Wyſokei pola Rakez džielba brjeſoweho drewa w dołkich hromadach a njeſto wojsarskeho drewa na pschedawacj.

Pondželu 4. mjerza t. l. budże ſo njehdje 80 kop brjeſoweho a wolschoweho walczkow ſa hnydom hotowe penesh na pschedawacj a ſapoczeńe ſo pschedawacj ſamo dopokonja w 9 hodzinach pschi tudomne fasanerii.

W Barcje 20. februara 1861.

Hrabinske Lippske hajniſke ſarjadniſtw o.

Wiedemann.

Kapital wot 250 tl. ſo na zefiu, kaž tež na 5 prozentſku dan i požegenu phta. Wot koho? to je ſhonicz we wudawarni Serb, Nowinow.

Krajnostawski bank.

Wypowiedzene hornoluziske fastawne listy Ser. II. a III. nastupaze.

Wot tych wot nasz wypowiedzanych, ultimo decembra 1860 wypłacanych hornoluziskich $3\frac{1}{2}\%$ a 4% fastawnych listow nejsu so, tez niz po naszym napominaniu wot 22. oktobra l. l. skiedowazie cijzla hiszceje pschez po wukupenju pscheinie:

Ser. II. a $3\frac{1}{2}\%$ La. C. a 100 tl. Cz. 5743, 5744, 5790, 5811, 5820, 5821, 5855, 5879, 5880, 5915, 5916, 5950.

D. a 50 tl. - 1718, 1723, 1735, 1743, 1758, 1762, 1774, 1787.

III. a 4% La. A. a 1000 tl. - 454, 461, 497, 498, 518, 581, 607, 646, 647.

Skimieniu dalszeho schodowanja na dani so wobchadzjerjo runje spomnenych listow s tutym wospet napominaja, te same s wobjezanhmi talonami pola nasz wotedacz a kapitalije njetko hnydom pola naszheje polkadrnizy sbjehnycz.

W Budyschinje 13. februara 1861.

Directorium Krajnostawskiego banka kral. sak.
hornoluziskiego markrabinstwa.
s Thielau.

Strowotupszisporjazy **Hoffski blodowy extract**, kotrzy je so pola wschitkich, kotsz na woslabnenje mozow, na nechzyciwosci i ijedzi, na wobczeznosczach w pkuza, jatrach a w zoldku, kaz tez na hamorrhoidach czerpja, jara wuzituy wopokasat a sa kotrzy je so sam pruski kral dzialnie wuprajil a pschihotowat tuteho lekarstwa wele thsaz dzaknych listow dostal, pschedawa so we woschtemplowanych wulich bleschach po $7\frac{1}{2}$ nsl.

w hrodowej haptzych w Budyschinje.

NB. Pschi fastarenym kaschelu a pschi dybawosczi so ton extract predy 10 minutow sawari a so rano a wieczor po winowej schleniczej wupije; pschi drugich, horka spomnenych czerpeniach wupije so rano a wieczor po schleniczej, pschipolndju pak po dwjemaj.

Dr. Whithowa wodziczka sa woczi

wot Dr. Ehrhardta w Altenfeldzi w Thuringiske, s wiazorhmi privilegiom wysokich werchow poczeszena, wopokasuje so be wschitkimi dotalnymi woczi hojazmi przedkami psches swoje sbozonne skutkowanie wschiednie jako najlahodnicha a najlepsha wobyczka w tajkim nastupaniu, a moze so jako dopofasany hojazy a pozylniazy przed a jako

wjesza pomoz sa ludzi na woczomaj blednych

kotzemu poruczec. Wona hoji wjeszje a ruczje a be wschitkich sklodnych szewkow, woshebe pschi sahrorenju, szerpnenju, skuchoci, skylowanju a bjezenju woczow, kaz tez pschi blabozji po bjelni a placji bleschka s wulozowanjom jenoz 10 nsl. a dzjela ju jenoz woprawdzu Traugott Ehrhardt w Altenfeldzi w Thuringiskej.

Sklad sa Budyschin w hrodowskej haptzych.

= Dr. Beringuiera aromatiski krónski duš (Kronengeist) (Quintessenz d'Eau de Cologne) = wiberneje dobroscze — niz jeno jako kraſna wonjaza a mjeniska woda, ale tez jako witany podperanski skrjed, kotrzy moze zivienia wubudza a pozylnia; a originalna bleschka po $12\frac{1}{2}$ nsl.

Dr. Beringuiera selokorenjowy wolij

hromadu festajany s najmanischich roſlinowych a wolijowych mutlow, s sdzerenjin a porenschenju hlownych a hrodowych wlozow; a originalna bleschka po $7\frac{1}{2}$ nsl.

Tutej, wschidzom wulke naprawdowanie wubudzazeju nowoscow je w kózdy mjesecje jenoz jedyn sklad, hdzej so tez wobscherne rospokasania darmo dadza:

sa Budyschin ma pschedawanje jenoz

Korcimu abo khlamaenju abo khjezu s njekotnymi körzami pola a s kruhom luki abo fahrody chze njechton wotnajec. Schto? to uashonisch we wudawarni Serb. Nowinow.

Holczez se wkh, kiz chze schwanztwo nauknych, moze pola schewskiego mischtra Peteschki na bohatej hashi w Budyschinje do wuczbyh stupicj.

W tutych dnjach wundje a je we Smolerjowej kniharni, kaz tez pola knihwiarjow Rosenkranza, Gelsb, Klimenta, Fornera a Schöndi sa 3 nsl. na pschedan:

Virginia. Wobraz se stawisnow a zivienja starzych Romjanow. Spisak H. F. Wela, Wawiczaniss. (80 stronow.)

K. K priv. Assikurazioni Generali w Triezje

sawjesczenja na pschedmety wschitkich druzinow psche **wohen** horjebere, tak derje w mjestach, kaž na wbach, pod zyhlowanej a złomianej tijechu, tak tež na rataiske **pōlne plody** w brōzniach a fajmach.

Polich a farunanja schkody płacza so po pruskim courantu, prāmije su twerde a tune.

Saruczeński fonds towarzstwa: 16 millionow schiesnakow fliebora.

J. G. Richter, na mjašowym torhoschju, wokresny agent sa Budyščina wokolnoſczi.

Schjefkowz

suchi a teho tunja tež mocjany snateje dobrosćeje je sašo wschon pōstny čas pola me k dostaci.

W Budyščinje na serbskej haſy k dwjemaj muromaj.
J. G. F. Nieckſch.

Moje snate wuberne

ſu che drožđe

neſſu jenož rōcje ſčasy, kaž pola wele druhich pschedawarſow, ale ſtajnje a wſchiedenje cjerſteve pola me na pschedan.

J. G. F. Nieckſch.

Hofdžje wſchitkich druzinow ſa ejeſlow, wojnarjow, tycherjow, ſedlarjow a t. d. jara tunjo pschedawam, ſo bych je turumowal.

J. G. F. Nieckſch.

Barb h wſchitkich druzinow, ſuče a rybowane, k barbenju woſow a móblow pschedawa tunjo

J. G. F. Nieckſch.

Hólczeſ ſe wſow, kothž che thſcherſtwo wulnheſ, može jutry do wucžby ſtupicž pola tycherſkeho miſchtra. E. Lutz h w Budyščinje na ſchulſkih hrebjach ſ na- pschedeja gymnaſia.

Dwaj hólczeſai možetaſ wobydlenje ſ ijjedzu abo bes jiedze doſtač ſa kotoſkej haſy čzo. 110 delka. Tež ſo ſa jeju ſchulſkim dželom ſwjeru hlada.

Šruwaja džowka ſ dobrymi wopisami ſo k 1. ha- perleje pyta. Wot koſo? to ſo we wudawarni Serb. Nowinow ſhoni.

Aukzia dubow.

Na lemiſhowskikh, k ryzejkuſje Lichanej ſlu- ſchazych ljeſowych parzellach budje ſo
p jat k 8. mjerza t. I.

Khjetro wulka dželba ſtejazhch dubow wot 9 do 27 zolow w pscherjefku, bes kothymig je wele wužitkowego brewa ſa wojnarjow a t. d., pod naplaćenjom ſ najmeiſcha džezateho džela ſupnych penes a pod wumjenenemi, na dnju aukzije wosjewiomuhi, na pschedadžowanje pschedawacž.

Rupowarjo chyli ſo rano w 9 hodžinach dobrosći- wje pschi tak menowanym wocežim moſcje nauts namakacž.

Schön.

We Wellerez knihařni na bohatej haſy je k do- ſtaču:

G. Smoler, njemiskoherſki ſłownik. 1843. 15 nſl.
Jordan, Zutnicžka. 1842. 15 nſl.

Čiſć Bjedricha Hiki w Budyšinje.

Drewowa aufzia.

Wutoru jako 26. februara 1861 budje ſo rano wot 9 hodžinow na ljetonjanſkim revjeru wulka dželba rjaných brjeſowých dolich hromadow na pschedadžowanje pschedawacž. Blízſche wumjenenja budža na dnju termije wosjewene a hromadu ſendjenje je w korejnje w ljetonju.

Mieth.

K wobkedižbowanju!

So bych wopacžne mjenenja wotſtronil, čuju ſo nucjeneho, ſ tutym wosjewicž: ſo je moje dotalne prožowanje ſtajnje na to ſložene bylo, gmejnam najmožniſhu ſamostatnoſcž, kóždemu jenotliwiej pra- wa, jemu ſluſchaze, a ratarjam tu waznoſcž, kótrž moža ſebi žadacž, po mojich mozach dobycž, a budje to tež moje dalsche prožowanje. Tež dyrhjal ſebi ja myſlicž, ſo lječzie 1848 a 1849, hdyž ja, hdyž tež bes poradzenja, ſjawneje psched pschedekhwatanjom warnowach, doſpołnje ſwiedzenje wo tym wotpolo- žiſtej, ſo ja jenož p ſchemu ſilenem u po kra- czo w anju hoſdnuju, ſo teho dla moje prožo- wanje bycž nemože, žałozne wobſtejenja ſpomneneju ſjetow k ſchłodžje wobſzedzajzych ſaſo wrdečicž. So by ſo tole wobſebje wobkedižbowalo, wo to ja proſchu.

W Bobolzach 18. februara 1861.

E. H. Fohnauer.

Wosjewenje.

Kalkpalečnja w Niſkej je wot 18. februara ſaſo we wſchjeim naſtupanju do ſkutkowanja ſtajena a moža čeſceni woteberarjo ſ bliſka a ſ daloko be wſchego predy čzineneho napraskowanja kóždy čas nowopalený kalk doſtač.

W Niſkej 18. februara 1861.

H. W. Siebörger.

Džiwocžanske herbske ev. luth. miſionske towarzſto ſmjeſe nedželu ſa thbžen (3. mjerza) popołdnju ſhromadžiſmu. Piſim a wedžer.

Serbske Nowiny.

Za nawěštiki, kiž maja so
w wudawańi Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawań
J. E. Smoler.

Kózde číslo płaći 6 np.
Štwortlétta předpłata pola
wudawaria 66 np. a na
kral. saks. pósće $7\frac{1}{2}$ nsl.

Číslo 9.

z. měrca.

Léto 1861.

Wopříjeće: Wosjewenje. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S pjetrowskeje wožadu w Budyschinje. S Budyschima. — Dopisy. — Lupiny. — Přílopk. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesce. — Čahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišča. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

Wosjewenje

za wšichitkých fararjow budyskeje krajskeje direkzije, w kótrzych wožadach Sserbjo protestantskeho wjeru-
wusnacza pschebywaja, ſerbsku Božju ſlužbu w Draždjanach nastupaze.

S pschiswolenjom kralowskeho ministerstwa kultusa a ſjawneho wuczeństwa budže ſo, kaž w ſańžených ljetach,
tal tež w tuthm lječe i ljepscemu protestantskym Serbow, w Draždjanach a woſolnoſci pschebywajch, ſ cjaſhami
Božja ſlužba w ſerbské ryci wotdžerječz.

Hdž ſo to ſchtyri krócz stane, a to

- nedželu Vátere, 10. mjerza,
6. nedželu po ſw. trojizj, 7. julijsa,
19. nedželu po ſw. trojizj, 6. oktobra, a
2. nedželu adventa, 8. decembra,

w lježnej zýrkwi w Draždjanach, dopołdnia wot 11 hodžinow, psches ſerbskeho duchowneho a ſobu psches ſpiewarjow
ſ Hornich Lujiz ſerbska Božja ſlužba hnydom ſ wudžienjom Božeho wotlaſania wotdžerjana budže, dha dostawajā
fararjo tudomneje krajskeje direkzije, w kótrzych wožadach protestantskym Sserbjo pschebywaja, ſ tuthm porucžnosćz,
tole bližšiu nedželu po wosjewenju tehole wosjewenja ſ klijeti pschipowescz a tajke pschipowedzenje nedželu psches
poždej tudž poſtajenej Božej ſlužbu woſetowacz.

W Budyschinje, 22. februara 1861.

Kralowſka ſakſka krajska direkzia.

ſ Könneritz.

ſ Tümpeling.

Swětne podawki.

Sakſka. Druha, kaž tež prijenja komora je
wobsankta, ſo ſmiedža ſo cji mužojo, kolsiž jaſo ſa-
poſkłanz na krajinu ſejm ljeta 1850 pschischiſli nebejch
a kótrzych teho dla wot ſejma wusankných, ſaſo ſa
ſapóſkłanzow wuswolečz. (Tehdh menujzj njeſkotiſi teho
dla na ſejm neſchindžechu, wudawajo, ſo jenož može
taſki ſejm prawy bheč, na kótrž ſo ſapóſkłanz ſak
wuswoleja, kaž bje ſo to w lječe 1849 ſtało). —
Prjenja komora je nowy remeñny ſakon ſa dobrý ſpōſnaſta.

— W druhéj komorje bu wosjewene, ſo čze ministerſtwo
ſamo w ſwojim čaſhu namet na poredzenje dotalneho
wólbneho ſakonja ſtajicž a bes wſchelakini petižiami bje
tež jemu ſ Hornich Lujiz, kótrž čze ſapóſkłanz Fahnauer
podperacž a w kótrejž ſo wo to proſh, ſo býchu evangelszjy
wjazh pola katholiskeho a katholiszjy wjazh pola evangelskeho
fararja wjerowanje, kſchcjenje a t. d. mječ ſetrebali abo
jemu to ſapłacjicž nedyrbeli, hdž ſ wonka wožadu pola duchowneho
ſwojego wjeruwusnacza wjerowacz abo kſchcicž dadža,

Pruſh. Bajerska kralowa Marja je do Barlina
na woprytanje pschijjeka. — Njekotre nowiny wudawań, ſo ſnes ſe Schleinitz, minister ſwonkomnych naležnosćzow,
ſe ſwojego dotalneho mjeſta wotſtupi a ministerſtwo kralowskeho domu dostane. Wjeste pač hſchče ničo čitali
neſhym. — Dotalny pruſski poſkłanz pola dotalneho nea-
pelſkeho krala Franza, hrabja Perponther, je ſo na pucž
do Roma podač, ale wón ſo býrſy ſaſo domoj wrocži,
(najſkere teho dla, dokež njetko žadny neapelſki kral wjazh
neje). — Šapóſkłanz Vincka, na kótrehož namet je pruſka
druga komora pscheczelniwe mjenenje nad Italiu wupra-
jila, je w italskich nowinach wosjewicž dał, ſo wón dar,
kótrž čzedža jemu Italszy teho dla poſkłacz, na žane
wachnje bracž nemôže. — Nowy kral Wilem I. ſebi
w mjeſazu meji po starym waschnju w Kralowzu (Königs-
berg) hołdowacž da a potom tež Wrótsław (Breslau) wopryta.
— Na ſejmje wuradžuju ſo njetko doſkodny a wudawki wſchel-
akich ministerſtow a ſapóſkłanz ſdadža ſo ſe ſarjadowanjom
ministra pschelupſkich naležnosćz mało ſpoſojeni bheč.

N a k u š y. Khježor je ſejm wuherskih krajow psches khježorski wukas ē dnju 2. haperleje do mjeſta Budina (Ofen) povočak a s dobom woſjewit, ſo čhe ſo tehdh ſa wuherskeho krala krónowac̄ a ſwojego namjeſtnika abo tak menowaneho wuherskoho palatina wuſwolic̄ dacz. — Tež runja je tež khježor wuſtawu ſa druge rakufle kraje woſjewic̄ dalc. Rakufli po-wſchitkomny ſejm budje we Winijs wuradžowac̄ a s dweju komorow wobſtawac̄. Ssobuſtawu prjenje komory budža rakufy aržywójwody (khježorsky prynzoo), mužojo s woſebnih ſimjanſkih ſwójbow, aržybiflopojo a nječotſi biſtoſopojo a potom hiſcheze mužojo, kotryhž khježor iſih wuczenoſcje abo mudroſcje dla do prjenje komory povoča. (Duz budje rakufla prjenja komora nimale zyše na pruſku prjenju komoru podobna). Druha komora ſmjeje 343 ſobuſtawow a tuciž ſo fe ſredzjſny krajnih ſejmow wuſwola. Wobej komorje ſlawnije wuradžujetej a ſmijetej nametn ſtajec̄. A wjezam, kotrež matej wuradžowac̄, ſluſcha wſchitko to, wo cjož ſo na ſejmac̄ druhich konſtituſionalnih krajow jedna, jako pſchiswolenje dawkow a t. d. Winiſki powschitkomny ſejm budje krajna rada rjekac̄ a wón budje 29. haperleje wotenreny. Tak menowane krajne ſejmih, to je ſejmih kózdeho kraja woſebje, ſu ē 6. haperleje povočane. Tute krajne ſejmih wobſteja jenož ſi jeneje komory a ſapóſlanzy wuſwoleja ſo na doſež ſwobodne wſchijne w kraju ſamym. Što maja tute krajne ſejmih wuradžowac̄, to hiſcheze jaſnije doſež wuprajene neje, naſſkere pač tak menowane ſnutſkomne krajne naſežnoſcje. Kózdyh kraj ma wjetu liczbu ſapóſlanzow do druheje komory krajneje rady póſlacz, toſa ſo tuciž wot luda newuſwoleja, ale ſe ſapóſlanzow krajneho ſejma. Wuherske kraje budža w krajnej radje tež ſastupene a to tak derje w prjenje, kaž tež w drugoj komorje. W drugoj komorje budje 85 wuherskih ſapóſlanzow. — Dyrbimy ſwoje roſjudženje w naſtupanju tuthih nowych rakuflih naſežnoſcje wuprajic̄, dha ſmijem ſtehnič, ſo ſo rakufli wólbny ſakon ſwobodniſchi bjež ſda, dyžli nječotřiſuliž druh i ſo ſu krajnej radje wſchijne te pratiſny date, kotrež dyrbi kózdyh ſejm mjež, jeli čhe ſbožomnje ſa kraju ſkutkowac̄. Želi krajna rada ſwojego prawa roſomnje wužiwa a khježor ſ tym, ſtož je ſwojim krajam ſpožcił, pſchego ſprawonje mjeni, dha može ſo Rakufka nječo ſnadž ſi teho nerjada wutorhnič, do kotrehož je ſ kózdyh dnjom hluſhco ſapadawača. — S khrowaziji ſu proſtwu na khježora póſlali, ſo by wón tež khrowatſki krajny ſejm ſam wotewrik a ſo ſa krala Khrowazije, Dalmazije a ſſlavonije krónowac̄ dalc. Naſſkere ſo tajka proſtwu tež ſe ſtrony Čechow ſtane a khježor budje ju lohko doſež doperſnic̄ dyrbec̄, dokelž ſebi to ſtare traftaty žadaja, pod kotrymiz ſu jeho predomnizh tute kraje doſtali. — Khježor

je ſedmihródskej (Siebenbürgen) evangeliſkej zhr̄ki ſietinj, 16000 ſahježnakow wopſchijazy pſchinoſchi ſ krajneje kaſu pſchiswolik. Tež wurdje bórſy nowy ſwobodniſchi ſakon ſa rakuflih protestantow. — Kommandant rakufleho wójska, w Venezianskej ſtejazeho, je ſo ſažo ſ Wina do Veronu podač. Khježor je jeho pečja ſ ſebi povočak, ſo by ſhonik, ſto wón w naſtupanju wuherskih naſežnoſcje radži a hač by ſo Wuherska ſnadž hiſom do wobleženosiſe (Belagerungszuſtand) dacz dyrbjača. Benedek je pečja radžik, ſo by ſo to nječko nečiničko, dokelž je pſchego hiſcheze khwila ē temu, hdj by ſo wuherski ſejm na puc̄ revoluzije podač čhyk. Sſejm zyly kraj ſastupuje a hdjž je wón ſakonjam nepoſluſchny, dha je to hinaſha wjez, hač hdjž ſo w tu khwili w tym abo drugim wuherskim mjeſtaſku kuž harh ſejjeri.

F r a n z o w ſ k a. Ruski khježor je franzowſtemu psches ſwojego póſlanza Kieleweva ſ nawedženju dalc, ſo by, po jeho myſli, franzowske wójsko dale w Syrii wostac̄ dyrbjačo. (Jendželſte a rakufle knežerſtvo me-niſzy na to džekatej, ſo by Napoleon ſwojich wojakow ſe Syrije domoj povočak). Pruske knežerſtvo je tež ſ mjenenju ruskeho khježora pſchiswoliko, tak ſo nječko drje hinač nebudje, hač ſo Franzowſojo dale w Syrii wostanu. — Tole čhe naſſkere franzowska khježorka Eugenia wožic̄, pſchetož wona ma pečja to wotpohlađanje, pućowanje do Paläſtiny ſčinici a tam Jeruſalem a wſchje druge ſwjate mjeſta wopytac̄. — W Parizu ſu wuleho penežnika Miresa ſadžili, dokelž ſ jeho kaſu wjazy prawje neſteji. Dolh, kotryž je načinič, wuczinja pečja 400 millionow nortow (frankow) a ſ ſaplačenju ma jenož njehdje 100 millionow. Wſho drughe dyrbja ludžo ſhubic̄, ſtož ſu jemu dawali. Mires bjeſche prijódkeſtej wſchelskih nowych želeſnizow a pſchelupſkih podcaſow. Jedyn woſebny knes, kiž bje do teje wjezy ſaplečenj, je ſo ſatſjelik a nječotſi pſchelupzy ſo bankerot ſčiniciž dyrbeli.

I t a l i a. Sſejm w Turinje je ſo jako italſki ſejm poſtaſik a ſardinſkih krala Viktora Emanuela ſa italſkih krala wuwočak. — Predawſki neapelſki kral Franz pſchebiwa hiſcheze ſe ſwojej ſwójbu w Romje, pónđe pač psches Rakufku do Vajerskeje. Jego póſlanc na winiſkim dworje, werch Petruſla, je ſo teho dla do Triesta podač, ſo by tam na neho čakal. — Viktor Emanuel bje tehdh w Mailandze, jako ſo Gaeta podda. Wón doſta depeschu wo poddaču tuteje twerdzjſny w theatru a pſchepoda ju hnydom mailandskemu mjeſčejſnoſcje, ſo by ju tón wſchijem ſhromadženym prijódkeſtal. To ſo ſta a lud taſku poſeč ſi wulej radoſcju ſčiſchesche, ſpomneny mjeſčejanoſta pač ſawoča: „Nječo ſmy kneža w Gaēče; na Rom a Venedig tež rjad pſchindže.“ — Bamž Pius je pečja prajik, ſo ſ Roma neponidže, hdj by jón tež franzowske wójsko wopuſchczik

a Sardinskim sawostajito. — Wschelake nowiny pišaja, so drje franzowske wójsko dolho wjazh w Romje ne-brdze a so nowy italski kral (Viktor Emanuel) Rom wosme a sa klowne mjesto wschitkich italskich krajow wuwoła. Teli ghe hamž potom hisheče dale w Romje wostacž, dha budže ſebi to pſhezo njeſak ſ Viktorom Emanuelom wujednacž dyrbecž; pſchetož ſo ſtere abo poſdžischo wschje romſke kraje do jeho rukli pſhindu, to je wjeste a Franzowſo treba ja dženja Rom wopuſtacž, dha jón jutſje Sardinzy wobhadj a nichton ſo neſwazi, jim napſcheziwo ſtupicž. — Tačo wondanjo neapelſka kralowa Maria ſe ſwječku do ſwojeſ ſpalnje (ſparneje ſtwy) ſtupi, pſhindze njeſak židzanim ſawjeſkam bliſko, ſo ſo tute ſapalichu. Dokelž je wona nebojaſnje dele storha, dha ſo žana ſchoda dale nesto a wono ſama tež newobſchlođena wotendje.

Ze Serbow.

S pjetrowſkeje woſadu w Buduſchinje. Hjgom ujeſotre raſy je ſo w ſerbſkih nowinach w tym ryečalo, ſo ſo ſerbſte, mjeſchęzansku ſchulu wophtowaze džecži ſi njemſkim dućomnym na paczerje kholodzicž nuſuju. Tež naſ, kaž wele druhič, je tuto ne-prawe žadanje wulzy jara ſrudžilo a teho dla tež ſebi dowolamy, ſjawnje ſwoju neſpolojnoſtž ſi tym wupravicž.

Serbam je načoženje iich macjerneje ryeče po krajnej wuſtawje (Verfassung) woſebje we wotphlada-nju nabóžinu garantowane (ſarucjenie). Wuftawa jaſo ſakon wysche ſpezialnych ſchulſkih ſakonjow ſteji a žana wyschnoſež jón bes krajnega ſejma horjeſbjehnjež abo wotſalič nemóže (§. 86 wuftawy wot 4. septembra 1831); tež ſchulſki ſakon ma ſo kóždy čaſ po nim ſložowacž a dyrbı jón ſtajnje pſched wočomaj mječ. Duž ſo ſa ſchulu žane poſtajenje pſchilaſacž nemóže, kotrež by na njeſkaje waſchnje ſaſhadu (prinzip) krajnej wuftawy ranilo.

Hdjež ſu njemſke džecži w zile ſerbſkih ſchulach, dyrbı ſo njemſhy wucžiež a woſebje njemſku konfirmanſku wucžbu doſtač. Čežho dla dyrbeli ſerbi a njeſko w mjeſchęzansku ſchuli mene prawa mječ, dyžli Njemž w ſerbſkih ſchulach?!

We wschitkich woſadach w zilej Xvižiž a tak tež w mjeſchęzanskoj woſadzie w Buduſchinje móža ſebi Njemž žadacž njemſke kſečenje, konfirmazu, ſpovedž, wopraje-nje, wjerowanje, poherb, czjelne ryeče a t. d. a teho runja tež njemſku Božu ſkužbu ſa tym, hacž je iich we woſadzie wele abo mało. Čežho dla njeſk tutón wulki džiel buduſkeje pjetrowſkeje woſadu, kiz njehdze pečinu (½) zileje woſadu wucžini, nima rune prawo, kaž wschitzy Njemž w ſerbſkih woſadach?

W buduſkej mjeſchęzanskoj woſadzie dolho tak wele

Njemzow neje, kaž je w pjetrowſkej ſerbow a tola ſo jim nepraj: „Wy dyrbicž ſwoje džecži ſerbszy roſwoučecž a w ſerbſkej ryeći ſa konfirmazu pſchihoto-wacž dacž; hdž to nechacze, dha dyrbja džecži ſchulu, kotrež ſu hacž dotal wopytale, hnydom wopuſtacž.“ — Tačo runja ſo jim tež nerečne: „Wy dyrbicž, do-kež w ſerbſkej michaſkej woſadzie bydlicž, ſerbszy dacž poherbacž, hdž tež ſerbszy nerofymicž.“ Ale hinač ſo ſerbam pjetrowſkeje woſadu rečne a poła nich ſo wschitko w njemſkej ryeći stane, haj a hdž bydli wysche njemſkeho czjelneho prjedowanja tež ſerbsku czjelnu ryeči hisheče woſebje ſaplačacži ežzli, ſo bydli we ſebi rofymliwej macjernej ryeći troskt w ſrudobje namakali, dha ſo jim to tola nedowoli, ale dyrbja njemſku ryeči džerječi dacž, kotrež zile ſerbsky.

We čaſhu, hdjež bjeſche mało ſerbow w Buduſchinje, bje lohko móžno, jim iich prawa wſacž. W tajkim čaſhu bu poſtajene, ſo by archidiakon pjetrowſkeje woſadu, kiz bje buduſkih ſerbow dla wot refor-maziije ſem ſtajnje ſerbi dyrbiač, Njemz byl. Tola ſo bydli mjeſchęzansky ſerbi dućomnije niſu čerpicž netrebal, dha bu jim dowolnoſež haj pravo date, ſo i michaſkej woſadje džerječi a ſebi wschitke zyrlwinſke naležnoſeze wot michaſlih dućownych woſtaracž dacž. Njeſotryzkuſiž ſerbi tajſkeho prawa neuwžiwaſche, dokež bjeſche dućowanje ſtovi a duž žadny džiw neje, ſo ežzli ſo tuto pravo zile ſanicječ. Hjgom w ſiecje 1849, hdjež ſo ſwjernoſež a luboſež i kralowſkemu domu bes ſerbam w najreicſhim ſwjetle pokafa, ſta ſo tudy prijeni nadpad na ſerbow prawa, tola bu won wot krajſkeje direkциje wotpoſtaſam, dokež bje pſchecziwo ſakonej. Njeſko pak ſebi ſi nowa žadaja, ſo bydli ſerbſte džecži ſi michaſkeje woſadu, kotrež mjeſchęzansku ſchulu wophtuja (lij ma w nowiſkim čaſhu ſi wetschęho džela wucžerjow, kajlichž weſne ſchule maja) i pjetrowſkim dućownym na paczerje kholodzike. Pſches tajke žadanje ſo pak ſjawnje pſchecziwo krajnej wuftawje hrjeſhi, kiz w §. 82. wot 9. junija 1835 praji: „Einer fremden Parochie angehörende Kinder unter andern, als den ſoeben (§. 81.) angegebenen Umständen und Bedingungen unter die Katechumenen aufzunehmen und zu confirmiren, wird jedem Geiſtlichen bei Strafe der Suspension untersagt.“ — to rječa: „Druhej woſadje pſchiliſchaze džecži pod druhiči, hacž runje (§. 81.) ſpomnenymi woſtejenemi a wumjenenem do paczerſkih džecži horjeſbjeſacž a konfirmowacž, je kóždemu dućownemu pſchi khorjanju ſe ſuspensiū ſakasane.“ Tak dolho, hacž je mjeſchęzanska ſchula ſjawnna a wot ſakſkeho krajnega ſejma ſpecialne dowolenje ſa hinaſche ſkuſowanje doſtala neje, dyrbı ſo ſi jeje ſchuleremi po poſtajenjach ſakonja ſložowacž.

Mh ſpižowarej nastawka w č. 4. zile prawje

damy, wón praji, so by ho w schelakich nelubosnoścjom smiencj hodzilo, hdz by w pjetrowskim duchownstwie tež jedyn Sserb, kaž hewak, sa duchownego był, ale my mjenimy pał tež, so tak dołho, hacž to neje, ſebi nictón ſdobnie žadacj nemóże, so dyrbja ho Sserbja wot njemſkich duchownych w njemſkej ryci duchownych ſastaracj, ale so by to wot ſerbſkich michaſkých duchownych stało. Hdz pjetrowszy duchomni pſcheziwo pjetrowskim Sserbam ſwoje pſchiſluſtchnoſeſe dopelnicj nemóże, dha tež ſwoje prawa nad nimi wuziwač nemóže, ale pſchirótſieſe Sserbam jim iich wot Boha a krala date prawo, hdz hinač cžinja.

Na tajke pſchirótſiowanie ſmih hijom dołhi čaſ ſe ſpodžiwanjom hladali, woſebje dołelj ma w Budyschinje pjetrowska a michaſka woſada jeneho a teho ſameho patrona, liž ma tak derje prawo njemſkeho kaž tež ſerbſkeho naroda ſakitowacj.

Niz ſwonkomna ſchłoda, nje, ſchłoda neſmertneje duchę to je, liž nam tute ſjawnie ſłowa rycieč ſasche. Kajž ſemſherjo, haj, kajž ſcheczijenjo budža czi, liž ſ wulkej prozu jenož njeſotre njemſke ſchruchi, kherluſek a t. d. na wulkyhu, a potom jako Sserbja na ſerbſke ſemſche khodža! Po tajkim tuto pſchirótſienje niz jenož pſcheziwo prawu, ale tež pſcheziwo ſcheczijanſtu woſuje.

Tedyn Sserb ſ pjetrowskeje woſady, liž ſo do michaſkeje džerži.

S Budyschinia. Šjawnia potajnoſeſ je, so ſebi dla doſtačja direktoſtiwa na tudomnym katholſkim seminaru wjesty l. Rößler prozu dawa. Teho dla bjeſhe nam wulzy ſajimawe, jako wondanjo w pražſkih nowinach „Národní Listy“ ſpomenenje na tuteho knesa čitachmy. ſsnadž budže njeſtremužkuſiž naſchich čitarow w hōdz, hdz ſobudžiſlimy, ſhtož čitachmy a duž ſo my ſ tym ukoſdžimy. ſkłowa pomenowanym nowinow moja ſo tak: „S Peſchze („Peſh“ we Wuherskej) ſo nam piſhe: S wjesteho era ſchſchu, ſo pecja po poſtajenju knesa barona Helferta (liž w tu khwili wuczeńſke naležnoſeſe w Rakusach wobſtar) doſtanecze do Prahi na normalnu ſchulu ſameho Nienza ſa katechetu a to tudomneho P. K. Rößlera, doſtanecze katecheta a roſwucžowarja wucžerkow pſchi jan-đeſſiſkých kněžnach pola naſ w Peſchci; wón nerofymi pecja ničo hacž njeſki a dyrbji teho dla ſwoje mjeſte wopuſhčieſ, dołelj budže ſo njeſto w tym wuſtawje madžarszy wucžicj. Wón je pecja ſ litomjerskeje diezej w Czeſchach.“

Redakcia Nar. Listro je l temu tele ſkłowa pſchitajila: „My protestirujemy pſcheziwo tajkemu wobſadzenju! A wſhak ſo to neſtane, dołelj je tuto mjeſte hijom ſ wubernej možu ſastarane; haj my wobkruſzamy, ſo ani na hōlcej ſchuli tajki katecheta bycz nemóże.“

Po takiſm l. Rößlera ieho dla we Wuherskej a w Czeſchach mječ nochzedja, dołelj wón tam madžarski a tu čjeſſki nerofymi. A hdz hžedža w Budyschinje noweho direktora katholſkeho ſeminara poſtaſicj, dha budže to tež ſchłoda, jeli wón ſerbſki nerofymi, woſebje jeli ſmijeſ ſa tačantskej ſchulu hladacj, hdz je wethchina džeczi ſerbſkeje narodnoſeſe a tola hiſtice ſemſherja wucžerow ſe ſerbſkeho naroda. A nedyrbeli w Sakskej tež mužojo bycz, liž móhli tajke mjeſte ſastejcz?

Njeſtroykuſiž ſnabž reke: „Šhto ta wjeſ tebe ſtara, wſhak nejhy katholſki?! Ma to jemu wotmoſlu: Ja nerhču wo wjeru, ale wo na rodnoſeſ ſ a w tajſim naſtupanju ma kóždy Sserb ſwoje ſkłowęko prajicj, jeli nadžija, ſo by ſ tym ſerbſkej narodnoſeſi njeſak pomhane bylo. Čnes Rößler móže naſſkere jara duchny muž bycz, ale kóždy ras ſo ſ wobſadzenjom ſ zusby ſnabž tola tak neradži, kaž ſ predawſkim knesom direktorom; pſchetož Čnes kanownik Hoffmann je jako wjehoſowučenym a w pädagogiſy wubernje reſtojny Čnes wchudžom wjehoſo wajenym a Sserbjo jeho wulzy lubuſa a čeſcja, dołelj je wón iich narodnoſeſi tež ſtajnje luboſeſ a čeſcja w poſnej mjerje wopokaſowat.“

Smoleř.

S Budyschinia. Na naſchim krajnostaſkim ſeminaru wobſtachu w tutym tydzenju pruhowanje wólbokmanoſeſe ſljeđowazym kandidatojo wucžertiwa: Čnes J. M. Schneider, ſchulſki vikar w Zitru (Sserb); l. K. E. Lehmann, ſchulſki vikar we Wjehoſej pola Wohlinska (Sserb); l. J. Pallmann, ſchulſki vikar w Lindenauwej pola Lipſka (Sserb); l. K. E. Lang, pomozny wucžer w Hauswaldzie pola Pöležnicy; l. V. D. Wünscha, pomozny wucžer na mjeſtchecjanskej ſchulu w Žitawie; l. G. Schmidt, vikar na prjenej mjeſtchecjanskej ſchulu w Dreždjanach; l. A. Engler, pomozny wucžer na mjeſtchecjanskej ſchulu w Kameinu; l. E. A. Schella, ſchulſki vikar w Brunowje pola Kameinza; l. G. Kunat, pomozny wucžer w Pöležnicy a l. K. E. Heſa, ſchulſki vikar w Schönbaчу pola Kameiniza.

F.

D o p i s y .

Z Prahi, 26. februara. Makohdy ſjewi zjeh narod tak wjerne a wulke wobſtowječenja luboſeſe l ſwojim, wo narodnoſeſ ſaſlužbnyh mužam, kaž to Czechojo w nahpohladu na nebo W. Hanki dopokaſuju. Neje žane mjeſte a mjeſtaſhko w Czeſchach, hdz je ſo rjany requiem ſa neho newoſdžeržač, haj w mnohich wſach je ſo to ſtalo. Tež ſu Czechojo wobſanki, ſwojim wo nowonarodzenje čjeſſkeho naroda predy ſkłowazym, njeſto pał hijom ſemrethym mužam pomniſki ſtajicj, jako

pięknerej Českowemu, pschirodospynilej Preslej, redaktorej Hawliczkej, nebo Hanzy a t. d. a fu k temu hizom wele tñaz tolet nahromadzili. — Też chzedža na Wolszanskim kerchowje bliško Prahi tak menowanym pantheonem natwaricj, to je, shromadne pohrebniſcze ſa ſławnych Čechow. S tutym pohrebniſczem budźe zhręt uatwarena, w kotrej budža ſo mena mužow, w pantheonie pohrebanych, ſe ſkothmi pišmikami ſwóreczicj. — Dokelž je w praſkim starym mjeſcie bes 3498 džecjimi 3349, tijž jenož čjeſzy, 26 tijž jenož njemſzy a 126, tijž čjeſzy a njemſzy roſymja, dha ma ſo w tamniſcich ſchulach njetko wſchitko jenož čjeſki wuczicj. — W Čechach wukhadža wot nowego ljeta 22 nowinow w čjeſkej ryczi piſaných, a to 16 w Prahy a 6 ſ wonka Prahi. — Profesor filozofije Dr. Zimmermann je na wiensku univerſitu powołany a jeho miesto je profesor Dr. Volkmann doſtał. — W ſandženym ljećje bjeſche w Čechach 33,326 wjerowanow, najmlódſchi narwoženja mjeſeſche 16 a najmlódſha newesta 15 ljet, najstarschi narwoženja pač 96 a najstarscha newesta 85 ljet. Dijecji je ſo 197,603 narodžilo a to 102,088 hólčatkow a 95,515 hólčatkow. Wumrelo je 126,925 woſhobow a to 64,943 mužſteho a 61,982 žónſteho rodu; najstarschi muž, tijž wumre, bje 112 ljet a najstarscha žona 107 ljet.

We čjeſkej wshy Bjelczicach pschinđe wondanjo jena khejzarka ſe ſwojego džeka domoj a wuhlada na woſnje njeſotre pampuchi, kotrež bje tam njechtón położit. Wona myſlesche, ſo je to njeſajki dar, a roſdželi te žadne wjezki ſ džela bes ſwoje džecjí, wetschi džiel ſkhowa ſa ſebi a ſa ſwojego mandželskeho, tijž tež pschi čemiczny domoj pschinđe a ſebi te pampuchi derje ſkodžecj da. Tola netrajesche dolha a pocza macz na žalosne brjučbolenje ſtoržicj a to ſamo bje tež borsy pola nana a džecjí. Sa tsi hodžinu wumre macz, nan a džecjí buchu pač psches lekarjow psched ſmercju wukhowani. Šchtó je tajke pampuchi na woſno położit, neje hifchicje ſnate.

W Piſnje wſa ſebi nedawno jedyn wojak živenie, dokelž bje ſ nekedžliwoſeſu pſa ſwojego wyschka wopariſ. — Džitnu ſmercž wumre w Prahy ſandženu ſobotu jedyn piwarſli. Wón chyſche ſebi menujž ſ jeneje kadže hornczki piwa nažrecz, tola dyrbesche ſo jara načahowacj, tač ſo psches hlowu do napelneneje kadže panj a ſo tam fatepi.

8.

Lupiny.

W jenym predawſhim čiſle tutych nowinow ſu wot L. redaktora žadane, ſo by njechtón powuczajz naſtaſk wo Lupinach ſpižak. Dokelž pač ſo dotal njechtón namakał neje, tijž je to ſejnik, dha chzemy ſpę-

tacj, w ſlledowazym ſupinu tač daloko wopisacj, hacj ſu nam ſnate.

Najſlēpe drje je tym, tijž je ſ zyka neſnaja, woſiham, hdyz praſu, ſo fu ſupinu runje to ſamo, ſchtóž ludžo pod menom m ó d r y d ĥ e c ĥ e l w ſahrodkach pla- huja a ſebi ſympo pola žonow, kwjetkowe ſympetka pschedawaze, ſupuja, jeno ſo ma ſupina njeſhto ſchjerſche ſopena a žolte leženje. Tich ſorna ſu tójschtu wetsche, hacj hrochowé a rjane ſchjerzožotte piſane a trochu ſple- cjeſte, iich ſrost je njehdze 2—3 stopy wyſoki ſ wele woſnohami, na kotrych kónečkach ſo leženje namaka, kotrež je zyłe na hrochowé leženje podobne, jenož ſo je rjane žolte a huſcijſche. Wone jara reneje wonja a ležejazj ſupinow ſahon ma pjeſný naſohlad. Blisko Budyschina a w jeho woſloſci, hdyz je dobrý kraj, po naſchim ſdacju ſupina ſwoj dom nima, ale ſo jenož tu a tam wot rycerſtublerjow na pjeſkoje hórkı po malej mjerje wuſhywa. Šorna, hdyz ſu na mlynie trochu roſtořane, ſo k wuſtrowenju ſoni a hoſjadow, na pluzach khorých, woſebje pač ſa kormenje poſleſiſcich derje hodža; ſkoma pač, ſ wutwacjom truczinh, ſ wetscha žareje waſnoſcze nima, dokelž je psches mjeru kruta a kaž drewjana. So ſo ſupinu pola naſ ſóle neplahuja, leži we tym, ſo na naſchej pjeſacznohlinoſtej ſemi wſchitke žita derje roſtu a nam wjazy dobytka dawaja, dyžli ſupinu, kotrež na pjeſaczných ležomnoſczech ſjepo roſtu, dyžli druhe roſlimy, a ſo na thó ſamých tež woſebje jako hnójny ſrjeđek naſožuje.

Piſać tutego naſtaſka mjeſeſche junu ſkadnoſci, woſloſci bliſka Krožena wophtač, ſchtóž je mało mjeſtačko w Pruskej, pač ſajimawe psches to, dokelž ſo psched nim rježy Odra a Vobr ſienocžatej. Tudy ſu hona, wjeſcje njeſotre ſta jutrow wulce, ſ ſupinami woſhyte. W tamnej stronje ſu menujž rycerſtublerjo, tijž maja psches mjeru wele, ale hubených, ležomnoſczejow, tač ſo móža mało ſtotu džeržecj a po tajkim mało hnoja džieſaci. Wſchelake ſupne hnoje, kaž koſčina a guano, ſo ſa tajſe pjeſaczné ležomnoſcze nehođa, dokelž ſo na žane waſchnje ſaplacjile nebyhу; duž ſu tamni ratarjo ſwojim polam ſ tym k pomožy, ſo ſupinu nažyju a je potom, hdyz w najreniſzej mlódnoſci ſteja, ſavoraja, ſo byhу tač žitu, kotrež ſo na to byhе, derje poſnojili. A je teho dla, po naſchim ſdacju, hlowy nadawok ſupinow, ſo ſo wone k hnojenju naſožuja. By pač ſnajd njechtón druhi njeſhto wjaz abo hinaſche wo ſupinach wedžiſ, dha by nam ſa doſpołniſhu wjedomnoſi w tajkim naſtu- panju lubo bylo, hdz by wón to tež w tutych nowinach k naſoženju dacj chyſh.

8.

Přílopk.

* W budyskej krajstek direkcií je so w san-
dženym lječe 117 wustajanow (bes nimi 91 prusčich)
sašydlilo a 49 wošbow je s kraja wuczahnylo (31 do
Pruskeje).

* W Draždjanach je 21. februara ſławny
rjesbař Dr. Ernst Nietſchel wumrel. Wón bje ſo
1804 w Potčnicy wot neſamozitých ſtarſich narodžit.

* W Frankenbergu ſweczesche 15. februara
jedyn ſchewſki ſwoj 50ljetny towarifſti (Gefellen)
ſubileum.

* W Meeranje je žona jeneho rycznika, kotrej
je roſom ſhubit a teho dla na Sonnensteinje pschebywa,
wulſeje nuſy a cjeſkeje tyſchnosće dla 21. februara
ſwoje 9mjeſacne džieſczatko do tamniſcheho hata cjeſta
a ſo tam potom ſe ſwojim druhim 5ljetnym džieſczom
ſatepicz ſpytala. Na wokanje tuteho džieſča pschi-
bježachu ludjo, kotrej wobej hiſhce ſimej ſ wody
wuczahnychu, ale to młodſte džieſco bje hiſgom morwe.

* W Berlinje bje wóndanjo w pinzy jeneje
khjeje gas ſ rolow wuſtupit a pinzu zyle napelnit.
Dako teho dla wobſedjer ſinzy ſe ſwjezu do neje ſtupit,
ſapali ſo gas a roſbuchny ſ tajſej ſylnosću, ſo bu
khjeja we wſchitkach poſthodach tak wobſchłodžena, ſo
budze ſo wotkorac̄ dyrbet. Wolna a durje buchu
na haſu won ſmetane a iſi čłowekoſia cjeſzy raneni,
bes nimi ſena žonſka, kotrej bje noha roſražena.

* W Nepomukach (w Čechach) ſaſypny ſo 3.
februara weſch jeneho konemza, w kotreym bje runje
5 čłowetow a 12 konti. Tſiſich čłowetow morwych
namakachu, bes kontimi bje paſ ſenoj jedyn wobſchłodžen.

* Gotha ſtemu wójvodze bu wóndanjo na jeho
hrodje w Kraenburgu (w Rakufskiej) 10,000 ſchjeſna-
kow kranenych.

* W Augſburgu (w Bajerskej) wóndanjo
jenemu viwarzej 16 ejmarjow piwa na haſu wubježecz-
daču, doſekz bje ſlabſche, hač po ſalonju byc̄ ſimje-
diſche. Piwarz to ſa wſerne ſpōſna, mjenesche paſ, ſo
ſe to piwo ſtrowe. Na to jemu wotmolwicu, ſo ie
to woda tež, a ſonc wſchego bje, ſo dyrbet ſe wón 16
iſhjeſnakow ſchtrazy a hewak hiſhce ſhóſt ſaplaſciež.

* W Miſchnu je jedyn muž w tamniſich no-
winach temu 10 nſl. myta wuſtajit, ſiž móže jemu pra-
ſtej, hde jeho žona w noz̄y pschebywa.

* W Šüpitцу pola Torgaua bydleshe hiſgom
njeſotre lieta jena familia, kotaž bje predy njeſotre
ryczerkuſta wobſedžile, ale ſo njeſko ſ nuſu a horjom
wot jeneje maleje winizy hubenje ſiweſche. Ale tež
tutu winizu nemožachu wiſazy džerječ a dyrbachu ju
na pſchedan wuſtajic̄. To macj tuteje ſwóſby do tajſeho

ſadwjetowanja ſawedje, ſo wona ſwoje ſchtyri džieſci na
ſo ſwiaſa a ſ nimi do wody ſlocji. Ludjo ſo na to
dohladachu a wuczahnychu wſchitkach ſ wody, tola hſeču
iſi džieſci morwe, macj a młodſte džieſco paſ hiſhce
pſchi ſiweſhu.

Hudančka.

Wuhudanje ſ č. 8.

8. Wahā ma ſteſny jaſyl.

Cyrkwinske powjeſće.

Kréenii:

Michalska cyrk: Maria Amalia, Handrija Ernsta
Helm̄, khejejeria a cjeſke na Židowje, dž. — Kora August
Handrij, Hanž Karoliny Kudželis na Židowje nem. ſ. —
Madlena, Jana Mjerska, wobhulerja w Ženkezach, dž.

Čabi ſakſko ſlezynskeje železnicy z budyskeho dwórniſea.

Do Šhorelza: rano 7 h. 47 m.; poſpolnju 11 h.
40 m.; poſpolnju 6 h. 22 m.; wieżor 8 h. 25 m.; rano
12h . 34 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 37 m.; dopołnia 12 h.
35 m.; poſpolnju 3 h. 52 m.; wieżor 7 h. 41 m.; w
noz̄y 2 h. 27 m.

Pjeñje žna płaćizna.

W Lipſku, 28. februara. 1 Louis'dor 5 toler 12 nſl.
5 1/8 np.; 1 poſlowažaj ſjerwenn ſloty abo dukat 3 tol.
3 nſl. 8 1/4 np.; wiſle bankowki 68.

Płaćizna ſitow a produktow w Budyſinje

23. februara 1861.

Dowoz: 5171 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, na bursy,					
	wyšsza.	nizsza.	ſrzedna	najwyšſa	najnižsza.	
Pscheiza	tl. nſl np.	tl. aſſl np.	tl. nſl np.	tl. nſl np.	tl. nſl np.	
Rozka	4	—	3 20	3 25	4	
Jeſcmen	3 5	—	2 25	3	3 5	3 1 3
Worſ	2 2	5	1 20	1 27	2 5	2
Gróch	5	—	—	4 25	5	4 20
Woka	4 5	—	—	4	4 5	3 25
Njepik	6 17	5	—	6 12	5	6 17 5
Zahly	6 25	—	—	6 20	—	
Hejduschk	4 15	—	—	4 10	—	
Bjerny	1 5	—	—	1	1 4	
Kana butry	15	—	13	14	—	
Kopa złomy	5	—	—	4 25	—	
Zent. ſyna	25	—	—	20	27 5	25

Krajnostawski bank.

W krajnostawskim banku w Budyschinje so dla daniſczenia wot 11. mjerza ſkutkowacz nebudze, wypłaczenje danje pak so 2. haperleje ſapocze a so potom zbyt mjeſaz stane.

Providentia.

Frankfurtske ſawjesczenſke towarzſto,

konzeſionowane ſakzijskim kapitalom wot dwadzydzi millionow ſchjeſnakow, ſ kotrychž je woſom millionow emittowanych.

Tuto towarzſto bere horje po najtunisichich prämijach ſawjesczenja psche wohnjowu ſchłodu w mjeſtach a na wſach, psche transportne ſchłod owanje na morjach, rjekach a dróbach, faž tež žiwenske, rentske, wjenowe a starobu ſastaranske ſawjesczenja. Tež ſawjescza wone psche newarbniwoſć a wone ſbožomnoſć wſchitkich družinow.

Prospektu a ſawjesczenſke formulary darmo podawa agent towarzſta

Korla Traugott Ulbricht

w Budyschinje
na žitnych wſach čzo. 634.

R. R priv. Assikurazioni Generali w Crieſcſje

ſawjesczenja na pschedmeth wſchitkich družinow psche wohēn horjebere, tak derje w mjeſtach, kaž na wſach, pod zyhlowanej a złomjanej tſjechu, tak tež na ratařſke pōlne plody w bróznicach a ſajmach.

Policy a ſarumana ſchłody płaczą so po pruskim courantu, prämije ſu twerde a tune.

Saruczeński fonds towarzſta: 16 millionow ſchjeſnakow ſljebora.

J. G. Richter, na mjaſowym torhoſte, wokreſny agent w Budyschinie wokoloſci.

Aukzia dubow.

Na Lemiſchowſkich, ſ rycerkuſlje Lichanej ſluſchazych ſjezowych parzellach budze so
p jat k 8. mjerza t. I.

Skjetro wulka dželba ſtejazych dubow wot 9 do 27 zolow w pscherjeſku, bes ſotrymiz je wele wujtikoweho drewa ſa wojnarjow a t. d., pod napłaczenjom ſ najmeniſcha džesateho džela ſupnych penes a pod wumjenenem, na dniu aukzije wosjewiomnymi, na pschedadzowanje pschedawacž.

Empowarjo chyli so rano w 9 hodzinach dobročiſwie pschi tak menowanym wocežim moſćje nute namakacž.

Schön.

Dwaj hólcežaj móžetaj wobydlenje ſjjedžu abo bes jiedže dostacž na ſotolſkej haſh čzo. 110 delfa. Tež so ſa jeju ſchulſkim dželom ſhwjeru hſada.

Kapital wot 250 tl. so na zehiu, kaž tež na 5 prozentſku dan ſ požczenju phta. Wot koſo? to je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Wosjewenje.

Kalkpaleſnja w Niſkej je wot 18. februara ſaſo we wſchym nastupanju do ſkutkowania ſtajena a moža čeſczeni woteberarjo ſ bliski a ſ daloko be wſchego predy cžineneho napraſhowanja kóždy čaž nowopalený ſalk dostacž.

W Niſkej 18. februara 1861.

H. W. Siebörger.

Korežmu abo khlamatiſnu abo tħježu ſ njeſetruji ſorzmali pola a ſ kruhom kufi abo ſahrody tħeze njechton wotnajecž. Schio? to nashonish we wudawarni Serb. Nowinow.

W tutych dniach wuidże a je we Smolerjowej kniharni, kaž tež pola knihwajarjow Rosenkranza, Gelby, Klimanda, Fornera a Schönici ſa 3 nſl. na pschedan:

Virginia. Wobrash ſe ſtawijnow a živenja starzych Romjanow. Spisal H. F. Wela, Watcianſki. (80 stronow.)

Kalf na pschedan.

Wot 1. mjerza budże wschiednje nowopaleny kalf w mojej kalkalerii w Neundorfsse pola Shorela, taž tež w moim skladze na dwórnischczu w Budyschinje a Pomorezach, teho runja pola f. Krala w Ziczenku a pola f. Hamermüllera w Bisfopizach f dostaczu. Tež pschedawam ja na požadanje kalf po zvlých lowriach a poruczam dobrý twarski a hnójny kalf po tunej placzis- nje, tak ſo budże kózdy woteberat wjeszcze ſ nim derže ſpofojom.

J. Lorenz w Pomorezach.

Str wot upſchis porjazy Hoffski śłodowy extract, kotryž je ſo pola wſchitkich, kotyž na woſlabnenje mozow, na nechzych wiſczi i jjeđi, na wob- czeźnosczech w pkuzač, jatrach a w żołku, taž tež na hámorrhoidach czerpja, jara wuzitny wopokaſał a ſa kotryž je ſo ſam pruski kral džaknje wuprajſt a pschihotowaſt tuteho lekarſtwa wele tyħaż džaknich liſtow doſtał, pschedawa ſo we wotschtemplowanych wulskich bleschach po $7\frac{1}{2}$ nſl.

w hrodowej haptyni w Budyschinje.

NB. Pschi ſastarenym kaſchelu a pschi dybawosći ſo tón extract predy 10 minutow ſawari a ſo rano a wieczor po winowej ſchleńczej wupije; pschi druhich, horka ſpomnenych czerpenjach wupije ſo rano a wieczor po ſchleńczej, pschipolnju pak po dwjemaj.

Dwajſchoſowa kheža čo. 24 we Wuježku pola Bukez ſ dwjemaj ſtowmaj a ſe ſahrodu, njeħiżje 24 kwadratnych prutow wulkej, budże ſo 2. haperleje 1861 popolnju w 1 hodzinie na pschedadżowanje pschedawacj. Wſcho dalsche je ſhonicz pola gmejnſkeho prjödktejerja Bergholba we Wuježku.

Kruch ſtejazeho drewa, kložy a twarske drewo ſa nje- kotre ſta tolex wopſchijaz, je ſe ſwobodneje ruki na pschedan wot živnosćerja Klamki we Wyhokej pola Rakez.

Dzielba ſpuschczanych kložow a twarskeho drewo je na hermančanskim reyeru ſe ſwobodneje ruki na pschedan a moža kupowarjo pola korečmarja Kaſpra w Nowych Bhovjach wſcho dalsche ſhonicz.

Hölcež, kiž chze kowarſtwo wuknež, móže hnynom abo iutry do wuzbħi stupicj. Hde? to je ſhonicz we wudawarni Serb. Now.

Ministerſtvo ſmutskomnych naležnoſczech woſſewjuje, ſo ſo wot ſapocžatka februara hacž do konza junija ſliedowazj hengħi ſa 2 tol. koflam pschipuſchczeja, a to w ſonezach pola Vorschiz: Brownlord, Neptun, Monarch, Fidelio, w Małej Swonjy: Alcidor, Robold, Mambrino, w Szwiniarzach: General, Greif, Magnat. Napalenje ſriebjatow ſuſjeje ſo w Konezach 9. haperleje, w Małej Szwonjy 10. haperleje a w Szwiniarzach 8. haperleje.

Kaſcheczowny magazin

tudomnieje tycerſteje jednoth poručja tudomnym a ſwoni- knym ſerbam, pschi potrebje, ſhwoi ſklad wſchelkich cjeſlnych kaſcheczow ſ duboweho, ijeđloweho a kħojnoveho dreva po tunich ale twardych placzisnach.

Na hrodowskej haſh pola krawſkeho miſchtra Geſnarja.

Dremowa aufzia.

Na rycerſtubje Rodezach pola Bukez budże ſo lje- tuſche ſpuschczomne drewo

fredy 6. mjerza 1861
w ſtejazhnych loſach na pschedadżowanje pschedawacj. Auf- zia ſo popolnju w 2 hodzinomaj na kruvjazej horje ſapocžne.

Jene pižane tkane rubiſchejo (Umschlagetuch) je wot Komorowa hacž do Niżej Wyh 16. t. m. ſhubene, kotrež chyž cjeſlny namakar ſa pschisprawne myto w Kaczej Kaczejniſje bliſko Rakez wotedacj.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tuton, ſe starodawnych čaſow dopokasajh, ſ naj- ljejskich ſelow a korenjow pschihotowanhy pólver, po jenej abo po dwjemaj kžizomaj wſchiednje kruwom abo wozgam na prijenju pižu naħħpani, pschisporja wobżernoscj, plobiż wele mloka a ſabżewa jeho wokħiñenje. Pakčiſt placzit 4 nſl. a je ſi doſtaču w

hrodowskej haptyni w Budyschinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
plaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kózde čísto płaci 6 np.
Štvrťlétta předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Číslo 10.

9. měrca.

Léto 1861.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschyna. S Khanez pola Hodžija, 3. mjerza. S wečorneje strony Dubrawow a t. d. S Wulkodajina 5. mjerza. S Wojerez. S Czelchowa. S Bułez. S rožbórskeho wokreſa. — Hirschje njeſtvo wo Lupinach. — Hans Depla a Mots Tunka. — Přilopk. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesće. — Cahи sakskošlezyn-skeje železnice z budyskeho dwórniſća. — Pjenježna płacizna. — Nawěſtnik.

W Draždānach 3. mjerza. Ani najswjerniſhemu pytanju ani wſchej nałożonej ljekařskej pomožy neje ſo poradžilo, drohe žiwenje 24. februara na ſubček ſkoreneje prynzeſyny Marie, džowki Jeju kralowskeju wýškooſčow prynza Durja a prynzeſyny Marie Haný, ſ džeržecž. Wona miny ſo čiſte wečera rano 20 minutow po 5 hodžinach k wulkej boleſci Jeju najjaſniſcheju ſtarſcheju, Jeju kralowskeju wulkeju ſtarſcheju a wſcheje kralowskeje ſwójby w starobje 8 mjeſazow 1 tydženja a 5 dnjow.

Swětne podawki.

Sakſka. Jeje kralowska wýškooſč, prynzeſyna Maria, je na ſubček wumreſla a jeje čjelo bu 4. mjerza wečor do kralowskeho pohreba w podjanskéj dwórkéj zyrfki pod ſwoněnjom ſwonow ſe wſchitlích draždanskich zyrfkow ſwedzeňszh khowane. — Prjenja komora je ſakon wo ſarunanie ſa ſahnacje wſchelatich remeſních a druhich prawisnow, kaž tež ſakon wo remeſních ſudach po tej mjerje pſchiſwolita, kaž bje jón druha komora ſa dobrý ſpóſnala. W drugiej komorje bu ſakon dla wotdžerženja howjasheho móra, kaž tež ſakon dla ſarunania howjadow, pſches howjasy móř ſhubených, pſchiſhaty. Dale jednaſche druga komora dla wudawkow ſa ministerſtwo prawdy a jemu podſtejazých ſudniſtmow. Pſchi teſ ſtejnosczi ſkorjeſche ſapóſklanz Fahnauer na wýškooſč ſportulow a ſtai ſón namet, ſo by komora knežerſtwu porucžila, na to hladacž, ſo by mene ſaſtojnifikow treba bylo, dokelž móže jenož na to waſhniſe wetscha ſamostatnoſež gmejnów nastacž.

Pruſh. Pruske ministerſtwo dže, kaž ſo ſda, ſejmiej ſakon k wurađowanju prjódpoſožicž, pſches koſtrž by ſo poſtajilo, kaſ a hōđe dyrbi ſo pôlſka rycz wot kralowskich ſaſtojnifwów nelóžecž. — Taj dwaj ſemjanai, kotrejuž je ſwiatojanski rjad (Orden) do Šarije poſkála, ſtaj w ſhriftim mjeſeče Saidze ſchpitalje ſa muſlīk ſakoziloi, kotrež buchu 8. februara wot duhom-eho Krämera ſ Bejruta poſweczene. — Poweſcz, ſo

je we Warschawje hara byla, je tudž na tu myſličku pſchiwedka, ſo ſnadž by we wjeshym naſtupanju tola ljepe bylo, hdy by ſo proſtwam pruſkich Polakow po možnoſciſi doſež čjinito. W Poſnanju (Pozen) boja ſo Njemczy, ſo ſe stronj Polakow tež njeſtvo wudhri, a wojaž teho dla w nožy dwójzy tak ſylnie na ſtraž (wach) czahnu, hacž predh. — W Barlinje čzedža wedzeč, ſo je ruſki khjeſor Alexander na warschawske piſimo (pſchirunaj ſtr. 75) neprzeſezliwie wotmoſtik a ſwojemu namjeſtniku, werchej Górczakowu, pſchikafak, ſo by Warschawu do wobleženioſeže dał. So Idujojo njeſtvo tajſe wotčakuja, na tajſe myſlije tež to poſkaſuje, ſo ſu woni w tutych dnjach ſ wetscha wſchitzh ſwoje žony a džieci ſ Polſkeje preč poſkali a je jich tóſiſto do Wrótſlawja Barlina pſchijelo. — We Warschawje je mjeſchjanſki wuberk, wot kotrehož ſu wo dnjo a w nožy ſtajnje woſiſko ſobuſtaſw na rjadnej khjeſi, kručje pſchikafak, ſo ſo nichtón ſ brónju na haſhy poſkaſacž neſimje. Bes warschawſkimi kúpzami je njemſki kúp Ŝhlenkar wótru rycz k wečnej Górczakowu džeržak a mjeſchjanſki wuberk je ſ ludzi wſchitlích narodnoſcžow hromadu ſtajemy. — Studentojo, kij tež na ſtraž czahaja, ſu jeneho čloweka ſajeli, kotrež je penesly wndžjelował a k ſbjezkej wabil. — K wopokaſmu teho, ſo ſemjanſtwo revoluziu nočze, ale pak tež ſ knežerſtwom ſpoſojuſe neje, ſu hnydom wſchitzh marſhalkojo ſemjanſtwa a wſchelazh druſy. wýſožy ſaſtojnizy ſe ſkužby ſtuſili.

Rakušy. Wustawa (konstituzia), kotrež je khjezor wudał, je w tak menowanych słowjan koniemstich krajach rakuſteho khjezorstwa dość spodobnje pschijata a je teho dla w tuthich krajach njetko wschudże wulkii pschihot na wolsbii sapoſkłanow. Waschnje wuswolenja je khjetro swobodne, s najmieniſha w mjestach, hdzej ſo sapoſkłan ſhydom nepoſrjednie (direktne) wuswoli. Na wſach ſo wot 500 wuswolerjow 1 wolsbii muž wuswoli a wot wolsbii mužow ſo potom sapoſkłan ſam wuswola. Wón ſmije ſo tež ſo kózdeho druhého wolsbneho wokreſa po zlym kraju wuswolicz. — Se wſchitkich sapoſkłanow kózdeho krajnega ſejma wuswoli ſo jich potom wjestna licžba jako sapoſkłanow do druhéje komory tak menowanej krajneje rady, kotaž budže w mjerje wſchitkich rakuſtich krajow we Winje wuradžowac̄. A temu ſu wſchitke krajne ſwolniwe, hac̄ jenož wuherſti niž. Wſchje wuherſke nowim menujz wosſewuju, ſo lud wo winskej krajnej radze nicžo wedzecz nochze, prajizy, ſo drje ma Wuherſku rakuſteho khjezora ſa ſwojego krala, ale ſo nochze pomhac̄, ſa słowjan koniemstich krajne wuradžowac̄ a nochze tam teho dla tež zaneho sapoſkłanza poſkłac̄; wuherſki lud nebudže pač tež czerpicz, ſo by ſo wot krajneje rady njeschtia ſa Wuherſku wuradžowalo: to ſmije ſa nju wuherſki ſejm wobstarac̄. Hac̄ ſo khjezorej poradzi, tajku ſpeczinoſez ſ dobroym abo ſe ſkym pschewinycz, to budže czaž wucžic̄. Wohlo ſ najmieniſha ta wjez nepónidze. — Sahrebſki wokreſ w Khrowatskej je petiziū na khjezora poſkłal, ſo by wón wuherſkim Šerbam woszony ſejm (ſlupſchicinu) pſhiwoli. Tež wosſewja tuton wokreſ, ſo budža jeho ſastojnizy na wuherſke ſastojnictwa w krajinach, hdzej ſu najbole Šklowenjo, tež jenož w słowjanſkej ryczi piſac̄.

Franzowſka. W prenej komorje abo w ſenatu je wondanjo prynz Napoleon wótru rycz pscheczivo hamžowemu ſwjetnemu knejſtu džeržak. Njeleotiſi ſenatorjo ſa bamža ryczach, tola wofia prynz Napoleon pschi tym, ſo je k ſjenoczenju Italijske treba, ſo by ſo bamž ſwojego ſwjetnego knejſta wſdał. — Benežnik Mires hiſcze pschezo ſedzi a je minister prawdy wosſewiſ, ſo budža jeho wjez ſwjeru pschepytana.

Italia. Snaite je, ſo ſtej hiſcze dwje twerdžiſnje w ruzj wojſka predawſcheho neapelskego krala, menujz gidadella w Mezinje a mała twerdžiſna Civitella. Jeju kommandantaj ſo Sardiniskim ſ dobroym poddacz nochzetaſ a duž ſnadž hiſcze k temu pschiindze, ſo budžetej ſo wobei twerdžiſnje wot Sardiniskich woblihnyež dyrbet. (My žadyn prawy roſom w dalskim wobaranju meziniskeho a civitelliskeho kommandanta newidžimy, pschetož to wonaj tola wjestaj, ſo by džeržecz nemôžetaſ. Možno pač je, ſo by wonaj ſ poddaczom tak komđitaj, ſo by jimaj italski kral to ſamo czim wſche ſaplačiſk.

Ruſowſka. W Pólskej je nespokojoſcz, tak

dolho na wſche waschnje ſalkywana, ſkönčnje na ſwjetto ſupiſta. Póndželu 25. februara a to na ſjetnym dnju grochowſkeje bitwy, hdzej buchu Polazy w ſieczie 1831 wot Ruſow ſbicji, chžiſche njeschtia Polakow tuton podawki na njeſaje zyrlwiſke waschnje ſweczič. Psched wečzorom wuftupi teho dla w tajkim wotpohladanju prozeſzia ſ paulinskeje zyrlwuje ſ tſjomi Khorhojemi ſ pólskim woponem a pólske ſpjerow ſpiewajo. Pschischedbi na ſtare torhochſejo, hdzej schwadrona žandarmow ſ polizajmischrom Trepowym ſtejeſche, neſmedžiſu dželbererjo tuteje prozeſzia dale czahnyež. Bes tym bje ſo tam njehdze 4000 ludzi nahromadžilo a jako jim Trepow kaſasche, ſo buchu ſo roſeſchli, dha ničton na to nepoſluhaſche. Wón da teho dla njeſotrych jimac̄ a jako chžiſche jich lud woſwobodžic̄, dha pschikafa wón ſwojim ſjeſdnym, ſo buchu ſ nahim mečom nadpad na lud ſežinili. To ſo ſta, tak ſo buchu njeleotiſi wot koni ſpoſwoleni abo wot žandarmow mere bóle raneni. Lud ſo potom roſbejza a woſazh a žandarmojo wobhadiſu wſchitke torhochſejo a wſtje hafy.

W mjeſcie ſamym bjechu pač na poliziu jara nemidi, pschetož kózdy prajesche, ſo budžiſche polizia ſpomnenu prozeſzia hnydom pschi ſpočatku ſudjewac̄ móhla, hdjy by jenož chžyla a ſo ničton, hac̄ polizajmischtr Trepow wina neje, ſo je ſo tajka nelubnoſez ſtaka. W tych ſamym dnjach bje njehdze 2000 pólskich ſemjanow we Warszawje pschitomnych, dokelž bu hlowna ſhromadžiſna pólskich ratarſkich towarſtow woldžeržana, a jeje pschedbyda, weřch Samojsli, ſnepolojene ſobuſtarw ſ tym ſmjerowa, ſo jim ſlubi, ſo čze ſo poſla khjezorskeho namjeſtnika, weřcha Gorčakowa, wo ſožerženje mjera starac̄. Nasajtra wofia wſcho ſ mjerom, hac̄ runje bje zyłe mjeſto jara mersaze na Trepowa, dokelž wón w jenym wosſewenju w nowinach wſchu winu na lud ſkuwaſche.

Sredu 27. februara woldžerža ſo w jenej zyrlwi na leſchinſkej hafy Boža ſlužba k dopomnenju na tych, kiz bjechu 25. februara 1831 w grochowſkej bitwy panſli. Wyschnoſcz bje to wotpisheſila a ludzi bje ſo teſko naſčilo, ſo dyrbesche jich poſoža psched zyrlwu wofstac̄. Po ſkönčenjej ſwiatocžnoſci poda ſo wele ludzi na pucz, kiz k Krakowſkemu pschedmjeſtu wedze. Iako bje ta hafka hac̄ na krakowſke pschedmjeſto pschischa, pschisidze iei jedyn poſrebný czaž napſcheczivo, hdzej bjeſche jara wele pschewodžerjow. Kosakojo nochžihu ſo poſrebnemu czahej ſ ludžimi jemu napſcheczivo dužymi ſjenocžiež dac̄. Dokelž to w dobroym neudžiſche, dha počzachu na duchomnych, kotsiž poſreb wedzeczu, ſe ſwojimi kožanymi kſchudami bic̄, ſtož ludzi tak do nespokojoſce ſtaj, ſo ſ kamenemi a blótom do kosakow metac̄, tak ſo dyrbjaču ezi zofac̄. W tym ſamym čažu bje ſo ſhromadžiſna ratarſkeho towarſtwa ſkončiſla

a jeje żołnierzów dżieciu domu, nemóżachu pał luda dla dale. Bes tym bje general Sabołozki s regimentom pieszchów pszczyznały a da be wózkiego przedy wojskowemego warnowania najełotre rasy na lud wótrje tjsieć, tak so bu 5 ciałowekow satysfakcji (2 kublerej, 1 gymnaſiaſt, 1 maszyniſtwarek a 1 polski moſtytwarek.) Lud so na to roſendze a wsza morwych żołnierz, kotrychž na desłach po haſzach neſeshe, schtož saſo wulki nemjer ſaſoſi, tak so ho ludjo s hromadami na haſzach a tor- haſchcach ſhromadzowachu.

So by hnydom revoluzja newudyrka, ſtupi wuberk polskich, niemſkich a židowskich mjeſtečjanow hromadu, kiz weřha Gorczakowa proſchachu, so by wón hnydom po- lizajmischtra Trepowa wothadzik a wójsku pszczytaſak, so do kaſernow wrózic, dokelž lud potom wjescie ſimierom wofane. Gorczakow do teho ſwoli a bu generalmajor Pauluzzi, kiz ma we Warszawie dobre meno, wot neho ſa polizajmischtra poſtajeny. Tež pszczywoſi Gorczakow, so ſmiedźa ho 5 moreni ſjawnje a čeſnje a ſe wſchei pszczy, ale bes polizistow a wojakow, wot mjeſtečjanow 2. mjerza poſtrebač. Duž buchu haſzy, psches kotrež mjeſtečhe poſtrebny čiāh hič, najphſchniſho žarowanſhy wudebene, wſchon lud kchodzſeſte hižom dzen do khowa- uja w želazej draszeje a na poſtrebje ſamym wobdzjeli ſo njehdże 50,000 ludzi pod nawedowanjom warszawſkeho arzbifkopa, koz tež podjanskoho, evangelskeho a židowskeho duchomuſtwa. W tych dnjach bjech uſtu- tojo a mjeſtečjenje wobwachowanje mjeſta na ſo wſali a neje ſo žadyn ropot dale ſtał. Najwažniſche pschi tei zykej wſezy je to, ſo ſu khejzorej Alexandrej piſmo poſzali, kotrež je wot wažnych ludzi s warszawſkich mjeſtečjanow a ſ polskiego ſemjanſtwa podpiſane. W nim rieka bes druhiem: Podarwi tutych dnjom neſhu wot njeſkakiego wotdzieleńca ludzi ſakozene, wone ſu wele wſazy dopołaſma nespokojoſcze zykeho kraja. Dokho- ſjetne czerpenja naſchego polskiego ludu, nemźnoſc, naſche požadanja na ſakonſkim puczu psched thronom woſjewic, ſu naſ ſuſowale, naſchim próſtwam psches krawne wo- poru pucz k wuſhomaj khejzora dobyc. W kózdeho Polaka duſki je ſaczuſze jeho polſteſte narodnoſcze ſiwe a tuto ſaczuſze neda ſo woſkabicz, tak jara hacž ſo tež podklózuije. Poſlki lud widzi ſ boloscju, ſo khejzor ſaneje dowierz k nemu nima. ſ naſožomanjom gwaltu ſo w kraju ničo nepoſkeſhi a Poſlka dyrbj ſ kózdyム dnjom do wetschego hubenſtwa ſapadowac, hdž ſo polſkej narodnoſczi bóry ſ prawo nedostane. Poſlki lud wo- brocza ſo teho dla ſ połnym dowjeremjom na khejzora a proſy poniznie, ſo by wón poſlemu krajeſte ſkončnje ſpra- wednoſc ſopokaſacž chyž. — Nowin powedaja, ſo jedyn bratr khejzora Alexandra do Warszawy pſhijſeđe a ſo wſho ſ do- hrym woteńdze, hacž runje je to Poſlakow trochu ſploſchiło, ſo je weřha Gorczakow ſwoju familiu do wukraja poſzak.

Ze Serbow.

S Budyschina. Tamón pjatki 22. februara bu nedaloko mjeſtečjanſkich paſtrviſtchcęw (Biehweide) człowek, njehdże 50—60 ljet starý a pszczytojuje ſwoble- kany, ſ rjeći Sprewie morwy won wuczehnem. Schtó je był, to ſo bóry ſunamkaſte neje.

Poſdžiſcho ſmū ſhonili, ſo je tón tepeň wjeshy E. G. Köhler ſ Kölna pola Miechna był. Wón je wot domu najſkere teho dla wotſchoł, ſo by ſwojego ſwaka, ſtolarija Lefchku w Kandraczicach wopatał a ſda ſo, ſo je na puczu do rjeći pamyl. Wón ſawostají wudowu a 6 džieci.

S Budyschina. Tudy je ſo nedzelu wečor jena bjegeaſka domjaza džowka ſhubita a ſo najſkere w rježi tepiła, dokelž ſu njeſhto jeje drastu na brjoh ſamakali. Tež poweda ſo, ſo je njechtón póndzelu jeje čjelo na warje bliſko kopornika widział, ale ſo je ſo to ſamo wot wulſeje wody, katraž tehdž bjeſhe, predy wotneſlo, hacž ſu je wuczahnyž móhli.

S Budyschina. Wutoru 5. mjerza wotpoſo- ſtichu ſljeđowazh kneža khalobne maturitatske pruhowanje na tudomnym gymnaſiu: 1.) Mađa ſ Budyschina, studuje theolođiu. 2.) Franka ſ Viškopiz, studuje jura a kameralia. 3.) Khróstak ſ Worzyna (Sserb), studuje medizimu. 4.) Šeſchwitz ſ Dražđan, studuje jura a kameralia. 5.) Schumann ſ Wyscheho Lichtenaua, studuje hórnjstwo, pszczyrodywiedomnoſc a mathematiku. 6.) Kröhn ſ Maleho Budyschinka (Sserb), studuje theolođiu a philologiu. 7.) Reinhardt ſ Porchowow, studuje theolođiu a philosophiu. Wſchitzy pomerowani podadža ſo na universitu do Lipska i wuſſacjom Kröhn, kiz čže we Greifswaldzie ſtudo- wac. (Pſchisponnenje. Abiturient Schumann je tón thđen ſježko ſkhoril.)

S Budyschina. W bjech uſtuho thđenja wot- poſožichu na naſchim krajnſtaſtum ſeminaru hiſtore ſljeđowazh kandidatojo wuczeſtwa pruhowanje wólkow- kmanoſcze: 1) Knes K. J. Babik, privatny wuczeř w Budyschinje (Sserb); 2) L. K. E. Christoph, pomožny wuczeř w Oberleutersdorfje pola Žitarow; 3) L. K. G. Grossa, pomožny wuczeř w Pölečnizach; 4) L. K. A. Gründ, pomožny wuczeř pschi mičhalski ſchuli w Bu- dyschinje (Sserb); 5) L. H. Hänsel, pomožny wuczeř w Malezach (Sserb); 6) L. G. A. Kirſten, pomožny wuczeř pschi mjeſtečjanſkej ſchuli w Lubiju; 7) L. A. Kreſch- inař, pomožny wuczeř w Sebnizach; 8) L. J. Peč, pomožny wuczeř w Gersdorffje (Sserb); 9) L. W. Niedel, pomožny wuczeř w Schönauwje pola Bernaciz; 10) L. J. Roſchec, pomožny wuczeř w Bejerezach (Sserb); 11) L. J. Schokta, ſchulſki vikar w Chemnizach pola Bernaciz; 12) L. K. A. Tuſchka, ſchulſki vikar w Oterschilzach pola Kinsborka.

F.

S K h a n e z p o l a H o d z i j a , 3. mjerza. Psches to, so bjechu sushodni wuczerjo naschego wuczerja knesa W u j a n z a s cylindrowym czasnikom wobdarili, shoni tudomny schusski wokres, so bje ton samy psched 25 ljetami swoje wuczeriske sastojinstwo nastupit. Tego dlo sjenocjichu so t. Wujanzowi pschedecjelo a cjescerjo a chydzhu jemu tez wopokaismo swojeje luboscje dacj, hacj runje bjesche dzen jubelkswedzenja nimo. Peczo buchu wuswoleni a 1. mjerza do domu t. Wujanza pozezani, so bjechu jemu krasnu piisanu schlenczanu zokornizu, kotaż mjejesche sljebornu nohu a na nej pschi-sprawne napisimo, dobry shlyne posloczany taler a runje tajku schalku a schitolane schtuczki pschedopadi. Bur Meja s Khanez postromi t. wuczerja psches rjane słowe wutrobneho tbozjepschecja a pschedopoda te dare luboscje.

Tuto pschedecje, so by Woža miloscz t. Wujanza hiszheje 25 ljet pschi mozač a w živej džekawosczi sbjergazaka, so by s zykej swojej swojbu tez 50ljetny jubelkswedzeni swojeje džekawoscje doczakal, budze wjeszje tez hiszheje we wle wutrobach wothoſ namakac, kotrež wuczerja swojich dzieczi we dobrym wopomnenju maja.

S w e c z o r n e j e s t r o n y D u b r a w o w . Wolshinu wobkredzi saſo kschescijan, t. s Magnuss, penežnik w Barlinje, wobkredzec wschelakich ryceſtſkich lubkow w Hornej Luiži. Schpeltač we Wolshinje bjesche hacj do 22. maleho róžka žid. Ton je tez Luižu wopuscijil, a je ho, hdjz je s dwora won jjeł, se swónckom, s kotrymž so hewak czeledzi t. jiedzi a t. džeku swoni, pecja móznie swoniło a tez w palenz-paletni je pecja dym so móznie wujo shlyscie dał, neje pak wuczinena wjez, hacj je to džakna luboscj t. poczeſcianju cžnika, abo hacj je ho to wschtiko psches kleph pschipad stało. — Hdjz budžishe brusznizat w Vorſhcz i na pôstnizach był, dha budžishe na nieschto mudre ſebi ſobu pschipoſkuchowacj móhł; duž jemu radzimy, so by pschishol, so wobhonil a je w Nowinach wosjewil.*)

S W u l k o d a ž i n a , 5. mjerza. Hjzom ſebi myſlachimy, so je nalięczo tu. Szkónczko cžopek swoje-česche, powojetr bje ſiroki, ſchörz, ſchlowronczi a t. d. ſpiewachu a džeczi hjzom bozy bjeħachu. Tola dzenj rano widzimy ſaſo horj, dolj, hona a pola s bjelej plachtu wodžete. Šchörz, syby a ſchlowronczi ſu wonjemite. Džeczi ptachu ſaſo cžrije a ſchtrymph a starí swoje kožuchi. Mały róžk nochze swoje prawa ſhubicj. Psches mokrotu a ſimtu ſhnu ſu we nascich horach žita czerpise. Kožki a nashyna pscheniza ſu rjedke a raps a druhe wolijsowe roſiline wožolczie. Boh nech wschtiko żohnuje!

*) Brusznizat drje najſtere pschindje a potom wſcho wupoweda.

Wat ſandženeho ſchtwórtka je ho ſahrodnik Piškar t. ſ Ketliž ſhubik a hacj runje je jeho gmejna wſchu djom pytala, dha je tola wschtika próza hacj dota podarmo była. Won bje ſandženy ſchtwórtk popołnju do Wopaljenja ſchol. Pschi tym pytanju ſu pał wçera pola Malecji w wodze wjesteho Dürlicha s Nowych ſetliž morweho uamykali.

S W o j e r e z . Kaž s wjestoscju ſkyschimy, dha je t. faraž Kröhn a w Delnym Wujesdze ſa archid iakona t. nam powołany. — Knes Wkaža, wuczer w Narce, wosjewuje w tudomnych niemſkich nowinach, so ſu pola neho ſchijepenki wſchelakich jara dobrzych ſadowych ſchtomow t. doſtacja. Tez napomina won t. temu, so by ho we wojerowſkim wokresu ſadowe towarzſtwo ſaložilo.

P ſ ch i ſ p o m n e n j e r e d a k z i j e . Wſchtikim tym ſamym, kiz chzedža w prijódſtejazym naſiecju ſadowe ſchtomu ſadjez a to tak wuwesz, kaž je po prawym treba, poruczamy „S a d o w u t n i ž k u“ wat t. ſezora ſpišanu a wat Maczij ſ. wudatu. Wona placzi jenož 18 np.

S Č e l c h o w a . Dzen 27. februara ſu ho tudy domske gmejnskeho prijódſtejerja J. G. Müller a wotpalile a je wohen pecja pschi peczenju wuschoł.

S B u k e z . Šandženu ſobotu 2. mjerza wečzor ſu ho tudy twarenja klamarja Mrósa wotpalile. Wohen je pecja w bróžni wuschoł.

S r o ž b ó r ſ k e h o w o k r e ſ a . Kaž s wjestoscju ſkyschimy, dha budze na bližšim tudomnym wokresnym dniu (Kreistag) jedyn ryceſtſkubler, kiz ſe ſerhami derje mjeni, ton namet ſtajicj, so by ho w rožbórfkim wokresu Budarjowe wotkaſanje tak wudželowalo, kaž ſebi to testament nebo Budarja žada.

Hischcje nieschto wo Lupinach.

Lupiny ſnajachu starí Romzy hjzom psched 2000 ljetami a międžen psched 40 ljetami poczachu ſu pola naſ wot wulkich ratarjow plahowacj. We wſchelakich krajinach hodža ſo wſchelke družiny. Tute družiny ſu 1., żolta lupina (Lupinus luteus), 2., módra lupina (Lup. angustifolius), 3., bjeła lupina (Lup. albus), 4., bjeła, romska lupina (Lup. termis) a 5., Kruiskankowa lup. (Lup. Cruiskanki). Żolta lupina derje wonja a poſlenja roſeje tez we hóſtakich krajinach, a dawa wele ſopenow a hymenja. Wat teje bjelej romskej lupiny bje we ljezje 1856 t. ryceſtſkubler ſ Wolff nad ſchischtowem njeſotre punty ſornow na tajku rolu wuſycz dał, hdjz bjesche predy jeczmeni był. Lupiny ſtajejachu wat 5. julija hacj do oktobra. Njeſotre ſtweſla bjechu poſchtwórtka koheža wyžoke.

Hdjz ſo wo plahowanju lupinow ryči, ma ſo na to ſedžbowacj, ſo ſo ſa ne hukolo wora a ne-

pkodna semja so najsljepo poljepeštež hodiži, hdiž so wele ljet pospochi lupin na nju šyja. Pschetož jeje kopena šyzaia wele wuhslokiſſalza a duffyla s powojetra a wedzeja tón ſhamy psches te tolste ſylné dudlave korenje hukoboko do ſemje, tak ſo ſo ta ſhamy poljepeſha; dokež ſo tak we ſemi namakaz ſchjerkoſkow kiffalz (Kieselsäure), ſchjerkoſkake dwójne ſelje (Kieselsaure Doppelsalze) a fosfor ſjope roſdželi a roli ſobudželi.

Hnojicž ſo ſemja k lupinam netreba, haj kalk je jich róstej napschecziwny, jenož gyps (njehdjen zentnar na kórz rolje) jim tyje. Schtož pak hze ju ſelenu k píz̄y mječ, tón može jej hnojicž, dokež wona potom módniſho do ſela a kopenow roſcje.

Kola k lupinam ma ſo naſyma wobſtarac̄. Broſda dyrbi 6 abo 8 zolow tolsta byc̄ a w naſiecju može ſo hnydom po wódczenju ſyč a njelko ſawkoſcicž. Wuſhywanje može ſo wot 15. haperleje hac̄ do 15. meje

ſtac̄, hdiž dyrbja ſrake ſympo pschinenč. Dyrbja pak ſelenu pízu dawac̄, ſyjeja ſo po kruchach, kózdy thđen ſ nowa. Chzeſch je podworač, možesč je hac̄ do septembra ſyč. Tež mjera wuſhywa je wſchelaka. K ſymentju wuſhywa wſmi na kórz rolje 5—7, k ſelenej píz̄y 10—12, a k ſelenemu podworanju 8 hachlow abo mjerow. Tež dobytk je wſchelaki. Kórz rolje dawa wot 3—15 kózow ſymenta, wot 40—200 zentnarjow ſelenje píz̄y, a njehdjen na 50 zentnarjow ſuſheneje.

K píz̄y ſu ſorna lupin teho dla tak dobre, dokež maya jara wele duffyla, haj ſkoro dwójny tak wele kaž ſitme ſorna. Wone ſu podobne hróčej, wózy a bobam. Trebaſch hróča, woki a bobow 30 puntow, hdiž ſo po mjerje a placiſnje 100 puntow ſyna wobliži, tam ſo ſkoty 36 puntow lupinowych ſornow da, a wužitk je tón ſhamy.

Horislaw.

Kak

rozom

Hans Depla

wótkitaj

a

a

Mots Tunka

ludzi pódla

škréjetaj.

* * *

* * *

Hans Depla. Jank je rjane meno, ale druhdy ja tola nochyl tak rjelac̄.

Mots Tunka. Hdy dha to?

H. D. Hdyž ſo ſnjeh wuſhyuje.

M. T. Ale čzoho dla dha tehdom niž?

H. D. Hlaj, to je czi mokre džjelo a hdyž je ſo jedyn ſ wonka namacžal, dha jedyn to lohko doſc̄i tež ſ nutſka ſcjini a ma potom mersanje.

M. T. To bých newedžil!

H. D. Haj, haj, hinač neje; pschetož jako bjechu psched njeleotrym cjaſom w jenej gmejnje ſnjeh wuſhywali, dha bje ſo jedyn Jank tež ſ nutſka khjetro ſe ſcjini-pakom namacžal. Domoj pschischedži ſta ſo jemu, ſo ſo jona a džovka ſ pukami do neho daschtej. Jebo ſuſhod Jank, kij jemu na pomoz bjejeſche, dyrbesche pak zoſac̄, pschetož ta jena žonska ſ mothku na neho džesche. Nínam ja teho dla prawje, ſo je druhdy straschnje, Jank rjelac̄?

Mots Tunka. Lubh pschecjelo, to wſhak može ſo Pjetrej a Pawołej tež tak ſenč, hdyž ſtaj bojaſnaj!

Hans Depla. Tu wjez, kotruž mi poſledni ras poſvedaſche, nejſh tola prawje nawedžil.

M. T. Jeli ju ſjope wjesc, dha ju poſedaj ſjope!

H. D. Kaž ſyml ju ja naſhonil, dha je tamneho R..... mlynkowe hofpodaſtvo to, ſo won do žnjoſ tſjedcu wotkrywa a ſ tſjescnych walczlow ſykanje rjeze, po žnjač pak potom ſaſo, hdyž je njeſchtu wuſlipat, tſjedcu krije. W ſjedzie tſjeda Janeče tſjedi netreba!

M. T. Haj! čzlowek dyrbi ſebi jeno pomhač wędžic̄. Sſnano ma psches to pschezo nowu tſjedcu.

H. D. To chzu ſebi w blízchim wobhlaſac̄, hdyž tam nimo pschindu. Potom czi powem. Jebo methoda pak je k najmenſhemu nowa a tajka, wo kotrejj bý ſo we ratarſkich towarſtwač ryczeſč hodižlo. —

Přílopk.

* Gafste ministerstwo wojny wosiewja, so je ho w san-
dżenym liecje wot taſtich, kij wojszy býc nočedža, 228,000 tl. ſastupnych penes ſaplačzilo, tak so je zjia ſumma taſtich penes ſe ſbytkom ſ predawſkich ljet na 292,725 tl. ſroška. Dofelz je pak 847 wojsatow jako ſastupnikow do wójska ſastupito, dha egi 235,800 tl. doſtanu, tak so po wotczehnenu 4075 tl. ſa reſervefonds hiſczeje 52,850 tl. ſbytki wosiane.

* Na pruslim ſejmje wuradjuja ſo njeſko doſhody a wu-
dawki wſchelakich ministerſtrow a ſapóſtanzy ſbadja ſo
ſe ſarſadowanjom miniftra pſchekupſkich naležnoſćow mało
ſpoſoſeni býc.

* W pruſtich krajinach, hdejz Polazy býbla, ſo
njeſko býle žiwý narodny duh poſkuſuje a ludź tam
ſylnie požaduwa wo poſtepuſchenje pólſtich ſchulow wosiewuju. Tež žadaja ſebi pólſke gymnaſije a wyſche ſchule. Pólſka draſta je tam tež býle wiđena a ſchtyrtořkate pólſke
čapki (mjezy), tak menowane konfederati, ſo powschit-
kownje noſtha.

* Na niederſriederſborſkim ryejeru mje-
ſeſche wjedy, ſ Nusdorsa rođeny G. Gabler, wučomnik
poſta hajniſka Preſchera, to neſbože, ſo ſ tſielbu pſchi je-
nym penku, na kotrymž ſo walcji rubachu, tak wiſaſo
woska, ſo ſo ljeva roſka wutſjeli a jemu teſko ſchrótū
do ſchije a woblega ſlečza, ſo dyrbesche wečor we 8 ho-
džinach wumreč.

* Sańdžený thđenj namakaſtu w Dražđanach
w jenej hnojowej jamje koſčeniz (Gerippe) jeneho člo-
weka. Wot draſty ſo ničo naſchlo neje.

* W Lüderez rjeſalu w Lipſku bu 32ſietny
dyſlaczet Frenzel wot jeneho ſloza 25. februara tak
ſtöćzeny, ſo býe na mjeſce morwy.

* Kanziſt Lehmann w Dražđanach, kij býe
dla ſkónzowanja ſwojich džieci ſi ſmerci wotſudzeny,
je wot ſrola ſi čaſzjiwenskemu zuchthausej wobhnadzeny.

* W Porchowach ſu jenemu pčoſkarej ſotči,
poſnje ſi pčoſkami wobſadzeny, ſi pčoſnizi wſali a do
wody cjiſli, tak ſo ſu wſcie pčoſky we wodze ſonę
wſacę dyrbjale. Wobſchadzeny pčoſkar je 25 tl. myta
ſu wuſlubjerja tych wutſaiſ, kij ſu taſtu ſloſcę wobeschli.

* Na knejim dworze ryceřstvku Dorſtadt a
ſu ſo 28. februara podlanske twarenja wotpalile a je
ſo pſchi tpm njehdje 40 howſadow ſpalito.

* W miestaschu Schlaſenwertu w Čechach,
kotrež predawſchemu toſlanskemu welwójwodze Leopoldem
ſluſcho, bu tón ſamy 23. februara jenohtoſnie ſa
mjeſtečjanſtu (Bürgermeister) wuſwoleny. Wón je
tutu wólkę pſchiſat.

Hudančka.

9. Šchtó želeso jere?

(Wuhudanje přichodnje.)

Cyrkwiſke powjeſće.

Křečeni:

Michalska cyrkej: Jana Marja, Marje Małenę
Kwiazeliz ſ Čidionz n. bý.

Podjanska cyrkej: Marja Małena, Jana Schott,
Rhejerja na Židowje, bý. — Kora Hendrich, Marja The-
reſe Lorenzez ſ Mierkowa n. g.

Zemrjetý:

Džen 25. februara: Jan Chrystian Fleiſcher ſe Žido-
wa, 62 l.

Sa evangeliſtich ſſerbów w Dražđanach a wokloſnoſci
ſmijeje ſo jutſje jako nedželu Látaře 10. mjerza ſerbska
Boža ſkuſba w tamniſcej ſchijnej zyrlvi dopočnia wot
11 hodžinow. Prjedowanje budje ſ farač Wiaſka ſ Bud-
ſchima a ſpowendu rycz ſ farač Wanak ſ Woſlinka djerzej.

W michałſkej zyrlvi budje jutſje dopočnia ſ. kanig
Kanig ſ Klukſha a pſchipočnju ſ. diakon Mrós předowacj.

Čahi ſakskoſlezynſkeje ſeleznice z budyskeho dwórniſča.

Do ſhorela: rano 7 h. 47 m.; pſchipočnju 11 h.
40 m.; popočnju 6 h. 22 m.; wečor 8 h. 25 m.; rano
12h. 34 m.

Do Dražđan: rano 7 h. 37 m.; dopočnja 12 h.
35 m.; popočnju 3 h. 52 m.; wečor 7 h. 41 m.; w
nož 2 h. 27 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipſku, 6. mjerza. 1 Louisd'or 5 toſer 12 nřl.
5 $\frac{1}{8}$ np.; 1 poſnouvažaz ſjerwem ſloſh abo dukat 3 tel.
3 nřl. 8 $\frac{1}{4}$ np.; winſke bankowki 68.

Płaćizna ſitow a produktow w Budysinje

4. měrca 1861.

Dowoz: 5171 kórcow.	Płaćizna w přerézku na wikach,						na bursy,					
	wysza.	nižsa.	ſrjeđna	najwyšsaj najnižsza.	tl.	nřl.	np.	tl.	nřl.	np.	tl.	nřl.
Pſcheniza	6 12	5 5	10	6 5	6	12	5	6	12	5	6	5
Rožka	4	—	3 15	3 25	—	—	—	4	—	—	—	—
Ječmen	3 2	5	2 25	3	—	—	—	3	2	5	3	—
Wówo	2	—	1 20	1 25	—	2	2	5	—	—	—	—
Hróč	5	—	—	4 25	—	5	—	—	4 20	—	—	—
Woka	4 5	—	—	4	—	4	2	5	4	—	—	—
Rjepík	6 17	5	—	6 12	5	6 17	5	—	—	—	—	—
Jahň	6 25	—	—	6 20	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejdusčk	4 15	—	—	4 10	—	—	—	—	—	—	—	—
Bjeruh	1 5	—	—	1	—	1	4	—	—	—	—	—
Kana butrh	—	16	—	14	—	15	—	—	—	—	—	—
Kopa ſkowh	5	—	—	4 25	—	—	—	—	—	22	—	—
Zent. ſyna	25	—	—	20	—	27	5	—	—	5	—	—

Nawěstnik.

Krajnostański bank.

W krajnostańskim banku w Budyschinje so dla daniſtowanię wot 11. mjerza skutkowac̄ nebudżet, w upłaczowanie danje pak so 2. haperleje sapoczeńe a so potom zpły mjesiąz stane.

Dr. Beringuiera aromatiski krónski duš (Kronengelst) (Quintessenz d'Eau de Cologne) = wuberneje dobroscie — niz jeno jako kraſna wonjaza a myjenſta woda, ale tež jako witany podperanski frjedk, kotryž mož žiwenja wubudža a požylsja; a originalna bleschka po $12\frac{1}{2}$ nſl.

Dr. Beringuiera selokorenjowy wolij

hromadu ſestajanh s najkmanischich roſlinowych a wolijowych wulkow, t svierženju a poreniſchenju hłownych a brodowych włoſow; a originalna bleschka po $7\frac{1}{2}$ nſl.

Tuteju, wſchubzom wulke naprashowanie wubudžazeju nowoſcior je w kóždym mjesiąz jenož jedyn ſlab, hdzej so tež wobſcherne roſpolasana darmo dadža: sa Budyschin ma pschedawanie jenož

Dwaj hóležejaj móžetaj wobhdenie ſ iedžu abo bes iedže doſtac̄ na fotofskiej haſy čzo. 110 delfa. Tež so ſa jeju ſchulſkim džielom ſwjeru hłada.

Hóležez, kij dže kowarſtwu wuknyc̄, móže hnydom abo jutry do wuczbh ſtupic̄. Hdzej? to je ſhonic̄ we wudawarni Serb. Now.

Kaſchcowy magazin

tudomnieje tyczerskeje jednoth porucja tudomnym a ſwońkomnym Sserbam, pschi potrebje, ſwój ſkład wſchelakich cijelnych kaſchcow z duboweho, iedloweho a khoinoweho dreva po tunich ale twerdych placzisnach.

Na hrodowskej haſy pola krawſkeho miſtatra **Gepnaria**.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tutón, ſe starodawnych czaſow dopokaſan, ſ najlepſich ſelow a korenjow pschihotowaných pólver, po jenej abo po dwjemaj kijzomaj wſchjednje kruwom abo wonzam na prijenju piwu naſhypant, pschisporja wobzernoſc̄, pložgi wele mloka a ſadžewa jeho wokliſnenje. Pakcik placz $\frac{1}{4}$ nſl. a je t doſtac̄u w hrodowskej haptuz̄ w Budyschinje.

Aukzia.

Sredu 13. mjerza budje ſo pola podpiſaneho wſchelaki domjazy a hospodarski grat, kaž tež wſchelaka mužaza a žonjaza draſta na pschedawanie pschedawac̄. Šapoczątk dopolnja wot 8 hodzinow.

W Hórkach pola Khróſcij.

Pietr Geduschka.

Tſchieskowz

Suchi a teho runja tež mocjaný ſnateje dobroscie je ſaſo wſchon poſtny čaſ pola me t doſtac̄u.

W Budyschinje na serbskej haſy t dwjemaj muromaj. **Z. G. F. Niesſch.**

C. Pescheck, coiffeur na bohatej haſy.

Dreipowa aufzja.

Na ſchjēnčjanſkim ljeſowym reſjeru budje ſo ſredu 20. mjerza t. l. rano wot 9 hodzinow na herman-čanskih ſoſciach ſpczętka wulka džielba wuljeſhowaneho drewa w dolkich hromadach, ſ wetchego džela ſkline a rjane wužitkowe ſerdze, ſa hotowe penes ſa pschedawac̄. **Lehmann**, hajnik.

Bruniza.

(Braunkohle).

Naſchim cjeſczenym woteberarjam ſ tutym najpodwolniſčego wofſerwamoi, ſo je ſaſo rjana ſucha hruha a ſrjenja bruniza a pschihotowana. Moji pschedawamoi ju po starej placzisnje a rukujemoj ſa prawu mjeru.

Brunizowe podkopki w Bulej Dubrawje w mjerzu 1861.

Kneschka a Schneider.

Jena ſtaſa ſa por ſamich cſlowekow je t pschenaſiec̄u pola J. Wenka w Bukezach na mjeſtečjanſkej haſy.

Čzo. 2. Serbskich Nowinow 1861 ſo we wudawartni thich ſamich ſaſo kupuje.

Groſſowe broſtkaramellje

najlepſi ſrjedk t wofſtronenu kaſchela a t poſloženju dyhania, kaž tež t ſwarkowaniu psche dybawoſc̄ pschi ſasymnenju w ſymnym czaſu.

Na Budyschin a woklończe w hrodowskej haptuz̄ knesa M. Fäſinga kóždý čaſ na pschedan.

Eduard Groß w Wrótklawju.

Moje ſnate wuberne

ſuſhe drožđe

neſku jenož róžne čaſhy, kaž pola wele drugich pschedawarjow, ale ſtajne a wſchjednje cjerſtwe pola me na pschedan.

Z. G. F. Niesſch.

Barlinske wohensawjescjaze towarzystwo.

Saložene 1812.

Gakladny kapital 2 milionaj toleř.

Tuto hijom 46 let wobstejaze towarzystwo bere sawjescjenja psche wohnjowu schodu horje po niſlich, ale twerdych prämijach, hdzej sawjesczenj ženje nicžo dopłaczowacž netreba.

Sawjescjenja wobstara a wsche wuložowanja dawa

W Budyschinje.

J. C. Smoler, wudawař Serb. Nov.,
agent barlinského wohensawjescjazeho towarzystwa.

Bratrow Leder'ez balsamiske semskovorechowolijowe mydlo, jako woſebje mile a po-
reñszaže ſpoſnate, à kruch po 3 nſl, 4 kr. w 1 paketu 10 nſl., stanje **wopratwđite** pschedawa
K. Pescheck, coiffeur.

Tsjo młodži wosazh ſo na jene rycerſkublo pola Dražđan, hdzej je herbiſti hetman, pyta a moža hnydom abo poſvijſiſho ſastupicž. Venesj na pucz hac̄ tam doſtanu darene. Meno rycerſkubla je we wudawarni Serb. Nowinow ſhonicž.

Aukcija.

Dla jenotliweho pschenajecja polow budje ſo na kuble čjo. 9 w Pschiwczizach džen 15. mjerza dopoldnia wot 10 hodžinow wſchon hospodarski grat ſa hotowe penesh na pschedadžowanje pschedawacž. Na pschedau pschindze:

- 1 dwajſchedzna chaisa,
- 4 hospodarske wosy,
- 1 hanje,
- wele ratarſkeho gratu,
- wjazorh rolnh a luczowh grat,
- 1 wjejeniſka a 1 ſykanjowa maschina,
- 2 poraj roſchtowych a
- 2 poraj žniſſlích reblow,

wſchelake deſki a teho runja druhe hospodarske wjezy, kaž tež džielba rjnych rjanych woslepjow.

Na rycerſkuble Brjesynje pola Huczinu može **pohonež**, kif ma dobre wopisima, hnydom do ſlužby ſtupicž.

Džen 19. mjerza t. l. dopoldnia w 9 hodžinach budje ſo 120 kop ſhlynh klojnowych walczkow na nowow eſczaňskim rebojeru ſa hotowe penesh na pschedadžowanje pschedawacž.

Walczki ſteja lohko k wotwoženju pschi ſchuſzeju, wot Małej Subernicžki k Nechořnej wedžazym.

W Barcze 7. mjerza 1861.

Grabinſke Lippiske hajniſke ſarjadniſtw. Wiedemann.

Wuczomnik pytani.

Na jene materialtoworowe, tobakowe a barbotworowe ſhlanh ſo młodh čłowek, kif ma potrebne ſchufske wjedomnosće, jako wuczomnik pyta. Hdzej? to woſjewi wudawarnia Serb. Nowinow.

Rolnh pohonež, kif nepije, može jutrh ſlužbu doſtač pola landrychtaaja Žieschanča na Židowje.

W Nowej Wſy pola Neſmacžida je živnoſć, 13 akrow a 22 prutow ležomnoſcziow wopſchijaza, bes wumeńska, ſe ſwobodneje ruki na pschedau a je wscho dalsche ſhonicž pola pekarja w Neſmacžidle.

Jako woſebje rjane a zylje hóbne **jutrowne dary** moža ſo ſhledowaze dobre knihi porucžecj:

Lutherowa domjaza postilla, wopſchijaza předowanja na wſchitke nedželske a ſwiate dny, wot Lutheru ſameho ſpižane a předowane. Renie ſwjasana w koži 4 tl., neſwjasana 3 tl.

Arndtowa Paradis-Sarodka.

Předowanja na wsche nedželske a ſwiate dny, ſpižane wot ſławneho předarja Arndta.

Bogatzkeho Schaz-Kaschcjič.

Modlitwy a ſpijewy na koždý dženij ljeta. Spižane wot Bogatzkeho a ſ nowa pschedadžene wot J. Kiliana.

Tute knihi ſu najreñſhi a najſlepſhi dar, kif može ſo niž jeno k ſelenemu ſchtwörtkej, ale tež k narodnemu dnu a k twažej dac̄. Wone ſu poſkad, kotryž ani molje ani ſersaw nežern a wostanu doponnecje ſa zyle živenje.

Hewak moža ſo tež porucžecj:

Nikodemusowe Knizki	7½ nſl.
To Evangeliske Sadjerjenje	4
Zyrkwinij Klucz wot Löschera	5
Medowe Krepki	5
Trepena k Heli a Pucz k Paradisu	2½
Pojdanczka	4
Lutherowe dživne wjehcjenja	2
Porstowe krótkie Noſwucženje	2
Wſchitke tute knihi ma na pschedau	
F. A. Reichel w Budyschinje.	

Džensa rano 1/4 hodžinow je nam luby Bóh mału džowčicku woſradžil.

W Nosačieach, 7. měra 1861.

Bartko.

Serbske Nowiny.

Za nawěštiki, kiž maja so
w wudawańi Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kózde číslo płaći 6 np.
Štwortlétta předpłata pola
wudawaria 66 np. a na
kral. saks. pósće 7½ nsl.

Číslo 11.

16. měrca.

Léto 1861.

Wopříječe: Wosjewenje. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. S Kschischowa. S Wuskodajina. S Kulowa. S Semiz. S Brješy. — Djewecjaschyrzeta herbska Boža ſtužba w kſchijnej žyrki w Dreždjanach. — Kebjubuje lubi Sserbjo — a wostanče pjevne ſtróbi! — Do archaeologiskeho musea Macicy S. — Přílopk. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesce. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

W o s j e w e n j e,

pschipschězenje spomneneje třieschněje papý jako surrogat twerdeho krywa nastupaze.

Pod džiwanjom na §. 3 wukasa, kryczie třieschnou papu a třieschnym ſylzow nastupazeho, wot 29. ſeptembra 1859, ſo ſ tutym wosjewuje, ſo je třieschna papu ſ fabriki Körle Stallinga (firma Stalling a Co.) we Warszawjenie we ſakſkomeiningſtim wójwodſtvi po ſčinenym pschepytanju a ſpytowanym palenju jako surrogat (ſaſtupenje) twerdeho krywa hac̄ na dalshe pschipoſnata.

Dokelž je ſo wot fabrikanta třieschněje papý, Wilhelma Stallinga w Niederau wosjewiko, ſo budže wón w fabrikazii taſteje papy pod firmu „Stalling a Co. in Niederau“ bes pschemjenena dale pokraczowac̄, dha ſo pschipoſnace wot 15. ſeptember ē. l. ſ tutym na runje spomnenu firmu pscheneze.

W Draždjanach, 27. februara 1861.

Ministerſtwo ſnutſkomu ch na ležnoſc̄zow.

Ca'ministra: Kohlschütter.

Schmiedel, S.

Swětne podawki.

Sakſka. Wobžedžerjom taſkich krajnorentowych listow (Landrentenbriefe), kotrychž daňske listna jenož hac̄ do jutrow. t. l. dožahaja, ſo ſ nawedzenju dawa, ſo mōža ſo nowe daňske listna wot 2. haperleje 1861 na landrentenbanku w Draždjanach dostac̄.

Pru ſy. Varlinsli polizaſki pschedfyda je, kaž jendželske nowinę piſajā, ſapóglanza Vincu na duell požadał, dokelž je tutón na ſejmje trochu džiwnie na neho ſpominat. — Prjenja komora je ſakon, zivilneho mandželſtwa dla wot ministerſtwa prijódskoſoženym, ſ wulſkej wetschinu ſacziſla. — S Neapela je poweſcz pschischka, ſo je ſo zitadella w Meſinje 13. mjerza po dodała a ſo je ſo to najſkere tež ſ poſlenej malej twerdiſtnu predawſchego neapelskeho kraſka ſtaka. Tuta rjeka Civitella a je ſo lohlo dojč tež po dodała, tak ſo ma Viktor, Emanuel njekto wſchón neapelski kraj w ſwojej mozy. — S Petersburga piſajā: Dako bje khejzorowý pôſki minister Karnizki do Petersburga pschijjeſ, ſkasa jeho khejzor huydom ſ ſebi, teho runja tež ministra Goręčakowa, ſenatskeho pschedfydu Bludowa a ſwojeho pôſkeho, w Petersburga bydlazeho, miniftra Tymowskeho. Schto je ſo wot nich wuradzawalo, to neje ſnate, tola bu huydom potom khejzorowe wotmoſwenje na pôſku petiziu wosjewene. W tutym,

na weſča Goręčakowa we Warszawje adresziowanym, wotmoſwenju priji khejzor bes druhim: „Ja chzu petizu, mi pôſlamu, tak wobhlaſacz, kaž by žana neſchischka abo jako býchu ju mi ſ pschelhwanja pôſkali. Tola móžu ja wobkručec̄, ſo budu ja staroſez na poljepſchenja ſkoſowac̄, kotrež ſo w ruſowſkim khejzorstwie po požadanju nowſchego čaſu ſtac̄ dyrbja. Sa ſwojich pođdanow w pôſkim kraleſtvoje budu ſo ja runje tol ſwjeru starac̄ a woni džje ſu to hýzom hac̄ dotal na wodžili, ſo chzu jim ja na dobrotač nowſchego čaſa tež džiel brac̄ dac̄. Taſte wotpoſladanja mam ja hiſczeje pschey a žadam ſebi teho dla, ſo býchu ſo te ſame ſ nečaſtym požadanemi neſadžjewale a ſkaſyle. Ja budu ſwoje pschipschoscze dopelneč, nebudu pač neporjad ezerpic̄. S neporjadom ſo ničo twaric̄ nehodži. Wón jenož dowjeru ſkaſy a pokraczowanje ſahezi, kotrež ſpomožec̄ ie moje ſwjerne wotpoſladanje, kaž móžu to ſylnje wobkručec̄.“ — S tuteho wotmoſwenja je widzec̄, ſo khejzor to, ſktož je ſo dotal ſtaſo, na žane waschuje khostac̄ nochze; ſo pač wón, hdyž ſaſo njeſkajka hara wudhri, kruče pschecžiwo nemjeruikam ſakročic̄ da. Skónečnje lubi wón, ſo chze pôſkemu ſudej wſchje poljepſchenja ſpožejic̄, kotrež ſebi nietzſiſti čaſ ſada, ale ſo to tak khejzje neindže a ſo dyrbja teho dla Polazh ſejerpliwoſc̄ mječž.

Rakušy. Dokelž budža krajne sejmy hžom 6. haperleje wotewrene, dha ho njecko po wschej Rakuskej sa wólby sapózlanzow wetsche abo mensche pschijothy cjinja. W Czechach staj dwaj wuberka hromadu stupkoj, kotrejž ludzom kandidatorów i wuwoljenju prjód-stajatoj, menujž jedyn cjeskii, kž swobodnośmyleńcch wjernych Czechow porucza, a jedyn niemski, kž zentralisowanych pschecziwoślowjanskich Niemzow podtykuje. Prjenschi wuberk wobsteji se stawisnarja Palazkého a druhich mužow, kž se wschemi narodami, w Czechach bydlazimi, derje mjenja a sa wsche rune prawo žadaja, poslenschi wobsteji tak woszbeje i niemskich profesarow, kotrejž je predawskie rakuske ministerstwo do Prahi powołalo a jim dobre skuzby dalo, so bychú cjesku narodnosć cim bôle podczischowacž pomhali. To su woni tež swjemu cjinili a chedža hiscze njecko dale sa to skutkowacž, so by ho cjeskej ryczi jeje prawo nedostało. Ale to ho jim wjescze neporadzi, pschetoz jeli rakuske knežestwo swojim narodam jenož jeniczu schickżtu swobody wostaji, dha hinak pschinč nemôže, hacž so słowjaniski lud w Rakusach po časzu na prjene mjesto stupi. — Pschi gmejnskich wólsbach w Prashy je cjeska strona i wetscha dobýka a mužojo laž Palazki, Rieger, Brauner, Riesacz a t. d. buchu i wuslej wetschinu hlošow do gmejnskeje radu wuwoleni. — Khježor je na prjistwu sahrebškeho wotresa w Khrowatskej poškuchal a wuherskim Sserbam porucil, so bychú skere ljepe herbsti sejm wotdžerželi a na tym samym wobsankuły, hacž chedža ho i tak menowanej herbstej Wojwodinu i Wuherskej pschidželicž. Wuherski minister chyžsche jich i možu pschidželicž, schtož pak budžsche sa Sserbow najwetscha neprawda byla. Duž ho woni pschecziwo tajke mu pschidžienju saperachu a jich khrowatzy bratſja jim tež pomhachu, tak so je njecko Sserbam wot khježora do wole date, so moža cjinicž, schtož chedža. We Wuherskej su Mladzario na tóne skutk tak nemdri, so tamniškim nowinam nejšu dorwolili, khježorowy, herbskeje Wojwodinę dla wudath, wukas wotczischecž. Woni chedža menujž, so by we Wuherskej jenož jich madzarska narodnosć prawo mješa, a podczischujuja wsche druhe narodnosće na wsche mózne waschnje. Skłownjanow je pak we Wuherskej wiaz, džzli Mladzariow, a duž ſebi tamniški Skłownenjo tajke podczischowanje nochchedža dale lubiči dač. — Po doklích ljetach džeržachu w prjenich dnjach tuteho mješaza kobustarow cjeskeho muſea sažo hłownu shromadžisnu, pschetoz nimale džesacž ljet bje rakuske niemzowaze ministerstwo skutkowanje tu-teho cjeskeho towarstwa sadžewacž pytalo. S jednaniow na spomnenej shromadžisnej shonim, so ma cjeska macizja, i muſeom sienoczena, w tu kwiſlu 85,000 ſcheknakow ſamōzenja. Sa pschedsydu muſea bu hrabja Klem-Martiniz a sa mjestopſchedsydu wierch Schwarzen-

berg wuwoleny, do wuberka wuwolichu ho pak bes druhinski stawisnat Palazki, hrabja Harach a t. d.

Franzofika. Rycž, kotrejž je prynz Napoleon w franzowskej prjenej komorje pschecziwo bamžej a pschecziwo rakuskemu knežestwu džeržak, je wele powedanja po wschej Europje načinila a to cim bôle, dokelž ſebi kóždy myſli, so je to, schtož je prynz prajik, wjescze tež po myſli khježora. Jeli temu tač, dha hinak ne-pschindže, hacž so budža bamžej w bližšim časzu jeho swjetne knežstwo wsate, tak so wón dale wobžedzef romskich krajow nebudže, ale te ſame nowemu italskemu králej pschipadnu. Prynz Napoleon mjenecže, so budža bamž duchomne cim ljepe ſtukowacž móz, hdž žane swjetne wobžedzenstwo wjazh neſmijeje, a wuprojí ho w njeckotrym nastupanju bamža dla tak hrubje, so ho to wotczischecž nehodži. Tež rekn tutón prynz, so dyrbi Venezianska po časzu i Italii ſlushecz. Beho rycž je ho Italiskim wubernje lubila a ſu ju tam we wschitliq nowinach doſkownje wotczischecželi. Tež je khježor Napoleon prynzej swoje ſpodbobanje nad tej ſamej listnie wuprajik. — Fendzelske ministerstwo chze do teho ſwolicz, so by franzowske wójsko hacž do 15. junija w Shrii wostalo. — Prynz Napoleon chze ho bórsh na njeckotry čaž do Italije podacž.

Italia. Kaž ho ſda, dha chze khježor Napoleon ſi bamžom tač cjinicž, kaž i predawskim neapelskim králem, to je, wón chze ho wo to staracž, so by ſo bamžowej parſhonje žana ſchimba neſtaka, nochze pak Sardiniskim napschecziwo ſtupicž, hdž czi pschindu a Rom a romske kraje wobžadža a Viktora Emanuela w Romje ſa italskeho krála krónuja. Hacž bamž potom w Romje wostane abo ho ſnadž do Niemzow abo do Schpanſkej poda, neje ſnate. — Kommandant meſinſteje zitadelle ſo hiscze pooddač neje. Duž je jemu sardiniski general Cialdini prajicž dał, so budž ſi nimi a ſi jeho ludzimi jako ſi rubeznikami wobkhadzeč, jest woni na mjesto Mezinu, kotrejž pod zitadellu leži, tſjeſleja. — Predawski neapelski král chze tak doſko w Romje wotacž, kaž tam bamž wostane.

Polska. W Polskej je ſi mjerom, ale wot khježora hiscze po ſane wotmoſlenje na prjistwu Polakow pschischko neje, tež neje khježorski namjeſtnik, wierch Gorczakow, we Warszawie w ſwojim dotalnym ſtukowanju ničo pschemjeniš a ſda ho, so wón wot khježora tež hiscze žanu porucznosć dostač neje, ſak dyrbi ſo dale ſadžecž. Bes tym shromadžuje wón wjazh a wjazh wójska we warszawskiej twardžisnje, Modlin pomenowanej; ale ſi wójskom ſo w Polskej tež ničo do rjady ſtajicž nebudže, dokelž lud revoluziu nečini a žanu bróni pschecziwo Ruzam nepoſbjehne. Polſki lud w tu kwiſlu ničo dale nečini, hacž ſo na wsche waschnje ſwoju nespokojoſc ſi dotalnymi wob-

stejenemi połasuje, to pał nehodži so s wojskami wotstronice, ale s tym, so ho nespodobne wobstejenja poljepscha. — Dokelž khejzor Alexander najskere žam newje, što by w nastupanju Polskiej czinici mjeł, dha je pschikasał, so by jeho pôłski, we Warszawje bydlazh, minister Karnicki hnydom s nemu do Petersburga pschijsie a jemu wscho rosklad. Alexander je ſebi lohko doſcž myſlik, so je we Warszawje krawna a ſurowa revoluzia wudržita. To može jedyn s teho spôsnacj, kał je wón s Gorčakowom telegrafszych jednak. Depesche bježu tajtele. S Warszawy: Sbjekl iudyl! S Petersburga: Podcziszcze jón! S Warszawy: To je ho ſtało. S Petersburga: Wele morwych? S Warszawy: Sluda ſuſjeſz morwych a ſuſjeſz ranemnych. S Petersburga: A kał wele s nasheje stronj? S Warszawy: Ničtón morw, ničtón ranem. S Petersburga: Kał wele brónje e ſbjekarjam wotewſateje? S Warszawy: Žana broń jim neje wotewſata. S Petersburga: Da tu zylu wjez nerofymju; poſczelcze mi ministra Karnickiego. — Hač dotal we Warszawje mjeszczanski wuberl s nowym polizajmischtrrom Paułuzziom na porjad hłada a neje ho tež žana hara ſtała. Paž jedyn widzi, dha je roſomna, roſhladna strona bes Polakami dobyta a revoluzionařna je pschichrala. Pschetož to tola kóždy roſomny čłowiek widzi, so ho Polakam žana revoluzia radzic nemôže, dokelž woni w zlym kraju žaneje tſjelsky nimaja. A hdh bježu tež doſcž brónje mjełi, dha dyrbeli tola hisheze pschichralacj, dokelž je pschemoz na ruskzej stronje a pruske a rakuske kriejerſtvo tež pschecjivo Polakam ſteji. Denož psches tak menowane paſiwnye pschecjivene mjaža Polazh ſtruktuwacj a jeli ho to khejzorj Aleksandrij wostudzi, dha može bjež, so ſnadž jim njeſto ſi ljeſchemu ſčini; jeli jemu pał wscho jene, hač ſu Polazh ſpokojni abo nespokojni, dha pschi starym wostane.

Amerika. Hač dotal je ſydom połodniſkich krajow wot unije wotpamylko. Wone rjekaja: Texas, Südkarolina, Georgia, Alabama, Misisipi, Florida a Louisiana a ſu teho dla wot połnōznoamerikanskeje unije wotpamli, dokelž je nowowuſwoleny amerikanskí preſident Lincoln nepscheczel ſchłovinstwa a dokelž maja ho wone bojež, so by wón ſchłovinstwo w Americy ſahacj chył. Wyſche ſpomnenych ſedmich krajow dżerži ſebi hisheze wosjom krajow ſchłovow, tute poſlensche kroje nejſu pał hač dotal wuſtupile. Wustupene krale ſu ſebi noweho pschedźdu, wjesteho Davisa wuſwolile, a tón czini njetko fe wſchej možu wójnske pschihsty, dokelž ſu jemu penes doſcž pschiswolile. Tež je wón porucil, so bježu ho wobhdlerjo wuſtupenych krajow wojerszych wobronili a ſi wobaranju hotowi bjeſi, hdh jim preſident Lincoln wójnu pschipowedże. — S Washingtona piſaja 2. mjerza: Preſident Lincoln poſczele wjazh wójſka do twerdziſnih Sumter, w Südkarolinje ležazej a wot

jeho wojskow wobħadženej, tež je wón wójnskim kódżam pschikasał, so bježu ho ſi wotjjeſdej na blokowanie a woblehenie połodniſkich pschistarow (Häfen) ſtere ſepe pschihotowale. — Kajla nepschecjelnoſć bes wobhdlerem połnozneho (ſito plahowazeho) a połodniſcheho (baromu plahowazeho) džiela amerikanskeje unije kneži, može jedyn tež ſi teho ſpôsnacj, so ho jenemu pschekupzej, kotryž do Newyorka telegrafirowaſe, ſo dyrbja jemu do Südkarolinę ſito pôžlacz, to wotwolwenje da: „Žečeje baſmu!”

Ze Serbow.

S Budyschina. Wyſkodostojne tačantske konſistorſtvo w tudomnyh njemſkich nowinach wosjewjuje, ſo ſtej ſ Dr. Maroweho wokasjana dwie ſtipendii ſa dweju, na jenym ſeminaru abo na jenej akademii abo universiſcie ſo namakazeju, romſkokatholiskej ſſerbow wuprōſnenej. — Taſke ſtipendium može najprjódžy doſtač ſſerbia ſ testatoroweho pschecjelſtwa, potom pač tež ſſerbia ſ nebelcjanſkeje woſadu, tola dyrbi a tažy tež ſerbskeje rycze mōzni bjež. (Po taſkim je ničtón doſtač nekime, liž drje ma ſerbskich starſkich, ale ſam wjazh ſerbski ryczeſz nemôže.)

S Budyschina. Po pruhowanjach wólbokmaſoſce, kotrež mjejachu 22 kandidatow wučerſtwa wot poſožicj, ſu ho njetko na naſhym krajnostawſkim ſeminaru maturitatske exami ſapocžale. Ljetſa mamy 17 abiturrentow; bes tutym ſu pecjo ſſerbio. Examinaro do buſhu do tijoh wotdžjeleniom dželjeni a ſtej prijenej dwie wotdžjeleni w bježu tuteho tydženja pruhowanje ſi doſtaču wučerſkeje kandidatury hžom wotpožikej. Examinitowani pał buſhu ſlijedowazhy ſeminaristojo. 1) Š. H. Neumann ſ Leutersdorfa, 2) E. G. Klimka ſ Oberlunnersdorfa (ſſerb), 3) E. H. Goldberg ſ Neuharthawu pola Žitawy, 4) I. E. Mjerczin ſ Lemischowa (ſſerb), 5) R. A. D. Voigt ſ Budyschina, 6) E. J. Sauer I. ſ Obersteinawa, 7) R. G. A. Sauer II. ſ Jasonzy, 8) E. E. Flügel ſ Weigsdorfa pola Žitawy, 9) G. E. Reich ſ Budyschina, 10) H. Lelansky ſ Wulkeho Dažina (ſſerb), 11) E. G. Kohlberger ſ Žitawy a 12) R. A. Mühlau ſ Eberbacha. F.

S Kſchischowa. We wročławſkich nowinach wóndanjo čitachym, ſo je kandidat duchomnſtwa, knes Jurij Bróſka ſ Budětež, pruhowanje wólbokmaſoſce kwalobnje wobſtał, a nadžiamy ſo teho dla njetko, ſo jeho bóřſy ſa ſwojego duchomnega doſtanem. S Wulkodajin a, 10. mjerza. Hžom wčera a ſa wjerawſkim mjejachym wulki meczel. Wulki wjetr ſ deſchecjom, ſ kruſami a ſnjehom pucje, pola a kuli jara rošmacja a powjetr nestrowy ſčini. Wčera popołdnju w dwjemaj hodžinomaj ſo ſylnje ſahrima a

węczor teho samego dnia ho sablyka a też móżnje fahrima, też tak wulki krypy padachu, so hirschje dżenß rano kaž male wółoste worechi na semi leżachu. (Pschi-spomnenje redakcji je. Kaž hirschim, dha je ho sandżenu sboiou też w Pomorzach hylne fahrimało a dopołdnja tuteho dnia w Jasonz hlysk do błyßowoda, k tamniszej wjezi pschiczeneneho, dyrik a ponim delje do sem je sajjek.)

S Kulowa. Sandżenu nedżelu bu na naszym torhoszczęju swjath hirsch hweçenj, na kotryž tudy wózbie teho dla spominam, dokelž je najrenischi w dalszej wókolnosći. Wón je wulki a se żeleśa laty w suatej żeleſoliętni Lauchhammeru. Hirsch ham je czorni, postawy (figury) hirschowanego sbóźnika, ś. Marije a ś. Jana hu hylne pośkoczene. Swójba tudomnego pschetupja i. Jana Hörniga, kij je jón stajicj dala, je ſ nim nasze torhoszczęjo kraſnije wudebiła. Swieczenje, kotremuž bjesche wele stow ludzi pschitomnych, mjejeſche ho tak. Najpredy spjewachu tudomni chorowi spjewarjo pod nawiedowanjom dwieju i. wużerjow hherlusch. Na to dżerzeshe nasch dostoñny i. farat Fr. Schneider dleſchu kraſnu poświeceniu rycz, a wuspjewa modlitwy, kotryž ho herwak pschi taikim hweçenju nałożuja. Njetko mōdlesche ho shromadzeń pobožny lud wózse pecz wotzenaschow temu sbóźnikoj, na kotrehož hörke czerpenje jón to hweçjo dopomnja. Hherlusch wobsamkný tule rjanu swjatožnoſć. Nech tónle hirsch daloſki potomnikow k spominanju na hirschowanego wumoznika dopomnja a nech Bóh tu swjibu żohnuje, kotryž je jón stajicj dala!

Se Semiz, 12. mjerza. We naszej blikoſci ſo njetko schyri granitowe skały wobdzialeja. Žana neleži psches schtwarzinu hodžinu wote wby. Prjenja leži na klosztyrskiej horje a je psches to psches nju napohlad dostała, jako by psjehacj bhka. Druga leži bōle k pólku nedaloſko „Klonawki“ pschi kemschazej schjezzy ſa Semiczanow a Tumiczanow; tſeča na „Hroczy“ we kótku stareho hrodziſcza na ſmijenianskich ležomnoszjach a schtzworta jenož mało kroczelow bōle k pólku na semiczaniskim wobſedzeniu. Wschitke inaja dobre hielomodre kamenje a ho we nich wele ſa wukraj dżeka. Schtzworta skała bu halle we sandżenje nasymje wot naszeho gunciuskeho a schulskeho priódſtejerja Frenzela wotewrena a hórsy po krótkim dżelje pschindzechu na dobry kameń, tak ſo mōdleshe hízom we sandżenym lječe na 20 muži tam dżelo namakač. We tej skalje hodža ho kruchi dżelacj psches dżelacj hohczow dolhe, pschetoz hu tam hromadże wišaze szieny, kij hu 15 haj 16 hohczow dolhe. Dzivne je we tutej skalje to, ſo ho tam wulki dżel stejaznych tolstych szienow namaka, kotryž na ležaznych hylnych schorpawahlach a skorach, pod kotrymž ležaze szieny hu, mōznie ſo poſbję-

huja. Sady njełotrych szienow czechne ho psches 10 lohczow dolha a poł kohęza tolsta žila najrenischedho basalta. To je najlepsche wopokaſmo, ſo pschi naſtaču teje zykleje horę najpredy woda, a potom wóhen je ſwoju dżekawosć wopokaſał. Psches wóhen a vulkaniſke storki hu te ſtejaze szieny naſtače a bes ne je ho roſeschkremy basalt faczischedział a potom ſaſo wuſtudnyk. Tuta ſkała je ſa naſchu bližschi wókolnosz teho dla wot wulkeje wažnoſcje, dokelž je wotwoženje wele lóže, hacj ſ tych druhich a ho jenož mały kuj na horku ſiedzicj treba. Schtož pał te wobdzialeane kamenje ſame naſtupa, dha možeja ho wschitke družiny dostač, kotryž ſo wot granita dželacj a trebaja. — Naſcha kalkownia budże tež we tutym naſjeczu ſaſo kózdy dżen nowopaleny kalk pschedawacj. Zyku ſhmu hu ho na ſtefniſz kalkowe kamenje ſ daloka ſem wosyke. Sa kimmersdorſſki kalk placji ſo 24 a ſa weinböhliſki pał 21 nſl. ſa kóz. — We ljetomaj 1859—60 ſtaj najenkoj Frenzel a Harnap psches 8000 kózow kalka roſ-pſchedalaſ. Sa woženje nepalenych kalkowych kameniow bu we tutym čaſu psches 2500 tl. ſaplaczonych. We jenym mjeſazu dosta direkcia ſtefniſz ſa woženje na 300 tl., ſchtož pał bje najvhyscha ſumma we jenym jenickim mjeſazu.

H.

S Brjeſhy. Tudomny dželacjef Handrij Schuster, kotryž bje rubežnego nadpada dla wobſkorženj a teho dla wot budyskeho wokrežnego ſuda k hļet-nemu zuchthausej wotſudženj, je na ſwoju appellaziu wot druheje instanzh ſa newinowateho wuprajeny.

Djewecjaschtyrzeta ſerbſka Boja ſlužba we hſchiznej žyrki w Drežđanach,

10. mjerza džeržana bjesche ſaſo bohacjje wophtana, kaž kózda druha. Wedro bje drje newobſtajne: ale hroſneho wedra ſo ſerbzy kemſcherjo neboja; a tak bjech ujetotzi dwie abo tři hodžiny daloko ſem na ſem ſchischi.

Prjedowanje po ſcjenju ſwjateho Jana 15, 18—25 hirschachym wot knesa fararia Wjazki ſ Budyschina, kotryž nam psched woči ſtaji: „Eže ho dla k hosta Jeſu ſ tón ſwjet, to rjeka: tých, kij ſo wot neho wotwobroča, ſ tał wótrymi ſko wam? 1) Ho bjech ezi, kij ſo k nemu džerža, wot ſwjernoscze pschecziwo nemu psches žamu nelubosz teho ſwjeta ſo wottraſhicz nedali, a 2) ſo bjech ezi, kij pschecziſtvo teho ſwjeta pytali hu, pokutu ežinili. — Spowiednych ludzi, kotrymž knes farat Wanak ſ Wózlinka dwózjy spowiedni rycz dżerzeshe, naſteči ſo 369.

Iako ſerbſi ſpjewar wuftupi knes kantor Pełak ſ Budyschina. — Hherluschie bjech, kaž herwak ſe „ſpjewatſkich“ wózbie wotcziſhczane, a ſpjewachu ſo

do epistole č. 11, do předowanja 77, po předowanju 79, pschi Božej wečeri 176.

Sjavanaugh Božja služba bje so jidnacích sapocjaka, a sfónčji so $\frac{3}{4}2$. — Psihichodne herbské lemnchenje smijeje so, da-li Bóh, 6. nedjelu po svjatej trojici, 7. júlija.

„Wý budzecje pčalacj a žalosčicj, ale svjet so budze wezelicj; wý pak budzecje frudni, ale wascha frudoba budze so do wezelja pšchewobročicj.“ Scj. ſw. Jan. 16, 20.

Nedžbujcje lubi Sserbjo — a wostancje pječnje stróſbi!

Híjom husejscho je so, — Bohužel! — wot naš a drugich to našhonenje činilo, so tajži ludžo, kij so s pšchedawaniem a kúpaniam ležomnoſcjom (n. psch: burſtich ſubkow, živnoſcjom a t. d.) naſadzuja a jako maklerjo tajše kúpanie a pšchedawanie wobstaruju, so pschi tajkim ſwojim vikowanju jara husto a najbóle na to waschnie **žylje nesprawni a neswiernti**, žylje **jebarſzy** wopokažu, so tých, na ktorichž ſu ſwoje wotpohladanie ſložili (teho, kij je so jím njeke pšchihileň i pšchedacju ſwojeje wjež ſeſdak), so po tajkim — prajimy — tých ſ džela ſhami w korečmach (jim pšchiptivojazj) pjanich ſeſinjia abo ſ džela ich psa noſc i temu wužija, so ich narycza a czi potom a pschi tym njekeſku kúp (pšchedan) ſ nimi ſeſinjia. Jara husto stava so tajše pšchedaczje a kúpenje na to waschnie, so pšchedawarja na ſlowach ſoja a popaduja. — A ſhto ſu ſeſjewki teho? Te ſu, so pšchedawar na ſajtra ničjo wo pšchedacju newje, so pak dyrbi, (dokelž neje žane hūtnie wotpohladanie mięk, ſwoje wobſhedzenſtwo pšchedacz), jelí čhe so prozeba ſminyč, tamnyč ſ wjestym penesom wotnamakacj. Tucži ſu ſ tym ſwoje wotpohladanie dozvili a wbohemu burej — penesh wotewſali. — Mly teho dla ſ nowa lubych Sserbow na ležnje napominam a proshymy, so nebyhu, jelí nechadža do najwetscheje ſchobu pſchinicj, žadyn prawocjim (Rechtsgeſchäft) n. psch: kúp hinač hacj w połnej ſtróſbosći wotryčeli, wobsanknili ani wukoneli, wele bóle so byhu híjom we tym, hdyž čhe ich ſhto dla kúpnich jednaniow ſobu do korečmy mięk abo tu w korečmje ſ nimi dla pšchedacza rycieč a jednacj, hýdom ſpósnali, so čhe ich tajki čłowek w korečmje wopojicj a tak prawje wujebacj.

— a.

nik Schęjepan w Budyschinje 1 popelný karancj, namakaný poła Nowej Wsy poła Nešwacjida, jaſo ſo tam dróha do Rakez atd. twaresche; 3) L. vitar Hórnik w Budyschinje 1 autograf nebo fararja Sommerra we Wotrowje, wudawarja „Winich Jeſuſoweje“, a 4) L. wužer Külman we Delnym Wujecbjie 6 kherluſhowych hkoſow ſ ludžazeho erta, kij ſo w žanych moralnych kniſach nenamakaja. Sa wſchje tele darž praji najwutrobnitschi džak

dokhowat **H. F. Wela.**

Priopk.

† Piast 15. mjerja rano w 1 hodžinje wumre kneni mandželska f. Past. prim. Kúlinga w Budyschinje jaſo nedželnica.

* W Bögendorfje poła Schweißniga ſu ru-bežniq dweju stareju mandželskeju, ktoraj bieſtaj ſa bohateju wuwokanaj, w nožy 20. februara ſkonzowali, ale penes tam žanych namakali nejſu, dokelž biechu te njeħdje druhdje ſhowane.

* W jenych podkopach bliſko Rippena padje 6. mjerja heuer Kunat ſ Borsdorfa ſ nekedžblinoſcje njeħdje 40 koħeji do hħubokoſeje a wobſkodij ſo tak, ſo na mjeſcie wumre.

* Jako 8. mjerja čjaj na ġelesniq bliſko Strehlen a ſiedjeſche, pytny lokomotivuwođer, ſo je ſo njeſchtu pſchejelo a jako potom ſa tym hlađachu, namakachu, ſo bie tam jena hħażobna džowka pſchejedjena, pôdla ko-trejeż morwe nowonarodžene džiečjatko ležesche.

* Nedaločo Kōniġstain a padje 5. mjerja 16ljetny lōđny wuczomnik F. Voigt ſ Roslaua ſ jeneho čjotma do Łobja a ſepi ſo. Teho čjotlo namakali nejſu.

* W Steinpleisu poła Werdaua wuñdje 4. mjerja w ſolni tamniſcheho mlynska wohen a ſpali ju ſ hródzu. Wohen bje wot jeho 13ljetneje pjeſtoncze ſatojeny a wuħiſedjati ſo, ſo bie tam wona híjom wohen pſched njeſotymi nedželemi tež ſatožita.

* Džieļacjet Krabec, kotorj bje pschi wohnju w Krenku w Giechach, ſchtyri džieci ſe ſtrachom ſwojego živjenja pſched ſmerezu w plementach wumohk, je wot rakuſteho ſkiezora ſlieborny ſaſtužbny ſchij dostač.

* W Europe ſo njecko ſtejnje 624 millionow gentnarjow runklizoweho zokora nadžiela a to 262 millionow w Franzowſkej, 160 w Njemzach, 100 w Raſuſej, 50 w Ruſowſkej a 30 w Belgijſej.

S Meſimy ſo piſche: Deserteurjo powedojo, ſo w gitadelli nespoſojnoſej a neporiadk ſneži. Sardinsjy budža ſa tydjen ſak daloko pſchihotowani, ſo budža gitadelli bombardowacj móz.

* S Petersburga ſu do Barlina piſali, ſo budže wójsko w Poſtej jara powetſchene.

Do archaeologiskeho musea Maćicy S.

ſu dale darili: 1. L. gymnaſiaſt Čeſla ſ Budyschina 1 popelný karancj (popelnizu, urnu); 2) L. rycerj

* W Dražđanach je šo 11. mjerza tak mewnowany Apolloosalon wotpalił. Won lont na ptaczej fuzy sieješče a kocjmarstwo we nim bje wot hoscjow jara wopytane.

* W Barlinje bu 28. februara dwórski radžicel Esperstedt s dobom se swojej mandželskej showany. Won bje po krótkiej khoroſci, nimale 78 ljet stary, nedželu pschipoldnju wumreł. Iako ho jeho cjeſko khora mandželska, kotrej bjechu jeho smerec samecželi, pónđelu pschipoldnju sa nim praschesche, prajizy „Shto cjinti moi muž?” a jej wotmolwicu: „Won spi,” wotmolwi wona s mjerom: „To je derje, — tež ja chju spaci.” S tuthmi słowami sandželi wocij a neje wiąz y wotucjila. — Wobaj mandželskai njeſko w jenym rowje hromadze wotpocjujetaj.

* W Amerizy je w tu khwilu jara wulki nemjer a mucjenje. We wszych krajach a we wszych fatach, na wszych róžkach tam wojna, powščitkomna a wulka khromadna wojna, sbiekti a ropot hroza, kij nasskere we bližšim časzu wudyrja. Amerikantska unia, to je: swiast, we kotrym ſenotliwe amerikantske staty hromadje ſteja, pocjina roſpadowacj a ſenotliwe staty (kraje) ho wot uniſe (statneho ſcenocjeniſta) wotdzieluja. Taſke krajne roſtorki pocjahnū jeno wojny ja ſobu, niz jeno njeſk a w bližšim časzu, ale tež poſdijſcho, dokelž niz jeno wyshe wostawaza unia (t. r. te kraje, kij pschi unii wostanu) pschedzivo tym krajam, kij wotponyke ſu, wojnu powedje, ale tež ſenotliwe kraje potom ſame bes ſobu ho do wojnow dadja. Wscho ho tam k wulkim ſurowym wojnam hotuje; wojńska myſl je tam wszych kraje ſapalika a džiwi indianarjo pocjinaja ho tež na wszych stronach ſchjericj, amerikantske staty (kraje) na mesach nadpadowaſo a ludjt a ſtót morio a konzowajo, ſtakot ſapalowaſo a wurubjo. Khromadny wulkii nemjer, kij tam wschudjom s wojnu hrozy, jich we tym podpyra.

* Kuenje mandželske njemſkich kralow a wekhow ſu sa predawſhu neapelsku kralowu Mariju, dokelž je taſ wutrobicje w Gaēcze wutrača, rjany a drohi karinowy wjenz džiekač dale.

* W Jaſonjy ſu ſtetra wudyrke a je tam bes druhimi tež rychtat Freund na ne wumreł.

* Franzowſojo w tu khwilu wele konjow w Njemjach kupua. Tak bjechu woni jich w Hannoverskej wondano psches 600 kupili.

* W Nàgelſt à dtu bliſko Gothy je šo 5. mjerza psches 80 domſkich ſe wszychmi pôdlanskimi tworenemi wotpaliſto.

Hudančka.

10. Shto je nanowe a macjne džiečjo a tola Janeho čloweka ſhy?

(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje s č. 10.

9. Gersaw ſelejo ſere.

Cyrkwiinske powjesće.

Krčeni:

Michalska cyrk: Ernst Ota, Hanu Chrystianu Recj-
lez na Židowje n. ſ. — Jan Herman Theodor, E. M. Sei-
ferta, khjejerja a murerja na Židowje, ſ. — Hanja, Ernst
Gislera, cjeſekle na Židowje, dž. — Korla Bohuwjer, Jana
Raka, khjejnita w Dobruschi, ſ. — Jan Bohuwjer, Han-
drija Augusta Röhlera, khjejerja a murerja na Židowje, ſ. —
Hana Helena, Marje Madleny Wiežaſez na Židowje, n. d.

Podjanska cyrk: Jan Ernst, Pietr Krawza, wobyd-
lerja pod hrodom, ſ. — Milkawich Pawoł, Handrija Mi-
lkawicha Rehorka, krawza a khjejerja na Židowje, ſ. —
Hana Madlena, Hanu Madleny Buschiz na Židowje n. d.

Zemrjeći:

Djeń 6. mjerza: Jan Pawoł, Handrija Stoscha, bjer-
garja a pschedupza w Budyſchinje, ſ., 4 l. 8 m. 11 d. —
Amalia Hedwiga, Bevricha Wylema Hálkscha, bjergarja,
khjejerja a kowarskeho mischtra w Budyſchinje, dž., 3 l. 5 m.
25 d. — 5., Korla August, Marje Podrakez w Brjeſowje,
n. ſ., 1 l. 11 m. — Jakub, Michałka Franza Mjercjinka,
ſachrodnika w Bjelczejach. ſ., 1 l. 8 m.

Čabi ſaksko ſlezynskeje železnicy z budyskeho dworniſca.

Do Šhorela: rano 7 h. 47 m.; pſhipołnju 11 h.
40 m.; popołnju 6 h. 22 m.; wieczor 8 h. 25 m.; rano
12h. 34 m.

Do Dražđan: rano 7 h. 37 m.; dopołnja 12 h.
35 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 41 m.; w
noz 2 h. 27 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipſcu, 13. mjerza. 1 Louisd'or 5 tolar 12 ngl.
5% np.; 1 połnowažajch czerwonych ſloty abo dukat 3 toł.
3 ngl. 8 1/4 np.; winſte bankowi 68.

Płaćizna ſitow a produktow w Budyſinje
9. měrca 1861.

Dowoz: 3760 kórcow.	Płaćizna w přerézku					
	na wikač,			na bursy,		
wyšsa.	nižsa.	ſrzedzna	najwyšsa	najnižsa		
tl. ngl np.	tl. ngl np.	tl. ngl np.	tl. ngl np.	tl. ngl np.	tl. ngl np.	tl. ngl np.
Pschedzka	6 10	5 10	6 5	6 11	3 6	
Rožka	4	3 15	3 25	4		
Gejmen	3 5	2 25	3	3 5		
Borž	2 2 5	1 20	1 27	2 2 5		
Horč	5		4 25	4 25		
Woka	4		3 27	5 4		
Rjepik	6 17	5	6 12	5 6 17	5	
Jahly	6 25		6 20			
Hejdusich	4 15		4 10			
Bjerny	1 5		1	1 4		
Rana butry	16	14	15			
Kopa kłomý	5		4 25			
Zent. ſyna	25		20			

N a w ě š t n i k.

Mojemu čjescjedostojnemu predawšchemu
wucžerej,

kneſej emer. J. B. B y d l a r e j
f H u c ž i n y

ł jeho narodnemu dnej: dzen 13. mjerza 1861.

Dženža f Boža f nowa živita
Rjanty džen tak luboſnie,
Kilj ſo radoſcijne wita
Tam, hbjez džak a luboſc̄ kje.
To je Waſch džen narodny,
Wucžerjo naſch čjescjent!

Na tym dniu ſo ſhromadzec̄e
Hewak Waſche stadleſčko,
S darom hnadnym wobkruczec̄e
Swoju luboſc̄ wyloko,
Sbožopscezje wutrobie
Hnučowpolne pſchinieſe.

S džakomnoſc̄e pílne ruky
Pſchne wjenzy wiſachu,
Sserbſkich hloſow kraſine ſuki
Božu miloſc̄ khwalaču.
Tak ſo dženž tež ſ luboſc̄u
Wele na Waſh dopomnju.

Hdyž tež nejſku ſhromadženi,
Jato njehdy pſched Wami,
Egi, kij ſ džaka ſacžuczemı
Pſched Waſh hdy ſu ſtupili,
Dha jich tola wutroba
Dženža na Waſh ſponina.

Wy na kuzh Božoh' ſlowa
Wele duschow paſſecħcze,
Wſchjednie je a pſchezo ſ nowa
K ſtrowej wodže wodžesħcze,
Duschow ſbožje ležesħe
Stažne Wam na wutrobie.

Teho dla ſo wjenzy wija
W wutrobach dženž ſ pſchecžemı,
Nech Bož tež to moje pſchija,
So ſo wone dopelni. —
Wón je hižom wele ljet
Gswjernje wodžil Waſh pſches ſwjet.

Tak tež Bož tón wotcžeg miły
Wedž Waſh dale po hnadij,
Wón, tón wo wſcho staroſcijwy,
Nech Waſh wſchjednie wolschewi
S cjerſtej rožu nebeſej,
Gswjatok Wam Waſch porenſczej.

Teho wózne žohnowanie
Budž a wotſan pola Waſh,
Wón Wam poſkic̄ ſarunanie
Sa wſchu prožu kóždy čaſ.
Puc̄j Waſh poſczel ſ rožemi,
Hac̄j Waſh nebjø poſtrowi!
Ernst Hatnik, seminarist.

B r u n i z a.

(Braunkohle).

Naſhim čjescjentym woteberarjam ſ tutym najpod-
wolniſcho wofſewjamoj, ſo je ſaſo rjana ſucha hrub a a
ſrjenja bruniža pſchihotowanac̄. Moji pſchedawamoj
ju po starej placzisnje a rukujemoj ſa prawu mjeru.

Brunizowe podkopki we Wnilej Dubrawje
w mjerzu 1861.

Kneschka a Schneider.

Dzen 19. mjerza t. l. dopoldnia w 9 hózjinach budże
ſo 120 kop ſhlnhch kbojnowych walcžlow na nowowę-
ſcjanſkim rebijeru ſa. hotowe penesh na pſchedawac̄.

Walcžki ſteja lohko ſ wotwoženju pſchi ſchwſeju, wot
Maſeje Subernicžki ſ Nechornej wedžazym.

W Barze 7. mjerza 1861.

Grabinske Lippske hajniſſe ſarjadtſtwu.
Wiedemann.

Cjo. 2. Serbſkich Nowinow 1861 ſo we wudawatni
tych ſamych ſaſo kupuje.

Dreivowa aufzja.

Na ſchcženčjanſkim ſjeſowym rebijeru budže ſo
ſredn 20. mjerza t. l. rano wot 9 hodžinow na herman-
čjanſkowbocžjanſkim pucžu wulſa džiela wuljeſowaneho
brewa w dolich hromabach, ſ wetſcheho džiela ſhlnne a
rjane wuzitkowe žerdže, ſa hotowe penesh na pſchedawac̄.

Lehmann, hajnik.

Grožowe broſtkaramellje

najlepſchi ſrjedk ſ wotſronenju kaſchela a ſ položenju
dýchania, kaž tež ſ swornowaniu pſche dybawoſc̄ pſchi
ſashmnenju w ſympnym čaſu.

Ša Budyschin a wokołoſc̄ w hrodowſkej hap-
thy kresla M. Džingia kóždy čaſ na pſchedan.

Eduard Grož w Wrótkawju.

Wipschedan

wschelalich würschnich tworow (Schnittwaaren) po tuncj placzisnje pola podpisaneho.

Julius Geyer

w Budyschinje, na bohatej hazi czo. 68/.

Dr. Whithowa wodzicza sa woczi

wot Dr. Gehrhardta w Altenfeldzi w Thüringske, s wiazorymi privilegiami wysokich weichow poczeszena, wopolsuji so be wschitkimi dotalnymi woczi hojazmi frjedami pshes swoje skutkowanie wschiedne jako najlahodnischia a najslepscha wodzicza w takim nastupanju, a moze so jako dopokasany hojazy a poszlynjazh frjedek a jako

wjesta pomoz sa ludzi na woczomaj biedynych

wzemu poruczecz. Wona hoji wjeszie a ruczie a be wschitkich schlodnych szewlow, wosobje pschi sahtorenju, szerpnenju, suchozji, szladowaniu a biezenju woczow, kaz tez pschi slabozji po bieldni a placzi bleckla s wulzowanjom jenoz 10 ngl. a dzjela ju jenoz wopravdzitu Traugott Gehrhardt w Altenfeldzi w Thüringskej.

Sklad sa Budyschin w hrodowskej haptzy.

R. & priv. Assikurazioni Generali w Triezje

sawjeszenja na pshedmety wschitkich družinow psche wohu horjebere, tak derje w mjestach, kaz na wbach, pod zyblowanej a zlomjanej tsejch, tak tez na ratariske pólne plody w brózniach a fajmach.

Polich a farunanja schodky placza so po pruskim courantu, pramije su tverde a tunc.

Saruczeński fonds towarzstwa: 16 millionow schlesuakow sliedora.

J. G. Richter, na mjasowym torhoschzu, wokresny agent sa Budyschina wokolnoſczi.

Sykanjowe maschiny,

dla swojego lohkeho hicza a wosobje dla swojich dobrzych nožow s lateho worzela (niz železa, kaz w c. 7 steji) a dokež su derje dzjelane, jara požadane, budza njetto kozdu žobotu na žitnych vitsach w Budyschinje wustajene. Hewak su tez tajke na pruhu date do hosczenza w Kroszczach, we Wulkim Wojsku pola bura Behra, w Hornym Wujesdzje pola hosczenzaria Friebela, na saftkim rajstaru a t. d., hdje može so jedyn pschezwjedczic, so niz jenoz skomu, ale tez klozh a merwu, hdj by tez najdrobnischa byla, derje rjesaja a dale suwaja.

Tez poruczecja so dezimalne wahi, schrotowe mlhy a wjejetiske maschiny na naisleznischo.

Hanns Wuczink

sa maschinowu fabriku Behrisch & Comp. w Lubiju.

Khwalonje snath a psches swoje hojaze skutkowanie dopokasany **broštšrop** je sažo i dostacju w hrodowskej haptzy w Budyschinje.

Dobry woczerški
dostane na woczereni w Czichonzach na Janu 1861 šlužbu.

Jene nowe horncjeriske kachle a jena latožesna, jenoz dwje lječe trebana, ponoj su hnydom tunjo na pshedan w Bonczach czo. 20.

Jedyn plonych, dwaž lohcej delka tolsth, zile dobrzych a wele wuzitkowego drewa posliczony, je na pshedan. Hdje? to je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Wuchomnik pytany.

Sa jene materialtwo rowe, tobakowe a bartowowe khamy so mloži čłowei, kij ma potrebne schulske wiedomnosće, jako wuchomnik pyta. Hdje? to wosiewi wudawarnja Serb. Nowinow.

Dobry kosej a zokor, palenž w czwiczkach a zygarz pshedawa tunjo

Ludw. Eccius s napschecja kaseru.

Jato šlužbenaj so jenoz s tutym poruczataj
Adelheida Neumerkelez,
August Bartko.
W Budyschinje, 10. mjerza 1861.

Khrystla Krawcec,

Gustav Adolf Kulman,

wnčer,

jako slubjenaj.

W Spaloch, 4. měrca 1861.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawarni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kózde číslo płaći 6 np.
Štvorlétina předplata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Cislo 12.

23. měrca.

Lěto 1861.

Wopřijeé: K na wiedzenju. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschima. S Kschischowa. Se Schipkawow. S Rakez. — Šak so nam evangelissim Serbam w budyskej pjetrowskej wojsabje dže. — Přilopk. — Hans Depla a Mots Tunka. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesce. — Čahi sakskošlezynskeje železnicey z budyskeho dwórnišča. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

K na wiedzenju.

Egi ſami czeſčenii woteberarjo Sserbskich Nowinow, kotsiž chzedža fa
ne na druhé ſchtwörtljetu 1861 do předka placzic, nech njetko 66 np. we
wudawarni Sserbskich Nowinow wotedadža.

Redakzia.

Swětne podawki.

Sakſka. Budyska krajska direkcia s wukasom
wot 12. mjerza t. l. gmejnau ſakaſuje, jich khudych i
ljeſchemu weſneje khudzinskeje počladniſy na ſmilnych
darach loſaſkeho a budarjoweho wustawa pschitrofzeč. (My tón wukas fa tydžen pschinetemy.) — Kralovſke
hamitske hetmanſtvo napomina knieſtwa a gmejny, ſo
výchdu hmydom a i ſminenju vojerskeje egekuſije na dró-
hach a puczach nahromadženj nerjad woſtronili, wu-
jjeſdžene kolije wurunali, pschjerow ſbjehnyli a pschi
poždžiſho ſaſtupenym dobrým wedrje dróhi tak do rjadu
ſtaſili, koz ſo ſluſhá; — jjeſdžerjam a ſórmam a paſ
porucza, ſo nevýchdu woſh bôle wobčeželi, dyžli puce a
dróhi njetko ſnecj móža. — Dla nationalſtterije ſo
woſſewiuje, ſo je ſapiž dobytkow cijſchęzaj a ſo wot
Inihařinow ſa 6 nsl. pschedawa. Vojh móža ſo 10.
haperleje do Dražđan na to waſčenje ſlacz ſapocžec,
taž je predy woſſewene.

Pruſh. Dofež je womka knenie krónprynzeſhy, ſwidowena kentska wójvodka, wumreka, dha je ſo
krónprynzeſhy na do ſendzelskeje podala. — Prjenja komora je ſapobſlana Armina namet, „ſo by ſo dohodny
dawok (Einkommensteuer) powyſhilit“ ſa dobrý ſpôſnala. Wona čhe ſo psches to ſalonja ſmincž, ſo výchdu ſo
wot dawkok ſwobodnych ležomnoſczech pschichodnje dawki
dawacj dyrbjake. — Ministerſtvo je pschecziwo Armi-
nowemu nametej. — To je džiwnje, ſo prjenja komora
wſchitke ſalonje, wot ministerſtwa i wuradžowanju
prijodkoſožene, hižom njeſotre ſjeta ſa ſobu ſacifluje, a
ſo potom ſaſo ministerſtvo ſ tym ſpokojom uſje, ſhtož
prjenja komora ſe ſwojeje woſje postaji. Jeli ſo nemo-
li, dha je tuta komora ſpomneny dawok wot ležom-

nosczech hižom tſi krož ſacifluje a ſalon wo ſivilnym
mandželſtvo tež teſko ras. Hač budže ministerſtvo ſ
taſkej prjenç komoru dale hiž móz, to dyrbí ſo bóſky
poſkaſacj; po prawym dyrbjaku wone wotſtupicj, dokež
ſo pruska prjenja komora roſpuſhczicj nehodži. — ſ
Petersburga piſaja, ſo je khježor Alexander hižom
dljeſchi čjaſh pschi ſkóncznych wuradžowanjach wo ſahna-
eju newoſtwa (leibeigenſtwa) ſam pódla był a ſam
piſecziwo wſchitkim napadam ſwojich miniftrów a radži-
czelow mužnje a mudrje ryežal a taž ſkónczne doſtač,
ſo je jeho wola w najwažniſtch kruhach dobyła.
Džen 25. februara hjeſche požlene wuradžowanje w
tutej naležnoſczi. Khježor paſ je poſtajit: „Newoſ-
nih doſtanu h n y d o m ſwobodu ſwojeje woſoby
(parſchony). Burjo doſtanu dom a ſahrodu darmo a
wojetu mjeru ležomnoſczech po placzisnje, wot ſalonja
poſtajenjej. Hervak móža ſebi ſwoje ſubka psches ſu-
powanje druhich ležomnoſczech powetschicj a t. d.“ A
ſo budža tute wažne poſtajenia ſe wſchijeni mene waž-
nymi, tudy nespomnenymi, poſtajenemi wjeſcje dopelniene,
ſa to rukuje khježorova wola a to, ſo je wón weli-
keho knjasa Konstantina ſa pschedzydu wuberka pomeno-
wak, kotrež ma tu wjeſe ſtere ljepe do ſkutka ſtaſicj. — ſ
Poſſeje pschihadžea poweſcje, ſo čhe khježor Alexander
Polakam w njeſotrych najnuſniſtch wjeſach i
woli vjeſ. Maſſere wón najprjódžy pschiswoli, ſo ſmje
ſo poſlka universita we Warszawie ſ nowa do živenja
ſawoſkacj, taž ſo poſlka mlodoſej netreba na daloke
ruſſe universith ſtudowacj hiž. Dale čhe wón peča
poſlku krajnu radu poſtajicj a mjeſtam woſpuſhczicj,
ſo ſmježda ſwoje wſchinoſczie ſame po ſwojej woli
wuwolecž.

Rakušy. Saundžen thđen mjejachu w tak menovaných ſłowjanſkonjemſkih krajach rakuſkeho khježorſta jara nusnje, pſchetoz pónđzeli ſo wot wšow a hredu ſo wot mjeſtow ſapóšlanzy fa ſejm wuſwolachu. Se bužodnih Čechow ſu nam pónđzelsche wólby ſnate a je čjeſke narodna ſtrona dobyla, tak ſo ſu s wetscha tajzy kandidaczi wuſwoleni, kotryhž bjeſche čjeſki narodny wuberl prjódſtajil. Naſkere je pſchi hredniſkih wolsbach ta ſama ſtrona dobycze mječa, tak ſo ſmjeje pſchichodnih čjeſki ſejm wo prawdze tež narodnočjeſki napohlad, woſebje dokež naſkere ſemjanszy ſapóšlanzy tež ſ wetscha k čjeſkej ſtronje pſchistupja. — W Prayh džeržeshe ſo 13. mjerza w jenej zyrkti mſcha fa Polakow, kotryhž bjechu wóndanjo we Warschawje ſatſjelili. Ke mſchi bje wele Polakow a wetschi džicil čjeſkih ſtudentow pſchichko. — Ministerſtwo je vorucžilo, ſo ma ſo na gymnaſiach, hđež je wetschina ſchulerjow čjeſka, ſ pomozu čjeſkeje rycze wučžic. W čjeſkih elementarnyh ſhulach na wſach ſo jenož čjeſky wučži a je pſchikafane, ſo by ſo to wot jutrow tež w čjeſkih mjeſtach na to waſchnje ſtačo. — W kaſkej čjeſci wodžer čjeſkeje narodneje ſtrony, ſtawiſnac Palazki, w Čechach ſteji, može jedyn ſ teho ſpōnač, ſo ſu jemu ſa jedyn thđen ſ woſmih mjeſtow čjeſne mjeſčanſtwo póſkali a jeho w peczoch wólbnih wokrežach ſa ſapóšlanza wuſwolili. — Khrowatski ſejm ſo 14. haperleje ſeñđe a ma na nim tež Dalmazia a tak menovana wojerſka Hraniza ſastupena bjež. Dalmazia je zylje ſłowjanski kraj, hđež tu ſamu ſerbſku rycz rycza, kaž w Khrowatskej a Slavouſkej, jenož w njekotryh dalmatſkih mjeſtach je njeſhto italskih a njemſkih pſchekupzow a ſaſtojnkorow, kotiž na wſche waſchnje pſchecziwo ſjenocjenju Dalmazije a Khrowazije ſtukuija. Woſebje je mjeſto Rjeka (Fiume), hđež mjeſchęzaufa rada ſ Italijanow wobſteji, hacž runje ſu wobhderjo ſ wetscha ſłowjanszy, jara pſchecziwo tajkemu ſjenocjenju ſmyſlene a čhe radſho k Wuherſkej ſluſhcež, hacž k Khrowatskej. — S Wina je w thgle dnjach wele domjazeje nadobh do wuherſkeho hlowneho mjeſta Budina (Oſen) poſkaneje, dokež maja ſo w tamniſkim hrođje pſchecziwo wuhotowacž, w kotryhž budje tam rakuſki khježor pſchi ſpočatzku mjeſčaza haperleje bjdlič. — Twarenje, w kotrehož ſali budje krajna rada jednač, ſo zylje ſ nowa twari.

Franoſowſka. Franzowſam je we nowiſkim čažu ſakafane, do bamžoweho wójſka ſtupicž. — W drugej komorje ſu njekotri ſapóšlanzy twerdze ſa bamža wuſtupowali, ale wetschina je ſo tola ſa to wuprajlila, ſo ma ſo khježorej Napoleonej ſarostajicž, w tej wježi čjinicž, ſchtôž wón ſa najljeſpſe ſpōſnaje. — Khježorka Eugenia, kotraž ſ zykej wutrobu na bamžowej ſtronje ſtejſche, je ſebi hinač pſchemuſliſa a čhe pſchichodne

tak myſlicž, kaž jeje mandželſki. Wona je ſo k tajkemu mjenenju pſchitwobročila, dokež bjechu njekotri jeje sprawne dovjerenje ſje wužili.

Italia. S Roma piſaja, ſo neapelſki kral ſe ſwojej mandželſkej w bližiſhim čažu do Vajerſkeje pónđze a ſo budje tam na hrođje Biedersteinje bjdlič. — Maſka twerdziſna Civitella nebje ſo ſardinjskemu wójſku hacž do 19. mjerza poddala, tola ſo to wjescje w bližiſkih dnjach ſtane. Tačo bje ſo meziſka zitadella 13. mjerza Cialdinijej poddala, namaka tam wón 5 generalow, 150 wojſčih, 5000 wojakow a 300 kanonow, tola bjechu ſardinjsy ſchtri dny na zitadelli tſjeleč dyrbeli, predy hacž bje ſo podježiſla. — ſardinjski kral kotrehož ſu wóndanjo ſa italskemu kralu wuwołali, menuje ſo njekto w ſwojich kralowſkih piſmach: Viktor Emanuel II., ſ Božje miloſeje a ſ ludovcje wole kral italski. — Bamž Pius je wóndanjo pſched ſwojimi kardinalemi rycz džeržač, w kotrež wón bes drugim praji, ſo požadanjam žaneho nesprawnego knežerſtwa pſchitwolici nemôže, to rjeka, ſo Napoleonej a nowemu italskemu kralu wolu ſčinieč a Rom wotſtupicž nochze.

Ružowſka. Nedželu 17. mjerza je ſo khježorſki wukas woſjewiš, ſ kotrymž je newoſniſtwo (Leib-eigenſtwo) w ružowſkih krajach ſahnate. Po tutym wukatu ſu dotalni newoſniži njekto zylo ſwobodni, woni wobhrowaja ſwoj ſwobodny ſtatok ſ twarenemi, na nim natwarenymi, a doſtanu wyshe teho wjeſtu dželbu ležomnoſežow; tola dyrbja woni hiſčeje dwje lječe ſa thđen tſi dny robocžic, konz ljeta 1863 pač tež tale robota ſastane a dyrbji hacž do tuteho čaža wſchudžom nowy porjadk do žiwenja ſtupicž. — S Moskwy a ſ Petersburga piſaja, ſu ſemenjo a dotalni newoſniži ſ poſtajenemi runje ſpomneneho wukasa jara ſpokojni.

— S Warschawy piſaja, ſo je tam mjer, hacž runjež neſhu ſ khježorowym wotmoſlenjom na póſku petiziu ſpokojeni. Tola ſda ſo ſe wſchelakih ſnamenjow, ſo khježor Alexander pſcheczo njeſhto ſa Póſku ſčini, dokež je tu petiziu wobhrowač a jeje dla ſe ſwojimi ministrami wurađuje. — Wukle weſele je po wſchym póſkim kraliſtwje naſtalo, jačo ſo powoćež po kraju roſneče, ſo je dotalny wučenſki minister Muchanow we Warschawje ſe ſlužby ſtupiš. Wón bjeſche tón muž, kiž to najbole ſkaſyč wedžiſche, hdy by ſo k ljeſpſkemu Póſkemu njeſhto wot khježora ſtač abo dowoſlič mječo. Na jeho mjeſto je wjeſty Lashčyński poſtajeny.

Amerika. General Twigg, w Texasu kommandant wójſka amerikanskeje unije, je ſwojich wojakow roſpuſtečiſk a wojerſku, pſches million dollarow woſchijazu, kažu texaskim ſbježkarjam pſchepodač. Texas je meniži tež wot amerikanskeje unije wotpanyk a budža drje tam njekto Sſerbia, kiž ſu tam ežahnyli, pjeſnje ſ brónju exerzirowacž dyrbecž, ſo bjechu poſdžiſko

na wójnu hicž móhli. Pschetog bes wójny to newo-
teńdze, a dokež te kraje, kotrež su wot unije wotpaa-
nyk, žaneho wójska nimaja, dha dyrbja jich wobydlerjo
zami wojažy bycž a do bitwy czahnycž. Džitowje, kaž
so to plecze! Wey snajem wschelakich Serbow, kotriž
su wot jow do Ameriki schli, dokež so europiſeje
wójny bojaču, a hraj! my ſedzimy tudy hiſceže w
dobrym mjerje, hdž je so w Amerizy ſurowy ropot
wotthorhnyk, a su najſkere czi, kij hrožazeje wójny dla
wothal do Ameriki wuczahnycžu, runje wón najhórskim
wójnskim stracham napschecžito bježeli. Boh naš
wſchudžom wje namakač.

Ze Serbow.

S Budyschina. Wot tudomneho wokreſneho
ſuda žudzeſche so 19. mjerza nad Mikkawſchom
Šchołtu, khejezjom w Budyschinje, a nad wudowu
Domſchlowej se Židowa, dokež bjeſtaj wobſko-
dzenja džesca hacž do ſmerze, kaž tež paduchſta a
partirowania dla wobſkorzenaj. Šcholtu wuſhudžichu k
10 mjeſacznemu, Domſchlowu pač k 1 dženiskemu jaſtou.

S Budyschina. Nedželu Palmarum džerža
na Mättigowym aktuſu tudomneho gymnasia ſjawnje
ſliedowazh primanarjo rycze: 1) J. R. Schichold ſe
Satjova (Sserb) njemſki wo wójnowe Eugenu; 2)
P. G. Franka ſe Bifkopiz franzowſzy wo Bedrichu
wulſkim a Koriſi XII.; 3) E. F. Guda ſe Komorowa
(Sserb) ſacjanſzy wo Xerxesu a 4) E. M. Nächiſta ſe
Hucinu (Sserb) ſacjanſzy wo hrónčku grichiskeho
ſpiſowarja Isokrata.

S Budyschina. Sańdżenu pónđelu su so
tudy tač rjane khlamy woteworile, kaž je w naschim
mjeſeče hiſceže widzeli neſſmy. Menujzy k. J. G. Pañu
je ſwoje manufakturowe, ſuknowe a módotworowe khlamy
ſi jich dotalneho pschebylka do ſwojeje noweje, na
rózku khowneho torhoſčza a ſitneje haſhy ſtejazeje, rja-
neje khejeze pschepoſožik. Tute nowe khlamy su pjeknje
pschihotowane a pschynje wuhotowane a pschego nebuđa
tam twory dróžſche, hacž predy. Keł ſolidne wſcho je,
móže jedyn ſi teho ſudziež, so maja khlamy 7 wulſkich
ſchjerolich woſnow, hdžez ſchlenza kóždeho wokna psches
22 tl. placiž.

S Kſchischa. Nasch designowany farar k.
Bróſka je ſańdżenu nedželu k połnej ſpoloſnoſci
wſchitkich ſobuſtawow nasheje woſhady pruhowanſte
prjedowanje džeržač a je so jeho wuſwolenje ſa naschego
evangelſko-Lutherſkeho fararja janohloſnje pschipoſuako.

Se Schipka w o w. Wotrocž tudomneho bura
R. Bartka, wjedy G. Höhn a ſe Blózan, je weczor
10. mjerza po czymje a pschi ſylnym wjetru, najſkere

tež trochu napithy, do wódnika na dworje tudomneho
bura Wünschie panh a so tam tepik.

S Rakež. Tudy bježu jenemu wobydleroj winu
dawali, ſo je jeneho gjetneho hólceza tač do hlowy
prashnyk, ſo je tón ſmerze wot teho mjeł. Duž bu
hólcezowe cjele wot lekarjow ſejtowane a pokaza
so, ſo je straſhne ijetſenje wina jeho ſmerze bylo.

S Budyschina. W tutym thdženju wotpožiſhu
na evangelskim seminaru ſliedowazh seminaristojo kandi-
datiske pruhowanje: J. Jeremias ſe Delneje Kinn
(Sserb); E. E. Hinck ſe Türchawu pola Žitawu; J. A.
Pohonc ſe Noweje Wsy pola Klufſha (Sserb);
E. G. Lorenz ſe Weigsdorſa pola Žitawu a H. G.
Knöſchka ſe Gibauw.

G.

Keł ſo nam evangelskim Serbam w
budyskej pjetrowſkej woſhadze dže.

Njekotry čaſž do hód ſańdženeho lieta bjeſche w
tudomnej ſukelnej haſhy wjedy Mättig piſam) wumrek. Wón bje Sserb, jeho žona a džeczi ſu tež
Sserbjo. Pschi ſiwenju bje ſo we wſchym do ſerbskeje
michaſkeje zyrkwi, bjeſche tam k Božemu bliſu
a fe mſchi khoodžik a tam tač njekotry rjany ſerbski
kherluſki ſi naſchich krafnych ſpijewarskich ſobu ſpijewal; tež
bje ſo hewak čaſto tač wuprajik, ſo je ſerbski
kherluſki a ſerbske ſpijewanje ſa Sserba tola zylje hinaj-
ſche a reniſche, hacž njemſke. Tež jeho žona a džeczi
džerža ſo k michaſkej zyrkwi; poſleuſche tam do ſerbskeje
(michaſkeje) ſchule khoodža, woſebje jedyn hólcez,
kotryž ličta ſi ſpovedzi pónđze. — Taſo bje nan M.
wumrek, wuprajichu ſo hnydom mnosy ſobuſhulerjo,
kotriž michaſkej zyrkwi jako ſchula k cjeleſam ſobu khood-
ža a ſpijewaja, ſamo wot ſo k młodemu M. tač, ſo
čjedža rady (jako ſerbska ſchula) jeho nebočižtemu
nanę ſobu hicž a jemu wot doma po puczu a t. d.
ſerbski kherluſki wuſpijewacz — to ſo wje, darmo.
Wudowa M....kowa ſasa njek pola k. fararja mi-
chaſkeje woſhady ſa ſwojeho nebóh muža ſerbske cjeſlne
prjedowanje a woſjemi jemu pschi tym tu žadocž tam-
nych ſchuleſkih džeczi, ſi tej prōſtwu, ſo by po tajkim
ſerbska michaſka ſchula ſobu ſchla a duž a pschi rowje
(kaž tež na to w zyrkwi) ſerbski ſpijewala. Tola to
ji k. farar pschijprajec nemójeſche, ale pokaza ju ſi jeje
prōſtwu na radnu khežu, ſo by ſebi tam dowol-
noſež k tajkemu pschewodej ſe ſerbskej michaſkej ſchulu
a ſe ſerbskim ſpijewom wuprophyka, prajo, ſo to hewak
Serbam, w Budyschinje bydlazym, wot jich
wyschuoſcje wotpuſhczene neje; ſo je to ſakasane. Kóždy
budze mjenicž, ſo tu tajkeje wyschuoſcje dowolnoſcje
nebóh treba bylo pola Sserba, kij je pschi ſiwenju,
byli tež w pjetrowſkej woſhadzie bydlisk, tola hewak we

wjernoscji a faktisji se wscijem a we wscijem zyrtwin-
szy k herbskej michalskej zyrtwi pschißluschak, kotrehož
zhla herbska szwojsba, runje tež w pietrowskej woſadzie
(w mjesecje) bvdila, zyrtwinski a schulszy k michalskej
zyrtwi a schuli pschißluschka. Tola tu strowy roſom a
ſdobne žadanje, tu proſtwa a herbska narodnoſc ničjo
neplaczi! — M...kowa wudowa poda ſo na to na
r a d n u k h j e z u, ſaplačzi tam wscitko, ſhtož mjesesche
ſa poheb ſaplačzic do pjetrowskeje woſady a proſchesche
wo to, ſo by dowolene bylo, ſo bych herbske ſchulske
dzjeci ſ michalskeje ſchulje pschi pohebje wot doma
psches mjesto a na Tuchor ſobu hicž a herbski khjer-
luski ſpiewac ſmjele. — Tola jejna proſtwa ſo ji
hnydom a kručje ſapovedzi a wotpoſa, runjež hje
wſho ſaplačzila a hacž runjež dzyciu tamne temu ne-
bočicicemu a jeho ſawostajenym tu luboſc darmo wo-
poſafaczi. Tu rjekashe: „to ſo nestane!“ — S tym
hje tež hnydom prajene, ſo tež herbski michalski farar
a kantor ſ tym nebočicicim, bvirije tež tamny jeho
ſpovednih wóz a prijedat a tutón pschi kemsbach jeho
kantor a wuczeř jeho dzjeci był, pschi pohebje wot
domu psches mjesto a na pohebniſczo offizialnije ſobu
hicž, jeho tam pohebacz a poſleni ras požohnowac
neſmjetaj! — Tak je pschiſcko, ſo je na to njemſka
ſchula (hyroth ſe hyrocanskeje khejje) ſ cjelekom ſobu
ſhla, njemſki khjerluski (po pucju a pschi rowje) ſpje-
wała a ſo je njemſki duchowny ſ pjetroweje woſady
pschi rowje požohnowanje wuſpiewał. Gſerbski farar
a kantor ſe ſwojimi dzjecizmi mógeschtaj hladac, kaf
ſo njeſak pohebej abo po pohebje pschiſanknichtaj, ſo
byſchtaj w zyrtwi cjelene prijedowanje a kems wotdzer-
žakoj. Tak daloko tónle podawl. — Njeſko pak ſo
prasham: Mjenja ſnadž ludžo a to njehdje ſnanou
njemſzy duchowni pjetrowskej woſady, ſo može to Gſer-
bam wſho jene bycz, hacž ſo jim pschi pohebje njemſzy
abo herbszy ſpiewa a požohnowanje dawa, dha newjem, ſe-
tež dla ſebi Njemzy njemſzy, a niz ſnanou n. psch:
hinesiszny ſpiewac nedadža? Gſnanou by ſo jim to tež
lubilo! Gſnanou bych ſi ſrudni njemſzy ſawostajeni
ſwojego morveho ſ tajkeho jim zylje neſnateho a ne-
frojmliveho ſpiewa a khjerluscha, kotrež ſenje ani w
zyrtwi ani w domje ſobu ſpiewali ani citali neſku, a ſ tajkeho
nefrojmliveho, niz k wutrobje ſtipazeho
požohnowanja wjazh troſhta, woſchewenja a natware-
nja w ſrudobje doſtali a nadobyl, hacž hdyž ſo jim
to wscitko we ſnatej, ſryhmlivej njemſkej ryczi poda!
Se-li pak niz — dha prasham ſo, je to pola Gſerbów
hinal? Trebaſa cji drje, hdyž ſu ſrudni ſawostajeni,
pschi tajkich ſkladnoſcach, hdjež je tola husto najwjazh
troſhta a woſchewenja a natwarenja ſ Božeho ſkrova
a duchownego ſpiewa treba, — trebaſa cji mene troſhta,
mene natwarenja a mene duchownego woſchewenja,

hacž Njemzy? — Trebaſa cji mene wſchego teho a to wot
tajkich duchownych, kij ſu im we ſiwenju ſdaleni ſteja, kij
ſu im zuſy a kotrež ani ſ zyrtwie a ſchulje neſnaja?!

Kak džedža cji w zuſej ryczi, kij tola k wutrobje hicž
nemože a neidje, troſhtowac a woſchewec?!

Je dha to prawdoſc, hdyž ſo nam Gſerbam w tudomnej
pietrowskej woſadzie njemſki ſpiew a požohnowanje, a
hdyž chzem ſe cjeleku rycž mječ, ſaſo njemſka cjeleka
rycž abo prijedowanje, hdyž tež ſebi ju herbsku žadam, ſchecziwo
naſchim ſadanjam a ſwojim pschißluschnoſciam
ſchecziwo nam, ſwojim herbskim parochianam, doſcž
cjeleke nemože?!

Je to prawdoſc ſchecziwo nam, hdyž ſo nam to wſho ſapoveduje, woſebje tehdh, hdyž ſu
ſwoje wiňowatoſcje ſchecziwo pjetrowskej woſadzie,
hacž runjež ſo nam tam to, ſhtož ſebi žadam, ne-
podawa, doſelnili, t. r. wſho ſaplačzili?!

Mly ſebi myſlimy, ſo, jeli je ſo to ſtalo, t. r. pola pjet-
rowskeje woſady ſo wſho ſaplačzilo, ſo ſo potom
tajka proſtwa, kajluž ju wudowa M. mjeseshe, ſdobne
ſapovedic ſe nemohla.

Neje hžom to hubenje doſcž ſa
naſh Gſerbom w pjetrowskej woſadzie, ſo tu wot na-
ſchego woſadnego duchownſta a t. d. pschi ſkladnoſcach,
kaſež je tu mjenimy, a pschi druhich pschiſeznoſcach t. o.,
ſhtož a kaž ſebi žadam: herbski ſpiew, požohnowanje,
cjelene prijedowanje, wjerowanje, kſchcenje a
paczersku wuczu herbski doſtac nemohem a nedoſta-
wanym, a ſo dyrbimy tam tola to wſchitko ſaplačzic,
hacž runjež wo tajke wobstaranja w njemſkej ryczi husto
rodžili a ſebi je žadali nebyhmy?!

Neje to hžom hubenſta doſcž, hdyž dyrbimy potom n. psch:
cjelene prijedowanje, kotrež wot herbskeho fararja, dokež ſebi
je nuſnota a wſchelake wobſtejenja, bližši herbszy
ſcheczeljo a pobožnoſc žadaja, džeržec dawam, wo-
ſebi je ſaplačzic?

Neje to hžom žalostnje a ſrudnje
doſcž, ſo dyrbimy po tajkim dwójz ſaplačzic, jeno teho
dla, dokež tón druh (naſh woſadny duchowny) ſwoju
ſkuſbu po naſchim wot wutrobje a psches wſchelake
wobſtejenja, nuſnoty a t. d. pschiſanym a w pra-
wje ſakloženym ſadanju doſelnic ſe — zylje wot-
hlaſane wot teho, ſo ſu tajke zyrtwine wobstaranja,
kaž je tu mjenimy, we pjetrowskej woſadzie pecja dróžſhe
hacž we michalskej, hacž runje je ſo pschi kónzu tam-
neho a w tcežim džesatku tuteho ljetstotetka wucziniko,
ſo Gſerbo w pjetrowskej woſadzie nedyrbja wjazh
(wetschu ſtolu) ſaplačzic trebaſ, hacž Gſerbo pschi
michalskej zyrtwi ſaplačza! —

(Skončenje přichodnje.)

Přílopk.

* Na schwaizarském jíseoru „Bodensee“ stáj 11. mjerza wečor dvě parokobí psci wulskim wichoru na šo storčítoj, tak so je šo parokobí „Ludwig“ rošrasyla a s 13 wošobami podnurka. Kapitan a dvař matrosaj na jenym malym čjolmku šmerci čekných.

* Pruska prijena komora je nowy salón w nastupanju zivilneho mandželskwa, wot ministerstwa prjódskofozeny, s wulkej wetschinu facijsnyta.

* Jakо bje 11. mjerza wečor ejah s Magdeburga do Lipska pscijiet, nebjie schafnat Bretschneider wjazj na nim, ale namakachu jeho mantel bes dwiesmaj woſomaj wišajo a na njeſotrych koleſach phtynychu krawne ſljeny. Duž hnydom s jenej lokomotivu pomalu naſpet iſedzichu a naſſedzichu Bretschneiderové ejelo, kotrež na želeſný bes Lütschenu a Wahrenom ležesche a bje satraſchnie roſychnowane. Bretschneider bje šo najſtere njeſak pſcheladat a s wosa delje panſt.

* W Dražđanach wumre ſandženu ſredu predawſchi minister hrabja Detlev Einsiedel po krótkim ſhorym ſožu.

* W Lubiju je šo 20. mjerza jedyn piſat s piſtoliu ſatſelit; tjeho dla, je neſkate.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hans Depla. Ščto tež ſu w ſujiſ ſa woſmu doſtali?

Mots Tunka. Ja ničjo wo tym newjem. ſou dha tam hižom tſihali?

H. D. Haj, s najmenſča jeneho borana tola.

M. T. Nō, to je tola dherbato ležnje ſhyma býč, jak ſu jeho plawiſi.

H. D. S tej ſhymu ſo wſchak čjinesche, dokelž jeho w palenzu plawiachu.

M. T. Ach tak! Ale ſchtó dha je jeho tſihal?

H. D. Dwai kundroſai, kaž je ſnate.

M. T. Nō, to je najſkere dživne tſihanje bylo!

H. D. Haj, a na poſledku žaloſnije ſhmerdjeſche.

M. T. Nō nō, nech jeno ſo na ſedžu woſmu, ſo

ta wjez pſchidnoje tež hiſćeje hroſniſčo neſaſmerdži!

Spěwy.

Naſch pucž do nebeſkeho Ziona.

Tak džemij, bratſjo! hromadje
Naſch pucž tam hořje weſelje
Do nebeſkeho Ziona
Na vječný kvaſ toh' jehnecja,
Na kořž my tu wſchitzu ſhwjecji
We mlodoſeži ſimy hužom proſheni.

Ja widžu hužom naſdala
Tón wječný dom — te nebeſa.
Kak radý býč ja tola čhyt
So býč tam hužom we nim býč;
Ach! ale ja mam pſched ſobu ſhcje jow
Tón ſtracha počný ejemny ſimerný dot.

Tež tam ſo, bratſjo! neboju,
Wſchak pſci ſebi mam bibliju:
Ta ſtara ſhwjata biblija
Tón ejemny děk mi roſhwjetla,
A pſched jej' jaſným ſhwjetkom boji ſo
Tón helski welk a jeho towařtvo.

Tak ſtroſchtrje moj pucž dale du
A kak ſo tola weſelu
Hdyž nadeňdu ja towařſha,
Kiz bjež tež tam do Ziona,
Hdyž wjescje jedyn ſteči ſobu dje
A to naž ſubovaný ſbžník je.

O bratſjo! kak žno tola dwaj
Njetk džetaj wele troſchtrniſhaj
A povedataj wſchitlo ſej,
Ščto podeschlo je dotal jeſ'
A weſelje tež druhdy ſpjevala
Tón rjaný khjerluſch wot toh' jenehcja.

A ſaſje je to weſelje
Hdyž ſo tu pucžnik poſaže,
Kiz rjane ſerbſke piſmo ma:
Do nebeſkeho Ziona.
O weſelje! tak ſojo vjemny my,
So hiſćeje na tym prawym pucžu ſimy.

Cžim wjazj ſimy, — cžim ſjepo jo;
Duž ſtowarſchmy ſich wele ſo,
O džemij ſa ruku ſo wſacj
A nočemij ſo roſpórkacj;
Hdyž, bratſjo! wele hromadje ſich dje,
Dha khjetiſčho ſo tón pucž pomine.

Haj, hužom ſadý Golgatha
Sso hora Thabor widžicj da,
Tam džemij djenſha nozowacj
A koždž w jenej hićeje ſpacj,
Kiz džemij ſej djenſ hićeje natwaricj;
Duž džemij tola prawje ſpjeſtunje hićj.

Kak husto pſchindu roſpucje,
Kiz ſu tak wele khodjene
A du pſches rjane ſahrody,
Hdyž ſtajnje khlodk je luboſny,
Hdyž pſchindjeſch pak pſches wrota ſcheroke,
Tón wulhod tam we helskej huži je.

Ach lubowaný pſcheczeljo
Ach nehladajny ſadý ſo;
Haj ſwjet tón ſiwa ſa nami
So býčny tola eſakali
A praji ſo dže tež rad ſobu hićj
So dýrbimy ſo jeno ſ nim tu towařſchicj.

Sswjet wopſchijecj to nemóže,
Kak nam to tola móžno je
So be wſchoh' ſwjetnoh' weſela
My džemij naſch pucž žiwenja,
So hracie, piče, žorty, reſwanje
Nam hrječ a po taſkim tež hroſnoſej je.

Nje, to ſo jeno jim tak ſva,
My nejžny tež bes weſela;
Nje, jeno naſche weſelje
Je khjetro wele hinajſhe
A ſchtóž ſo rad we Boſh weſeli,
Tón tež ſo radý ſ namí ſtowarſchi.

Nač husto budje prajene:
To črjodla dživnych ladiji je,
Kij čchedja hinač sbózni býč,
Haj, čchedja i hradh sbóznoſćj mječ
A už psches hantnu ſachňu,
Raž je to tola wschidjom wasčnje tu.

Nie, lubowani to je jow
Ta črjodla hudyč hřejchňiow,
Kij hinač sbóznoſćj nočedja,
Hac̄ psches tu krej toh' jehnac̄ja,
A ſtotož ſa jenoh' hřejchňka ſo neſnaje,
Tón wjescze wele kroč i nam neſchidje.

A tak dha čhemyi, naſlubſhi!
We prawej wjernej luboſci
Sso pſehezo hóle ſtowarſciej
A ſiednocjeni naſch puc̄ hici,
Hac̄ pſchidženj do nowoh' Ziona
Na wjeczny kwaſ toh' Božoh' jehnec̄a.
Pjetr Mčonk.

Hudančka.

11. Mužik we kericžku
S čornej tej khaſicžku,
W czerwonym mantelu,
Kamufki we brjuſčku;
Ščto to je?
(Wuhudanje přichodnje.)
Wuhudanje s č. 11.

10. Holčka.

Cyrkwinske powjesče.

Křečenaj:

Michalska cyrkej: Jan Herman, Jana Bohumila Rulki, wobydlerja pod hrodom, ſ.

Podjanska cyrkej: Pjetr Josef, Michala Haſche, žiwnoſcjerja w Katarežach, ſ.

Zemrjetaj:

Djeń 8. mjerza: Iba Marja, Handrija Bambora, ſpediteura w Budyschinje, dž., 21. 8 m. 21 d. — 12., Jan Hurban, ſhjeñik w Delnej Linje, 81 l.

Čabi ſaksko ſlezynskeje ſteleznicy z budyskeho dwórníſca.

Do Šhorela: rano 7 h. 47 m.; počipotluju 11 h. 40 m.; popołnju 6 h. 22 m.; wieczor 8 h. 25 m.; rano 12 h. 34 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 37 m.; počipotluja 12 h. 35 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 41 m.; w nožu 2 h. 27 m.

Pjeonežna płaćizna.

W Lipſku, 21. mjerza. 1 Louisd'or 5 toler 12 nřl. $5\frac{3}{8}$ np.; 1 połnowažaz čerwony ſloth abo dukat 3 tol. 3 nřl. $8\frac{1}{4}$ np.; winsse bankowki 68.

Płaćizna ſitow a produktow w Budysinje
16. měrca 1861.

D o w o z:	Płaćizna w přerézku					
	na wikach,			na bursy,		
5110 kórcow.	wyšsa.	nižsa.	ſrzedzna	najwyšza	najnižsa.	
Pscheiza	6 10	5 10	6	6 12	5	6 2 5
Rozka	4	3 20	3 25	4		
Ječjmen	3 5	2 27	3 2	3 10	3 2	5
Wówz	2 2	5 120	2	2 7	5 2 1	3
Gróch	5		4 25	5		4 25
Woka	4		3 27	5 4		
Rjepit	6 17	5	6 12	5 6 17	5	
Jahły	6 25		6 20			
Hejdusčk	4 15		4 10			
Bjerny	1 7	5	1	1 4		
Kana butry	— 17	—	15	16		
Kopa ſłomu	5		4 25			
Zent. ſyra	— 22	5	— 20	— 27	5	— 25

N a w ě š t n i k.

S tutym najpodwólniſcho ſ nawedzenju dawam, ſo ſzym ſwoje

manuſafturowe,

Šuſnowe a módotworne ſhlamy
wot dženſniſcheho dnja do mojeho nowonatwareneho domu, mojemu dotalnemu
pſchebytkej ſ napshecža, pſchepoložil.

Ša dowſerenje, hac̄ dotal mi ſpožczenę, ſwój najnaležniſchi džak prajizy,
proſchu ja, mi to ſamo tež dale wobſhowac̄ a budu ja ſemu ſe ſwiernej ſpraw-
noſcžu doſez czinicž pytac̄.

W Budyschinje, 18. mjerza 1861.

S poczeſcowaniem
J. G. Pahn.

Manufakturowe, szuknowe a módotworowe khlamy J. G. Pahn,

na róžku to rhoscheža a žitneje hašy
poruczeja k prjodkstejazemu sajonej wulki wuberl
naljetnych mantelkow wot 1 tl. 7½ nřl. sapoczejo,
taſetowe mantille a mantelki wot 2 tl. 15 nřl. a t. d.
dobreho a derjedzerzazeho džela.

Brillantnh wuberl do ſomota a kožje twerđe ſwiaſaných njemſtch a ſerbſtch ſpjevarſtch knihy poruczeja po tunich placzisnach

Korla Horner,

Stejno: 2. buda na hewigu wot hlowneho torhſtchza pſched khježu pſchedupza k. M ſcela.

Woprawdžite würzburgske runklizowe ſymio,

kałowe, kuſrjepowe a wiſchelate druhe warenske a trawne ſymio pſchedawa najtunischo

Al. Droschüs,

na róžku žitneje a ſerbſkeje hašy.

Hölcež ſprawnych ſtarſtch, kiz che ſedlarſtmo wulkahež, nech ſo wofſewi pola ſedlarſtchego miſchtra **Wilhelma Miſlacka** na hornčerſkej hašy pôdla mjeſta Lipſka w Budyschinje.

Sa pcžolarjow.

Dobry mjeđ je na pſchedan pola Schcžjepana w Porſchizach, ſchtož ſo pcžolarjam a druhim woteberarjam ſ tutym wofſewja.

W Drobach pola Minakala je ſahrodnika živnoſć czo. 3., bes renty, ſe ſwobodneje ruki na pſchedan. — Wſcho dalsche može ſo pola wobſedjerja tam ſhonicj.

Džen 3. haperleſe t. l. ſredru dpočolija w 9 hodžinach budze ſo w bartſki m rebiere ſ jetuſtchego ſpufczejaneho drewa njehde

140 kloſtrow khójnoweho mjeſchaneho drewa
a

75 kop khójnowych walczkow na pſchedeſdžowanje ſa hotowe penesh pſchedawacj, a čhyli ſo na kupenje ſmýſleni w drewniſtchzu bes Dubra wku a Wukrancižami ſeſč.

W Barczie, 19. mjerza 1861.

Grabinſke Lippske hajniſke ſarjadniſtvo.
Wiedemann.

Jedny ploňych, dwaj kočjež delſka tolſty, zyle dobrý a wele wujſtloweho drewa poſticjazy, je na pſchedan. Hdež? to je ſhonicj we wudawarni Šerb. Nowinow.

Dobry khofej a zočor, paſenž w czwiczkach a ſygarh pſchedawa tunjo

Ludw. Eccius ſ napſchedza kaſerny.

Tsecji džen jutrow popočdnu wot 2 hodžinow budža ſo w domje hajnika na Lubenizu wiſchelate hospodarſte wježh ſa hotowe penesh na pſchedeſdžowanje pſchedawacj na cdož ſo kupowario ſ tutym pſchedeproſchu.

Na Lubenizu, 23. mjerza 1861.

Haſa, em. hajnik.

Pſchedepoženje pſchedebytka.

Dokelž ſhm ſwoje materialtworowe, toba-
rove a ſygarowe khlamy do pôdlaſtchego domu
k. Gudy pſchedepožit, vha proſchu mojich lubyh wote-
berarjow, me tež tam ſ prawje sporim wophtom poczeſcicj.

Emil Körſter
pſched garbarſtmi wrotami.

Khwalobnje ſnath a pſches ſwoje hojaze ſtuk-
wanje dopokaſanym **bróſtſyrop** je ſažo ſ
dostacju w hrodowskej haptyni w Budyschinje.

Jene nowe hornčerſke khachle a jena latožeſeſna,
jenoz dwie heče trebana, ponož ſu hnydom tunjo na
pſchedan w Bonezach czo. 20.

Wysokodſtojnemu

knesej ſuperintendentei M. Zſchuckei.

Pſchi zyrkwinnej viſitacii, kotraž ſo 29. junija 1858 we Weleczinje wotderža, bu tehdh wofſadnym praſene, ſo je juž ſ tym ſſlabinoſc̄ data, ſwoje požadanja nimo k. duchomnike a k. wucžerja, kaž tež nimo k. ſchulſtch prijodkſtejerjow, w zyrkwinych a ſchulſtch naležnoſc̄z di-
rektnje wuprajecj. Duz ſmh my Šſerbia ſ njekolymi tuđomnimi ſdobiſje miſlatymi Njermzem i tón namet ſtajili, ſo by ſo pacžerska wucžba njemſtch džecjom wofſeſje njemſki a ſerbſki wofſeſje ſerbſki doſtaſa a ſo by tuđomnich ſerbſtch ſchulſtch džecjji dla naſch tſecji wucžer tež Šſerbi byl. A hdyž my wjem, ſo ſu ſo w drugich wofſadach taſte wobčej-
owanja pſches wysoku kraloſku kraju direktiu khwalobnje wotſtronile, tak borsy hacž ſu ſo jej wofſewile, dha do-
volam ſo najpodwolniſtvo prashečz, ſchto je na tym wina, ſo ſo horla ſpomnene khaceſcijanske žadanje naſheje wo-
ſadh nedopelni?

Jedny Šſerbi weleczansſeje wofſady.

Kalf na pschedan.

Wot 1. mjerza budże wschiedne kalf, s' wotrym płomienjom paleny, tak so żadny popel wysche newostane, w mojej kalfpalerni w Kunnersdorfsje pola Chorela, kaž tež w moim skladze na dwórnischaju w Budyšinie a Pomorezach, teho runja pola f. Krala w Žiczenku a pola f. Hammermüllera w Biskopizach k dostaczu. Tež pschedawam ja na požadanje kalf po zyłych lowriach a porucząm dobry twarski a hnójny kalf, po tunej placisnje, tak so budże kózdy woteberar wjesceže s' nim derje spokojom. **J. Lorenz w Pomorezach.**

Moje dawno snate a wożebje dobre

S u c h e d r o ž d į e

posłicjam sało najdależniſcho i prjódſtejazym ſwiatym dniam. Bes thm, so nietkoſi druſy droždżepſchedawarjo druſhy lohkeho ſlaženja a porjedkoho woteberanja dla żane droždże nimaja, pschedawam je ja stajnje a poſlužuju tak tež zylo ſwojim ſerbſkim pschedzelniſam s' najcerstwiſchimi a najlepschimi droždžemi i tkanczam a druhiem peczwam. Tež wſchitke druhe tworzy k peczenju budu ja jim dobre a tunej pschedawac. To wſcho i pschedzelnemu wobledźbowanju poruczejo proſchu wo bohate wophtanje.

J. G. F. Niecksch.

Dobre stare wotležane **ugary**, wſchje družinę kureiſkich **tobakow** w roſtach, pakietkach a rjeſanych, jara wele družinow derjewonjazeho a liſkaheho ſchnipowanskeho tobaka, czorni tobak (ſa ſlot psche wſchi), stare wuberne tobaki we ſopenach pschedawa

J. G. F. Niecksch.

Gumijowe ſtupnje ſa ženske a džecji pór po 15 nſl. pschedawa **J. G. F. Niecksch.**

Wuberne dobrą hojazh **bróſtſyrop** ma na pschedan **J. G. F. Niecksch.**

Fabrikske hoſdże we wulkim wuberku zylije tunej pschedawa **J. G. F. Niecksch.**

Rameritowuſlowy mas, cement, gyps a t. d. pschedawa **J. G. F. Niecksch.**

Dobre wino

wſchelalich družinow a placisnow je stajnje pola me i dostaczu. Tež moža hoſczo pola me wino pić a wożebje namakaſia čeſegeńi kmóſſia, hdyž chzedža ſo w ſymie woħrecz abo w ſieczie woħlodzič, i temu dobru a tunju blesku wina pola podpiſaneho.

J. G. F. Niecksch.

Ssucze droždje

čjerſtwe a ſylne porucza

Herrmann Danchoff.

Ssucze droždje

ſnateje dobroſcie ma stajnje na pschedan

A. Stroſch.

 Dwajſchoſzowa kheža čo. 24 we Wuježku pola Bukez s' dwjemaj ſtromaj a ſe ſahrobu, njeſhde 24 kwadratnych brutow wulcej, budże ſo 2. haperleje 1861 popołdniju w 1 hodzinie na pschedzowanje pschedawac. Wſcho dalsche je ſhonicz pola gmeinskeho prjódſtejerja Bergholda we Wuježku.

Čiše Bjedricha Hiki w Budyšinie,

Gumiſjowe ſtupnje

trajnje poredja

C. A. C. Hofer, ſchewſki miſchr w hauensteinskej haſſy čo. 24/25.

Nowe brunopiwowe droždże

bližſhu ſredu pola

C. Bächmann
na wulcej bratrſkej haſſy

naſiļepſhi ſrjedk i wotſtronenu kaſhela a i poſloženju dychanja, kaž tež i ſwarnowanju psche dybawoſej pschi ſaſymnenju w ſymnym čaſu.

Sa Budyšin a wokolnoſeſz w hrodowſkej haſſy kneſa M. Bäſinga kózdy čaſ na pschedan.

Eduard Groß w Wrótklawiu.

3. čo. Luižiciana je wuſchlo.

Maćica Serbska.

Srjedu po jutrah 3. haperleje popołdnju wot 2 hodž. budże powſitkomna zhromadziſna towařſta Maćicy Serbskeje w hoſcencu k złotej krónje, na kotruž so wſitke sobustawy z tutym naležnje přeprouſja.

Dźeński porjad je: 1. Rozprawa wo ſkutkowanju Maćicy S.; 2. rozprawa pokladnika a knihi-kładnika; 3. rozprawy wotradow; 4. namjetu wubjerk a sobustawow; 5. wólba nowego wubjerk.

Wubjerk.

Srjedu po jutrah rano wot 9. hodž. zhromadziſo ryčeſtyny wotrjad w hoſcencu k złotej krónje.

Pismaw jedźeř.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawańni Serb. Now. při
bohatych wrótach wotedać,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawań
J. E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štwortlētna předpłata pola
wudawaria 66 np. a na
kral. saks. pósće 7½ nsl.

Číslo 13.

30. měrca.

Lěto 1861.

Wopříječe: K nawedzenju. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. S Wojerez. S Radmeriz. Se Spytz. — Kaf so nam evangelskim Serbam w budyskej pjetrowskiej woszadze dž. — Přilopk. — (Zaslane.) — Hudančka. — Cyrkwinske powjesce. — Čahi sakskošlezynskeje železnicey budyskeho dwórnišča. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

K n a w e d z e n i u.

Egi ſami czesczeni woteberarjo Sserbskich Nowinow, kotsiz chzedža ſa
ne na druhé ſchtwörtlēto 1861 do předka placicž, nech njetko 66 np. we
wudawarni Sserbskich Nowinow wotedadža.

Redita.

Swětne podawki.

Sakſka. Ministerstwo wosjewjuje, ſo maja ſo
na lěto 1861 t až dotal ſa krajnu wohensawjeſcęzu
poſtañdnicu 11 nsl. 2 np. wot 100 tl. abo 1 nsl. 4 np.
wot 25 tl. sawjeſcęſteſte ſummh ſbjeħac̄. Termiň ſa pła-
czenju je 1. haperleje a 1. oktobra. — Druha komora
je penes ſa wudawki ministerſtwa ſnukſkomnyh načę-
noſcęow ſa wetscha tak pschiſwolika, kaž ſo žadaču. —
W ſandženym lěcje je ſo w Sakſcej njehdže 12 millio-
now liſtow a psches 201 millionow penes a peněznych
wjezow po pōſce wobstarako. — Druha komora je
wóndanjo ſakon, ſnjehypanje naſtupež, wujednača.
Šda ſa tutto dželo je na krajnych dróhach na 8 np.
ſa hodžim postajena.

Pruž. Druha komora chze penes ſa powetsche-
nym wudawkom ſa wójsko jenož na jene lěto pschiſwolice
a ministerſtvo chze ſo ſa tajkim pschiſwolenjom
ſpokojicž. — Poſzg ſapóſlanzy ſu na ſejmje namet
ſtajili, ſo býchu ſo prawa óſteje rycze dla pschenjem-
zowanskich wotpoſlađanjom dale neſchiſtróžjale a ſo
dyrbja, ſo teho dla wſchitke wukas, ſa podczishezenju
poſkłe ſe rycze date, bóřsh horjeſbjehnycž. — S Warszawy
je predawski minister Wuchanow ſém pschiſjek. Na jeho
mjesto pschiñdže najſkere generalmajor Gecewicz, kotsiz
pola Polakow w dobrej čeſcji ſteji. — S Petersburga
piſaja: Iako bu khježorow wukas, ſo je newolniſtvo
(leibeigenſtvo) ſahnate, w zyrlwach čítane, padže
wſchón lud na kolena, ſo by ſo Bohu a khježorej ſa
utón wulki ſkutk džakowač. Iako khježor ſa hrodu ſtupi,
nočyjsche hurawokanje ludzi, kotsiz bjeħu ſo po wele
tarſyntach ſhromadžili, žaneho kónza brac̄. We wulki
theatru bu wot ſhromadžených tsi króz nazionalna hymna

Božo, khježora ſdjerž ſpjetwana. Zbyh džen ſo ſmernje
miny a neje ſo ani najmeniſcha nespodobnoſc w Peters-
burgu ſtaka. W Móſtwe je tež wſchitko na na jiſepe
wotdježalo. Wojeſke patrouille džieħu ſa čaſami po
haſach, ale wone ničo činič nedostachu. Wukas, kaž
ma ſo ta zhe wiew wuweſč, je we wele millionach
exemplarow wotčiſhczan, ale ludžjo jón tak ſylnuje
kuſpuja, ſo exemplar wodzahaja a ſo čiſhcer nje nowych
dočiſhczecž nemôža. — Kónz khježoroweho, newolniſtvo
ſahnawazeho, wukasa ma ſo tak: Teho dla, ty moj
pobóžny a ſmerny ludo, ſčin nad ſwojim čoſom ſnamjo
ſwiateljeho khježi a ſjenocž ſwoju modlitwu ſa naſchej, ſo
by ſo požohnowanie Boha wetschneho na tw oje přjene
ſwobodne dželo wuproſylo. — Alexander. — S Italijs
je poweſč pschiſhla, ſo je ſo tam Civitella, poſlenja tverdiſ-
na predawſtſeho neapelſkeho krala, Sardinskim poddača.

Rakuž. Krajne ſejmy rakufich ſlowjanſlo-
njeniſtich krajow ſo 6. haperleje ſapocžnu a budže pschi-
tucej ſklađnoſci po dolhím čaſu ſažo možno, wſchelake
ſlowjanſke rycze na ſjawnym mjeſte ſkliſhcež. Pschiſož
hac̄ dotal ſo ſlowjanſka rycze ſjawnje jenož w zyrlwi
trebaſche, wſchudzom druhdže bjeħu ju nimale zhe wu-
čiſhczeli. Sa čjeſkej ſejm w Brash ſu ſchtyrjo ſte-
graſojo (ſpjeſchnopisarjo) poſtajeni, kiz budža rycze čjeſez
jednazyh ſapóſlanzow tež w čjeſkej ryczi napiſowac̄,
a budža ſo te ſame potom tež ſlowo po ſlowje wot-
čiſhczecž. Na čjeſkim krajnym ſejmje budže ſo čjeſez
a njemſy ryczež, na galizyſtmi poſzg a ruſowſy, na
khrowatſko-dalmatſko-ſlawoniflmi južnoſerbſy a na wu-
herſtmi madzarsy, južnoſerbſy, ſlowakſy a rumunſy
ſo by ſo kózdej narodnoſci, ſa kotrejež ſu tam ſapó-
ſlanzy pschiſhli, poſte narodne prawo doſtako. — W

Czechach je wulka wetschyna sapóšlanzow s cijesleho luda. — So by so pražska universita skere ljepe sa słowjanskemu postojila, su Češkojo a Šklovskojo, hac̄ dotal na universicie we Winje studowaz̄, njetko shromadnje wobsankli, wot jutrow w Prahy studowac̄. Duž je so wot ministerstwa porucžilo, so býchu so po jutrah na tamníschej universicie wschelake pshchedmety w cijeskej ryezi wuc̄ic̄ poc̄zeli. — Khježor je so 28. mjerza do wuherskeho kelowneho mjeſta Peſčata podal, so by so tam sa wuherskeho krala krónowac̄ dał a wuherski hejm wotewrit. — W rakuſtich njemíſtich krajach su najbole liberałni sapóšlanz̄ wuswoleni. — We Wuherskej budže w meji wulki manœuvr wotdžeržane a so tam teho dla pshes 50,000 wójſka hromadu sc̄ezhne.

Franz o w ſka. Sednanja wo adresu, to je wo piſmo, w kotrymž je wuprajene, ſchto sapóšlanz̄ w nastupanju teho myſla, ſchtož je jim khježor pſchi wotewrenju hejma prajk, su we wobjemaj komoromaj ſkónčené, a wetschyna je khježorowe ſluklowanje a wotmyšlenja fa dobre ſpōnala. — Kajke wotpohladanje ma Napoleon w nastupanju Roma, to so w tu khlwilu s wjestoscu wuprajic̄ nehodži, tola ſda so, so tam ſvoje wójſko hifchezje njeſotry čas̄ wostají.

Italia. Po pshchedzhditwom hrabje Cavoura je njetko nowe italske ministerstwo postajene. Wone wohsteji s mužom se wſchitkich italskich krajow. — Tako bu minister Cavour wóndanjo na hejmje wot jeneho sapóšlanza prashany (interpellowany), kajke wotpohladanje Roma dla ma, wotmoliwi wón, so dyrbí nowy italski kral Rom fa kelowne mjeſto mjeſc̄, ale so chze ſebi jón jenož s dowolnoscu Napoleona wſac̄. — Wſchelake italske nowiny wudawaja, so Garibaldi w mjeſagu haperleji nadpad na Veneziansku ſzini a so Napoleon ničjo pſheczivo temu nima. Móžno wſchak by to bylo, pſchetož rakuſte ministerstwo je porucžilo, so by so s nowa 20,000 muži wójſka hnydom do Venezianskeje podalo, hac̄ runje tam hizom jara wele wojakow ſteji.

Ruſow ſka. W Polskej so po puču k hiepſhemu be wſchego ropota dale pokraczije, pſchetož Polazy su so, može rez, pſhebzjedczili, so khježor Alexander wo prawdje s nimi derje mjeni. Snamenja teho su, so ſmje so njetko wo naležnosćach polſkeho kraja w polſkich nowinach zyle ſvobodnje ryczec̄, so ſmiedza so wot wohyderjow petizije na khježora bes ſadžewka podpiſowac̄, so je we Warszawje Polak Nasawadowſki ſa polizajmischtra postajeny, so je wele Polakow, w poſlenskim časzu ſajathych, ſ jasliwa pſheczonych a t. d. Najoſebeňsche ſnamenje je pak to, so je khježor ſwojego, we Warszawje bydlazeho a wſche pſhecziwopolske ſluklowanie podperazeho, ministra Muchanowa ſe ſkuzb̄ pſchic̄ile a jemu pſchikafal, so by Polſku wopuſchzil a so do wukraja pſchedzhdil. Denic̄ki kuf hary, kotryž je so

w tých dňach w Polskej mjeſt, ſta ſo, jaſo Muchanow po ſelesnizh do Bruslej wotſiedje, pſchetož tak derje na warſhawskim dwórnischem, kaž tež na wſchelakich ſtagach jemu wſchudzom njeſotrežkuliž nelubofne ſłowo na puč ſobu dachn. Najſkere tež w Polskej dale mjer wostane, pſchetož wetschyna najważniſtich Polakow je teho mjenenja, ſo móža pola khježora jenož ſ roſomnej proſtou, niždy pak ſ gwaltom, njeſchto hódne doſtac̄.

Turkow ſka. W Herzegovinie ſu kſhefcijsienio pſheczivo turkowſkemu wójſku poſtanly a je, može rez, wſchudzom ſbili. Šteho je w Konstantinoplu taſki strach naſtał, ſo je ſultan wobsankyl, tam 40,000 wojakow poſkac̄. Hac̄ pak ſ dospołnemu wuvedzeniu tuteho wobsanklenju pſchindže, je newjeste, dokež na peneſach po brachuje.

Amerika. Š Montigomerya piſaja, ſo ſo kraje, wot amerikanskej unije wotpanene, wójny ſ uniu ſmínež nemóža. Duž ſu tute kraje poſtajili, ſo ma ſo ſ wohyderjow hnydom 50,000 muži pod brón powołac̄ a ſ wójne pſchihotowac̄.

Ze Serbow.

S Budžhina. W bjehu ſańdzeneho tydženja bu na tudomnym krajuostawſkim ſeminaru ſeminarske a proſeminarske aspirantske pruhovanie wotdžeržane. Do ſeminara bu 19 młodenzow recipitrowanych. Ćzi ſamí pak ſu: Scheibner ſ Budžhina, Männchen ſ Viſkopiz, Garten ſ Połcznizh, Nächſtar ſ Maſehez (Serb), Lehmann ſ Jasony, Netſch ſ Horneho Kunnersdorfa, Pels ſe Edzak (Serb), Händel ſ Reichenaua, Guda ſ Komorowa pola Kluksha (Serb), Frank ſ Wurzena, Teutſcher ſ Jasony, Wolf ſe ſsmerdžazej (Serb), Schaka ſ Minakata (Serb), Schneckenberg ſ Budžhina, Pjetka ſe Židowa (Serb), Schönfelder ſ Horneho Kunnersdorfa, Bernhard ſe Wjetrowa (Serb), Hess ſe Trechow a Junghänel ſ Wobsporka. — Do präparandskeho wuſtarwa bu 16 młodenzow pſchijatych. Bes tutym bjehu ſejewowaz̄ Srbjo: Kubiza ſ Buſonjy, Benčić ſ Žentez, Schmidt ſe Židowa a Niela ſ Wujesda pola Kettig.

V.

S Budžhina. Kaž ſkyschimy, dha budža njeſežiſche ſobuſtawh ſerbſkeho towarſtwa, na budýſkim gýmnasiu 1838 ſaloženeho, ſwoju ſwedzeniſku ſtetnu ſhromadzisnu ſredu po jutrah wečzor tudy wotdžeržec̄. Spomnene towarſtwo je loni ſaſo ſ radostnemu živenu wotučzilo, a budže ſnadž njeſotremužkuliž ſ jeho starých ſobuſtawow w hódz, hdyž jemu na tuto ſjenocženſtwo ſpomniſhny.

S Budžhina. Kaž ſmy ſ wjeſteho Žorka naſhonili, dha je dotalny katolicki dopoldniſchi předat

pschi tudomnej pjetrowskej zyrtwi, t. Iakub Žur, sa fararja w Schjerachowje designirowany.

S Budyschina. Nasch cjeszczny herbski krajan t. Wawrik-Jesorka, kotryž bje hacž dotal fastojuš na kralowskim pōsēje w Chemnitzu, je sa pōstmiščtra w Grimmitzschauje postajeny.

S Bojerez. Nasche tudomne nowiny pišaja: „Sa kudzych Sserbow wojerowskeho wokreha je šo s Budarjoweho woklana na ljetu 1860 do hromady 753 t. 29 nsl. 1 np. rosdželko a je w tak menowanym „Kreisblatt“ wotčiščenje, kak wele penes je na kozdu wež pschiščlo. Sajimawe je, s teho sapisa wiđecž, so we wžach, kiz su hijom 100 ljet a dajehe pschenjemčene, pschezo hishcze Sserbjia existirija.“

Pschisponnenje a praschenje redačije. Nemohk dha nam nichón s wjestoscju rosprawu dacž, kak we Wyżokim Bułtowje a tamnej woklnosczi po prawym herbski rycza abo na ejm šo tam Sserbjia wot Njemzow roseśnawaja.

S Radmeriz. W 10. čiſle tutych nowinow bje spomnene, so je šo wjesty Pisska t. s Kettli ſhubit. Tuteho su sandženy ſchtwórk tydženja s nascheje, jara hukobokeje wotwysławieñje morweho wuzčahyli. Wón je šo najskere na dompuču s drewniščeja wečor ſakludžik a po ejmje do wody panjk. Daho ejeko bu dženš psched tydženjom pod jara wulkim pschewodženjstwom cjeſnje a kſcheczijanszy poħrebane.

Se Spytez, 26. mjerza. Sandženu ſobotu popołndnu padje tudy ſynk khejnika Robla do Gjorniž a fatepi šo na mjeſeće. Djecžo, hishcze niž 4 ljeta stare, hrajkache pschi ryczy, kaž bje to hijom wele ſtom króč ejnili. Kak je šo pschelabalo, nichón newje, pschetož macž bjeſche w kheji, nan pak doma nebje. Hacž runje šo wſcha próza nałožowaſche, so by džecžo ſažo wožiwišo, dha bje tola wſcho podarmo.

Nasch nowy ejelny wōs je njetko hotowy, jenož njeshto mało wuphſchenja je hishcze treba pschižinicž, tak ſo budže ſo bórzy nałožecž hodžicž.

Schtož t. Wujanza spomnem jubelski ſwedžen nastupa, dha manž t. tej rosprawje hishcze pschistajicž, ſo je jemu tež t. farat Imitš w Hodžiju krajan wobras pod ſchkleinu s jara wožebnym poſkoczanym woblkum daryk. Bjeſche pak to wobras nascheho knesa a ſbóžnika Jezom Chrystia wyšokeje rjanosće a wot wužilnega miſchtra.

Kak ſo nam evangelskim Sserbam w budyskej pjetrowskej wožadje dje.

(Skóndenje.)

We wjestyh nastupanjach je nascha herbstoscž a narodnoſć wot pjetrowskej wožady a wſchnoſćje ſo

pschipoſnaſa; pschetož woni ſu nam Sserbam w pjetrowskej wožadžje pschiswólicž dyrbeli, ſo ſimjemy do michaſkeje zyrtwi e ſpovedzi a ſe miſchi kchodžicž a ſwoje džecži do michaſkeje ſchulje ſlacž. Tu ſu po taſtim naſcha herbska narodnoſć a naſche prawa, kiz ſ neje wužadžuju, pschipoſnate. Čežo dla nedyebla pak te ſame tež we wſchjeh druhich naſtupanjach, w naſtupanju wſchjeh druhich zyrtwinych a ſchulſkich wobstaranjow płačicž? Čežo dla ſo nam te ſapoveduſja? — Na jenej stronje a ſ džela dyrbi tu w naſtupanju naſkich ſchulſkich a zyrtwinſkich potrebnosćjow, prawow a wobſtejenjow parochialna mesa (wobžah mjeſta) płačicž — a na drugiej stronje w drugim ſažo niž! Neje tu hubena poſkožnoſć ſa naž, psches kotrūž ſo nam jeno naſche narodne, nam ſ naſcheje wot Boha ſpoženeje herbskeje rycje a narodnoſćje wužadžaze a teho dla tež Bože dla wobſtejaze, w bōjſkim tak derje kaž w cžlowiſkim pravje ſakorenene a ſakojene prawa pschitrotſjuja a ſapoveduſja?! Hdje ſapoveduſja herbszy farario a wužerjo ſwojim njenſkim wožadnym tajke ſchulſke a zyrtwinſke džela a wobstaranja, kažej je tu mjenimy, w njenſkej ryci ???! — My ſebi nižo neprave nežadamy; Boh to nedaj! Jenož naſche, Bože a prawdy dla nam pschitſtejaze prawa čhemy mjeſci! Dic̄ dla tež ženje, doniž je nedostatiemy, nebudžemy melčecž a ſa ne ryccež a ſjawnje pišacž pscheczaj! Pschetož, kaž ta wjez njetko tudy ſteji, neje wona ſa naž ničio druhe, hacž ſchleſtik-holsteinske hubenſtwol — Hdje woſtawa hewak, doniž ſo ta wjez po naſchim žadanju t. ljeptšemu ſepſhemjeni a my Sserbjio w pjetrowskej wožadžje pak to prawo, ſo ſimjemy ſo we wſchjem zyrtwinſkim a ſchulſkim t. michaſkej zyrtwi a ſchulſki džeržecž a t. nimaj pschitkuſchež abo ſožo herbskeho duchownego, kaž je to predy byko, w pjetrowskej wožadžje nedostatiemy — hdje woſtawa tak dołho dopelnenje tych pschilubenjow, kotrež je kralowske ministerſtwo psches kraju direktiu we jeje wupiſu wot 28. augusta 1849 a hewak wſchjem ſakſkim Sserbam, po taſtim tež nam Sserbam w pjetrowskej wožadžje tudy, daka? Hdje woſtawa rinoſć prawow a ſ tym tež prawdoſć, tak dołho hacž ſo nam pak herbski duchowny do naſcheje wožady neda abo pak nam to prawo nedadža, ſo Sserbjio we wſchjem, kaž je to predy po prawym tak byko, do michaſkeje wožady ſkuſcheja? Tym, kotsiž to wjerne wobſtejenje pak newedža, pak wedžicž nožzedža, čhemy tu jenož prajicž, ſo je ſo michaſka zyrtwi po prawym tym Sserbam, kiz w mjeſećje, we wobžahu pjetrowskeje wožady bydla, pschipoſnaſa a tucži ſo ſe wſchjem do neje ſapokaſali, jako Njemzam wjazhy w hodž nebje, pschi pjetrowskej zyrtwi dale herbskeho duchownego džeržecž. Po taſtim tam ſ počnym prawom ſkuſchachu a zyrtwi a ſchul ſołnje w macjernej ryci wužijachu. Poſdžiſho buchu pak ſažo ſ neje wupokaſati

a do pjetrowskeje sapokasani, hacž runje jim tu žane ho
ſerbského duchowneho wjazy nedachu. Ženo w nje-
čim malym jim, kaž horla potasachm, wotpusčicichu,
so mōžachu ſo do michaſkeje zyrkwe dzerzec̄. To jeno
bu jim do wolenie; hewal wostachu a wostanu w njem-
ſkej pjetrowskej woſadzie; tu ſo kſečcija, wjeruja, hre-
baja a t. d. njemſki — nech roſymlia abo niz! — Tola
tu nech je na dženža doſež. Teho ſpomnenja paſ ſo
tola ſminyč nemôžemy, ſo ſ tajkimi wjezami, kaž ſmy
je tu wuſtoržili, a ſ tymi wobſtejenjami, kaſtež we na-
ſtupanju naš ſſerbow w pjetrowskej woſadzie w zyrk-
winſkim njeleko placja, na žane waſchnje ſ pokojom bycz
nemôžemy. Tajke poſtajenia, kiž naš w naſkih narod-
nych prawach pſchikrótſjuja, nam poſne wuživanje na-
ſcheje macjerneje rycze, a te žadanja naſkih wutrobow
nedowoluja, nejſu — nech ſu wot kohož chzedža — ſa
tym ſhotowane, ſo bychu naſchu ſpokojnosć a dowjemu
po wychile! — Nedýrbjale na tymle wſchjem, a ſtož je ſo hižom w Nowinach wuſtoržile, doſež bycz, dha
chemy hiſćeje wjazy podobnych wjezow a podawłow
pſchinesč a je ſtarwosći wuſkoržic̄. Sſnano naš wychi-
nosć, dali Boh — tola ſkoro wuſklychi!

„Dedyn druhí ſſerb w pjetrowskej wo-
ſadzie, kiž ſo tež do michaſkeje dzer-
zec̄ dyrbi.

Priopk.

S Budyschina. Šredu w nozy je ſo wu-
woſany paduč Pjetr Łowka ſ Boschez ſ jaſtwa
wuſlamal a cjeſnyt. Po wuſnacju teho, kiž je ſ nim
ſebi, ale cjeſekat neje, je Łowka Weſor w 11 hodž.
wuliesť, w 3 hodž. paſ ſo po ſwoim ſlubenju ſaſo
wročiſt a ſwojemu towarzſhei wſchelake iſejne wjez
pſchinesč, potom je ſo paſ ſ nowa woſhalit a neje ſaſo
pſchischt.

* W Schandawje je ſo 17. mjerza 23ſjetny
woſak E. Büttner na rowje ſwojeſe hižom dawno
ſemreteje macjerje ſatſiſlit.

* W Burgu (w Pruskej) ſta ſo 18. mjerza
wulke neſbože. Tam ſo menuiž Schmelzowa ſuſkowa
fabrika palesche a padzechu nejapzy murjowane ſwiſle
fabriki tak neſbozomne delje, ſo 9 cjeſekow ſarafyku
a 4 cjeſky ranſchu.

* Šandjenu ſobotu padje w Berlinje jene
bijecjo ſe ſchwörteho poſthoda (ſchosa) jeneje kſieje,
tola paſ na hromadu perſhceje, tam w ſahrodje nary-
teje, tak ſo bes dalsheje ſchody wotenbje.

* Nowy präſident ameriſankeſe unije je
woſſewiſ, ſo wón wuſkupenje žaneho kraja cjerpič ne-
buđje, ſo buđje wón teho dla wot wſchilich ameriſan-
ſkih, po prawym Lunii ſluſčazych, krajow dawki žadac̄,

tola paſ hakle potom ſ kreſſelecjom ſakrocječi, hdyž wſchje
druhe ſtriedki ničjo nepomhaja.

* W Hüttenje bliſto Königſteina je ſo 13.
mjerza weſor tamniſki papernik do čiſta woſpalit.

* W Mokri zač pola Döbelna je wónbanjo
ſastrachny wſetr tamny weſtrnik woſpalit a gyle ſkonzoval.

(Zastane.)

W budyskich njemſkih nowinach je pod napiſmom
„Der wendische Gottesdienſt in Dresden. (Sſerbska
Boža ſlužba w Draždjanach.)“ nastawk wotcjiſtečany,
w kotrym ſo draždjanſka niemſka miſchcjanſka wychinoſeč
jara teho dla kſhwali, doſež je pſchiswolita, ſo ſmje ſo
w rjanei kſhijnej zyrkwi draždjanſkim a woſolnym ſſer-
bam ſ cjaſami ſſerbska Boža ſlužba djerzec̄. Džiwajo
na to wupraja dopiſowat njemſkih nowinow ſwoje
wutrobowe weſele nad tym, ſo ſu w Safflej ſſerbjia
a Njemž tak w kraſnej jednocje živi, na poſledku
ſkonečni paſ wón ſwoje ſłowa ſ tym napominanjom:
„Duž, Wy lubi Njemž a ſſerbjia, džice tež dale
ruſu w ruž, a nedajeſe ſo wot ſlych miſkajerow ſlie
wujec̄, koſiž ſ neduſchnym wotpohladanjom nejeboſtu
bes ludy ſyſa!“ — Tutym dobrociſiwy ſłowam my
ſ poſne wutrobu pſchikloſujemy, pſchetož prawym ſſer-
bam je pſchede wſchitkim na tym lejane, ſo bychu ſſerbska
a Njemž w luboſcji a pſchecjelnoſci bes ſobu živi
byli, a kóždy prawy ſſerb buđje tež wjescje ſe wſchei
mozu na to djerzec̄, ſo by ſo tajka luboſež a pſchecjel-
noſeč ſ jeho ſtronu ženje neſkaſty. Pſchi tajſim ſmy-
ſlenju ſmjevi ſebi paſ ſſerbjio tež wjescje žadac̄, ſo
by ſo jim, hdyž woni ſa ſwoj lud wotſtronenje wſche-
laſich neluboſnosćow ſ poſnym prawom ſalonſzy pvtaja,
tole ſa neſpcheſelſto pſchecjivo Njemžam neuklado-
waſo. Štož to cjni, je pſchikloſnik a hroſny neſpcheſel
jednoty bes ſſerbami a Njemžami! N. N.

Hudančka.

12. Honac̄ki býdli na hrođe,
W kotrym ſrimot ſpi,
Hdyž ſon honac̄ki ſadypne,
Býſt a ſrimot wuleſzi.
(Wuhudanje přichodnje.)
Wuhudanje ſ č. 11.

Schipenka.

Cyrkwiſke powjeſće.

Křečeni:

Pětrowska cyrkej: Ernst Korsla August, Jana Augusta
Spanna, bjegarja a remenetskeho miſchtra, ſ.

Michalska cyrkej: Jan Ernst, Jana Hetmana, wo-
byblerja na Židovje, ſ. — Maria August Berta, Korfje

Augusta Walbmüller, wobydlerja na Šibowje, dž. — Augusta Ernestina, Pietra Bohumíra Sahrovnika, křečníka w Makym Wellowje, dž. — Gustav Adolf, Jana Mjeta, sahrovnika a tyčerja w Dobruschi, ſ.

Podjanska cyrkaj: Hanža Hana, Pietr Hasche, žiwonoſcjerja w Saſdowje, dž. — Maria Madlena, Jana Rychtarja, žiwonoſcjerja w Nowych Bobolzach, dž. — Ernst Wylem, Korte Augusta Kiffelinga, wobydlerja na Šeokolzy ſ.

Zemrjeći:

Djen 14. mjerza: Hana, Jana Gruhla, tyčerja w Bielej Žezadach, mandželska, 39 l. — 15., Pietr Josef, Michala Hasche, žiwonoſcjerja w Ratarezach, ſ., 10 d. — 16., Hana, Jana Freunda w Delnej Kinje ſawostajena wudowa, 63 l. — 17. Maria Theresia, Augusta Bergera, kocjanica na Šeokolzy, dž., 1 l. 17 d.

Čabi saksošlezynskeje železnicy
z budyskeho dwórnisca.

Do Šhorelsca: rano 7 h. 47 m.; pschipołnju 11 h. 40 m.; popołnju 6 h. 22 m.; wieczor 8 h. 25 m.; rano 12 h. 34 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 37 m.; dopełnja 12 h. 35 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 41 m.; w noz̄ 2 h. 27 m.

Pjenježna plaćizna.

W Lipsku, 28. mjerza. 1 Louisd'or 5 tol. 12 n̄zl. 5½ np.; 1 połnowažny čerwony ſloty abo dukat 3 tol. 3 n̄zl. 8¼ np.; winske bankowki 68.

Plaćizna źitow a produktow w Budysinje
23. měrca 1861.

Dowoz: 5318 kórcow.	Plaćizna w' přerézku				
	na wikach,		na bursy,		
	wyšša.	nížša.	sríedzna.	najwyšša	najnižša.
Pschejza	11	10	10	6	5
Kožla	4	—	320	325	4
Kęzjmen	3	5	225	32	5
Worž	2	2	5	120	2
Hróč	5	—	—	425	5
Woka	4	—	—	327	5
Rijepit	6	17	5	612	5
Jahň	6	25	—	620	—
Hejdusich	4	15	—	410	—
Bjerny	1	7	5	1	4
Kana butry	—	17	—	16	—
Kopa złomu	5	—	—	425	—
Zent. ſyna	22	5	—	20	27
				5	25

N a w ě š t n i k.

S tutym najpodwólnischo f na wedzenju dawam, so ſym ſwoje

manufakturowe, ſuſnowe a módotworne fhlamy

wot dženžnisicheho dnia do mojego nowonatwareneho domu, mojemu dotalnemu

pschebýtkej f napschečza, pschepołozil.

Sa dowserenje, hac̄ dotal mi spožcene, ſwójnajnaležniſchi džak prajizy, proſchu ja, mi to ſamo tež dale wobkhowac̄ a buduja jemu ſe ſwernej ſprawnoſcju doſez czinic̄ phtac̄.

W Budyschinje, 18. mjerza 1861.

S poczeſczenjom
J. G. Pahn.

Šyfkanjowe maschinu,

dla ſwojego lohkeho hic̄a a woſebje dla ſwojich dobrých nožow f lateho worzela (niz želeſa, kaž w cz. 7 ſteji) a dokelž ſu derje džielane, jara požadane, budja nietko ſoždu ſobotu na žitnych wikach w Budyschinje ſtaſjene. Hewał ſu tež taſke na pruhu date do hofcjeniza w Křižovac̄ach, we Wulkim Woſyku pola bura Behra, w Hornym Wujesdzie pola hofcjenzarja Friebela, na ſakſlim rajtarju a t. d., hdež može ſo jedyn pschebýjedcžic̄, ſo niz jenož złomu, ale tež kloſy a merwu, hdy by tež najdrobnischa była, derje rjesaja a dale ſuwaſa.

Tež poruczeja ſo deźimalne wahi, ſchrótowe mlhny a wjejeniske maschinu na najležniſcho.

Andreas Wucžink
ſa maschinowu fabriku Behrisch & Comp. w Lubiju.

Bratrow Leder'ez balsamiske ſemſkowrechowoliſowe mydlo, jako woſebje mleč a po- reiſchaze ſpoſnate, a kruch po 3 n̄zl. 4 kr. w 1 paketku 10 n̄zl., ſtaſjene wopravdžite pschedawa

K. Pescheck, coiffeur.

Czesczenym Serbam s tutym najpodwolsnischho wosjewuju, so budze moje
bydlenje wot psychichodneje fredy na hornym Zidowje dale mostu bes schwonom
a jelenjom w mojim domje czo. ²⁵⁵ _{30.} H. Hennig, lotterijowy follekteur.

Barlinske wohensawjeszaze towarzystwo.

Salożene 1812.

Sałładny kapital 2 milionaj toler.

Tuto hizom 46 let wobstejaze towarzystwo bere sawjesczenja psche wohnjowu schkolu horje po nissich, ale
twerdych prämijach, hdzej sawjesczeni ženje nicžo dopłacjowacž netreba.

Sawjesczenja wobstara a wschie wułożowanja dawa

w Budyschinje.

J. C. Smoler, wudawař Serb. Nov.,
agent barlinského wohensawjeszazého towarzystwa.

Bajerska Koſczina

(Knochenmehl)

w nowych žitnych kórznych mſechach, darmo pschiwdathych, a

woprawdžity peruanſki guano

pschedawa, pod rukowanjom sa dobroscz, w zylym a w jenotliwym

J. G. Klingst Nachfolger,

na bohatej haſy czo. ⁸⁶/₂₄.

Nowe pernausſe lane ſymjo

najlepsze dobroscze porucza w tunach kaž tež po mjerach najtunischo

J. G. Klingst Nachfolger na bohatej haſy.

Möblowy magazin

tyſcherskeho mischtra Augusta Jannascha w Budyschinje

na bohatej haſy czo. ⁷³/₁₄ w 1. schoſu s napscęzja skoteje kicze
porucza swój ſkład moderniſkich a derje dželanych möblow s woreschinoweho, wiſchinoweho a duboweho drewa, jako
ſekretairy, piſne blida, fanapeje, fuloſte, knežniſſe, nipske a hraſne blidſta,
büffety, komody, ſchatowe fſchinje, ſchleinčane a drasthamory a t. d.,
kaž tež wſchelake družiny rohožnych ſtolzow po najtunishei placzisne.

Dremowa aufzia.

Na ſchjenczanſkim ljeſowym rejeru budze ſo ſredy,
3. haperleje t. l., rano w 9 hodzinach ſbytkna walczina
w drewniſtejach, w tak menowanych hlinianych jamach,
po loſach ſa hotowe penes ſa pschedadžowanje pscheda-
wacž.

Lehmann, hajnik.

Dremowa auſzia.

Wutoru 2. haperleje t. l. dopolnja w 10 hodzinach
budze ſo na ſdžeri dželiba brjeſowych walečkow na
pschedadžowanje pschedadacž. Schromadžiſna pschi Gott-
lōbarjowych polow pola bjarownjow.

Jan Wiejas ſ Budeſtez.

A u k z i a.

Tseczi dženj jutrow 2. haperleje popołnju wot 1 hodziny budza so we Wadzech na živnoſci czo. 13 wſchelaka mužaza draſta, jena čedliza, 1 kninja, 4 kamienje džela, 6 mandlow rizaneho lenu, kniki a druhe wjezy sa hotowe peneſy na pschedawacj.

 Herbſtowdželenja dla budze so dwajſchozowa kheja czo. 23 w ſeubſchizach, f 18, 42 dawſkimjenosćem napoložena, po ſpodobanju f polom abo bes pola

2. haperleje popołnju w 2 hodzinomaj psches weſne grycht na pschedawacj a je tam predy wſcho dalsche ſhonicz.

Starſchim,

kiž maja bluchonjemie džecji, czinju k wedzenju, so možu hiſhce njeſotre taſke nebožomne džecji tute jutry k wotczeſnenju a do ſchulſkeje wucby k ſebi wſacj. Sa bluchonjemie džeczo pruſkih ſſerbow w placiſi so mi 16 tl. ljetneje ſdy, w nastupanju druhich taſkich džecji ma so woſebje fo mnu jednacj. Na napraſhowanje dla teje wjezy psches liſty, kiž pak dyrbja frankiowane bycz, dawa roſprawu

W Rudjei (Rauden) wojerowskeho wokreſa.

Zſchippang, wuczer.

Khlamarnja na pschedan.

Dokelž ſym ja w Delnych Luzizach ſaſo hajniſke mjesto na ſo wſal, dha ſym nufowaný, ſwoju, jara wopſtanu, khlamarnju ſ realnej pra-wisnu valenzſchenkowanja w Droždiju ſ 2 akromaj 120 prutami pola a ſuki na pschedawacj. Za ſym teho dla 2. haperleje jako pschedawansku termiju poſtaſil a proſchu, so bychu ſo kupowarjo na ſpomnenym dnju dipołnju w 10 hodzinach pola me nutſnamakali, hdzej ſu tež bliſtce wumjenenja ſhonicz.

W Droždjiu 15. haperleje 1861.

J. Bieschank.

Pschedawlenje.

Cjeſczeñym ſſerbam Budyschina a woſlońſcie naj-podwólniſčho woſiewirju, so ſym ſo f hornego Židowa do ſamych garbarſkih wrotow pschedydlit a ſo tam w domje bydlu, hdzej mjejeſche hacj dotal k. pschedupz E. Förster ſwoje khlamy. Pschi tutej ſkładnoſci poruczam ſo ſe wſchelimi ſedlarſkiimi džekami.

W Budyschinje, 30. mierza.

Fiedler,
ſedlarſki miſcht.

Jedyn kruwiažy wōs, k woženju hiſhce dobrý, je w Poſchizach czo. 39 na pschedan.

Djeweczlohcziowski topolow hlož, w pscherjetku poſſeſta bjerſka tolſty je w Poſchizach czo. 32 na pschedan.

 Brillantny wuberk do ſomota a kožje twardje ſwiaſaných njemſkih a herbſkih ſpewarſkih knih poruczaj po tunich placzisnach

Korla Horner,

Stejno: 2. buda na ſhewizu wot hlowneho tor-hoſchęza psched kheju pschedupz i. Möckela.

Woprawdžite würzburgske runklizowe ſymjo,

kaſowe, kulturjepowe a wſchelake druhe warenſke a trawne ſymjo pschedawa najtunisčo

Al. Droschus,

na róžku ſitneje a herbſkeje hacj.

W Drobach pola Minakala je ſahrodniska živnoſci czo. 3., bes renty, ſe ſwobodneje ruky na pschedan. — Wſcho dalsche može ſo pola wobſedjerja tam ſhonicz.

Dženj 3. haperleje t. l. ſredy dipołnja w 9 hodzinach budze ſo w bartſki m reyeru f ſjetuſcheho ſpuſteſzaneho drewa njehdze

140 kloſtrow khlowneho miſchaneho drewa

a

75 klop khlownich walcikow na pschedawacj ſa hotowe peneſy pschedawacj, a chyli ſo na kupenie ſmyſleni w drewniſčju bes Dubrawku a Wukrancižami ſenicz.

W Barczie, 19. mierza 1861.

Grabinſte Lippeſte hajniſke ſarijadniſtwo.

Wiedemann.

Pschedpoloženje pschedbytka.

Dofelž ſym ſwoje materialtavorowe, toba-kowe a zgarowe khlamy do podlaſkeho domu f. Gudy pschedpožil, dha proſchu mojich lubich woteberarjow, me tež tam f prawje ſporym wopjtom poczeſcicj.

Emil Förster
psched garbarſkih wrotami.

Maćica Serbska.

Srijedu po jutrah 3. haperleje popołnju wot 2 hodź. budze powſitkomna zhromadzizna towarzſta Maćicy Serbskeje w hoſencu k złotej krónje, na kotruž ſo wſitke ſohustawy z tutym naležnje preproſuſa.

Dženski porjad je: 1. Rozprawa wo ſkutko-wanju Maćicy S.; 2. rozprawa pokladnika a knihi-kładnika; 3. rozprawy wotrjadow; 4. namjetu wuhjerka a ſohustawow; 5. wólba noweho wuhjerka.

Wuhjerk.

Srijedu po jutrah rano wot 9. hodź. zhromadzi ſo rycepytny wotrjad w hoſencu k złotej krónje. Pismaw jedzér.

Groſkowe broſtkaramellje

najlepschi ſriedek k woſtronenu kachela a k poſloženju dychanja, kaž tež k ſwarkowanju psche dybawoſc̄ pschi ſashmennju w ſymnym čaſzu.

Sa Budyschin a woſlońſcie w hrodowſkej haptuſe knesa M. Fäſinga kóždy čaſ na pschedan.

Eduard Groſ w Wrótsławju.

A u k z i a.

Herbstwodżielenja dla budże so we Wulkih Debęzach tsczji dżenj jutrow, 2. haperleje, popołnu w 1 hodzinie w býdlenju wudowym Brodzineje wschelaki czechliki grat s warsztatom, wschelaka domjaza nadoba a mužaza draſta, kaž tež skoma a rožka sa hotowe penesy na pschedawacj.

Barby sa mulerjow a bjeserjow, ſučę a rybowane ma we wulkim wuberku na pschedan.

J. G. F. Nieſſch.

S tutym najpodwólniſčego k nawedzenju dawam, so ſym dženja koſzmarſtvo, hac̄ dotal w mojim piwnym dworje na miaſowym torhorscziu mote mne ſastupene, kneſej Herrmannes Schultzy tudy pſchepodaſa. Sa dozwierzenie, mi doſte ſjeta ſpožczenie, ſwoj najwutrobniſči džak prajizy, proſchu ſ dobom, to ſamo na mojego naſtupnika pſchecelnitwie pſchenecz chzyc.

Swidowena Khrystiana Pechowa,
rodz. Lüdecz.

Na horejsche woſjewenie džiwajo pſchispominam hiſcze, so budze moje najmałežniſčie prózwanje, wschitliſtich tych ſamych, koſiſz me wophtaja, ſtajnje ſe ſpiefchnym, ſprawnym a tunim poſluženjom ſpokojic.

S poczeczowanjom
Herrmann Schulza,
na miaſowym torhorscziu ſ na-
pſchecza wulſkeje zyrkwo.

Kalkpalerija w Semizach.

S tutym woſjewamoj naſpodwólniſčo, so je wot 1. haperleje t. l. ſtajnje nowopalený kalk pola naju k doſtaču.

Frenzel a Harnap.

Živnoſc ſ 21 körzami pola je we Wurizach ſe ſwobodneje ruky na pschedan. 2000 tl. može neplaćenych ſtejo moſtač.

Jakub Rjeſak.

Pczolarske towarzſtvo

w delnym dölje Sprewje ſmijeſ ſwojui prjenju ſtetuſhu ſhromadžiſnu pſchichodnu wutoru 2. haperleje w 2 hodzinomaj w mało weskowſkim hoſczeniu.

Pſchedy dſtwo.

Ca pczolarjow.

10 džierzoniſlch koſcزوſ ſ czornymi a wloſkimi pczoſtami a matkami wobſadzene dyrbja so, doſte ſtacjou mjeſtoscz ſtaczu a čaſ ſ wobſladanju poſbrahuje, w farſte ſa- hrodze w Guczinje hnydom pſchedacz. — Tež ſu tam ſa th, kiz chzedza ulode czinicz abo khore koſcze ſ truczaſej czerju wuhojic, ſerbſke kaž poſdžiſho wloſke (italſke) matki ſ doſtaču.

W Kiſližy pola Klutschä je kowarnja ſe ſadowej ſahrodu ſ menschej abo wetschej džielbu polow, ſukow a hole hnydom na pſchenajecze a može ſo wſcho dalsche ſhonicz pola wobſedjerja Pietra tam.

B a l

druhi dženj jutrow w hoſczeniu w Delnej Hórzy, ſ czemuž najpodwólniſčego pſcheproſchuje

Lehmann.

Proſtwa

na wschitliſtich pſcheczelow a ſnatych
f. fantora Kozora.

Łenes kantor Kozor je we predawſkich ljetach wele ſwojich kompoſiſow na ſwojich pſcheczelow a dobrzych ſnatych, najſbole ſ wotpiſhanju roſpozcaſa a poſdžiſho je niž wjazh doſtaſ, doſte ſu czi, koſiſz ſu žanyc doſtali, najſkere na ne poſabyli. Tak poſbrahuje jemu „Schrötka” a tamne pſchemjenenja w „kw a h u”, kaž je ſo „kwak” druh i ras w Budyschinje ſpiewal, partitura wot druheho ſpiewanskeho ſwedzenja (2. wjenz) a t. d. Doſte ſe paſ nietk herbſki ſpiew ſ nowa wotuzciſl a w interesu herbſkeje hubzby leži, ſo ſo žana k. Kozorowych kraſnych kompoſiſow nebh ſhubita, wele bōle ſo, kaž je ſo k temu tudy pſchipraveneſ ſcziňko, ſ naſmenſchemu w jenym wotpiſku tudy w Budyschinje na wjestym mięſcie ſhowala, dha proſhym w menje k. Kozora wschitliſtich ualežnje, ſo bych u w ſwojich muſikaliſtach ſa tym hladali, hac̄ ſznamo žanyc tajſich, ſim požczenych kompoſiſow wot k. Kozora bes nimi nimaja, a jeli je namaja, te ſame dobrociwje paſ pſchichodnu ſredu na maczicznu ſhromadžiſnu ſobu pſchinetli paſ w bližſhim čaſu na k. Smolerja, paſ tež na k. Kantora Kozora ſameho wotedali, abo poſkali. Wjekli ſchtó wotpiſ ſamych tajſich kompoſiſow, woſebje tamnych horſka ſpomnenych, dha proſhym, jen k wotpiſhanju ſem požczieſ.

Komitē

ſpiewanskeho ſwedzenja w Budyschinje.

We wudawatni Serbſkich Nowinow ſo ſkupi: Th- dženſka Nowina I. 1843 čo. 27—52; I. 1844 čo. 1—13. 15. 17. 20. 30. 31. 33. 36. 37. 39.; I. 1846 čo. 1—13.

So je naſcha dobra macz, pſchichodna macz, wownka a prawownka **Katharina Pilopowa** rodz. Han- tuſchez, nebo kneſa Pilopa, wuczerja w Komo- rowie pola Nakez, ſawoſta:ena wudowa 15. mjerza teho ljeta w 75. ljetu ſiwenja w ſredziſnu ſwojich lubych čiſeje ſmicerje wumirela, woſjewjuje pſcheczelam a ſnatym

We Wulkih Parzowje, 23. mjerza 1861.

Handrij Hadank, farat,
a ſwojba.

Swojim lubym přeelam a znatym naj- podwólniſčo k nawedzenju dawamaj, zo je namaj Bóh luby knjez džensa rano w 2 hodzinomaj stroweho a čileho synka wob- radził.

W Budyſinje, 27. měrca 1861.

J. E. Smoler, knihikupe,
a mandželska.

Wot redakcije. Dopus z Prahi a wſelake druhe nastawki móža ſo bakle přichodnje wotéſſeć.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawańi Serb. Now. při
bohatych wrótach wotedać,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štvortlētna předpłata pols
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Číslo 14.

6. haperleje.

Lěto 1861.

W opřijeće: K nawiedzenju. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Kotez. S Wojerez. — Přilopk. — Kowanje konjow. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesće. — Čahi sakskošlezynskeje železnicyz budyskeho dwórnišča. — Pjenježna płacizna. — Nawěštnik.

K nawiedzenju.

Gži ſami čęsczeni woteberario Sserbskich Nowinow, kotsiž chzedža fa
ne na druhe ſchitvortljeto 1861 do předka płacizč, nech njetko 66 np. we
wudawarni Sserbskich Nowinow wotedadža. **Redakcia.**

Swětne podawki.

Sakſka. Tak menovaný židowęzanski móst, ko-
trž poła budyskeje grozjarnje psches rječku Sprewu
wedže, budže ſo najpoſdžiſho 1. meje teho ljeta psche-
tvarjowacž poczeč. Na jeho mjesto pschinđe železny
móst a k tajkemu pschetwarenju činja ſo hižom pschi-
hoty. Sa čiaž tajkeho pschetwarenja (to je wot 1. meje,
jeli už pred) dyrbja ſo wſchitke wobčežene woſy, na
budyskowojerowskim ſchuſeju do Budyschina ijeđaze,
psches Mały Welskow a Šelomu Vorschęz na budysko-
lämeński ſchuſeji podacž, wſchitke wobčežene woſy pał, bes bu-
dyškowojerowskim a budyskomužakowskim ſchuſejom ije-
đaze, maja ſo psches Daliž abo Lubochow a Kſchitwu
Vorschęz dale psches Njewſezh a Vörk do Budyschina
wobčežicž. — Lohkim woſam a ijeſnym ſo pucž psches
židowęzansku zyhelniciu a Šsmoližu wotpſchězi a doroli
po lohkim a nerobčeženym, ſo Budyschina domoj wró-
częzonym, woſam, ſo ſmiedza wot zyhelskich wrótow pał nimo
tſjelerňe pał nimo wojerſtich ſchiptalnjow a kopornika psches
móst pódla ſiſcherez papernika domoj iječ. Sa woſy, kotrež
dyrbja kruch po budyskolumenskim a budyskomužakowskim
ſchuſeju iječ, nebudže ſo najſkere žadny ſchuſejowý penes w
ratarjowskej a borkičanskej bjerktowni dawacž trebač. —
Wobeskej, kž je k temu hromadu ſtupiš, ſo by ſo želes-
niža bes Radebergom a Kameinjom twariša, je w tutých
dnjach wot ministerſtwa dowołnoſć k temu doſtaſ. —
Wot 10. meje poczeňea ſo dobytki nationallotterije w
Draždjanach na tých pschedopodacž, kž ſu ſebi ložy ſ
neje kupili. Najlijepe kóždy ſcžini, hdyž wón ſwoj lóž
jenemu ſnatumu ſollekteurej ſpomneneje lotterije da a
jemu tón potom jeho dobytki domoj wobſtara. — Druhi
džen jutrow wotdžerža ſo na kralowſkim hrodze w
Draždjanach pjeſny dwórfki konzert. — Wobej komorje

ſmiejetej na nowy thđjen ſažo poſedjenja. — W Žo-
nahez korcjmje w Budyschinje poſakuje wjetší ſkorab ſ
Czech tepich, kž je ſ 31,920 kuſkov ſučna hromadu ſe-
ſtajanj a mjesto Jeruſalem ſ wokolnoſćju, kaž tež wo-
braſy wſchelatich khježorow wopſchija. — Ŝewak je w
Sakſkej tole to najnowoſche, ſo ſu ſo hona kraſnje
ſafelenile a ſo hižom wſchelake ſchotomu liſcie doſtaſaſia.
Baczony tu tež ſu a duž ſebi myſlimy, ſo ſo nám
rjane nalječjo wjazy neſkaſh, hacž runje je jara ſaže
faſtuſiko.

Pružh. W Wrótkawju bjechu tute jutry
wſchelazy woſebni Polazy ſhromadženi. K nim bje tež
večh Čartorjyſki ſ Parisa pschijek. — W prjenej
komorje je ſo pecža počala wjetſha poſhilnoſć poſa-
wacž k nowym, wot ministerſtwa žadanym, gruntskim
darowam. — Psched njeſotrymi nedželemi je ſ Londona
deputazia do Varlina pschijeka, kotrež kralej rjad, wot
jendželskeje kraloweje Viktorije jemu ſpožežen, pschedopa.
Tutón rjad rjela rjad podwiaſta a poſjne ſo bliſko
kolena wonka na kholowý. Hacž runje ma ſmieschine
meno, ta je tola najwoſebniſhi jendželski rjad. Wón
je pecža ſ teho naſtaſ, ſo junu jedyn jendželski kral ſ
jenej woſebnej knenju rejwasche a tutej podwiaſt ſ nohi
woſleža, kotrež kral ſbježny. A jako wón phtny, ſo
ſebi ludzo ſ teho njeſkajki žort činja, dha wón reſny,
ſo dyrbji tajki podwiaſt hiſheže k wulkej čęſczi pschincž
a poſtaſi poſdžiſho, ſo dyrbji najwoſebniſhi jendželski
rjad (Orden) byč. — Varlinskim pschedpjatym Njemzam
ſo nelubi, ſo ruſki khježor ſwojim Polakam tejk poſchis-
ſwoluje a woni na to jara ſwarzia; poſhetoz hacž dotal
bjechu na prſityw prſitich Polakow ſtajnje tu wurhč
meli, ſo jim ničzo dač nemóže, dokež mohł to ſnadž
ruſki khježor ſa ſlo wſacž.

Rakušy. Nowiny bjechu wóndanjo pišale, so je šo khejzor 28. mjerza na pucž do Wuheriskeje podał, so by tam w bližszych dnjach wuheriski ſejm w Budimje (Ofen) wotewrili. Alle tajke piſanje neje wjerne; pſche- tož khejzor je ſebi w poſlenim wołomknenju hinač pſchemyſlit a je we Winje woftak, tak ſo budže drje ſo wotewrenje wuheriskeho ſejma wotstorčicž dyrbecž. Ćzoho dla ſo khejzor, kaž bje to predy poſtajene, do Wuheriskeje podał neje, neje zjle ſnate, najwoſebniſcha wina drje je ta, ſo ſtej wuheriske a winske ministerſtwo w ſwadžie. Wuheriske ministerſtwo žada ſebi menujzy, ſo by ſo wuheriski ſejm w Peſčceje wotdzeržał; wone žada ſebi dale, ſo by ſo wuheriskemu ſejmiej ſtare prawo, dawki a rekrutow pſchiswoleciž, haſo wróćziko a wone žada ſebi, ſo by khejzor to predy ſa dobre ſpōſnač, hač ſo ſa wuheriskeho krala krónowacž da. Winske ministerſtwo chze pač wuheriski ſejm radſcho w Budimje wotdzeržany mječ, dokelž je tam twerđiſna ſ wójſkom, do kotrejž bychu khejzorowi radžiczeljo rucje čeknycž móhli, hdy bychu Wuherzy ſnadž kufk revoluzije ſczi- nili. Winske ministerſtwo chze dale, ſo by krajna, we Winje wuradžowaza a ſ poſkłanzow wſchitkich rakuſkich krajow wobſtawaza, rada dawki a rekrutow pſchiswoleka, niz pač kóždy kraj woſebje, dokelž by čežko po tym ſarjadowacž było, dokelž bychu naſkere w tych wſchelatich krajach tež wſchelatku mjeru dawkom a wſchela- ku ſicžbu rekrutow pſchiswoleli. — Na to wuheriske ministerſtwo wotmolwja, ſo Wuheriska žadyn rakuſki kraj neje, ale ſo je rakuſki khejzor jenož wuheriski kral, niz pač rakuſzy ministerſtwo we Winje tež wuherzy ministerſtwo a ſo krajna rada, we Winje wuradžowaza, ničo do wuheriskich naſeñnoſcziow prajicž nima. Tak je ſo tež wo prawdze hač do ljeta 1849 ſ wuheriskimi na- ſeñnoſcziami mjeļo a je hač do ſpomneneho ljeta Wu- heriska zjle ſamostatna byla a je wuheriski ſejm khejzorej dawki a rekrutow pſchiswoleka, kaž je čzyk. Tak čzedža Wuherzy tež ſ nowa mječ a ſda ſo, ſo ſu na to ſwoju twerdu wolu ſtajili, tak ſo je pecža khejzor po wetschim džiele do požadanja wuheriskeho ministerſtwo ſwolik a ſo hižom k wottijesbej na wuher- ſki ſejm a na ſwoje tamniſche krónowanje naſtajil. Alle jako bje wón ſwoje ſwoleñje, kaž bje je wuher- ſkemu ministerſtwo dał, tola predy hiſhce ſwojemu winskemu ministerſtwo wotwierlik, dha bje tuto tak neſpokojne ſ tym, ſo čzyžhu wſchitzu ministerſtwo ſe ſkužby ſtupicž, jeli by khejzor ſwoje ſwoleñje wo prawdze do ſkužka ſtajik a ſ tym ſamostatnoſcž a newotwiznoſcž Wuher- ſkeje wot winskemu ministerſtwo wuprajik. Wſchitkich ministrów ſhubicž, to ſo khejzorej tola tež nočzysche a duž dyrbesche hiſhce doma wotwacž, ſo by ſo ta wjez njeſtał wujednača. Alle ani wuheriske ani winske mini- sterſtwo nočze ničo wot ſwojich požadanjom wotſtupicž

a počzina to po wſčej Rakuſkej nelubofne myſlile a dživne poſtajenja ſtowicž. Tak ſu, na pſchikkad, wu- herzy ſapóſkłanzu we wuheriskim hlownym mjeſeče hižom ſhromadženi, ale khejzor neſpochidje, ſo by ſejm wotewrili, a tež nikoho neſczele, kaž by miesto neho ſejm wotewrili. Gauſtuperjo kraja ſu ſhromadženi, ale nemoga ničo čymicž; ſo je pač to nelubofne poſtajenje, to može ſebi kóždy myſlileč a ſo to po zjkej Wuheriskej wſchón dotalny nemjer hiſhce powetſha, to je tež wjetſte. Wuherzy praſa: „My čzemy wſchitko tak mječ, kaž je do ljeta 1849 było, a hdyž je nam to khejzor dał, potom čzemy hladacz, hač može ſo to a druhe po jeho woli pſhemjenicž.“ Winszy ministerſtwo pač praſa: „Wy dyrbicze wſchak wſchitko tak doſtacž, kaž ſeje do ljeta 1849 mjeſi, ale dyrbicze tež predy pſchiswoleciž, ſo by winska krajna rada khejzorej tež ſe ſtrony Wuheriskeje dawki a rekrutow pſchiswo- leka, a teho dla je khejzor tež poſtajik, ſo by ſ Wuheriskeje 87 ſapóſkłanzow do krajneje rady pſchiswoleka, tak ſo bychu džie Wuherzy tam potom tež ſobu dawki a rekrutow pſchiswoleli. Wuheriske ministerſtwo nočze pač do tuteje pomaſki kufacž a duž ſo njeſko, móhle rez, w nastupanju Wuheriskeje ničo ſ mjeſta nehnije a khejzor je ſe ſwojimi wuheriskimi naſeñnoſcziemi do tajkih wuſloſcziow ſaſjeł, ſo ſnadž budže tola ſkončnje ſwojim njemſkim ministram we Winje hicž dacž dyrbecž, jeli chze mjer we Wuheriskej wobkhovacž. Tam ſo tak hižom ſtraſniſe ſlobja, dokelž ta wjez tak dohlo traſe, predy hač prawy ſapocžatko doſtanę. — W Khrowitzkej, hdyž bjechu predy ſ khejzorom derje ſ pokojom, počzinaja ſo tež neſpokojne hrožy ſbje- hacž, dokelž jim tam khejzor tež wſchitko dač ſočze, ſtož je njeſdy predy jich było. Tak žadaja ſebi Khrowitzojo, ſo by na Khrowitzkim ſejmje tak menowana wojerſka hraniča (Militärgrenze) tež ſaſtupena byla, kaž je to w ljetce 1849 było. Alle khejzor je jim to ſa- ſomedzik a duž nočzeda Khrowitzojo njeſko žanycž ſa- poſkłanzow do krajneje rady poſkłacž. — Njemſke krale čzedža krajnu radu wobpoſkłacž, dokelž ſo woni nadžiyeja, ſo budže w krajnej radze wetschina Njemſow, a ſo budža tam teho dla Njemzy po ſwojej woli wſchitko ſrjadowacž móž. Teho dla je tež tutym Njem- zam jara lubo, ſo Wuherzy a Khrowitzojo na krajnu radu neſpochidu, pſchetko hdy by ſo to ſtało, dha bychu tam Njemzy hnydom w menſchinje byli. — Ministerſtwo je wotpuſtejiko, ſo ſmiedža jednanja w gmejnſkich naſe- ſnoſcziach ſjawne bycz. — Njeſotre nowiny čzedža wedžetž, ſo budže wuheriski ſejm 8. haperleje wotewreny. — Wuherzy ſapóſkłanzu, w Peſčceje ſhromadženi, ſu pri- vatniſe wobſankli, ſo jenož na ſejm pónu, jeli ſo wón w Peſčceje wotewri, ſo pač ničo wo nim wedžecž nočzu, jeli čzyk jón khejzor w Budimje wotewrili. — W poſleniſkich dnjach je ſo wſchudžom poſteſz roſneſka,

so znadž tola hižom w naličju Italijy nadpad na Veneziansku sežinju a so Garibaldi k temu wschitko pšchihotuje. Duž su wojerszy wychzhy a druhj saſtojnizh, kij w Venezianskej ſluža, w tuthym časzu skoro wschitzy ſwoje žony a džeczi do Makutej poſkali a tež Triest počina wele ſwojbow wopuſtejcz, kij chedža daloko wojerskeje haru bycz. — Nekotre rakuske nowiny wudawaja, so je revoluzia w ſuſodnych turkowſkih krajach woſebje tež wot italskeho minifterſtwa a wot Garibaldija podperana a so ho tam ſtradzu wójsko ſhromadžuje, ſ korymž chze Garibaldi potom Dalmaziu ſ jeneje stronu nadpanieč, bes tym so ju ſardiniske wójnske lóđe ſ druheje stronu woblehnu. Pſchetož tutón rakuski kraj dyrbja Italijy predy w ſwojej ružy mječ, hacž móža Veneziansku pſchimacž.

Franco w ſka. W tuthy dñjach wjeſtčja wſchitke nowina ſ nowa bliſku wójnu, tola mjenja jene, so ho wot Italijskih najſkere wójna ſ rakuskim khejzorom ſapocjne a so potom franzowske wójsko na Rhein poezechne, so býchu Njenzh rakuskuemu khejzorej pomhač nemohli. Hacž je ſhoto na tej wjezy, nichón ſ wjeſtſcju prajicž nemóže, ale wſchón ſwjet je ſe ſamymi wójnſkimi ryczemí napelnene, tak ſo akcije a wſchelake ſtatne papery ſylnje w placzisnje delje du. — S Pariza piňaja, so je khejzor mobilisirwanje 80 regimentow pjeſekow a hjeſnyh porucil.

Italia. Garibaldi je ſwoje burſte kubleshko na kuppe Kaprerie wopuſtejč a do Genuy pſchijjet. Najſlere wón dale do Turina pónđe, so by tam ſ kralom a ſ ministerſtrom poručjal. — Dželby rakuskeho wójska, kotrež w krajinach tamnu stronu rjekli Po ſtejachu, ſu tele krajinu wopuſtejile a ho bliže ſ ſwojim twerđiſnam ſčahutke. Njekotri džerža to ſa ſnamjo, kotrež móhlo na wójnu poſakowacž.

Ruſow ſka. Khejzorski wukas, 2. haperleje woſjewene, dawa ſ nawedzenju, ſo ma ho poſka krajna rada ſaſo ſrjadowacž, ſo maja ſo guberniſke, wokreſne a mjeschczanske rady ſaločicž a ſo dyrbja ſo naležnoſcje zyrkwe a ſjawneho wučeñſtwa woſebnemu wuberkej pſchitacž. Sa pſchedhydu tuteho wuberka je pecja hrabja Wjelopolski poſtajeny a je hižom ſwoje ſaſtojnſtwo naſtupil a nowinam dowolik, ſo ſmiedja ſwobodniſcho ryczecž, hacž dotal. — Kaž ho ſda, dha ſmiedja njetko poſkſke nowinym pod ruskim knejſtrom ſwobodniſcho ryczecž, hacž pod pruſkim, pſchetož wóndanjo žadafše ſebi pruſſi generalkonſul we Warszawje, ſo býchu ſo jene nowinu konfiſzirowale, dokelž bje tam trochu na pruſke minifterſtwo ſwarene a na to, kak wonie ſ pruſkimi Polakami ſakhadža. — Hacž runje ſo w Poſkej njetko ſkere kuſt haru ſbjehne, dyžli predy, dha neje a nebudže to tola žana revoluzia, ale je hara, kotaž ſo najbóle ſ roſbiezom wolkow ſkónči. Tak bje ſo wóndanjo w Ka-

lischu na 3000 ludzi ſeſhlo, kotsiž ſo pſched domom wokreſneho hamtmana ſhromadžichu a jemu najprijódzy hanjaze ſkowa pſchiwołachu, ſkonečnje paſ wolkna wubichu a ſpokojne domoj džiechu, jako bje tón knes ſlubik, ſo chze ſo poljeſpſhicz. — Ruski minifter ſwonkomnich naſeſnoſcžow je poſkłanžam we wukraju piſmo ſ wosjewenju poſkak, w korymž wón praji, ſo khejzor Alexander na žane waſchneje nochze reformam a poredzenjam ſ pucza hicž, ale wele wjazh ſam ſapocjat ſ poljeſpſchenju ſeſnicž. A hdhž khejzor njeſčto da, dha wón to tež počnie da, a duž móže ſwjet pſcheſhwedčenjy bycz, ſo chze khejzor to, ſhotož je Poſkej pſchiwolik, tam tež wo prawdje do ſkutka ſtajene mječ.

Turkow ſka. Pſches prózu ſekretarja c̄orno-hóřſkeho weſcha je ſo ſtalo, ſo je bes Turkami a ſbježarem i w Herzegovinje njekalji pſchimjer (Waffenſtillstand) wobſanknem. Kak dohlo budže tracž, je jara newjeste.

Amerika. Nowy pſchedhyda amerikanskeje unije, Lincoln, je ſwojich nowych miniftrów poſtajik, ſhoto paſ chze w naſtupanju tých krajow c̄initz, kij ſu wot unije wotpanyle, to hiſće ſiatne neje. Nekotre tuthy krajow ſu poſkłanžow ſ nemu poſkali, ſo býchu woni ſ nim jednali, ale wón jich pſched ſu pufčejč neje, prajicy, ſo wón ſ wotpanenymi a neſwjeronymi ničo nochze c̄inicž mječ. Hacž paſ bes uniju a wotpanenymi krajemi tak khejſſe ſ wójnje pſchindje, kaž dotal myſlachu, neje wjeste, pſchetož njetko je ſo poſakalo, ſo je wójsko unije wot predawſkeho pſchedhydu Buchanana jara ſakomđene, tak ſo dyrbji ſo predy we wſchelakim naſtupanju poredzieč, hacž móže na wójnu c̄zahneč. Še stronu wotpanených krajow ſa dobrymi generalemi pytaja, kotsiž býchu wójsko kommandirowacž roſymlili, hdhž znadž ſ wójnje pſchindje.

Ze Serbow.

S Kotez. Druhi džen jutrow namakachu nedalo naſcheje wžy na ſchuſeju člowela ležo, kotrež bje ſebi ſk pſcherjeſnyk. Poſdžiſho ſo poſaka, ſo je ſ Karlsbrunna. Hacž je ſo jemu pſches hjeſaſku pomož, kotrež ſa neho pytachu, pomhač móhlo abo hacž je wón na ſwoju ranu wumrek, to je nam neſnate.

S Wojerex. Tudy panu kala August Müller 25. mjerza weſor na róžowej haſh do rjekli Halschtrowa a ſatepi ſo tam.

Přílopk.

* W nožy wot 25. ſ 26. mjerza je ſo w Horuňm ſumwakdže ſtraſhny rubežny nadpad ſtaſ. Tannisch ſahrodnik H e m p e l menujž wokoło jeneje hodžinu wužlyſhha, ſo ſo njechtón nuts dobywa. Wón

teho dla se swojej njehdze 19sjetnej domjazej dżowku s poslenu na dwór, jaśnje wot mjeħażka pożwjeczenju, won wступi. Tako jimaż dwaj čłowekaj s čornie wobarbenym woblecżom a se żelesnym kijom w ruzi napsħecżiwo stupitaj a mordatşy na neju biež počzataj, tač so zo nan cježliki ranow dla bórsy wjazgħi wobaracż nemόże. Ma dżowku bjesche jedyn rubieżnik se swojim żelesom tač jałkoħne dyrik, so bje jej prawu bok jeje beswocħa żgħle rošraħx, wona bje jeho pač pħimixha a dokelż jeho nepuħċeżi, dha je jej wón potom hišeże porstha jara roskuħa. Tako nan a dżowka jałkoħne wo pomoż wokaħtaj, dżiesche jimaż mačż na pomoż, ūebi myħslo, so mataj ħnadj se skymni pħami wojowacż. Po wistupenju s' duri ju tón jedyn rubieżnik hnydom s' tajsej mozu na ħlowu dyri, so zo jei trei pħes woblecżo linu a so jei nimale seznu. Tola wona zo saħo sebra a wopħimmiż żwrojego pħecċejivniha s' wuwołanjom: „S mojih rukow nepħiñidżiż! Hacż mi ludżo k' pomożi nepħiñidu, budże mi Bóħ pommhaż.“ Wona jeho też twerdżeż dżerzesħe, hacż runje wón se żelesom woħolozo zo bijesħe, a do żon kopasħe a ju do ruhi luħasħe.

Bes tym bjesħtaj też dwaj fñnaj na pomoż pħiħbieżajkaj a jedyn kħwatasħe na mjeſeż tam na pomoż, hdżeż bi teho pħecċiżnuka sapħimix k-móħ, tiż s' nanom a dżowku wojowasħe. Ale tón zo tač wobbarasħe, so wón dżebħacż ranow do ħlowu dosta a tač ħylnie krawesħe, so jemu możi cjejkacż poċzaħu. Tola bes tym bje blíżiżi fużod, blejhaż Zimmer, wokaħnej a haru wuħxha kħal a bjeħeħe na pomoż a fa nim pħiħbieżajku też druħi fużodżi a sajha teju nekrażnikow, kotrājj staj dwaj Vurħiż bratraj s' Bejerez. Wonaj busħtaj nasaħtra do Novosolza do jaštwa wotwedżenaj a jedyn wot neju bje tač strasħnje sħbi, so nad tym dwieluja, hacż saħo wotkhore. Żelesnaj kijej, kotrājj staj mjeħlo, bjesħtaj dwjeż-werċadla wot tōċżeňha ka-menja, taq je zo pozdziżiho pokasaħo.

Tón jedyn fñn je też jara strasħnje ranenh a wobħiġodżen; tola wón najissiere pħiżi żiwenju wostane.

3.

* Celenu sħtvort kameniskenu fuđniżtu wosswejha, so je zo wumenkar Gärtner w Ijedlow w pola Halštrowa wobtiżiż. Tako fuđniżtu nasaħtra ejja kowħiada, pokasħu zo kħledi swonkomneħha wobħiġodżenja a po sejriwanju, 30. mjerza sejñen, da statni rieħnix Roßtäuscher hnydom njeħotnejha sajjeż, na kotrha tukħiħi. Na tym hamha dnu wifna zo wobħedżeż kubla, neżen, 23sjetn Għretschel, so je zo na skónzawjanu żwrojego wumenkarja wobdżieli. Kek je zo ta wjed mjeħla a sħidha je ħewak pħiżi tħix pmożi bix, to dalshe pħecċepħtanje na kivjetko pħiħneħże. Taq wele sda zo wjeste bix, so fu Għartnera najprjödżi

se ġeferu sarashli a hallo potom pojżiñi. Għartner, kiż na wumenku ham bħdlesħe, bje żwrojek kublo żwrojemu pħiċiħodnemu ħnej pħiċċepħa a tón bje je potom sa drohi penes a s' wumenkom spominenmu Għretschel pħedda.

* Tako wondanjo w No w ym M i e s c ġ e pola Stolpna tħieku jeneje kħjeżże wixxha schrubowachu, sa-ħypnha so nejapżi twarenje se wiċċiemi cjeż-żemmi a murarem, na nim runje pħiċċewwawżi. Ale pħexx Boże swarniżwanje ta żgħla wjek tač wotbjeżza, so wiċċiżżu neraneni wotenożieħu, kħiba zo bjesħtej cjeż-żi Hilberet s' Polenza dwje reble pħiċċerażnej.

* W Barlinje, hdżeż Polakam najradsħo ani najmeñiżu dżejebu narodnho żiwenja popħċeżi neħadja, nemόże wopħiċiex, so je pōlskum semjanam s' Pruskejew dowolene, zo do Warshaw podaqż a tam na wurdżowaniżha semjaniski należnoċċiż pōlskeho kralistiwa dżiel braci. W predawisħiex tħażżeq budżiżu drje zużiż Polakow, do Warshaw pħiċċiħedha, bórsy do Sibirijs pōżkali, pod Alexandrom je pač to hinal, tón ċiżże s' miloċċu a luboċċu kneżejż. To pač zo barliniskim Njemżam nelubi, pħethoż njetko dyrbja pħarġiwdacż, so zo Polakam w narodnijm nastupanju niħdże hubenisho neħadż, hacż w Pruskej.

* Sktoż skónzawjanje horla spominenho Għartnera w Ijedlow je nastupa, dha poweda zo, so je zo tón nesutk 27. mjerza weċżeor w 10 hodżinach stač. Għretschel je Għartnera dżerjal, għnejni kipprox-xiex Haifa jeho pač se ġeferu na ħlowu biex. Potom stač jeho dajlo, pħiċi cżimż busħtej jemu dwje reble skamnej, a skónzawje do kollnejne wlekkox a tam pojżiñi, posdżiżiho wudawajo, so je ūebi ham żiwenje wsa. Għretschel je zo na prostoż żwrojego 15sjetnej fotuż-żiexha wifna, Haifa pač k' nieżomu stejexx nochże. Wobaj stač Għartnera skónzawako, so bixxha jemu dlżejha wumen, l-żejtnej njeħdże 100 tl. wunċċaż, dawacż netreba koll. K tutemu wumeniżi mjeħeħe Haifa njeħo pħiċċiħaw, dokelż bje wot Għretschlowhego (predi Għartnerowhego) kubla 6 körzow leżomnoċċiż kapiex. Wobaj mordarej stač samőjietaj a mataj tōjżeħha penes na dani.

* W Planitzu je ħewek Mothes najprjödżi żwroj ħospusu a potom ūebi hammo satjissi.

* Saiedżenu sħobtu dyri bixxha kħla u a bixxha do jeneħha sħtomha, pod kotrhom 70sjetn fuķelniż Ludwig Sedžesħe, a wobħiġodżi teħo tač, so dyrbeħha nasaħtra wumrecż.

* Prawiżnijska fakulta L i p s ġ a n s k e je universiteth je brasilijskohi kħejżora sa doktora prawiżniow pomenawha a wón je tutu cjeż-żi pħiċċiħ.

* Damž Pius bje pħiżi jutrownej Bożei msuhi s' l-ħokha do nemożi panyi, tola bjesħte s' nim bórsy saħo l-żejt.

* W Sserbskich Kunderacjach je so 1. ha-perleje končma „Birkchenke“ wotpalika. Wohen je wyšće rejskačje wuschoł a jón predy neptnichu, hacž so kruch palazeho weřcha do sale šypny. Welle ludži dyrbesche, dokelž bje w durjach wulka čiſčeniza, s wotkuami won čijekac; wobſkodjeny pak nichčón neje.

* Jedyn teja Burschiz bratrow, kij bjeſhtaj w Kumwaldze tak hroſne ſathadzakoj, je so w jaſtroje ſlōnčowac̄ chył. Wón bje menujzy ſchlenčku s liekarſtwom roſraſyk a ſebi potom s kruchom teje ſameje žitu pscherjesac̄ pýtał, ſtož so jemu pak radžiko nebeje. Duž bje potom s hlowu do murje prak, ale s tym ſwoje wotpohladanje tež dozpił neje.

Kowanje konjow.

Cjitanie w budyskim ratarſkim towarzſtwje
26. februara 1861.

(Z budyskich němskich nowinow.)

Moji wyžokocžeczeni knęza, Wam je ſnate, so maja ratarjo, kaž tež druhy konerjo khetro wele penes w ſwojich konjoch tſjaze; mene ſnate pak Wam ſnadž je, so so tute penes ſ hubenym kowanjom koni jara pomenshuja; mene ſnate Wam je, so so Wam Washe drohe konje w krótskim abo dljescim čaſzu pſches hubene wobkowanje ſa džjelo mene bôle ſtaža.

Tuto wulkadowac̄, je mój dženſniſchi nadawč: tola pſchispominam, ſo poruči w mojim pſchednoſčku mene budyske kowańje naſtupaja, ale bôle weſne, a ſo tute ſaſo ſe ſtej wolu nekepjuja, ale bôle ſe ſwuczenja abo dokelž ſjape newedža.

Kowanje konjow doſtane wažnoſcz, hdjž ſo wopomni, ſo móže ſo ſ nim tak derje nepoſrednicje kaž tež poſrednicje kophyo a khód konjow ſkaſheč; hdjž ſo wopomni, ſo ma wele khromosčow w tuthym ſwoje prjene naſtacjje.

Wopomni ſo dale, ſo ſu konje ſ kózdyh ſjetom dróžſche, dha je wjescze na čaſhu, ſo kózdy ſa tym hlađa kaž by ſo tale neſpodobnoſcz ſkere ſjape wotſtronicž hodžila.

Chzemy to, dha dyrbimy najprjódzy ſa tym ſlijedzieč, ſtož je wina hubeneho konjekowanja.

Po mojim ſdacju maja ſo ſlijedowaze poſtajenja ſejmice:

1) Ma ſo konjetowanje wot kowaſtiwa, kotrejž tež w predawſkich čaſbach hromadu neſluſheschtej, ſaſo wotdželicž. Hacž do nowiſcheho čaſha ſmiedžiſche kózdy miſčtr konje kowač; w ſeſce 1856 bu pak to hinač ſejmene a žadny kowač neſmje predy konje kowač, hacž neje na ſtoliſkarskej ſchuli pruhowanje we tym wobſtał. Derje by bylo, hdjž by tuto poſtajenje pſchi nowym remeñnym ſakonju ſtejo wofialo.

2) Wele kowařow na konjetowanje jenož teho dla hlađa, dokelž ſebi myžla, ſo ſ nim tež druhe kowaře džjelo pola ratarja doſtanu; ſim je teho dla konjetowanje jenož pódlaſtska a pobocžna wjez. Cžim bóle ſo to stane, hdjž ſo jím konje ſ wobkowanju do akcorda dadža. Kowač pſchi podkowach hžom ſ zpka wele neſaſkuji a pſchi akcordje je to hiſčče mene, a kowač akord jenož teho dla woſme, ſo by ſebi tež druhe kowaře džjelo ſdjeržak. So neby njerko pſchewele ſchłodowak, pſchi-biwa pſchewele a pſchecžek ſchłodowac̄, ſo by je hiſčče junčročz načožicž móhč, pſchicžini ſim wulke worzelowe pſchimadlo a ſtajakaj, (Stollen) ſo bychu dljeho džeržake, dokelž ſo potom rjedko pſchekowa.

K dopočasnu, ſo kowařo na wobkowanju mało ſaſkuja, nech ſlijedowaze ſlicžbowanie ſkuži:

Jedyn pódkoſow na wſach wazi najbóle $1\frac{3}{4}$ punta. K temu je treba:

2 puntaj ſeleſa punt po 1 nžl.	9 np.	=	3 nžl.	8 np.
8 lutow worzela	=	2	=	6 =
hosdjow ſa	=	=	=	=
wuſla (4—6 puntow)	=	=	=	=

Sa. 5 nžl. $3\frac{1}{2}$ np.

(Přichodnje dale.)

Spěwy.

Po d Jeſu ſ o w y m k ſ ħ i ž o m.

Wofiań tu, hdjž Jeſuſ mre,
A ſpomiń ſwjeru,
Štož wón ſaſkužicž cži chze,
Kaž pſches mjeru
Ejerpi wele twoje dla
A cži ſ Bohom wujedna.

Wón, kij ſ ſbožu wſchitkach tu
Noſwucžesche,
Boſſke wučiby ſ wjernoscju
Woſjewesche;
K ſbožu bje wón ſiwi cži,
K ſbožu, hlaſ! cži we ſimerci.

Hdjž ſto w nuſh plakac̄e,
Pſchiblizwasche
Wón ſo a rad pomhasche,
Zohnowasche
Tch, kij jeho hanjachu,
A jim woda ſ luboſčju.

Wofiań tu, hdjž Jeſuſ mre,
A ſpomiń ſwjeru,
Štož wón ſaſkužil cži je,
Kaž cži ſ mjeru
Hórkū ſimerci ſam pſchecžerpi
A tu ſbóžnoſcz ſaſkuži.

Š. Bjerka.

Hudančka.

13. Dwaj manj a dwaj synaj tříslíchu na hoútwje tří
sajož, kotrež bes ſobu tak roſvýjelichu, ſo mjejeſte
koždy jeneho. Kaf je to móžno bylo?

(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje ſ č. 13.

12. Honacž na tříslíbje.

Cyrkwinske powjesće.

Krčeni:

Michalska cyrk: Jurij Krola, Michałka Krutovaježeho,
fahrodnika w Gręzlinie, ſ. — Maria Augusta, Jana Wo-
bada, khežnička w Wulfim Weltowje, dž. — Hana Karolina,
Handrija Kalicha, fahrodnitg w Jeńkezach, dž.

Zemrjeta:

Djeň 27. mjerza: Hana Mathilda, Jana Augusta Ja-
našča, wobydlerja w Dobrušči, dž., 3 l.

Čahi sakskošlezynskeje železnicy
z budyškeho dwornišča.

Do Shorela: rano 7 h. 47 m.; pošipołnju 11 h.
40 m.; popołnju 6 h. 22 m.; wieżor 8 h. 25 m.; rano
12 h. 34 m.

Do Dražđan: rano 7 h. 37 m.; dopołnja 12 h.
35 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieżor 7 h. 41 m.; w
nož 2 h. 27 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipſtu, 4. haperleje. 1 Louiſd'or 5 tolter 12 ngl.
5½ np.; 1 połnowažažy čerwony ſloty abo dułat 3 tol.
3 ngl. 8¼ np.; wiſte bankowki 67 ½.

Płaćizna źitow a produktow w Budyšinje 30. měrca 1861.

D o w o z:	Płaćizna w přerézku					
	na wikach,			na bursy,		
	wyšša,	nizša,	srzedźna	najwyšša	najnižša	
5318 kórcow.	tl. ngl. np.	tl. ngl. np.	tl. ngl. np.	tl. ngl. np.	tl. ngl. np.	tl. ngl. np.
Pscheniza	6 10	5 15	6	6 10	6	5
Róžka	4	3 10	3 25	4	3 12	
Sečmen	3 5	2 25	3	3 5	3 2	5
Wom̄b	2 2	1 20	1 27	2 4		
Gróč	5		4 25	5		
Woka	4		3 27	5 4	3	4
Rjepit	6 17	5	6 12	5 6 12	5 6 7	5
Jahy	6 25		6 20			
Hejdusčk	4 15		4 10			
Bjerny	1 7	5	1			
Kana butry	18	16	17			
Kopa ſlom̄y	5		4 25			
Zent. ſyna	22	5	20			

Nawěſtnik.

Nowe pernaufje lane ſymjo
najlepsze dobroſeže porucža w tunach faž tež po mjerfach najtunischo
J. G. Klingl Nachfolger na bohatej haſy.

Starſchim,

Kiž maja hlučonjeme džeczi, ežiniu k wedženju,
ſo možu hischčeje njekolre tajke nebožomne džeczi
tute jutry k wotczehnenju a do ſchulſkeje wuczby
k ſebi wſac̄. Sa hlučonjeme džeczo pruſtich
Gſerbow w placzi ſo mi 16 tl. ljetneje ſdy, w
nastupanju druhich tajkich džeczi ma ſo woſebje
ſo mnno jednac̄. Na napraschowanje dla teje
wjezy pſches liſty, kiž pak dyrbja frankiowane
byz, dawa roſprawu.

W Rudeji (Rauden) wojerowskeho woſeba.

Zſchippang, wuczor.

W Kielzliž pola Klukſcha je kowarñia ſe
ſadowej ſahrobu ſ menschej abo wetschei dželbu
połow, ſukow a hole hñdom na pſchenajecze a
može ſo wſcho dalsche ſhonicz pola wobſedžerja Pietrka tam.

Groſſowe broſtkaramellje

najlepschi ſrijek k wotſtronenu kaſchela a k poſoženju
dychanja, faž tež k ſwarnowanju pſche dybawoſež pſchi
ſasymnenju w ſymnym čaſu.

Sa Budyſchin a woſołnoſz w hrodoſkej hap-
thy ſinea M. Räpinga koždy čaſ na pſchedan.

Eduard Groſſ w Wrótsławju.

Dobre wino

wſchelakich družinow a placzisnow je ſtajne ſola me k
doſtačju. Tež moža hoſčo ſola me wino picz a woſebje
namataja ežeczeni ſmotsja, hdyž chzebjia ſo w ſymje
wohrecz abo w ſieczie woſhložic̄, k temu dobru a tunju
bleſču wina ſola podpiſaneho.

J. G. F. Niecksch.

Providentia.

Frankfurtske sawjesczeniske towarzwo,

konzezionowane sa kziisskim kapitalom wot dwazyzi millionow schjescznakow, s fotrychz je wożom millionow emittowanych.

Toto towarzwo bere horje po najtunisich prämijach sawjesczenia psche wohnjowu schkodu w mjestach a na wžach, psche transporne schkodowanje na morjach, rjekach a drohach, faz tež žiwenske, rentske, wjenowe a starobu sa staranske sawjesczenia. Tež sawjescza wone psche newarbnioſež a w onesbožomnoſež wschtikich družinow.

Prospekt a sawjesczeniske formularz darmo podawa agent towarzwa

Korla Traugott Ulbricht

w Budyschinje
na žitnych wifach čzo. 634.

Dr. Whithowa wodžicžka sa wocži

wot Dr. Ehrhardtta w Altenfeldzi w Thüringske, s wjazormi privilegiami wjskowych werchow pocžeszena, wopokasuje ho be wschtikimi dotalnymi wocži hojazmi ſrijedkami psches swoje ſbožomne ſkutkowanje wschednje jako najkahodnitscha a najljeſcha wodžicžka w tačkim nastupanju, a može ho jako dopokasany hojaz a požylnojaz ſrijedt a jako

wjesta pomož sa ludzi na wocžomaj bjeđnyh

kždemu porucječji. Wona hoji wjesaje a rucje a be wschtikih ſchfodnych ſziewkow, wožebje pschi ſahrerenju, ſzepnenju, ſuchocži, ſylſowanju a bježenju wocžow, kaž tež pschi ſlaboſi po bjełmi a placzi bleſčka s wuložowanjom jenož 10 nžl. a džela ju jenož wopravdžitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldzi w Thüringskej.

Sklad sa Budyschin w hradowſkej haptižy.

Barlinske wohensawjesczaze towarzwo.

Salozene 1812.

Sakkadny kapital 2 millionaj toler.

Toto hižom 46 ljet wobstejaze towarzwo bere sawjesczenia psche wohnjowu schkodu horje po niſkich, ale twerdyh prämijach, hdež sawjesczeni ženje ničio doplaczowacž netreba.

Sawjesczenja wobstara a wſje wuložewanja dawa

w Budyschinje.

J. C. Smoler, wudawař Serb. Now.,
agent barlinskeho wohensawjesczaze towarzwa.

Bajerska Koſcžina

(Knochenmehl)

w nowych žitnych körznych mjechach, darmo pschiwdatych, a

wopravdžity peruanſki guano

pschedawa, pod rukowanjom sa dobroſež, w gylim a w jenotliwym

J. G. Klingſt Nachfolger,

na bohatej haſhy čzo. 86/24.

Strowotupski sporjaży **Hoffski blodowy extrakt**, kotryž je so pola wschitkich, kotsiž na woslabnenje mozow, na nechzych wosczi i jijedzi, na wobęcznośczech w pluzach, jatrach a w żoldku, kaž tež na hæmorrhoidach czerpja, jara wżejnym wepołasal a sa kotryž je so sam pruski król dżaknje wuprajil a pschihotował tuteho lekarstwa wele tyżaz dżaknych listow dostał, pschedawa so we wosktemplowanych wulkich bleschach po $7\frac{1}{2}$ nsl.

w hrodowej haptzy w Budyšchinie.

NB. Pschi fastarenym kaschelu a pschi dwabawosczi so tón extract predy 10° minutow sawari a so rano a wieczor po winowej schleiczh wupije; pschi drugich, horka spomienych czerpeniach wupije so rano a wieczor po schleiczh, pschipoldniu pak po dwjemaj.

= Dr. Beringuiera aromatiski krónski duž (Kronengeist) (Quintessenz d'Eau de Cologne) = wuberneje dobroscze — niz jeno jako kraſna wonjaza a mjenksa woda, ale tež jako witanh podperanski ſriedl, kotryž mož živenja wubudža a požhlila; a originalna bleschka po $12\frac{1}{2}$ nsl.

Dr. Beringuiera selokorenjowy wolij

hromadu festajany s najkmanischich roſlinowych a wolsiowych wulfov, s ſzterzenju a poreiſchenju hłownych a brodowych wloſhow; a originalna bleschka po $7\frac{1}{2}$ nsl.

Tuteju, wſchudzom wulke napraschowanje wubudżazeju nowosczow je w kóždym mjeſcje jenož jedyn ſkład, hdež so tež wobſcherne roſpolasanja darmo dadža:

fa Budyšchin ma pschedawanje jenož

C. Pescheck, coiffeur na bohatej haſh.

K. K priv. Assikurazioni Generali w Trieſcžje

sawjeſčenja na pschedmetu wschitkich družinow psche **wohen** horjebere, tak derje w mjeſtach, kaž na wsach, pod zyhlowanej a kłomjanej tſjechu, tak tež na ratařské **pōlne plody** w bróžnach a fajmach.

Polich a farumana ſchłody placza so po pruskim courantu, prämije ſu twerde a tune.

Saruczeński fonds towarzſta: 16 millionow ſchjeſnakow ſliebora.

J. G. Richter, na mjaſowym torhoschęzu, wokreſny agent fa Budyšchina wokolnoſczi.

Holczez, kij chze **wojna rě wo** wuſnycz, može hnydom do wnczby ſtupicž pola wojnarja **Urbana** w Delnej Hörzji.

Dziwocžanske ev. luth. herbſte miſionſte towarzſtwo ſimjeje jutſje (7. haperleje) popołnju w 3 hodzinach ſhromadžisnu.

Pjetr Mlonk, piſmatwedžer.

Rhwalobne ſuath a psches ſwoje hojaze ſtruktowanje dopofaſanym **bróstſyrop** je ſaſo i doſtaču w hrodowskej haptzy w Budyšchinje.

W tutych dnjach wundże a je we Smolerjowej knihařni, kaž tež pola knihiwafarjow Rosenkranza, Gelb, Klímanda, Fornera a Schönki ſa 3 nsl. na pschedan:

Virginia. Wobraſh ſe ſtawiſnow a živenja starých Romjanow. Špihał H. F. Wela, Watwicžanski. (80 stronow.)

Helena Smolic,
Jan Ernst Mróz,

sluhjenaj.
W Leſawje a Hodžiju
3. dzeń jutrow 1861.

Dženſa rano $10\frac{3}{4}$ hodzinow bučmoj ſ Božej pomozn ſ narodzeniom ſtroweje a czerſteje džowcžicžki wobſboženaj.

W Budyšchinje, 3. haperleje 1861.
Robert Klemm,
Amalia Klemmowa,
rodž. Wehliž.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaci so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kóžde číslo płaci 6 np.
Štwortlētna předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósse 7½ nsl.

Číslo 15.

13. haperleje.

Léto 1861.

Woprijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschima. S Paſa. S khwac̄janskeho schulſteho wokreža. S Woleſčinu. S Židowa. S Nachlowa. — Přilopk. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesče. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Wyšoka budyska krajſka direkcia je mlynskemu G. Roscherej w Droždžiju penežne myto pſchiprajíla, dokelž bje wón Förſtarez džiečo wot kmercze fatepenja wumohł. — Wóndanjo stejſehe w Serb. Nowinach, so maja so na ljetu '1861 sa krajnu wohensamjeſčazju poſkladnizu 11 rsl. 2 np. wot 100 tol. ſawjeſčenſkeje ſummy placzicž. Niekotſi naſchich cítarjow ſu nam prajili, so je to wopak ſtajene, dokelž dyrbja wjazy placzicž. My pak pſchi tym wostanem, so kmy prawje piſali, a hdź je so bjerkaſi wjazy placzicž, dha je so to na wotplaczenje do kha predawſcheje hornoluziſkeje woheňsamjeſčazje poſkladnizy ſtało. Hdź je so taſke wotplaczenje pſchiliči, dha ma so ketska w Hornych Lujzizach wſho do hromady 13 nſl. 6 np. wot 100 tl. ſawjeſčenſkeje ſummy ſaplačicž. — W Droždžanach bu 10. haperleje w naležnoſci Jakuba Miklawſchka, wot budyskeho ſuda dla ſkónzowanja wumenkarja Hizki k kmercezi wotſudzeneho, na jeho appellaziu ſjawnym ſud wotdžeržany. Wón bu dla ſaraženja k 30ljetnemu zuchthausej wotkudženy. Jego ſarčyňnik bje advočat Höckner s Budyschima. — Na lipſkej maſy pſchedawarjo hdź dotal tak prawje ſpokojni nejſu. Koža, ſotrejz pſchedawanjom ſo maſa ſapocžne, je so 5 prozentow tuniſko pſchedawała, hdź na poſlonej mihaſkej maſy.

Prusy. Jeje majestoscz ſakſka kralowa je do Barlina na wopyhtanje pſchijjela. Wona bu pſchi wступenju ſe želeſnižy wot krala a kralovſkich prynzow pſcheczelniwo powitana. — W mjeſcau juniju ſebi kral naſkere holdowacž da a to w kralowzu (Königsberg) wot naranskich pruſſich krajow a w Barlinje wot ſredznych krajow. Poſdžiſho dyrbi ſo to tež w jenym mjeſce wežornych pruſſich krajow ſtacž. — S Warschawy je ſaſo wele ruſowſkich a njemſkich familiow do Barlina pſchijjelo a ſda ſo po tajſim, ſo ſo Ruſojo a Njemžy w Poſlkiej wulſeje ſuboteſe nenadžijeja.

— Bundestag w Frankfurcie, ſ pôßlanzow wſchitkých njemſkich wſchitkowych wobſtejaz, je wobſanknył, ſo ma ſo 50 kanonowych čołmow k ſakitanju njemſkich połnožno-móřskich brjohow twaricž. — W Danskej myſbla ſebi ſo taſke wobſanknenje woſebje pſchecziwo nim dže a duž je tam ministerſtwo wójny ſaſo wjazhy wojakow pod bróni powalo hdź runje jedyn prajicž nemôže ſo by bundestag w naſtupanju Schleswig-Holsteina žane wójnske wobſanknenja ſejmili. — Kneni krónprynzeſzyna je ſo ſ Vendzelskeje ſaſo wróćila. Wona bje ſo tam na poſtreb ſwojeje wowlki poſala.

Rakuſy. W rakuſkej ſemi ſo ſu 6. haperleje krajne ſejmy (landtagi) ſapocžako, ſ wutſac̄iom Galizije, hdźez ſo to halle 15. haperleje ſtane. Tute ſejmy wobſteja jenož ſ jeneje komory a je w nej tak derje ſemjanſtwo, kaž burſtwo a mjeſchzanſtwo ſaſtupene. Pſchedydu ſejma (fiž marschal rjeka) a jeho namjeſtnika poſtaji khejzor, druhe ſrjadowanja ſu pak nimale tak, kaž na wſchitkých druhich krajnych ſejmach. — W ſuſhodných Čechach, hdźez pſched njehdze 240 ljetami poſleni taſki poſchitkomu ſejmu injeſachu, wotčako-waſhe ſo wotewrenje inječiſcheho ſejma ſ wulſej neſczerpliwoſciu, dokelž dyrbeſche ſo na nim poſkaſacž, hdź je w Čechach cjeſſa narodnosz tak ſylna, ſo môže tam njemſkej wahu džeržecž. Pſched wotewrenjom ſejma wotdžerža ſo w zyklwi ſw. Miklawſcha w Praſh Boža klužba, na kotrej ſapóßlanzy džiel berichu. Taſko tam khejzorowy namjeſtnik (abo minister-gouverneur) w Čechach, hrabja Forgacž kotrej je ſ madžarskeho (wuherskeho) naroda a je ſo Čecham hdź dotal pſcheczelniw poſkaſował, pſchindze, wotlaſtu ſtudzenczi a lud ſylnje „ſlawa,” hisheze ſylniſho pak, jako cjeſſich ſapoflanzow Palazkeho, Riegera a Vinkinju wuhladaču. — Taſko bjechu ſo ſapóßlanzy w ſejmowni (landhausu) ſhromadžili, ſaſtupi tež khejzorowy namjeſtnik hrabja Forgacž ſe ſejmiskim marſchalom a jeho namjeſtnikam, a wotewri ſejm w cjeſſkej ryczi.

Na to ryžesche marschal, hrabja Nostitz-Rieneck, njekolre
słowa w njemskiej ryži, so samoſtejo, so derje čjeski
nemóže, a po nim džeržesche jeho namjeſtnik, prazski
mjeſtečjanosta Wanka, džesku čjesku ryž, po čimž
sapoškanz Rieger w čjeskej ryži jedyn namet staji,
kotrehož dla ſo potom ſ džela čjesku a ſ džela njemsku
jednaſče. Hac̄ runje bje ſ teho wſchego ſtarowje
widzeč, ſo ma čjeska ryž a narodnoſć na ſejmje
rune prawo ſ njemskoj ryžu, haj ſo ma, móh rez,
pſchewahu pſches njemsku, dha to tola wot ſejma
hiſhče ſtarowje pſchipósnate nebe. To ſta ſo paſ w
jeho druhim poſteđenju, hdjež bu poſtajene, ſo ma ſo
protokoll kaž čjeski, tak tež njemski piſaci, ſo mataj ſo
wobaj prjódkeſitacz a to jedyn króz čjeski najpredh a
druhi króz njemski, a ſo dyribitaj wobaj dwaj authen-
tiſkaj bycz. Hewak ſo w prijenich dnjach wele wažneho
wncziniko neje, dokež mjejaču ſo najpriódzy wſchelake
ſrjadowanja ſtač. — Na morawskim ſejmje je ſo tež
ſi wulkeho džela čjesku ryžalo. Tam paſ chyžku
njemsku sapoškanz, ſo byču ſo jím čjeske ryže abo
ſ najmēnscha čjeske namet do njemskije ryže pſche-
kožike, ſhtož je ſo tež ſ wetha ſtač. — Na krajni-
ſkim ſejmje ryži ſo njemsku a ſłowinszu a piſaja ſo
tež protokolle tak. — Se wſchego teho je widzeč, ſo
njemſka ryž w Rakuskej wjazy priene mjeſto nima a
njekotryžkuliž ſo tam ſradžu hnjeva, ſo čjesku abo
druhu ſłowjansku ryž na wukny neje abo ſo je ju
ſabyk.* — Wuherſki ſejm je ſo tež 6. t. m. ſapocžak
a to w Budinje, wot tam bu paſ na ſajtra do Peſchta
pſchepočozeny. Khejzor tam pſhijječ nebe. — Khejzor
je pſcherčiwo temu protestiroval, ſo je dotalny ſardin-
ski kral njeſko meno italskeho kraſa na ſo wſal. — S
Throla piſaja, ſo na tamniſkich italskich mesach tak
wonhlada, kaž by kódy djen wójna wudhrič dyrbiška.
Sapoškanz ſ italskeho Throla neſtu na krajny ſejm
pſchischi. — W Khrowatskej hiſhče žadny prawy mjer
neje, dokež Khejzor Khrowatam wſchelake požadanja do-
peſnič neje. Móžno je, ſo ſo ſejm teho dla neshro-
madži.

Italia. Š jeneje ſtrony ſo poweda, ſo je
Khejzor Napoleon bamjej ſlubil, ſwoje wojsko hiſhče
džeschi čaſ w Romje wostajic, ſ druheje paſ wob-
twerduja, ſo je bamž ſwoje drohe wjazy a rjane, wot
wſchelakich wethow doſtate, dary ſapokowacž daſ a do
Španiſkeje poſtač, dokež ſebi myſli, ſo drje nebudje
wjazy dolho w Romje wostacž móz. Š jeho ſtrowoſežu

*) Taſke hnjevanje móžesč tež w ſſerbach husto
doſcej naſhonicz, pſchetož hac̄ dotal je w woſebniſkih ſerbſkih
domach najbole to waſchnje bylo, ſo ſu džeczi jenož njem-
sku ryž ryžecž na wukny a hdž potom ſamostatnije do
živjenja ſtipiču, dha ſo jara meraſcu, ſo ſu jich ſtarſci
tak hupi byli a jím tež neſtu podla ſerbſki ryžecž dali.

je ſo zyłe poredžilo. — Garibaldi pſchewahu njeſko w
Turinje a je husto pola kraſa. Šhto paſ tam ſ nim
jedna, neje ſnate.

Ruſowſka. Polazy ſ tym, ſhtož je jím khe-
žor daſ, hiſhče ſpoļojni neſtu, a hac̄ runje žamu
revoluziju nečinja, dha tola na druhe ſtarwe waſchnje
ſwoju neſpoļojnosć poſtaſu, tak ſo je ſo weth Gor-
čakow (Khejzorowý namjeſtnik we Warszawje) roſhnie-
wał a wondanjo ſaſo na lud tſjeleč daſ. Mennižy
wulka ſyla poſlſkeho ludu bje ſo 3. haperleje w kra-
kowſkim pſchedmjeſe pſched ſpvečzatom ſhw. Marije
ſhromadžila, bliſko kotrehož buchu 27. februara pečo
Poſlaz wot wójska ſatſeleni. Šhromadženi ſpiewachu
tam njekolre khejleruſhje a bes nimi tež jedyn, hdjež ſo
kóžda ſaſtučka njehdže ſ tymi ſłowami ſkónčesche
„Pſched twojim woltarjom cze, Božo, proſhymy, ſpočz
nam wózny kraj ſaſ ſvobodny! Wotom džechu ludzo
nimo hrodu, hdjež weth Gorčakow bydli, čiſhje domoj.
Naſajtra a dwaj druhaj dnaj ſta ſo to ſamo a
wſchitko bes ropota wotbježa. Bes tym bje ſo poſlſke
ratařſke towarſtvo wot Gorčakowa ſakafko a horje-
ſbjehnyko, dokež ſo jemu winu dawasche, ſo ſo w jeho
ſhromadžiſnach tež wo druhich, hac̄ ratařſkih wjezach
ryži. Lud, wot ſwojeje modlitwy ſo domoj wrózjejo,
pſchiczeje teho dla nedželu 8. haperleje pſched dom ſpom-
neneho towarſtwa, ſapojſhym tam ruſowſki hodleč a
pojſhym tam poſlſki hodleč. Wotom čehniſche njehdže
5000 ludži, patriotske ſpiewy ſpiewajo, pſched wobyd-
lenje hrabje Samojsleho, dotalneho pſchedbýh ratařſkeho
towarſtwa, kž jich ſi mjeraj napominaſhe. Na to poda
ſo lud k hrabi Wielopolskemu, kotremuž ſo wina da-
wasche, ſo je ratařſke towarſtvo na jeho namet horje-
ſbjehnene. Alle pſched jeho domom ſtejſeche wójsko a
duž čehniſche lud pſched hród wetha Gorčakowa, hdjež
bje tež wele wójska ſhromadženeho. Weth ſ hrodu
wutupi a napominaſhe lud k domojhicižu, na čož jemu
wotmolwicu, ſo hakle tehdž domoj poſtdu, hdž wón
wojakuſ ſrospuſhči. Takto ſo to ſkónčenje ſta, džechu
ludzo ſ mjerom domoj. Alle pońdželu je ta wjez hubenſcho
wupančka. Pſchetož jako bje ſo wethor w 7 hodžinach
wele ludži pſched hrodom wetha Gorčakowa ſhromad-
žilo, pſtachu jich wojaž ſ težakom a bajonettom
roſhneči. Ludžo paſ ſo ſpecižku, tak ſa wojaž ſje-
leč počačku. Kak wele ſ luda je ranenych, neje ſnate,
morwych je jich pecža na mjeſeče pſches 20 bylo.
Wſchitko wójsko bu na to pod bróni powołane a zyłe
mjeſto wot neho wobſadžene. — Naſikere budże njeſko
zlyk kraſ do wobleženoſcje daty.

Ze Serbow.

S Budhſina. Šredbu po jutraci bjeſhe
kaž druhé ljeta tež ſjetſa hlowna ſhromadžiſna

towarstwa Maćizy Sserbskeje w hoscjenzu i skocj krönje, na kotruž hjesche 35 kobustawow pschedźho. Pschedźhyda towarzystwa, i. rycznik Rychtař, wotewri shromadźisnu s wutrobnym powitanjom. Potom czitasche druhi sekretar, i. vikar Horňák, dlejchu rosprawu wo skutkowanju Maćizy a wuberka w sañdzenym lječe. S teje szameje bje bes drugim szkłach, so je wuberk na offzialne wosjewenie wotemreča sławneho bibliothekara Wlaczysława Hanki czieskiemu museu w Prahy adresu kobuzelnoſcje pôształ, dokelž je neboziciczi wele ljet kobustaw naszeho towarzystwa był a wjsche teho wuczer a sjudzowat młodych Sserbow w Prahy. Wudala bje Maćiza 1.) protylku - Pschedzenak; 2.) Spiewy sa serbske schulje wot Pefarja, druhi sechów tuteje wuberneje sbjerki; 3.) Serbski słownik wot Dr. Pfula, IV. sechów, listno 30. — 40. do słowa „slawnosć“; 4.) Šesé serbskich spewow za sopran abo tenor z přewodom fortepiana skomponowane wot K. A. Kocora; 5.) Časopis towarzystwa Maćicy Serbskeje 1860; kotrežož drugi sechów tež hiszceje sa krótki čas wundze. Sjenoczenstwo s druhimi towarzystwami bje zo tež ljetsa zwjeru wobchowalo. Liczba kobustawow bje 125, bes kotrejmiž bjechu nowi: i. Weinf, hajnik we Wysokiej, i. Sigmann und Räda, duchowny w Muzakowje, i. Janasz, kubler w Mieszhizach, i. Blažík, ljekar w Nakezach a i. Mařášek, žurnalista w Prahi. Dale šhonichmy, so je 10 macziczych knizkow do czista rospchedath, taž tež nimale wschitke ljetniki protylki (wot 1855—61). Po rofestajenju teho a woneho sfoncji zo tutu rosprawa s tymi słowami: „Tež nepuszczejmy nadziju, so w swoim času sa nashe sbjerki (knihownju, starožitnju a pschirodniu) woszibili lokal abo dom dostanemy; i cenniž dopomhaj spominanje na naszeho, wot sjenoczenich Sserbow sławneho a na wjetki sławiomneho narodowza Jana Michała Budarja.“ Temu pschisanku zo „sława Maćizy“! No to wusupi i. pschedlupz Fałub, połkadanik a knihiskadanik towarzystwa, a pschedpołoži sliczbowanie. Po tym szamym bje wschitlich dochodow 450 tl. 23 nřl. 1 np., wudawkow 344 tl. 25 nřl. 3 np., po tajkim sztyka 105 tol. 27 nřl. 8 np., tak so s tym, sztož Maćiza hžom hewak wobpedoži, zyle maczicne samożenje nietko 526 tl. 5 nřl. 8 np. wunosha. Sa tak zwjerne a szvozomne hospodarenje zo i. Fałubej zdobnie. szkuzena „sława“ pschinie. Po debacie dla szadowczechczenia dawno rospchedateho II. sechówka Časopisa buchu rosprawy wo wschelakich wotrjadach M. S. podate, a to wo ryczeńnym wot i. Dr. Pfula, wo starožitnostnym wot i. Jenča a Welle, wo pschirodosphtnym wot i. Fiedlerja a wo belletristiskim wot i. Horňaka. Tera ważna bjezhe szczeglowaza debata wo wudacju potrebnych herbskich abo herbstojemskich czitankach, kotrež i. Smoleř w menje dotal-

nego wuberka nametuje. Najjadrnischo ryczeńsche wotutej naležnosći i. Bartko, wuczer s Mořacjicž, kij tež počasku tajkeje czitanki szobu pschinie. Dokelž ma zo psched wudacjom a pschi wudacju tajlich czitankow we wjesnym nastupanju wele rospomnicz a wobkledźbowacj, dha wuswoli zo komissia, kotrejež pschedźhyda, i. farař Imisch w Hodžiju, dyrbi najpredy s wjschnosćemi jednacj. Druhe nameth wuberka sawostaja zo jemu i. wuvedzenju. Tak bje wuberk wosjewil, so by rad knizku sa katolickich Sserbow wudak, czim radscho, dokelž je i temu i. pschedlupz W. Fałub tudy s kwasobnej dobrocziwosćju a liberalnosćju 10 tolerjow daril. Duž niežo nepobrachuje, dyžli rukopis wot jeneho s katolickich Sserbow! Potom pschinie i. aktuar Wela sažo rycz na woszibili lokal sa maczicne sbjerki a radzi wotnajecze tajkeho; wobstara-li pak hebi Maćiza woszibili narodny dom, dha szubi i. farař Jenč 100 tolerjow dara i temu wobstaracj. Duž lubi Sserbjo, szczechujce tónse pschikkad a nesabudzje na ważnu sa Sserbow Maćizu!! Szkoczenje bje nowa wólsba wuberka a bu i. rycznik Rychtař sažo pschedźhyda, i. Smoleř sažo mjestopschedźhyda, i. Horňák přjeni a i. Wela drugi pišmatwodz, i. Fałub sažo połkadanik a knihiskadanik, i. Fiedler knihownik, i. pro-gymnasialny direktor J. Buł sažo redaktor Časopisa; potom buchu i. kanownik Buł, i. kanitor Pečár, i. kandidat Gólcž, i. połkadanik krajskie direktije Henč sa mješčanskich a i. farař Imisch, i. farař Jenč, i. Dr. Pfula i. farař Seiler sa wonkowskich wuberkownikow wuswoleni. Wjazn haž tsi hodžinu bje zo mynko, hdyz i. pschedźhyda shromadźisnu woszanku. Bóh żohnuj prózowanja naszeho lubeje Maćizy a pschiwobroč jej pschezo wjazn pschedzelow bes Sserbami!

M. H.

S Budyschina. K tamym sztyrjom serbskim młodzeńcam, kotsiž su zo psched jutrami po wotpołożenym pruhowanju do präparandskiego wustawa tudomucho evangelskiego seminaru pschijeli, szlusza tež hiszceje Petřka s Horňowma.

F.

S Kasza. Sañdzenu pónđelu 8. haperleje, bu nasch nowy pomozny wuczer, i. Hendrich Jordan, rodzeny s Czorneho Cholmza, do swojego saſtajnictwa sapokasany.

S kwasobanského schulského wokresu. (Wot jeneho serbského ratařa.) Smy hebi psched někotrym časom dowolili, szawnje wuskorzicž, tak pola nasz nascha luba herbska narodnosć na wschelake waszynje zo podkłózjuje a mało ważi, a tak zo psches tajke nesdobne skutkowanje Sserb we swoim duchownym a czjelnym roswinenju sadzjewa, dha many tež nietko na to spomnicz, sztož zo tu wot jeneho derje smy-

ſlencho Sserba i ſbožu a i čeſcji naſcheho ſchulſkeho wokreſa do ſkutka ſtajic̄ pyta.

Snate budje, ſo naſch ſchulſki wokreſ wot ſwojeho Božeho domu tak daloko wotsalený leži, ſo ſo naſchi Sserbjo pſchi hroſnym wedrje hufio wot wopytanja Božieje ſkužby wotdzerječ dadža, abo pač nijemſtu Božu ſkužbu we Małym Welkowje wopytaju, ſchtož žadyn króč ſa Sserba i žohnowanju a i ſbožu ſkužic̄ nemóže, dokelž wón temu tola doſež neroſymi. Džitwajo na tajku nespodobnoſej, kaž tež na to, ſo wot Hodzija hac̄ do Kluſch a wot Budyschina hac̄ do Minakala (ſchtož je koždy króč z hodžim, a we kotrej ſredziſnje naſch ſchulſki wokreſ leži), žana ſerbſka evangeliſka zyrkej neje, bjeſche ſo hižom pſched njelektymi ljetami wot wyšokeje ſtrony praschenje na gmejnuy naſcheje wokloſeſe ſčiniſko, hac̄ nebh dobre byke, hd̄ by ſo nowa evangeliſka zyrkej tudy twarika, a kajke wopory a dary ſo wot tych gmejnów ſnanou docžakac̄ móhle. Najſkere wotmoſwenja tych gmejnów tajke byke nejſu, ſo budziſche móžno byko, ſpomnenu widžinu do ſkutka ſtajic̄, pſchetož ta wjez wofita neuwodjenia ležo.

Pſched njelektymi čaſom je pač njeſko jedyn ſlavny Sserb naſcheho ſchulſkeho wokreſa wyſhnoſeſi woſjewiſ, ſo, jeli ſo ſa čaſi jeho živenja we Schwazi-zač nowa ſerbſka evangeliſka zyrkej twari, wón wot ſwojeho ſamōženja i ſtemu njeſhco (pecja 4000 tl.) daric̄ ahe, a tež jedyn druhi pſcheczel Sserbowſtiwa je pecja 2000 tl. i ſtemu polubil. Bjeſche ſo prieni króč wot twarenja noweje zyrkwe najbóle teho dla wothladac̄ dyrbjal, dokelž dobre ſapožajk brachowatſte, dha tón króč naſchi Sserbjo ſebi tajku rjanu ſkładnoſeſ nedyrbeli nimo hic̄ dac̄, woſebje, dokelž tež wyſhnoſeſ tajke wotpohladanje na wſchje móžne waſchinje podperac̄ ahe, haj ſamu naſchich Sserbow ſa to dobyč pyta.

Hac̄ runje ſo hiſheče pſchego prascha, hac̄ móžno budje, tudy nowu zyrkej twaric̄, dha je tola wjeſcze pomnecaž hódne, kaſ ſo hiſheče pſchego Sserbjo na-makaju, kotsiž ſa ſwoju narodnoſeſ a ſa ſbjechnenje pobožnoſeſe naſchich Sserbow tajki ſtaroneho džaka wulžy hódny dar na wotkar ſwojeye narodnoſeſe počoža. Woſebje wotwižuje njeſko twarenje noweje zyrkwe wot teho, hac̄ eži ſamu, kotsiž byku tu zyrkej do nepoſrjedneje bliſkoſeſe doſtali, tež njeſko pomnecaž hódne wopory i ſtemu polubja, dokelž ſo bliſki Boži dom ženje doſež wyſoko waſic̄ nemóže. Wſchitzh druzh bóle abo mene ſdaſeni čaſlaju njeſko na dobro pſchikkad tych ſamych bliſtich (nowych) woſhadnych.

Nimo teho nemóžemy pač tež hinač, hac̄ i njelektymi ſłowami hiſheče junkróč na naſche narodne živenje ſpomnic̄. Wot teho čaſa hac̄ poſleni króč wo tym ryjezachmy, ſu ſo wot wjazorých boſow wſcheinke myſle dla tuteje naležnoſeſe ſtehſteč dake. Prajene

bu, ſo neſmijemy wſchitko wot wucžerjow docžakac̄. To je zylje wjerno, a mi tež wiau narodneje ſiwoſeſe ženje na wucžerjow ſwalic̄ neſmij ahyli, tak wele pač ſe ſhonenja wjem, ſo tam, hdžej ſchulſh tak derje kaž zyrl-wini wucžerjo ſe wſchej datej mozu ſa ſwoju narodnoſeſ wuſtupja a ju čeſcja, ta ſamu renje ležje a zyku bližiſhu wokloſeſe wožiwi. Wucžerjo neſamóža hñy do m ſwoj wokreſ ſa ſwoju narodnoſeſ ſahoric̄, ale dobrý wuſhyw ſa tu ſamu móža tola čzinic̄. Nínamy džie žadyn drugi ſrijek, narodne živenje wubudžic̄ a ro-winieč, hac̄ literaturu a wucžerjow, haj ſwojerim ſebi ſkoro praſic̄, wucžerjo dyrbja predy literatury ſkutko-wac̄, tak ſo bh poſlenja potom tež ſo pilnje trebała a hódnje ſkutkowac̄ móhla. Kud, ſa ſwoju narodnoſeſ woliwkeny, dyrbji ſo najprjódžy we jeho hořjerofeſzatej mlodoſci pſches wucžerjow dobyč a ſahoric̄ phtac̄, a haſle potom budje literatura hódnje ſkutkowac̄ ſamóž. S tým nedyrbi praſene byč ſo ma literatura tak dolho ſo naſad ſtajic̄, rije, ſe wſchej mozu dyrbji ſo ro-ſchjereč a thč, i kotrým doſahne, wubudžec̄, twaric̄ a neſc̄.

(Skónčenje přichodje.)

S Woſeſhnižh, 8. haperleje. Wcžera mjejeſche ſuſhodny w uſk o d a ſi ſchulſki wokreſ rjan ſwedžen, pſchetož jeho derje ſaſkužbny knes wucžer ſan Meld a mjejeſche 25ljetny jubiláum ſwojeho wucžerſkeho ſaſtojnſtwa. Tutón ſwedžen — pſched ſwedžen bje jemu hižom pſched jutrami wot i. direktarja Kretſch-mara we Lubiju w ſredziſnje lubijského wucžerſkeho kollegija wuhotowan, — bu na pomenovanym dniu ranu w 6 hodžinach pſches hnijaze piſlanje khjerluſha: „Budž čeſcž a khwalba werschnemu” a druhich rjaných hloſow wot ſhwaldſkeje zyrkwinſkeje hujbýh wotewreny. Dopoļnja wobdzeli ſo i. jubilar na Božej ſkužbje we ſetliſkim Božim domje, ſo by wſchehomóznomu ſo ſa tu jemu hac̄ dotal wopokaſanu hnadi džakowak a ſ po-ſlučhanja Božeho ſlowa nowy troſt a nowu móz ſa te hufio jara černowé ſchježki ſwojeho živenja wupro-ſyk. Po dokonjanej Božej ſkužbje bu i. Melda na faru pſcheproſheny, hdžej jemu i. farač ſe ſi in we hluvoſhnujazych ſlowach ſwoje wutrobne ſbožepſchecze, kaž tež ſbožopſchecze a ſpoložnoſeſ wyſokoeje krajskeje direkziije a wyſokodostojneje kollatury mjeſchczanskeho tačanstwa ſ wedženjom jeho ſaſtojnſtwa a živenja wupraji a w menje wobeje wyſhnoſeſow tule ſpoložnoſeſ ſ darom rjaneho myta wobtiverdži.

Popoļnju ſtipiču čeſczeneho jubilara predawſči, wot neho i ſchulſkemu hamtej pſchihotowan, wucžom-nizh, kiz njeſk we Sserbach a ſiemzach jako wucžerjo ſe žohnowanjom ſkutkuja, do jeho doma, a podachu jemu po wutrobnym ſbožopſcheczu: a to i. wucžer Haſfa ſ Róžanta ſ podjanskéje a i. pomožny wucžer Fryča ſ Habracžiſ ſ evangeliſkeje ſtromy, pſches deſig-

nirowancho pomožnega wucžerja k. Lelanskeho rjane a psjchne dary (lampu, pošljebornen f napiskom wobdaty taler a seleny wjenz f 25 šljebornimi čopenami.)

We 4. hodzinje pschiczežehu schulskie djeczi schulskeho wokreša we dolhim čzahu, stupicu psched schulu do koła a wuspjewachu pod wedženjom k. Trnjež ſerbſti khjerluſh „Nech Bohu džakuje“ a podachu po tym k jubilarej lube a rjane darenje (ſerbſke ſpjewarske, talerje, kwojetkowe vash), živočijetkowe wjenzy a t. d., na čož k. Melda psched ſhromadjenym ſwój djak we ſerbſkej ryci ſjawnje wupraji. Dako bjechu ſo džeczi roſeſchli, pschitupi deputazija (k. direktar Kretſchmar a k. kantor Kloſa f Lubija, k. organist Mlynk f Woſchmiz, k. kantor Schönbach f Ljewakda a k. wucžer Grožmann f Małeho Dažinka) a pschepoda k. jubilarej po dleſčej hnujazej ryci we menje wucžetvwa — ſkoro wſchječ ſudniſkih wokrešow budyskeje krajskeje direkziije — drohe a wuberne ſwedženske dary (woſebny čažnik na ſeſjenu a kraſny ſljeborný keluch.) Čnes juhilar ſo ſe ſylſami a f hnutej wutrobu podžakowa. Bes tym doſta wón tež wot wſchelik, jemu pscheczelniſe ſmyžlenyh pjeckne dary ſubocze a pscheczelnoſcze, woſebje tež wot ſwojego wýšoko doſtojnega k. ſchulſkeho inspektorja a jeho knenje mandželskeje. Hewak bje ſo jemu tež wulka ſyka ſwedženſkih ſpjewow a liſtom ſe wſchelik Lujizow a f dalskich ſtronow poſkaka. Schkoda, ſo ſo dla wulkeho meczela tón jemu wot jeneho dobreho pscheczela pschihotowanym kónzert wuweſz nehodžesche. Pola wecžerje wuweſchku k. dir. Kretſchmar, organist Mlynk, kantor Kloſa, wucžer Haufa a druh rjane ſlawy we wjasnej a newjasnej ryci. — Bóh luby knes ſpožež k. Meldže, ſo by wón njehdyn ſwój ſloty jubelſki ſwedžen ſvožomnje ſwočiž mohé!

Se Židow a. K wotnoſchenju naſcheho moſtu ſo piſnje pschihoth činja a murja, kotraž wot neho po brjohu Sprewje k mjestu horje wedže, je hižom wotrohana. Mjesto neje ſo ſchjeroke granitowe kamenje ſkadu a doſtane tuta ſchježka želesne wobloženje.

S Račlowa. Dokelž bje ſebi ſandžen ſhđenje Čjornoboh ſnjehowh ſkobuk ſtajík, dha ſo pólne džeklo w naſkih ſtronach wopuſteži a džeczu ludžo do ſježa džekacž. Duž bje ſo tež naſh k. gmejniſki prijedkſtejer Jan a ſe ſwojimaj ſynomaj 10. haperleje dō ſwojego ſježa podał, ſo by ſichtom ſuſcheczał a jako jedyn ſichtom wobhlađowachu, wuſtupi ſ hucežinow člowek, kiž mjejeſche mjezu hukoku na woblecžo ſežehnenu a ſchaw ſwýško horje wuhornen. Wón nimo džesche, nižo neprajizh, a naſh gmejniſki prijedkſtejer bórsh na to tuſaſhe, ſo mohé to ſnadž wuwołanym paduč Pjetr Lomka bjež, kiž bje wondanjo ſ jaſtva čeſkih. Duž wſchitz tſio ſa nim khwatachu a jeho tež doſčahmchu. Na praschenje po jeho menje wotmolwi wón, ſo je

U. Bartel ſ Delneje Horki a ſo je pola ſwojego wuja Benkarja w Kumwaldze pobyle. Na praschenje, čožo dla ſe želesnijm kijom khodži, wón ničo prawe newotmolwi, a jako ſebi legitimaziu žadachu, retny wón, ſo tudž žaneje netreba. To pač jemu ničo nepomhaſche, ale wón dyrbefſe ſobu k ryhtarej hicž, hdjež jeho pač tež neſnajachu, hacž k. Albert pschinidže a jeho ſa Lomku ſpóſna. Na to bu wón do reczafow ſefankam a do mjeſta poſkaka. Pola neho namačahu ſpomnenij želesnij kij, 3 nože, 2 moſhni, jenu proſnu, w druhej pač 15 nſl., 1 dybſacžnij čažnik a brjemeschko ſučeho khježba.

Priopk.

* W Draždjanach padje 6. hap. ſchirrmischt Geßner na ſchleſyňkej želesniz ſ jeneho wosa tak neſbožomnje, ſa koleža psches neho džeczu a jeho na mjeſce morichu.

* We Lipſku ſu ſebi ſa jedyn ſhđen ſečjo člowelojo ſhami žeivenje wſali. Najpoſlenschi bje mloženz, kiž ſo psched domom ſwojeje lubeje ſatſjeli, dokelž ta ničo wiaz wo nim wedžec nočžyſche.

* Š Wina piſaja, ſo je khježor patent evangeliſte ſyrkwoje w njemſkoſtowjanſkih krajach rakuſkeho khježorſtwa ſa dobry ſpóſnał a podpiſał. Najwoſebniſe poſtajenja tuteho patenta ſu: Samoſtatne farjadowanie ſyrkwiných naſežnoſczi, počna ſwoboda wjeruwoſnacza a ſyrkjetwarenja. Dawanja na podjanſkih fararjow a wucžerjow ſu horjeſbjehnene. W ministerſtwje ſo woſebne evangeliſte, ſ protestantow wobſtejaze wotdželenje ſrjaduje. Šakozanje towarſtow k podperanju ſyrkwiných a ſchulſkih wotpoſladanjow je wotpuſtežene. Generalna ſynoda može ſyrkwinie ſakonje poſtajecž, ale dyrbi je predy wot khježora wobtwerdijecž dacž.

* W Draždjanach bje 5ſjetna holcžka jeneho murerja ſchwabſicžku wſala a ju ſapalika, ſ nej pač ſwojej drascje tak bliſlo pschisčka, ſo bje ſo ta palicž počała. Duž je ſo ta holcžka tak wopalika, ſo ljeđ ſe žeivenjom wotendže.

* Šakozanje ministerſtwa kultuža a ſjawnego wucžetvwa je ſebi budyski gymnasium wot ſaſtuperjom mjeſta Budyschina wotſtupicž dało a jón pod ſwoje farjadowanje wosme, jeli ſejm do teho ſwoli.

* Dako wondanje ſapoſklažy na krajnym ſejmje w Prahy ſwoju pschihahu wotpožižku, ſta ſo to wot njemſkih ſapoſklažow w njemſkej a wot čjeſkej w čjeſkej ryci. W čjeſkej ryci pschihahachu tež biſkuſaj Širif a Kereži, hrabja Klam = Martinic, veřiž k. Schwarzenberg, hrabja Th. Thun = Hohenstein, baron Voith a druh ſemenijo.

Přílopk.

* We Wernarezach bu jutrownu nōz khježer Tietza pschi tjselenju wot jeneje satyczki trechenj a na rjapu čežko raneny.

* W Böhringuenu dyri druhi djen jutrow býsf do barbařinje a nacjini tam wese schkody. W Roseweinu mjejachu newebro s kroupami.

* S Ameriki píšaja, so tam hiszceje i wójnje pschischko neje, so pak so se strony unije, kaž tež se strony krajow, wot unije wotpanených, i wójnje hotuja. — W Texasu su wojazh unije dwie twerdzisne wopuschcicj a kraj wopuschcicj dýrbeli.

* Ma a a chenskej železnizy wóskoczichu wóndanijo si wosy s kolise a padzechu s haczenjow dele. Jenia kneni, kij hje hlowu s woknom won tykla, bu farajena a dwaj pažaziraj dostashtaj lohke rany.

Na budyskim dwórnischéju padze 9. hap. schafnač Stiegler s wosa dele, a slama ſebi nohu; tola hje wón pschi wschitkim nesbožu tak sbožomnie bes wobei kolji panek, so wschitke wosy nad nim wotjedzechu a jeho žane koko nehrabny.

* W Mörbitzeh ſukeliskej fabrizy w Budyschinje mjejeſche jedyn samkar to nesbože, so jeho werczadlo maſchinu ſa rukaw hrabny a jemu ljeru ruku slama.

Spěwy.

Mojej róži.

1. Lubosna róža,	2. W ſonje čje wibdach
Sakczeta renje!	Smjejkacz ſo lubje;
S myžliczkom twojich	Wutroba žedzi
Nepusycz me ženje.	Po twojim ſlubje.
3. Nadžije ſerja	4. Lubosna róža,
Nebjo mi jaſnja;	Sakczeta renje,
Sſtolda mi radoscž	Wjeczne mi rjane
Ziwenje krafniua.	Twoje budžkeženje! B—t.

Hudančka.

14. Schtóż je džela, tón wſchaf nochze je;
Schtóż je wosme, tón je uſtnaje;
Schtóż je snaje, tón je nebere.
- (Wuhudanje přichodnje.)

Nawěſtnik.

Wysokoczeſczenymaj ſlubenymaj

Hanje Heleshez ſ Maleſchez,
Pjetrej Polenkej w Neſhwacziidle
najreniſche ſbože pſcheje

ſwjerň pſchezel S.

Wuhudanje s č. 13.

13. Díjeb, nan a ſyn: to ſtaj dwaj nanaj a dwaj ſhnaj.

Cyrkwinske powjesče.

Krčení:

Michalska cyrk: Ernst Bernhard, Bedricha Wylera Buchheim, schtymparja na Židowje, ſ. — Kortla Bedrich, G. Müllera, kowarja na Židowje, ſ. — Kortla August, Han-drija Bohuwjera Mareczinka, wobydlerja na Židowje, ſ. — Ernst Gustav, Khrystofa Valaka, wobydlerja na Židowje, ſ. — Handrij August, Pietra Petříkli, ſahvodnika w Wulkim Welsowje, ſ.

Podjanska cyrk: Maria Madlena, Jakuba Petranza, wobydlerja w Budyschinje, dž.

Zemrjeći:

Djen 21. mjerja: Bruno Theodor, Bruna Bouffée, a najepta w Bjeležezach, ſ., 11 m. — 22., Hanža rođ. Scholcž, nebo J. Rostoka, khježnica w Bjeležezach, ſawostajena wudowa, 70 l. — 28., Hana Maria Madlena, Jana Augusta För-starja, wobydlerja pod hrodom, dž., 7 m. — Bohuwjet Herman, Jana Bohuwjera Klingsta, khježerja a krawſkeho miſchtra ſ., 3 l. 8 m. — 30., Madlena rođ. Wehliz, nebo Handrij Lindnarja, khježnica w Bjeležezach, ſawostajena wudowa, 58 l. 3 m. — 31., Marja, nebo Jana Petrascha, khježerja na Židowje, ſawostajena wudowa, 71 l.

Płaćizna žitow a produktow w Budysinje 6. haperlie 1861.

D o w o z:	Płaćizna w pŕerězkuj na wikač, na bursy,					
	4863		na wikač,		na bursy,	
	kórcow.	wysza.	nižsa.	sředzna	najwyšza	najnižša.
Pscheniza	u. npl. np.	u. npl. np.	u. npl. np.	u. npl. np.	u. npl. np.	u. npl. np.
Nožka	6 7 5	5 10	6 — —	6 10	5 20	—
Vecjmen	3 25 5	3 10	3 22	5 4	3 12	5
Wowl	2 2 5	1 20	1 27	5 2 4	—	—
Gróch	5 — —	—	4 25	5	—	—
Wola	4 — —	—	3 27	5 4	—	—
Rjept	— — —	—	—	6 12	5 6 7	5
Zahly	6 25 —	—	6 20	—	—	—
Hejduscht	4 15 —	—	4 10	—	—	—
Bjerny	1 7 5	—	1	—	—	—
Kana butry	— 19 —	— 17 —	— 18 —	—	—	—
Kopa ſłomy	5 — —	—	4 25	—	—	—
Zent. ſyna	22 5 —	—	20	—	—	—

Pekarnja na pſchedanu.

Pekarnja w zhrwinski wſh Wulkich Šdžarach na budyskowojerowskim ſchufesju ležaza, hdež je ſo pekarſto ſ dobrym wuzitkom cjerito, ſe ſchyrjomi ju-trami role a ſ jenym jutrom ūki je pſchedanenja dla hñdom na pſchedanu. Wſcho dalshe je pola wobſedzerja ſhonicj.

Kortla Čech,
pekarſki miſchtr.

Holczej, kij chze wojskarſtvo wutnycz, móže hñdom do wuczby ſtupicž pola wojskarja Urbana w Dobroszezach pola Delnej Hórki.

Kölnske krypsawjesczaze towarzstwo.

Sakladny kapital: tsi milliony toler a je połtsecza miliona wobdateho. Reserva: 262,530 tl.

Tuto towarzstwo sawjesczuje psche kryp plobh wszych druzinow po twerdych prämiach, hdyż so żenie nicio dopyłacjowac z netreba. — Prämije su wschelko jara ponizene, schtož može so pola podpisaneho widzec. — Krypowe schłodowanje so wot wsezywustojnich na krótkie wschnie reguliruje. — Sarunanske penesz so połnje a najdljhe w 4 nedzelach po ich postajenju faplacz. — Podpisany dawa na pożadanie wscho wulożenie a porucza so i wobstaranju sawjesczeniom.

W Budyschinje, 6. haperleje 1861.

Wilh. Jacob.

Sawjesczenie hypothekow.

Podpisane agentury wobstaraja sawjesczenie hypothekarskich żabankow, kaž tež sawjesczenie leżomnosćow hacž i wiestym procentam połnje wunoškoweje placisnę a wobstaraja tež sawjesczenie psche neporjadne placenia danje wot hypothekarskich wupoczczonkow. Drobna rosprawa we wschitkim nastupanju so rad dawa a wobſcherne prospekty, kaž tež postajenia a sawjesczenielle wumjenenia so swolniwje prijokpožoža.

W Budyschinje, 1. haperleje 1861. Agentury sakskiego hypotheki sawjesczazego towarzstwa.

Heinrich Meisel,

wotschazowanski komiszar, w Schlemmerez domje čo. 603, w 1. poskodze.

Dek. Insp. **G. Kirchner** w Lubiju.

K. F. Bitterlich w Ebersbachu.

C. F. Raden w Kameinzu.

Draždanske woheisawjesczaze towarzstwo.

Sakladny kapital: Tsi milliony toler.

Brjenja emisia: Jedyn million toler.

So wobstaranju sawjesczeniom hibitich pschedmetow wschitkich druzinow, ratariskeho gratu, kaž tež žita w bróžnach abo w fajmach porucza so najpodwolnišcho

W Budyschinje, 1. haperleje 1861.

Heinrich Meisel,

agent draždanskiego woheisawjesczazego towarzstwa.

Bajerska koſczina

(Knochenmehl)

w nowych žitnych kórznych mjechach, darmo pschiwdatych, a

woprawdžity peruaniski guano

pschedawa, pod rukowanjom sa dobroscz, w zylym a w ſenotliwym

J. G. Klingst Nachfolger,

na bohatej haſy čo. 86/24.

Nowe pernauske lane ſymjo

najlepsze dobroscze porucza w tunach kaž tež po mjerach najtunischo

J. G. Klingst Nachfolger na bohatej haſy.

Bratrow Lederez balsamiske ſemskoworechowolijowe mydlo, jako woſebje mike a po- reñchaze ſpósnate, a truch po 3 nſl, 4 kr. w 1 pakietku 10 nſl., ſtajnje woprawdžite pschedawa

K. Pescheck, coiffeur.

Union,

powschitkonne njenisse psched frupysbicżom sawjesczaze towarzstwo.

Sakladny kapital 3 milliony toler,

wot kotrychż su... tol. 2,509,500 w akcijach wudate.

Reservy ult. 1860 = 227,541.

tol. 2,737,041.

Tuto towarzstwo sawjesczja płodów wschnittkich družinow psche kripjazej schkodu a po twardych pramijach bes do placzowanja. — Wschitka rosprawa wo nim so wubajela a sawjesczenja so wobstaruja psches podpisaneho agentu, tiz je też żobu agent aachensko-mnichowskeho wohensawjesczazego towarzstwa, kotreż s „union“ w najbliszczim sienoczenju stejj.

W Budyschinje w haperleji 1861.

M. A. Flanderka.

Lotteria.

Pschitkunu pónadżelu 15. haperleje t. I. sapoczne so czechnenie piatnej klasz 59. kral. saliskeje krajnej lotterije. Za prosthru teho dla wschnittkich, tiz pola me priene schthri klasz berechu a hiszczce piatu nimaja, so bych najposzdzischo hacż do nedżele 14. haperleje po swoboj loż pschischli, dokelż ion ja potom dlehe sa ne khowac̄ nemozu.

S dobom poruczam so cześczenym Sserbam s 1/4, 1/2, 1/4 a 1/8 lożami najpodwolnisczo.

W Budyschinje, 13. haperleje 1861.

C. F. Jäger,

na swonkomnej lawskiej hažu čo. 801.

Khlamarnja na pschedan.

Dokelż ja swoju khlamarnju, w Droždžiju leżazu a 2 akraj 120 prutow pola a luki wopschitaju, hubeneho wedra dla na postajenej termii pschedan nejsym, dha chyli so kupyż na mne sameho wobrocżicż, dokelż chzu ju se swobodneje ruki pschedacż. A temu ja pschispominam, so może 1000 tl. jako prijena hypotheka na nej stejo wostacż.

W Droždžiju, 11. haperleje 1861.

G. Bieschanp.

Dwie na poł kormenej swineczi stej na pschedan pola Jana Brody č. 178% pod hrodom.

Bajerske runflizowe hymno

pschedawa sażo

J. G. F. Niecksch.

Czorni pbyły brjeneje wulkoscze je so we Luscu po pola Bundemarnez pschitwał a może so po farunaniu wudawlow tam sażo dostacż.

Na pschedan je rjany, skoro hiszczce nowy dwaj spschezn czeżki wós se wschiem pschisluschenistwom, taż też dziesiba cieścieje, drobneje koſcziń w schlifermlynje pola saliskeho rajtarja.

Jedyn czorni puden s bielem bróstom a s nepschitkunnej wopushcu, na meno „Repp“ poħluchaz, je so 8. t. m. shubil. Schtóż jeho sażo pschitwedze abo wo jeho sawosta ču poweječ da, dōstane dobre myto pola cießliskeho mischtra Lotzji psched schuleriskimi wrotami w Budyschinje.

400 tl. su f 1. meje, 400 tl. f 1. julija a 250 tl. hnypdom na dobru hypotheku f wupożeczenju. Wot koho? powie so we wudawarni Serb. Nowinow.

Gumijowe stupnie sa žonske a dżeczi pór po 15 nřl. pschedawa J. G. F. Niecksch.

Aħwalobnje snat a psches ħwoje hojaze skutkowanie dopokasam bróštħrop je sażo f dostaċju w hrodowskej haptnej w Budyschinje.

Jara wutrobnij dżak mojej lubowanej nesnatej kmotsje sa tón boħath dar „seleneho schtwortka“, tiz je me wo prawdze jara swiezelit. Böh tón knes żohnuj Waż boħacże na cieče a duschi sa tón ham.

Pietr Mlonck.

Dża f.

Zenoż w ciešchinje a w fredzinje mojeje lubjeje ħwojib chyli ja tón džen mojego 25ljetneho wucżeriskeho a stojnista swieżicż. Tola mi bu na tutym dniu tat wele hnady, czeħċe a luboċże wopokasane, so me moja wutroba nuczi, sjawnie moi poniżni a wutrobnij dżak wuprajecż. Boniżni dżak wħsoknej krajskie direkzi u hnadrnu tachantistwu jako mojemu kollaturiskemu knejstwu, luboñi dżak mojemu wħxlokodostojnemu knejsej schulskemu inspektarej a jeho kneni mandżelskej, wutrobnij dżak schuliskim dżecżom wulkodażinskeho schulskeho wobressa a iċċi staršim; wutrobnij dżak wucżerjan, tiz bjeħdu njeħħi moji wucżomniżi; wutrobnij dżak kollegam a pschecżelam s' miestow a wżiżow budyskeje krajskie direkzi, tiz su so na mojim jubeliskim swieżenju taq pschecżelniwe wobdżellili; należni dżak żobustawam lubiż-żewġiopskeje wucżersteje konferenz. Też tħim mi pschecżelniwe sunġħalentim familiam, taż też wschnittim tħim, tiz su me s pschitħiż-ħanjon swieżiex spjewow, khartow a liżiż pocżejċi li a swieżelili, moi wutrobnij dżak. Mena wschnittikh preżi pomenowanych nihdy w mojej wutrobie newħażu, ale budżu so jako jaſne hwiejdha na nebju mojego žiwenja swieżicż. Böh żohnui tħażżi kroż wschnittich mojich dōbroċċelov a pschecżelow.

We Wulkiim Dażinje, 10. haperleje 1861.

Jan Melda, wucżer.

Wat redakzi. Dopiż „s Burkersdorfa“ a wschelake druhe nastawki pschitħod nje!

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawańi Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaci so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štwortlētna předpłata pola
wudawaria 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Čísto 16.

20. haperleje.

Lěto 1861.

Wopříjeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S khwac̄zanskeho škulského wokreža. S řečiščowa. S Wotrowa. S Budyschima. S pola. — Dopisy. — Přílopk. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesće. — Čahi sakskoſlizynskeje železnice z budyskeho dwórnišča. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Zeje majestoscz kralowa Amalia Augusta je so 13. haperleje sažo s Barlina domoj wróčzka. — W druhéj komorje jednasche so 12. haperleje dla 21 petzijow, w kotrych so wo wotstroněnje wšelakich nespodobnych polizajskich postajenjow w nastupanju ho n̄t w y proshesche, a wobsanku ſo, ministerstwo proshcz, ſo by wone nowy, spodobniſki polizajski ſakon ſa hontwu prjódpołožito, hac̄ do teho čaza pał, hdz̄ež ſo to stane, najnclubosniſche kruchi dotalnueho ſakonja horjebjehnky. — Prjenja komora wuradzowasche budget (dohody a wudawki) ministerſtwa prawdy. Sa hrabju Lippe je jeho namjetnik, ryčník Schenk nad Žornožekami, do komory ſastupil. — S lipiskej maſy piſhaja, ſo je koža, taž my hžom ſpomnichmy, nižšiu placzisnu mijela, džzli na Michala. Poduſchowa koža bje 5—10 tl. (zentna) tuniſcha. Šeukno ſo wele ſkeje pſchedawa, hac̄ ſebi fabrikantojo myſlachu, woſebje ſo ſrjene a ſjetne ſukna jara ſupuja, tať ſo je kožez 2—4 nſl. drožſchi, džzli poſlenju maſu. — Draždanska penes bijernja je w ljeze 1860 ſa 3,235,720 tl. 20 nſl. ſljeboronyh penes nabiša, memuž ſa 2,966,704 tl. zjelych tolcerow, ſa 115,096 tl. 20 nſl. w 10 nowoſljebornych a ſa 154,920 tl. w 5 nowoſljebornych kruchach. Tež je ſo njeschtó ſkothach penes nabišo. — Budyske njemſke nowiny njetko kóždy džen wukhadzeja, ſi wuwac̄zom pónđzele, ale taž ſo ſda, dha to wšichtim jich dotalnym ežitarjam prawje po myſli neje, woſebje na wſach niz, hdz̄ež nimaja khwile, kóždy džen wele stronow ežitac̄. — W draždanskich nowinach je proklamazia wotcjiſčzaná, kotruž ſu nječotrym mjeſčezanam ſi wukraja pónđali, turži ſu ju pał polizit pſchedodali. Wona je wot nječaſteho wukrajnich revoluzionarskeho ſjenoczeſtiwa wudata, kotrež napomina, ſo bychu eži, koſiž čħedža do „njemſkeho krajnega wójska“ ſtupic̄, ſo we wojerſkim džele a w turnowaniu rošvuc̄zeli a ſa ſto mužow jencho wodžerja wuſwolili a hewal tež penesh ſhromadzowali. „Njemſke krajne wójsko“ ma ſo najprjódzy w Nakuskej ſeſtu-

piež (menužy, hdz̄ež budže ta powalena) a wot tam dybri wone wſchón druhi njemſki kraj dobyjež a dotalnyh njemſkich wzechow wuhnac̄. (Džitne wježy tola ludjom do myſle pſchiidu!)

Pruſſy. S Pólskeje je poweſz pſchisčla, ſo je khejzor Alexander hrabju Wielopolskeho ſi ſebi do Petersburga ſadał, ſo by ſi nim pólskich naležnoſc̄ow dla radu ſkadował. Mjeſto Warschawa ma wſchlednie 2000 rublow ſa jiedzne potreboſc̄e ruſkeho, tam ſtejazho wójska placzic̄. Na wſach nejšu burja pſchec̄zino ſemjanam derje ſmyžleni. — Šakſta ſwudowena kralowa je ſi pruſſej ſwudowanej kralowej (ſwojej ſotſje) na ujetotre dny na wopřtanje pſchijjela. — W pruſkopólskich krajinach je widzec̄, ſo ſu tamniſki pólszy wobhderjo warszawskich podawkow dla do wjesteſho nepokoja ſtajeni, ale woni hac̄ dotal nihdze žaneje harj ežini ſeiku. — Pruſki ſejm budže naſkere 15. meje ſkónczenym. —

Amerika. Republika San Domingo na kupyje Hayti, njehdze 200,000 ludzi wopſhijaza, je ſo ſažo ſhpanſkemu knježiſtwu podezjonyka. — Lincoln, nowy pſchedynda amerikanskej unije, je khetro ſkhorik. Kož ſo ſda, dha nochze wón kraje, wot unije wotpanene, ſi dobrym pſchec̄z, pſhetož wón wójsko po móžnoſci powetscha a twerdiſnym ſylniſcho wobhadrzuje. Ale ſi wójnje drje halle po dlejſchim čazbu pſchindze, dokež na iju na wobjemaj ſtronowaj dojež pſchihotowaní neſhy.

Turkowſka. Se ſerbskeje piſhaja, ſo ſi nim wele turkowſkich kſeſeſzianow ežela, ale ſo ſo wſjuktum ežeknenje neradzi. Tať pſchedstupi wón danjo 102 bolharjskich ſhwójbow do ſerbskeje, hac̄ runje jim do kraja dac̄ nochzehu, a powedačhu, ſo je tých familiow wſjuech do hromady 250 bylo, ale ſo ſu Turkojo 148 tých ſamych doſežahyli, ſadžerželi a do jaſtwa ežiſli, pſchi ežiñ bu jena žona ſi džiſeſzom ſabit a jedyn hólčez ežežo raneny. Tých, kotruž je ſo ežeknenje do ſerbskeje rádilo, je 640 duſchow a woni ſu 1420 kruchow wſhelskeho ſkotu ſobu pſchivedli.

Rakuš. Skoro se wschitkich krajnych sejmow su khejzorej adresu požali, w kotrej so jemu džakuja, so je rakuškim krajam swobodnišču wustawu spočink. Hrvaš na sejmach skoro hisheze nicžo ważne wobsankli nejsu, kiba so su sapóšlangu se swojeje fredžisny tych samich wuswolili, kotsiž do Wina pôidu, so bych tam s wotpóšlangu wschitkich krajnych sejmow w tak menowanej krajnej radze wo naležnosće zykleho rakuškeho khejzorstwa radu skladowali. Krajna rada budje 29. haperleje wotewrena a tak dolho, hacž wona wuradzuje, budža krajne sejmey sanknene abo wotdzenene (vertagt). Wone po wobsanknenju krajneje rady najskere saho hromadu stupja, dokelž hacž dotal krótkeho časa dla nejsu wele wuradzic a wobsanknyc móhlt. A krajne sejmey maja tola wschelake naležnosće swojego kraja skladowac; pschetož krajna rada jenož, kaž hizom spomnichmy, te wjezy wuradzuje, kotrež z yče khejzorstwo nastupaja. — Na cjeskem krajnym sejmje bje pschetski arzbisop weich Schwarzenberg tón namet stajík, so by so khejzor wo to proshyl, so by so skere ljepe sa cjeskem krala w Prahy krónowac däk. Tutoń namet bu wot sejma s wulkim spodobanjom pschijath a wuswolichu bôryh deputaziu, kotaž by taiku próstwu khejzorej prijedložila. Do tuteje deputazije bjechu tež czi tjo wodžerjo cjeskeje strony wuswoleni, menujž Palazki, Rieger a Brauner. Jako deputazia s Prahi wottjjedje, bje so jara wele luda na dwórnischcu železnizy shromadžilo, kotaž jej a woszbeje pomenowanym cjeskem sapóšlangu sławu woszku. Jako deputazia do Wina pschijedje, sta so to ſamo wot tamniščich Čechow a drugih Šakowjanow. Jako bje potom deputazia psched khejzora puščena, wupraji sejmski marshal hrabja Nostitz prijenju počojz wuradzeneje próstwu w njemskiej ryci a drugu počojzu ſkonči pak namjestnik, Dr. jur. Wanka, w cjeskej ryci. Khejzorowe wotmolwenje bjeſche teho dla po prijenej počojz njemiske a po druhej pak cjeske, a won ſlubi, so so skere ljepe sa cjeskem krala krónowac däk. Potom ryceschke won s jenotliwymi ſobustawami deputazije a woszbeje tež s Palazkim a Riegerom. — W Galiziji je so krajny sejm 14. haperleje wotewrik. Sejmski marshal je weich Sapjeha a jeho namjestnik pak grichiskokatholicki biskop Litwinowicz. Sapóšlangu su s wetscha pôlskeje a ruskeje narodnosće, tola je tež njehdže 5—6 židow a Rjemzow bes nimi. Na sejmje ryci so jenož pôlski abo ruski. — Istrianſki krajny sejm, hdzej w mjestach woszbeje Italszy bydla, neje žanych wotpóšlangu do krajneje rady wuswolil. Tež nochze wuherski a khrowatski sejm žanych wuswolec, so teho dla zykle rakuške khejzorstwo w krajnej radze sa stupene nebudže, kaž ſebi to ministerstwo a khejzor tola žada. Duž newjemy, kajku placzitoſc po taikim krajna rada hisheze smjeje. — Wotpóšlangu tak menowaneje

herbskeje wójvodin su wobsankli, so chedža pschi Wuherskej ſjenoczeni wostacj, jeli wuherski sejm ſserbam požadane narodne prawa pschiswoli. — Khejzor je hrabju F. Alam-Martiniza sa pschedbýdu a weichu Karlu Schwarzenberga sa mjestopschedbýdu cjeskeho muzeja wobitordžil. — Wondario ſtaž miniftraj Schmerling a Plener, kotaž ſtaž tež w Čechach sa sapóšlangu wuswolenaj, do Prahi na cjeski sejm pschijekoj. — W Prahy su wuzomni hólyz dwaj wečoraj khetru haru na hachach hnali a pschi tež ſkladnoſezi tež knihicjicheskej Haasý koču hudžbu (Katzenmusik) pschinežli, dokelž je so won na krajnym sejmje w nastupanju dostojoſcje cjeskeho kraleſtwa neſchijtojne wuprajil. — Tež we Winje ſta so ta ſama cjescz sapóšlangu Bergerej. Tutoń bje menujž prajik, so so winski sapóšlangu Schufelka do njeſkaje deputazije wuswolicz nedyhbač, dokelž ma na ſwojich ležomnosćach wele dolha ſapišaneho. Taſte wuprajenje bje Schufelka ſa ſko wſak a bje ſe ſejma wupristi. Winszy mjeſchjenjo ſu so teho dla jara na Bergera roſſkobili a ſu ſa Schufelku ſa dwaj dnaj 20,000 ſchjeſnakow narvali, Bergerej je pak wschelaki lud tsi wečoraj ſa ſobu psched jeho wobydlenjom taſtu haru cinič, so so won domoj ſwjericž nemôjſeſe. A dokelž licžba taſtich nemjernikow ſ kózdyh dñiom pschiveraſche, dha dyrbesche 16. haperleje wſcho winske wójsko pód bróni ſtupicž. S tym pak buchu harowarjo ſatrafeni a je njeſko ſažo wſcho cijicho.

Franzo w ſka. Ministerſtvo je duchownym wosjewiko, ſo nebudže cjerpicž, jeli woni w ſwojich prjedowaniach pschedzivo ſtuklowanju khejzora rycza. — Nowiny powedaja, ſo chze khejzor w pschichodnym mjeſhazu belgijskeho krala wophtacj; tež poweda ſo, ſo je Napoleon pôlskich naļenoscjow dla dlijſhi list na ruskem khejzora Alexandra piſał.

Italia. Garibaldi je hisheze w Turinje a won je pečja wobsanknyk, ſo ſo w tutym ſiecje žana wójna pschedzivo rakuškemu khejzorej ſapocjecž neſmije, dokelž bych ſtalszy ſami ſ temu ſlabi byli a Napoleon jim pak w tu khlisu pomhac̄ nochze. — W Neapelju je wele ludzi ſadžených, kotaž chyžku ſa predanskeho krala revoluziju ſapocjecž.

Ruſow ſka. Po najnowſich powesczach ſ Warszawu je ſo ruſowſte wójsko, kotrež njeſkore dnj ſa ſobu na torhochczech a hachach pschedbywasche, ſažo do kasernow abo do twerdžiun wročiſlo. A hacž runje wobleženosć wuprajenia neje, dha ſo tola tak cinič, kaž by byla, pschetož wſchjednije ſo njeſkito ludži do jaſtwa wotwedze. Hara žana wjazh byla neje a weich Gorčakov proshy w jenej proklamazii, ſo bych ſu ſjerom doma wostali, dokelž dyrbti won herval ſurowje pschedzivo nim ſakrocjicž. Pschi harje, kotaž ſo 8. haperleje mjeſeſche, bu wot wojaſkow 10 ludži ſatſjelenych,

108 ranennych a 70 sajathch, tež buchu njekotsi wojaž i nekedenblivostje wot drugich wojašow satſeleni a raneni. — Gorčakow je ſakafał, ſnamenja želenja nožyč a korežmy ſmiedža jenož hač do 8 hodžinow wečor wotworene byč, tež nešmje wečor nichtón hinač hač se ſaſhwęczeniſi latarnju po haſy hič. — Khejzor Alexander hače, ſo by ſo to, ſchtož je wón Polakam ſpožcił, tež bórsh do ſtutka ſtajito. Teho dla ſo njeke wo to jedna, ſo by hrabja Samojski mjeſtopſchedhodſtwo ſtatneje rady na ſo wſak. Samojski je pač njekolre wumjenenja ſtajit a neje hiſhče wjeſte, hač je Khejzor pſchipósnaſe. — Ruzhowske wójsko, kotrež w Pólskej ſteji, je njehdze 40,000 muži ſylnie a tam jeho wſhiedźne wjaž pſchi-hadža. Kommandant je general Chrusew.

Ze Serbow.

S k h w a c ğ a n ſ k e h o ſ ch u l ſ k e h o w o k r e ſ a. Šemj hižom pſched njekolrym čaſhom praſili, ſo naſchi Sſerbia ſami mało na ſwoju narodnoſej džerža, ſo ſu džežacjo Sſerbia jeneho Njemza dla na mjeſce wſhitzh Njemzy, Njemzowſtwu wſhudžom bes vjeđenja polo woſtaja, haj, ſwoju narodnu literaturu ſazpja, a ſo tak pſchezo bôle wotrodža. My ſo pač praſhamy, hač wuczerjo tež njeſchtō činicž nemóža, ſchtož by tajlich Sſerbow ſaſo k horſnym Sſerbam ſčiniſo? Wjeſeje! Młamy pač tajlich wuczerjow (tajlich w njekolrych herbſkih ſchulach namyſlamy, a kiž tola rodženi Sſerbio ſu), kiž Sſerbowſtwo podkłóćzują, tam derjeſicje Sſerbow dwójzy naſpet dže. So ſu pač tam a ſem we herbſkih ſchulach wuczerjo, kiž pſchi ſwojim wuczenju njeſtſku rycž tak do priedka čiſhčeža, ſo džeczi, jich staroſci dowjerene, ničo druhe hodie na wuſtunycz nemóža, ſimy hakle nedawno ſi jeneho ſchulskeho woſtreha ſhonicž ſkładnoſcz mjeſli. Piſaſte nam dobrý pſcheczel njehdze takle: „Hdyž herbſke džeczi ſwojego herbſkego wuczerja wózom ljet poſpoſti ſi tym neſroſymliwym poſtrowenjom: Guten Tag, Herr Schullehrer! ſtrowicz dyrbja, kaf budža poſdžiſho ſwojich krajanow ſtrowicz? Wjeſeje njeſtſki. — Hdyž herbſke male džeczi, ſledom wózom ljet ſtare, a kiž ničo njeſtſki neſroſymja, dla jednotliwych njeſtſkich, kiž pač tola herbſki roſymja, njeſtſke ſchruphi ſ hlowy wuknycz dyrbja, kafli dobytki pſchicneže jim tajle newuſtne wuknenje? Zylje žadyn! — Hdyž herbſke džeczi pſchi wuknenju liczbowanja, to ſame jeno we neſroſymliwej rycži do hlowy nabite doſtanu, kafli liczbowanjo te ſame njehdzy budža? Zylje hubeni! — Hdyž ſo herbſkim džeczom **hroſy**, ſo wone, jeli nebudža hlowne kruchi katechismuſa we njeſtſkej rycži doſpolnje ſ hlowy móž, wot duchownego na pacjerjach horjewſate nebudža, — maja tajle potom hiſhče čaſ a lóſht k wuknenju drugich niſniſtich wjezow? Wjeſeje niž. —

Hdyž ſo herbſkim džeczom nabóžne herbſke čjitanſte knihi „Biblijte ſtawisny“ wotſtronja, a ſa to njeſtſke pſchinuča, kiž pódla wužitneho tola tež newužitne ſpjevh, kaž: „Schier dreißig Jahre bist du alt,“ a „D Straßburg, o Straßburg“ we ſebi wopſchimnu; ſchto nadobudža te ſame pſches tajſu knihu? Wulku ſchku! — Hdyž herbſke džeczi we ſchuli žane ſkolo herbſki nepiſaja, poneſe jum piſhanje tajſi wužitk, kaž hdy bych ſo woboje, njeſtſki a herbſki porujo ſebi piſali? Nihdy! — Hdyž herbſki wuczer, rodžen wot zylje herbſkih starszych, ſi džeczimi jemu dowjerenyimi, najradžo njeſtſki rycži, njeſtſki wuczer, njeſtſki ſwari, ſmjeja herbſke džeczi k nemu tajſu wutrobu, kafkuž po prawym mječz dyrbja? Nihdy na nihdy! — Czoho dla pač džerža naſchi wuczerjo tak kruče na njeſtſki, hdyž tola ſhonenje wuži, ſo ſchulerjo tajſich wuczerjow, kiž zylje herbſki wuczerach, pódla pač tež njeſtſku rycž neſakombidži, ſo hiſhče dženſuiſhi dženj ſi tymi mjericž móža, haj jich pſche-trechja, kiž na wſhje móžne waſchnje ſo do Njemzow pſchewtoricž pytaju. Spomnuju czi tudy jeno na ſchulerjow čjesczje dostoſtneho knesa, nebo Jurja Wanala, wuczerja we Neſwacziidle, kotrežo meno we čjesczti woſtane, tak dołho hač je menowacz budža. Za newjem ſebi wotmoſtvič, czoho dla tak pſches mjeru na njeſtſke džerža. Hanibuja ſo njehdze Sſerbowſtwo, dha nech tež herbſki kſjeb nevytaju“. — Tak daloko móž pſcheczel. — Ja pač praſju, my wſhak hinač nemóžemy, my dyrbimy ſo naſchi narodnoſej wuſtupowacž, pſchetož we nej leži naſche ſbože, a duž tež melczečz nochzemj; a na čaſhu wjeſeje je, ſo herbſki lud ſa ſwoju narodnoſej ſo ſwjeru ſtara, a tajlich mena ſſawnosci pſchepoda, kotsiž ju do njeſtſkich putow ſwjasacz pytaju.

Pódla tcho, ſchtož ſimy hižom pſched njekolrym čaſhom we S. R. jako neſdobne woſnamenili, ſimy tež pytuyli, kaf neherbſzy to je, hdyž herbſzy duchowni ſwojim herbſkim konfirmandam njeſtſke konfirmandſke liſty wuhotuja. Tajke neſroſymliwe liſty nemóža tak na wutrobu tych młodych kſhęſcijanow ſkutkowacž, kaž te we narodnej rycži date, a herbſki konfirmandſkih liſt by tež jum ſich k temu wuſnaczu wjeſeje dopomniſ: „Tež twoj ſpovedny wóz bjeſhe ſwjeru wjeſeje narodnoſež“. —

T e d y n h e r b ſ k i r a t a ſ .

S k ſ ch i ſ c h o w a. Popołdnju drugiego dnia juſtow ſhromadži ſo wulka ſyla kſhęſcijowſkich a zyto-wſkich woſhadnych na kſhęſcijowſkiej ſchuli, ſo bych ſo wu-radiſli, kaf bych ſwojego nowego duchownego, dotalneho kandidata k. Bróſku ſi Budeſtez pſchi jeho pſcheydlenju do naſcheje woſhadžy powitali. Chromadna ſwólniwoſcž k temu dowedże, ſo bjechmy kſhęſcij ſuče pſches jene; pſchetož kóždy kſhęſcje po móžnosci k poreiſchenju ſwe-dzenju ſobu ſkutkowacž. — Dokelž kſhęſcje k. duchownym wutoru 9. haperleje k nam pſchiczaňnycz, dha poczachu

hjżom s pschišwolenjom naszeho zyrlwiniskeho patrona, t. rzeżerja s Wolf, do knežeho hęba hłodzież a wot tam wschelake potrebnoscze na postajene mjesta wosyż. Nasajtra so, hacż runje bje khetro syma, s wulkej pilnośczi cęszne wrota twarjachu a schęzki so pono-wyjachu a pschihotowachu. Też bu pucz, na faru wedżazh, renje s pjeſkom poſypaň.

Wutoru w dwanacjich hodzinach shromadzi so schulerstwo w schulſtej ſtwie, doroszona młodoscz pał w hosczeniu. Tako bje wſcho ſradowane, podachu so wſchitzh na pucz. Najpredy džieciu herzh, potom schulske džieci i a nosherz ſchulskeje khorhoje, na to ſaſo herzh a ſa nimi doroszona młodoscz. Predy neje bu rjana nowa khorhoj s pruſkim a ſakſkim woponom neſena, kotrej bje tudomny kowatſki miſchr Petſch a darik. Wysche tſjoch zyrlwiniskich khorhowow pschesche so zły, njehdze s 300 ludzi wobſtejazh, czah hiſhce ſe 40 meiſchimi khorhojeſkami, ſtco jara pječni napohlad dawaſche. We Wodowej czah ſaſta a pózla m a l e c z a n i ſ e m u czahoj, tiz so hijom bliſeſche, ſwojich herzow napsheczivo. Maleczenjo tež borys pschindzehu ſe ſwojej nowej khorhoju, na kotrej bje biblia wotmolowana. Tako bjechu so powitali, pschisankhhu so t druhim a czah džieſche oale, pschewodzam wot wele ludzi. Na mesy woſady pschischedzi wuſladačm, so so nam naſh nowy t. duchowny napsheczivo weſe. Tako bje hacż t nam pschijek, wuſtuſi s wosa, w kotrejz so tež jeho ſtarſhi a kotrej namakačhu, a t. wuczer poſtrowi jeho s krótkim powitanjom. Po nim witaſtaj jeho dwaj ſchulerej s pječnymi ſchtuczlam i jako bjeſtaj jemu te ſchtuczki a pschyni wjenz pschepodaſkoj, powita jeho ryhtar Mjet s Zytoru w menje woſady s njeſtormi ſlowami a cziesla Farak s Maleczej wupraji jemu powitanje w rjanych ſerbſkich ſchtuczach. — Hłuboko hnuth dżakowasche so t. fararz najprjódzy w njemſtej a potom w ſerbſkiej rydzi s wutrobnychmi ſlowami, tak so bjeſtaj ich wele hacż t hylsam hnuthch. Tako bje so potom jena ſchtuczka ſe ſpjevarſkich wupjewala, wróci so czah na dompučz, nowego t. duchownego w ſwojej ſredźinje wedżo. Borys ſaklinęzachu ſwonu s kſchischorſkieje zyrlwinieje wjeże a ſ tſjoch, na jenej hórzy poſtajenych, mersarjow so s czahami tſjeleſche. — Psched Wodowej ſtejachu prjene, wot Wodowanow a Maleczanow natwarene cęſzne wrota s napiſmom: K nam witajcie, ſwornym duſchow paſtryjo! Wele wobydlerjom ſuſzodnemu mjesto Wósporka bje do Wodowej pschischo, so bychu naſh ſwedzen wohladali. Njehdze ſo kroczel wot prjenich ſtejachu druhe cęſzne wrota, wot mlynskeho miſchra a khejbetarja Schko d y natwarene, tſecze cęſzne wrota ſtejachu psched Czerwenej; nam pał je neſnate, ſtco je te ſame ſtajecz dał. Tako do zytoru ſkleje woſady ſtaſtipichm, poſbjeńnyhu ſtare, ale tola renje klinčate, ſwonu zytoru ſyrlwiniczi ſwój

medżow hłoz a tam a ſem so tſjeleſche. Psched zyrlwju ſtejachu ſchtowrte, wot zytoru ſcie gmejny natwarene, cęſzne wrota a jako bje czah tamniſchu, tež ſi naſka renje wuphſchenu zyrkę wobeschoł; pschiczeſeſhmy do Kſchischora, hłoz pschi naſtkhodje pjate cęſzne wrota ſtejachu. S napsheczja korejzy bjeſche jeje wobſedzjer, rjeſniſki miſchtr Mielſch, ſcheste cęſzne wrota natwaril a pschi moſciztu, kotrej psches tudomny rječku wedże, namakačhu so ſedme a psched wrotami do faru woſme cęſzne wrota. Wſchitke tute mjecjachu njemſke napiſma. Džewjate a poſlone cęſzne wrota wobdawachu naſtkhod do farſkoho domu a na nich ſtejachu ſerbſke ſłowa: „Bóh žo hnuj Twój naſt hód!” Tudy bu t. duchowny wot dweju ſerbſkeju ſchulskeju holszow s tutymi ſlowami poſtrowem:

Njetk ſańdzeſe naſt do Waschoh' doma,
Wy naſchich duſchow luby paſtryre,
Mech mjer a radoſc ſwſhiednje ſ nowa
Wam kózde Bože ranje pschineſe.
Bóh žóhnuj wſchitke Waschje prózych
Na naſchich duſchach wobſtajnje,
Dha po tej krótkiej ſemſkej noz̄y
Sso weſzle ſ nowa witam.

Potom pschepodaſtej jemu tutu ſchtuczku ſ rjanym wjenzom a wón džakowasche so hiſhce ſunkrōcz ſhromadzenej woſadze w ſerbſkiej a njemſkej rydzi ſa wſchu jemu wopokaſanu cęſeſz a luboſeſz. Na to wujpiewachu ſchulske džieci ſjecku ſchtuſhkoſnu ariu a jako bje ſo jim t. duchowny podžakował, ſtuſi wón ſe ſwojimaj lu-bymaj ſtarſhimaj a ſe ſwojimi ſotrami do ſwojego, krafuije wuphſcheno wobydlenja, hłoz bje jemu wot t. ryzejekublerſkeho najeńka Fritsche a jeho mandzelskeje bohacze ſastarane blido pschihotowane, na kotrejz je ſo jena ſchalka ſ wobraſom kſchischorſkieje zyrlwje a jeje wokloſcze nowemu t. fararej derje ſpodbacj chyła.

Schulske džieci ſ Kſchischora, Zytoru a Czerwenej doſtachu w ſchuli, džieci ſ Maleczej a Wodowej pał we wodowſkiej korejzy kheſej a zaſty. Doroszona młodoscz bje ſo do knežeje piwatińje podala, jako bje predy ſ gmejniskimi zyrlwinymi prijódſtejeremi a ſ inno-himi druhimi we wobydlenju kowatſkoho miſchra Petſch i Kſchischorje tcho runja kheſej wupila.

Hacż do poſdnego wečzora bje wobſtajne kholđenje na faru widzeſz, hłoz jich wele pschindz, ſo bychu t. fararja a jeho czescezenych ſtarſhim, tiz ſo tón wečzor ſaſo do-moi wróciſihu, wophtali. Skónčnje poſda ſo naſh nowy t. fararz ſe ſwojimi ſotrami, kaž tež ſ t. wuczerjom a ſ jeho knenju mandzelskej t. młodosczi a džakowasche ſo tež tutej ſa weſelje, kotrej bjechu jemu naſt hłoz pschihotowali.

S tym bje naſh rjanym powitanſki ſwedzen ſlónčenym a wſchitz ſeńdzeſu ſpoſokni domoj. rg.

S Wotrowa. Pola tudomniſchego buru Brühl a

wuñdżeniu średu psched thđzenjom, jako 10. ha-
perleje, nimale woheri. Memiży sadu poñlenzy bje so
pañicż poczalo, a hżom łapasche plómjo ķ nişkej, skoro
semje so dótkażej tħiesche, jako jedyn wotrocż, sa saħrodu
walcżki rubajo, to wuħlada a rucże na pomoż wokasche,
tač, so bórsi ħusqodži pschibjeżachu, a woheri poduħxu,
predy hačż weisħha schkoda naſta. Naſtacjie tuteho
wōhnja, kotrž budżiſche żałożne nesboże sa zyku weż-
pschinet, dokež fu twarenja wħiżej se skomu kriete a
nimalje zylije hromadu wiżate,*) neje hisħeze wuflie-
dżene, tola fu tħid tón hamu dżei hόlċeza, kotrž
hisħeze schulu wopptu, ale hewak jako neknizomni do-
broċiñat snath je, sajeli. Hačż je ķ cżomu stač, hisħeze
newjem. — Tola Bohu budż dżak, so je dalisħu
schkodu wotwobroċiż.

G.

S Budż schina. Sañdżenij schtwortk bu w tu-
domnym tħantiskim konfessoriu dotalnij kanonik (wot
I. 1855) a direktor tħantiski wucżerje f. M. Buč ķ
ħodnosciżi scholastika potwysċent. Tuttu wiesa-
ħażebju kien dosta 1830 mjeſchniku zwiegħi, bjeske
potom do I. 1838 zwajtacżiņi prjedaż w njemislej a na
to do 1843 prijeni kaplan pschi herbstej zjekk. Wot
I. 1843 hem skutkuje wón hżom jako direktor wucżerje
a, kaž ħażiżi, wobkhowa hisħeze na njeħotri čaħ-
tutón direktorat. So je spominenij kien też sa Sserbow
wele džieka, je derje suate.

S Budż schina. Nasħi herbsti krajan f. Handrij
Duczmann, kandidat duchowniwa, rodž. f Bosankez,
je so w iħiġi dnjach f kōlnskiego seminara sbożomniye domoġ
wróċiż. Kaž ħażiżi, dostane wón na čaħ (mih bixxha
jeho rad tħid wobkhowali) druhe wucżerje mjestno w
tudomnym katholiskim seminaru.

S pola. Wuwołanij paduċi Loroka je, kaž ħażiżi,
sa čaħ zwieku kroktotrajażeżej zwobodhi też jenu
holċeku napaniż. Rubiščko, w fotymiż mjeħeſe wón
ħażeb salważanji, tutej holċżej ħaġra. Pschispomnicż
mamji, so rachlowksi ryħtaż Ponich rjeħka a so je
Loroku P. (niz G.) Albert spōsnał.

D o p i s y.

S Burkersdórfa pola Žitawę. Tsejji
džen jutrow bje džen najwietħeje radoscje sa wele
wutrobbow, pschetoż na tħiġi hamu zwiegħi
zgħiġi wucżer, f. Pjetr Nyżjeri,**) swiż 50-ljetnij

*) kaž też woda pobrakuje.

**) Wón je so 1792 w Hodżiġi narodził, hōnej bje
jeho nan kbejjekar a tkalz, a też druh tħiġi bratija zwie-
możi wucżeristwu poġiweżiżi, memiżi powenovanu f. jubilar,
dale jeho brat Ia[n], ijetko wucżer we Wōfslinu, Ta'ku b,
wucżer w Budejżeżach a Handrij, kif je jako wucżer w
Khaneżiżi wumreż.

ħlużbny jubileum, k cjemuż bieħu so hżom weż-
predy jeho džieci, wnu li a minn druhu pschecjalista s-
bliska a f daloka seħħli. Džen predy jubileja na-
twarishu pilne ruhi jeho schulerjow jara rjane cjeħse
wrota psched schulu a wuptyschlu zyrfwinne durje na
piekne wasħnnej. Tač derje weż-żor do swedżenja kaž
też rano swedżenisseho dnja tħieleshe so s bekeram, so
by so swedżenij wshej wokolnoċċi pschipowiedżit. Rano
wot 5 do 6 hodžinow so se wissjemi swonami w dwiemajs
wotħażjeleniżomaj swonejhe, bes fotymajż tudomna hubżba
jedyn l-horal piškashe, kaž też kompozizzu, wot drażdjan-
seho hubżbneho wucżerja f. Reichela, predawuschego schulerja
f. jubilara, woħebje f swedżenies komponowanu. Też
dosta so f. Nyżjeri pschi tym wot spomneneho schulerja
pieknij dar a rjany spjew. Dale daresche jemu jeho
schulski inspektor, f. farač Märtig, krasnije swijsanu
bibliu „jako najważniejszą knihu sa wucżerja“. Też
wopokasachu jubilarowi podjansu ħusqodži wutrobne
dżelbranje na jeho swedżenju. Niż ġenoż wostrowisti
f. hamtman, ale też tamniżi a wokolini podjansu f. f.
wucżerjo bieħu pschischli, so bieħu sbożo pscheli a dary
lubosejze pschepodali. Też dosta wón wot kloċċiżi
knejtwa sbożopsħecjo a swedżeniski dar. Szobustawu
żitawsejje wucżersejje konferenzi pschepodachu rianu, w
Drażdjanach pschihotowanu, votivnu taflu. Też bje
bernardjanista mjeħeċċanista rada sbożopsħecże pößata.
W 7 hodžinach shromadjiżu so dorosżena mlodosjej a
schulise džieci na farstimm dworje, skotrehoż so w rjany
ċiħu se fastuperem iż-żiġi, schule a gmejn na hród
po f. kollatora Dr. Pfeiffera, zyrfwinseho radžiżjela
Dr. Wildenhahn, hamtmana Riedel a aktuara
Köhlera podachu. Pod swonenijom swonow a vod
sinfami dwejju hubżbnyx chorow pova so cjaħ f schuli,
hōnej runje spominenij f. jubilarej sbożo pschierachu a jemu
iašo dopokasma pschivōsnacja jeho kħwalobnje fastateħo
fastoħiżiwa ħiġidowaze dary pschepodachu: rjany sli-
borny feluħ mot f. kollatora, khofejjow service wot
bernardjanistej wucżersejje konferenzi, wotpocżiñ stol wot
burkersdorfskiej gmejni, stol ħażebiż kieni kieni wot
schleġġis tiegħi għadha, stol ħażebiż kieni kieni wot
ħażebiż džieci, rianu ħusnju a staty ċaħniż wot
mlodosje, kaž też rianu lampu wot peñnieni konfir-
mandow a. t. d. (Skónčenie prihodnje.)

P r i l o p k.

* Nyżjeriżjan (Herbigsdorf) farač J. F. Linka bu
9. ħaperleje dla swarenja na krasnu wistawu a na
wyschnoċċi, kaž też dla nepożiżiwyx ryċżow f schiex-
ħażiżi jaſtu.

* W Romje swadżiċċat so wondanjo dwaj
bratraj a wobekkobżiċċat so tač jara, so dyrbesħat
wobaj borsy wumreż.

* Wot budyskeho žuba bu 8. haperleje Jakub Kubla pomenowany Djely s Schrečejz t 14 mješacj- nemu arbeitshausej wojsudżeny, dokelž bje s bróznie tamniſcheje fary njeħdej $2\frac{1}{2}$ kórza pscheñży frantil.

* W Telchgrund je jedyn džiełacjer, kotrij bje žiwenja byty, swój semski bieh s tym skóńči, so w tamniſchich hamorach swoju hlowu na to mjeſto tylny, hdzej runje wulki hamor džiesče, a ſebi ju wot neho roſtaſyč da.

* Bes Rabebergom a Fischbachom namakaču 16. haperleje na tamniſchej želesniży cijelo ieneho muža, kis bje ſo ſamowólnje wot želesničneho czaha pschejječi dał.

* Do Draždjanke je ſwjerinarnje ſu wón- danjo tej ieneho jara rjaneho ſchtruſa doſtali.

* W Neaplu hifchje jadyn prawy mjer neſe; pschetož pak tam pschejjeļo predawſcheho krala Franza fuſ haru ſecjera, pak tam republikanarjo nemjer cijinja. Bobjemaj ſtronomasj pak to ničjo nepomha, dokelž je wulka wetschina ludu pschejjiwo nimaj.

* W sakſkim Bergu mjeſachu 10. ha- perleje rano w 4. hodzinie lohke ſemjerzenie.

Spěwy.

Naljecz o.

Njett Bože blónečko w miloſći
Nam hona ſaſo wožiwi,
A nowa, kraſna cjoſkota
Njett ſemi ſaſo mlodnoſć da.

Sso móznie hiba wutroba,
A radostnje nam puſkota;
Krej njetko bježi ſpjeſchniſcho
Psches žilki, ſtawu žolmujo.

Mój duch ſo khróblje poſbjehne
Wot ſemje, horje t hwjeſdžinje,
Hdzej blýſči Boža kraſnoſć ſo,
Hdzej býdla jeho janđeljo!

O Božo, twoje dychnenje
Da wſchemu ſwjetej žiwenje,
So hwjeſdžicži ſo ſraduju
A muſhka ſhncži wežela.

Tež ja ſo, Božo, ſraduju,
Sso wutrobnje cži džakuju.
Gſlyſch radoſć w ſpjevač kħwalobných
Wot ſemje t tebi žolmjažých!

K. Tuchórski.

Hudančka.

15.

Po poln bjeħa,
Wežele ſpjeva,
A tola żane žiwenje.
(Wuhudanje přichodnje.)
Wuhudanje s č. 15.

14. Wopacžne penes.

Cyrkwińska powięſcie.

Krčeni:

Michałska cyrkę: Jan Hermann, Pietra Kobanie, Khejzerja na Židowje, ž. — Hana Antonia, Augusta Beckera, Khejzerja na Židowje, dž. — Hana Augusta, Michała Augusta Wobsta, fahrodnika w Szkołnej Borszczji, dž. — Jan August, Madleny Lehmanež ſe Židowa nem. ž. — Iegor Stanisław, Jana Ernsta Smolerja, bjergerja a knihikupca w Budyšinje, taž tež wohyderja na Židowje, ž.

Podjanska cyrkę: Hana, Jana Nostko, Khejznika w Bjelczezach, dž.

Zemrjeéi:

Dzień 4. haperleje: Madlena Augusta Veronika Budarež ſe Židowa, 27 l. — Madlena rodž. Wiċżeſez, Handrija Mučerja, kublerja w Bórkū, mandželska, 42 l. — 5., Bedrich August, Handrija Šeworj, wohyderja w Hrubočizach, ž. — 2 l. — 6., Ernst Bohuwjer, Handrija Benadž, žiwnoſcerja w Njeħżezach, ž. 8 l. 3 m. — 11., Maria, Jurja Schwurafa, wohyderja we Wulkiim Welkowje, dž., 1 l. 11 m.

Čahi sakſko ſlezynskeje ſeleznicy z budyskeho dwórniſća.

Do Ŝorelza: rano 7 h. 47 m.; pschiopelu 11 h. 40 m.; popołnu 6 h. 22 m.; wieczor 8 h. 25 m.; rano 12 h. 34 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 37 m.; dopołnia 12 h. 35 m.; popołnu 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 41 m.; w nož 2 h. 27 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 4. haperleje. 1 Louisd'or 5 toſer 12 nſl. 5½ np.; 1 połnowažaż cjerwien ſloθ abo dukat 3 toſ. 3 nſl. 8¼ np.; wienskie bankowki 66 ½.

Płaćizna źitow a produktow w Budyšinje 13. haperleje 1861.

Dowoz:	Płaćizna w přerězku					
	na wikač,			na bursy,		
kórcow.	wyšša.	nizša.	srzedźna	najwyšša	najniżša	
Pscheñża	u. nſl. np.	u. nſl. np.	u. nſl. np.	u. nſl. np.	u. nſl. np.	5 20
Róžka	3 27	5	3 10	3 25	4	3 25
Vecjmen	3	5	2 25	3	3	3
Wóws	2	2	5 120	2	2	2
Gróch	5	—	—	4 25	5	4 20
Wofa	4	—	—	3 25	4	3 25
Rjepik	—	—	—	—	—	—
Jahy	6	20	—	6 15	—	—
Hejdusčk	4	15	—	4 10	—	—
Bierny	1	7	5	1	—	—
Kana butry	—	18	—	17	—	—
Kopa ſłomu	5	—	—	4 25	—	—
Zent. ſyna	—	25	—	20	—	—

N a w ē š t n i k.

Bajerska Koſcžina

(Knochenmehl)

w nowych żitnych fórznych mjechach, d a r m o p ſchiwdatych, a

woprawdžity peruanſki guano

p ſchedawa, pod rukowanjom ſa dobroſež, w zylym a w ſenotliwym

J. G. Klingſt Nachfolger,

na bohatej haſy čjo. $\frac{86}{24}$.

Nowe pernaſſfe lane ſymjo

najlepscheje dobroſeže porucža w tunach kaž tež po mjeruſu najtunischo

J. G. Klingſt Nachfolger na bohatej haſy.

Barlinske woheňſawjeſzaze towarzſto.

Saložene 1812.

Sakladny kapital 2 millionaj tolef.

Tuto hižom 46 ljet wobſtejaze towarzſto bere ſawjeſzenja p ſche woheňju ſchku hore po niſlich, ale twerdych prämijach, hdzež ſawjeſzeny ſenje ničio doplaćowac̄ netreba.

Sawjeſzenja wobſtara a wſchje wuložewania dawa

W Budyschinje.

J. C. Smoler, wudawař Serb. Now.,
agent barlinskeho woheňſawjeſzazeho towarzſta.

Dr. Whithowa wodžic̄ka ſa wocži

wot Dr. Ehrhardta w Altenfeldzi w Thüringske, ſi wjazorymi privilegiami wſhodkich veřichow poczeſzena, wopokujuje ſo be wſchitimi dotalnymi wocži hojazymi ſrjeđkami p ſches ſwoje ſbožomne ſkutkowanje wſchlednje jako najkahodniſcha a najlepscha wodžic̄ka w takim naſtupanju, a može ſo jako dopofanah hojazy a poſylniazy ſrjeđ a jako

wjesta pomož ſa ludzi na wocžomaj bjeđuſych

kožemu porucžec̄. Wona hoji wjeſaje a rucje a be wſchitich ſchkuſnych ſzjemkow, woſeſje p ſchi ſahrorenju, ſzepnenju, ſuchocži, ſyloſowanju a bjezenju wocžow, kaž tež p ſchi ſlaboſzi po bjeſmi a placzki bleſčka ſi wuložewaniem jenož 10 niſ. a džeka ju jenož woprawdžiu Trangott Ehrhardt w Altenfeldzi w Thüringskej.

Šklađ ſa Budyschin w hrodoſkej haſtyz̄y.

Groſkowe broſtkaramellje

najlepschi ſrjeđ ſi wotſtronenu laſchela a ſi položenju dyhanja, kaž tež ſi ſvarnoſtanju p ſche dybavoſc̄ p ſchi ſashmnenu w ſymnym čaſu.

Na Budyschin a woſtoñoſej w hrodoſkej haſtyz̄y knesa M. Fäſinga koždy čaſ na p ſchedan.

Eduard Groſ w Wrótslawju.

Bajerske runklizowe ſymjo

p ſchedawa ſaſo

J. G. F. Nieckſch.

Pekarnja na p ſchedan.

Pekarnja w zyrlinskej wſy Wulſkih Šdžarach na budysklowojerowſkim ſchuſeu ležaza, hdzež je ſo pekarſto ſi dobrym wužitkom cjevirilo, ſe ſchyrjomi jutramni role a ſi jenym jutrom ſuſi je p ſchedylenja dla hnydom na p ſchedan. Wſcho dalshe je pola wobſedjerja ſhonicž.

Korla Čech,

pekarſki miſtr.

Holcžez, kiž čže woſnarſtwu wuſtnež, može hnydom do wucžby ſtipicž pola woſnarja Urbana w Dobroſtezach pola Delnej Hörki.

Strawotupschisporjazh **Hoffski Szłodowy extract**, kotreż je so poła wschnittich, kotsz na wosławnenje mozoł, na nechzych i woseżi i jjedzi, na wobczeżnoszach w pluzach, jatrach a w żoldku, kaž tež na hämorrhoidach czerpja, jara wujitny wopokaſał a sa kotreż je so ham pruski król dżaknie wuprajt a pschihetowar tuteho ljekeſtwa wele thwarz dżaknych listow dostał, pschedawa so we woschtemplowanych wulskich bleschach po $7\frac{1}{2}$ nsl.

w hrodowej haptzy w Budyſchinje.

NB. Pschi fastarenym keschelu a pschi dybawoscji so tón extract predy 10 minutow sawari a so rano a wieczor po winowej schleńczy wupije; pschi drugich, horka spomnenych czerpenjach wupije so rano a wieczor po schleńczy, pschipoldnju pak po dwjemaj.

K. K. priv. Assikurazioni Generali w Triescze

sawjesczenja na pschedmety wschnittich družinow psche **wohen** horjebere, tak derje w mjestach, kaž na wžach, pod zyhlowanej a ſtomjanej tſechu, tak tež na ratarſke **pōlne plody** w bržnjach a fajmach.

Poſich a farunanja ſchody placja so po pruſkim courantu, prämiye ſu twerde a tune.

Saruczeński fonds towarſtwa: 16 millionow schjeſtnakov fliebora.

J. G. Richter, na mijažowym torhōſchezu, wokreſny agent sa Budyſchina wokolnoſczi.

W Ljefkej pola ſkluſcha je ſtarvna ſ poſemi, ſukami a holu na Jana t. l. i pschenajecju a može so wscho dalsche pola wudowu Vadoweje tam ſhonicz.

Tamnu ſobotu je njeschtje njechow, kotrež njeſkore mjeſachu napiszmo „Kroſch. Uebigan”, na žitnih wikach ležo wostało a proſzy ſo sprawny namakař, ſo by je ſa pschi-hobne myto we wudawarni Serb. Nowinow wotedacz chył.

4 poł ſjeta stare, hižom poſoju tučne ſwinje ſu na pschedanu. Hdze? to je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Rjanh čiſtih kroſej a zokor, zygarrę 1000 po 3 hač 80 tl., paſenž wschnittich družinow, w čwiczhach tuniſki, pschedawa najtunischi

Ludwig Eccius, ſ napshecja kaferny.

Kameitowuhlowy mas

pschedawa po puntach a w małych čwiczhach ſtajnje w Budyſchinje

J. G. F. Niecksch.

Hodžje wschnittich družinow ſa čjeſlow, wojarjow, tycſherjow, ſedlarjow a t. d. jara tunjo pschedawam, ſo bych je wurumował.

J. G. F. Niecksch.

Barbę wschnittich družinow, ſuſe a rybowane, i barbenju woſow a móblow pschedawa tunjo

J. G. F. Niecksch.

Gnischene jereje

ſiž ſu wulke a tučne, ma na pschedanu

J. G. F. Niecksch.

Moje ſtate wuberne

ſuſe drožđe

neſhu jenož róčne cjaſy, kaž pola wele drugich pschedawarjow, ale ſtajnje a wſchledne cjerſte ſu twerde ſu na pschedanu.

J. G. F. Niecksch.

Jedyn krawſki može hnydom do výjela ſtupic ſu ſana Petascha w Radworju.

W tutych dnjach wündje a je we Smolerjowej knihaſti, kaž tež pola knihiwjasarjow Rosenfranza, Gelb, Klimenta, Fornera a Schönki ſa 3 nsl. na pschedanu:

Virginia. Wobrash ſe ſtawisnow a žiwenja starých Romjanow. Spišal H. F. Wela, Wawicžanski. (80 ſtronow.)

W naſlade Maczijh ſſerbskeje je wuſhoł a može ſo we Smolerjowej wudawarni dostac̄:

Serbsko-němski słownik.

Wot Dr. Pſula.

Štwórtý zeſiwk. Płaćizna 20 nsl.

Teho runja:

Časopis Maćicy Serbskeje.

Léto 1860. II. zeſiwk. $7\frac{1}{2}$ nsl.

Dale je tam ſa 10 nsl. na pschedanu:

Šeſć serbskich ſpewow za ſoprano a tenor z přewodom fortepiana a němskeho přečožka. Wot K. A. Kočora.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedač,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kózde číslo płaći 6 np.
Štwortlētna předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Číslo 17.

27. haperleje.

Lěto 1861.

Wopřiječe: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. S Wotrowa. S Khvacžicj. — Kowanje koni. — Jan Michał Wudar. — Přilopk. — Hans Depla a Mots Tunka. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesće. — Čahi sakskošlínzynskeje železnicy a t. d. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik. — S Kobliž.

Swětne podawki.

Sakſka. Budyski hamitski hetman, k. s Nostitz-Wallwitz, je so s krajuho ſejma wrócił a njekto ſažo ſwoje ſaſtojnſtvo ſam ſarjaduje. — W Dražđanach je ſenator Juſt hojetnju ſa tajſkih ſaložik, kiž ſu na woczi bjeđni, a doſtanu tam khudzi wocžihogenje darmo. Ma- prashowanja maja ſo na Dr. Juſta w Dražđanach (Neuſtadt 498) poſlacz. — Narodny džen. Jego kralowſkeje wýſchnoſeže krónprynza Alberta bu 23. haperleje w Budyschinje ſi reveilli wojerſkeje hudžby wobenženy. — Druha komora wurađowaſche w poſlenich dnjach budget wudawkor ministerſtwa finanzow. Tutoń wuneſe na poſhitomne 3 ljeta 473,395 tl. a komora je nimale wýſhitko poſhiwolika. Héwak bu wſchelatich petiziow dla ryžane a to a druhe wobſankane. — Jeje kralowſka majestosć ſwudowena kralowa Marja je ſo s Varlinou do Dražđan wróciła. — Prjenja komora wurađowaſche ſaňđeny tydzeni dla wudawkor ministerſtwa prawdy, kaž tež dla penes, kotrychž je ſa pensije treba.

Prusy. Rakufski general Huhn, kotryž dljehe w Barlinje poſhebywasche, ſo by tam w menje rakufſkeho khježora ſi pruſſiskim kralom wojerſki porjad ſa wójsko tak menowaneho njemſkeho ſwiaſka wujednač, je Barlin wopuſtežil. Wón peča ničo wujednač neje. (Snate je, ſo ſu njemſke wéchi do wjesteſteho ſwiaſka ſtupili, kiž njemſki „bund“ rjeka, a ſo wetscha abo meiſcha dželba jich wójska ſi ſpomnenemu bundej ſluſcha. Ale hacž dotal hiſceže twerdze doſez poſtajene neje, ſchtó dyrbí zvlemu tajfemu wójsku, hdyz na wójnu poczehne, roſkaſowacž. A dokelž njekto ſtajnje trochu ſi wójnu hroſhy, dha chyſchtaj to rakufski khježor a pruſſiski kral jako naj-mózniſchej njemſkaj wéchaj ſtere ſjepe poſtajicž. Ale to ſo jumaj hacž dotal radžiko neje a to, kaž ſo praji, teho dla, dokelž ſkónečnje žadny druhemu ſwoje wójsko do ruky dačz noſze.)

Amerika. S New-Yorka piſaja 6. haperleje: „Tudy je bojoſež poſhed wójnu poſhezo wetscha. Wot twerdžiſnje Pittens nimamy hižom wele dnjow žaných

powęſcżow a ſda ſo nam teho dla, ſo ſu ju neſcheczeljo woblehnyli. Majorej Andersonej, kiž wójsko unije w twerdžiſnje Sumter (w Südkarolinje) kommandiruje, je Beauregard jako general wójska wotpanenych krajow wosſewik, ſo budze tu twerdžiſnu bombardowacž, jeli ju Anderson ſe ſwojim wójskom ſa 48 hodžinow nevo-puſteži. — Lincoln, poſchedźda unije, je porucžik, tſi wójnske kódze hnydom ſi wotjjeſdej poſhihotowacž a ſda ſo, ſo je wón na poſhetupſke kódze krajow, wot unije wotpanenych, poſczele. —

Turkowſka. Sserbſki, pod wýſhim knesſtrom turkowſkeho ſultana ſtejazy, wéch Michał je poſzla ſi ſultanej poſzla, ſi požadanjom, ſo by wón ſa herbſkeho herbſkeho wécha poſhiwotny był. Tež žada ſebi wot-žaljenje turkowſkeho wójska ſi Belgrada. Jeli ſultan do teho neſwoli, dha nochze jemu dale tribut dawacž ani jeho dale ſa ſwojeho wýſcheho knesa ſpóſnacž. Jego poſzlanz je njehduski minister Garaschanin. Jeli ſultan do teho neſwoli, dha chze potom wéch Michał turkowſkemu wójsku, w Sserbii ſtejazemu a Turkam, tam bydlazym, wjedy čaž poſtajicž, w kotrymž maja kraj wopuſteži. Neſezinja to w tutym čažu, dha budža ſi možu wuhnani. (Sultan je ſebi menujžy pramo wobkhowač, twerdžiſnu w Belgradze ſe ſwojim wójskom wobkhađenu džeržecž; to pač je Sserbam džen wote dnja bóle wohidne, poſhetož woni maja ſo bojež, ſo Turkojo poſhi prijnej liepschej ſkladnoſci Belgrad bombardowacž ſapocžnu.) — Kſchecžijenjo, kiž ſu w Herzegowinje poſhcežiwo thranſtru tamniſkich Muhameda-narjov poſtajnili, ſu tam w nowiſkim čažu ſažo njeſotre bitwički nad ſwojimi neſcheczelemi dobyli. Woní ſu tež turkowſku twerdžiſnu Niſkicj kruče woblehnyli a dokelž tam Turkam zbroba pobrachuje, dha budža drje ſo poſtacž dyrbecž. — Sultan je peča Omera-paſchu, kiž je poſhed džesčimi ſtetami ſi kſchecžijanskeje wjery ſi muhamedanskej poſhestupiſ, ſa roſkaſowazeho generala w Herzegowinje a Bóhni pomenowač. Wón je naj-jeſtviſki turkowſki general a je hižom predy w tutym krajinach wojowač.

R a k u s y. Krajne sejmij rakuskich njemstkoślo-wjanskich krajow su wschitkje skonczone a na nowym zdzieniu so tak menowana krajna rada we Winie sendze, so by tam sa zyku Rakusku wuradzowaka. Tola nebudze tam z yk Rakuska sastupena, dokelz we Wuheriskej a Szed-mihrödskej, w Khrowatskej, Dalmatskej a Sskawonskej, kaž tež w italskorakuskich krajach żanych sapóßlanzow do krajnje rady wustwoleti nejsu, a duż budze krajna rada po prawym jenož Czjeku, Morawu a Schlezyjsku, Galizju, rakuske wójwodstwa, kaž tež Krajnsku, Korutansku a Schtynsku sastupowac a teho dla tež po prawym jenož sa tute kraje sastonje wuradzowac mōz. Hdy by zyka Rakuska w winskiej krajnej radze sastupene byla, dha bych u Ssklowenjo we wetschinie byli, ale dokelz je jenož położa kraja pôßlanzow poßkała, dha smieja Njemzy wetschinu. Czjek pshindze tam s wejsnych a mje-szczanskich wólbnych wokresow 20 czjescich a 17 njemstich sapóßlanzow. Sapóßlanzy czjesciego semjanistwa su s wetscha Njemzy. Wodzerej czjescie stroym, historio-grafej Palazkemu, je khjezor tu czjesc wopokała, so je jeho sa czajzwienskiego kobustawa prjeneje komory pome-nowala. Tale czjesc je czim wetscha, dokelz je khjezor wschitkje druhe kobustawy s najwoszennych semjanistich žwójbów wubrak. Palazki je jeniecki nesemjansti czjesci kobustaw prjeneje komory winskieje krajnje rady. — Khjezor krajnu radu pecja s njemskiej a pôlskej ryżu wotewri, dokelz budze wetschina sapóßlanzow s tuteju narodnoscjom. — So by ho narodnej runopravnoscji doscž czjisko, dha je sa wrótnika winskieje sejmowronje (Landhaus) człowiek postajeny, kiz móže wschitkich wojsom ryżow, w Rakuskej ryżanych, ryżecj. — Tyrolski sejm je wobsankny, so smiedza w Tyrolskej jenož katoloszy ksheszczenjo leżomnoscze wobhodzecj. — W Khrowatskej je njetko wetscha dżielba rakuskeho wójska tak postajena, so móže ho hnydom pshczciwo tym nałożicj, kiz bych u s Bożnije abo Dalmazije nadpad na Rakusku szinice chyli. Menujzh po najnowszych powieszcach je Garibaldu tójskto ludzi do Bożnije poßkał, so bych u tam sriadowali, a potom, hdyž wójna bes rakuskim khjezoram a italskim kralom wudzri, nadpad na szużodne rakuske kraje szinili a jeli móžno, s dobom revoluzji we Wuheriskej satojili. — Wuheriski sejm je ho w Pešceje sridowal. Pschedzhyda wobjarowasche, so żani sapóßlanzy se Ssedmihrodskeje, s Khrowatskeje a Sskawonskeje pshischli nejsu.

F r a n z o w s k a. Khjezorowe nowiny „moniteur” dawaja Polakam tu radu, so bych u njetko pjetnje s mjerom siedzeli a temu, schtož je jim russki khjezor Alexander hacž dotal dobreho dał, predy do živenja stupiez dali, hacž sibi wjazj žadaja. (To rjeka s dru-himi słowami, so ho Polazki na franzowskiego khjezora spuszczać nešmedzą, jeli bych u revoluzji czinicj chyli;

pshetož Napoleon sibi russku pshczelnoscj wysche waži, hacž pôlsku. — Przyñ Napoleon bje w jenej ryži, wot neho w franzowskim sejmje dżerzanej, tež familiu predawscheho franzowskiego krala Louis-Filipa wuszmje-schil. Jedyn zy whole tuteho krala je njetko wotmowlenje na tajku ryž napišał a je wotciszczecj dał. Wone je tak krajnje piſane a meta przyñ Napoleonie a njet-ciszchemu franzowskemu khjezorej a jeho familiu wjernoscj tak wuszniknie bes woczi, so ho jedyn dziwacj nemozę, hdyž wotwierdzaja, so je ho w Parisu sa jedyn dżen njeħdże 300,000 wotciszczow spomneneho wotmowlenja pshedało. — Khjezor Napoleon je predawscheho neapelskeho krala Franz, njetko w Romje pshczewazeho, na-pominał, so by Rom a s zyka Italii wopuszczał. Italiski kral Viktor Emanuel je ho menujzh pola Napoleona nad tym wobczegował, so smieje Franz a jeho zyka žwójba w Romje siedzecj a tam wschelaku sku-radu pshczciwo nemu składowacj. Franz je, kaž je dopolosane, pshces swojich ludzi hizom njekontre sbiežki w Neapelskej do skutka stajk a hacž runje buchu sažo po-rażene, dha tola tamniše nemjerne wobstejenja italskemu kralej doscž nepokoja czinja. A dokelz wón wje, so je Franz na tym wina, dha chze jeho rad s Roma preč mjez, a je ho teho dla na Napoleona wo pomož wo-brocził.

I t a l i a. Garibaldi ho na italskim sejmje wob-częzowasche, so ho ministerstwo sa tych dobrowolnikow, kiz su s nim Siziliu a Neapelsku dobyli, tak staralo neje, kaž bje jemu to predy slubilo. Wón żadashe sibi teho dla, so by ho to skere lżepe stało, a staji wysche teho tón namet, so by ho tak menowane italske južne wójsko (Südarmee) hnydom pod brón powołalo, dokelz su czasy tajke, so dyrbí Italia polnie wobronena byz. — Zednanja w tuthym nastupanju bjech u jara žive a horliwe, a hacž runje Garibaldi wschitko nedosta, schtož sibi żadashe, dha je jemu minister tola slubik, so budze ho sa wojskow, wot Garibaldija poruczenych, swjero sta-racj. Wo tym pał, so by zyke wójsko k wójnie pshchotowalo, minister niežo wedzecj nočzysche. — Garibaldu je Turin sažo wopuszczał. — Zedzelska kralowa a portugalski kral staj nowe italske królestwo pshipósnakoj. — W Neapelskej je hiszce pshczego wole nepokoja a jedyn dopisowal s Neapla piſe: „Tudh ho ludzo s tajkej lohkej myſlu fabijea, kaž bych u tkhi fonzowali.”

R u ſ o w ſ k a. Hrabja Samojski neje do statneje rady sastupił, dokelz khjezor jeho wumijenja pshipósnak neje. Wón je Warszawu wopuszczał a ho do wotkraja podał. — Wsch Gorczakow je na wschitkich sastojnikow wukas teho wopschycza poßkał, so budze kózdy wotka-dzem, kiz ho jako bojaſnego wopokaże, a so czi, kiz njetko bojaſnoscze dla se skubby wustupja, żanu pensiu nedostanu. Wsch Gorczakow je dale poruczil, so ho w żanych mje-

stach porjad wiaz wot mješćjanow wobstaracz nežnje, ale so dyrbja jenož wojaž a polizia sa tym hladacj. (S teho wſteho je widječ, so čze Gorčakow se wſchej moza mjer djeržanu mječ.) — Hrabja Wielopolski je pschikasak, so ho w zyrlwach žane druhe spjewy spjewacj nežmedža, hacj tajke, kotrež su w zyrlwach spjewarskich wotcijſtežane. Ludžo bjechu menujž wſchelake nowe spjewy, w kotrychž so sa pôłski kraju a sa nowopospbjehnjenie pôlskeje narodnoſeže proſchesche, w zyrlwach spjewacj pocželi a s tym ſemſcherjow bôle a bôle k temu pschiwedli, so ſebi wiaz na swoju narodnoſez myſliz a ſjeſte knejſtvo sa pôłski kraju žadacj pocžachu. Gorčakow bje ho w tajkim naſtupanju najprijódzhy na aržbiſtka a duchownych wobroczik, so bjechu woni tajke ſpjevanje ſakafali, ale cži ho ſapowedžichu. — Hrabja Wielopolski, kotrež bjeſte khejzor k ſebi do Petersburga žadak, neće tam ſchoł, dokelž jeho we Warszawie muſnje treba, ale je tam radžicela Platanowa poſtał. — Wojaž su poruczoſe dostali, so bjechu s ludžimi pječnje pschecjeliwje wobkhadželi.

Ze Serbow.

S Budžinu. Tamni pecjo ſerbszy wuczerſzy kandidatojo, kotsjž poſlene jutry s tudomniſtcheho krajnostawſkego ſeminara wuſtipicu, ſtutkuja njetko jako wuczerjo w naszej Lužiſy. A to k. Klimentka jako domjazy wuczer w Hörnitzu pola Žitawy; k. Teremi a ſ jako pomožny wuczer we Weleczinie; k. Pohoncž jako domjazy wuczer we Eufku; k. Miercziu jako ſchulſti vikar w Gersdorfu pola Cibawy a k. Celansky jako pomožny wuczer w Budęſtezech.

S Wotrowa. Ke krótkej roſprawje wo woheńſaloženju we Wotrowje, w poſlenim cžiſle Sſerbskich Nowinow ho namakazej, móžu hiſteže bljedowaze pschiſpomnicj. Tam ſpomneny hólcež je k temu neskuſtej ſtał, a powedał, cžeho dla je to cžinik, menujž, so by jeho nan, kiz bje jemu s pułami hroſyk, pschi wóhniu ſwoj hnjew ſabyl. — Majprebhy bje ſwoje prijódkaſcze doma wuweſeſ ſpytał, dokelž pał ho jemu neradži, ſpyta pola ſuſoda, hdjež budžiſche ſo jemu ſkoru radžiklo, nebudžiſhu to bórſy ludžo pytmyli. Dokelž bje ſaloženje hiſteře doſho trało, bu mały ſložnik wot ludži widženju a ſajaty.

S Khwacjicž, 22. ſaperleje. K temu naſtaſtej „S khwacjanskeho ſchulſteho wokreſa“ dowolam ſebi pschiſpomnicj:

1) W khwacjanskej wucžerni je ſchtwórh džiel njemſtich džiceži, wot kotrychž iich wele ničo ſerbszy nerofymja, dokelž hiſteže doſho w Sſerbach nežu. Iich dla, wožebje pał dla ſnateho wužitka njemſtice ryeče ſa ſerbske džiceži, wucži ſo pschi realnych wjedomnoſežach tež jenož to njemſki, ſchtož ſu ſerbske džiceži hžom

herbszy hlyſchake. — Ja bjež to tež ſa hrječ djeržaſ, hdj bjechu ſo te najwažniſche wucžby kſchecijanstwa, kiz budje ſerbszy prijódkaſchene, tež druhdy Njemzow dla w njemſtej ryeči neſchecjke.

2) So naſuknenje njetotrych njemſtich ſchpruchow pôdla ſerbskich tež ſa ſerbske džiceži njeſto cžiſce ne wužitne neje, wie tón naſijepe, kiz predy w Sſerbach njetotre tajke ſchpruchi naſuknyle je a potom do njemſteje woſhadu pschiudže; dokelž wón njemſke předowanje lije ſapſhimne, hacj tón, kiz ničo ſnate we nim neſhlyſhi.

3) So ſerbske džiceži njemſke poſtrovenje, ſ kotrejž woſom liet wucžerja ſtrowja, ſroſymicž nedyrbjale, neje k wjerje podobne.

4) So ho pola naž w bibliſtich ſtaſiſnach wiazny nežita, leži na tym, ſo je wele kudsonych džiceži nemjeſtachu. Na to miesto ſo hacj dotal w biblije a w ſpjevarſtich, kotrež ſo ſ wetscha w kóždym domje namałatej, ſerbszy cžita. Mi pał by ſapjeſce lubſko bjež, hdj by kóžde džicežo bibliſke ſtaſiſny mielo a taſ ſo ſaſo w nich cžitacj hodžiko.

Skónčjuje chzu hiſteže pschiſtajicž, ſo bjež wot ſpižowarja naſtaſka, pschecjivo mi ſložneho, rad ſhonil, kaſ wele abo kaſ malo njemſzy abo ſerbszy by wón na mojim mięſce wucžik.

Wiczaš, wucžer.

Kowanje konjow.

Cžitane w budžiſkim ratarſkim towařiſtwje
26. februara 1861.

(Pokračowanje.)

Pſchiwda ſo k temu hiſteže cžaſ ſa ſaplata ſa kowanje, kaž tež ſa platanje a pſchitwerdženje pſchecjatich podkowzow, ſchtož ſo tajkim ratarjam rjedko woblicja, kotsjž pola jeneho kowarja tež druhe džjelo cžinicz da waja, dha je husto ſtarh podkowz, w kowarſti woftajenj, jeniceka kowarjowa ſaplata ſa jeho wobkowanje.

Tuthych wobſtejenjow dla je w kowarſtach to waſhniſje naſtaſko, wſhjednije do ſujedanja njehdze 30 hacj 40 pôdkowzow (pôdkowow) wukowacj, hacj ſu dobre abo huſene, ſa tym ſo nehlada, jeno ſo ſo jich pravje wele nadžieka.

3) Kaž druhdže, taſ ſo tež pschi wobkowanju wſchelake nedoſtati a brachi wot naroda k narodej dale herbiju.

Zara wele kowarjow ſ zyka newje, ſchto je k dobremu konjekowanju treba, woni je teho dla derje wuweſeſ nemóža, wele mene pał wđija je koho derje wužieſ. Taſ hubenosz wot nana na ſyna, wot miſchtra na towarischiow a wužomniukow pſchenidze.

Dyrbitež ſo teſle winje ſahnacj, dha ſo to hinač ſtač nemóže, hacj ſe ſaloženjom dobrých wucženskich kowarſtow. K temu dyribi pał hiſteže to pſchiūcž, ſo

wobředžerjow konjow sa derje ruwedžene kowanje wjazy placza a ljeplsche džjelo tež kwalobniye pschiposnaja. Ta radžu kózdemu, sa dobre konjekowanje radscho njeckore sljeborne wjazy saplaczic, pschetož s tym budje ſebi wjescje na ſwojich drohich konjoch wele toleč ſalutowacj.

4) Dalschi brach je tón, so wobředžerjo konjow wo wobkowanju ſami mało doſež roſymja, abo ſo ſo, ſchtož je hiſhce hore, ſi zyla wo to neſtaraja, ale wſho ſwojim pohončam a wotročkam ſawostaja. Husto pač pohončojo wele ſawinowaja, dokež dyrbi kowar po jich woli džiekač, jeli che ſebi džjelo ſdjeržec, a poczina potom kón klapacz, dha dyrbi kowar kózdy ras wina hyc, hac̄ runje je jenož tak kowar, kaž je jemu po honč kaſal. Husto ſo runje hubeny, nekmaj pódkovz žada, hdy by tež kowar k ljeplschemu radžil; tak ſo kylne cjeſke pódkovz ſi wozzelownymi ſtolkami žadaja, ſo kylnu prawje doſho džeržake a teho dla mene kholſtowale; pschekowanje ſo tež rjedko ſtane, pschetož ſa to dyrbja ſo tež penesh placzic. Tak ſo lutuje a lutuje tak doſho, hac̄ može kón hiſhce hodžic. Kač pač wón hodži a ſchto ſo ſkophtom ſtane, to je pödlanska wjez.

5) Slončnje mam hiſhce na to ſpomnic, ſo ſo ſa kophtom tak mało hlađa. Kaž hubene wobkowanje wele kophtor ſlaſh, tak ſo to tež ſtane, hdyž ſo kophto w dobrym redze nedžerži. Kophto hodži ſo najſlepje naſhemu wobuežu pschirunacj; kaž dyrbimy tuto cjeſcic, namocžec a masacj, ſo by newotwerdnyko a ſo nekamko a dljeho džeržalo, tak je tež ſ kophtom. To dyrbiſh runje tak masacj, kaž twoje ſchörnje.

(Skóndenje přichodnje.)

Jan Michal Budar.

Schtó a ſchto wón bje?

Schtó je wón činik?

Lubi ſerbzy bratſjo, wýhozy a niſzy, bohacji a khudži! Lube ſerbske ſotry! Rječtožkuli bes wami drje horne meno derje ſnaje a wje, ſchtó je Jan Michal Budar był a ſchto je wón činik. Tola bes wami je hiſhce tež doſež tajlich, kij to newedža. Teho dla čzemj tu krótku poweſz wo Janu Michalu Budaru dacj a ſ tym hundom na hornej prascheni wotmolwicj. — Lubi ſerbszy bratſja a lube ſerbowki! Jan Michal Budar bjeſhe ſ wami a ſ nami jeneho narodu a bjeſhe tak waſh a naſh ſerbski bratr, a to ſawjernje niz tón najhubenſhi! Zyle ſerbowſtwo, zylk ſerbski kraj a lud katholifki tak derje kaž evangeliſti, hornoluziſki a miſionifki tak derje kaž delnoslužiſti, je wón w ſwojej nadobnej ſerbskej wutrobje ſ polnej, najwetscher luboſežu a ſmilnoſežu wopſchijał a w ſwojej, ſa cjeſlne a duchomne ſvoje ſwojego zyloho ſerbskeho luda ſahorenzej wutrobje noſyl. — Jan Michal Budar bje rodženy ſerb, bje

radž ſerb a ſ zyloj duschu ſerb. Wón narodži ſo 9. decembra 1713 w Hornej Hórzy, hdež jeho nan Jurij Budar tamniſche rycerkuſlo wobředžesche. ſewjatu kſchjeſnu doſta 12. dec. w Božim domje w Buderezach. Poſdžiſho wuknesche w mlodženſtich ljetach 4 ljeta doſho na rycniſtvo abo advočatſvo a bu njeckorj čiaž poſdžiſho rycznik abo advočat. — Tačo tajki ſkužesche wón jeno ſwojim lubym ſerbam, ryczesche jeno ſerbski ſ nimi a bje jím ſe ſkutkom a ſ radu, woſbeje khudym, k pomožy. — ſewj wobſtajny pschebnyk mjejeſche wón w Hornej Hórzy, hdež rycerkuſlo, kotrež bje predn jeho nanej ſkužala, a njeckore druhe kubla wobředžesche. — Teho wuſtajnosć we prawiſniſtich wjezach a jeho ſerbskoſc bjeſtej bory ſeho meno daloko a ſchjeroko po zyloch ſerbach roſneſlej. Žadyn džiwi teho dla neje, ſo ſerbio, kij radž a pomožy potrebaču, ſe wſhjeſh ſtronow k nemu khwataču. Pschi tym ſkužesche jím jara tunjo, ſprawnje a khudym ſ wetscha darmo. Tak je wón na pökta ljet doſho jako rycznik abo advočat dželak a ſwojim lubym ſerbam ſkužik. — Teho žiwenje bje jara jednore a ſtrōſbe. ſsam ſa ſo wón wele nepotrebaſche, dokež nebjie kniſzy, ale zyli po burskim žiwy. ſsam na ſo ani w drasje ani we ſwojim domjazym wele newaži, dokež žaneje potrebnoscje po tym nemjejeſche a ju neſnajesche. Tak drje bje we wſhjem ſlutniw, ale ſa to hijom pschi žiwenju wſchelako dobročel ſwojich ſerbow, woſbeje khudych. Wón wosta neženem a nemjjejeſche žanyh džeczi. Teho žiwenje bje, kaž hijom prajachmy, jara jednore; jeho rycniſka dželawoſej bes ſerbam ſe jara wulka. Tež ſupowaſche a wobředžesche tu a tam wſchelake burske kubla a ležomnoſež a bje tež knes nad ſdjerjom a Čornych Moſlitzach. Žadyn džiwi teho dla neje, ſo bje wón tak k rjanemu a wulkemu ſamōženju a bohastwu pschischoł, kotrež ſo psches jeho dželawoſej a ſlutniwoſej dale bóle pschisporjowaſche. A ſa kočo je wón tak dželak, ſa kočo tak lutowak, ſa kočo ſo tak prozowak a ſa kočo tak hromadžil? Luby ſerbski bratſje a luba ſerbska ſotra! To je wón wſchitko ſa ſwoj ſerbski lud, kotremuž tež ty pschifluſhesch, to je wón ſa khudych a hubenych, hódných ſerbow, ſa ſerbskih khudych činik a dželak. Pschetož ſchto je wón ſe ſwojim wulkim ſamōženjom činik, komu je wotkaſal a ſawostajik? — Luby ſerbski bratſje a luba ſerbska ſotra! Nikomu druheſmu, hac̄ ſwojemu, twojemu a mojemu ſerbskemu ſudej; zylenmu ſerbskemu narodej je wón to ſamo wotkaſal a ſawostajik, ſerbskej khudzinje, khudym, hubenym a pomožy potrebnym, ſprawnym a pobožnym ſerbam a ſerbo w la m. Thich je po zyloch ſerbach, delnych tak derje kaž hornych, jeno na to hladajo, hac̄ a ſo ſu ſerbio, ſa ſwojich herbow poſtajik a jich k dželbranju a wuživanju na jeho wotkaſanju powołak. Tak je wón ſwoj zyly ſerbski lud, ſwoj ſerbski narod w ſwojej

nadobnej herbskej wutrobie nožyl a wopščijał, sa njón džekał, sa njón ho prózował, sa jeho cijelne a duchowny sbože ho starał! So wón tajkim se swojego herbskeho luda, kij pomoži potrební nejsú, ale maju ſami doſež, tak fo móža ho ſejiwic̄, so wón žanemu bohatemu abo ſamóžitemu Šerbej abo Šerbowzy ſwoje ſamóženje neje wotkaſac̄ trebał a móžk: to ho ſamo wot ho roſyml. Šerbska khudžina, khudži Šerbjø, khudé, hubene Šerbowki, kij ſu tež heval hódné, bohabojaſne, pobožne a sprawne, dyrbjachu a dyrbja jeho herbojo byz a wot jeho wotkaſanja doſtaſac̄. Kako renje je tu Budar ſwoju herbsku narodnoſc̄ ſ nabožinu, ſ ſchęſciankej myſlu, ſcenoc̄ic̄ a wobej hromadu ſwiaſac̄ wedžik, derje ſnajo, so wobej hromadu ſkuschatej a zyke duchomne byče a žiwenje kaž kóždeho ſenotliwza tak tež kóždeho zykeho luda ſhromadnje wuc̄zinitaj. Jan Michal Budar je tak psches ſwoje miłosćiwi wotkaſanje ſa herbski lud, delny a horný, evangelski a katholiski, ſ jenym ſłowom: ſa zbylý ſerbſki lud jeho prjeni a ſawjernje niz mało ſławony narodowz a wotčinz! Deho meno budże ſerbſki lud ſlawowac̄ wjekti na wjek!

O, ſo by ſerbſka Lujiza
Wjaz tajlich džec̄i tujała!
(Skónčenje přichodnje.)

Priopk.

* Se ſprewie bliſko pschiboha pola Gownjowa bu 21. haperleje cijelo piſarja R. wuc̄zehnene. Wón bje ſo tam, jaſo bje ſo predy faktóč pytał, we hlibokej wodze ſatepit.

* Wrudnych horach (Erzgebirge) je 18. haperleje teiſo ſnjeha napadato, ſo bje wſcho ſe ſnjehom poſrte.

* W podkopach bliſko Hóngena (w Pruskej) je ſo 20. haperleje 11 hewerow ſaduſylo, doſelž bje ſo tam ſly powſetr ſapalit a podkopki tak wobſchložit, ſo ſo ſahyphnyču.

* Wot budyskeho ſuda bu 19. haperleje Michał Klimant ſ Nowego Lusčja ſ 4mjeſačnemu arbeitshausej wotſudzeny, doſelž bje wuwołanemu paduhej Pietrej Lovzy ſ jaſtra cjeſnyc̄ pomhał. Wón bje menujzy ſ nim w jenej a tej ſamej džierje ſedjal.

* W hufc̄janſkim hrodze je ſo 17. haperleje jedyn wuhēn wupalik; tola neje ſo ſ tym žuna ſchoda ſtała.

* Muſli loſ (150,000 il.) ſakſkeje lotterije je tón króci do hlowneje kollefije ſ. Heydemanna w Budysch in je panyl. Dobýwarjo paſt tudy nejsú, pschedož 2 bjerſlikai tutheo loſa maſa w Lipſtu a w tamnej wokolnoſci, tſec̄i bjerſlik ſu do Ebersbachu doſtali a ſchtwórtý bjerſlik je mužakowski wychi hajnik Bornemann dobý.

* W Ratingenu ſe wóndanjo ſena wubowa wumreſa, kotaž biesche 102 liecje ſtara.

* Židow ožanski moſt je njeſko hžom tak daſloko wotnoſcheny, ſo ho wot pschichodneje ſredy wjaz̄ po nim nebuđe iſeſdžic̄ móz. Niehōdze dwaj mjeſačaj budje traž, hač budje nowy móst hotowy. Bes tym budje garbarska haſa ſ nowa pleſtrowana. Psched garbarskimi wrotami ſo hžom pilnje pleſtruje a kħódnik (trottoir) wot moſtu po brjohu rieki je tež hžom hotowy a ſ pieknej želesnej lieſyžu wobhrodženy.

* Wumenkar Keil ſ Khróſta w y pola Schjera-chowa mjeſeſche 10. haperleje to neſbože, ſo w lieſu korsymſteho kubleria Schmiša pschi ſchichtiſchczipanju ſ jeneho ſchmiſeka delje padje a ſo tak wobſchložit, ſo dyrbesche 18. t. m. wumrec̄.

* Jedyn młody wopilz žadaſche ſebi wot jeneho cjeſcje doſtojneho knesa, ſiž bje do mjeſta pschlijet a tam w hofezenzu wotſtupil, na hrube waschnje, ſo by wón ſ nim pit. Doſelž ſo tón knes ſ nim wadžic̄ nechaſche, ſwolt wón ſ temu, prajzy, ſo budje pic̄, kaž ſtoc̄jo. Taſko bje ſchlenčku wina wupiſ, praschesche ſo wopilz: „Cjoho dla wjaz nepiſecje?“ Na to ſemu tón knes wotwolvi: „ſtoc̄jo ſastane, hdyž ma doſež“ a ſahanič ſ tutym ſłowami teho wopilza tak, ſo tón ſtanu a ſwoju ſtronu džec̄e.

* W Rybbaču pola Kinsborku ſu ſo 18. haperleje domſke ikalza Mützy ſe wſchjemi pôdlanskimi twa-renemi wotpalile.

* Blisko Enns'a w Rakuskej je we poſlenich dnjach tak ſyma bylo, ſo je tam jedyn muž na dróſy ſmersnyt.

* W Rochesteru (w Jendjelskej) je wóndanjo wjeshy John Hill wumreſ, kij bje 104 lieta ſtarý.

* Wóndanjo pschicjezechu džielac̄jerio jeneje Petersburgskeje želeſoliſeſnje psched kħejorski hród. Kħejor ſim ſe ſwojimi ſynami napſchecživo džec̄e a doſta ſ ruti jeneho ſchjedžiwa ſe ſnjeħbiejek brodu kħlieb a ſol na kħliebornej, 500 toleč hodnej ſchelli. Pschi tym džerjeſche tón ſchjedžiwa rjanu ryc̄, w kotrejž praji, ſo ſu wſchitħi pschischi, kħejorej džak ſa to wuprajc̄, doſelž je jich ſ newolniſtwa (leibeigenſtwa) wumohi. Kħejor džakowasche ſo ſim ſ wutrobnymi ſłowami, na cjoj džielac̄jerio na kolena panhyču a ſo ſa ſwojego kħejorskeho dobročela ſ Bohu modlaču.

* W budyskim theatru ſmjeje ſo dženſa ſobotu wečor hudžbny a ſpjevny konzert wot wchelatich dražbianskich hudžbnikow a ſpjevarjow a budje bes druhiim kneni Schusterka tež njeſotre ſerbske ſpjevy ſpiewac̄.

* W Draždjanach padje 21. haperleje jedyn 6 ljetny holčez do rječiſti Vystriž a ſatepi ſo, predy hač ſemu ſ pomozu pschindžechu.

* Na Lobju blisko Piłniča chýsche tamníschí pschewosník na swoim pschewosu (Fähre) 17. haperleje dweju mujow s jeneho brjoha k druhemu pschewoscí, kredí rjeli storci pač jena lóđ do pschewosa a powróci jón. Taj mujaj bushtaj sašo žiwař s wody wuczehnenaj, ale teho pschewosnika wlagy namakali nejsú.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanš Depla. Derje, derje, so ſu Pjetra Lowlu ſašo doſahnhli!

Mots Tunka. Haj, to je derje, pschetož nietko ſo jedyn tola netreba stajnje wobkranenja boječ.

H. D. A čłowek može do dworu stupic a netreba ſo strachowac, ſo býchu jeho ſa paducha mjesi.

M. T. Schto dha th mjenisch?

H. D. Haj, wondanje bje jedyn pschistojnyh młodzení, kij ſa Draždanami ſlúži, do Schrebenz pschischoł, ſo bý tam njejaku naležnosć ſradował. A dokelž jeho weżor pschelhwata, dha chýsche pola snathch psches nōz wostacj; cji pač jemu prajachu, ſo to tak něidie, ale ſo dyrbí ſo predy rychtarja woprashec, hacž ſimiedžia jeho nozowacj; Wón ſo teho dla k temu na pucž poda a ſtupi, po ſwoim mjenenu, do jeho dworu, hdež wón, dokelž horka ſwjezu wuhlada, wo durje ſaklapa a ſtrſchtnje na to czakasche, hacž njechtion k nemu pschiidze. Ale kaf ſo wón ſtrdi, jako ſ duremi koſchlaty čłowek wufloczi a jeho ſa ſciu, wulki pož pač ſa nohu popadže, tak ſo ſo wón hibnyc nemöeſche, jena žona pač ſe wſchej možu ſ woknom woſaſche: „K pomozh! Paduſhi tu ſu! Jeneho hizom mamh!“ — Ton młodzení bje hifcze mudry doſcž, ſo ſo newobarasche, ale ſo reñh, ſo chze do iſtwh ſobu hicž a tam wſho dalsche ſejerpliſje wotczakacj. Wón tež ſobu dzjeſche a tam hifcze ſe ſwojimi schwabliczkami ſwjeſčku ſchwyczej, dokelž wohydlerjo ſami ſwoje namakacj nemöžachu. Bes tym bje ſo njehdze 15—16 ludzi ſe ſekerami, widlami a ſe wſchelakim druhim wótrym gratom hrromadu ſehnalo a ta wjez jara ſla wonhadasche, hacž tež ſkönčnje rychtar pschidze a njeſkoti druh, kij teho młodzenza ſnajachu.

M. T. Schto dha potom bje?

H. D. Woni hospodarja ſamolwachu, dokelž bječu jeho paduſchi w nožy predy wobkranhli a bje wón mjenil, ſo hizom ſaſo na neho du. Na to poczachu ſo wſchitzh dundyrzh wochcerec, tak ſo ſo ton młodzení tež na poſledku do ſimiecha da a mjenesch, ſo ſo tež dale ſlobicj necha, ale ſo chze ſebi kholowh, wot pſa róſbrene, naſajtra w Kukezach ſa ſwoje penesly wuporedzicj dacj. K rychtarej won menujz̄h trechik nebje.

M. T. Haj, tak ſ dobrym, to wſchak je ſjepje; ale hdž jeneho taſle nejapz̄ ſa krk doſahnui, dha džie jenemu najſeſche wopřízma ničo nepomhaja, jelí je wokoſ ſchije wižajo nimasch!

Spěwy.

N a l j e c z o.

Nech wſchitko Bohu khwasbu da,
Schtož žime je a wodých ma,
So naſječo ſo pschibliza
A zhlá ſtvrba wožiwa.

Wſchje wacžki ſjesu ſe ſemje,
Sso w proſchje wija weſzelje,
Wſchje ptacžki ſaſo pschisckie ſu,
Kij w zufym kraju býdlachu,
Sso tam psched ſhmu khowachu.
Njetk khwala Boha na nebju
A jemu k čeſczi ſpiewaju.

Schto th wſchjech ludži wutroba?
Kij ſh th tola roſoma, —
Th budžesč wjeseče džatniſcha,
Hacž ptacžki bes toh' roſoma:
So Boh je tebi ſtrwosć dāł,
A wſchidnykh tħlieb cji wobradžał,
Budž th tež prawje weſholh
A ſtanje Bohu džatominh.

Q. ſ Pluſznikez.

M u d r y b r u c ž k.

Wtynh brucžik ſijalku
We ſahrodze pschi kerčku;
Roziežka bje rjana,
Kaž tych druhich žana.
Brucžk ho ſweſzeli.

Wtynh brucžik domika
Poſa tħlōbnoh' ſchomika.
Domik tón bje jažne
Cžičhe býdlo kažne.
Brucžik ſejhrawa. —

Wtynh brucžik ſijalku
We ſahrodze pschi kerčku,
Wona druhodze kčjeje;
Tebi nietk ſu ſmijeje —
S brucžkom ſchibalje.

B—l.

Hudančka.

Kčjeju w ſahrodze
Abo na woſnje,
Dha me lubuja;
Hdžiž pač ſakcjeju
Snađz na woblecžu:
Wſchim ſhm wohidna.

(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje ſ cž. 16.

16.

15. Plužnej ſoleſz̄.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska cyrk: Handrij Petſchka, wobylber we Wulkim Wulkowje, ſ Hamu Scholcicj. — Jan Muka poſmenowany Mitasch, kamenec w Jeńcezech, ſ Madleni Muijkez ſ Delneje Šimy. — Jan Ernst Gruhl, wobylber pod hrodom, ſ Hamu Chrystianu Karolinu rož. Homoliz roſwjeroowanej Wobſtowej. — C. G. Heinrich, khežnik w Nowych Warnečizach, ſ Marju Augustu Strehliz ſ Dobruschje.

Krčeni:

Michałska cyrk: Maria Madlena, Chrystiana
Bedricha Israela, żywiołeczerja w Niewieżach, dż.

Zemrjeéi:

Dżen 15. haperleje: Amalia Emma, Jana Weitla,
wobydlerja na Zidowje, dż., 7 l. — Minna Hedwiga,
Wihelminy Martinez na Zidowje nem. dż., 7 m. — Jan
Koch, polkent w Briesowje, 51 l. — Hanża rodz. Bjerkez,
Jana Hänsela, kieżnika we Wyższej, manželska, 57 l. — 17.,
Korla Bohuwier Dutschmann, murej pod hrodom, 38 l. —
Gustav Adolf, Jana Mjeta, kieżnika a tycerstwego mischtra
w Dobruschi, 5.

**Čahi sakskošlezynskeje železnicy
z budyskeho dwornišća.**

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; pśdipołnju 11 h.
40 m.; popołnju 6 h. 22 m.; wieżor 8 h. 25 m.; rano
12 h. 34 m.

Do Dražbjan: rano 7 h. 37 m.; dopołnja 12 h.
35 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieżor 7 h. 41 m.; w
noż 2 h. 27 m.

Pjenježna płacizna.

W Lipsku, 4. haperleje. 1 Louisd'or 5 toler 12 nřl.
5% np.; 1 połnoważazh czerwony złoty abo dukat 3 tol.
3 nřl. 8 1/4 np.; winsse bankowki 66 1/2.

**Płacizna žitow a produktow w Budyšinje
20. haperleje 1861.**

D o w o z: 4961 kórcow.	Płacizna w pŕerězku				
	na wikach,		na bursy,		
wysša.	nizša.	srjedźna	najwyšša	najnižša.	
Wysheńza	6 10	5 20	6	6 15	5 27
Rozja	3 27	5 3 10	3 25	4	3 25
Decimien	3 5	2 25	3	3 5	3
Worbs	2 2	5 1 20	1 27	2 2	5 2
Hróč	5		4 25	5	
Wola	4		3 25	4	
Rejepil					
Zahy	6 20		6 15		
Hejsusčk	4 15		4 10		
Bjerny	1 2	5	1		
Kana butry	19	17	18		
Kopa złomu	5		4 25		
Zent. syna	25		20		

Nawěštnik.**Česćenym Šerbam Budyšina a wokolnoſcze ſ tutym wosjewuju, ſo ſzym ſwoje
remeneriske Thlamy**

na žitnu haſzu do domu knesa pſchekupza Bahna pſchepołožil. Sa dowierenje, mi hac̄ dotal wopokaſane,
najpodwolniſchi džak prajizy, proſchu ja wo to, ſo by ſo mi to dale ſdžeržalo a lubju, ſo čzu koždemu
rucze a najtunischo ſe wſchitkimi remeneriskimi wjezami we wulſkim wuberku poſtujićz.

W Budyschinie.

Pondželu 29. haperleje butża ſo w Delny m
Hunowje popołnju w 2 hodzinomaj 5 ratarſkich wosow,
wſchelake brony a pluhi, 1 wiejenska a 1 ſykaniowa
maschina a hewal wſchelaki hospodarski a ratarſki grat na
pſchedzowanje pſchedawac̄.

Bruniza na pſchedan.

Pſchi ſderjanskim wjetrniku ſu dobre ſuhe
brunizowe pažy (Braunkohlenpažen) na pſchedan a to
100 po 5 nřl.

Jakub Kucjanek.**Pekarnia ſ pſchenajecžu.**

Pekarnia w zyrwinskej wky **Maleschezach** ſe
ſchankom a ſe wſchelakimi realnymi prawisnami je 1.
meje abo na Jana t. l. na jeneho wuzczenego zaſtype-
karja tunjo ſ pſchenajecžu. Wſcho dalsche je na ſhonicz
czo. 5/25 tam.

Khójnowe ſchcjepiane a pekowe kloſtry, taž tež
walczki, teho runje tež njehdże 200 klozow a dželba rja-
nego twarskeho drewa ſu na hermanęzanskim reyeru w
drewniſczu bliſko Nowych Pſowjow na pſchedan.

Nieschto brjemienow **dobrejch ſymmentnych
zylobjernow** je na pſchedan na kuble czo. 2 w
Kſchiwej Vorſcheji.

Rjany cijisth kſofej a zofor, zygarr 1000 po 3
hac̄ 80 tl., palen z wſchitkich družinow, w cžwiczkach
tunischi, pſchedawa najtunischo

Ludwig Eccius, ſ napschecja kaſerny.

4 poł ljeta stare, hžom położu tuczne ſwinie ſu
na pſchedan. Hdž? to je ſhonicz we wudawarni Šerb.
Nowinow.

W Ljefkej pola Klufcha je ſowarnja ſ po-
lemi, ūkami a holu na Jana t. l. ſ pſchenajecžu
a može ſo wſcho dalsche pola wudowy Ładweje
tam ſhonicz.

Moje ſnate wuberne

ſuhe drožđe

neſu jenož rózne cjaſy, kaž pola wele drugich pſcheda-
warow, ale ſtajnje a wſchlednie cjerſte ſu ſu me na
pſchedan.

J. G. F. Nieſſch.

= Dr. Beringuiera aromatiski krónski duh (Kronengeist) (Quintessenz d'Eau de Cologne) =
wuberneje dobroscze — niz jeno jako frazna wonjaza a mjenjska woda, ale tež jako witanj podperanski ſredk, kotryž
mož živjenja wubudža a poščnija; a originalna bleſčka po $12\frac{1}{2}$ nſl.

Dr. Beringuiera ſelokorenjowy woliſ

hromadu ſeftajenj ſ najkmanischih roſlinowych a woliſowych wulkow, ſ ſdžerženju a poreniſchenju hłownych a brobo-
wych wloſow; a originalna bleſčka po $7\frac{1}{2}$ nſl.

Tuteju, wſchudžom wulke napraſchowanje wubudžazeju nowoſčow je w kóždym mjeſeču jenož jedyn ſklađ,
hdjež ſo tež wobſcherne roſpokafanja darmo dadža:
fa Buduſchin ma pſchedawanje jenož

C. Pescheck, coiffeur na bohatej haſy.

Bratrow Leder'ez balsamiske ſemſkoworechowoliſowe mydlo, jako woſebje miče a po-
renſchaze ſpōſnate, a kruch po 3 nſl, 4 kr. w 1 paćziku 10 nſl., ſtajne woprawdžite pſchedawa

K. Pescheck, coiffeur.

Barlinske woheňawjeſzaze towarzſto.

Sakojene 1812.

Sakladny kapital 2 millionaj tolef.

Tuto hižom 46 ljet woheňawjeſzaze towarzſto here ſawjeſčenja pſche woheňowu ſchodus horje po niſkih, ale
twerdyh prämijsach, hdjež ſawjeſčenj ſenje ničio doplačowac̄ netreba.

Sawjeſčenja wobſtar a wchje wuložowanja dawa

W Buduſchinje.

J. C. Smoler, wudawar Serb. Now.,
agent barlinskeho woheňawjeſzazeho towarzſta.

Ssredu 17. haperleje je ſo na putju ſe Židova do
Lubočowa a wot tam pſches Čížhoñy hac̄ do mjeſta
paperjana tita ſhubila, w kotrejž ſo 25 tl. paperjaných penes
namakaſte. Sprawny namakar ſo proſh, ſo by tute penesy
ſa dobre myto we wudawatni Serb. Nowinow wote-
dac̄ džih.

Drewowa aukzia.

Na rafecjanskim rejeru pſchi rježy pola niwſchan-
ſkeho wara a na hacjenjach pola ſaczeje korcjny budže ſo
pjatk 3. meje t. I.

85 kop brjeſtowych a wóſchowych walczkow w jenotliwych
kopach na pſchedabžowanje pſchedawac̄.

Sapocjatko rano w 9 hodžinach pola niwſchanſke-
ho wara.

W Nakęzach, 24. haperleje 1861.

R. Pelz, wyschi hajnik.

K dobrociwemu nawedzenju.

W buduſkich njemſkich nowinach č. 69 je
proſtwa wo pomoz k dotwarenu prote-
ſtantskeje zyrkuje w Rumburgu

wotcjiſčzana a proſh ſo we tej ſamej wo dobrociwemu a
ſamilne darh ſa tajſe wotpoſladanie. Hdjež moj lubych
Serbow na to ſekdziwych cžinimoj, dowoſamoj ſebi ſ
dobom woſjewic̄, ſo ſmnoj radſubje hotowai, darh luboſcze
k tajſemu prijodliwac̄u naſich mjeribratrow w Čechach
horjebrac̄ a te ſame k nim wobſtarac̄.

Wjazka, farat i herbſkeje michaſſkeje
Mras, diaken. | woſadž.

Ejeſčenym Sſerbam Buduſchin a woſeknoſcze wo-
ſiewjam ſ tutym naſpodwolniſcho, ſo ſu pola me ſtajnie
dobre perje ſa poſleſcheja a hotowe
poſleſchcja

na pſchedan a móžu wotwerođec̄, ſo ſu te ſame pola
me najſepe a najtunischo k doſtačju.

Dev

na ſwonkomnej lawſkej haſy.

Gumisjowe ſtupnje ſa žonske a džecji pór po
15 nſl. pſchedawa

J. G. F. Nieckſch.

Nawjeſcht.

W Sſerbach je wuberf k temu hro-
madu ſtupit, ſo bychu ſo penesy k po-
ſtajenju pſchitoſneho pomnika na row
Jana Mičata Budarja hromad-
zowale a dokelz je wyžoka kralowska
buduſka krajska direkcia k temu miło-
ſcziwje ſwoju dowolnoſcž daſa, dha
ſpomneny wuberf ſwoj programm a
ſwoju proſtwu w tajſkim naſtupanju w
blizſchim cžiſle Serb. Nowin. woſjewi.

S kobliz pola Hodžija. Schtwortſ wečor ſu
ſo tudy wchje twarenia kublerja Handrija Wentki
pſches ſaloženje ſloſtiſkoweje ruki wotpaliſe. (Dalska
roſprawa pſchichodnje.)

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawarji Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štwórtlētna předplata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósée 7 1/4 nsl.

Číslo 18.

4. měje.

Lěto 1861.

Wopříječe: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschyna. S Wulkodajina. S kameňslej strony. S khwacjan-
ského schufsteho wóřeſa. — Dopisy. — Jan Michał Budat. — Přilopk. — Hudančka. — Cyrkwinske po-
wjesce. — Čahi sakskošlýnskeje železnicy a t. d. — Pjenježna płaćizna. — Nawěšnik.

Swětne podawki.

Saſka. Ministerſtwu je ſejmiej nowy wólbyň ſakon̄ prjódkoſkožilo, kotryž ſo pač w ſwojich hłownych poſtajenjach wot dotalneho mało roſdžieliuje. Najwo-
ſebnitsche je to, ſo bych ſo pſchichodni tež newobýhdni jako ſapóžlanzy wuſwolecz ſmijeli. — Pſches čzahu železnicy,
kotryž w nozg w 3 hodzinach ſ Budyschyna do Draž-
djan dže, móže ſo njetko ſaſo ſ billetami 3. klasy
jiesdžic. — Džen 1. meje je ſo židowcjanſki móſt
torhacž pocžat a dyrbja teho dla jiesni a lóžo wob-
cježene wosy pač na puczu nimo židowcjanſkeje zyhelnicze
pſches Smolizh a ſkončnje ſ lawſkimi wrotami, pač
po budyskomužakowſkim ſchuſeju ſ zyhelnicmi wrotami do
mjeſta jiecz. Brózecž ſmijedža ſo tajke wosy a jiesni
po puczu nimo tſjelciu a pſches Fischerez móſt. Wosy,
kotyž dyrbja moſtoweje twarby dla kruh po kameňſto-
budyskim abo budyskomužakowſkim ſchuſeju jiecz, netre-
baja pola ratarjowskeje a bórkicjanſkeje bjerktownje žadny
ſchuſejowý penes pláćicž. — Dotalny aktuar na budyskim
žudniſtwje k. Vaſenge je do Draždjan pſchekadžen, a
na jeho mjeſto je k. aktuar Lederer ſ Wolkensteina
pſchischoł. — Prjenja komora je nowy zivilny ſakon̄
pſchijala.

Pruſy. Druha komora je ſakon̄ pſchijala, ſo
ku ministrjo ſa ſwoje ſlutkowanje krajej ſamolwiczi
(verantwortsich). — Turkowſki ſultan je pruſkemu krajej
rjad abo orden, „Medidž“ pomenowan, ſ woſebithym
póžlanzem pôžlač.

Rakuſh. We Winje bu 1. meje krajna rada
wot khježora ſ dljeſčej ryczu wotewrena, w kotrejž wón
bes druhim wupraji, ſo ſmijeje wona woſebje to wu-
radžowacž, ſtož je ſa z hłe rakuske khježorſtwo jenak
muſne a triebne a ſo dyrbja to, ſtož je ſa jenotliwe
rakuske kraje treba, jenotliwym krajnym ſejmam k wu-
radžowanju ſawostajene bęć. Pſchi tym ſpomni wón
tež na to, ſo dyrbja w Rakuskej njetko wſchitke narody
ſe ſwojej ryczu wſchudžom rune prawo mječ, tak ſo
žana rycz nad druhej kniečicž a ſo žana narodnoſcž
podczijſhcowacž neſmje. Tež wupraji khježor tu nadžiju,

ſo budje drje ſo wſho tač ſrijadowacž hodžicž, ſo budža
Wuherſka, ſ ſedmihródska, Khrowatſka, Dalmatſka a
Sſlawonſka (kotrež hacž dotal žanhých ſapóžlanzow po-
ſkale neſju) tež na wuſadžowanach krajneje rady džiel
bracž móz. Iako bje wón ſwoju rycz ſkončiſ, bu
jemu tſikročzna ſylna ſkawa wuſeſena. — We wo-
bjemaj komoromaj krajneje rady ſu poſklanzy hžom
pſchihahali a dokuž njeſtoſi njemſzy nemóžachu, dha pſchihah-
achu w ſkowjanſkej abo rumunſkej ryczi. W druhej komorje
je w tu khwilu 199 ſapóžlanzow, a by jich wſho do hromadny
343 bylo, hdy bych ſorka pomenowane kraje tež ſa-
ſtupene byle. Pſchedžyda druheje komory je poſklang
Hain ſ rakuskeje Schlesyňſkeje a pſchedžyda prijeneje
komorž weich Auersberg. — Khrowatſki ſejm
ani na wuherſki ſejm, ani do krajneje rady žanhých
poſklanzow predy nepoſczele, hacž budža krajne naležnoſcje
bes Wuherſkej a Khrowatſkej do rjadu ſtajene a Dal-
matſka a wojerſka hraniča ſ Khrowatſkej ſjenocžena. To
je dobre wobſanknenje, pſchetož hdyž dže khježor khrowat-
ſkich ſapóžlanzow w krajnej radze mječ (a wón to
jara žada), dha dyrbji khrowatſkim ſklowjanam wolu
dopełnicž, a jeli džedža Mladžarjo Khrowatſku na wu-
herſkim ſejmje ſaſtupenu mječ (a jím je jara wo to
čznicž), dha dyrbja predy prawa krowa=dalmatſko=ſla-
wonſkeho kraleſtwa pſchipóſnacž.

Turkowſk. S Herzegowinu piſaja: Turkojo
wotpoſkachu 11. haperleje džielbu wójska, njehdze 2500
muž ſylnu, ſo by wona turkowſkej twerđiſtne Niſchij-
czej, wot kſhescijanow wobſehnenej, k pomožy čzahnyla. Ale
na puczu bu ta ſama wot kſhescijanow napanena a
dyrbesche ſo ſe ſchlodowanjom njehdze 300 morwych a
ranenych ſaſo brózecž. — Sañdžený thđen wobročiſu
ſo kſhescijenju na mjeſto Trebinje, hdjež jím wójſto a
tamniſchi turkowſzy wobydlerjo napscheciſiwo ſtupiſu.
Blisko Čzirzewa ſo bitwa ſapocža, ale kač je wupanyla,
to hſchęze ſnate neje. — Omer-paſcha je pęza hžom do
turkowſkeje Dalmatſkeje na jenej kódzi ſ Konſtantinopla
pſchijek a ſo wot tam do Herzogowinu poda, ſo by wysče
kommando nad tamniſchim turkowſkim wójſtom na ſo wſak.

Amerika. Pózlanzy, kotrychž bjechu kraje, wot unije wotpanene, do Washingtona pózali, su ho sało wróciłi, dokelž Lincoln, pschechýda unije, s nimi jako sbjezkaremi jednacž nochzysche. Duž su wotpanene kraje wójnu sapoczeli a najprijódzy je ho to w Südkarolinje stalo, hódež bje twerdzisna Sumter wot wojskow unije wobhadżena. Beauregard, general wotpanenych krajow, žadasche hebi 11. haperleje wot generała Andersona, kij w Sumteru kommandirowasche, so by jemu tón tule twerdzisnu pschehpodał. Anderson to nochzysche. Echo dla pocza ju Beauregard 12. haperleje se 7 batteriow bombardirowacž a dokelž bje w twerdzisne jenož njehdze 76 wojskow, dha dolho netrajesche a woni dyrbachu su poddaci, tak so buchu do Morris Islanda wotwiedzeni. Kaz̄ ho sda, dha pschi wschjem sylnym tſjelenju uichtón wo živjenje pschischoł neje. — Njetko wotčakuje ſo, so wójsko wotpanenych krajow pschećiwo unii na wójnu poczehne, a pschedsyda Lincoln je teho dla 75,000 muži pod bróni powołał, wotpanene kraje maja pał hížom 60,000 muži na wójnu hotowych a jich pschedsyda Davis je pschikasal, so dyrbja skózdeho wotpanenego kraja s nowa 3000 muži do Charlestowna k wójsku pohracz. — We Washingtonie, shtož je kowone mjesto unije, a po wschjach amerikanskich sjenoczych krajach je njetko luth nepokojo, pschekupstwo a wiki nendu a wschudzom su k hrósbnej wójniye pschihotuja.

Franzowśka. Njekotre nowiny wobtwerdziu, so khejzor franzowske wójsko w Romje hishcze na dalschi čas wostaji. — W njekotrych franzowskich krajinach je syma pohleńskich dnjow wele schody na czinika.

Italia. W Neapelskej je hishcze pschezo wele pschezelow predawshcho krała Franza, kotsiž s brónju w ruzh sa neho wojuja, tak so je italski kral Viktor Emanuel do njekotrych krajinow pschećiwo nim wojskow pohracz dyrbjal. — Minister Cavour je italskemu fejmej wosjewił, so dyrbi 500 millionow nortow požecicž, dokelž je to na wulke, pod brónju stejaze, italske wójsko, kaž tež na sriadowanie nowego italskoho kralestwa treba.

Jendželfka. S ioniskich kupo, kotrež su wot Grichow wobydlene, ale pod jendželskim wychim kncistwom steja, je powęcej pschischka, so chzedza su tamniški wobydlerjo s grichiskim kralestwom sjenocicž. Duž je 23. haperleje na kupje Korfu bes Grichami a tamnišimi jendželskimi wojskami mala bitwa byla, pschi kotrež su 12 wojskow a 8 wobydlerjow ranenyh. Jendželski gouverneur je teho dla wosjewił, so wschje ioniske kupy hnydom do wobleženoscje da, jeli wobydlerjo s mjerom bjež nochzedza.

Rušowśka. W Pólskej pschezo hishcze żadyn mjer neje. W Kameizu Podolskim dzeržesche su 28. haperleje Boża klužba k dopomnenju na Polakow, we

Warschawje sabitych, katraž bje jara sylnje wopytana. Tannishki gouverneur je pał potom wschelakich taſtich wophtarjow sajecž a do lijowskich kasemattow wotwiesz dal. — We Warschawje lud tež hishcze na wschelake wachsne swoju nespokojnosć polasuje, weſč Gorczakow pał dawa teho dla s čaſami ludzi na twerdzisnu Modlin jatych wotwiesz. — W mjeſtaschku Łodži su njemſzy tkalzy, kotrychž tam wele bydlı, jenemu židej jeho fabriku nadpanhli a jemu wschelake maschinu roſbili, dokelž myſla, so jich dla dzjelo ſhubja. Duž je tam židam dzjelba wójska na pomož pschicahnyka. — We Warschawje a a Kalishku su ſchulerjo tannishkich gymnaſiow domoj pohſlani a nimale wſchitke pólſte mjeſta su s wojskami wobhadżene. W zyłym pólſkim kralefstwie steji njetko njehdze 80,000 ruſkeho wójska.

Ze Serbow.

S Budyschina. Voigtslandſke pschirodnosphtne towarſtvo w Reichenbachu je psched dleſchim čaſom naſchego ſerbſkeho krajana a ſławneho pschirodosphtnika a roſtlinarja Michała Koſtołka, wuczerja w Dreçinje (pschedsydu pschirodosphtneje ſekcije Mačizy ſerbſkeje) ſa korreſpondowazeho ſobuſtawa pomenowało.

S Wulkodazina, 30. haperleje. My mam źyſje ſyml. Wejzera a dženſ rano ležesche ſnjeh na polach, kukach, ſahrodach a w horach. Tež su hížom dolho kózde ranje wólna ſchjere, młody džeczel, kafowa a runklizowa pschiesada je s dzjela ſmersyka. Wele ſahonow rožt dyrbja we naſhei woklnosci, dokelž su pscheredke, ſało horjeworacž. Bóh, tón wſchehomózny, ſpożę nam bórsh plódne naleſcio!

S Kamenskeje stronu. Nedželu po jutrah, jako do Woſlincjan rjaneho Božeho domu k Bożej klužbje pschindzechny, wuſladachny na Božim ſwjatym woſtarju a na klietzy rjanu nowu plachtu a phchu, wot ſeleneho platu s bielemy ſranzami a s wulkim rjanym napižmom wuſchitu. Potom klyſchachny tež s klietki prajicž, so je tón bohaty dar wot Zitran hnadneje kuenje s Kanig darem k džakomnemu wopomnenju na wobnowenje kſcheczenſkeho ſluba, kotrež bje jejna jeniczka džomka, knězna Olga s Kanig, tu ſamu nedželu ſwečzila. Knies duchomny ſo we meni zyrkwe wutrobnje ſa tón rjam a bohaty dar džakowasche a proschecše, ſo chyz hebi tón Knies tajku phchu ſwojeho doma jako wopor džakomnoscje a luboſcje dacž ſpodobacž a tón dom a te wutroby hnadne žohnowacž, s kotrež ta ſwiatocžna phchu k jeho čeſczi je pschischka.

S Khwaczanſkeho ſchulſkeho wokreſa. (Požadane wotmolwenje.) Knies wuczer Wičaš w Khwaczach je ſo w cž. 17 Serbſkich Nowinow praſchal, kaf wele abo kaf mało njemſzy abo ſerbſzy by

spisowat nastawka, w čj. 16 wotcziszczoneho, na jeho mjesce w schuli wuczil. Dokelj so ī. Wicjas psche- czeniuje prascha, dha chzem tež pschezeniuje po jeho žadanju wotmolwicz.

So ī. Wicjas njemiske djeczi na žane waschnie sakomdzic peace budze a so budze won tež serbske djeczi do syteje wosje njemshy wuczic peace, wo tym smy dospolnije pschezwiedezeni, a neje teho dla treba we tajkim nastupanju wobschernje ryciez. Duž bichmy jenož hiscze na to wotmolwicz mjele, kak wele abo kak malo herbsz by won wuczic dyrbač. Tola tež we tym napohladanju neje treba, so bichmy jemu s nasheje stronu nješajku radu dawacj chzli, pschetož po naschim sdaczu budze zylje došahacz, hdyž jeho na to ledžoliwego sczinum, schtož ſebi w tajkim nastupanju 1., nascha zyrkej, 2., krajny ſakon a 3., strový roſom žada.

Nascha zyrkej žada ſebi, so by djeczo, hdyž ſe ſchulje wustupi, s dospolnej snajomnoscu kſchescijanskeje wjeru a wuczby wuhotowane bylo. Duž dyrbi djeczo katechismuš w pomjatu mječ a dyrbi ſchpruchi ſnacj, kiz katechismušowe wuczby wobtwerdzuju, wone dyrbi došahazu snajomnoscu biblije mječ a wjetu licžbu khierluscow se ſpijewarskich knih s hlowy móz, hdyž ſchulu wopuſczej. To je najmeišche, schtož ſebi zyrkej žada, wona ſebi pak tež žada, so by mlody, ſe ſchulje wustupowaz, kſhescijan wo tym wſchitem dospołnu ſnajomnoscu mjele. Tajku dospołnu a twerd u ſnajomnoscu móže won pak w ſchuli jenož tehdj dobyč, hdyž wuczec ſwojich ſchulerjow ſ pomozu maczneje rycze we tym wſchitkem roswuczjuje. Maczerna rycz serbskij djeczi je pak serbska a teho dla dyrbi wuczec ſwoje serbske djeczi wuczby kſhescijanska ſ pomozu serbske rycze wuczic. — To ſebi zyrkej žada.

Krajny ſakon praji: „We wſchitkach ludowych ſchulach ſo wuczenje w njemskoj ryczi podawa, tola pak maja ſo djeczi serbskoho naroda tak derje njemiske kaž tež serbske čitanje wuczic, tež ma ſo tak dohko hacj Boža ſlužba w jenej woſadze s zyka serbska wostane, dowolice, ſo ſo niz jenož memorirowanje (s hlowy wuknenje) katechismušowych hawſtſtułow, biblijskich ſchpruchow a khierluscow a khierluscowych ſchtuczlow, ale tež podawanje nabožniſteje (kſhescijanskeje) a konfirmandskeje wuczby ſ naložowanjom serbske rycze stane, tak ſo ſo tuta ſ djela ſ jaſniſhemu woſozowanju wucznych ſadów, ſ djela ſ wospetowanju ſapſchijatko treba.“ — A we woſozowanju wyzkočko kralowskoho ministerſtwa, psches wysoku kralowsku budhku krajsku direkzju w l. 1849 datym, ſo tajkele ſłowa namakaja: „Po pschedźwiedzenju, wot podpijaneje krajskeje direkzije horjewſathym a wot kralowskoho ministerſtwa kultusa a ſjawnego wuczenſtwa ſa dobre ſpoſnatym, je we ſpomnenym (ſchulſkim) ſakonju myſl ſakondowarja wo prawdze na to

ſchla, ſo ſo ſerbske djeczi wſchudzom, hdyž ſo ſa nelementarske ſchulje namakaja, niž jenož ſerbske čitanje wuczic maja, ale ſo ſo jum tež dospołna na božniſka wuczba ſ podkoženjom ſerbskeje rycze wudžielec Dyrbi. Teho dla wuczerjo pschi ſerbskich ſchulach na žane waschnie wot teho wotſtupic neſmedža.“ — To ſebi ſakon žada.

Strowy roſom praji: Hdyž chzesch djeczu njeschtne neſnate na ſohke waschnie ſ snatemu ſcjinic, dha dyrbiſch je po ſnatum puczu ſ temu doweset. Pucz, po kotrymž ſo djeczo w ſchuli ſ dopoſnaczu pschedmetow (Gegenstände), hacj dotal neſnatych, doweduje, je rycz a ſa ſerbske djeczo je tón ſnath pucz po tajkim jeho ſerbska rycz, pschetož tu wone hžom ſnaje. Duž dyrbi ſo ſerbske ſchulje djeczo najprjódzhy we wſchitkem ſ pomozu ſerbske rycze roſwuczowacj, nech je we nabožinje, nech je we čitanju, a realnych wjedomnoſcach, haj ſamo we njemskoj ryczi. Hdyž ſo to wſcho ſ pomozu djeczejowce maczneje rycze stane, dha wuczenje najruežiſho a najljepe požadane plodы poneſe. — Tajke wuczenje ſebi roſom žada.

To bichu po mojim burſkiim roſomje te ſaſhadu byle, po kotrymž by wuczec w ſerbach wuczic mjele. Nicž ſo ſlo!

Teđyn ſerbski ratat.

D op i s y.

S Burkersdórfa pola Žitawy. (Skónčenje.)
Jako bje ſo potom teſlo ludzi do zirkwe ſechlo, taž to predy ženje bylo nebie, ſapocja ſo Boža ſlužba ſe ſpijewanjom khierluscha ſe ſpijewaſtich a na to bu wot Burkersdorfskeho hujbneho chora jena Bergtowa kompoſiſia prjódneſena. Po wuſpjewanju njeſotrych khierluscowych ſchtuczlow ſtupi ſ. duchowny Mättig na woſtar a djerjeſche tam ſraſnu, wutrobu hnuſazu ſweđeniku rycz, po kotrej ſtönčenju won ſ. jubilarej zytkwienske požohnowanje wudželi, na cjož ſ. Ryczeř ſjawnje ſhwalbu a džafnu modlitwu psched woſtarjom wupraji. Jako bje ſo potom ſaſo jena ſchtuczla wuſpjevala, djerjeſche ſ. zytkwienski a ſchulſki radziezel Dr. Wildenhan nadru, dostoju a wutrobu rycz ſ. jubilarej a ſ. zytlej woſadze a pschedpoda ſ. Ryczeř w menje kral. ministerſtwa ſtotu, ſaſlužbnemu rjadej ſlužazu, medailu a kralowſki deſret. Woſada ſpijewaſche na to khierlusch „Nech Bohu džakuje“ a jubilarowym młody wui, ſ. farat Ryczeř ſ. Lucja, ſapjewa ſolletu a požohnowanje. Na to ſo Boža ſlužba ſ dospijewanjom jeneho khierluscha ſkonečti. Na tej ſamej bje ſo wele tħaq ſudzi, 8 duchownych a psches 50 wuczerjow wobdijelito.

Pſchipoldu ſeñdje ſo wulka licžba wysokocescjenych hofczejow a hofcjenju ſ wedženſkej hofcjenje, pschi kotrej

bu wele rjanych a s džiela wešołych sławow wunesenych, najprijodzy Jego majestoscji kralei Janej, potom k. gyrlinskemu radziczelei Dr. Wildenhahne, k. jubilarei w njemſteſi a herbskej rycji, k. kollatorej, k. wostrowskemu hamtmanej, k. fararej Mättigej a t. d. Też pschepoda ſo k. Ryczerej rjany ſljeborny pokal, kotryž bjechu jemu njeftotſi njehduschi ſchulerjo s djakomnoſcze poſtali, kotryž njefto w Shorelu a Žitawje w ſlužbje pola jeleſniſy ſteſia. Tudomne ſpiewarske towarzſto ſpiewaſche bes tym wſchelake ſpiewy a jara lubiachu ſo tež ſchtuczki, s kotrymž bje jubilarowe 50letne ſtuſowanje wopisane. Wulſu ſedzblivoscji tež to na ſo ſzohny, jaſo bu herbske a njemſke ſbozopſchecje Ryczerej ſwojby we Woſlinku pſchepode. Bone mjejeſche ſo tak:

Twoj čeſzny ſwedzeſi witam
Tež my we herbſkim kraju,
A lube pſchecza pſches meſh
Sso k Tebi pſchekamaju;
Wón jaſni Twoje woblecžo
A ducha poſbjehuje,
Wón žadny je, duž ſtoczi ſo
A naſ ſež mózniſe hnuiſe.

Ssy w Bozej ſwiatnej winiſy
Poſtostyka ſjet džieſtał
A ſył a hjerluſiſi njeſotry
We prózhi, hſcižu ſpiewaſ;
Boh pał bje Twoj hród, nadzija
A pſched wocži wſchijem ſtaji,
Pał, ſtož je lubiſ, dopeſnja,
Kaž Deſaias praji:

Do ſtarich ſjet waſ noſhyž džu
Hacž wobjela wam wloſh,
Ja ſbjeham, noſhu, wumóžu
Dój ſemja waſ tu noſh! —
Budž hwalena ta dobrota,
To rjeka ſkota hnada,
Kíž krónuje Ěže do bjenſa
A ſmjeſnje k Tebi hlađa.

Boh žohnuj ſhy a ſyjerja!
Ty pał mjer, ſprózny Lubi,
So Boh Ěže dale pſchewobza
A dopeſnicž dže ſluh:
So eži, kíž ſu tu wucžili,
Tam ſmjeja hnjesdow jaſnoſcž
A kíž ſu wedli k prawdoſcji.
Tam žeja wjecžnu kraſnoſcž!

Po hoſciniſe pſchiczeje dorocžena młodoſcji pod syn-
ſam hujby k domej k. jubilara a wunesie jemu hri-
motazu ſlawu, ſa kotryž ſo k. Ryczerej podzakowa. Jaſo
bje ſo hjerluſiſi „Mech Bohu džakuſe“ wopſjewaſ, wot-
ſaliſhu ſo młodji lud jo ſaſo. Ma to mamy tež ſpomnieſ,
ſo drugi młody wuj k. jubilarej ſbozopſchecjo ſ Lipſta
telegraſiſy poſta. Weſzor buchu ſchula a čeſzne wrota,
pſched nej ſteſaze, renie illumińtowane a ſpiewaſke to-
warzſto wopſjewa k. Ryczerej riane ſaſtančko.

Wobſansnenje tuteho kraſneho jubelſkeho ſwedjeſia
ſeſini ſo naſajtra ſ pjeſnym ejahom ſwedzeſiſy ſwoble-

ſaných ſchulſtich džieſti, kotryž w ſchuli kheſej a tykan ſo dostaſu. Predy hacž ſo roſendjechu, wunesenych k. ju-
bilarei ſlawu a tón ſich potom ſ najreñſhim podzako-
wansom domos puſcheſi, jaſo bje ſo ſhromadnje hſchecje
hjerluſiſi ſe ſpiewaſtich wopſjewat.

Pſchitpoſomicz džemey hſchecje, ſo k. jubilar wot
ſwojich džieſti rjany pelz a drube dracſenje jako bar
dosta, teho runja wot Ryczerej ſwojby we Woſlinku rjany
ſljeborny pokal, wot druhich pſchecjelow pjeſnny wulſi terych
a wot wſchelakich ſnatych hſchecje wele wſchelalich datenjow.

Jan Michał Budar.

(Skónčenje.)

W Sakskej ſo w tu khwili kóžde ljetu 1400 tol.
danje wot Budarjowych penes na khudych, hódných ſerbow wudžjeluſe. Wo prawoſe, ſchwarm penes! —
W Pruskej pał ſo ſa dan, kotryž tam Budarjowe penes
wotecžiſnu, khudzi, bjeſni a khor ſerbio ſkefuja
a hoja. Deno to, ſhtož ſo na tojte waſhniſe wot
Budarjowej danje neje pſcheterbaſo, roſdžjeluſe ſo na to
po herbſkiſi wofadach abo gmejnach na khudych, hódných ſerbow,
na ſprawne, bohabojaſne ſerbowki. Tak ſu
ſo, kaž nam Serb. Now. wot 30. mjerza t. l. ſ Wojerez
pižachu, na khudych ſerbow woyerowſteho wokreſa na
ljetu 1860 do hromady 753 tol. 29 nſl. 1 n p. ſ
Budarjowej wotkaſanja roſdžiſlike. Tež to je wopravde
rjany penes, kíž je, runje kaž tón, kotryž ſo ſakkim
Serbam kóžde ljetu wudžjeluſe, najwetscheho džaka hódný!
Wyshe teho namaka ſo tež wulſi džiel Budarjowych
wotkaſanych penes pola kral. pruſteho knęzerſtwu w Frank-
furce nad Wodru. Te ſame ſu ſa naſtich herbſkiſi
bratrow w delnej Euziſy poſtaſene a wotkaſane. Sarja-
dowanie nad nimi a ich wobſtaranie ma ſpomnene kral.
pruſke knęzerſtwo w Frankfurce. Tich dan ſo teho runja
na khudych a hódných ſerbow w delnych Euziſach na-
ložuje, wudžjeluſe a wot nich wujima. Prajeſe njeſt
ſami, neje nebo Budar ſakojil? Prajeſe ſami, ſu ſa naſtich
herbſkiſi bratrow w delnej Euziſy ſakojil? Neje wón k
kraſnej narodnoſerbſkej poſkadniſu najreniſchi ſakojil po-
kožil, na kotrymž ſo na najreniſho daſe
twaricž hódi?! Prajeſe ſami, ſu ſerbio, neje
taſki dobrocziel najwetscheho džaka hódný? A takiſi džak
móhle jemu zyky herbſki lud ſa jeho wulſu dobrotu a
ſmilnoſcž, kíž wón kóžde ljetu khudym a pomožy po-
trebnym ſerbam wopolaſuje, wopokaſaž? Hloſeſe, na
jeho rowje w Budeteczach, hđež jeho mučne ežjelo wot
30. novembra 1789 w mjerje wotpočjuje, neſteji žadny
kameń, ani wopomnik, kíž by tole mjeſtno wuſnamenik.
Lubi ſerbio, neſpójnajecje pſchi tychle ſłowach ſwoju
wulſu pſchitkuſhnoſcji a ſhto wam ežinicz pſchileži! Ne-

spósnajecze, lubi herbszi bratsjo a lube herbske hotry, nech seje, kaiskehož rjada a powołania chzeče, swoj wulki dökh, kij nebo Janej Michałej Budarej sa jeho wulku dobrotu, smilnoscę a luboscę, zykemu herbskemu ludej wopokasamu, dötzicze? Haj, wy jón snajecze, tónle dökh a seje tu pschizkuschnoscę a winowatoscę, kotaż wam wschitkim jako stawam herbskeho luda nadleži, spósnali. Wjescze kózdy bes wami budze prasieć: Tale winowatoscę a pschizkuschnoscę neje žana druha hač ta, so ſo nebo Budarej na jeho rowje pschistojny wopomnik wot zykleho herbskeho luda staji, so ſo jemu tak luboscę a dżakomnoscę zykleho herbskeho luda shromadnje wopokaże. Tule pschizkuschnoscę a winowatoscę mjeninę tež my; ju dopelnicz nebudze tak czežko, hdyž budze kózdy po swojich mozach ſobu ſtukowacę a ſwoj dar k shromadnemu ſtulej pschinescę, jón na wólkę herbskeje wotciny położo. Lubi herbszy bratsjo a lube herbske hotry! wy ſo nebudzecze, laž ho teho nadzijamę, wy ſo nebudzecze komdzież, swoju luboscę a dżakomnoscę jenemu herbskemu muzej wopokasacz, kij je ſebi ſawjernie to na herbskim ludu, na zylych Sserbach ſałkuſik, ſo jemu njetk zyly herbski lud a narod doſtojny wopomnik na jeho rwo staji. Połazmy tak, ſo tež Sserbjo ſwoju winowatoscę a pschizkuschnoscę snajeja a chzedza pscheczimo ſwojemu ſemretemu, wulskemu dobroczesnej a herbskemu wotcynzej dżakomni býc! —

Přílopk.

* Wuberl sa Budarjowy wopomnik ie dženja ſwoj programm w tutych nowinach wosjewit. Sa tydzeni podamy jeho prówstu, dla shromadzowanja penežnych pschinoschłow k Budarjowemu wopomniku ſloženiu a na koho maja ſo tajke pschinoschki wotedawacę. Tež budze ſ doboru dowolnoscę wyšokeje kraſkeje direkſije ſobu wosjewene.

* Saňžených ſchtwórk mięsiecze ſo w Budyschinje žabny ſwedzen, menujz krajných ſtarſchi ſakſkich Hornych Lusžizow, k. s Thielau, ſweczesce ſwoj 25-ljetny jubileum. K temu je ſo jemu ſ jara mnichich stronow ſbožo pschalo a bes druhim tež wot wuberta Macižij Sserbſteje, kotorý jemu renje cíjſczejant a pschiniſe ſwiaſant herbski ſpiew pschepoda. (My tuton ſpiew, laž tež wobſcherne wopiszanie zykleho ſwedzenja ſa tydzeni pschinescemy.)

Hudančka.

Bes jaſyla ryczu ja
A ja wołam bes dýcha,
Na bołosczi,
Na ratosczi
Sso ja wobdzjelu,
Tola nimam wutrobu.
(Wuhudanje přichodnje.)
Wuhudanje ſ č. 17.

17.

16. Róža.

Cyrkwinske powjesće.

Wérowani:

Michałska cyrkej: Jan Wehla, khejznik w Dobruschi, ſ Madlenu-Ramschęz tam.

Podjanska cyrkej: Michał Lehmann, kralowſki lałaj w Drabžjanach, ſ Amaliu Kokulz.

Pětrowska cyrkej: Korla Ernst Mendel, hjergar, khejzer a barbarſki miſtr w Budyschinje, ſ Maria Augusta Glaserez.

Křéeni:

Michałska cyrkej: Maria Augusta, Jana Bobala, wobydlerja na Židowje, dj.

Podjanska cyrkej: Miltawſki Jakub, Miltawſka Bobla, knežeho mięſhera w Lubofu, ſ. — Korla Augusta, Jana Augusta Wenka, khejzerja a cíjefle w Mnichonzu, ſ. — Maria Theresia, Jana Wiejsa, fahrovnika w Hrubeczach, dj.

Zemrjeći:

Džen 10. haperleje: Hana, Jana Rostoka, khejznika w Bieleczech, dj., 8 d. — 16., Hana Madlena, Hanu Madleny Buschiz na Židowje nem. dj., 9 n. — 20., Jan Bedrich, Hanu Dubſkeje na Židowje nem. ſ., 1 l. 3 m. — Adolf, Roberta Krupa, khejznika w Daliach, ſ., 4 l.

Čabi sakſko ſlezynskeje železnicy z budyſkeho dwórniſca.

Do Šhorelza: rano 7 h. 47 m.; połoninju 11 h. 40 m.; popołnju 6 h. 22 m.; wieczor 8 h. 25 m.; rano 12 h. 34 m.

Do Drąžjan: rano 7 h. 37 m.; dopołnja 12 h. 35 m.; połoninju 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 41 m.; w noz̄ 2 h. 27 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipſku, 4. haperleje. 1 Louisd'or 5 toler 12 nſl. 5% np.; 1 połnowažaj ſzterwnej ſloty abo dukat 3 toł. 3 nſl. 8 1/4 np.; winske bankowki 68 1/2%.

Płaćizna ſitow a produktow w Budyſinje

27. haperle 1861.

D o w o z:	Płaćizna w přerézku					
	na wikach,			na bursy,		
5081 kórow.	wyšsa.	nizša.	ſrzednja	najwyšsa.	najnižša.	
Pscheniza	ii. nſl np.	ii. nſl np.	ii. nſl np.	ii. nſl np.	ii. nſl np.	5 27 5
Róžka	4 2 5	3 20	3 27	5 4 2 5	3 25	
Secjmen	3 5	2 25	3	3 5	3	
Womſ	2 2 5	1 25	2	2 2 5	2	
Gróch	5		4 25	5	4 25	
Wófa	4 5		4	4	3 15	
Njepik						
Sahky	6 20		6 10			
Hejbusch	4 15		4 10			
Bjerny	1 5		1			
Kana butry	19	17	18			
Kopa ſłomy	5		4 20			
Zent. ſyna	1		25			

N a w ě š t n i k.

Wossjewenje po wschjach Sserbach, na wschitkach Sserbow a na wschitke Sserbowki evangeliskeho a katholiskeho wjery wusnacza w hornych a delnych Lujizach, kaž tež w Mischonckim, w Sakskej a Bruskej.

Tudy w Budyschinje su podpišani mužojo jako wuberk hromadu stupili a ho w tym wotpohladaniu sjenoczili, so by ho nebo Janej Michalej Budarej, tamnemu wulkośmyślennemu Sserbej a dobroczelj zykelo herbskeho luda, na jeho rowje w Budestezach wot zykelo herbskeho luda twerdy a pschitojny wopomnik stajik. Podpišani su teho dla wořebity programm wudzielali a jón podpišali, jón tež na to tudomnej kral. krajskej direkci prjódpolozili, so by swoje pschitwolenje k nemu dala. S ticheho programma je wscho dalishe a zyke wotpohladanie poopřaneho wuberka dowidzic, kaž tež tón pucz spósnaczi, na kotrymž chzedja podpišani swoje prjódłosacie wuwesč a dozpicz pytač. Podpišani dawaia njetk s tutym swój programm k sjaninemu nadzjenju a položa jón po wschjach Sserbach wschitkim Sserbam a Sserbowkam prjód, ho nadzijz, so ſebi s nim jich spodobanje a podperanje dobudza. — Wón ma ho tak:

Programm.

Shto je **Jan Michal Budaré**, w swoim časzu ryczník a rycerzcluber w Hornej Hórzy a t. d., tamny wulkośmyśleny dobroczel Sserbow, kij je w lubocej k swoim Sserbam a k herbskemu narodej, **swoje zyke wulke samozjenje herbskej khudjinie** w Hornej a Delnej Lujizy a w Mischonckim, tu ſamu ſa swojego universalnego herbu postajiwshi, **wotkasal a sawostajik**, psches taiku swoju poſlenju wolu ſa zykelo herbski lud czinik; taiku wulku lubocej a ſmilnu dobrotu jemu s tym w najwetschej mjerje na w jeczne czasz wopokasal, a shto wón psches swoje nadobne a milosćzne wotkasanie hiszceje dzenskihchi dzen na zykelo herbskim ludu czini a dale na khudych Sserbach czinicz budze, wón tón newidomny dobroczel, hdyž wón jako jandzel s wschjich stronom kóžde lieto k swojemu ludej pschithadza a ſe ſchęzdrivej ruku swoje ſmilne darý na khudych, hubenych a pomoznych potrebných, na sprawnych a bohabojasných Sserbow wudželsuje, jich czerpenja polóżuje, jich woksewja a jich zyksy trjeje: **to** je po wschjach Sserbach, delnych tak derje kaž hornych, zyklenu herbskemu ludej we herbskich woskadach, w gmeinach a ſwójbach, to je jenotliwym, tym khudym jara derje ſuate,

Tež wobej kralowskej Inęzertwie, ſakſte tak derje kaž pruske, wjestej a ſnajetej to wschitko už mene.

Ale žadyn wopomnik, ani wot želesa ani wot ſameria, nestoji ſa teho, kij drje je ſebi tak rjany a neſachodny we wutrobach wschitkach Sserbow stajik, na jeho rowje; žadyn wopomnik nekryje a nedebi to mjeſtno, hdyž jeho muczne cijelo wot 30. novembra 1789 na pohrebnischem w **Budestezach** w mjerje ſpi, jako bje psches 76 ljet dolho ſ jenej ſa duchomne a cijelne ſvoje ſwojego herbskeho luda tak ſahorenej dusku ſjenoczene bylo. Teho wulka poniznosc a jeho hiszcejen wetscha lubocej k **herbskej** khudjinie, kij ſemu ſkoru ničo na ſameho ho wažic nedawasche, cijm wjazy pak, haj wschitko herbskemu ludej a jeho khudym pschitwobroczowasche, ſtej wina, ſo ſebi ſam po ſmerci žaneho pomnika na ſwojej ſmercnej hórzy neje stajic dak. Teho nadobny duh bjesche na njeſhto wetsche, wysche ſkoženy. Tež jeho ſawostajeni pschitwui (blízſci pscheczel) nejžu ſemu žaneho kamenja na jeho row postajili.

Tu ma teho dla poczesczowanje, lubocej a džakomnosc k **herbskeho luda**, kij Budarjowe meno žohnuje, je w džakomnych wutrobach noſy a Budarjowe meno w žohnowanym wo; omneču wobkhovacj budze, tak dolho hacj Sserbjo budža a hacj budze žadyn herbski jaſyk to ſlowo „džak“ wuprajic mōz; — tu ma lubocej a džakomnosc zykelo herbskeho luda ſwoju winowatosc dopelnic a ſwoj wulki dolk, hdyž tež hizom jenož teho dla njeſak wotruńacj, so by ho wotpočne mjeſto jeneho tak nadobneho muža ſabyzju pósdiñszych czaſow wutorhnylo.

Tutu ſwiatu pschitkuschosz ſpósnajo je teho dla tež džakomnosc a lubocej, kotrūž runje kaž je Budaré ſam zykelo herbski lud w ſwojej nadobnej wutrobje noſyl, njetko herbski lud pscheczivo nemu w džakapołnych wutrobach noſy a khowa, bes herbskim ludom ho hizom huſcizsho a wjazy króz ſkyschecz dala a ho už mene ſjaninje w tym žadanju wuprajila, ſo je ſebi taſki dobroczel ſawernije tol a ſa ſkužil, ſo ſo jemu ſa jeho lubocej a ſmilnosc, kotrūž je herbskemu narodej, jeho khudym w tak bohatej mjerje wopokasal, wot herbskeho luda tež pschitojny wopomnik na jeho rowje ſtajic.

1.

Tole wschitko a nebo Budarjowe wulke ſaſkužby wo herbski lud a jeho khudych w najpolniſchej mjerje pschitpósnajzy a wyżoko wažiz ſjenoczitnu ſo podišani, ſo byhu wuprajenemu ſudowemu žadanju naſcheczivo pschiteli, ſ tutym do wuberka, kij ma to wotpohladanie, ſo by ho nebo **Janej Michalej Budarej** k jeho czeſnemu wopomneču na jeho rowje na pohrebnischem w **Budestezach** wot **zykelo** herbskeho

suda a naroda, sakseho tak derje taż pruskeho, p ſi iſtojny, trajazh **wopomnik stajil.**

2.

Wuwedzenje a dozicze tuteho prjodkowscza sawostane dalsichim wuradzowanjam a wobsamknenjam.

Tola so ſ tutym postaja:

3.

Pomozne, potrebne ſrijedki k wuwedzenju a doziczu swojego prjodkowscza chze wuberl na to waſchneje dōſtačz phtacz, ſo chze ſ dowolnoſcju kralowſkich wjſhnoſczej po wſhich Sſerbach, tak derje ſakſtich, taž pruſtich, w ot **djakomnich Sſerbów dobrowólne penežue dary a pſchinorſki ſbjeracj a ſbjeracj dacj,** ſo by kózdemu ſkladnoſczej data byla, ſwoju djakomnoſczej pſcheinjivo nebo Budarej wopofasacz a na ſhromadnym ſluktu herbſkeho poczecjowanja a djakomnoſczej ſa luboſczej a ſmilnu dobrotu, fotruž je nebo Budar ſyklemu herbſkemu ſudej w tak wulſej mjerje wopofasak, ſo wobdjjelicz.

4.

Wſcho druhé a daliſche wotwiſuje wot teho, w tajkej mjerje budże herbſki lud ſwoju luboſczej a djakomnoſczej pſcheinjivo ſwojemu wulkemu dobroczelej wopofasacz, ſo na poſtajenju tajkego wopomnika, kotrž chze a dyrbipicta a djakomnoſczej potomnikow ſtajicj, ſo wobdjjelicz a naſche pſchedewſacze pſches ſkladowanie a pſchinorſcowanje penežnych darow podperacj. Teho dla dyrbipitko druhe a daliſche pōſdnichim wuradzowanjam a wobsamknenjam wuberla ſawofasacz.

5.

Sſwoje ſydko ma wuberl w Budyschinje. Wón ma w ſwojej ſredzisnje pſchedzydu, jeneho resp. dweju piſmawedzerjow a dweju poſkladnikow (kaffirarjow.)

6.

Wo wſchjem ſo w ſwojim čaſzu ſjawnia roſprawa da a ſſiežbowanie wotpoſoži:

W Budyschinje, w mjerzu 1861.

Nyhtar, ryčnik w Budyschinje, pſchedzyda.

Handrij Bröſka, farar w Budestezach.

A. M. Mich. Bük, can. cap. scholasticus a direktar tachantskeje ſchulje w Budyschinje.

Kuczanek, farar herbſkeje katholſkeje gýrkwe w Budyschinje. — **Franz Hugo Seyfert** nad Dobroschezami, ſudniſti hamtman w Rakezach. — **H. Jmisch,** farar w Hodziju. — **J. C. Smoler,** knihikupz a redaktor w Budyschinje. — **Wylem Jakub,** pſchedkupz w Budyschinje, jako poſkladniſ. — **J. T. Hencz,** registrator a kaffirar na krajskej direkci w Budyschinje, jako poſkladniſ. — **Michał Hörmik,** tachantski vikar a katechet w Budyschinje, jako piſmawedzer. — **R. A. Niedler,** seminarſki wuczer w Budyschinje. — **H. F. Wehla,** ſudniſti aktuar w Budyschinje.

Wjanh čiſty k hofej a zokor, z hygarry 1000 po 3 hac̄ 80 tl., palenq wſhickich družinow, w čiwickach tuniſchi, pſchedawa najtunischi

Ludwig Eccius, ſ napſheczja kaſerny.

Moje ſnate wuberne

ſu che droždje

neſju jenož rózne čiaſy, taž pola wele druhich pſchedawarjow, ale ſtajne a wſhiedne čerſtwe pola me na pſchedau.

J. G. F. Nieſch.

Pekarja k pſchenajecju.

Pekarja w zyrtwinskej wſh Maleschezach ſe ſchankom a ſe wſchelatimi realnymi prawifnami je 1. meje abo na Jana t. l. na jeneho wuczenego zaſhyperjora tunjo k pſchenajecju. Wſcho dalsche je naſhonicz czo. $\frac{1}{25}$ tam.

Naſchto brjemenijow **dobrych pſymenowych ſylobjernow** je na pſchedau na kuble czo. 2 w Kſchiwej Vorſcheſi.

Džaf.

Naſwutrobnischi džak wſchitlim thm dobroczelam, koſiſz pod ſamžnymi strachom ſo prózowachu, naju twarenja a wobſedzeniſtro wobarnowacz, kótryž hie weczor 25. haperleje w naſher wſh wudhyit. Woſebje džakujemoj ſo gmejnskej ſykwie ſ Prjedčež, taž tež ſ Hodzija a ſ Horneho Wujeda, kótrhdy miſtwa žaneje prož uelutowachu, ſo bychu naju dwieju ſuſodow twarenja pſched pſomenemi wobruli. Prjedzanſka ſykwawa ſe ſwojim pſchinorſchowarjom je jara khwlobna.

Taſke wopofasma dobrocjiwej luboſcje namaj a naju familiomaj wſeczne neſpomnije wostanu a moj proſhymoj Boha, ſo by won tyh, koſiſz namaj tak wulku pomož ſpođežihu, ſtajne pſched kózdm nesbožom wobarnowat.

W Kobližach 28. haperleje 1861.

Jan Ljetar.
Handrij Necžka.

Ku b k o

ſ poſlonym inventarom wſchego hoſpodařſkeho a ratarſkeho gratu, ſ 6 rjantmi kruvami, ſ 2 mlodymaj konjomaj a t. d., k kotremuž $7\frac{1}{2}$ jutrow ſkurow a ſahrodow, 49 jutrow pola ſ pſchenizu, rožku, džeczelom, ſ bjernami a t. d. wobſyteho, ſluſcha, ſyła w najliepſchim porjadku a w najplodniſchim połoženju, huydom pſchi ſchuſeju bes Budyschinom a Woſerezami ležaze, jenož ſ mało dawka mi napołożene, je na pſchedau a može ſo, dokož k nemu dwaj poſlanskai kruchaj ſluſchataj, tež bes tuteju ſupicj. Wſcho bližiſche je pola wobſedzerja, partifuliera Martschinka w Budyschinje abo na kuble czo. 17 w Mučowje ſhonicj.

Młody człowiek, kiz chze ſchewſtro wulknicz, može pola podpiſaneho huydom do wuczby ſtupicj.

G. A. C. Hofer,

ua hauenſteinſej haſh w Budyschinje.

Sſerbſki hólczez wot sprawnych ſtarſich, kiz chze mlyniſtro wulknicz, može w mlynie w Delinej Kinje do wuczby ſtupicj.

Manufakturowe, Szuknowe a modotworowe fhlamij J. G. Pahna

poruczeja po spodobnych kupjach na lipkej mašy ſwoj bohacije ſrijadowany wuberf
wſchitkich možnych tworow, w židze woſebje jara rjane fruchi ſa newesčinske
drasczenje, a lubja pſchi sprawnym poſluženju naſtunischiu placzisnu.

Aachenske a Münchenske wohensawjeſzaze towarſtwo.

Wobsanknenje ſliczbowanja I. 1860.

Sakladny kapital	tl. 3,000,000. —
Dokhodh ſ prämiow a danje ſa 1860 (excl. prämijs ſa poſniſche ljeta)	" 1,700,836. 10
Prämijske reserve	" 2,586,609. 13
	tl. 7,287,445. 23
Sawjeſzzenja we wobſtejenju ſa I. 1860	882 millionow, 411,977. —

W Budyschinje, 1. meje 1861.

Pekarňa w zyrlwinskej wſy Neſwacžidle, gdjež je ſo pekarenie ſhlinje cjerilo, je na pſchedan a može ſo wſcho dalsche tam ſhonicz.

Korčmarska živnoſć ſ 5 körzami polow a kufow a ſ 62 dawſtini jenoſzem napołożena, je w Huczinje č. 57 na pſchedan. Poſoža ſupnych penes može ſtejo wostacž.

Miſionſka hodžina w Hnaczeſzach.

Dziwocžanske herbſke evangelske miſionſke towarſtwo ſmjeje pſchichodny ſchitwott, 9. meje, jako na ſwedzeň Chrystuſzowego k nebu ſtipicza miſionſku hodžinu we ſchuli w Hnaczeſach. Duž pſcheproſchuja ſo wſchitzy pſcheczeljo miſionſtwia, Njemzky kaf ſerbio, (dokelž budje tež njemſka rycz djeržane,) woſebje pak ſobuſtarw towarſtwo, ſo popołdnju tſoch na pomenowanym miſecje nutes namakacž.

W Dziwocžizach, 3. meje 1861.

Pjetr Mlont, piſmawedžer.

Drewowa aukzia.

Herbstwodžielenja dla budze ſo

21. meje teho ljeta

(3. džet ſhwatkov)

dzelba wýbokoſchtomoweho, k pſcheczenju kmaneho klojno-
noweho a nehdje 1 akt ležomnoſće wopſchijazeho drewa
ſa hotowe penes na pſchepadžowanje pſchedawacž.

Na ſupenie ſuhyleni chyli ſo teho dla na ſpon-
nenym dniu popołnju w 1 hodžinje w Saſrodnike ſ
toržnje w Haju kameuſkej dzjelby nutſnamakacž.

Ramena ſ Hajom 2. meje 1861.

Weſne grychty tam.

Ciſć Bjedricha Hiki w Budyschinje.

Agentura
M.A. Flanderka.

Ležate piwo abo ležak

(L a g e r b i e r)

wuberneje dobroſeče, ſchlenza po 12 np., poredja na
herbske hafy

Jan Nieckſch.

Jutſje nedželu

reje w hoſczeñzu w delnej Hórz, pſchi lotrychž
budje ſloty laž wukulan. Wo ſpořy wopoth proſhj naj-
podwolniſcho

Lehmann.

Pſchedacie ſahrodneje ležomnoſće.

Sſolotowa a ſadowa ſahroda, 60 ljet **Handrijej Meckwižej ſluschaſa**, w najlepskim redje ſo namakaza, doſpolne ſa to naljeto wobſadžana a ſ domſtimi na tu-
domnih Nowych hrjebach Cat. No. 659 ležaza je dla
wýfuke ſtarobr wobſedzerja hnydom na pſchedan ſe
wſchitkum, k nej ſluschaſum ſahrodiſtum gratom a ſe 6
derje pſchitowanychmi a wobſadžanhmi ſažnymi hriadiſtami
(Frühbeete), kotrež ſu nehdje 50 woknow dolhe.

Poſoža ſupnych penes može na nej ſtejo wostacž a na ſupenie ſuhyleni može wſcho dalsche ſhonicz pola wob-
ſedzerja abo pola jeho pſchichodneho ſyna, **J.G. Schlemmera**,
na žitnih wifach w Budyschinje.

1 motrocž a 2 džowzy ſ dobrymi wopijmami može
na knežim dworje w **Poſchizach** hnydom ſlužbu doſtačž.

W mlynje w Nadžanezach može jena kruwajaſa
džovka hnydom do ſlužb ſtupicž.

Moja, w ljeće 1849 nowonatwarena, ſ zyhleſni kryta
kheža, kaf tež maživna hródz a bróżeń a kólnja, kotrajž
pak matej ſtomjanu ſjehu, chyli pſchedacž a ſupowarjo
chyli ſo na mine wobročicž.

Julius Noack w Schčinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaci so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawať

J E. Smoler.

Kózde číslo płaci 6 np.
Štwórlétta pŕedpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Císto 19.

11. meje.

Lěto 1861.

W opřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschyna. S pola. S Wojerej. S Wulkim Edżarow. — Dopsiy. — Sa lubowarjow sérbskeho spjewa! — Přilop. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesce. — Čahi sakskošlezynskeje železnicy a t. d. — Pjenježna płacizna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Někotre nowinę powiedają, so chze jeho majestosę kral Jan wschitkim pŕchestupničkam i ljeta 1849 amnestiu spožcicę, tak so bychu so tež cij, kij su do wukraja czekli, sažo do Sakſkeje wróciej móhli. W Sakſkej samej su hžom wschitzu swoju schtrafu wothedzeli abo kral je jich wobhnadzil, hacž predawšeho draždžanského musikkdirektora Röckela niz, kij hisczeje we waldheimskim jaſtrje ſedži. — Ministerſtwo na to kēdzne cžini, so weimarske jeno a peczoleške paperjane penesu wot ljeta 1848 jenož do 31. meje teho ljeta placza a potom zgle nicžo wjazy hōdne nejšu. — W Draždjanach su w tak menowanej wulkej fahrodze pjełku swjerinańju ſaložili a maja tam hžom khjetro wele žadnych a wobhladowania hōdnych swjerjatow. Sa ſastup placzi so wot dorosczených 5 nžl., džeczi pak 2 nžl. — W Budyschinje mjejachu ſańdženym ſchwartk ſatſzy ſtenograſojo (ſpjecchnopisarjo) na tſjelerini ſhromadžisnu. — Wobej komorje ſtej ſańdženym thđenj pilnje wuradžowalej a druha komora ſkónči budget ministerſtwo kultuſa a ſjavorcho wučenjstwa.

Pruſu. Krajinę w Barlinie budže najſtere halle po ſwiatkach wobsankneny. — W prjenej komorje jednačhu w poſlenichim čažu gruntskeho dawka dla a w druhéj ſamolwesche so bes druhim minister Schleinitz pŕchecžiwo porukam, kotrež bje jendželsti minister Palmerston pruskim ministram cžinik, dokelž bjechu w Pruskej Vendželčana Macdonalda, kij bje na železný jeneho muža bit a so ſastojnikam pŕchecžiwi, ſakónzhy thostali. — Pŕchecžiwo ſarjadowanj w barlinskeho polizajſtwa je so hžom dlejši čaž wele wot ſastupierjow mjesta Barlina ryčalo a hisczeje wjazy w barlinskich nowinach piſalo. To pak wschitko dolhi čaž nicžo nepomhasche a minister Schwerin ſjawnje wupraji, so je polizajſki oberſt Patzka, kotrehož woſebje wobſlorzowachu, w jeho wocjomaj zgle cžejný a sprawny muž. Ale ſkónčile je so wopokaſalo, so mjejachu nowinę prawie; pŕchetož w bjehu čaža bje so w prawdze wukopalo, so je oberſt Patzka

wſchelako nesakónzhy ſkutkował. Duž dyrbesche minister pŕchiswolici, so bychu jeho do jaſtrwa ſadžili; jak so pak do jeho wobhydlenje pŕchindžechu, počasa so, so je ſ wopacžnym poſom cžekyl. Dokelž pak bje wón ſe ſwojego wucžeka liſt do Barlina poſzlał, dha su pŕches to na jeho ſilę pŕchisli a jeho ſajeli. Teho runja je ton ſastrojnik, kij je jemu wopacžnym poſ napišał, do jaſtrwa ſadženy. Ta zyla wjaz je pak ministrej jara mersata.

Rakuſy. W druhéj komorje krajnje radu we Winnje bjeſche ſańdženym thđenj hžom pŕches 260 ſapoſlanow pŕchitomnyh. Šapoſlanzy džela so po ſwojim mjenenju do dwieju dželow, menujzy do zentraliſtow a do federaliſtow. Prjenschi džedža, so by winske ministerſtwo zentrum abo ſredžisna bylo, w kotrejž wscha móz nad rakuſkimi krajemi wotpoczuje, tak so bychu wschitke kroje rakuſkeho khejzorſtwa we wžymy a w neważnych wjezach we wschitkim naſtupanju jenož po tym cžiniež dyrbeli, kaž to winske ministerſtwo pŕchisuje. Pŕchecželjo tajkeje zentraliſažje su wschitzu njemſzy ſapóſlanzy, a woni derje wedža, so budże njemſka narodnoſć nade wschitkimi rakuſkimi narodami tak dolho kuejcz, hacž winske ministerſtwo zentrum abo ſredžisna wschitke krajne možy wostane. Tak dolho hacž winske ministerſtwo pak zentralne ministerſtwo wostane, budže wone njemſki piſkacz a wschitke rakuſke narody budža po nim njemſki rjwacz dyrbecž. To pak so jim nochze a duž su wschitzu njenjemſzy ſapóſlanzy federaliſtojo, to rjeka, woni džedža drje pod rakuſkim khejzorem ſjenocžene abo federiſtowane bjež, ale kóždemu krajej dyrbci domolene bjež, ſwoje domjaze naležnosće po woli ſwojego krajnega ſejma rjadowacž. Duž džedža woni krajnjej radze jenož to wotpŕchecžiž, so by wona dawki a rekrutow khejzorej pŕchiswolaka, wschje druhę wjaz pak krajinu ſejmam ſawoſtajka. Na tajke waschajne bychu tež ſeklovenjo a Maďarjo ſpſchah njemſkeje ryže, kotrež jich hacž dotal tak bylnje cžiſhczesche, ſtere ljepe wothylki, a jenotliwe kraje bychu so roſomniſhho a traňiſhho ſarjadowacž móhli, hacž je so to dotal ſtało; pŕchetož kóždy krajinu ſejm by ſa tym hladak, so so penesu nebyhnu newužitnje pŕchecžebali.

Amerika. S tuteho kraja pišaja, so ho tam wschitzy i ſurowej, krawnej wojnje pschihotuja. A wotpanenym krajam je ho wóndanjo tež kraj Virginia pschiwdał, tak so je ho njetko hizom njehdze 12 millionow wobydlerjow wot unije džesliko. Kraje, kotrež ho ſwjeru i połnzoamerikanskej unii džerža, maja pač njehdze 19 millionow wobydlerjow, tak so by w tajkim nastupanju na stronje unije hischeze pschewa pschewaha byka. Tež je wona we tym mózniſha, dokež ma wele wiaz wojniſkich lódzow, tak so budże wschitke pschistarw wotpanenych krajow blokowacž (woblehnyc) móz a s tým ich wikitowanje zyjje ſkaſyę. Tola ſu wobydlerjo wotpanenych krajow rucischo i ſtukiej hotowi, byli wobydlerjo unije, dokež tamni bôle i po konju bydla a maja horzyschu krej, hacj tuči, kž maja ſwoje wobydlenja bôle i po knozu. My chzemy, so bychmy ho dolhich pomenowanow ſminycz móhli, wobydlerjow wotpanenych krajow pschichodnie južnyh (die südlichen) unionistow, a wobydlerjow pač, kotsiž ho hischeze i starej unii (abo i staremu sjenoczeniu) džerža a kotsiž wschitzy bôle i po knozu abo i ſyweru bydla, ſywernej unioniſtom menowacž.

My bjechmy prajili, so je kraj Virginia tež i južnej unii pschiflupit. Virginisz su teho dla w ſwojim kraju wchudzom ſastojnikow ſywerneje unije wotbadzili a chydzhi so tež 11 wojniſkich lódzow mozowacž, kotrež ho po porucznosci Lincolna w norfolkiskim pschistarwje twarjachu. Alle ſywerne ſastojniſhy nochydzhi to pschidacž a ſpalichu tute lódze, tak so je ho psches to wele milliononow tolet ſchody ſtało. Potom ſu Virginisz norfolkiski pschistarw na to waschnje ſaracili, so pschi jeho nutſkodze tójscht lódzow na dno morja vuschenicu, tak so ſywerne wojniſke lódze njetko do tuteho pschistarwa nutſ ſajecz nemóža.

Knežerſtwo južneje unije dawa tajkim lódzniкам, kž chzedza na ſwoju ruku pschecjivo lódzam ſywerneje unije wojniu weſcž abo pschimórkſte mjeſta teje ſameje nadpadowacž a kaſyę, tak menowane kaperske liſty, w kotrež je prajene, so tajzy lódzniſhy po porucznosci južnho knežerſtwo ſtukuj. Šywerne knežerſtwo je pač wojſe- wiło, so wone tajke liſty wudawacž nebudže, ale so budże wſchitkſich kaprow, kotrež jeho lódzniſhy doſzahnu, jako mórkſich rubežnikow ſpovjeshecz dačz.

S Washingtona, (głownego mjeſta ſywerneje unije), pišaja, so je tamniſhe knežerſtwo njeſkore džesliky mjeſta wobtverdzieč dalo a so tam i jeho ſaktanju wſchijednie wobróneni dobrowólniſhy i hromadami pschilhadzuja. Washingtonska mjeſćanska rada je 1 million tolerjow ſa wuhotowanje wojniſkich ludzi pschifwolka a hotuje ho ſe wſchej pilnosciu pschecjivo južnym unionistam, jeli bych tuči nadpad na Washington ſznicz chyli. A žanej bitwie hacj dotal hischeze pschischo neje, ale wſchje kraje tam tola hizom žakoſniſje ſchodusja, dokež njeſton wiaz-

bes stracha mikowacž a ſwoje poſo w poſoju džekacž nemóže. Maſhore je ſa wuczahowarjow, kotsiž tam pschijedu, a mjenja wſchelake nowin, ſo budža tam woni i wetscha hubenje kónz wſacž dyrbecž, dokež ſu, móhkt reż, bes dwie neſcheczelne wóſiſhy pschischi, hódež ſo njeſton wo nich staracž nemóže, ale hódež budža najſtere wſchego, ſtož maja, wot ſchich ludzi wuruben. Wyschnoscž ma tam njetko druhe wjezg činicž, dyžli wuczahowarjow ſakitowacž, ſo kotreñiž wona džie predy w mjeſnym čazu jara hladala neje.

Franzowſka. Se Syrije je poweſcž pschischi, ſo je general Beaufort i 500 mužemi do tamniſkich połoniſkich stronow wuczahy, ſo by ſo pschewjedzieč, tak chzedza ho tam Muhamedanarjo ſadzerzecž, a ſo by jich, jeli treba, i mjerel pschinuſowač. Sultan jara wele wóſiſka do Syrije ſeſele, ſo by tam pschichodnie ſe ſwojimi ſamſnymi ludzimi porjad džerzecž a Franzowſow ſtere ſjepo domoſ poſlacz móhkt.

Italiia. Snath penežnik Rothſchild, kotrež chyſche peney, kž che italſki kral požecž, najpriódzy ſwólniwoje wobſtaracž, je ho ſtócnje ſarek a nočze i tej naležnoſciu njeſton wiaz činieč mječ. So je to italſkemu ministerſtu jara wopati, to móhje ſebi lóžy myſlič, pschetož ſa jeho pschemiernje wulke wóſiſko je jara wele penes treba. — Italſki ſejm je pschifwolit, ſo ſimiedza ho na to ſjeto wetsche dawki wot wobydlerjow bracž.

Jendželska. Na ioniſkich kupač je ho nemjer ſaſo lehnyk a ſda ſo, ſo chzedza tamniſchi grichischi wobydlerjo ſkładniſki čaz wotčalacž, w kotreñiž bych ſo i grichiskiemu kraleſtu wſchifankuč móhli. — Wſchelake nowin pišaja, ſo je jendželske ministerſtwo pschecjito turkowſkemu ſultanej w nowiſkim čazu jara pscheczelniwoje ſmyſlene, haj njeſotre nowin powedaſa, ſo maja jendželske lódze porucznosci, turkowſkich wojaſkow do bliſkoſcie Božnije a Herzegoviny woſyę, hdyž ſebi to ſultan žada. Jendželske ministerſtwo che na tajke waschnje ſtukowanje franzowſkeho khježora ſkaſyę, dokež ſo tón pecza po turkowſkich kſchecjjanach horjebare.

Ružowſka. Khježor je tajneho radžicela Walujewa ſa ministra ſmutskomuſnych naležnoſciow pomenowač. Walujew je snath jako piſny, džekaw i ſvobodnoſmyſleny muž a wotčaluje ho wot neho, ſo budże wón dobre wotmyſlenja ruſkeho khježora tež derje do ſtukla ſtajicž wedzecž. — S Warszawu pišaja, ſo je tam to mjenenje roſſaſjerene, jalo by bratr khježora Aleksandra, weliſki knjas Michał, w bližiſkim čazu do Polskeje pschecjitz a tam na mjeſto węra Gorczakowa ſtupicž mječ. Druzh chzedza pač wedzecž, ſo budże najſtere hrabja Wielopolski ſa gouverneura pomenowan. — W polskich mjeſtach njetko ſaſo mjeniſchiho wonhſada, ſa to je pač w tu kſtuiſu wiazg nepoloja na wſach,

dokelž burja semjanam dale na robotu khodžicž nochzedža, prajzy, so je khjezor robotu dawno sahnal, ale so se menjo jeho wolu wuwesči nedadža. So je tajte mjezenje zile wopacjne, to so wje, a duž so buram wojazh na ekefuziu sejelu. — We Warszawje su wschelakich ludži hādzili, dokelž su w žyrlwach nežyrlwinske spjewy spjewali.

Ze Serbow.

S Budyschina. Džen 2. meje swiecjesche l. s Thielau, krajny starschi kralowstwego sakſkeho hornolužiskeho markhrabinstwa, 25ljetny jubileum swojego fastoju. Saſkuzby, wulke a woſebne saſkuzby knesa s Thielau wo nashe sakſke Lužizy su wſchitkim, liž wo to rodža, derie ſnate a my ſpomnimy jenož na to, so je so woſebje psches jeho prozowanje ſtało, so Lužizy wele ſtom thbzaz tolet doſtachu, jako ſ tej ſamej mjerje dawkiđanja pschitupichu, kotruž w sakſkich herbſtich krajach maja; so je wón krajnostawſti bank a wſchelake druhę powſchitkomnie jara wužitne wuſtarow (Anſtalten) ſakſik; so je wón ſtare lužiske prawa ſwjeru ſakitowaſ, ſhromadne kubko sakſkich Lužizow ſtajne pschisporjal a pschi wſchijem tym ſwjerowych Sſerbów nesabył, ale jich pschi wſchelakich ſklađnosćach na-ležnje podperał, taž, na pschikkad, pschi wudawanju ſherbſtonjemſkeho krownika, ſa kotruž lužiske krajne ſtarow Maczizy Sſerbskej 300 tl. pschiswolichu. So teho dla na jeho ſwediženim dnu jich wele pschindže, liž džyžhu jemu ſbože pschecž, to može ſebi kózdy myſlici. Naj-predy pschindže l. krajski direktar ſ Könneritz jako požok kralowſkeje mikroſeje a pschepoda jemu komthurſki kſchiz ſwietnosakſkužbneho rjada, kotruž bje jemu Jego majestosē ſrak Jan spožčit. S doboom pschijeſe jemu w menje kollegia, kotrejuž l. krajski direktar prijödkſteji, wſho ſbože ſ tutemu dnu. Na to pschindžehu poſel-ſtwa wſchitlich druhich budyskich kralowſtich a mjeſtečan-ſtich fastojuſtrow, tachantſtwa, duchowſtwa, gymnaſia, ſeminara, wſchelakich towařſtrow a ſienoczeſtrow, ſo bych u ſbože pscheli a ſ džiela ſbožepſchecža pał pišane pał cjeſiſcejane l. krajnemu starschemu pschepodali. My ſpomnimy tudy na rjany, rene ſwjasanu ſpjewu, kotruž ſeminarisjo krajnostawſkeho ſeminara, liž bjechu jemu tež hizom rano pjeckie ſastanicko wuſpiewali, pschepodachu; my ſpomnimy dale na pschi ſbožepſchecže, kotrež l. landrychtař Poſtel ſe Židowa a k. gmejnſtaj prijödkſtejerej Poſtel ſ Aluſcha a Vogel ſ Hucimy w menje wſchitlich gmejnſtich prijödkſtejerejow a ryhtarijow budyskeho hamta, kotruž bjechu ſo wſchiſe ſe ſamknej ruku ſapižali, pschineſežu, a ſkončuju ſpom-nimy tež na blyſtejatu adrežu a ſpjewu, kotruž wuberk Maczizy Sſerbskej l. krajnemu starschemu psches k. ryhtnika

Ryhtaria, kanownika Buła a knihſlupza Smo-lerja w ſerbſkej ryči poſta. Adreža mjejeſehe ſo tak: Wyſkorodženemu knesej
knesek

Hendr. Erdmannej Augustej z Thielaу

trajnemu starschemu kral. ſakſt. hornolužiskeho markhrab-ſtwa, ſobuſtawej statneje rady, ryčerej zivilnoſažk. rjadu,

knesek nad Hornymi Kiemnizami,

ſakitaraj starých prawow, ſažožerej wužitných wuſtarow,

liždži cjaſ množerej Lužizow,

pscheczelej Sſerbów,

l 25ljetnemu jubilejemu ſwediženej jeho wyſokiego fastojuſtwa

džen 2. meje 1861

najpočorniſkho a najpoddanischo

wuberk towařſtwa Maczizy Sſerbskeje
w Budyschinje.

Spjew pał mjejeſehe ſo takle:

Lužizam džen ſeſſkhabža džen jaſny,
Se wſchijech ſtronow poſgli bliža ſo,
Sſwecjicž ſwedižen wýſoki a kraſny,
Sſwjerne ſbožepſchecža ſklađujo
Wam, liž wodžesčce ljet peczadwazecži
S kħwalobnoſću ſtajuje naſch kraj lužiſti.

Duž Wj, jeho najſławniſchi wodžer,
Dobrych prawow ſwjernej ſakitar,
Lužiskeho kubka mudry množer,
Pravy Njemz a Sſerbów fastarač,
Dajež: ſo Wam ſ polnej džaknoſću
Džen tež Sſerbja ſbožepſchecže pschineſu.

Pschi pschijecžu tuthich ryčekow wupraji l. krajny starschi, ſo budze tež dale ſubjerad ſ liepſhemu Sſer-bowſtwa ſtukowacž.

Popołdnju wotdžerža ſo ſeſſi knesa ſ Thielau wulka hoſcina w ſali tudomneje ſoziety, na kotruž bje ſo nimale dwie ſeſje hoſeji ſeſchlo. Najprjedy wuneſe tam l. krajny poſtajeniž Hempt ſlawu Jego majestosē ſrak Janej jako lužiskemu markhrabi, kotrež wſchitzy pschitomni hrimatjazh pschihloſowachu; potom wuneſe pał pječni ſlawu l. krajnemu starschemu a pschipti jemu w menje lužiskej wſhov a mjeſtow ſ noweho kraſneho ſkieborneho a ſkoteho pokala, kotruž bjechu lužiske krajne ſtarow ſa knesa jubilara dželacž dali. Wſcha ſhroma-dziſna ſo na tutej ſlawje wobdzjeli a na to ſliedo-waſche ſlawe po ſlawje, kotrež tudy wſchitke ſapižacž nemôžemy. Na to dyrbimy pał tola ſpomicz, ſo hódný Sſerb, lužiske ſapókonz Piwarz ſ Čorujowa poſtanu a w menje ſwójich herbſtich towařſtow w njemſkej ryči tak pječni ſlawu l. krajnemu starschemu wuneſe, ſo bje psches jeho wuberne ſkowa zjka ſhronađiſna

wutrobnje hnutia a najwožebniški pschitomni kneža wusnachu, so su ljudi hdy w swoim živenja tajku rjemu ſlawu ſtyscheli. To wobſwiedzicju woni s tym, so ſo l. Piwarzej s ruku ſa nju podžakowacj pschiindžehu a ſo l. krajski direktař s K ö n n e r i t z ſlawu na l. Piwarza wunehe. Potom wступi l. hamtmam Seyfert ſ Rakez a pocžesčji l. jubilara ſ pjecknej ſlawu w ſerbſtej ryczi, na kotruž l. krajny starschi hnydom wutrobnje wotmołwi a ſerbſkej narodnoſci ſlawu w ſerbſkej ryczi wunehe.

Wečor bjeſche pola l. krajneho starscheho thej a hoscžina, na kotruž bjechu wychše krajnych ſlawow tež mnogi druzi kneža pscheproſcheni.

Boh daj, ſo by l. krajny starschi ſ Thielau hiſcheze wele ljet l. ſbožu kral. ſaksleho hornolužiſkeho markhrabinstwa ſkuſkowat.

Spola. Na Bože ſtpicje je ſo wedro wocžopliko a nadžijamy ſo, ſo tola ſkönčenje wopravodžity naſjetni čaž dostañem. Hac̄ dotal bje jara hubenje, pschetož mjesto teho, ſo by roſc̄ dyrbjalo, dha wſho hinesche. Liſeſe ſchtomow a ſerkow je pschi tej dotalnej ſymje bble mene ſmersko a ſ wulkeho džjela wſho brune a čorne, wele leſenja je wotpadako, dječeſe ſu wot ſylnych mróſow wſhje ſkržene a načajene, žita maja ſmerske bančiki a w njeſotrych ſtronach je pschježada a mlođu len ſ wulkeho džjela ſpadač. Hervak je ſ zyla wele rožki ſahinylo a je ſo wele ſahonow horje wotraž dyrbjalo, ſo tak žadyn dživ neje, ſo placiſna žita horje dje. A dokelž trawa a druha piža roſka neje, dha ſu kruwom mało doſc̄ dawacj mjeli, a dyrbimy teho dla buru hjeret droho placiſic̄. Duž ſebi njetko wſhitzh ſ wutroby pschejemy, ſo by ſtajny plódny čaž pschiſchoł a ſchodus, hac̄ dotal načinenu, po možnoſći ſarunač.

S W o j e r e z . Saňdženu nedželu Rogate bu dotalny delnowujesbzanski farač l. Kröhn a jako tu domny archidiakonus ſwedjeniſhy ſapokaſan. (S. W.)

S W u l k i c h ſ d a r o w . Šrednu 1. meje rano padje 20ljetna džowka tudomneho nebo bura Jurja Kuhn, ſ menom Hanža, jako mjejeſche runje padažu hkorofci, pschi wodu čerpanju do rjeki a je w nej ſwoju ſmercž namakala.

D o p i s y .

Ze ſlezynskeho Bolesławia. Nasch wucjerſki ſeminar mjejeſche pschi ſkönčenju ſandženeho ſchulſteho ljeta 24 abituentow. Bes nimi bjeſhtaj 2 ſſerbi, menujži Hendrich Jordan ſ Čoroneho Rhočmza, njetko adjuvant we ſaſu, a Hermann Rychtař ſe ſchęzinia, ſastuper ſhorho l. kantora Warka w Krebi. Woboj ſtaj pschi wotkodže prjenju zensuru dostałoj. — Do ſeminara je po jutracj 25 nowych ſeminariſtow ſtuſilo

a bes nimi jenož jedyn jenicžki ſſerbi, tak ſo ſy my tu njetko wſho do hromady 4 ſſerbi, menujži w prijenei rjadowi: Jan Jurk ſ Wulkih ſdžarow a Bohuſław Wařko ſ Vjeleje Wody, w druhzej: Kora ſ Scholka ſ Lipin, a w treczej: Gustav Bartuſić ſ Lueža. — ſſerbiſte Nowiny dostañem najbole hjozom ſobotu wečor a mamy potom nedželu hwoile doſc̄, je pschecžitacj.

Sa lubowarjow ſerbſkeho ſpjewa!

Kaž je ſo hjozom njeſotre rasy w Nowinach woſje-wjako, dha je Maćica Serbska nedawno wudala:

Š E S C H P E W O W S E R B S K I C H za Sopran abo Tenor z přewodom fortepiana ſkomponowane a swojemu wučerjej: Knjezej organistej Heringej w Budýnjie poswiecenes wot K. A. Kocora.

Tutón woprawdje luboſny opus wopſchija ſljebo-waze kražne ſpjewy naſchego ſławow ſnateho komponiſta l. kantora Kožora:

- 1) Ženajke luboſcja, ſenajke po deňđenja wot J. Wehlje, A moll;
- 2) Brjeſycká pschede w ſu wot Seilerja, G dur;
- 3) Dobra nôž týždž ſrōčj wot Seilerja, B dur;
- 4) ſſerbiſka newesta wot Seilerja, E dur;
- 5) Spjew ſe „ſſerbiſkeho ſwacha“: Šorzej ſyli ſu a. t. d. wot Seilerja, F dur a
- 6) Spjew ſe „ſſerbiſkeho ſwacha“: Ha džeshe to holicžo a t. d. wot Seilerja, Des dur.

Pſchede wſhjem dowoluju ſebi pschiſpommecž, ſo je tutym wubernym ſpjewanom podla ſſerbiſkeho teſta, w analogiſtum prawopisu piſaneho, tež nje m ſi pſchekoz ſi pſchidat, kotryž je tak pſchihotowan, ſo može ſo zyje derje ſpjevacj; po taſkim ſo ſ tym horejſhe ſpjewy tež Nje m zam k wuživanju podawaja. Lithografija je pola l. El ſnarja w Lubiju jara korrektnej a pjecku wuvedzena a papera je rjana bjeła a toſta. Placiſmu je Mačiža, hac̄ runje ſu 3 liſtna, jeno na 10 n ſi. poſtaſika; ſo je to wulka tunjoſcž, kóždy wje, kotryž placiſmu notow ſnaje. ſpjewy ſame nepotrebaju žanho woſebitcho poruczowanja, pschetož w tym hjozom najre niſche poruczenje leži, hdyž praju, ſo ſu wone produktu l. fararja Seilerja a l. kantora Kožora! Duž kúp ſebi kóždny, kž ma ſa čjeſciw ſpjewu a dobru hujbu wutrobu, pola l. ſſmolerja pſchi bohathých wrotach w Budýnjie poſpomnemu ſbjerku ſpjewor a ja mōžu jetau do předka prajic̄, ſo ſo wón tuteho wudawla wjeſte ženje laž nebudže; pſchetož pſches tu ſamu budje wón ſebi njeſotru hodžinku živenja pſchekoz mōž a zunjoſte ſljebroſkiſti jejnych ſpjevkow budja jemu wutrobu napelnjowacj ſ wokſchewjazymi ſacžuſemi!

F. S. W.

Přílopk.

* Blisko Kleinfoty pola Pirny sahypny so wóndanjo w tannischich píessowzowych (Sandstein) skatach nejazdy jena wulka scijena píessowza tak khetsje, so buchu tisso skatarjo wot neje pschekhwatani a poraženi. Hacj runje druzh skatarjo hrydom i pomozz pschibježachu, dha trajesche tola nimale dwaj dnoš, predy hacj možachu sahypnenu scijenu woſtroniež, pod kotrej potom spomnenych tisoch skatarjow morwych a žatoſnie roſtlych namakachu. Wschitzy ſawoſtaſa wudowy a bjeſcji.

* W kleinhennersdorffskej píessowzowej ſkale nedaloko Königsteina puſchcji so 3. meje wulki ſtruk píessowza a trechi ſkatarja Blaurocka tak nebožomnje do hlowy, so wón na mjeſce morwy ležo wosta.

* Jako 6. meje so čah na jeleſnitz i dwórnischcju w Shorelzu pschibljoſtashe, cijený ſo jedyn woſtebie ſwoblekany čłowek pod morwy a bje na mjeſce morwy.

* W Buchholzu ſedzecze 26. haperleje jena ſamilla, ſe 6 woſtebow wobſtejaza, pschi wečjeri ſa blidom, jako ſo nejazdy ſtiny weč ſaſhypny. Jena 12ljetna holčka wosta na mjeſce morwy, wſchje druhe parſchony wotendzechu paſ newobſchłodjene.

* W Berlinje puſchcji ſo wóndanjo jedyn paſtach, kotrejhož bjechu wotehnali, i woſnom delſe, ſo by cjeſnyt. Hacj runje to myſko nebje, dha padje wón tola tak nebožomnje na hlowu, ſo ſebi ju wo jedyn tamien tak roſtasy, ſo w ſwojej ſrvi ležo wosta.

* W Kleinpoelitzu blísku Lipska je ſo 29. haperleje 8 woſtejewstwów wotpalito.

* Nebo pruſki kral Vedorich Wylem IV. je, kaž je to haſle po jeho ſmerci ſhawnje na ſwjetlo pschischt, kóđoljetnie ſendjelskemu bibliſkemu towarzſtu ſtradju 10,000 tl. darit, ſo je to ſamo tak po čiaſu 70,000 tl. wót neho doſtalo.

* W polskim mjeſtaſchu Gjelochowje je muž ſiwy, ſiž 112 ljet ſtary. Wón je hifcje tak ſtowy, ſo do hjeſha po drewo ſiſbdi. Doho najmłodſje djiečjo, hólčejſe wot 75 ljet, je ſaſtoñik w ſpomnenym mjeſce.

* W Chemnizu je ſo wóndanjo jedyn pschekupſki ſamowólnie ſ kamentowuhlowym dymom ſaduſyk. Wón je pecza dljefci čiaſ cjeſkim myſlam nad ſobu knejcię dat.

* Na kupje Zavje ſu psched njeſotnym čiaſhom tak wulke wody mieli, ſo je wele tawſynt ludzi wo žiwenje pschischt.

* W volonschej Ameridy ſu 9. haperleje ſatrafne ſemjerzenje mieli, pschi kótrym ſu mjeſto Mendoza w Argentinskej republičy ſtažene; 7000 čłowekow je žiwenje ſhubito.

* Wumenſkař Rychtař we Wernatezach je 28. haperleje wečjer i lawy do tannischcje rječki panýt a ſo tam tept.

Hudancka.

Na tſjoch nohach ſteju,
Na ſchtyroch paſ hlobzu,
Na peczich ja bjeham,
Wolij raba hrębam,
Hdyž ja ſteju, melču,
Hdyž paſ du, dha mórczū.
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje ſ č. 18.

18.

17. Swón.

Cyrkwinske powjeſće.

Křečení:

Michałska cyrk: Chrystiana Augusta, Jana Małowskiego, žiwonoſcerja w Sajdowie, dž. — Hendrich August, Michała Piłaka, khejherja a murerja na Židowje, ſ. — Emma Theresia, Hanu Höppiz na Židowje nem. dž. — Jurij Herman, Michała Koſtola, wulkosahrobnika w Jenkezach, ſ.

Zemrječí:

Dzień 26. haperleje: Hanu, Jara Hartsteina, khejherja na Židowje, mandjelska, 56 l. — 20., Hanu Maria, Małaleny Kudzeliż w Czichowzach nem. dž., 2 m.

Čabi ſaksko ſlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnicha.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; pschipołnju 11 h. 40 m.; popołnju 6 h. 22 m.; wečjer 8 h. 25 m.; rano 12 h. 34 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 37 m.; popołnja 12 h. 35 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wečjer 7 h. 41 m.; w noz̄y 2 h. 27 m.

Pjeſeňna płaćizna.

W Lipsku, 4. haperleje. 1 Louisd'or 5 toler 12 nſl. 5½ np.; 1 połnowažazy czerwony ſloty abo dukat 3 tol. 3 nſl. 8¼ np.; wiſte bankowki 69½.

Płaćizna źitow a produktow w Budyšinje 1. meje 1861.

D o w o z:	Płaćizna w pŕerézku				
	na wikaſ,		na bursy,		
6404 kórcow.	wyſſa.	nižſa.	ſrjeđna	najwyſſa	najnižſa.
Wſchenza	6 15	5 25	6 5	6 15	5 27 5
Roſla	4 7	5 3 25	4 2 5	4 5	4
Ječmen	3 5	2 25	3	3 5	3
Wolb	2 2 5	1 27 5	2	2 2 5	2
Gróč	4 25		4 20	5	4 15
Woka	4		3 25	3 20	3 15
Ryepik					
Jakby	6 25		6 20		
Hejbusch	4 20		4 15		
Bjerny	1 5		1		
Kana butry	19	17	18		
Kopa ſlomu	5		4 20		
Bent. ſyna	1		25		

Wosjewenje a prostwa po wschjach
Sserbach, na wschitkach Sserbow a
na wschitke Sserbowki evangeliskeho
a katholiskeho wjemu wusnacza w hor-
nych a delnych Luszizach, kaz tez w Mi-
schonckim, w Saksciej a Pruskej.

Podpisani su so, kaz su to hizom wosjewili a
jow s nowa k dobrociwemu nawedzowanju dawaja, w
tym wotpohladzaniu do wuberka sjeneczili, so by
so nebo Janej Michal Budarej, tamnemu
wulkoymyshlennemu Sserbej, tuz je swoje zyle
wulke samozjenje swojemu herbskemu na-
rudej, herbskej khudzinie, khudym Sser-
bam wotkasal a postajil, sa tajku jeho
wulku smilnosz a dobrotu na jeho rowie w
Budestezach pschistojuy wopomnik stajit.

Podpisany wuberk je teho dla postajil, so bychu
so wschie, k stajenju tajkeho wopomnika **nisne a**
potrjebne penesh wot dzakomnych Sserbow
a Sserbowkow nowdale a jako **dobrowolne**
penezne daru a pschinischki po zylych Sser-
bach skladowale, sbjerale a shromadzowale,
tal so by so tonye wopomnik wot **zyleho** herbskeho
naroda, wot **zyleho** herbskeho luda jalo wopokas
jeho dzakomnosze pscheczimo swojemu wulkuem dobro-
czej stajit.

Wyższa kralowska krajska direkcia tudy, kotrejz je
wuberk kroj programm prijodk położil, je we wośebithym
wotmolwenju wot 12. haperleje t. l. zykemu wuberko-
wemu prijodkowacju, to je: tak derje k postajenju taj-
keho wopomnika, kaz tez k sbieranju potrebnich peneznych
darow a pschinischkow bes sakscimi Sserbami swoje
dowolenje dała. Tez je wośebitu wulksnju w tajkim
nastupanju na wschitkach evangeliskich herbskich k. fara-
rjow w swoim wokreju wotpokala. —

Tamne wotmolwenje krajskie direkcie ma so talle:
„Podpisana krajska direkcia je s waschego pišma
wot 8. teho mješaza s interesom wo tym narzedzika,
so dyrbi so njehduchemu ryczniku a ryczeczkublerzej Janej
Michalej Budarej w Hornej Hórzy w prawym pschi-
pośnaczu jeho wulich saſčkow, tuz je ſebi psches
swoje mikoszowe wotkasanja sa khudych se herbskeho
naroda dobył, wot wuberka, kotrej je w tajkim wot-
pohladzaniu hromadu stupik, na poħrebniszcju w Bude-
stezach wopomnik postajic. Wona je teho dla tez k
sbieranju dobrowolnych peneznych darow a pschinischkow
bes Sserbami tudomneho knežerstwo wokreka, so bychu
so tak potrebnie penesh swedke a nahromadzile, kaz tez
k temu, so moža herbszy duchowni tajke pschinischki
horje bracz a sbieracz a tak tu sbierku ju na so herjo

hobu wobstaracj pomhacj, swoju resp. po §. 103 khud-
zinskeho porjada (ſafonja) wot 22. oktobra 1840 po-
trebnu dovolnosz dala, tola pod tym wumjerenjom, so
to wotpohladanje neje, so dyrbiala so tale sbierka w
dyrkwi abo pschi zytkwinyh durjach na waschnie zytkwi-
neje kollekty stacj. Tez nich so stane, so so wot du-
chownych na namet wuberka wośadnym na herbskich le-
mischach spomnene prijodkijecze wosjewi a k nawedzenju
da a so so wośadni k skladowanju a k wobdzienju
pschi tym ſamym s peneznyimi darami napominanja a psche-
prošcha. W poſlednichim nastupanju je na duchownych
pschilejzaja wulksnja wifaka.

Ssobu pschepodat programm dawa so tu ſaſo naspet.

W Budyschinje, 12. haperleje 1861.

Kralowska sakſsa krajska direkcia. i Beust.

Na kuesa rycznika Rycztarja tudy.

Dla pruskich Sserbow je so wuberk na kral. pruskej
knežerstwie w Liegnitzu a Frankfurcie s tej proſta wobwrocil,
so bychcej tez bes pruski mi hornno- a delnosuziskimi Sser-
bami penezne daru a pschinischki sbieracz dacj dowolitej.
Wotmolwenje wot tam wuberk w swoim čaſzu wosje-
wi a budze tez njeſotrych mužow s pruskeje ſrony do
swojeje fredijsny pschijecz pytacj, ſchtos so hacj dotal
dla krótkoſeje čaſza neje stacj moglo.

Hdyž pak njetko njeſiſki podpisany, s delta po-
menowanych mužow wobstejaz wuberku wotmyſlennu **sbierku**
peneznych darow a pschinischkow sa **Bu-**
darjowy wopomnik s **tutym wotewrja**, so
by pschinischki sbieracz pocznał, wobroczuje so
wón s dowjerenjom se swoim naleženjom na wschit-
kach lubych Sserbow a na wschitke Sserbowki,
kladze jim swoje prijodkowacze a jeho wuwedzenje na
wutrob u a ſložuje na nich wschitkach, nich
su, ſchtos su a kotlehož powolania chzdzia, tu pod-
wolnu **prōſtu**: woni wschitzy chzli so
wuberku weho prijodk wacez a dobrociwi
jimacz a wuberk, kózdy po swoim ſjepchim we-
dzenju, w jeho wotpohladzaniu podperacj, a teho dla
koždy ſwoj dar luboscze po swojich
možach skladowacj a pschinischcej.

Wschitke tajke penezne daru a pschinischki proſty wuberk na delta pomenowaneju poſkad-
nikow: na k. **Hencja**, kaſtarja pschi kral, budyskej
krajskej direkcie abo na k. pschelupza **Jakuba** tudy
wotedač. Štoto je kózdy dak, budze so w
Sserbskich Nowinach, jeli ſebi dariczel swoje meno
menowacj nesalaže, wosjewecz a tak kwittonka dawacj.

Na wschitkach kuesow budze so wuberk,
jeli so jim tale shromadna proſta, kotrejz wuberk laž
na kózdeho, tak tez na nich najpscheczelniſcho a

najpodwołnischó skożuje, nedyrbiaka dożahaza bież szac, hiszceje we wożebitej proświe dla rosscherejja a wojszewenja woberkowego wotpohladanja a dla sberanja peneynych darow wobrocicę, proshy pak tola s tutyj jara, so ho nich i b̄ bes tym ne b̄ y wotdżerżecz abo kom džicę dakt, sa wotpohladanie wobrka pschi prawej skadnosći a na prawym mjeſcze po najlepskim wedżenju slobu skutkowacj a peneyne darz dżakomoscje sa Budarjowy wopomnik sberacj.

W Budyschinje, 1. meje 1861.

Woberk sa Budarjowy wopomnik:
Achtač, rycznik w Budyschinje, pschedosyda.
— Andrej Dröška, farać w Budestezach.

— M. M. Mich. Buk, can. cap. scholasticus a direktor tachantskeje škuje w Budyschinje. — Kuejont, farać kerkseje katholskeje zytkwje w Budyschinje. — Franz Hugo Seyfert nad Dobroschějami, žudniſki hamman w Kalszach. — H. Imisch, farać w Hodziju. — J. C. Smoler, knihlupz a redaktor w Budyschinje. — Wylem Jakub, pschedlupz w Budyschinje, jako polkadrat. — J. T. Hencz, registrator a kassirat na krajskiej direkcji w Budyschinje, jako polkadrat. — Michał Hörnik, tachantski vikar a katechet w Budyschinje, jako pišmarwedżer. — K. A. Fiedler, seminaristi wuczer w Budyschinje. — H. F. Wehla, žudniſki aktuar w Budyschinje.

Manufakturowe, Szuknowe a modotworowe fhlamij J. G. Pahna

poruczeja po spodobnych kupjach na lipſkej maſzy ſwoj bohacjie ſriadowany woberk wſchitkich možnych tworow, w ſidze wožebje jara rjane frach ſa newesczinske drasczenje, a lubja pschi sprawnym poſluženju nastunischiu placzisnu.

Moje dawno ſnate a wožebje dobre

S u c h e d r o ž d į e

poſliczam ſało najmaležnichó i prijokleſtejazym ſwiatym dnjam. Bes tym, ſo njekofi druh droždżepſchedawarjo druhdy loſkeho ſkaženja a porjedkeho woteberanja dla żane droždże nimajo, pschedawam je ja ſtajnje a poſlužuju tak tež ſylo ſieto ſwojim ſerbſkim pschedelnicam ſ najcerstwischimi a najlepschimi droždžemi i tykanzam a druhim peczwan. Tež wſchitke druhe twory i peczenju budu ja jim dobre a tunje pschedawacj. To wſcho i pschedelnicemu wobledžowanju poruczejo proſhu wo bohate wophtanje.

J. G. F. Niecksch.

Prewowa aukzja.

Herbstwodžielenja dla bužje ſo

21. meje teho ljeta

(3. džen ſwiatkow)

dželba wýhokoſtomoweho, i puſčenju kmaneho kójno-nowejho a njezdje 1 akt ležomnoſče wopſchijazejho drewa ſa hotowe peney na pschedawacj.

Na ſympozjum čyli ſo teho dla na ſpomuenym dnju popołnju w 1 hobiźnie w Saſrodniſke ſoržnje w Haju kameňskej dželby mutnamalacj.

Kamena ſ Hajom 2. meje 1861.

Weſne grychty tam.

Pekarnia w zytkwinski wýh Ne ſwa cžidle, hdzej je ſo pekarenje ſylnie ejerilo, je na pschedan a može ſo wſcho dalsche tam ſhonicj.

Moja, w ſiecje 1849 nowonatwarena, ſ zyhlemi kryta kiežza, kaž tež mažibna hrób a bróžen a kelnja, kotrajz pak matej ſlomjanu třechu, čzu pschedacj a ſupowarjo čyli ſo na mne wobrocicę.

Julius Raack w Schčinje.

1 wotročk a 2 džowzh ſ dobrymi wopiskami moža na ſnežim dworje w Poſchizach hýdom ſlužbu doſtać.

Rjany čyjist hofej a zokor, zygarry 1000 po 3 hacj 80 tl., palen wſchitkich družinow, w čwiczkach tunischi, pschedawa najtunischi

Ludwig Eccius, ſ napschedza kaferny.

Sserbſki hólcez mot sprawnych starskich, tij čze mlynſtwo wuſcie, može w mlynie w Delnej Šinje do wuczbh ſtupicj.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tutón, ſe starodawnych časow dopokafan, ſ najlepskich ſelow a korenjow pschedowanych pólver, po jenej abo po dwjemaj ſzíjomaj wſchidneje kruwom abo wotwarzam na prjenju piwu naſypiany, pschedipria wobđernoscj, plodži wele mloka a ſadžewa jeho wokřnenje. Pakožik placzi 4 uſl. a je i doſtaćju w

hrodowſkej haptyz w Budyschinje.

Providentia.

Frankfurtske sawjesczeniske towarzstwo,

konzeptionowane z akcijiskim kapitalom wot dwadzydzięci milionow schyłnakow, z kotorym je wożom millionow emittowanych.

Toto towarzstwo bere horje po najtunischich prämijach sawjesczenia psche wohnjowu schkodu w mjestach a na wązach, psche transportne schkodowanie na morjach, rjekach a drobach, taz tež žiwenske, rentske, wjenowe a starobu fasta ranske sawjesczenia. Tež sawjescza wone psche newarbiwość a wone sbożom nośc wschitkich druzinow.

Prospekt a sawjesczeniske formularzy darmo podawa agent towarzstwa

Korla Traugott Ulbricht
w Budyschinje na żitnych wifach čzo. 634.

Drewowa aukzia.

Na Kletnianskim rejszu, 5 minutow wot Zympla, budże so ſredu po ſymialach jako 22. meje rano w 9 godzinach njezdje 100 kloſtrów khójnowego schejepjanego a pentowego drewa na pschedzowanie dſchedawac̄.

Hromadu pschedzanie w piwarni w Zymplu.

Tež je na zymplanskim mlynie tóſchto kop khójnowych deſtow wſchlatejše dobroſeže na pschedan.

Ležate piwo abo ležak

(Lagerbier)

wuberneje dobroſeže, ſchlenza po 12 np., poredja na ſerbſkej hafz **Jan Nieckſch.**

Każ wſchitz praia, dha je so tuto piwo jara derje rādzilo, pschedož teho, kotreñ je ſhma, wone wohrewa, a teho, kotreñ je czoplo, wone wohrodzi, tak so može so kogdž czas z dobrzym wuzitkom picz.

Na wedzenju ſa teho „jeneho ſerbſkeho ratarja“ ſchwac̄zanskeho ſchulskeho wokreſa.

Nastupawſchi njemſku a ſerbſku rycz w schwac̄zanskiej ſchuli, budże a dyrbi tak wostane, taz tam w tym czasu je, kiba ſo by ſo ſ horeka wot ſchulskeje wyschoſeje hinaſche porjadowanje kruče pschedzalo.

Budžiſheli tón ſpijeſhny ſpižat wondanjo pschi ſjetuſhym pruhowanju tych džeciež pschedzomny był, dha by ſo do wolsje doſez mieli pschedzjedziež wot tym, ſo ſo ani Njemzam ani ſserbam zu wele abo zu mało nestane, ale ſo kogdž narod to ma a wuziwa, ſhtož jemu ſluscha.

Wſcho daliſche nepschedzane porukowanje a pschedzlenje ſmijeje tamu ratař na ſudniſkim mjeſce ſastupicž a ſamolwicž.

Trautmann,
ratař maleſhanski a inspektor
chwac̄zanskeje ſchulje.

Dokelž je mi ſ. redaktor ſserb. Nowinow horeſki sawjesczki ſ. duchownego Trautmanna po ſwojim powołaniu czasza doſez dobroczynie ſobudželis, dha taz ja t temu ſamemu hnydom w tuthm czysle ſserb. Nowinow njeſotre ſłowa pschedzajc̄.

1) Spodzivne je, ſo je ſo ſ. wucžer Wicžas w ſchwac̄zizach po tym horjebral, ſhtož hiech ja w č. 16. wotcijſhczecj dal, hac̄ runje tam ſchwac̄zansku ſchulu niſhde menowal nejšym. Ja newiem, czech dla je ſo ſ. wucžer Wicžas po tajkim ſamolwiaſ, hdž jemu niſton žane ſawinowanje winu nedawa,* a nemoži ſebi to hinal wukladowac̄, hac̄ ſo je ſo ſnadež w tym abo drugim nastupanju ſobu trechenego čuſ. Hdž teho dla ſ. duchowny Trautmann moj nastawki ſa neſchistojne porukowanje a moje ſłowa ſa pschedzlenje wudawa, dha ſu to nahlad, kotrež može jenož tón mječ, tig w mojich ryczach tón wuſnam pyta, kaiſiž je ſebi jón ſ. Wicžas do myſlje ſtaſil.

2) So w ſchwac̄zanskiej ſchuli w nastupanju na njemſku a ſerbſku rycz tak wostane, taz tam w tym czasu je, to ja rad wjerju. Wulzy spodzivne je pschi tym paſ to, ſo ſ. wucžer Wicžas hac̄ do nowiſhoho czasza wedzik neje, kaiſu mjeru ſebi ſaton w tajkim nastupanju žada, ale ſo je ſo wón teho dla halle jeneho ratarja w č. 17. ſserb. Nowinow prashecz dyrbiſ a tak w č. 18. nashonik, tak wele abo tak moglo ſo w ſerbſkich ſchulach ſerbſki abo njemſki wucžicž dyrbi.

3) Skonczenie dopisowarjo a redaktor ſserb. Nowinow derje wedža, ſo dyrbi, jeli treba, wſchitko na ſudniſkim mjeſce ſastupicž a ſamolwicž, ſhtož ſlawne wotcijſhczecj dadža; woni wedža paſ tež runje tak derje, ſo ſo psched ſamym ſudom bojež netrebaja, hdž pschedzjivo temu rycza, ſhtož ſo w ſerbſkich ſchulach pschedzjivo ſakoneſtane. — Prawda na poſledku pschedz pravda wostane, hdž by ſo tež njeſotryhuliz na nju wobuſyl.

Jedyn ſerbſki ratař.

*) Ja jemu teho dla na jeho ſamolwenje nježo wotmowit nejšym, ale jenož na neho praschenje.

Sowiase miaſpo najljeſhje dobroſeže a dwaj porſtaj tucžne pschedzawa na nowy thyeſen ſchwac̄zanski dňiam **Lehmanu,**
hſczenzar w Delnej Górz.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawańi Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kózde číslo płaći 6 np.
Štwortlētna předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7 1/2 nsl.

Číslo 20.

18. meje.

Lěto 1861.

Wopříječe: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschin. Se Žornoškow. S Wulich Šdžarov. S Bu-
destz. S Djalžy pola Horneho Wujeſva. — Dopisy. — Přilopk. — Hudančka. — Cyrwinske powjesče. —
Čahi saksošlezynskeje železnicy a t. d. — Pjenježna płaciźna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

S a l s k a. Budget ministerstwa kultuřa a sjan-
neho wuczeństwa žada ſebi ſa kózde ſjeto přjódſtejajeje
tſiſjetneje periody wſhho do hromady 396,833 tl., to je
103,842 tl. wjaz, dýgli w ſandženej periodze. Tuta
wetscha ſumma ſo najbóle ſa wyshe a nižsze ſchule a
wuczeńſke wuſlawy treba. Wſchitke penesh, ſ wuſwacjom
njeſotrych tawſhyt, buchu wot komorh pschiswolene. —
Direktorium lipſkobrāždžanskeje železnicy je wosjewiko, ſo
budža njeſko tež na tutej železnicy ſak menowane dženske
billethy (Tagesbillset) po tuniſkej placjifne wudawane.
— Šandženu pónđzemu wobhadowachu ſebi wobej kra-
lowſkej majefſceji a zylka kralowſka ſhwójba nowoſatoſenju
draždžanskemu ſwjerinařnu (zoologisku ſahrodnu) a wróčzihu
ſo jara ſpojjeni domoj. — W Budyschinje buchu 16.
meje menin (Namenstag) krala Jana ſ pjecknej rebeſlu
wojerskeje hujbny ſmečzene.

P r u ſ y. Prjenja komora je nowy gruntski dawł
po nametach ministerſtwa pschiswolka, hac̄ rumje bje
wele hkoſow pscheczivo nemu. — Polizajſkeho oberſta
Patzku, kiz bje wſchelakich pschekſchiwenjow dla ſ Bar-
lina czecky, ſu w ſchwedſkim mjeſtaſchu Dostatu ſaſo
doſzahnýli a jeho psches Lübel do Barlina naſpet poſkali.
Dokelž bje ſo w Barlinje k jeho powitanju na dwór-
niſkeju železnicy jara wele ludzi ſhromadziko, dha ſo
hujbahu, ſo móhli pschi jeho pschijſejdzie nelubofny ropot
naſtačz, a pschikasachu tcho dla, ſo dyrbja ſ nim na
ſtaſil psched Barlinom ſe železnicy wuſtupic̄ a jeho
ſtradžu do Barlina pschiswic̄. Na taſte waſchnie ſo
ſta, ſo móhjacu Patzku be wſcheho dalscheho hofka do
jaſtwa wotwesci. — Mínister Schwerin a polizajſki
president Žedlitz, kotraž ſtaj predy ſpomneneho Patzku
na wſche waſchnie ſaſtupowaloi, dokelž ſtaj mjenikoi, ſo
je wón ſprawuſ czeſlowek, ſiaj njeſko teje wjezy dla we
wulich wuſkoczach a ſtaj pecja wobaj krala proſhykoi,
ſo by jejú ſe ſkrajby puſhczik. Kral pak to cžinik neje,
ale je prajik, ſo dyrbitaj najprebny kónz Patzloweho
prozeſſa wotwalačz. — Mínister ſtronkomyh naſezno-

ſežow, baron Schleinic̄, je poruczik, ſo maja ſo poſy
wot ſaſtojnifikow itaſkeho kralestwa wudate, wot
pruſſich ſaſtojniftow vifitrowac̄. Pruſſi kral menujzy
hſiczeje itaſkeho krala pschipóſnał neje a duž nebyhcu
žane piſhma, w menje italskeho krala wudate, w Pruskej tež
žanu prawu placjitoſc̄ mječi mjele; ale dokelž ſu wſchitke
wokolne kraje italske poſy ſa dobre pschipóſnake, dha
pruſſi minifter tež hinač cžinic̄ nemóžeshe.

R a k u ſ y. Pschi jednanju wo wotmoloſenje, ko-
trež cžyſche druha komora krajneje radh khejzorei na
jeho, pschi wotewrenju ſejma džeržanu ryc̄ wosjewic̄,
bjechu debatty khetro horze; pschetož njemſka wetschyna
(zentraliſtojo) neſchimwa žadyn, tež niz najmciſhi pschi-
ſtarok ſe ſtrony ſlowjanſkeje menſchin, tak ſo ho cži
ſkönčzne wotkloſowanja zyle ſdjeržachu. Po taſtim
njehdze 40 ſapóſtanžow (ſ wetscha Čeſchojo a Polaz) w
tutej naſeznoſci hloſowało neje, tola ſu ſeklovenijo,
woſebje Čeſch Dr. Rieger, tule ſklađnosz wujili, ſo
býchu pschede wſchitkim ſwjetom nekmanoſz njemſkeho
hospodarenja w rakufloſtowjanſkih krajach ſ wótrymi
ſlowami dopokaſali. — Dokelž ſo potom zylka komora
k khejzorej poda, ſo by tam ſwoje wotmoloſenje wote-
dala, džiechu tež cži newotkloſowarjo ſobu, ſ tym po-
kaſajo, ſo khejzora pschego cžeſejic̄ wedža, hdž tež
ſkukowanje jeho dotalnych miniftrów khejzoriz̄ nemóža. —
Tak dolho, hac̄ tež Ahrwitska a Wuherſka w krajnej
radze ſaſtupena neje, nebudža tam cžiesz̄ a pôlſzhy ſapó-
ſtanžy ničio woſebne wuſtukowac̄ móz, pschetož Njem-
zow je tam ſkoru tſi króz wjaz. Teho dla roſmyſlują
njeſko, hac̄ ſnadž neby najſlepé bylo, krajni radu wo-
puſhczic̄ a tam Njemzam ſamym po jich woli wura-
djowac̄ dac̄; pschetož tak býchu Njemzy potom tež ſami
ſaſtupic̄ mjeļi, ſchtóž ſu wobſankali. — W Peſchaze je
ſo hrabja Teleki ſatſielik, kotrežož bjechu psched njeſotrym
cžahom w Draždžanach ſađzili. Khejzor je jeho, kaž je
ſnate, wobhmadzik, a Teleki je pschi tym ſlubik, ſo nočze
wjazh pscheczivo khejzorej ſlutkowac̄. Taſki ſlub je jeho
pecja tak cžiſhczak, ſo je ſo teho dla ſatſielik.

Amerika. Wschitke wohladz, so by ho tudi sažo i mjeraj poškodio, su ho s zyla minyle a vele wjazh hrosh tu wójna, kotaž budje naistere jara kruta a furawa. Wobydlerjo sywerneje (počnóznej) unije, kotsiž s wopredka na janu wójnu nemyslachu, su ho njetko shrabali, hdyž wida, so bes neje nepošidje, a ejinje wschitke mózne wójnske pschihoty. Tich hłowne mjesto Washington je hžom sylnie dość s wobronenymi ludžimi woskadowane, tak so ho tam wjazh teho neboja, so by je župni (počonski) unionistojo knadž nejapzy dobycz móhli. Pređy hacž i hamej krawnej wójne pschinidje, móže pak so tola hjsće njeshto czaža minycz, pschetoz žana stronu hjsće tak pschihotowana neje, so by hžom sylnie na drugu czažnicy móhla.

Pschedhyda sywerneje unije, Lincoln, je wschitkim gubernatorom tych krajow, kiz wotpanhle uješu, kruže pschikasak, so dyrbti kóždy po wulkosczi swojich krajow wjesti liczbu wobydlerjow pod brdi powolacj. Newyorskli gubernator je teho dla swojim slobukrajanam pschikasak, so maja 21 regimentow sejadowacj. Czi su tež hñdom i temu pschikroczi a su hžom 4 newyorskli regimenty do Washingtona pschiżahnyli. Dale je Lincoln wschitke parne kóžde wotnajak, kotrež je dostacj móhki, so by je sa wójska wujile. Tež je wón do Italije pihak, hacž tam neby njeshto Garibaldowych wojskli wjehich dostak, a je so jich pecja tójshto do Ameriki podało, dokelž w Italii w tu khowisu nicž činicz nimaju.

W nastupanju južnych (wotpanenhých) krajow so poweda, so ho jeho wójsko po merskich dželbach i Washingtonie bliži, ale so je jenož hacž na mewy Virginieje pschischko, dokelž je psches kraj pschićež nožedža, prajizy, so drje su wot unije wotpanhli, ale so chzedža neutralni wostaciž (to rjela: so žanej stronje wójnszy pomhacj nožedža). Kraj Tenehese je tež wot unije wotpanhli a južni unionistojo su pecja twerdžisnu Shmith w arkanskim kraju woskadowili.

Hewak so jalo najnowsche piſche, so je pschedhyda Lincoln blokadu (woblehnienje) južnych mórkich pschistawow (Hafen) pschipowedzik a so je i temu 50 wójnskich a transpórtskich lóddow, kaž tež 20,000 muži wójska pschihotowanych. Tež je wón poruczońcež dał, so by wetscha dželba wójska virginske mewy pschekrocziła; mjesto Washington je pak tak sylnie wobtwerdzicj dał, so ho tam wjazh žaneho nadpada bojež netrebaja.

Franzowſka. Franzowske wójsko so pecja bórsy se Syrije domoj wręże, dokelž je tamnišča, s wotpoškazow europiſkih wetskich weichow wobstejaza, kommissia so wuprajila, so ho tam hjsćežijeno wjazh psched Muhamedanskimi bojež netrebaja. — Njekotsi wodzerjo čerkeſzy su ho na Napoleonova wobročeli, so by jim wón nježak pschecziwo Rusjam pomhak, dokelž czi hewak wschón jich kraj dobudu. — Khejzor je njekotrych muži do Ameriki

w tym wotpoškadanju poškak, so bychu tamniſche na-ležnosće swojera wobhlagali a jemu podrobnu rosprawu wo wschitkim dali. — Chinesiske knežerstwo je drugu dželbu penes, kotaž mjeješče Franzowſam jako saru-nanje sa wójnske wudawki sapkacjic, wóndanje wupka-cjeto. General Montauban je teho dla poruczońcež dostał, so by ho se swojim franzowskim wójskom hñ-dom na dompuž podał, tak bórsy hacž budje tsecja a poslenja dželba tajich penes na neho wupkaczena.

Italia. Italiski hejm je pschiswolik, so kmeje ho s predawſkeho neapelskeho krajeſta 20,000 rekrutow sa italske wójsko žadacj. — Njekotre nowiny powedaja, so je ſebi franzovſki khejzor wot italskeho krala kupy Sardiniju jalo sarunanje sa to kłubicj dał, so wón franzowske wójsko s Roma domoj sawoka a tuto mjesto Vittorej Emanuelej do ruki da. — S romskej krajow je wondanje njehdje 600—800 wojskli muži do Neapelskeje pschekrocziło. Woni buchu pak s wetscha wot italskich wojskow ſbicji a ſajecji. — Pamž Pius IX. (džewjaty) je 13. meje swoje sydomđezate keto nastupit.

Jendželska. So ho franzowske wójsko se Syrije domoj wręci, to je pecja jendželske ministerſtvo wusku-tkowalo; pschetoz tuto neje na žane wójskne dleže čerpicj hýko, so bychu Franzowſojo hjsćež dalshi czaž w Syrii wostali. A Napoleon je jemu skonečnje i woli byc̄ dyrbjak, dokež so s Jendželsčanami swadžicj nochze a nežmje.

Ruſowſka. Połszjy burja, kotsiž s wuskeho džela knejzim wjazh na robotu kłodžicj nochžyču, su ho s wetscha sažo i temu narabicež dali, ale jenož s tym wumjenenjom, so budje w bjehu tuteho ljeta wschitko tak daloko wuskutkowane, so budje robota i nowemu ljetu spanycz móz. — Do Chodowa pschivedžechu burja wóndanje člowela, kiz bje jich i temu s sbježkaſtwu schcjuwał, so wudawasche, so jim Garibaldi bórsy s wulkim wójskom na pomož pschicjehne. — Po wschej Poſleskej hewak sažo wetschi mjer knejz. — Kommissia, i temu postajena, njetko pišnje na to džeka, so by ſalon dla spanenja robott ſtere ljepe wudžekany był. — Khejzor Alexander je i wopominenju na sahnacie newolniſtwa (Leibeigenſtwa) dwaj penesaj bič̄ dał, jedyn ſtokh a jedyn hliedborny, kotaž czi dostanu, kotsiž su tam sa tu wjež ſlukowali. Na jenej stronje je wokolo khejzorowego wobraſa napis: „Džakuju ſ o. 19. februara 1861”, a na drugiej pak: „Sa prózu wo wóſwobodženje rólnikow.”

Ze Serbow.

S Budyschinia. Dokelž je hejm ministerſtowu penes, wot neho sa pschewſacje budyskeho gymnasia ja-dane, w polnej sumnje (2000 t.) pschiswolik, dha budje drje njetko spomneny phymasium ſtere ljepe wot budyskeje radj na kralowske ministerſtwo pschepodath.

S Budyschyna. W č. 17 Sberbskich Nowin bje w pschilopku powiedane, so je mujakowski wyski hajnik Bornemann bjerstlik wulcze loža sasskeje lotterije dobył. Ale na tutej powesceji žane słowęglo wjerne neje, kaž bym so to posdžischo se hamzynmaj wočomaj pschewyjedeczili.

S e Z o r n o s y k o w. Jako džysche sandżenu pónđzemu rano w 5. hodžinie jena žona w kerczach blisko swojeje khježe kuſt huchcho drewa nasbieracj, dha wuhlada jeneho muža pschi jenym shtomje stejo, a jało ſebi jeho ſkepe wobhlada, dha ſpójna, so je to žitwoſeſet ſ. W. Taffelt a fo je ho wón ſa tóu ſchtom wobwjeſmyl. Wón ſawostají wonowu a 5 moločlích džeczi.

Cjoho dla je ſebi živenie iſak, neje ſnate.

S Wulcich Sdžarow. Sandženu pónđzemu bu ua puczu ſe ſtróże do Kobliz ſholerſki wokrežny póželnik uorwy namakam. **B.**

S Budętez. Dofelz je L. wuchet ſelanski ſa wokrežneho wuczérſkeho viſara pomenowanym, dha je ho w ſandžených dnjach do Budyschyna pschewydluk.

S Vjelz poſla Horneho Wujesda. W ſahim dopołniu ſandženeje ſoboty, jako 11. meje wumre tuđy khježkar a džekacjer Jan Gneiž na ranu, koſruž bje njeſto hodžinow predy wot swojeho ſobudžekaczerja, wjetſteho Rychtat rja ſ Póčzapliž doſtał. Wobaj, kaž tež druzh džekaczerjo rubachu na tak menowanej hatnej kuzy, k tudomniſhemu knežemu kubku ſkuschazej, walčki. Žortujo hrožaku Rychtat rje, ſo džedža jeho do bliſkeje wody poſožić, tón pak ſo hamorosomnie wobarasche, neſpomnio, ſo ma pschi witkiſeſanju wótry nōž w ruzy; pschi wobaranju pak rjeſny Gneiža nekdežbliwie tak do horneho ſczechna nohi, ſo jemu žiku pschjerjeſny. Gneiž ſo na mjeſeſe tak wukrami, ſo ſo jemu bóry ſezny, a predy hacj možeſche ſo naſch wuſtójny ſiekár, l. Dr. Peč ſ Wujesda pschitomnicz, bu pomoz nemôžna, a ſa njeſto hodžinow žakoſeſeſhe mloda mandželska wo lubeho a ſwierneho mandželskeho, plakachu tſi newotčežhnene džekacza wo droheho nana a wobſtararia. Gneiž bje czechohodny ródný muž, koſrehož žyla wokolnoſeſz wobžaruje; runje tak je tež Rychtat rje jako ródný a pišny džekacjer ſnath. Spomnič je hifte, ſo pschi tutym ſrudnym padze wo pjanosceji bes džekaczerwi žana rjeſ neje. — Tajſe ſrudne plodы druhdy ſ nepomyžleých žortow naſtanu. **Z.**

Pſchispomnje: Wo podawku w Vjelz ſhonju hifte ſejehowaze: Hjżom ſandženu ſobotu buſtaj August Rychtat a Jan Kolch, (požleni ſ Neuhofa, bje ſo pschi podawku wobdžielik) jataj do Kameńza wotwiedzenaj, a ſandženu nedželu buſzejko ſemreleho Gneiža wot l. ſjeſtſkih radžiczelow Dr. Kupfera a Dr. Friedlein ſejewane, a ſpóſnate, ſo je Gneiž dla wukrawenja wumrek. Rychtat je pschi tutym neſbóžnym ſluktu newinowath, dofelz ſo Gneiž najſlere ſam ſrani, jako Rychtarja ſa

ſewu ruku, w koſrejž tón nōž djerjeſche, wołozjahaſche, a ta wjeſ ſenož minutu trajesche. — Datas ſtaj pónđzemu do Budyschyna pschewydenaj. **G.**

D o p i s y.

Z Prahi, 7. meje. Weſjera mjeſeſeſhe Praha wuli ſweden; nowowuſwoleny mjeſeſjanosta (Bürgermeister) bu menuiž do ſwojeho ſaſtoinſtra vysknie ſapofasany. Rano w 9 hodžinach wuežahnymu wobronent mjeſeſjenjo a ſestajachu ſto w polnei paradije vſched radnei khježu na starym mjeſte. Pschewulka mnihosć ludſt bje ſu teho dla ſechta a jako nowy mjeſeſjanosta l. Pschiroš pschijedje, powita ſeho tybaſtróžna ſlawia ſe rta ſhroſ madženeho luda. Potom pschewese ſo khježorovych na mjeſtnik, hrabja Fergacz, koſrehož tuđy tež jara cjeſeſja, a wón bu tež ſe ſylnym ſlawuwoſtanjom paſtitany. Jako biesche nowy mjeſeſjanosta na radnei khježi do ruli hrabje Fergacija cjeſeſy vſchibchaſ, podaſtaj ſo wobaj a ſ nimaj ſyla rada a wſho mjeſeſjanſte ſafu-veſtvo do tviſteje zyrkwe, ſo bydu tam naſtupenje noweho mjeſeſjanosti ſ Bojeſi mſchu poſivecziſt. Jako ſo wón ſ zyrkwe na radnu khježu wróczesche, wokaſche lud ſaſo ſe wſhiech ſtronow ſlawu. — Jara hnusaze bje na radnei khježi to wokomifneſe, jako mjeſeſjanſtovy nan, starý mjeſeſjan a garbat Pschiroš, ſwo-leho ſyna Johnovaſche, prajſy, ſo dyrbí ſeho njeſko ſ blijscheho ſwójkneho ſjenocjenniſta puſchcijcz, dofelz wón jako mjeſeſjanosta zyliemu wulkemu mjeſtu ſluſcha. — W Prahy ſo njeſko wſho jednanje a ſariadowanie na radnei khježi w cjeſeſej ryci ſlawia.

Kralowſte cjeſeſte towarſtvo wjedomnoſcjom je l. profesora Hattalu ſa rjadneho ſobuſtava wuſwolito.

Na namet profesora Wozela ſe wone wobſankto, ſo maja ſo jeho ſtowjanſkim ſobuſtavam pschichodnje diplomy w cjeſeſej ryci wudželowacj — Cjeſeſti museum, koſryž je ſaſy koſdy piat a koſdu wutoru k wopytowanju wotwreny, ſe wot nebo hrabje Kolowrata wele herbował. Wón ſe jemu menuiž ſwoju bohatu kni-ſhwonju wotpaſał.

Priopk.

* W Oberlichtenau wje wuñđje 7. meje poſla ſublerja Förſtera psches to woheň, ſo bje jeho žona ſ lampu pod kožo ſwjeſciſla a tam mlode kóčki won cja-hala. Pschi tym ſo kožo ſapali a dotho neſrajeſche, dha ſo pecz, k tutemu kubku ſkuschazych twarenjow a domiſke murerja Kunata wotpaſichu.

* S Lipſka pižaja, ſo ſu w tamniſchej wokolnoſeſz ſandženu pónđzemu 13. meje ſurowe newedro mjeſli, pschi koſryž je blyſt w 9 wſach ſapaliſ a na tajſe waſchnje wulku ſchodu načzinik.

* Nedalolo Althörnitzza pola Žitawu bu 8. meje 14 ljetna Juliana Gäblerex s Mittelherwigsdorfa wot czaха na železniży pschejjedžena, tak so bje na mjesće morwa. Pschephtanje je dopokasalo, so je šo wona na tajke waschnje ſama wo živenje pschineška, dokelž šo jej pola juših ludži w šo Hörnitzu, hdjež dyrbesche ikanje wuknjež, lubito nebje.

* W Lipſku je šo wečor 14. meje jene twarenje na tał menowanym wulkim Funkenburgu wotpaliło.

* Sobotu wečor 11. meje je na Kretschmerez kuble w Seitendorfje wohen wuschok a wschje twarenja tuteho kubla do procha a popeka pschewobrocjiz.

* We Woporku wumre 12. meje k. Fiedler, predawški mjeſčanski ſudnik, poſdžiſho pak aktuar na tamniſkim ſudniſkim hamcze, w ſwojim 78. lječe.

* Dokelž je kameniſki wokreſny lječak Dr. Röderer hac̄ do konza mjeſčaza junija prōsninu dostak, dha jeho w tutym czažu budyski medizinalski radicijel Dr. Kupfer ſastupi a maja šo njetko teho dla wschitzy na tuteho wobročiž, kij bychu we wokreſnolječarskich naležnoſćach njeſtvo s Dr. Rödererom czi- nič mjeſti.

* We Waldkirchen u je šo 11. meje 10 burſtich a 6 mjeſčich kublow wotpaliło.

* Póndželu dyri biyſt do jeneje bróžne bliſto Verdaua a ta ſama šo do čista wotpali.

* W bliſkoſći Soldina (w Pruskej) ſu rubežnižy jedyn dom nadpaniſi a zyku tamniſku, ſe 6 paſchonow wobſtejazu, familiu ſkonzowali.

* W jenej želeſoliſenje w Eſenje je hamor, kotrij je drje najczeszji be wschitimi hamorami na ſvojceze. Won waži mennižy 400 zentnarjow a hdjež won dže, dha ſemja koko wokoto rzi, tak so ſu tam hijom njeſotre žorla wodu dawac̄ ſastake, dokelž ſu šo najſtere wot tajkeho ſemjerzenja ſaſypke.

* Wóndanjo roſleča pólvernik bliſto Thuna (w Schwajcarſkej), vyches czož buchu tſjo džiełaczjerjo ſarčeni. W Thunje ſamym bu wele woklow roſraženych.

* W Hinterherwgsdorfje pola Sebnitza wujde 8. meje na tamniſcher farje wohen a pschewobrocji tutu kaž tež džewec̄ druhich domow a njeſotre a klinje do procha a popeka.

Kak

ro zom

Hans Depla

wótritaj

a

a

Mots Tunka

ludži pódla

* * *

škręjetaj.

* * *

Mots Tunka. Hanſo, šy ſo derje wuspak.

Hanſ Depla. Nje, ale wopaki ſym wuspak, hac̄ nemiožach nohi bolicžbowac̄.

M. T. Wiesće ſy wedzec̄ chypl, hac̄ maja tež ſchajpaka, a tajke te pschirkęja ſ nutska ſu.

H. D. Na thich nicžo k widženju neje, te hijom pschifta; ale potom: hm, kaf to wokol wuschow korcja brunli!

M. T. Nepomha dha wobaranjo?

H. D. Ođi jenož mi dji! Gsmorje pomha.

Spěwy.

Grudne holcžo.

Sswjata cíjichina
Semju pschitrywa. —
Holgžo khwata Ŀ haju,
K milom', cíjichom' raju. —

„Praj mi, holcžo skrudne,
Cíjeho dla ſy frudne?
Ciomu wočko krafne
Roni krepki jaſne?“

Praj mi, holcžo smjerne,
Holare je holcžo ſwjerne?
Kak, ſo Ŀ haju ſlebzíſch?
A ſo w ſylſach bjezdíſch?

Holare je, kij na kuzh
Koſchesche cíj ruzh?
Holare je tón, kij w meji
Wobzíſche cze Ŀ reji?

Bljeda ſmierz joh' rubi,
Wutroba joh' ſhubi;
Boloſež we mni kneži,
Dokelž w rowje leži.

Do hajla njetk Ŀ rowej
Khvatam w nozhy címojewi. —
Wón ſe w jaſnym kraju,
Cam we ſbóžnym raju.

Jandželjo joh' noscha
Delje, ſo me koſcha;
Wón mi ſyſly trjeſe
A ſo ſbóžne ſmjeje. —

Sswjata cíjichina
Semju pschitrywa.
Holgžo khwata ſ haja
S nim do wotznoh' kraja. —

B.—f.

Hudančka.

19. Na ſemi ſym wſchubžom žabah,
Tola predh bitih ſym a metah,
Wodu dyrbju, woheň pschecjerpicž,
A mi potom neba nichton nimo hicž,
S nožemi me nadpanu,
Skócnjenje pak me ſe ſubami roſtoſku.
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje ſ č. 19.

18. Pschafne koſteſlo.

Cyrkwiſke powjeſče.

Wěrowani:

Michałska cyrkej: Jan Koſla G. Stefan, ſergeant
4. komp. 2. iufanterie-bataillonu w Draždjanach, ſ Marju
Amaliu Hanu Voigtej ſe Židowa. — Jan Hendrich Derou-
vaur na Židowje, džjefacjær w pôvernitu, ſ Idu Wilhelm-
mu Geldneru ſ podhroda.

Podjanska cyrkej: Jan Wicjas, žiwnoſcier w Bora-
nezech, ſ Marju Mjerejzinę ſ Hrubocžiž.

Křečení:

Michałska cyrkej: Hana Augusta, Koſle Bohuwjera
Neiſcha, wobydlery na Židowje, dž. — Jan August, Jana
Kandželje, žiwnoſcier w Cíjichovzech, ſ. — Jan Bohuwjer,
Jurja Hetmana, khježnička w Brjeſowje, ſ. — Jan August,
Jana Ernstia Petški wobydlery w miñszej zprkvi, ſ. —

Zemrjetaj:

Djeń 2. meje: Michał Schcjepan, žiwnoſcier w Cíje-
zech, 59 l. — 8., Bohaboj Ota, E. F. Voitza, pekařſkeho mi-
ſtria a khježerja na Židowje, ſ., 20 n.

Čabi ſaksko ſlezynſkeje železnicy z budyskeho dwórniſća.

Do Šhorelza: rano 7 h. 51 m.; dopołnja 11 h.
40 m.; popołnju 3 h. 12 m.; wieczor 6 h. 23 m.; wieczor
9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 35 m.; dopołnja 9 h.
11 m.; počipolnju 12 h. 50 m.; popołnju 3 h. 55 m.;
wieczor 7 h. 38 m.; w uozę 2 h. 26 m.

Pjenježna płacizna.

W Lipſku, 16. meje. 1 Louisb'or 5 toſer 12 nſł.
5½ np.; 1 połnowažažy czerwieni ſtoth abo duſat 3 toſ.
3 nſł. 8¼ np.; wiſle bankowki 71.

Płacizna žitow a produktow w Budysinje

11. meje 1861.

Dowoz: 5149 kóreow.	Płacizna w přerězku na wikač, na bursy,				
	wyšsa.	nižša.	ſrzedźna	najwyšsa	najnižša.
Pschentza	11. nſł np.	11. nſł np.	11. nſł np.	11. nſł np.	11. nſł np.
Nožla	6 15 —	5 20 —	6 5 —	6 20 —	5 25 —
Ječmen	4 5 —	3 25 —	4 —	4 7 5	4 —
Worž	3 5 —	2 25 —	3 —	3 5 —	3 —
Dróč	2 2 5	1 25 —	2 —	2 2 —	2 —
Woka	5 —	—	4 20 —	5 —	4 15 —
Rjepil	—	—	3 20 —	4 —	3 15 —
Zahy	4 25 —	—	6 20 —	—	—
Hejduschk	2 20 —	—	4 15 —	—	—
Bjerny	1 2 5 —	—	1 —	1 2 5 —	—
Kana butry	—	19 —	17 —	18 —	—
Kopa ſtromy	5 —	—	—	4 20 —	—
Bent. ſyna	—	27 5 —	—	26 —	—

N a w ē š t n i k.

Pr ó s t w a.

Podpisany wubek proszy po zylych Sserbach w schitkach lubych Sserbowo
wo dobrowilne peneżne dary sa wopomnik, kotryž dybi ho nebo Budarej na
jeho rowje w Budestezach slajcž. Wschitke tajke peneżne pschinioschki nich ho val
na k. Henčja, kassiraria ua kral. krajskej direkzii tudy abo na k. pschekupza Jakuba na
žitnych wikach tudy wotedadža abo pschipofškaja. Na wach može kóždy swój dar
a penežny pschinioschki na knesa fararja, gmejnseho priódkslerja abo rychtarja
wotedacž, dokelž budzeja czile kneža, kaj ho nadizjam a jich pscheczelne prošymy, tak dobri, so
budzeja tajke dary sa Budarjowy wopomnik horje bracž a dale wobstaracž.

Lubi Sserbio, wybogh a nisz a khudzi a bohacži, wulzy, mali, nich scje schtóž a kajlehož po-
wolania chceje! wopokačeje tak, kóždy po swojich mozech, swoju lubosć a dzakomosć pschecjiwo nebo Budarej,
tannemu wulkuemu dobroczelej herbskeho naroda a herbskeje khudziny! Slajcž, Budarjowe wotkasane penesh a
śmilne dary, kij ho kóžde ljetu na khudzych Sserbow wudżeluja, pschindu niz jeno khudym hamym, kotsiž je
dostanu, ale tež z ylym herbskim wošadam a gmejniam k ljeipschemu. Wone su herbskim
wošadam a gmejniam wulka pomož a podpera, dokelž je jich khudzi a pomož potrebni dostawaju, ja
kotrychž dybeli ho gmejnij herwak na druhe waschnje staracž. Tak netrebaž teho dla to, schtož jich khudzi
s Budarjoweho wustawa dostawaju, sa nich bes żobi hromadu sweszej a nadacž. Neje' to po tajkim wulka lubosć,
pomož a podpera tež sa herbske gmejny jako tajke, hdz jich herbszy khudzi hisheje dženža a kóžde ljetu wot nebo
Budarja śmilny dary dostawaju!? — Kóždy, tež tón najhnadniſchi dar sa Budarjowy wopomnik budze s džakom pschijatu.

W Budyschinje, 18. meje 1861.

Wubek sa Budarjowy wopomnik.

K r a j n o ſ t a w ſ k i b a n k.

Wukupenje hornolužiskich 5% ſastawnych listow naſtupaze.

Wot podpisaneho banka w ljece 1859 wudatej 200,000 tl. 5% hornolužiskich ſastawnych
listow ſpanetej kóždži junija teho ljeta a ho k tutej termii, abo na požadanje pod ſliczbo-
wanjom fruchateje danje kóždy čiaž predy, wot poſladniž banka w hotowych wupłacziej.

Wobħedzerjo tajkich 5% ſastawnych listow ho teho dla s tutym napominaja, so byču je s talonami
franko hem podali, a pschi sažniſčim sbjehnenju penes, hacž na spomnenej termii, tež poſleni koupon
čjo. 10 pschipoložili, a ſebi penesh wot naſheje poſladniž wupłacziej dali.

W Budyschinje 7. meje 1861.

Krajnostawſki bank kral. ſakskeho
hornolužiskeho markhrabinstwa.

s Thielau.

Manufakturowe, žuknowe a modotworowe fhlamy J.G. Pahna

poruczeja po spodobnych kupjach na lipſkej maſy ſwjej bohacje ſradowany wubek
w schitkach možnych tworow, w židze woſebje fara rjane fruchi ſa newesčinſke
drasčenje, a lubja pschi sprawnym poſluženju naſtinischu placisnu.

Bratrow Leder'ez balsamiske ſemſkoworechowolowe mydlo, jako woſebje mile a po-
reñčhaze ſpoſnate, a fruch po 3 nſl., 4 kr, w 1 paczku 10 nſl., stajne wopravdiſte pschedawa
K. Pescheek, coiffeur.

A htememu wopomnenju
na nebo Hanu, Jana Holana
w Dreczinje mandjelsku.
(† 19. meje 1860.)

Ach komu tola snath neje
Ton frudny podaw k w Dreczinje,
Kij ton i d'gewjatnato h' meje
Ton Holanez dom trechil je:
Hdzej lubu macz wot sydom d'jecji —
Wot kothchz haj! to najm'kodze
Bje tehdom halle w schestym ljeclj —
Boh psches smerez wotsal wokal je.

Haj schjescz a schtyrz hczji het stora,
Tych swojich lubich na swjetcji
Wot schitlich woplakana jara
Psched ljetom wona wopushcji
A tak ty, luba maczje Han a
Zno ljetu w swojim rowie spisich
A nasche hylsy, — lubowana, —
Tu na tym swjetcje newidjisch.

Haj dzenza s nowa luba maczje,
Twoj luby wbohi mandjelski
Wa tebe hjerke hylsy placze
Hdzej na tebe bez pomysli:
A spomni, tak joh' lubowasche
We sprawnej wernerj lubojschi
A tak so hweru prizowasche
We domje a tez na poli.

Tez wy, wy wbohe lube d'jecji,
Rech male abo wulke scje,
Kij lubu macz we konshim ljeclj
Tez do rowa klasz widzescje,
Wy wjescje jeje snamjo s nowa
We duchu dzenza widzicze,
Hdzej tam po' nebojciczei rowa
Dzenz saho wo nju plakacie.

Haj wschitz, kij scje blisko stasi
Tej nebojciczei w zivenu
A ju hacz dotal zarowali
Se sprawnej horzej luboscji,

Moje dwuno srate a woshebie dobre

S u c h e d r o ž d į e

pofticjam saho najmalejnisczo k p'ejodssteazym h'wiatym dniam. Bes tym, so njekost brusy drozdie pschedawario druhy lohleho slajenia a poriedkeho woteberania dla zane drozdie nimaja, pschedawam je ja stajuje a posluzuju tak tez zyle lietu swojim herbiskim pschedelnizam s najcerstwischimi a najlepschimi drozdzemi k tykanzam w druhtim pechwam. Tez wschitke druhe twory k peczenju budu ja jim dobre a tunje pschedawac. To wcho k pschedelnemu wobledzbowaniu poruczejo proscha wo bohate wopitanje.

J. G. F. Niecksch.

Wo sje w enje.

Dijwocjanske heriske evang. luth. misjonske towarz
swo swjeje jutje sa thdzeni tako na swedzeni swia
tje Trojiz, — 26. meje — swoja ljetnu hlownu
h'romadzisnu. A dokel ma so we tej samej nowe wos
wolenje fastoinstwa stacj, dha su wschitz pschedeljlo mi
sionistwa, woshebie pat wschitz h'obstawy towarzstwo lubje
proscheni, so popolnju w tijoch tudy we schuli nnts na
mykacz a pschi nnts stupenju swoje woswolenste ljeclj
wotebac.

Pjetr Mlonk, pismawedzer.

Vam dzenza wjescje krewatja s nowa
Te stare ranh bolosne,
Hdzej dzenz tez pola jeje rowa
Sso saho wschitz h'eschli scje.

Kak wschelku staroscj s' ty mjeck
Wo twoje lube d'jecjatka,
Boh pak cje na pol' twojoh' d'jela
Tak sahe wot nich wotwola;
Duz dyrbesche ty wschlito renje
Kaz stejo, lezo wostajic
A swojich d'jecji wotczebuenje
Tom' lubom' nanej poruczic.

Duz nech we waschim h'ysowanju
Tez d'jakih wopor i nebju dje:
Boh pschi wschitem kruhym pathostanju
Schje s' wami derje czini je.
Ach mjecke wschak to pschedwiedeczenje:
"Schtoz czini Boh, wcho dobre je."
A portnycze jom' wschlito renje
Won wopushcicj waz neburze.

A hdzej tez ja na tutym swjetcji
Wot woblecza ju nejshym snak,
Dha je wschak mi we tutym ljeclj
To jedyn pschedzel powedal,
So b esche wona sprawnia duscha
Haj pobojsna wot mlobosje,
So ljebschi los ji w nebju h'uscha,
Duz Boh ju psches smercz wokal je.

Dha spi, njett spi we swojim rowie
Tej czjehi sparnej komorzy,
Hacj budze Boh po swojim h'lowie
Kaz w biblije jo czitamy,
Cze jumu saho wokaz s' rowa
A wschich nah saho h'ebnocijci,
Hdzej pola jehnecjowoh' stola
Sso czemby wjeczne wezelicj.

Pjetr Mlonk.

Po h'wiatkach mojataj jedyn abo tez dwaj krawskaj
poli podpisaneho sa dobru sdu do wobstajnega d'jela stupicj.
Lejno pola Bulez.

G. E. Väpler.

W Bjeczjach je zivnosz czo. 26 s 15 1/4 k'zda
poli a luki, s 183, 80 dwaskimi senoscjemi napolozena,
bes renty a s malym wumenkom na pschedan. Wona
hodzi so tez s 10 1/4 k'zami pschedacj a moze 1600 tl.
kupnych penes na nej stejo wostacj. Wcho dalsche je
poli podpisaneho h'onicj.

P. Neczka w Hnaschezach.

Czo. 15. 1861 Serb. Now. so we wabawarni saho
kupuje.

Wusleho jebanstwa dla s tutym i nawiđenju dawam,
so wot nietz Jane drafty nekupuju, też na tajke nepožđaju,
s wuwacjom, hdž me cjefti kneža a bjergrszh ludžo i
žebi žadaja. Pschečjwo taſsim, kij mi s mozu na schiju
ljeſu, bude ſtrut ſriedk nałożeny.

Koždy mi nesnath se wſhow pał, lotrž che pola me
nieschta pschedacz, dyrbi wopiskimo rychtarja ſobu mječ, w
lotržm ſteji, so to, ſtož na pschedan pscheinie, tež wo
prawdze jemu bluſcha.

Draftypſchelupz **Kubasch** na garbarskej haſh.

Dobry polindifski syrop

punt po 15 np. pschedawa

Ernst Kuntzel
na rožku ſerbſkeje a ſchulerskeje haſh.

W mjerzu poduſcie ſo nadžiachm,
Pschezo meju doczakachm,
ſe ſuchej hubu.

Wjesko wujow.

Wafſka muſyka

druhi djeń ſwiatkow w hoſcjeniu w Delnej Hórz, na
ejoz najpodwólniſcho pschedroſchuje

Lehmann.

Požolarske towarzſtvo w delnym dole Sprewie

ſmjeje ſhromadzisnu wutoru 21. meje popołdnju w 3 hodzinach
w hoſcjeniu w Gucinie. **Pschedpydſtvo.**

Saňdzeniu ſobotu je jena khuda ženska na puczu ſ
Budyschinu do Trebenz por kožanhch ſtupniow ſhubila a
ſo sprawny namakar proſhy, je ſa dobre myto na žitnej
haſh pola k. Kommaſha wotedacz.

Wupschedan.

So bych wurumował, pschedawam tunischo, hacž ſhim
ſam kupiš, wſchelake ſanki, banth, ſcrubh, woſkowe wo-
bitki a teho runja wjezhy.

Wilh. Hammer pod radnej khežu.

Schtwörtk 6. junija dopołnju w 10 hodzinach pschedantu
do Lipicza, ſo bych tam w ſiſ kupował. — Tež kupuju
hewak ſtajnjne žolty woſk doma w ſwojej kheži na lawſkej
haſh w Budyschinie.

Martschin, mydlarski miſchtr.

Ja pytam duſhneho ſerbſkeho hólceža, kij by
poſa me wuzomnik był. Wón dyrbi bycz ſhwerny,
piłny a sprawny a dyrbi ſo wſchitliki ſkow paſež. Ja
chzu jeho ſegerniſti kumscht (čažnikarſtvo) hacž najdo-
ſpołniſcho nauczej a wón ſmjeje ſo jara dobro, wo-
ſtaneli pielny a duſhny.

A. Scholta na žitnych wiſach
w kheži kneža Schlemmera, žitnego wažnika.

20 grotowych žitny paſenz, zgarb w kiftach a jenotliwie,
25 po 1 nſl. tunischo, dobry khofei, zokor a korenje pscheda-
dawa ſtajnjne čerſtwe. **L. Ecolus** ſ napſcheinia kaſerny.
Saſopſchedawario doſtanu wſho jara tunio.

Sſerbski hólcež wot ſprawnych starskich, kij che
mlynſtwo wuſney, móže w mlynje w Delnej Kinje
do wuczbh stupicj.

Stawy hrodziſhczanskie wosadu proſha ſ džako-
mnej wutrobu wſhokocžecjedostojniczeho kneſa duchownego
Kaniga w Klufchu, ſo by chayk ſwoje, w hrodziſh-
czanskim Božim domje na nedželn Cantate džeržane
priedowanje woteczisħcež dacz, ſo by niž jeno nam, ale
tež wſhikim, kij je uſylſchachu, i wobſtajnemu žohno-
wanju wostało.

Džak.

Dolež je ſo gmejnſki prjödkſtejer, I. Handrij Vergau
w Holeschowje, taſ ſimilne a tſchečijansz ſo mojej ſotrie
Marji Bartuſchez w jeje khorocži horjebrak a ſebi neje
dał cječko bycz, ju w jeje cjerpenju pschedzelnivje wophtacz
a jej jeje poſlene hoſzini ſo tutym ſwječe psches ſwoju
pschedzimnoſc dobrociwje poſložicj, dha praju jemu ſ tutym
ſwoj najwutrobnischi džak ſ tym požadaniom, ſo by jeho
Boh luby knes ſa wſho to bohacze žohnowacę chył.

Jan Bartusch w Hermanezach.

Šiauwny džak.

Knesej pschedelupzej Jakubej w Budyschinje, jako agentei
wohensawjeſčazeho towarzſtwa **Colonia** praju ſ tutym
ſwoj najpodwólnischi džak ſa to, ſo je mi wón w menje
ſwojego towarzſtwa hýdom a bes woteczehnenja ſ hotowymi
penesami wſchini ſchłodu ſarunał, kotoruž ſym psches to mjet,
ſo dyrbiach pschi wohnju, 25. ſaperleje tudy wudhrenym,
ſwoje mobilije wurumowacj.

W Kobližach, 15. meje 1861.

Jan Ejetař, kubler a gmejnſki prjödkſtejer.

Wſhokocženymaj ſlubenomaj

Marji Lipicjež ſ Komorowa,

Jurjej Skopej w Nežwacžidle
najreńsche ſbože pscheje

ſwjermy pschedzel P. P.

Starožitnostny wotrjad M. S.

zmje ſwoje lětuše 1. poſedzenje ſrijedu po ſwiaſtach
22. meje w budyskim hoſcencu k złotej krónie popołdnju
wot 1 hodziny. Sobustawy ſo proſa, zo bychu cheyli
prawje wjele wudželkow sobu přinjeſe: **Pismawedžer.**

Užo. 5. Lužicana je dženja muſchlo.

Wot redaſki je. Raſiamſ, hubene ſaſtaranie
ſerbſkih džeczi w paſowſkej ſhuli noſtuſazy, nemžje
ſo woteczisħcež, jeli ſo jeho ſpišar ſredy pola reda-
tora ſefnac̄ neda.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrótach wotedać,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štwortlétta předpłata pola
wudawaria 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Číslo 21.

25. meje.

Lěto 1861.

Woprijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschyna. — Přilopk. — Hans Depla a Mots Tunka.
— Spewy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesće. — Čahi sakskošlezynskeje železnicę a t. d. — Pjenježna
płaćizna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Teho majestosć kral Jan je ſwedzeń ſwojich meninow, 16. t. m., ſ kralowskej ſwójbu w Pilnizech wotdžeržał. — Jeju kralowskej wýškoſcji prynz Jurij a prynzeſyna Jurjowa ſtej ſo 18. meje na puć do rheinſkich krajinow a do Schwajzarskeje podałoſ. — Teho majestosć kral Jan je czjeſliſkemu poltrey Hübnerej a mureckemu poltrey Peterſej, katraž wele ſjet ſwjeru a pilnje poſa wojerſkeho wýſcheho twarskeho hamta džeſaſchtaj, ſljebornu ſaſtužbnu medailiſ ſpočzil. — Cjetuſche naſjetne wołmaje w iki ſmjeja ſo w Budyschinje 11. junija, w Draždananach 12. a 13., w Lipsku pak 14. a 15. junija. — Dokelž dyrbti ſo na moſcje, w Budětzach pſches rječku Spremu wedžazym, poredženje ſtač, dha ſo po nim wot pſchichodneje pónđzele, 27. meje, hac̄ na dalsche jjeſdžic̄ nemôže a maja teho dla woſy pak w Koſwodezach pak w Małych Debhezach pſches Spremu jieč. — Židowcjanſki móſt je nimale wotkorhaný, tak ſo budža drje w bližšim čaſu želeſne kruchi, ſ katraž budže nowy móſt bes Židowom a Budyschinom natwareny, tam pſchivožecz poczecz:

Pruſh. Druha komora je gruntski dawk tež tak ſa dobry ſpōſnala, kaž je jón prjenja komora wuradžiſa. Rječko budža w drugiej komore hſichcje jednatnja dla penes, kotrež ſo wot miniftra ſa wojsko žadaja, a dokelž je wojsko w nowiſkim čaſu tak ſradowane, ſo je ſa ne wele wjaz penes treba, dyžli predy, dha ſnadž mőže być, ſo budže ſo njeſtohſuliſ ſapóſlanz khjetro wobarač, predy hac̄ pſchiswoli. — Schlesynske nowiny piſaja, ſo kral najſkere 13. junija do Wrótslawia (Breslau) pſchijedže, ſo by ſebi tam holdowac̄ daſ.

Rakuſh. Khježor pſchijedže 17. meje do Triesta, hdžej bu wot tamniſkich wobhdylerjom ſwedzeńszych powitaný. Nasajtra ſtupi wón do jeneje hdže a jjeſeſche khježorzy, ſwojej mandželskej, napsheczivo, katraž ſo ſ lupy Maledir, hdžej bje ſwojeje khrowatoscje dla pſche-

býwała, na dompučju namakaſche. Tón ſamý džen pſchiſſejedzeschtaj tež wobaj ſ morja do trieftſkeho pſchiftawa a podaſchtai ſo poſdžiſcho do Wina, hdžej ſtaſ 21. meje na khježorskim hrodže wotſtupiloſ. — Wobojo komorje krajneje rady mjejeſchtaj tón tydien proſniym a jednatnja ſo hakle pſchichodnu pónđzeli ſapocžnu. Bes tym paſ ſo na wuherskim ſejmje w Peſchaze wele ryczi a žadaja ſebi tam, ſo by khježor Wuherſku zyle wot druhich rafuſiſkich krajow wotdžiſlik, tak ſo by Wuherſka ſwoje miſterſtwo, ſwoje wojsko a ſwoje dawki mječa. So khježor do tajſkich žadanjow ſwoli, to ſo nam ſkoro wjerič nochze, ſo paſ Madžarjo pſchi ſwojich žadanjach tverdje ſtejo woſtanu, to je jara lohſo mőžno a duž mőže ſo ſtač, ſo budže khježor ſkončnje woherſku pomož naſožic̄ dyrbecz; ſchtóž by wſhak tola tež pſchi njeſciſkih rafuſiſkich a italiſkih wobſtejenjach jara wažena wjez byla. — Khježor je pſchiswoliſ, ſo ſmiedža ſo w tak menowanej wojerſkej hranizy ſapóſlanz ſa khrowatſki ſejm wuſwolecz.

Schwajcarſka. Jako 12. meje runje jara ſylny a torhath wjetr dujeſche, pocja ſo w mjeſeče Glarus'a paſic̄. Wjetr plomenja ſa tajſej ſpjeſchnoſcju a ſurowoſcju na wſhe ſtrony roſnoschowasche, ſo hnydom zyle mjeſto na wſhých boſak w eſtě ſtejeſche. Wurumowac̄ ničton ničio nemôjeſche; pſchetoz wſchudžom bje woheń a kur a ſchrje ſo wſchudžom ſa hromadami ſy-pachu. Sa d wje hodžinje zyke mjeſto w popele ſtejeſche, pſches 300 twarenjow bje ſo do čiſta ſpalito a njehdze 16 ludži bje ſwoju ſmierz w ſatrafchnych plomenjach namakało. Nacžinena ſchoda ſtupa pſches 4 millionow toſeſ, a jenož ſchtwórtu džel tuteje ſummy je pola woheňſavjeſčazých towarſtow ſanjeſčený.

Turkowſka. Sultan neje do teho ſwoliſ, ſo bych ſo njeſkotſi woſebni Drusojo, kotsiž ſu w Damastu a w tamnej woſolnoſcji loni wele kſheſeſjianow ſa-mordowali, na jich živjenju khofſali. Syriska komiſija je ſa tajſej ſultanowej newolu jara nespokojoſta.

A m e r i k a. Pschedsyda Lincoln ma nimale 75,000 muži wójska hromadje a dže hiszceje 25,000 muži pod bróni powołacj. Tak smjeje so wójna wesz, je też hígom wurdzene a starý general Scott je to sa dobre spósnal. Majprjódzy budże 35,000 muži pola Washingtona postajených, so bychú hłowne miesto unije sakitali. — Druga dżelba wot 25,000 muži budże w St. Louis'u postajena, 5,000 wojskowych muži je na puczu do Texas'a, so bychú so tam s pshczemili unije sienoczili, jeli tam żanhch wiaz namakaja, pschetoz we wieczornym kruchu Texas'a wobydlerjo hiszceje se sywornej uniu dżerzachu. Dalszych 25,000 muži budże k temu nakozenych, so twerdzisnu Pickens a njekontre drugie twerdzisny sakita, a sbytk 10,000 muži wostane sa nenadzate padu hotowy.

Po najnowszych powesczach je pschedsyda Lincoln s nowa 42,000 muži pod bróni powołal, menujzy 23,000 sa wójsko na kraju a 18,000 na wójnske lódze. Se wózeho je widzecj, so je so sywerna unija sa njekontre nedzeli tak shrabala a swoje wojskowe možy tak do rjady stasila, so so żaneho nadpada se stronu južnych unionistow wiaz bojez netreba, haj, so budza jeje wójnska wele wiaz w krótkim časzu wotpanene kraje pschi-macz. — To je też Davis, pschedsyda wotpanených krajow spósnal a teho dla ich gubernatorow k shromadzisne do Montgomey'a powołal, so bychú tam radu składowali. Njekontsi mjenja, so budza južni unionistojo s Lincolnom wo mjer jednacj poczecj, so bychú k swoim wójnskim pschihotam wiazły kwoile dobyli. Ale to jim niežo pom-hacz nebudze, dokelž so Lincoln bes tym tež ljepe pschihotuje. A jeli syworne kraje amerikanskeje unije pod nim w dobrej jednocije wostanu, dha dyrbja so južne podbacj, pschetoz w sywernych je wiazły ludzi, wiazły penes a ljeśkich wojskow a wchón sud je swobodny, bes tym so su w južnych krajach njekontre milliony schlowow.

F r a n z o w s k a. S kieżorskego dwora so powescz rosnoschuje, so je mjer na dlejsaci čas wjestn. Tako dopolašmo teho ma to skuzicj, so budże kieżorka Eugenia do Jerusalema puczowacj abo so so s najmenczą k tajkemu puczowanju pschihotuje. Kieżor pał hze so na khowilu do pyrenäjskich hór podacj, so by so tam w hamotnosci a počku woschewicj móhla. — Komisja europijskich wełchow, kotrež bje hacj dotal w syriskim mjesecje Bejrucze shromadzena, je so do Konstantinopla podala, so by swoje wurdzowanja czim skere dokonecž móhla. Po jeje radze by najljepe bylo, hdj byschtaj so w Syrii dwaj muhamedanskaj paschi postajikoj a hewal hiszceje jedyn ksheschijaniski kajmatam abo wójski fastojnij. — Lódze, kotrež po franzowske wójsko, w Syrii pschewyważe, posjedzeja, so bychú je do Fransow-skeje domoj dowesle, su hígom poruczończej dostake, so khettsje rucze k temu pschihotowacj. Wyshe teho pōsczele pał kieżor nješto wójnskich lódzow na syriske brzohi,

so bychú tute tamatschim ksheschijanam nješto k pomožy bycz móhle, jeli po wotkiesbje franzowskeho wójska syriszy Muhamedanarjo sažo haru a ropot cžinicž sapocznu.

I t a l i a. Do Turina je s nowa nješto agentow se sywerno-americanskej unije pschischko, so bychú wojskowych wózchich sa amerikanske wójsko pschitajeli a je pečja tójscho tajkich ludzi hotowych, so do Ameriki podacj.

W Neapelskej je s czazami pschego hiszceje tam a hem holc a tolk bes sbyčkaremi a wojskami Viktora Emanuela; tola nima to skončne wele na ſebi a tež predawšchemu neapelskemu kraju niežo nepomha. Ćonie bydli hiszceje pschego w Romje abo w tamniszej bliskoſci a dawa ſebi wſchu prózu, so by neapelske naležnosci k swojemu ljeſchemu pschewobroczik. Ale to so jemu s cžejla radzi. — W Umbrii je ſemjerzenie bylo a wele twarenjow wobſchłodzito. — Koſuth je do Turina pschijek a teho runja tež predawšchi wuherski general Klapka, jako bjeſe predy pola Garibaldia na kupje Kaprerie pobyl. Njekontsi ludzo mjenja, so ſchadzowanje tajkich ludzi niežo dobre newjeszceji, ale so woni najskere ſaž na njeſtiku ſloſej pschcziniu rakuſkemu kieżorej myſla.

R u ſ o w ſ k a. Dokelž we Warszawje wot 8. haper-leje žadny ſbjezk dale był neje, dha netrebaja ludzo njeſto wiazły weczor s latarniu lhdzicj a w korchmach ſmiedža hosczo ſažo hacj do 10 hodzinow wostacj. Wojaž, kotsiž na najwobſchisnich hafach a torhochczechach wo dnjo a w nožy ſtejachu, su so tež s wetscha do swojich kaſernow wróczili. — Wulka dżelba ſemjanstwa je kieżora pro-ſyla, so by wón postajik, na kaſke waschnuje by robota w Polskej ſpanycz mjeſla. — Nameth k nowosrijadowanju Polskeje ſu dokonjane a rabiczelej Plataniow a Karnizki ſtaj so do Petersburga podało, so byſchtaj je kieżorej Aleksandrey přjedkpoložkoj. — Psched krotkim ſu na Newje lódze jiesdziecji poczalo, ale 20. meje je so rjeka Newa ſłodowymi ſchrutami, s kadoſklemo ſjefora pschipkowa-žmi, napelnila, tak so bu wele lódzow wobſchłodzonych a so nješto wulskich žitnych čołmow podnuri.

Ze Serbow.

S u d y ſ c h i n a. Szwjatočniczku rano relny tudomny k. pastor primarius Mülling w swoim předowanju bes druhim tež njeħdze tute ſkowa: „W nječijskim časzu ſena narodnoſcž na drugu praska a je tež tak daloko pschischko, so nepschczeliwoſcž bes Njemzami a Sserbami roſſčjeruja.“ Hdj k. primarius takle předuje, dha wón, ſhtoz wobſtejenja Sserbom a Njemzow nastupa, po naschim ſdaczu, jara wopaki ryciž a je we wulskim bieudze ſapchijat. Wty jeho jako předarja wysoko wojimy a my ſmy ſwuczeni, w nim woshebie wuswołeny grat k pschisporenu Božego kralestwa widzicj, čim hóle je naſt teho dla ſrudžiko, hdj ſmy wot neho taſke nepschemyſlene

škowa se šwiateho mjesta škyshecz dyrbeli. Kóždy, kiz wobstejenja bes Njemzami a Sserbami jenož nješak snaje, budze i. primariuſej prajic, so tule wobstejenja ženje spodobniſche byle nejſu, hac̄ runje w njetčiſkim čaſku. Teho majestosz kral Jan je ſe Sſwojej žykej wyſokiej ſwojbu ſerbſtemu ludej w mifoseſi pſchihileny; wyſoke ministerſtvo a wyſoka budyſka krajſka direkcia ſtej ſerbſkej narodnoſci pſchi wſchelakich ſlakadnoſcach ſe ſkłowom a ſlutkem ſławonje doſc̄ wopofaſaſej, ſo chzetej Sſerbów ſlepſche, a njemſzy wobydlerjo na wſach a w mjeſtach ſu ſe Sſerbami w najrenſnej luboſci a pſchejenoſci živi a neje nihdze ani w ſkukach ani w piſmach najmenſhi kuf ſejne jednoty widzeſz. A my tež newiemy, czeho dla bychu ſo Njemz a Sſerbja wadžic dyrbeli, pſchetož jeni maja tu ſamu ſwobodu, kaž druſy, a prjeni to ſamo prawo, kaž poſleni. Hdyž pak chzedža Njemzy, na kotr ych ſtron je je w ſcha mōz a ſyloſeſz, ſe Sſerbami w mjerje a poſku živi bycz, kotremu Sſerbej mohto tehdý do myſlje pſchinę, ſo ſ nimi newuſhniſe ſadzerac̄? Wjeseſe žanemu niz. — Geli žadyn lud na ſwjeſce, kiz mjer lubuje, dha je to wjeseſe ſerbſki lud, a ſ luboſce ſ mijerej budze wjeseſe d w a n a c ſ e Sſerbów, hdyž iedyn Njemz ſ nim pſchindže, radſcho ſerbſki ryczeſz ſastac̄ a ſebi jaſyl neſmilnje njemſki ſamacz, hac̄ ſo bychu komu winu ſ neſpojnoſci dawac̄ chzili. Sſerbjo Njemzow we wuživanju ſich narodnoſce wjeseſe nihdze neſadžewaja a jim jich njemſkeje narodnoſeje dla wjeseſe nihdze žaneje neprawdy nečzinja, — to je tak wjeste, kaž ſkónczko na nebeſach.

Ale, budze njeſotrykuliſz prajic, kaž dha je jenož i. primariuſ na to pſchischt, ſo je we ſwojim prjedowanju na neſpcheſelnioſc̄ bes Njemzami a Sſerbami ſpomni, hdyž bes nimi tola luta pſcheczelniwoſc̄ wot horſa hac̄ do deſka kneži?

My chzemy ſpytaſz, tutu nejaſnoſc̄ po tym, kaž my wobstejenja naſcheho ſerbſkeho luda ſnajemy, trochu roſſtojetlič a ſuadž dopolaſac̄, čzoho dla i. primariuſ, hac̄ runje ſ połnym neprawom, wo neſpcheſelnioſc̄ bes Njemzami a Sſerbami ryczi.

Snata wjez je, ſo je ſerbſki lud zyrlwinſzy ſmyſleny lud a ſo wón Bože ſklowo lubuje a ſo ſ nemu djerži. A dokež je w nowiſkim čaſku ſawedzenje wetsche, dyžli hdy predy, dha pyta wón ſa tym, ſo by ſo čim bóle w Božim ſklowje wobtwerdžik a pod jeho ſchitom ſo pſched ſtrachnym ſawedzenjom čim wjesciſho wulhowanč móhł. W tajſkim wotpohladanju je ſo ſtalo, ſo ſu njeſotre ſerbſke woſady ſe ſwojimi ſhwjernymi k. duchomnymi wyſoke kralowſke ministerſtvo naiponižniſho wo to prophyte, ſo by ſo Sſerbam, w Draždjanach a wokolnoſci ſtužazym, njeſotre raſh ſa lieto ſerbſka Boža ſkužba w Draždjanach woſdjeržala. My wſchity wjemy, ſo je ministerſtvo ſ draždjanſkej mjeſtečjanſkej radu na naj-

ſpodoſniſho do teho ſwoliko, a kóždy ſpratwy ſſerb je jimaž wjeseſe ſa to ſ połnej wutrobu džakomny.

Snata wjez je, ſo bjechu w ſſerbach njeſotrejuliſz ſerbſke ſchule w 30 a 40 ljetach tuteho ſjetſtoteka w tym naſtupanju jara hubenje wothladane, ſo ſo w nich ſerbſke džeczi kſchecziſiansku wucžbu jenož w zuſej, neſroſymlivej ryczi wucžachu a ſo jim teho dla kſchecziſianstwo tež zuſa a neſroſymliva wjez wosta. Ma po nižnu próſtrou, kotrūž bje pſches 8000 ſſerb. hospodarjom podpižalo a do Draždjan na najwyſche mjeſto póžalo, je ministerſtvo ſ pomozu budhſteje krajſkeje direkziſe tu temu nedostatkej wotpomhac̄ pytało. Sſerbjo bjechu pſches to jara ſpokojeni a wele ras ſimy my ſkyshecz, ſo prajachu: „Njetko, hdyž je ministerſtvo ſ krajſkej direkzi ſuczenje kſchecziſianskeje wucžby w ſerbſkej ryczi ſ nowa kruje pſchilasalo, móžemy ſo na to ſpuschecz, ſo naſche džeczi jako derje pſchihotowani kſchecziſienjo ſe ſchule do žiwenja pſchecupja, tak ſo budža niz jeno do bri kſchecziſienjo, ale tež ſhwjerni poddanjo, kaž je to pſchezo naſcha khwalba byla.“ A weſelje nad tym bje po wſchych ſſerbach wulke a traſesche to njehdze 10 ljet.

Konſche lieto pak poſzadu ſudžo powedac̄, ſo je wukas wuſhof, kotrž ſebi njeſotſi tak wulkaduſa, jako bychu ſo ſerbſke džeczi jenož tehdý konſerwac̄ ſimjele, hdyž ſu njemſki latechismuſ ſ njemſkimi ſchpruchami a kherluſchemi doſpołnje naſwutnyke, a wele ſſerbów pocža ſo po tajſkim ſtrachowac̄, ſo budža tajſkeho wulkadownia dla ſerbſkim džeczem ſ nowa wucžby kſchecziſianskeje wjery mene bóle zuſe wostač, dokež budža je najbóle w zuſej ryczi wulhac̄ dyrbec̄. Wuraſ tajſkeho ſtrachowanja bjechu njeſotre naſtaſki w ſſerb. Mowinach, na kotrž potom offizieſne wotmoſwenje pſchindže, w kotrymž bje i ſmjerowanju prajene, ſo ſo ſpomneny wukas tak wulkadowac̄ nemóže. My tutón wukas widželi nejſmy a nemóžemy teho dla prajic, hac̄ ſo wón tak abo hinal wulkadowac̄ hodži. Tola, nech to je kaž chze, dha je ſebi jón, kaž to jedyn dopižowac̄ ſſerb. Now. w cz 16 t. l. ſpomni, ſ napſchecja tamneho wotmoſwenja a ſ napſchecja wuſoženja k. zyrlwinſkeho radžicjela w naſyminſkej ſhromadžiſnie budyſteje wucžerskeje konferenzy wſchak jedyn wucžer pecža ſ nowa tak wulkadowac̄, kaž bje horſa ſpomnene, a ſſerbja nebudža tak doſho wedzeſz, na čim ſu, hac̄ ſo jim ofiſielle wuſoženje ſpomneneho wukasa neda.

Pſchi roſpomnenju tuteje wjey pſchindžechu tež njeſotre druhe naležnoſce ſławonje ſ ryczi, kotrž ſſerbów tam a ſem w naſtupanju nedospołnho wuživanja dobrotoſ ſužecziſianska ežiſečza. Sa jenu tajſku nedospołnoſc̄ wuſdawashe ſo tež to, ſo ſſerbja budyſteje pjetrowſteje woſady, kotrýž je tola nimale 2000 duſchow, traſtowanja kſchecziſianskeje zyrlwe w ſerbſkej ryczi doſpołnje wužec̄ nemóžeja a ſo dyrbjia ſo njemſzy wje-

rowacj a swoje džecji njemisz hčesicj bacz. Psihi tym bu tež na to pokasane, so je w predawšich časach w Budyschinje w tajkim nastupanju ljepe starane bylo, dokelž je budyskih Sserbow dla archidiakonuš pietrowskeje wošady stajnje Sserb byz dyrbjal.

Tole pošteinske je znadž k. primariuſej, Bohi wje ſ kajtim wukozowanjom, k wuſhomaj psichisko a won je ſebi ſ teho myſlisciku hromadu ſplet, jako by njekajka neſchecjelniwoſc bes Njemzami a Sserbami knežila, wo kotrež pak tola, kaž ſim hizom prajili, cijice ſenje žana rycz byz nemóze. Duž je to po naſchim ſdaczu jara neromyslene, tajku newjernosc ſe ſwiateho mjeſta do ludzi roſchjerec.

Dajče ſerbſkim ſchulſkim džecjom doſpolnu ſerbſku hčesicjansku wuczu a ſastarajce ſerbſkih woſadnyh w tych padach, hdžez dyrbja psihi wukonenu hčesicjanskich ſakramentow a waschnjow w ſwojej woſadze woſtacj, tejko, kaž ſebi to ſdobnoſc žada, a Sserbjia w tym, ſtož jich rycz a narodnoſc naſtupa, žana daliſche požadanja na Waſ neſmjeja. Wſchak ſo najdžiwiſhim indianarjam evangelion w jich m a c z e r n e j ryczi předuje, cžoho dla ſo to w tak wubernje ſradowanym kraju, kaž ſakſa je, tež Sserbam ſtacj nemóhlo?

Slončnje psichopominam to, ſo ſimy psichowjedzeni, ſo ničton dobrý poddan nebudže, jeli predy dobrý hčesicjan neje, a dokelž čzymy, ſo bychu Sserbjo dale dobrí poddanjo woſtali, dha dyrbimy po naſchim ſlavnych mozač tež ſa to ſobu ſkutkowacj, ſo bychu dobrí hčesicjenjo byli. Sa to ma zyrkej a ſchula woſebje na to waschnje džekacj, ſo ſerbſkim woſadnym a ſerbſkim džecjom hčesicjanstwo ſ pomozu ſroſymliweje mačerneje rycze podawa. Shtož jich we tym ſadžewa, tón ſadžewa Boje kraleftwo bes Sserbami, a je psichofluſtchnoſc tých, kiz čzedža Sserbow ſa dobrých hčesicjanow a ſwójernych poddanow mječ, to psichetivo kózdemu, nech je Njemz abo Sserb, ſjawnje wuprajicj.

Pſchecjivo Njemzam jako tajkim my hſchče nihdže a ženje tež ani najmenſche nelubosne ſlowo prajili neſimy a je to wulka neprawoda, jeli by Sserbam to ničton wumetowacj čzyk.

Prilopk.

* Wusyborat Beyer na ſakſtoſchleſynſkej želeſnicy w Draždjanach je 21. meje ſwoju ſmercz na to waschnje namka, ſo bu won wot cjaha, ſ Budyschina ſo bližazeho, na njekajke waschnje ſobu hrabneny, a tak na ſchjeny cijisneny, ſo ſemu koleſia hnydom hlowu wot druhoho cječka wotrjeſnyh.

* W Bockelwitzach pola Leisniga wudry 16. meje w nožy woheň na knežim dworje a psichewo-

broci ni male wſchitke twarenja do procha a pepela. Tež ſe ſo tam 120 woſzow a njeschto honjadow ſpalito.

* Po wſchej ſakſkej mjeſachmy ſwiatlowny tyđen hubene a ſymne wedro, has ſwiatocjniceku rano bje w Budyschinje a wokolnoſci wſchitko ſe ſnjehom psichryte a lietaču dopolnja ſnjehowe metje.

* W Draždjanach je 18. meje medcinalisti radiczel ſ Ammon na cječeſl horoſezi 61 ljet ſtary wumreł.

* W Brjeſy (Wiesa) pola Kameniza ſu 20. meje ſhiedkarja Mülleria w komorje wysche jeho ſoja wobwineneho namakaſi.

* W Vaiſonje (w Franzowſtej) je jena žona ſwojeho mandjelskeho ſkónzowaka, ſo by ſwudowila a na tajke waschnje ſwojeho ſenickeho ſyna wot woſerſta woſwobodjita. W Franzowſtej netreba menuj ſenicke ſyn jeneje ſwudowy ſa woſaka ſtujicj.

* Madrid (hlowne mjeſto w Schpaniſſei) je, ſo ſo ſda, to ſbozomne mjeſto, hdžez žonske najwyschu ſtarobu doſahnju, pschetož psihi najnowſhim ludličenju je ſo poſatało, ſo je w Madridje 18 žonſtich, kiz ſu psches 100 ljet stare. Raſtarſcha bjeſche 117 ljet.

* Bohata židovska Rotheſchilde ſwójba ma njeſko psches 200 millionow toler ſamoženſa.

* Na horie Dybinje bliſto Žitavu čzedža pón-djelu 27. meje nebo žitavskemu wuczenemu ſtarifnarej Peſchekoj na ſwedjeniſle waschnje pſekny wopomnik ſtajicj.

* Pón-djelu 13. meje ſu wot mjeſtaſhka Gróhburga hač na altenburgſke mesy ſtrachne newedro mjeſli, kotrež je ſ wulſimi trupami ſkyw zile roſbito a ſ wulſej lijenju polam dobru perſchj wotplawilo. W Eſchfeldu bu ſchuſej roſdreny a na polach a w liſtach namakaſhu wele ptacjkow, wot trupow ſabitých. W njeſotrych wſach bje ſo teſlo wody nawalito, ſo dybiſaču ſlot ſ hródzow muweszej.

* Tón ſamym djeni pſched wiežorom wot 6 do 8 hodžinow bu mjeſtaſhko Schkölen (weiſenfelſkeho wotkra ſa w Prusſei) wot ſuroweho kropobicja a ſ dobom wot tajſeje ſylneje lijeny tak ſatrachne domapytane, ſo je ſo niſdže 20 ſhlejow ſa hýpnho. Djeveči člo-wkow, bes nimt nan ſ dwiemaj džecjomaj, a ſyn ſ wobjemaj ſtarſchimaj, ſhubi w žolmach ſwoje živenje. Tež je wele ſkotu wo živenje psichisko. Wysche teho ſu na wſchjech ležomnoſezech pólne plody do cijista roſbito a ſtažene, a je tež wſcha dobra perſchj ſ rolow wot wody wudrena, tak ſo ſu pola na wele liſt ſtepkane. Poſtillon, kiz ſ Naumburga do Schkölena ſe-đeſche, možesche ſenoš na to waschnje ſmercji wuncj, ſo hſchče w prawym cjaſu konje wot wosa wotrjeſny a ſ nimi na jenu hóru cječny.

* W runje ſpomnenym Schkölenje buču 16. meje cječka bjevečioch we wulſej wodje ſtepenych ſho-

wane. Se wschitlich wokolnych wosadow bjechu du-
chomni a wele ludzi na pochreb pschischli, tak so drje
tam hischeje ženie tejslo pschemodjerow na jedyn ras
widzeli nejsu. Wschitzu bjechu hacj do kyslow hnucji,
hdyz wokolo ho pohladachu, a widzachu, tak su ſurowe
holmy tudy tejslo žiwenjow rubite a tam tejslo rjanych
twarensow sahubile. Wobydlerjo powedachu, so bjechu
ho medczele wysche nich tak khetsje a s tajkej hylnoſci
roſtořhnyk, so w delnich swach ludzjo ſa njekotre mi-
nuty hacj do schije we wodze ſtejachu. So pschi taj-
sim pschelhwatanju tejslo ludzi wo žiwenje pschitndje, to
žadyn džiw neje. Wschitl, a to tejs maſivne khjeze, na
fotrej woda ſtokasche, buchu wot neje ſpomalane. Na
ležomnoſejach neje ani žadyn ſchom ani žane ſtwelczo
wſazy widzech a s dworow je ludzom ratarſti grat s
wetſha wot wody ſobu wſaty. Tejs mlyny nad tam-
niczej rječku Metawje ſu s džiela ſpomalane, s džiela
pak wulzy wobſchodziſene, a luki a ſahrody na wobje-
maj brjohomaj ſpomineneje rječki ſu njekotre hodžtiny
daloko s wulzim nerjadem toſce ſaneſene.

* W nastupanju ſemjerjenja, fotrej 20. mjerza

w Mendozy, w poſonskej Ameriqy, biesche, piſaja tam-
niche nowiny: „Semjerjenje bje weſor we 8 hodži-
nach a ſemja ſarža hnydom tak hylne, ſo nichtón khwile
nemjeſeſe, ſ khjeze won wuceſknyz a wſchitzu wobhy-
derjo, kotisj bjechu nutſka, buchu ſaraženi abo ſobypneni.
Wſchitl khjeze a wſchitl jykwje bes wumſacjia ſu ſpo-
walene a w poſleniſtich je teho dla wele ludzi wo
žiwenje pschischko, dokelj bjechu tam runje ſ weſornej
Božeſ ſtužbi ſhromadzeni. Wot 100 parſchonow, ſiž
w jaſtwie ſedzachu, je jich 92, a wot 132 klóſchirſtſich
knežnow je jich 110 wo žiwenje pschischko a wet
wſchitlich duchownych ſu jenož 4 živi. Wſcho do
hromady je tam nimalie 12,000 cjlonekow žiwenje
ſhubito. — Zyle ſemjerjenje traſeſe jenož ledy 1 mi-
nutu a bjeſchtaj dwaj ſtokaj, jedyn wot weſzora ſ ranju a drugi hnydom ſa nim wot połnozy ſ polonju.
Semja ſo tak hylne hnu, ſo ludjo, ſiž bjechu wonka,
na nohomaj ſtejo wofacj nemžachu, ale ſ ſemi pa-
nyczhu, a proč, kotryž ſo ſbjehny, bje tak wulſi, ſo
khwilu ničjo widžecj nebeſe.

Kak

Hans Depla

*

Mots Tunka

* * *

ro zom

w ořitaj

a

ludži pódla

škréjetaj.

* * *

Mots Tunka. Hanžo, nejšy dha ničo ſkyschal,
hacj ſu na ſipſkej maſy kožuchi w placjifne horje ſchli?

Hanž Depla. Schto dha to tebe ſtara?

M. T. Me runje niz, ale mojeho ſuſoda cžim
bôle; pschetož tón čže ſebi na Michała nowy kožuch ſupicj
a boji ſo, ſo budža lietuschi naſymski hermant jara drohe.

H. D. Ale cžoho dla dyrbjale lietſa drožſche bjeſ,
dyhlí druhe lieta?

M. T. Dokelj budže ſo jich lietſa do Jana hi-
ſeſe wele roſtořhacj, jeli ſkoro cžoplishe wedro nedo-
ſtanemh.

H. D. Haj tak; to ma twój ſuſod prawje!

Spěwy.

N a l j e c z o.

Precz syma je, precz se snyjehom,
W połnozg ma swoj czemny dom.
Bóh reñh: Syma, swoj pucz bgi,
Czgu poßlacz njetk czas czoplisczy.
Sso bojo słoneczka czopleho
Je hahala precz dalofo.
Duż ptaczyki, jedyn po druhim,
Sso pschiszy s hlokom wschelatim.
A nam pschindze syba, kwiiza,
A schlowronczyk, schkorz a droshna.
A nam pschindze košak, pozpula,
Też czichy Michał, lastoječka.
Kral spjewarjow bes ptaczykami,
Knes szlobotk, też nemelczi.
Haj, njetk je luba ptacjina
Na honach, w ljezach weſela.
Sso ljeſ a luſa, sahroba
Je kwaſhnu draſtu woblekla.
Ta draſta, ta je ſelena,
Se wſchelikm ſejenjom pschena.
Ja newjem nicžo reniſche,
Hac̄ kwejki, róže, lilije.
Tak rjaný Salomon był nej
We swojej pschhe kralowſſej.
So naljeczko t nam pschiwedk ſh,
Dział tebi, Bojo, spjewamh.

Mežrh.

Hudančka.

20.

Mi rjane mjeſto snate je,
Ma wobhlenja ſelene,
A wſchelke, male, wilke ſu
A durjow žanhych nimaju.

A haſh te tak kſchiwje du,
Sso tak a hinaſ ſawinu;
To pak jow nicžo newadži,
Pucz ſwinentj je reniſchi.
A wele jich tu pschebhywa,
Też foždy swoj dom lubo ma;
To ſjawnje ſ teho widžimy,
So foždy spjewa weſoły.

(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje ſ č. 20.

19. Ręklieb,

Cyrkwińskie powjesče.

Krčenij:

Michałska cyrkę: Jan August, Jana Schönbelda, żynoſcjerja we Wulkim Weſlowje, ſ. — Ernst Pawoł, Hana Madleny Sterzelez pod hrodom nem. ſ. — Hana Wtarja, Jana Schcjepanka, wobčerja w Delnej Linje, dž.

Podjanska cyrkę: Hana, Jana Scholty, wobydlerja w Dziejnekezach, dž. — Maria Helena, Jana Augusta Gudy, tublerja w Dziejnekezach, dž.

Zemrjeći:

Dzień 8. meje: Maria Madlena, L. H. Gladys, korezmaria w Brzesowie, dž., 4 l. — 9., Wylem Ernst, Michała Woſtola, wulkosahrodnika w Jeńkezach, ſ., 2 l. — Hana Kryſtiana Krawzowa, wobydlerka pod hrodom, 32 l. — 10., Ernst Wylem, Korle Augusta Kieſlita, wobydlerja ra Szokolzy, ſ., 6 n. — 11., Hana rodz. Scholcji, Handrija Probst, sahrodnika w Dalizach, mandzelska, 61 l. — Jan Gruhl, wumenka w Bobolzach, 70 l. — 12. Madlena Augusta, Jarza Nedza, wulkosahrodnika w Jeńkezach dž., 1 l. 4 m.

Čahi sakskoſlezynskeje železnicy z budyskeho dworniſća.

Do Shorelza: rano 7 h. 51 m.; dopołnia 11 h. 40 m.; popołnju 3 h. 12 m.; wieczor 6 h. 23 m.; wieczor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 35 m.; dopołnia 9 h. 11 m.; pschywołnju 12 h. 50 m.; popołnju 3 h. 55 m.; wieczor 7 h. 38 m.; w noz̄y 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 17. meje. 1 Louiſd'or 5 toſter 12 ngl. 5½ np.; 1 połnowažazg czerwony ſloty abo dukat 3 tol. 3 ngl. 8¼ np.; wienske bankowki 71.

Płaćizna źitow a produktow w Budyſinje

18. meje 1861.

D o w o z: 5161 kórcow.	Płaćizna w pferēzku na wikach,				na bursy,	
	wyšsa,	niz̄sa,	ſrzedzna	najwyšsa	najnižsa.	
Pscheniza	tl. ngl np.	tl. ngl np.	tl. ngl np.	6 12	5	6
Rožka	6 15	5 20	6 5	4 7	5	4 5
Secjmen	4	3 20	3 25	3	5	3
Wowl	3 5	2 25	3	2	2	2
Hořč	2 2	5 1 25	2	4 20	5	
Woka	5			3 20	4	3 20
Rjepik	4					
Dohy	6 25			6 20		
Hedvajch	4 20			4 15		
Bjerny	1 2	5		1		
Hana butry		19	17	18		
Kopa złomy	5			4 20		
Sent. pyna	1			25		

Nawěšnik.

W o s j e w e n j e.

Każ je wot wyżoleje kral. krajskiej direkcyje tudy na wschitkich herbskich evangelistich k. duchownych woszehita, Budarjowym wopomnik a sbieranje dobrowolnych peneynych pschinostek fa njem nastupaza wukasnia wuszyła, tak je też nietko tudemne wyżokodostojne katholiske konfessorstwo na tačantstwie wschitkim katholiskim k. duchownym w herbskich woszadach swojeje diözehy w konfessorialnej kurrendze wot 29. ha-perleje t. l. zyle podobnu połasniu dalo. Konfessorstwo je jim w tej samej bes druhim też dobrociwje poruczilo, so bych uwerkowe prjödkwacze a jeho wutwedenje, tak wele hacj možno, podperali, sbieranje dobrowolnych peneynych pschinostek szobi na ho wsali a wobstarali a wschje tak dostate dary a nasbjetane penes y wuberkej pschipostali.

Wuberk nadzija ho s dowjerenjom, so też budzeja ejile kneža runje kaž jich evangelisz y bratsja ho po wuberkowym prjödkwaczu luboscziwje horje bracz, ho teho sameho jimac, swojim woszadom wuberkowe prjödkwacze na prawym mjesecze a pschi prawej składnosći i nawedzenju dacz a roslascz, nebo Budarja a jeho wulke saſluzby wo herbski lud, wo woszad y a gmejny pschihodniye wopominac, swojim woszadnym wuberkowe prjödkwacze a jeho wutwedenje na wutrobu potozic, jich i składowaniu dobrowolnych peneynych darow fa Budarjowy wopomnik napominac a wo pschinostek proſycz, tute dobrociwje na ho bracz a sbierac a na to wschitke tajke nahromadzene penes y na wuberk wotwescz.

Wuberk je jim, kaž wschitkim evangelistim k. duchownym fa wschu jich luboscz, prou a wobstaranie, kotrež smjejeja, hizom do predy najpodwolnischho a w połnym poczesczowanju hacj na najbole dzakominy.

W Budyschinje, 18. meje 1861.

Wuberk fa Budarjowy wopomnik.

K. K. priv. Assikurazioni Generali w Triescze

sawjesczenja na pschedmety wschitkich družinow psche wohē horjebere, tak derje w mjestach, kaž na wsach, pod zpłlowanej a złomianej třeſci, tak też na ratařské pólne pody w brózniach a fajmach.

Policz a farunanja schody placza ho po pruskim courantu, prämije su twerde a tune.

Sarucjenski fonds towarzstwa: 16 millionow schesnakow ſlebora.

J. G. Richter, na mjažowym torhosćju,
wolfszny agent fa Budyschina wokolnosćz.

Barlinske wohensawjesczaze towarzstwo.

Saložene 1812.

Sakladny kapital 2 miliony naj tolef.

Tuto hizom 46 ljet wobstejaze towarzstwo bere sawjesczenja psche wohnjowu schkodu horje po nissich, ale twerdyh prämijach, hdež sawjesczeni ženje nicžo dopłaczowacj netreba.

Sawjesczenja wobstara a wschje wułożewania dawa

W Budyschinje.

J. C. Smoler, wudawať Serb. Now.,
agent barlinskeho wohensawjesczazego towarzstwa.

Ja pytam duschnego herbskeho hōlczeza, kij by pola me wuczomnik był. Wón dyrbi byc̄ swjerny, pilny a sprawný a dyrbi ho wschitlich kžow paſcz. Ja chazu jeho segerniſki kumscht (čzajznikarstwo) hacj najdospołnischho nauczicj a wón smjeje ho jara dobro, wofstaneli pjełny a duschny.

A. Scholta na žitnych wilach
w khjezi kneſa Schlemmera, žitnego wažnika.

Wupschedan.

So bych wurumował, pschedawam tunischo, hacj kym sam kūpił, wschelake sanki, banty, ſchruby, woknowe wobitki a teho runja wiezły.

Wilh. Hammer pod radnej khježu.

20 grótoowych žitnych palenz, zygary w kistach a jenotsliwe, 25 po 1 nsl. tunischo, dobry khosej, zokor a forenje pschedawa stanje čerstwe. **L. Eccius** s napschęca kaserň. Saſopschedawarjo dostanu wscho jara tunjo.

Nigaske krónske symentne lane symjo pschedawa Herrmann Danckhoff.

— Dr. Beringuera aromatiski krónski duš (Kronengeist) (Quintessenz d'Eau de Cologne) — wuberneje dobroscje — niz jeno jako krafna wonjaza a myjenja woda, ale tež jako witanj podperanski frjedk, kotryž mož živenga wubudža a pošylnja; a originalna bleſčka po $12\frac{1}{2}$ nsl.

 Dr. Beringuera selokorenjowy woli

hromadu festajany s najmanischich roſlinowych a woliowych wutkow, k sdžerženju a poreniſchenju hłownych a brodowych wloſkow; a originalna bleſčka po $7\frac{1}{2}$ nsl.

Tuteju, wchudžom wulke napraschowanje wubudžazeju nowoscjow je w kóždym mjesce jenož jedyn sklad, božej bo tež wobſcherne roſpokasanja darmo dadža:

sa Budyschin ma pschedawanie jenož

C. Pescheck, coiffeur na bohatej haſſy.

Bratrow Leder'ez balsamiske semskowrechowolowe mydlo, jako woſebje mile a poerischaze ſpoſnate, a fruch po 3 nsl., 4 kr. w 1 pakcji 10 nsl., stajnuje woprawdijte pschedawa

K. Pescheck, coiffeur.

Žiwnoscj na pschedanu.

W Schjeńz pola Rakez je žiwnoscj czo. 9, bes wumenka, s njehdze 20 körzami ležomnoscjom, bes kotrym iž ho khjetro wulke törfnischco namaka, sa 1000 tl. na pschedan a može ho s naplačzenjom 500 tl. hnydom horyebracj. Wscho dalshe je pola wobſedjerja tam ſhonicj.

Aukzia de ſkow.

Ssredu 29. tuteho mjeſaza depočnja 10 hodžinach budje ho 12 kop ſchpundowanskich, thſcherſkich a ſabijenskich deſkow, 27 dwajzolowych cđiſtich a jadriwych ſotlow a džielba schwortow na kuble czo. 1 w Myschezach sa hotowe penesj na pschedadžowanje pschedawacj.

Krejowat

(Blutstein),

sa ſkarjow k ſmužlowanju na granit, doſtach ſaſo a pschedawam jen najtunischo.

J. G. F. Niecksch.

Rameitowhlowy mas, cement,
gyps, wele družinow hordzi a periczkowych ſchystow
pschedawa

J. G. F. Niecksch.

Grošowe broſtkaramellje

najſlepſhi frjedk k wotſtronenu laſchela a k položenju dyhanja, kaž tež k ſwarnowanju psche dyhawoszej pschi ſafymnenju w ſymnym czaſu.

Na Budyschin a woſeknoſcje w hrodowskej haptuzi knesa M. Jäſzinga kóždy czaſ na pschedan.

Eduard Groš w Wróžlawju.

Jedyn róly po hōnč može hnydom ſlužbu doſtacj. Hđe? to je ſhonicj we wudutwartni Serbſkich Nowinow.

Khwalobnje ſnaty a psches ſwoje hojaze ſkutočowanje dopokasany bróſtſyrop je ſaſo i doſtacju w hrodowskej haptuzi w Budyschinje.

So mam njecko ſaſo wulki wuberk bjełych, żoltych, ſelenich, cjerwennych, brunnych, czornych a hifcze wſchelakich druhich barbow, ſuchich a hotowych we woliu rybowanych, a ſo ſu pola me wſchitke družiny laka, ſiccatif, terpentinowych woli, makowych woli a lanowoliowych ſirniſ ſ doſtacju, to ſ tutym najpodwolniſcho woſejewuju.

J. G. F. Niecksch.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tuton, ſe starodawnych czaſow dopokasany, ſ najlepſich ſelow a korenjow pschihotowanym pólver, po jenej abo po dwjemaj hizomaj wſchednje kruwom abo wozram na prjenju pižu naſypanym, pschiſporja wobžernoscj, pložgi wele mloka a ſadžewa jeho woliſnenje. Pakcik placi 4 nsl. a je k doſtacju w

hrodowskej haptuzi w Budyschinje.

Wjazorym thſcherjam, kotriž ho pola me po ſilbererzom (Silbererz) ſa woſomniſti na rowach napraschowach, dawam ſ tutym k naſwetzenju, ſo ſhim ſebi jen pschiſneſ ſaſ a ſon ſamh njecko najtunischo pschedawam.

W Budyschinje na ſerbſkej haſſy.

J. G. F. Niecksch.

Barb y wſchitkich družinow, ſuche a rybowane, ſ barbenju woſow a móblow pschedawa tunjo

J. G. F. Niecksch.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedaš,
placi so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kózde číslo płaći 6 np.
Štwórtlétta předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Cílo 22.

1. junija.

Lěto 1861.

Wopříječe: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budětež. S Délnej Hórk. S Šjelžy. S Pjeszež. S Wojerež. S Eufka. S Lémischowa. — Sudnische dopisy. — Hudančjo we wobraru. — Přilopk. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwiniske powjesče. — Čahi sakskošlezynskeje železnice a t. d. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Jeho majestoscí kral Jan chze blijschi
tydženj njehdže 6—8 dnjow po mjestach, po rječniſčezu
Muldž ležazých, pučowacj a bes druhim Waldheim,
Haynichen, Frankenberg, Mittweidu, Ročsburg, Penig,
Kochlitz, Kolditz, Leisnig a t. d. wophtacj. — W Mi-
ſchenu bu 28. meje sakladny lameň i nowej porzelano-
wej fabriky položeny. Hac̄ dotal so fabrika w tam-
niſkim kralowſkim hrodze namakaſhe, ale dokež tón
psches to jara ſčkodu cjerpeſche, dha bu wobſanknene,
nowu fabriku wožebje twarieč. — Brjenja komora je
budget ministerſtwa finanzow wuradžila. Druha komora
jednashe bes druhim dla jeneje petiziſe, nabožniſku pschi-
ſahu wuczerjow nastupazeje. Namet Dr. Hertela, „so
by wyschnosę pschi postajenju wuczerjow pschi wyschich
ſkulach reformitſkim křesćijanam w tych padach, hdzej
to wjeruwuſnacje dopuſczeſi, nabožniſku pschiſahu ſpusch-
ejka“ bu i wetschinu hloſow pschiſath. Dale je druha
komora pschemjenenie datokow wot runklizoweho zolora a
njeſotre naſežnoſcie zivilneho ſakonja wuradiomala.

Pruž. W druhé komorje hisčeje dla wudawkow sa
wojsko jednaja a ſda so, so chzedža je pschiſwolicz, hac̄ runje
njeſotryžkuliž ſapožlanz wotre ſkowa pschičiwo nim ryeži.
— Mandželska prynza Körle je na masry ſchorila. —
Kral so pecža w ſapoczaiku junija do Kralowza (Rö-
nigsberg) poda, so by ſebi tam holdowacj dal. — W
Varlinje cjerereſhe njeſotre dny ſa ſobu wſchelaki ne-
wuchny lud, bes nim pak tež derje ſdrasčeni mužojo,
na njeſotryž torhosčezach wulku haru a wužmjeſchachu
poliziu, tak so dyrbesje ſo ſtončenje wotre pschičiwo
nemjernikam ſakrožicj. Tačo bjechu jich tójskto jatých
wſali, bu ſaſo mjer a poſoj. — Wondanjo mjeſeſtaj
generaladjutant Manteuffel a ſudniſli radžicel Trossen
w Varlinje duell, pschi kotrymž bu poſleſtihi do ruky
tjeleny.

Raſuž. Kommandant rakuskeho wojska we Wu-
herſkej, weter Vichtenstein, bjeſhe wondanjo pola kře-
žora we Winje a je pecža woſkruczał, ſo ma wojska

dofej i podežiſčenju wſchego nemjera, kotryž by njehdže
we Wuherſkej wudhyricj móhle. W tutym kraju njetko
tam a ſem dawki ſ pomozu wojska ſbjeraſa, pschetož
we wſchelakich mjestach nočzedža žane dawacj, prajíž,
ſo to netrebaja, dokež je wuherſki ſejm hisčeje pschi-
ſwoliš neje, kaž je to stare wuherſke prawo. (Wjerno
je, ſo je wuherſki kraj hač do ljeta 1849 tajke prawo
mjeł, ale potom to ſamo psches revoluziu ſhubil a hdž
je křejor Wuherſkim w nowiſkim čaſhu wſchelake stare
prawa wrócił, dha tola to niz, ſo by wot wuherſkeho
ſejma wotvízovało, dawki ſa Wuherſkich poſtaſecj. Wo
to ſo hisčeje ſ zyka neje jednacj poczało a duž ſo ſamo
roſemi, ſo dyrbja ſo krajneho porjadka dla dawki tač
doſho po starym waschnju dawacj.) Speciálnym dawki-
dawarjam ſo husto hubenje dže, pschetož ſ kóždym dnjom
jim wjaz wojakow do kwartery poſczielu, hac̄ na poſledku
ſapkaſja. Stalo je ſo, ſo tón a drugi predy poſcziel
neje, hac̄ neje 50 wojakow w ſwojim wobhdenju ležo
mjeł. — Dokež křejorsky ſaſtojuñiž we Wuherſkej w
nowiſkim čaſhu njehdže žamu ſepetu wjaz nemjeſaču,
dha je jich křejor pod ſakitowanje wojska ſtajil.

Turkowſka. W Herzegowinje ſu Turkojo ſaſo
žakoſnje ſakhadželi. Wondanjo nadpanychu woni wež
Bitelizu, hodžinu wot Gazka, a jako bjechu ja wurubili,
ſapalichu ju a ſmetachu křesćijanske džecči, kotrež bjechu
ſpopadali, do plomenjow, hdzej dyrbjachu žakoſnje kónz
wſacj. Poſdžiſho dobyčhu Turkojo mjestaſko Popovo
a wurubichu je do čiſta. — Blisko Dugi ſu křesći-
jenjo 21 muži turkowſkeho wojska ſabili a jim 90 koni
wotewſali, křiž muči a druhu zyrobu ſa turkowſku twer-
diſiňu Nikſižc neſeču. — Omer-paſcha je ſ Konstan-
tinopla do Božnije pschiſijel a tamniſkim wobhdenjem
w menje ſultana wulke ſluby činił, ſo bjechu jenož ſ
mjerom ſeđili. Ale eži wobhdenjo praja, ſo jim
ſkowa niežo neſomhaja, ale jenož ſutki, a te hisčeje wot
ſultana žane i jich ſpodobanju widželi neſku. A i Omer-
paſchi woni dowjerenaſia nimaja, dokež je ſwojim čaſhu
wot křesćijanskeje vjery i muhamedanskej pschěſtupiſ.

Amerika. Pschedzyda syweroamerikanskeje unije je wschitkim knežestwam i na wobudzenju dał, so bje won se wscieł mozu pschedzywo rospanenju unije dżelacz a so budze kózdeho sa nepsciezela dżerječ, kiz by amerikanskim wotpanenym krajam na njekiske waschnje i pomozh bječ chył. — Wulka liczba južnych pschistawow (Hafen) je hizom wot wojnich kódzow unije woblehnnych a w bjehu blízzych schyrjoch nedzel budza wschitke pschistawow blokowane, tak so budze wscieł pschedupstwo wotpanenych krajow, kotrež s wukrajom maja, zyle sa haczone. — To, so su wotpanene kraje wobsanknyli, so jich wobydlerjo niczo placieč netrebaja, schtož su wobydlerjam unije winoječi, je pola tych žałosnje sku frej načiniko, a njekotryžkuliž, kiz bjeſe predy liwki a symny, je so njek sahorik a skutkuje wschomóznie sa to, so by so pschedzywo wotpanenym krajam sfere ljepe wojnicy sakrocžito. — S Harburga nedalo ko Hamburga pišaja: S poſlenej parolodžu, kotaž w thicke dnjach s Ameriki pschijedje, je 364 Njemcow do Hamburga pschischko, kotsiž su so wscieł s Ameriki do swojego predawscheho wózueho kraja wróciли. Woni powedachu, so so jich hisczeče wele wjaz wróci, dokelž so jim wojerszy skuzieč nochze; pschetož w Ameriky dyrbi njeklo kózdy hospodač, jeli hisczeče 45 ljet stary neje, a kózdy dorosczeny mleženj pod brón stupieč a na wójnu czahneč, kotaž budze naſskere jara krawna a surowa. Tež powedachu woni, so so wscieł pschedupstwo haczi a wikowanje niždze wjaz neidze a so w fabrikach żane dżelo wjaz neje, dokelž su s wetscha wschitke dżelacz sastake.

Franzofski. Bes franzowskimi, tak menowanymi swobodnymi mureremi (kotsiž pak žani murerjo nejsu, ale towarzstwo mužow wschelakego powokania a husto najwyscheho fastojsnwa) stej dwie stronje, menujž jena demokratikorevoluzionarna a druga bôle konserwatyva. Tuczi swobodni murerjo maja w swoim towarzstwie wschelakich fastojsnikow, kotsiž so wot ſobustawow towarzstwa na wjeste ljeta wuswolija. Najwyschi fastojsnik rjeka wulkomischtro a hacž dotal prynz Murat tuto wulkomischtro fastejeſche. Pschedzywo tutemu bje so se stronu demokratycznych ſobustawow w nowischem časzu wjesta nelubocž pokasowacž poczaka, dokelž bje won pschedzywo nowemu italskemu kraestwu psches weschelake pišma nepsciezelszny wustupowač, a bje widzeč, so budze po minenju Muratoweho wulkomischtroſtwa znadz njechtón druhi sa wulkomischtro wuswoleny. Po prawym mjeſeſche so nowe wuswolenje tuteho najwyscheho fastojsnika w mjeſaozu meji stacž, ale prynz Murat nebie nowu wobru wupišał, dokelž bje ſhonil, so chzedža prynza Napoleona (khežoroweho wuja) na jeho mjesto wuswolicž. Duž ſhromadžiku so swobodni murerjo bes jeho pschitajne a wuswolichu tež wo prawdze prhuza Napoleona s wulkej wetschinu sa wulkomischtro. Murat

pschedzywo temu protestowasche a na jeho namet je khežor, kotrež so tajke demokratitwo tež nelubi, dalsche ſhromadžišnij swobodnych murerjow na tsi mjeſazh ſakafal. To pał je tym jara do noſa ſajjeko a budze prynz Napoleon po minenju tuthch tſioch mjeſazow wjeſeje hisczeče s wetschej wetschinu sa wulkomischtro wuswoleny. — Kózde, kotrež maja franzowſte, w Syrii stejaze, wójsko domoſi pschewesč, ſu hizom do Syrii wotliete.

Italia. W Milandje (Mailand) je lud haru hnał, dokelž bje tamniſki arzbiskopski vikar duchownym ſakafal, w zyrlwach kherlusch „Eje, Božo, kwalimy“ ſpiewacž. Djen 2. meje budze menujž i cjeſczi nowoſatoženego italskego kraestwa po wscieł Italii pschitn ſwedžen a dyrbi so tuion tež zyrlwach wobenč a so ſpominenj kherlusch i dželbranjom zyłego duchownſtwa w zyrlwi ſpiewacž. Bamž Pius IX. je pał pschedzywo nowemu italskemu kraestwu protestirował a duž je so milanski arzbiskopski vikar Caccia tež na to waschnje pschedzywo nemu wuprajecž chył, so je horka ſpominenu ſakafnu na duchownſtwa milanskego arzbiskopſtwa wudal. Ale jako bje lud to ſhonil, pocza so žałosnje na neho ſlobicž, a pschedzyje cžrijoda nemdrych człowekow do zyrlwie na neho, hdyż budzichu jeho ſakkoli, jeli budzische ſbožomije neceſtne. Dokelž bje jim w zyrlwi wuschoł, dha cjeſnechu potom i jeho wobydlenju, hdyż so nnts ſamachu, ale po barmo, pschetož dobri pschedzylo bjechu jenni hizom i mjeſta pomhalo. K spokojenju luda su potom ſawostate ſobustawow vikariata wosjewili, so ma so duchownſtvo na ſpominenym ſwedženju wobdzicž. Wysche vikara su tež ſchyrjo wýbóż duchowni psched ſudowym hnjetowm s Milana wotencž dyrbeli. — S Roma je petizia ſ woszewnym poſezſtowom na khežora Napoleona poſkana, w kotrež so won wo to proſh, so by borsy wójsko s Roma wotwołač, drugu petiziū su pał na Vittora Emanuela poſkali i tej proſtwinu, so by won potom pschischko a Rom wobhadźil. Bamžowa móz je w Romje w tu khyliu tak głąba, so neje pschedzywo tajkimaj petiziomaj niczo cžinicž móhla, hacž runje bjechu czi w nowinach ſ menom menowani, kiz ju do Parisa a do Turina poneſu.

Ružowſka. Komisija, kotaž je pschedytač mjeſa, hacž ſu czi, kotsiž buchu psched njekotrym čażom we Warszawje wot wojałow ſajeczi, winowaczi abo niz, je wuswoljka, so su newinowaczi, dokelž so jim žana druga wina pschizipiecz nehodži, hacž ſu wczipni byli, ale ſo na žanym ſbjęžku wobdzisili nejsu. Komisija je teho dla namet ſtajka, so bjechu ſo ſ jefta wuswolicž. — Khežor Alexander je pschitaj, so ma robota w Pólskej hacž do 1. oktobra teho ljeta ſpanieč a ſo ma ſo hacž do tuteho čaża wujednacž, ſchto budza dotalni burſa potom wot ſwojich robohswobodnych ležomnosćow renty dwacž dyrbecž. — Khežor je nemeth, i nowoſrjabowanju

Pólskeje we Warszawie wuabżene a jemu wot radžicze-
low Platanowa a Karnizleho do Petersburga pschineżene,
sa dobre spośnał a podpiął. — We wschelakich russich
krainach je bes burami hara wubryka, dokelż sakonej,
kij newołniwo (leibeigensta) szczeri, dorosmili nebjechu.
Też namataču so stóznizh, kózjich i sjeżkarstwu wa-
bjachu. Tak pschinidze jedny čłowek do kasańskieje krajinu
a wudawaſche, so je won khežor Alexander a so dyrb
psched semjanami cžielacj, dokelż su čji se sahnaczom ne-
wołniſtwa jara nespokojni. Won proszecze potom burow,
so býchu jemu pschecziwo semjanam pomhalu, a hnydom
so tež burja se 17 wšom pschiwachu, so býchu, po ſwojim
mjenenju, ſwojego khežora ſallitali. Ton wopacžny khe-
žor čžyšče potom tutych ludzi pschecziwo wschelakim sem-
jankim hrodam weszcz, najskere teho dla, so by je wuru-
bił, ale predy hacj tak dasoko pschinibje, pschiczeje wójsko,
kotrež ſawedzenych burow domoj wuhna, ſawednika pak
ſatſeli.

Ze Serbow.

S Budę ſez. Kaž ſmy ſ Nowinow ſhonili,
dyrbi ſo nebo Janej Michalej Budarej na jeho rowje
tudy pschiſtojnym wopomnik ſtajicj. „Haj, woprawdzie!
wón je ſebi to ſałkužik”, — tak ſkyschimy kóz-
deho prajicj, „ſo ſo jemu tajki wopomnik ſtaj!” Tak
praji kózdy, kij nebo Budarjowe wulke ſaſkužby wo
ſerbſki narod, wo ſerbſki lud, wo ſerbſku khudžinu jeno
njeckl ſnaje. Teho dla je tež ta myſł jara dobra,
ſo dyrb ſo nebo Budarej tónle wopomnik, runje kaž
je Budarz zyky ſerbſki narod w luboſczi wopomnik a
jem u ſwoje zyke ſamōženje mikſcziwje wotkaſak, njetko
tež wot zykle ſerbſkeho luda jako ſhromadne wopokaſmo
jeho džakomnoſcze ſtajicj. To pak ſo, kaž ſo wje,
hinal ſtač nemóže, hacj ſo ſo najpredy wſchje, i ſtajenju
tajkeho pomnika, nusne penes ſches dobrowolne penežne
darh a pschinioſki po zyklach ſſerbach a bes ſſerbam
wot ſſerbów ſſakaduja, naſbjeraja a naſromadža. Tak
móže kózdy ſwoj džak pschecziwo Budarej wopokaſacj.
Daſi kózdy, kij ſamóže, njeſcht, a byloſi tež mało,
dha ſo dawa dočakacj, ſo njeſcht, hódne hromadu
pschinidze. Kózdy nech ſwoj dar po luboſczi da! A
dokelż je ta zyka wjez tak wot wutroby a pjeſneje pschi-
ſkuſhnoſcze žabana a kaſana, dha dawa ſo tež dočakacj,
ſo budzeja wſchitzy to ſpóſnacj a ſo na ſhromadnym
ſlutku ſerbſkeje luboſcze a džakomnoſcze bohacze wobdzjelicj.
Teſhoda ſekondziny a newoſlalimy ſo njeſtce wot rja-
neho ſlutka, ale dajmy a pschinioſhujmy kózdy ſwoj dar
po luboſczi a po ſamōženju, byli tež ſnadny a mały!
Daj to Bóh, ſo by wuberkowa myſł a wotpoſladanje,
kij na to dje, to mjeſtno, hđež nebo Budarjowe mućine
ſtawy ſpja a wotpoſzuja, ſ pschiſtojnym wopomnikom

wuphſhicij a wuſnamenicj, poſa wſchitkich dğbre ſpodobanje
a runje tak ſwólniwe wutroby i ſnadnemu darej ſa tónle
wopomnik namakale. Daj to Bóh! — — —

S Delneje Hórk. Nasch dróžny móſt, kij
tudy psches Sprewju wedże, je, kaž je ſnate, drewjan. Tež jeho nohi abo ſtokpy, na kótrych ſteji, ſu teho runja
drewjane, a dokelž ſu khetro podhnile a khablate byz
požake, dha dyrb móſt njetk ſamentne ſtokpy abo pod-
nohi doſtacj, a to hiſhčeje hjetſa. Teho dla ſu hižom
zyk tamny thdzen te rjane wulke a tschekane ſamenje
(quadry), kij ſu ſo ſ wotkamaneho ſidowčanskeho móſta
dobyle, wot Budyschina ſem i nam wosyli. Móſt ſant
pak wostane drewjan a budże pschichodnje jeno na ſhephich,
twerdych podnohach wotpožowacj. — Dale budža pschi
tej ſkładnoſci tež te ſtokpy wotkamane, kij kuſt dale
horje jako roſpadanki stareho ſamentneho móſta w Sprevi
ſteja, dokelž pecza racja a wodu ſadžerzuja.

S Izelz. Džielaczej ſyčtař a Kolch, kotař
buſchtaj dla ſmrcze džielacjerja Gneiſa najprjódzny do
Kameńza a potom do Budyschina wotwedzenaj, buſchtaj
wot tamniſcheho ſudniſtwa hnydom ſaſo domoj poſkłanaj,
dokelž by bóry ſidze, ſo ſtaj na Gneiſowym neſbožu
neviňowataj byſkoj.

S Pjeſkez. Džen 22. meje čžyžu tudy jedny
dub pschecjicj, kij bliſko jeneho domu ſtejſche. So by
ſichtom na dom nepanyl, ſtajichu bes neju wulke drewno
a jako ſo dub hnuč poža, wobžumy ſo to ſamo tak
neſbožomnie, ſo khežkarja Žyža tak ſtraſhnie do hlowy
prahy, ſo dyrbesche wona naſajtra wumrecj. Dwaj druej,
hajnik Juſt a jedny džielacjer, buſchtaj mene wobſchłodzenaj.
Zyž ſawoſtajſi wudowu a 6 ſyrotow.

S Wojeruz. Nasch nowy k. archidiakonus a
a mjeſchcjanſti farař bu tudy (kaž je ſo na to hižom
w cž. 19 Serb. Nowin. ſpomničko) neželu Rogate do
ſwojego dostojniſta ſapokaſany. Nano w 7 hodžinach
ſhromadžichu ſo zyrtwinski depuſirtojo, magiſtrat a
mjeſchcjanſzy ſaſtuperjo kaž tež wſchelazh druſh woſhadni
w tudomnym kralowſkim hrodze a czechnehu wot tam
pod naſedowanjom ſchyrjoch wychich ſchulſkich rjadownjow
a zykl ſ. wucjerow, nowego k. archidiakonuſu a tſjoch
k. duchownych, dženſka ſkulcowaznych, w ſwojej ſredžiſnje
mjejo, w pschinhym czahu pod ſwonienjom wſchitkich ſwonow
do renje wudebenej zyrtwje. Hrodowe wrota, zyrtwne
durje a rózki haſow hječu ſ pletwami a ſchimrjekami
pjeſnje wuphſhene, hiſhčeje reniſho by pak zytkej ſ mitka
debenia. Dokelž by k. ſuperintendent Kubiza k po-
wſchitkonnemu wobžarowanju hory, dha jeho k. farař
Stanga ſ Czorneho Kholmza ſaſtupoſwasche. Po krótkim
ranskim khejrusku ſtupi won na wotkař a ryjeſeſe
w kraſinych ſłowach wo pschifluſhnoſczech evangelskeho
prjedarja a ſapokaſa nowego k. archidiakonuſu pod ažiſtenzu
k. tudomneho diakonuſa Kopſa a k. farařa Bergana

ſ Wulſich Šdjar do jeho dostojuſtwa. Potom ſapocja ſo nedjelska Boža pkužba a djeržeshe ē. Kröhna ſwoje naſtupne předovanje po ſłówach 1 Pjetra 5, 2—4, kotrež, dokelž wot wutroby pschindže, tež wſchitkim pschitomnym ē wutrobje djesche.

Węzor powita nowego ē. archidiaconuſha tudomne ſpjeratſke towarzſto ſ wotſpiewanjom nje kotrych rjanych ſpiewow. (Po H. W.)

S Lufka. Kraſne ſteja plody na polach, kulač a ſahrodach, ē nebju horje hladajzy naſ dopomnujujo, ſo wſchitlon dobry dar ſ wyžokoscje dele pschindže. Budželi wedro dale hojicž, dha ſo bohate žnje wotčakuja. — Šandženu ſredu (29. meje) bje zyky djen tužnota wulka, ktraž docžalacj dawashe, ſo Bóh lacžnu ſemju ſkoro napowi. Psched węzoram ſo wot ranja a pôlnja tolste cijemnite mrócné ē nam pschihna. Wjetr móznie hwiſdajo ſ deſchczom pschewodžany ſhibowashe ſchtomu a ſeliny ē ſemi, ktraž lacžna ſhýchuj, mity deſchcz wotčakowashe a deſchcz ju wotſhewi we wulſich krepelač dele padajo. Niewedro hrožeshe, ſ poſhmurených mróčelow ſapajo, naſ žakoſnie do stracha ſtajicž, ale Bóh luby knes wſho bes ſchłody nimo hič da. P—cž.

S Lem iſchowa. Šandženu pónđelu popočnju ſta ſo tudy to neſbože, ſo ſo na murerja Handrija Granicha ſ Brjeſhny, jako wón w tudomnym Dreflež mlynje murjowashe, kruch murje wali a jeho tak jara wobſchłodži, ſo dyrbęſhe, hdyž biechu jeho domoj dowieſli, hſchęce tón ſamy djen wumrecž. Wón bje 45 ljet ſtary a ſawoſtajſi wudowu a 5 džieci.

Sudniſke dopisy.

Wot wokreſneho ſuda w Budyschinje buchu ſa-
ſudjeni a) 16. haperleje Hana Juliana Bergerowa ſe Schumborna newjernejce pschihahi dla do 2 ljet 2 dnjow arbeitshauſa; b) 30. hap. Jan Wenka ſ Domswalda padučiſtwa dla do $4\frac{1}{2}$ mjeſazneho jaſtwa; c) 3. meje Bedrich August Kelož ſ Pluſhnič, dokelž bje wumenlačku Schramowu tam wſchelało wobkranč, do 7 mjeſazow arbeitshauſa; d) 10. meje zgaryczineř Pjetr Kapla ſ Maleho Woſyka nepožciwosće dla do 2 mjeſazow jaſtwa; e) 14. meje zgarybzjekar Bedrich August Koch ſ Delneje Steinu poſta Viſlopiž padučiſtwa dla do 7 mjeſazow arbeitshauſa; f) 12. mjerza džielacjek Jan Kiecžka ſ Brjemenja abo Maleho Vorschče, dokelž bje jedyn czaſnik kranč, do 1 ljeta arbeitshauſa; g) 24. meje ſukelnik Bedrich August Müller ſ Kameniza a tkaž Korla August Gebauer ſ Seifhennersdorſa dla naſchty-
lania ē padučiſtwa, wobſchłodženja zuseho ſwójsztwa a ſpecjenja tamny do 11 ljet 1 dnia, tutou do 5 l. 6 m. 2 dnjow zuchthauſa; Ernestina Paulina roſwjerowana Rothmanowa ſ Wernarez dla partikowanja a nepož-

ciwosće do 6 nedjel 2 dnjow; hotry Hana Wyhelimina, Khrystiana a Kortina Kychtarez ſ Wernarez dla parti-
kowanja prjenja do 6, druhej dwie kóžda do 1 dnia, kaž tež tkaž Jan Khrystof Hänsel ſ Wolbramož do 1 dnia jaſtwa; a h) 28. meje bierz Hohmann ſ ſkins-
borka nepožciwosće dla do 3 mjeſazow jaſtwa.

Sudanežko we wobraſu.

NB. Pucznik ma ſerbſke napiſmo, hacž runje ſo hewal ſa Sſerbow w Sſerbach hſchęce žane taſke puczniki neſtajeja.

Přílopk.

* W Kleiſermutu poſta Koſbitza wudvri w noži ē. 23. meje w Griftchez konemu wohen a pschewobročiſt wſchilke twarenja tuteho ſubka do procha a popeka. Tež ſpali ſo 78 wozow, 24 ſehnjatow, 9 hoſadow, 8 ſwini, 113 kózow ſita a wele ſkomy a hyňa, kaž tež nimale wſcha domiſaza naboba.

* Kraſne ſtawy ſaſteho hornolužiſteho markhra-
binſtwa ſu ſobuſtawam Hempelez ſwóſby w Hornym Kumwaldze teho dla, dokelž ſu ſe ſrachom ſamňeho ſiwenja dweju Pürschiz bratrow ſ Beſerez, ktraž bje-
ſchtaſi jich dom nadpanyloſi, pschi ſrachneſi bitwje ſajeli a tak tamnu zylu woklońoſež wot dweju ſaſalkieu ſkóſtni-
kow wotſwobodžili, myto wot 150 ll. ſpožiſili.

* W Dippoldiſwaldze je mynūl pſtruhi (foreſtu) popanyk, ktraž je 1 kohč 6 žolow dolha a $6\frac{1}{2}$ žola wypoſka. Na hřibecje je $4\frac{1}{2}$ žola ſcheroka.

* Na horſe Dybiu bliſto Žitawę bu ſandženu pónđelu pschi rjanym wedrje a w pschitomnoſiſt inno-
hich lubiž nebo ſitawſtemu archidiaconej Dr. Peſchek ſaſko tajſemu, kij je plnje ſtawſny ſwojeſe domowinę a Dybina napiſat, pſelny broncowy pomnik ſtaſeny.

* Rješnik Christoph s Altebersbacha vyrbesche 21. meje teho dla nahle wumreči, dokelž bje tón ſamý džen 6 kanow palenza wupit.

* W Draždjanach padje 26. meje 5ljetna holejka s jeneje kóđe do Žobja a fatepi ſo tam.

* Dalo 25. meje čjaj na želesniž nimo Kónigſteina i a ſjedjeſche, čjifny ſo truhařski pomožnik H. ſe Spremberga ſamowólne na ſchjeny a koleša jemu hnydom hlowu a nohi wotrieſnychu, tak ſo bje won na mjeſeće morwy.

* Mjeſtaſchko Unzmark w Schyrſkej je ſo w nožy 17. meje hac̄ do 6 domow wotpaltlo. Macinenu ſchodusu wobliſuju paſches 200,000 ſchjeſnakow. Woſom člowekow je w plomenjach ſrudnu ſmerci namakalo.

* Na dwórnichęzu w Straßburgu ejeſny wonbanjo jedyn wuherski woł, wſchitko ſpawalejo, ſchtož ſo jemu napsheciwesche a bjejeſche na bliſke pola. Tam wuhlaba won eja, ſtotrjž ſo po želesniž i dwórnichęzu bliſeſche, wróči ſo teho dla na koliju a ejjerſeſche lokomotivo napsheciw, ſtotrjž tež tak ſatraschnje hromadu praſny, ſo woł vriek maschiny, ſe želesneho blacha čineny, ſe ſivojina rohomai pſcheraj, ale hnydom powali jeho pufer pod koleša, kotrež jemu na mjeſeće ſeho twerbu hlowu wotrieſnychu.

* W Kołwaszy bu wónbanjo jedyn južny ſkaženy poš ſaiſieley. Š wotſal je był a hac̄ ſnadž je hdje druhdje pſy ſluſat, neje ſnate.

* Wónbanjo je ſo w Berlinje ſena pjefta, mloba holejka, džowka ſamozjtych ſtarſich, ſenym murom wjerowacj daka.

* Š Ameriki piſaja, ſo chze wójsko wotpantenych kraju w bliſchim ejaſu na Washington, hlowne mjeſto unije, ezahtycej a ſe woblehnycej. Davis, pſchedbyda wotpantenych kraju, chze tuto wójsko ſam kommandirowanacj.

* Čjeste mjeſto Trutnow ſe ſo 28. meje nimale zjle wotpaltlo, pſchetož plomenja ſu 127 domſtich a 70 pôdlanskich twarenjow ſahubile. Spalile ſu ſo bes druhim tež zyrkej, fara, hamt, jaſtwo, radna khejja a zkonifivo. Ludžo wo živenje pſchischi nejſu.

* Franzowska akademia je čjeſne myto, ſa naſljepſche franzowſku knihu wuſtajene a njehdje 3800 tl. wunoſchaze, wučenemu Thiers'ej ſa jeho „ſtawiſny franzowskeho khejorſta” pſchipraſika.

* Gubernator pôlſkeho kraleſtva, weſtch Gorc jaſlow, že ejeſzy ſhorik a bje khwili tak ſlaby, ſo ſebi myſlachu, ſo bôrſy wumre, woſhebe dokelž je hýjom-71 ljet starý. Poſdlichu bu ſaſo ſlepé ſ nim, ale dokelž je jara ſlaby, dha je general Merchelewicž jako jeho ſaſupnik poſtajeny, won ſam pak dosta wot khejora dowolenosći, ſwojeſte khorotowacieſte dla na jene ljetu ſe ſlužby ſtupicj.

* Š Denbjeſleje piſaja, ſo ſu ſo tam žita na polach jara poredjile. — To ſamo hodji ſo w naſtu-panju polow budyskeje woſolnoſcie prajicj, woſebeje ſu jim plodne deſhceje, kotrež ſańdjenu ſredy a ſchtwórk mjeſachmy, wubernje hoſile.

* Ita lſke wójsko bubje ſ 1. juntja ſwojneſte hotowosće na miernu nohu ſtajene, t. i. wo zjku tſecjiniu pomeniſchene.

* W nožy wot 10. i 11. meje ſu rubežniž mlynka Baumgarta w Kursdorſu (poſla Soldina w Bruskej), jeho žonu a iſt džecji, kaž tež ſlužobnu džomku ſkonzowalt. Wſchitkich pomenowanych ſu mordarjo naſtare ſabili jako ſpachu, pſchetož wſchitky buchu w ſwojich kožach morvi namakani, hac̄ jena holejka niz, kotrež bliſko duriow lejeſche. Dwie džecje hjeſhtaj rano hiſcjeje pſchi ſiwenju, wumreſtej pak bôrſy. Mordarjo ſu pſched pincu želesne ſije wupacjili a potom do kheje ſaljeſli a wot tam dale ſchl, dokelž bjechu pincyne durje neſanknene. Woni ſu wſchitke ſchinje a komody horjeſtamali, neberechu pak ničjo, hac̄ peney. Tola nejſu wſchitke namakali, pſchetož najwjaſy tych ſamych, njehdje 500 tl., lejeſche hiſcjeje w jenej ſchinii. Wſchitko, ſchtož ſu pſchimali, je wot iſch krawych rukow ſ kewju womasane. Wyschnoſcje je na doſahnjenje mordarjow 300 tl. wuſtajila a ſtaj tež dwaj čloweſki ſadjenaj, ale hac̄ ſtaj rubežniſkaj, to hiſcjeje wjeſte neje. Dwie džecje, syn a džowka, hjeſhtaj w tež nebožomnej nožy runje poſla pſchecjelſta na wopytanju a ſtej na to wſchitje žakoňnej ſmerci wuſchloj.

* W Penſyvaniji (w połnožnej Ameriqy) ſu w ſemi wulke lihwa kameniteho wuhla, ſ oſtrých tam a ſem woliž bježi, kij je na pinafin ſpodoň a ſo jara derje ſ ſwječenju trebacj hodji. To ſu helle pſched njeſotrymi ſjetami wunamakali a dokelž taſti woliž, ſtotrjž ſo be wſchitje prózy doſtawa, wobſedjeriam kamenitowuhlowych lihrow jara wulki penežny wužitk neſe, dha ſu w noviſchim ejaſu wſchubjom ſa nim ſiſedječ pocjeli. Pſchi tym bje jedyn, kij bje džieru ſ wercha ſemje do wuhloweho lihwa wercejcz dak, to ſbože mjeſ, ſo bje na taſti woliž trechť a tón bje potom ſ wulkej ſylnoſcju ſ tež džieru won bježat a temu čloweſki rjany penes wotčiſny. Duž pocjachu druſy tež džiery wercejcz a jim ſo tež mene biele radji. Iako wónbanjo w Lidionje ſaſo taſku džieru wercejachu, wali ſo na jene dobo tejſlo waliſa ſ neje, ſo won 20 ſohči wýhoko ſkafasche. Staſkim woltjom wuſtupuje pak tež wele gafa, kij ſo lohko ſapali, a dokelž ſo teho bojachu, dha buchu w bliſchim ſuſodſtwe wſchitke ſwježy a wohnje ſaſnene, hac̄ ſetyn niz, kij ſo 1200 kohči wot teho žorka namakasche. Š tym ſo pak gas ſapali a w tym ſamym woſomknenju ſtejeſche hac̄ ſ nejſu horje wſchitke plomenjach a wſchitje woliſjowe žorka ſo ſapalichu. Wſchitky ludžio w zjekl wokolnoſci pocjachu ſo paſicj, pſchetož wſchon powjetr (loſi) wokol nich bje paſazy gas a ſe jich jara wele ſrudnu ſmerci namakalo. Woltjowe žorka ſo hiſcjeje pala, a newedža, kaž ſe ſahaſnyč.

* W Chemnitzu bje šebi jena žónska do hłowy stajita, so ma swoje dwiesięcne dżecjo Božu woprowacj. Wona jemu teho dla brjuch rosrjesny a sawota potom swojego muža. Tón pak ju khjetisse rucze swaja a bježesche po lještarjow, kij w schu möžnu pomož načojichu, ale podarivo; dżecjo dyrbesche mumreč. Tu macz su do lastwa wotwiedli.

* W sakstich ruđnych horach (Erzgebirge) je swiatocznicju teko ſinjeha naſchlo, so ho hačošy ſchtomow wot neho ſamachu.

Spěwy.

Wohladajcje liliye na polu!

Matth. 6, 28.

Th rjana lilija na polu,
Schto staji tebi mi
Psched woczi ſ tajkej kraſnoſćju?
Schto cje tak wupſchi?

Ssy jaſnje bieła ſdrasczena,
Proč ſloth phſci cje,
So kraſnoſć Salomonowa
Psched tobu ſnadna je.

Boh ſe ſemje cje wuſbježe,
Cje lubje ſedžbu ma,
Hdyž wſchitko drjema, poſczele
Cji w nožu jandžela.

Tón w rožu draſtu wupſka,
Ju wjetſik ſuſchi cji,
A pruha ſlonečna nowy da
Cji blhčic bes rožemi.

Th rjana lilija na polu,
We-dwojej kraſnoſćji,
Boh poſtaſil cje ſ namanenju,
Je ſ rjanej wuczbje mi.

Na polu rjana lilija,
Wiesch, ſichto ſo ſaleži,
Prajiſch: Tež róže ſaſtara
Naſch Boh, knes naſwysch i.

Mcžrh.

Hudančka.

21. Hdyž th džesch, ja ſobu du
Sswjerniſcho, hacž pſyčki ſu,
Tola jenož pſci ſwjetle me wuſladaſch
A hdyž ſa mne pſchimach, ničo w ružu nimach.

(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje ſ č. 20.

19. Thym, kij tu ſ woþydenjom ſu,
Wſchak ludjo ptacžki rjekaju;
Duž moje mjeſto ſelene
Ničo hacž ljež bjež nemóže,

Cyrkwińskie powjeſće.

Werowanie:

Michałska cyrkej: Koſta Robert Dürlich, bjergrat a rjeſniſti miſtr, ſ Hanu Almaliu Scholcijiz ſ Zidowa. — Handrij Wiczas, kneži ſtžobník, ſ Hanu Khrystianu Schubiz ſ Sztonje Vorsdječe.

Podjanska cyrkej: Pjetr Pekar ſ Worsklez ſ Mariju Madlenu Wiczajež, khejzerku we Wulkim Wjelkowje.

Pětrowska cyrkej: Ludwig Anton Donnerhaf, bjergrat a knižicíſhernju wobſzerej w Budyschinje, ſ Henriettu Theresevnu Bertu Khejznikez.

Křečenaj:

Michałska cyrkej: Hendrich Julius, Bohuſlawa Hendricha Kühlera, kublerja w Borku, ſ.

Podjanska cyrkej: Maria, Jakuba Mjesala, kublerja w Džejnikezach, dž.

Zemrjeći:

Djeń 16. meje: Koſta Bohuſjer, Michała Kalicha, ſahrodnika w Matarezach, ſ 1 l. — 17. Madlena, Handrija Wiczasa, khejzerja na Židowje, mandžella, 60 l. — Han Karolina, Handrija Kalicha, ſahrodnika w Jeñezach, dž. 2 m.

Čabi ſaksko ſlezynſkeje železnicy z budyskeho dwórniſća.

Do Šhorela: rano 7 h. 51 m.; dopołnja 11 h. 40 m.; popołnju 3 h. 12 m.; wečor 6 h. 23 m.; wečor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Dražđan: rano 7 h. 35 m.; dopołnja 9 h. 11 m.; pſchipołnju 12 h. 50 m.; popołnju 3 h. 55 m.; wečor 7 h. 38 m.; w nožu 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 30. meje. 1 Louisd'or 5 tolery 12 nſl. $5\frac{1}{8}$ np.; 1 połnowažazý černeny ſloth abo dukat 3 tol. 3 nſl. $8\frac{1}{4}$ np.; winsse bankowi 72 $\frac{3}{4}$.

Płaćizna ſitow a produktow w Budyschinje

25. meje 1861.

Dowoz:	Płaćizna w přerézku												
	na wikach,				na bursy,								
4705 kórcow.	wyšsza.	nižsza.	sředzna	najwyšša	najnižša	wyšsza.	nižsza.	wyšsza.					
Phreniza	6	15	—	5	20	6	7	5	6	15	—	5	25
Rozka	4	2	5	3	20	4	—	—	4	5	—	4	—
Decjmen	3	5	—	2	25	3	—	—	3	5	—	3	—
Worw	2	5	—	1	25	2	—	—	2	5	—	2	—
Hróč	5	—	—	—	—	4	20	5	—	—	4	15	
Wola	4	—	—	—	—	3	20	—	3	20	—	—	
Rjevík	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Jahly	6	25	—	—	—	6	20	—	—	—	—	—	
Hejdusik	4	20	—	—	—	4	15	—	—	—	—	—	
Bjerny	1	2	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
Kana butry	20	—	—	16	—	18	—	—	—	—	—	—	
Kvpa ſtromy	5	—	—	—	—	4	20	—	—	—	—	—	
Zent. ſyna	1	—	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	

N a w ē š t n i k.

Barlinske wohensawjesczaze towarzstwo.

Saložene 1812.

Sakladny kapital 2 millionaj tolef.

Tuto hizom 46 ljet wobstejaze towarzstwo bere sawjesczenja psche wohnjowu schodu horje po niskich, ale twerdyh pramijach, hdež sawjesczenhy ženje nicžo dopłaczowacž netreba.

Sawjesczenja wobstara a wschje wuložewania dawa

W Budyschinje.

J. C. Smoler, wudawar Serb. Now.,
agent barlinskeho wohensawjesczazeho towarzstwa.

K. K. priv. Assikurazioni Generali w Triescze

sawjesczenja na pschedmeth wschitkikh druzinow psche wohen horjebere, tak derje w mjestach, kaž na wsach, pod zphlowanej a šlomjanej třechu, tak tež na ratařse pólne plody w bržnjach a fajmach.

Polich a farunanja schodby placza so po pruskim courantu, pramije ſu twerde a tune.

Saruczeński fonds towarzstwa: 16 millionow schesnakow ſlebora.

J. G. Richter, na mjaſowym torhosčezu,
wokresny agent sa Budyschyna wokolnoſczi.

Živnoſć na pschedan.

W Schějennym pola Rakez je živnoſć čo. 9, bes wumenka, s mjeđe 20 körzami ležomnoſcjom, bes kotrymž so khjetro wulke törniſtchco namaka, ſa 1000 tl. na pschedan a može ſo s naplačenjom 500 tl. hnydom horjebracž. Wscho dalsche je pola wobšedjerja tam ſhonicž.

So mam njetko ſažo wulki wuberk bjelih, žoltyh, ſelenih, czerwonyh, brunih, czornih a hiſceje wschelakich druhich barbow, kuchich a hotowych we woliu rybowanych, a ſo ſu pola me wschitke druzinh laka, ſicatifs, terpentinovych wolis, makowych wolis a lanowolijowych ſirnih k dostacju, to ſ tutym najpodwolnicho wossewjuju. J. G. F. Niecksch.

Woslewenje.

Na Wittigez polach pola Hrubelcžiz ma ſo rola klen ſyčzu pschenajecž. Schtož by ſebi chytl tafku rolu žadacž, nech ſo wobroči na f. Wittiga w Szczezach abo na f. Gebhardta na starej winizy pola tſjoch lip w Budyschinje.

Grošowe broſtkaramellje

najlepschi ſriedl k wofstronenu ſachela a k položenju dychanja, kaž tež k swarnowanju psche dybawoſć ſyči ſasymnenju w ſymnym čaſu.

Na Budyschin a wokolnoſć w hrodowskej haptižy knesa M. Fäſinga kózdy čaſ na pschedan.

Eduard Groš w Wrótkawju.

Hollandſki mlókowy pólver.

Unón, ſe starodawnych čaſow dopokazan, ſ najlepskich ſelow a korenjow pschihotowaných pólver, po jenej abo po dwjemaj ſzízomaj wschedenje kruwom abo woz zam na prijenju pizu naſypany, pschisperia wobžernoſć, plodži wele mloka a ſadževa jeho wokljenje. Paſežik placzi 4 nsl. a je k dostacju w

hrodowskej haptižy w Budyschinje.

Wjazorym třicherjam, kotsiž ſo pola me po ſljebozakom (Silbererz) ſa wopomniki na rowach naprashowachci, dawam ſ tutym k nawedzenju, ſo ſhym ſebi jón pschenecž dal a ton ſamh njetko najtunischo pschedawam. W Budyschinje na ſerbſkej haſh. J. G. F. Niecksch.

Krejowat

(Blutstein),

ſa ſtaſarjow k ſmužowanju na granit, doſtach ſažo a pschedawam jón najtunischo. J. G. F. Niecksch.

Kamenteownhlowy mas, cement, gyps, wele druzinow hoſdzi a peñczkowych ſchytſtow pschedawat. J. G. F. Niecksch.

20 grotowych žitny palenz, zhygaru w kifach a jenotliwie, 25 po 1 nsl. tunischo, dobrý kloſej, zolor a korenje pschedawa ſtajne ejerſtwe. L. Eccius ſ napshečeja ſaſerny. Sa ſhopſchedawarjo doſtanu wſho jara tunio.

Schtwórk 6. junija dopolnja w 10 hodžinach pschindu do Lipicža, ſo bych tam w ſi ſi kupowaſ. — Tež kupuju hewal ſtajne žolty woft doma w ſvojej kheži na lawſkej haſh w Budyschinje.

Martschink, mydlarski miſchr.

Wotmolwenje.

We 21. čjifle Serb. Nowinow szym mojego szwiatkownego prjedowanja dla pschimany. Ja bych i temu melčač, nebhli ſo mi tam runje won „newjernosz na szwiatym mjeſeče“ wumetowała. To pak ja mojego ſastojuſtwa dla tak wostajic̄ nemđu a nehmjem. Ja szym menujz̄ pecza prajit, ſo „ſo ne-pſcheſelniwoſc̄ bes Njemzamii a Sſerbamii roſſchjeruje.“ To mi neje do myſlje pſchiſchlo. Bychli ja tak prajit, da bych wſchak „newjernosz“ ryczał. Neje, Bohu budž džak, tak we naſchich lubych hornych Luižizach hſchic̄e neſteji. We tym szym ja ſ mojim wobſtorzerjom zylje pſches jene. Won móhli ſebi tu zylu prožu, to dopokac̄, ſalutować. Schto dha pak szym ja prjedowaſ? We dalishim wuwedzenju teje myſlje, kaf pſches to njetcžiſhe wußbjehowanje narodnoſc̄ow ta nadžija na tu jenu jeniczku Bozu ſwōſbu be wſchitkimi ludami do pſchezo dalisheje dalokosc̄je je wotſtorczena, szym ja tele ſłowa prajit: „Neje tež hižom pola naš tak daloko pſchiſchlo, ſo ſu bes Njemzow a Sſerbów, kotsiž tola prawje jako bratſja we jenej myſli hromadze bydlic̄ dyrbja, ſornjatka nejednoty roſſhywac̄ ſphytali?“ Po tajkim szym pſched njelotrymi — hac̄ ſu to Njemz̄ abo Sſerbia, szym ja zylje newjeste wostajit, — warnowaſ, kotsiž tam, hdyž njetko jednota a mjer kneži, nejednotu a nemjer roſſhywac̄ ſphytua. Bjesche tajke warnowanje nuſne? To i roſſhudzenje podawam roſomnym wobledžbowarjam njetcžiſheho ſwjetneho waschnia. Wot mojego strony to warnowanje neſchemyſlene nebje, ale derje pſchemuſlene. Mi ſo wone nekhamane neſdashe we tajkej woſhadze, kotsiž ſ Njemzow a fe Sſerbów wobſteji, dokelž wſchak pſches ſw. ſwiatlowny tekſt na to wedzennu buč. Dyrbjalli ſpiſowat tamneho naſtaſka tež we tym hinaſcheje myſlje byc̄, dha je mi to žel, ja pak móžu wobſhwedczić, ſo je ſo mi ſa tamne krótke ſłowo, a to wot Sſerbów, džak doſtał.

Słonečnje wupraju, ſo na dalische wotmolwenje ſo nemđu podawac̄ a wobsanknu ſ tym pſchiſpomneniom, ſo ja ſerbſku narodnoſz̄ jako tajku lubuju, kaf moju niemſtu, a ſo mam dobrzych pſchezelow a lube woſhobh we tamnej kaf we tutej.

W Buduſchinje, 30. meje 1861.

Dr. Rüling.

Dr. Whithowa wodžic̄ka ſa woc̄zi

wot Dr. Ehrhardta w Altenfeldzi w Thüringſke, ſ wiazorymi privilegiami wſzokich werchow pocjeſzena, wopokaſuje ſo be wſchitkimi dotalnymi woc̄zi hojazymi pſredkami pſches ſwoje ſbozomne ſtuklowanie wſchjednje jako najlahodniſcha a najlepſcha wodžic̄ka w tajkim naſtrupanju, a móže ſo jako dopokafanu hojaz a poſhlinjaz pſredk a jako wjeſta pomoz ſa ludzi na woc̄omaj biednyh kózdemu poruczeč. Wona hoji wjeſzje a rucze a be wſchitkich ſchłodnych ſziewkow, woſebje pſchi ſahrorenju, ſzepnenju, ſuchoc̄i, ſylſowanju a bježenju woc̄zow, kaf tež pſchi ſlaboſzi po bjeſmi a placji bleſčka ſ wuložowanjom jenož 10 nſl. a džela ju jenož wopravdžitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldzi w Thüringſkej.

Skład ſa Buduſchin w hrabowſkej haptzy.

Wulkoſahrodnika živnoſc̄ čj. 12 w Hlinje pola Hucžin, 14 akrow 45 prutow polow a lufow wopſchiſjaſa a ſ 286, 61 datkimi jenoſc̄imi napołożena, je ſ dospolnym živym a morwym inventarom, kaf tež ſ polnymi ljetuſchimi žnemi, bes wumenka ſe ſwobodneje ruki hnydom na pſchedan a móže ſo wſcho dalshe pola wobſedžerja tam naſhonic̄.

Sahrodnika ſwobodagiwnoſc̄ čj. 36 w Brjeſnzy pola Delneje Horki, 11 körzow ležomnoſc̄ow wopſchiſjaſa a fe 164 datkimi jenoſc̄imi napołożena, ſ wubernymi pſchi rjezji Sprewi ležazhmi lukami, bes wumenka a bes renty, je hnydom ſe ſwobodneje ruki na pſchedan a móže ſo po placzenju poſožy kupnych penes bory pſchepodac̄.

Nedželu 2. junija budže ſo w Hermanezach

ſwinjo ſ hladkej tſielbu wutſjelic̄, na čjodž najpodwolniſcho pſcheproſchuje

Krúgar,

Krečmarč!

bndjece tak dobra a poſjeſcze mi tón mjech wot hjerſla ſymenta ſaſo hac̄ ſ koprniſej ſ. Pbruszej do mjeſta, Sandrij Graſlich ſ Wodowje.

Młody čłowiek wot 15—16 ljet ſo jako bjeħar (Laufbursche) ſa jenu reſtauraziu w Buduſchinje pyta. Wſcho dalshe je ſhonič we wudawarni Serb. Nowinow.

Góſſ

a tež ſučezinu ja pſchezo kupuju.

A. Lehman, pódla ſkónza
napſchecživo kaſernam.

Pri swojim wotkhođe do Ramjeńca praji lubym přečelam a znatym wutrohne božemje

Džen 25. meje 1861. Julius Babik, wučer.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedač,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štvortlētna předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Cílo 23.

8. junija.

Lěto 1861.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschyna. Se Židowa. S Dobrusche. S Wutočzij. S Małej Koszini. S Łasowſteje wožadyl. S Wojerez. S Hamorow. — Wuljet budyschego ratařského towarzstwa. — Přílopk. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesće. — Čahi sakskošlezynske železnicy a t. d. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sa kſka. Stokpjanske ratařské towarzstwo je wobſanklo, 10. julijsa teho ljeta powschitkomny ſtokohlad a wuſtajenju ratarſkých maſchinow a pólneho gratu w Stokpjne wotdžeržecz. Sa ſtót (konje, hovjada, ſwinje, wozy) budže tam byno a woda pſchihotowana. Schtóz čze tam ſtót pſchiwescz, ma to pſches ſwojeho gmejnſkeho prijodkſtejerja pſchedbýdze ſpomneneho towarzſtwa, t. Woldemarej Aſterej w Rennersdorſje, hacž do 24. junija wosſewicž, ſchtóz pak čze maſchinę abo grat wuſtajecz, tón dyrbi jemu to ſam hacž do pomenowanego dnja ſtawedzenju dac̄. Brämiye (myta) budža wudžieleno. — Deho majestoscz kral Jan je dotalnemu draždžanskemu ſeminarſkemu direktarej Steglieſkej ryčeřſkí kſchiz albrechtſkého říadu ſpožčík. — Kral je ſo 3. junija na pucž do lipſchicjanského wokreža podač a budže Deho pucžowanie njehdže thdien trac̄. — Prjenja komora je ſakon dla hromadupoſoženja ležomnoſćow nimale tak wuradžila, taž bje ſo to w druhéj komorje ſtačo. Dale wobſankny wona, ſo ſo nametam druhéje komory, w naſtupanju turheženskeje konſtitužije ſčiněnym, pſchisanknycz nemôže. Tež wotpočafa wona jenu petiziū tak menovaných njeſkoſatholikow, ſ dobom žadajo, ſo dyrbi ſo najprjódzhy do počafac̄, hacž ſu njeſkoſatholycz hifcheje kſchecjizjenjo abo niž. W druhéj komorje bu ſakon w naſtupanju njeleotrych dawanjow ſa duhomneho wuradženym a wſchelake petiziije wujednane.

Pružy. Kral je dotalneho barlinskeho polizajſkeho pſchedbýdu t. ſ Žedliž hacž na dalshe ſe ſtužby pſchecžit, dokelž je ſebi barlinska polizia, jako polizajſki oberſt Patzka a druh, pod jeho pſchedbýdſtвom wſchelake nekaſanſtwa dowolilka. Duž budže t. ſ Žedliž tež do pſchephtanja wſaty. — W druhéj komorje cžinjachu w požlenſkim čaſu pôlsky ſapóžlanycz kſhetro wele nepokoja, dokelž ſadžerženje kralowſkých ſaſtojnkok pſchecživo pôlskej narodnoſci cžejko wobſtoržowachu, haj pôlski ſapóžlanycz Niegolewski rekný wondanjo w ſejmje: „Nefuktujeſe ſ

nami nesakonſy, hewač naſ ſuſuječe, ſ pistoliu wuſtupeč!”, po kótrých ſłowach jemu pſchedbýda hubu ſakasa, nad cžimž ſo tež nedžiwam, pſhetož w tuthy ſłowach je po naſchim ſdacžu hroženje ſ revoluziu wopſchijate. — Ŝejm bu 5. junija wot krala ſameho wobſanknem. — Generaladjuant Manteuffel a radžiczel Twisten ſtaj ſwojeho duella dla do pſchephtanja wſatoj.

Rakuſy. W jednanjach krajneje rady nochze njeħdže prawje do předka hicž, pſhetož w nej je po prawym jenož meaſchina rakufſkých kraju ſaſtupena (dokelž wſchelake rakufſke kraje žanh ſapóžlanzow do Wina nepóžlačhu) a tak nemôže wona tež po prawym ſa ſyku Rakufu jednac̄. Teho dla tež cžieszy a pôlsky ſapóžlanycz ſobu newothloſuju, hdvž ſo wo druhé, hacž domjaze, naležnosće jedna a ſapóžlanz Šemolla wondano rekný, ſo by drje najlepe bylo, hdvž byhu wſchitz ſapóžlanycz tak dolho domoj ſchli, hacž z hla Rakufa w krajnej radze ſaſtupena nebudže. — Na wuherſkim ſejmje tež hifcheje ničo wučinili nejku, hacž ſo ſu dohle ryče džerželi, w kótrých jedyn ryčeň ſo druh, tſeezi a t. d. najwetschu ſamostatnoſcz Wuherſkeje žada, tak ſo by Wuherſka ſwoje wožebne ministerſtwo, ſwoje wožebne dawki, wójſto a t. d. mijela. — Khejzorka je ſo na dompučju ſ kupy Malediyr ſaſhmnika a neje teho dla prawje ſtrowa. Najlejšcho budže ſo ſafo do jeneho cžoplifſkeho kraja podač dyrbec̄, ſo by zyłe woſthorela. — W pražſkej evangelskej zyrfvi čyžch ſondanjo njeleotſi Mladjarjo ſa wuherſkeho hrabju Telefia, kij bje ſo ſam ſatſjelit, zyrfviſke wopomnenje wotdžeržecz dac̄. Ale ſuperintendent Kubesč fararej ſakasa, zyrfek ſ temu dowolic̄, dokelž je Telef ſbježkar a ſamobijza byl. — We Wuherſkej bu w požlenich tſjoch ljetach 777 člowekow, kofiz bjechu ſo cžejko pſchecživo ſakonju ſamowali, ſ ſmerekji wotbjudzenych a ſ nich tež 712 wo prawdje ſ ſmerekji wotprawených.

Turkoſka. W Božnii a Herzegowinje je w tu khwilu trochu ſmerniſche, ale porjad tam hifcheje žadhyn neje.

Amerika. Wójsko unije je mjesto Baltimore, hdjez bjechu tež híjom wotkánenje wosjewiši, wobšadžilo, 2200 flintow a 4000 piłow precz wsało a wschelakich sbježkarjow sajało. Tež dwie lódzi, na kotrymajž so wele brónje namakaſche, stej do jeho ruki pahloj.

— Dale bu wot wójnskich lódzow unije južna lódz Argo sajata, kiz bjeſhe ſ virginissim tobakom na puču do Europej. To ſamo je ſo wschelakim južnym lódzjam ſtało, kotrež bawmu do Vendželskeje wſechu. — Vendželsky a druhý europiſzy fabrikantojo, kotsiž w ſwojich fabrikach bawmijane pſchedženo, bawmjanu plat a wſchelake druhe bawmeniſhčja dželaja, boja ſo, ſo budje amerikanska wójna jich fabrikam jara ſchłodžic. Europa doſtawa menujž najwetschi džel ſwojeje bawmy ſ južneje Ameriki. Dokelž pač ſu južne pſchistawu nimale wſchitke híjom wot wójnskich lódzow unije woblechnene, dha wot tam žana bawma wjazh won nemóže. Dotalna bawma, kotruž híjom w Europej maja, móže pač jenož híſčeje njehdje ſchjeſči mjeſazow w fabrikach doſahac, a jeli bes tym wójna w Ameriky ſkóčzena neje, dha budja fabrikantojo bawmeniſhčzow ſwoje fabrik ſanknycz móz, pſchetož bawma, kotraž ſ Indije pſchilhadža, daloko doſahac nebudje. Hač dotal bawma w placiſnje jara horje ſchla neje, ale w Vendželskej mjenja, ſo ſo to najſkere bórsh stane. — Ssywerna unija ma njetko nimale 250,000 muži pod brónju ſtej, kiz ſu na wójnu hotovi, wot tých je pač hač dotal jenož 40,000 muži ſ wojerskej dželawoſci ſkaſaných. Južni ſeparatijo maja pecja 50,000 muži pod brónju a tsi wulke dželby jich wójſka čahnu pomaku na te ſtrony ſ Washingtonnej, hdjez 30,000 unionistow ſteji. Dokelž unionistojo (ſywerni Amerikaner) do wotpanených krajow žane žito wjaz nesczelu, dha počzina tam ſeparatistam jara na klijebje pobracho-wac. — Po najnowſchich poweſzach ſu unionistojo do kraja Virginije marschirowali a tam mjesto Alexandriu a Arlington wobſadžili. Blisko virginiskej mjeſta ſkaſa Hapera-Gery ſteji 9500 ſeparatistow a tam najſkere bórsh ſ bitwie pſchindže.

(My bjechmy hač dotal wobhlerjow wotpanených krajow južnyh unionistow a wobhlerjow tých krajow, kiz ſwjeru ſ amerikanskej unii (abo ſ ſienoczenſtu) džerža, ſywernyh unionistow menowali, ale dokelž ſo tutej pomenowanii doſciž wot ſo nedželitej, dha budžemy tých, kiz ſu ſo wot unije ſeparirowali, pſchihodnje ſ krótka ſeparatistow, a tých, kiz ſu pſchi unii woftali, ſ krótka unionistow menowac. Na tajke waschnje budja naſche roſprawyh wjescze lóžo ſ froſymenju.)

Franzofſka. Dokelž ſebi khežor žada, ſo by ſo nejednota bes franzofſimi ſwobodnymi mureremi (Freimaurer) ſkere ſjepe ſkóčzila, dha je prynz Napoleon wobſankný, ſo na 6 mjeſazow do zusby podac. Wón

đze tukón čaſ w Schpaniſkej a Algierskej pſchebycz a je teho dla híjom 3. junija ſ Marseille wujieſ. Na to waschnje w tym čaſu doma nebudje, hdjez budje ſo mureſki wulkomischtir wuswolec a móže być, ſo ſwobodni murerjo khežora ſameho ſa wulkomischtira wuswola. — Khežor je ſo ſe ſwojej ſwójbou do Fontainebleau'a podaſ a đze tam pecja ſchthri nedjele woftac. — W mouiteuru (w nowingh khežora Napoleona) je naſtarok wosſeweny, w kotrym je prajene, ſo ſo khežorej neliubi, hdjez ſo katholſkemu duchownству ſe wſchelakimi piſzma mi ſchjewda ežini.

Italia. Sswedžen, kotryž ſo 2. junija ſ cjeſci nowoſaloženego italskeho kraleſtwia wotdžerža, je wſchudžom ſ mjerom a ſpojnoje woſtjeſčak. W Romje čyžku tu-tón džen kuf hary ſehnac, ale tamniſchi ſtradžni ſbježlafſti wuberl bje ſ mjeru napominal, a po tajkim wſcho ežich wofta. — W Neapelskej pſchego híſčeje žadny prawy mjer neje a cjtam ſkoru wſchjednje, ſo je pač na tej, pač na druhej ſtronje mēnſcha abo wetscha bitwa bes ſbježlareni a wojakami Viktor Emanuelu byſa. — Mniſter Cavour je jara eježko ſkhoril a ſu jemu híjom ſchjeſč ſrōz ſrej puschetę dyrbeli. Dokelž je wón woſbeje tón muž, kotryž je nowe italske wobſtejenja tak ſrijadował, kaſtej njetko ſu, a dokelž je wón tón ſam, kiz je tam hač dotal wſcho wodžil a w ſwojej ruzy džeržak, dha je, kaž móže ſebi kózdy myſklic, ſe wſchich ſtronow ſedžblitwoſci na io ſložena, hač wón wotklore abo wumre. — Italſke wójsko wot 1. junija dotalny wójnski pſchidawł dale nedoſtawa, dokelž je na mjeru nohu poſtajene. — Vajerska, Würtembergſka a Meklenburgſka nožedža žane poſy a druhe ſjawné piſzma, wot Viktora Emanuelu jako italſkeho krała wudate, na žane waschnje pſchipóſnac, italſte minifterſtro je teho dla konsulam tutých tſjoch krajow, w Itali ſydlazym, wſcho dalshe ſaſtojnſke ſlutkowanje ſakala.

Ruſowſka. Dotalny gubernator pôlſkeho kraleſtwia, weſh Gorčakow, je 30. meje wumre. W ſwojim testamencje je wón poſtajil, ſo by ſo jeho cjeſlo do Se-bastopola ſkowalo, hdjez wón, kaž je ſnate, w poſlonej krymskej wójnie džeschi čaſ kommandirovaſche. Taſto bje wón cježž ſkhoril, je jeho general Merchelewič nje-kotre dny we Warszawje ſaſtupowaſ. Njetko je pač khežor ſwojego miniftra wójni ſuchoſaneta ſa pôlſkeho gubernatora pomenowaſ a tón je tež híjom do Warszawy pſchijſſet. Ludžo tam wot neho runje wele kma-neho newotčakuja, dokelž je pecja híjom 85 ljet starý. — Najwjaſny tých ſamych, kiz buču we Warszawje pſchi tamniſchi harach ſajeczi, ſu jako newinowaczi ſ jaſtwa puschet, a je nadžija, ſo ſo to tym, kiz híſčeje ſedža, tež tak doſtane. — Sswedžen Božeho cjeſla, hdjez ſo we Warszawje nepokoja a neporjadka bojaču, bu tam zyłe ſmierne wotdžeržan. — Khežor je generała

Milutina sa ministra wojny pomenował. — Sbieżki, kotrež bježtu tam a ſem des rufimi burami wudyrili, dokež nowemu ſakonju w nastupanju ſahnacja newołniſta (leibeigenſta) dorosymili nebjechu, ſu ſo bórsh ſaſo ſlehyli. — Ahejor je ſo ſe ſwojej wypoſtej mandzelſtej a ſ welikim kniaſom Sergijom, luž tež ſ welikej knežnu Marju do Moſtwy podał.

Ze Serbow.

S Buduſčina. Lubym Sserbam ſ krótkim ſwoſzelazu poweſę ſdzeluju, ſo ſławny ſerbſki komponiſta, knes kantor Kožor w Kecilzach, na oratoriū džjela, kij ſmjeje njehdje napiſmo: „Iſraela ſrudoba a troſt.” Brjeni džjel, wutupenje Jeruſalema wopſchijazy, je hizom dokonjanym a je ſo jemu tón ſamym wubernje radził. Woſebje je charakter zyrtwneje hudby, kotaž ſo wot wſcheje ſlódkoſće žwjetnycie muſiki ſdaluje, jara derje wuraženym a thema poſloneje ſugi w přenim džjelu: „Kneže, ty ſu moja ſylnoscj atd.” je ſ tajkim miſhtrſtwom a ſ tajkej mozu pſchewedzene, ſo ſo wucho na poſkuchac̄ nemóže a wutroba ſo ſ radoſcu poſbjehuje k temu ſneſej! Tak rucje, hač budje naſch wulſyczęſćomym miſhtr ſwoj wulſotnym ſuktur ſ Bożej pomozu dokónežic̄, chzu, dali Bóh wo tym ſamym wjaz̄ podac̄.

S Buduſčina. Tudomny privatny wučer l. Julius Babik je w ſandzenym tydzeniu wučerſke ſaſtojnſtwo na mjeſečzanskej ſchuli w Kamenzu naſtupil.

S Buduſčina. Šredu w nozy bórsh po dwunac̄zich ſaſtyschachu wobydlerjo rybjaſeje haſy wulki ropot. Iako ſa tym ſlędžihu, wuhladachu, ſo bje wulki kruh ſakų ſ wypoſkoſće ſahrody rjeſbarja Santo-Paſa bes Stefanez a Hohſfeldez twarenem ſele ſamky, Hohſfeldez pſchitwark ſ wulkeho džjela pſcheraſyk a jedyn ſameń ſ tajkej mozu do murje Hohſfeldez ſparneje ſomory cjiſnyk, ſo ſameńje po nej wokoło ſjetachu, tak ſo bu Hohſfeldowej wot jeneho hlowa trochu wobſkodzena. Hewak buchu tež garbarej Stefanej wſchelake wježy roſražena. Delepaneny kruh ſakų móže pſchezo 50—60 zentnarjow cjeſki bječ a wrefkot jeho panenja bje tež wonka na dworniſhczu ſkyshecz.

S Židow a. Dolež ma ſo ſa nowy móſt jena ſtrona brjoha ſ wulkeho džjela zyle ſ nowa murjowac̄ a w tajkim džiele woda khetro ſadžewki cjni, dha budje ſo móſt pecža halle kónz tuteho mježaza ſtajec̄ poſcęz.

S Dobruſče. Šandzenego 3. junija bje ſo 25 ſlet minylo, w kotrež bjeſche cjeſliſti polir Gleicher ſ Vobolz bes pſchecac̄za w tudomny paperniku džjelak. Wón bje w tutym čaſzu niž jenož pſchi ſaloženju fabriki ſameje, ale tež pſchi jeſe pôſniſich poweſtſchenjac̄ a poredzenjac̄ ſwjeru ſobu ſukturowaſ, kaž tež hewak ſtajnje pſches ſwoje weleſtronſke a praktiſke wje-

domnoſcie a pſches ſwoju nevſtaſwazu džjekawoſc̄ ſlepſche papernikowych wobſedžerjow pſchisporjaſ. To bježtu tuči tež poſnali a w tajkim pſchipóſnac̄u poſceſcijcu Fleiſchera ſ jara rjanym a drohim darom ſa jeho weleſjetnu ſwjeru a neſprózniwu džjekawoſc̄.

S Wutołc̄iž. Šchtwórk pſchipoldnju džen 30. meje mjeſachmy tudy pola naſ ſara ſylnie newedro. Blyſk dyri wo wſy do jeneje kruſchwiny, kotaž bliſko pſchi twarenju ſteji, hdež cjeſla Ryhtat na podrožſtwje bydli. Hólčez, kotrež wo jſtwje ſedžo w biblij ſjitaſche, bu wot blyſka poſkuſcheny, tola paſ ſo ſ nim ſaſo poſlepſchuje. Wulka woda, pſches ſylny deſčo ſ malymi kruſami naſtata, je tam a ſem ſchodus načiñita, woſynte jecžmenje ſwopſkowala, bjeru wudrjela, trawu womaſala a teho runja druhe neluboſcze pſchihotowala.

S Małeje Koſchinę pola ſteho Komorowa. Iako tudy 13. meje ujeſotre džeczi hrajkachu, počachu tež po jenej ſcjenje horje a dele kaſhez, hdež bježu ſanje pojſnene. Pſchi tym ſo ſta, ſo tute ſe ſcjeny panychu a poſdžewjatalſetnu džowcjičku ſblerja Paſlik na mjeſeče ſarashchu. Dwie druhej džeczi newobſkodženej woſtaſchtej.

(H. W.)

S Łafowſkeje woſadę, pſches kotrež woſdanjo džiech, ſym ſlędowaze nowinki ſhonik. Do tamniſcheje zyrtwneje rady, kotaž ſo 9. meje we Łafowſkim Božim domje wuſwoleſche, buchu ſ wetschinu hloſow wuſwoleni: Furij Hobka, ſcholka we Łazu, Faſku b. Nowak, starſki muž w Skęzinje, Michał Kęježuik, khejznik w Drjewzach a Jan Woſchik, ſahrodnik w Bedrichzech. — Tamón tydzen ſweſčeſche Łafowſki ſ. kantor Schichold ſe ſwojej mandzelſkej ſwoj 25ſjetny mandzelſki jubileum a bu pſchi tutej ſklaſnoſci wot ſwojeje ſwojby, kaž tež wot ſchulſkeho inspektora l. fararia Seilerja, wot ſchulſkih džeczi, wot wſchelakich ſobuſtawow ſchulſkeho wokreſa a wot druhich pſcheczelow a ſnatych ſ bliſka a ſ daloka wſchelako poſceſcowany. — Tež ſkyschach, ſo dže wučerſka konferenza, kotrež l. farar Seilek pſchecbýduje, ſerbſkonjemſku knižku wudac̄, kotaž ma wſchelake, ſa ſchulſke džeczi a ſa ſcheczejianſki dom wužtine ſpiewu a modlitwy wopſchijec̄. Daj Bóh ſbože k tajkemu prijódkowſac̄u, pſchetož tajka knižka nam jara pobrachuje.

R.

S Wojerex. Šandzenu ſobotu je tudomny l. pastor primarius a kralowſki ſuperintendent Kuži a wumrek a bu wutoru cjeſnije pohrebani. (Wobſcherniſhu roſprawu pſchichodnje podam.)

S Hamorow. Džen 28. meje ſweſčeſche tudomny khlamař l. Lehmann ſe ſwojej mandzelſkej pſchi dobrej ſtrwoſeſci ſwoj 50ſjetny mandzelſki jubileum a doſta pſchi tutej ſklaſnoſci wot wſchelakich ſtronow wutrobne ſbožopſchec̄a a pjeſne dary, bes kotrejmiž ſo kraſnije ſwiaſana biblija wot kjetnianſkeho l. f. Nowaka pſchepodata, woſzehje wuſnamenecſe.

Buljet

budyskeho ratajskeho towarzista,
14. a 15. meje t. l.

Każ bje hizom w predawskich ljetach budysle rataske towarzisto, tak derje k swojemu hamzemu rozwuženju, taž tež k swojemu wubudzenju a wolschewenju wusjeth na kubla a etablišementy činiło, kotrež mōzachu jako pschednamjo płacicj, tak bu tež ljetja tajki wusjek wobsankneny a k temu žitarfska krajina wuswolena. Tako bje dowolnoſc tych knežich, kotrež hō hospodařstwa mjeſachu ſo wopytacj, hem doſčela, bu w budyských ujemskich novinach k wobdželenju pschedproſhowne, po čimž ſo, hacj runje je njeſtořikulíz wot ſwojeho klubenja wotſkocjil, 14. meje njehdje 40 ſobuſtawow budyskeho towarzista na tudomnym dwórnischem ſhromadzi. Tako hōſcjo pschedankym ſo k. Mathe ſen. a jen. ſ kral. kubla Döhlena, Meisel ryzeckubler ſe Strehle a k. Mawrik ſ Nuknizh a Zimmermann ſ Khröſcij. Na puczu pschedwadchu ſo ſobuſtawh lubijskeho, kundračzanskeho a bernarczanskeho ratajskeho towarzista.

Pschedchedži do Žitawy buchu wschitke tute towarzista wot tych knežich ſe žitarfske wokolnoſce, kž iich wotpohladanje wedžetu, najpschedzelnischo powitanie, potom ſeſhydachu ſo ſobuſtawh do omnibusow (wulſich wosow), kotrež bje k. Mönch nad Wulſkim Poritzschom wobſtarak, a jidžechu wschitzy na ſpomnene kublo. Byla jjesdba, ſ 5 equipažow a ſe 6 omnibusow ſ pscheddjenym wobſtejaza, doſč wulſotna wonhlaſaſhe a puczowarjo ſami čerpačku ſ poſladanja na krafne žitarfske hona radoſc̄ a weſeſe.

Tako bjechu do Wulſkeho Poritzscha pschedjeli, phatku najprijodžy hľod a lacinoſc ſastajicj, ſhtož ſo jim tež na tamniſchej reſtaurazi, na to pschedhotowanej, wubernje radži. Potom pschedkrocjihu k wobhlaſowanju bliskeho Mönchoweho hōſpodařstwa.

Dawashe hizom jeho kruaſnja jara rjanu na poſlad, dokelž ſo wschón jeho ſlót we wofebje dobrym redje namaka, dha tola ſwinenja wschitkim wulſe wobdiwanje ſaloži. Šwinenja je dolha, jednora a kusoſcze weſbowana, ſ 5 wetskich wotpohlenjow wobſtejaza, w kotrež je paſ na wobjemaj ſtronomaj, paſ jenož na jenej ſtronje njehdje 80 ſwint wschedlakich raſom w pjeſnich čiſtich hľjewčkach ſa želesnej hľyhu widjecj.

— Sa kždeho ratarja je to wjescze jara ſpodbobne, wschedlakich ſwint widžetj, wofebje hdyž mōže ſebi ſwinjo tajteje raſy, kotrež ſo jemu naſljepo ſubi, na mjeſeče ſupicj. — Wot tam podachu ſo wopytowarjo k zyhelnicji, kotrejž wudžielki ſu jara wschedlate. To ſu ſnate murekſte a tjeſchne zyhle, mnoge wupyschenſke pschedmety a wobraſowanja, haj ſame nipske wjeſy. Derje wudžený wobras k. Mönch a, ſe ſameje zyhloweje hliny,

kotrež ſu naſhemu towarzistro na požadanie dari, ſtvojedči wo wubernoscji tuteho etabliſmenta.

S Poritzscha poda ſo towarzistro do Reifersdorfa hđež je k. najeſt Winkler a k. inspekt. Schneider jako poſnomoznik wobſedžerja, k. hrabja Einfiedla do wedžetu. Duž tam bu tal menovaný Buschvorwerk wobhlaſaný a jako do reifersdorfskeje piwańje pschedzecjny, bu tam runje warene. Wschitzy hōſcjo bjechu ſ tamnym piwom, kotrež poſdžischo wujichu, jara ſpokojeni a móža je kždemu jako wofebje ſčedne a ſyline porucjicj. — Konemž k. hrabje Einfiedela, kž na elegantnoſci a pschedprawnoſci ničo vjazy žadacj nedadža, wubudžichu poſchitkomne ſpodžianje. Najbole pak wschitkých k. Winklerowa kruaſnja ſajimashe. W nej ſtejachu 4 raſy, menujži hollandske, oldenburgske, schwajzarske a egerlandſke kruwy. Tak móžeſe ſo kždy wo wofebnoſcach a nedostatcach kždeje raſy pschedzvjeſcji. Denohloſnje bu wuprjene, ſo hīſcze nihdje tak derje kublane kruwy widželi neſju. Male Egerlandki ſe ſwojimi pjeſnimi hľoječkami ſo wschitkim ſubjachu, k. Winkler ſpomni pak na to, ſo te kruwy najwetschi wujitk dawaja, kotrež ſu ſchijenjom schwajzarských ſ Hollandaremi dōſtate.

(Skónčenje přichodnje.)

Přílopk.

* W Berndorfie pola Žitavy ſu ſo domske ſowarja Riedela 27. meje ſ džela wotpaliſte. Wohen je naſſere na to waſchnje naſtak, ſo je ſchtricjka ſ kowarne na ſlomjanu tjeſchu wulecjiſta a tam ſapalika.

* Blisko Königsteina padje 29. meje tak ſylny liſaw (Wolkenbruch), ſo bu želesniza, delka nimo webjaza w tafej mjerje wobſtobdžena a ſaracjena, ſo tam nimalo džen po nej jjesdijicj nemóžachu.

* Tako 29. meje tſio mužojo w Lipsku hľuboku hnoju juamu redžachu, poča ſo ludjom, tam bliſko bydlazym, dživno ſdaci, ſo po ſhwili ničo vjaz wot nich ſtyscje nebje. Duž ſa nimi hlaſachu a jich wschitkých mormých namakachu, pschedož ſtaſený poſjetr a ſchłodny, we hluſinje knežazy gas bje ſich morit.

* W Greifenhainje pola Frohburga wotpaliſtu ſo 28. meje wečor w 10. hodjinje Thierbachez domske. Wohen bje ſak ſpjeſhne wokolo ſo hrabat, ſo je ſo 67letny Thierbach w nim ſpalik.

* Wokolo Viſkopiz kneži bes konemi ſtrachna hkorocj, wot ſtekariow influenſa pomenowana. Wot 1. januara hacj do konza meje je tamniſchi ſtokoljekat Tannenhauer 68 loni wot tuteje hkorocje wulſekowak.

* W Lipsku je ſo ſa poſlenskich 20 liet njehdje 1000 zyle nowych hľejow natwarito a ſa to psches 7 millionow tolet wudalo.

* W Naufližach pola Roßweina wotpali ſo

popołdnju 27. meje 6 burskich kubłów a dwie khjeżniskiej živnosti. Wóhen bje na to waschnie wuschoł, so chżichu jenu pinzu se sapalenej złomu wukadzic.

* Wo nowszych powescjach je italski minister Cavour sało bôle skhorec.

* Wuherski sejm je adresu na rakuł. khjeżora po tym pschijat, kaž bje ju Deal nametował. Sa nju bje 155, pschecjivo nej 152 hłosow.

* We wińskiejj krajnej radzie je minister Schmerling 5. junija wossieli, so ma krajna rada jenož sa te kraje sakonje wuradzowacj, kotrej su sapoślancow do Wina poškate.

* Turkowski sultan je jara khory a móże po sħacju ljekarjow jenož hisħeċċe njeħdje tſi abo sħtyri mjeħażi żiwy byej.

* Wyski Montgomery je s 3000 unionistami do kraja Teras'a panył a tam twerdijsnu Washetu dobyl. W Tera'su je to wele stracha nacjinito.

* W Motydku dyri blyst 30. meje do jenei krušwinj, neje pak dale janu skhodu nacjinito.

* W johnsdorfskich pjeskowzowych skatach bu 17. meje 18ljetny džielacjer Rudolph wot jeneho mlynneho kamenja sarajeny.

* Italiski minister Cavour je schtwórtk 6. junijsa, fastarany se p̄mertnymi sakramentami, w Turinje wumref.

* Dokelj ma so torm woßliniskeje zirkwej porevjeċċi, dha je sa tajsich, iż chiedja tajse džiello na so wſacj 14. junija popołdnju w 2 hodzinomaj na woßliniskej farje termia postajena.

* Na schlesynskich wolmjażych wiskach, kotrej so tón tydien djerżacju, džieshe pjescisna wolmy trochu dele, pschetoż gentnar so njeħdje 3 tl. tunischi pschedawasche, dygli končhe lieto.

* W Schlaupitzu (w Schlesynskej) dyri blyst 30. meje do tamniſcheje, prynzej Ferdinandej se Schönich-Karolath skuschażeje, wowcjetnej, so so ta ūama bōrxi s jaſnym wóhnjom palesche. Wozzy, 690 do hromady, kotrej bje wowcjet psched ūamym neverdom do wowcjetnej sahnat, so wschiſte spalichu. Skoda je ejim wet-scha, dokelj bje halle njeħdje położa tutych wozów tſħana.

* Zutrowna swiecjska w zjirwi w Sevilli (w Schpaniskej) 2000 puntow bjeleho wójska pschetreba.

* W podkopach blisko Grand-Treuilu (w Franzowiskej) sapali so wóndanjo isty powjetc a sadušy tam 20 džielacjerjow.

* We Lipku pijsachu wóndanjo khosej, iż bje s bunow wareny, kotrej bjechu na khosejowym schtomiku, jenej tamniſchej kneni skuschażym, festravile. Khosej skodjesche jara derje, hacż runje tak ħylnie newonesche, kaž woprawdity „Molla”.

* Djen 30. meje je blyst w Oħornje pola Bożenizy Goħerej domske sapall a je do procha a popela pschewobrociż.

* W Lubiju swiecjsche schulski direktar Kretschmer 31. meje swój 25ljetny skużbny jubileum a bu pschiutej skladnoſceje bohacze wobdareñ.

Spewy.

Ptacżki medowe.

Ja chzu wam khierluschi spjewacj
Wot ptacżiow medowħi;
Widżiċċe je džielacj
Na honach leżżejath;

Haj, leżenja lubo maju,
Ssu radoſċi klukarja,
Wot ptacżiow tola praju:
Ssu snamjo kċheċċjanistwa.

Ziġi cżixjoda w synej jata
We wusklum bħidle je;
Hdjiż synej pañ mōz wsata,
Ssjeħ a lidd rostał je,
Sso liscja pola suja,
Wjetr duje cżoplifhi:
Dha pçolli wuljetuja
Na leżenja po medji.

Bubona njerrebajju,
Sso sbörċa ħromabjie,
Sa bron ġahadlo maju,
Ziġi synk a buncjenje
To nej' pak frجادowanje
Na wójnu mordariku,
Nje, lute fradowanja
Na džiello medowo.

We mjerje pschedbawju,
Ssu ġiwe w jednoci,
U ljeni we iż-żej raju
Pañ nejju dżerpeni;
Hdjiż rano sażiitujie,
„Bon”, rjeka, „na džiello!”
U kóddi polħwatuje
Na džiello medowo.

Nieħi.

A u k 3 i a.

Djen 10. a 11. junija t. l. popołnju wot 2 hodzinow budża so pola podpiżanego poklesheċċa, kożja, jenej kħidlo (Flügel), 2 hrajataj čaġħniż (Spieltuhren), blida, stolżi, piwove a spiriżużowe kubobje a druhe wježi sa hotowe penesh na pschedħadżwanje pschedawacj.

Herbse grħiċċi w Ramenej 6. junija 1861.

Pietr Nowak.

Jeħbi hisħeċċe żgħle dobrū wulki a ħiġi teħaf, iż-żi so waiegħi waixxtarja derje hdži, je we wudawarni Serb. Now. na pschedaw.

Hudančka.

22. Schłóż jón džiela, ženie nochze jón,
Schłóż jón neže, newobkhowa jón,
Schłóż jón kipi, nepotreba jón,
Schłóż jón ma, tón newuħlada jón.
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje s č. 22.

21. Schłóż sa w ołsczien pschima,
Nico w hɔrsczji nima.

Wuhudanje hudanečka we wobrasi.
Do mjeſta pshy wodźic.

Cyrkwinske powjesće.

Křenaj:

Michałska cyrk: Jan Bohmeyer, Jana Kalicha, wo-
bydlarja na Židowje, §. — Hana Augusta, Marie Maledeny
Frenzlowej w Dobruschi nem. dž.

Zemrjetaj:

Džen 26. meje: Pietr Halma, bjergrat a křejezi w Bud-
yschinje, 42 l. 1 m. — Pietr Grund, schuženik a wobylar
w Jeñkezach, 78 l. 8 m. 19 d.

Čahi sakskošlezynskeje železnicy
z budyskeho dwornišća.

Do Shorela: rano 7 h. 51 m.; dopołnia 11 h.
40 m.; popołniu 3 h. 12 m.; wieczor 6 h. 23 m.; wieczor
9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 35 m.; dopołnia 9 h.
11 m.: pschipotniu 12 h. 50 m.; popołniu 3 h. 55 m.;
wieczor 7 h. 38 m.; w noži 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipšicu, 5. junija. 1 Poniedziałek 5 tolar 14 nřl.
 $5\frac{1}{8}$ np.; 1 połnoważny czerwony złoty abo dukat 3 tol.
5 nřl. $1\frac{1}{4}$ np.; winske bankowi 74.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje

1. junija 1861.

Dwoz:	Płaćizna w p'rezku			na bursy,	
	5136	na wikaeh,	na bursy,		
kórcow.	wyšsa.	nizša.	srjedzna	najwyšša	najnižša
Pscheniza	6 12	5 5	20 20	6 5	6 17 5 6
Nožka	3 27	5 3	20 20	3 25	4
Secijmen	3 5	—	225 225	3	3 5 3
Wowl	2 5	—	125 125	2	2 5 2
Hroč	4 25	—	—	4 15	5
Wola	4	—	—	3 20	3 20 3 17 5
Riepit	—	—	—	—	—
Jahy	6 20	—	—	6 15	—
Hejdusik	4 15	—	—	4 10	—
Bjerny	1 2	5	—	1	—
Kana butry	—	15	12	14	—
Kupa złomu	5 10	—	—	5	—
Zent. žyna	1	—	—	20	—

Nawěštnik.

Wosjewenje.

Podpisany wuberk je sklepowaze pscheczelniwe pschipisimo wot tudomneje mjeſchčanskieje rady jaſo kollatarskeho knieſtwa w Budestezach dostał: „Podpisanej mjeſchčanskiej radze móže jeno luba pschiztufnoſćz być, prijodkmeſce, kotrež je ſebi wuberk fa Budarjowy wopomnik k naſadowej stajit, podperac, tak dalako hacż to w jeje mozach ſteji. Po taſkim wupraja wona do prijeka to pschilubienje, ſo ſo fa wo-
pomnik, na pohrebnishezu w Budestezach fa nebo Jana Michała Budarja ſtajomny, żadyn penežny dawk
do zyrfwineje połładniży żadacż uſzniſje a wotedacż netreba, wele bole ſo ſo wot ſbjehnenja tehole dawka
wothladne.

W Budyschinje, 30. meje 1861.

To ſo ſ tutym najpodwolniſho k pscheczelnemu naſwedzenju dawa.

W Budyschinje, 7. junija 1861. Wuberk fa Budarjowy wopomnik.

Mjeſchčanska rada.

Heſler, pschedzyda.”

Wóſſ
a tež kuchčiſny ja pschego kapiju.
A. Lehmann, pôdla ſlónza
napſcheczivo kaſernam.

 W Rachlowie pola Bułez je na Jana t. I.
ſtarania na pscheczelcze a móže ſo wcho-
dalsche pola wobſedzerja **Aug. Pſuhla**
am naſhonicz.

So mam njetko ſaſo wulki wuberk biełych, żółtych,
ſelenych, czerwonych, brunnych, czornych a hiſtce wſche-
laſkich drugich barbow, ſuchich a hotowych we woliſu ry-
bowanych, a ſo ſu pola me wſchitke družinų laſa, ſicca-
tis, terpentinowymoli, makowymoli a lanowoliowymoli
ſirniſ k doſtaču, to ſ tutym najpodwolniſho wosjewuju.

J. G. F. Niecksch.

Zehnjata ſteja na pschedan pola **Wicza ſa w**
Kubſchizach.

Krajnosta wski bank.

Wukupenje hornolužiskich 5% saftawnych listow nastupaze.

Wot podpisaneho banka w lječe 1859 wudatej 200,000 tl. 5% hornolužiskich saftawnych listow spanetej konz junija teho ljeta a so ī tutej termii, abo na požadanje pod sličbowanjom kruhateje danje tózdy časť predy, wot poklädnizy banka w hotowych penesach wuplaćitej.

Wobšedzerjo taſtich 5% saftawnych listow so teho dla s tuthm napominaja, so výchu je ſalonami franko hem podali, a pschi ſazniſkim ſbjehnenu penes, hac̄ na ſpomnenej termii, tež poſleni koupon čzo. 10 pschipókožili, a ſebi penesh wot naſcheje poklädnizy wuplaćic̄ dali.

W Budyschinje, 7. meje 1861.

Krajnostawſki bank kral. ſafſkeho hornolužiskeho markhrabinstwa.
s Thielau.

Barlinske wohensawjeſzaze towarzſtw.

Sałožene 1812.

Sakladny kapital 2 millionaj tolet.

Tuto hižom 46 ljet wobſtejaze towarzſtwu here ſawjeſzenja psche wohnjowu ſchłodu horje po niſkich, ale twerdych prämijach, hdež ſawjeſzenju ženje ničjo doplaćowac̄ netreba.

Sawjeſzenja wobſtara a wſhje wuložowanja dawa

W Budyschinje.

J. G. Smoler, wudawar ſerb. Now.,
agent barlinskeho wohensawjeſzaze towarzſtwu.

Dr. Whithowa wodžic̄ka ſa wocži

wot Dr. Chrhardta w Altenfeldzi w Thüringſke, ſi wjazorymi privilegiами wſhſkikh werchow pocjeſzena, wopokaſuje ho be wſhſkimi dotalnymi wocži hojazymi ſriedkami psches ſwoje ſbožomne ſtukowanje wſchlednie jaſo najlahodniſcha a najlepſcha wodžic̄ka w taſtim nastupanju, a može ho jako dopofaſanu hojazu a poſylniąz ſriedk a jaſo

wjesta pomož ſa ludzi na wocžomaj bjeđuých

kózdemu porucječ. Wona hoji wjeſze a rucje a be wſhſkikh ſchłodnih ſzjewkow, woſebeje pschi fahrerenju, ſzepnenju, ſuchoči, ſylſowanju a bježenju wocžow, kaž tež pschi ſlaboſzi po bjelmi a placiſi bleſchka ſ wuložowanju jenož 10 nſl. a džela ju jenož wopravdžitu Traugott Chrhardt w Altenfeldzi w Thüringſkej.

Sklad ſa Budyschin w hradowſkej haptuzi.

20 grotowh žitn̄ palenz, zhygarh w kſtach a jenotliwie, 25 po 1 nſl. tuniſcho, dobrý lhofej, zokor a korenje pscheſdawa ſtajnje čerſtiwe L. Eccius ſ napshecja kaſernh. Saſopſchedawarjo doſtanu wſho jara tunio.

Wulkosahrodniffa žiwnoſcz čzo. 12 w Hlinje pola Hucžin, 14 akrow 45 prutow polow a ūkow wopſchijaza a ſ 286, 61 dawksimi jenoſczimi napołożena, je ſ doſpolnym žiwyim a morwym inventarom, kaž tež ſ polnimi ſtetuſchimi žnemi, bes wumenka ſe ſwobodneje ruki hnydom na pschedan a može ho wſho dalsche pola wobſežerja tam naſhonicž.

W hofſczenzu w Koperzach može hnydom jedyn poſonež do ſlužb hupicž.

Tež ſ tuthm wofſewuju, ſo ſa ſwojego młodheho ſyna Ernſta ničjo neſaplačzu, jeli wón žadyn dolh na mne czini.

Schpenka.

W Nowej Wſy pola Neſhwacžidla je žiwnoſcz, kotaž je w dobrym redze a 13 akrow 130 prutow pola a ūki wopſchija, ſe ſwobodneje ruki na pschedan a može ho wſho dalsche pola pekarja w Neſhwacžidle ſhonicž.

Pežoln na pschedan.

Pschedbýdenja dla je poſa podpiſaneho pecž, po Dzierzonſkim waschnju twarených a ſ pežolkami wobſadžených, kočzow hnydom ſe ſwobodneje ruki na pschedan. Tež je tam 10 proſnhých Dzierzonſkich kaſchcziſkow na pschedan.

W Droždžiju, 3. junija 1861.

G. Bieschanek.

Woſjewenje.

Rhjeñiſſa žiwnoſcz čzo. 13 w Brjeſhny pola Delneje Horki, ſ 43 dawksimi jenoſczimi napołożena, ſ kózom pola a ūku pschi rježi Sprevi, ſ dwajſchokowei kheju a rjanej ſahrodū, je bes wumenka ſe ſwobodneje ruki na pschedan a može ho wſho dalsche pola wobſedzerja tam naſhonicž.

Krajnostawski bank.

Dan sa hypotheki krajnostawskiego banka na leżaze kubla w sakslim kralestwie so wot 1. junija 1861 hąz na dalsze na

Schthyri pro Cent

postaia:

- 1) hdyż su so wschitke pschi banku pschipuszczone hypotheki temu żamemu wostupile abo, tak daloko hąz żadanki tsejich prijodk du, temu żamemu wostupia a
- 2) hdyż su hżom hypotheki pschi banku horjewate, jeli so tole ponizsze po mjerje wysokości dowoleneho kredita wot direktoria na woskne pożadanie pschiswoli.

Wot tuteho dañponiższa wostanu pak te hypotheki banka wosanknene, pschi kotrzych je dla dlicja dañpowyszczenie wumieniene abo kotreż so hąz ult. novembra t. l. naspet spłacza.

W Budyšinie, 1. junija 1861.

**Direktoriu m krajnostawskiego banka kralowfkeho sakskiego hornolužiskeho markrabinstwa
f Thielau.**

Žiwnoscż na pschedanu.

W Schcjeniż pola Rakez je žiwnoscż čzo. 9, bes wumenka, s njezdze 20 körzami leżomnoscżow, bes kotrmiż so khjetro wusle törniſczejo namaka, sa 1000 tl. na pschedanu a może so s napłaczeniom 500 tl. hnydom horjebracż. Wszo dalsze je pola wobśedżera tam šonieč.

Wuczomnik pytany.

Młody człowiek wot 14 — 16 ljet, kij chze kędlarstwo a remenerstwo naukuńcż, może hnydom do wuczby stu-picż pola Hendricha Pittricha, kędlarja w Borschitzach.

Wosjewenie.

Szredu 12. junija popołnju w 1 hodzirje budże so trawa na farſlach lukač w Minakale na pschedawacż, schtoż so s tutym ksjawnemu nadzienju dawa.

K nawedzenju.

Na Jana popołnju tſjoch budże so dali Böh, serbski a njemſki

misionski śwedzeń w Hodziju

dżeręcż a so herbki tſjoch, njemski pak peczich sapocječ. Przedowanje smjeje ī. farar Kordina s Minakala a modlitwu ī. farar Möhn s Bukez.

Sandżenu hobotu ſhubi jena poželnicza na puczu s Budyšina do Klufcha paket s napisznom „Madame Sonn in Klix“. Sprawni namakat so proſz, so by tón paket sa 1 tl. myta pak pola knenje Bornowej w Klufchu abo pola ī. Klempnarſkeho mifchtra Dominika na bohatej hąz w Budyšinie wotedał.

Młody człowiek wot sprawnych starskich, kij chze pschedkupſtwo wuknuć, może mjesto pschipokasane doſtacj psches wudawarnju Serb. Nowinow.

Cięsciemnym Sserbam wosjewuju, so ja wot ſkobnych lapów ſuſnie a tež ſtrine ruby džielam a tež wo-bole ſtajne na pschedanu mam.

F. Gotthelf Dietz
na wuslej bratrowskej hąz čzo. 200.

Khjezniska žiwnoscż čzo. 9 w Nadżanezach, 4½ körza, sahrody, pola a łuki woschijaza, s dobrymi twarenemi, ma so

wutoru 18. junija popołnju w 3 hodzinach pschedawacż. Na kupenje ſmykleni nich so w tutym čzaju na spomnenej žiwnosczi nutšnamakaja.

W Budyšinie, 6. junija 1861.

A. Franz,
konzeſiowani agent.

Grajlich!

fajku Kreczmarku dha Wy tola mjenicze?

Jedyn Kreczmar.

W Kschichowje je so nam jara derje spodobało, pschedacż woschitko bjesche jara piekne. Duż k dalszemu dobremu ſtukowanju wutrobnje wele ſboža pscheja

isi cietu a jedyn wnj.

Dżenja rano 7½ hodziny ſkonczi cijcha ſmierzcz cjeſte czerpenia naſheje dobreje macjerje **Karoliny** ſwidoweneje **Wahnoweje** rođ. Schjerz, jako bje 70. ljetu swojego živienia nimale dokonala.

Dżeslerazym pschedzlam a ſnatym podawaja jenož s tutym tule ſrudnu powiesč

W Budyšinie, 7. junija 1861.

klubozy ſrudżeni ſawostajeni.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrótach wotedač,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štwórlétna předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7 1/2 nsl.

Číslo 24.

15. junija.

Lěto 1861.

W opřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschyna. S radworskeje wołoswscje, 10. junija. S Nechornja. S Wojerej. S Szczižchowa. S Budyschyna. S Hrodziszcja. — Wuljet budyskeho ratariskeho towařstwa. — Kožka w Iczenju. — Přilopk. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesče. — Cahí sakskošlezynske jeleznicy a t. d. — Pjenježna płažina. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

S a ř k a. Veho majestosce kral. Jan je so 9. junija se swojego puczowania po lipsczanskim a zwidauſkim wokresu saho do Pilniz wrózil. Wón je wschudze žudništwa a jaſtwa, zyrfwe a šchule, fabriki a ratarſe hospodarſtwa ſwjeru wobhadowač a pschyptowač, a so ſu jeho wſchudzom psyhne a ſwedženſy mitali, to može ſebi kóždy myſlīc. — W druhé komorje bu 3. junija psyhinosk f wudawskam ſakſkym wobydlerjom, kiž chzedja 1862 na londonsku wuſtajenzu wjezy ſlacz, psyhiswolem (t. j. 18,000 tl.) a 4. junija buchu wſchelake petizije wuradžene a ſ džela pač tež ſacjispnene. Bes poſlenſhimi bjeſhe tež petizia wo ſahnacze ſmertneje ſchrafy. Nasajtra bu ſakon wo runklizowym zokoru wujednam a potom jednasche so wo ſakon, w kotrym je wopſchijate, ſhoto ma so pschi twarenju wobkedgebowac.

P r u ſ y. Kral je 5. junija barlinski ſejm w bjeſei ſali kralowskeho hrodu f dljesczej ryču wobſankyl. Pschi ſkónčenju ſwojego ryče pschiftaji wón tute ſłowa: „Spomněže, moji kneža, na moje heſte (Wahlspruch): kraleſtvo f Božeje miloſce, twerde džerženje na ſakonju a wuſtawje, ſwjeronoſc luda a dobýcerſkeho wójska, prawoſc, wjernoſc, dowjerzenie a bohabojaſnoſc.“ — Dotalne ſtuktowanje polizajſkeho pschedzhyd f Zedlitz ma ſudniſti radjeſzel Coqui pschephtac. — Krónprynz a krónprynzeſhyna chzetaj ſo f malymi pryzom Wylemom do Londona f jendželskej kralowej Viktorii podac; ſnadž by tajſe wophylanje f wotſtronenu cježliki myſlow, do kotrychž je kralowa Viktoria dla nenađiſteje ſhmerze ſwojego macjerje ſapanyla, pomozne bjež móhlo. Jendželska kralowa je hake 42 ljet ſtara a cjeſlinje zyłe ſtrowa. — Kral Wylem je poručiſt, ſo dýrbi ſo pschi mlodych ludzoch, kotsiž chzedja do wójſka ſtupic, kručiſho, hac̄ dotal, na to hladac, ſo býchu tajzy dobrej poczi mieli a ſo brylow ſminycz móhli. — Swudo-wena kralawa je ſo na kralovſti ſakſki dwór na wo-pytanje podača. — W Barlinje bu 11. junija ſakkad f

nowej radnij kheži poſoženij. Kral a kralowa bjeſhtaj pschitomnaj. — Kral pojedze w bližjich dňach do Kralowza (Königsberg), ſo by ſo tam krónowac abo ſebi tam hoſdowac dál. Wón ſo 25. abo 26. junija do Varlina wrózil a chzedja jeho Varlinsz̄ tehdy jara ſwedženſy witac.

M a k u ſ y. Ministerſtvo je ſo ſapóklanzam, we Winnje ſhromadženym, po dokhim ſaperanju wuſnac ſyrbjako, ſo ſo krajna rada jako tajka ſpōſnac nemôže, kotaž by ſa zyše khežorſtvo ſakonje wuradžowac möhla, dokelž hiſhceje w nej ſapóklanz ſ wetschin ſhežorſtwa pobrachuja. Duž je cjeſtſi ſapóklanz Rieger ſ 50 ſlowjanſkimi towarzſhem namet ſtaſiſ, ſo by ſo ſhromadna krajna rada tak doho roſpuſhčiſka, hac̄ budža w nej wſhite rakuſte kraje ſaſtupene bjež móz, a ſo býchu ſo bes tym ſenotliwe krajne ſejmy ſaho wotewrike. Iako pschicžinu ſwojego nameta woſſewja wón to: ſo ſapóklanz w krajnej radje, tak doho hac̄ je kručata, ničjo cjeñicž nimaja, ſo maja pač na ſenotliwych krajnych ſejmach wele wazneho džiela dokoneč. (Hac̄ runje je wſchitko poſnje wjerno, ſhotož f. Rieger praji, dha drje wón ſwoj namet tola nebužje pschecziſhcej móz, dokelž budža ministrjo a zyka njemſka ſtrona naſkere pschecziwo nemu hloſhovac). — W tutych dňach džeržachu wuherſz̄ ſeklowaſojo (kotrychž je psches 3 milliony) wulku ſhromadžiſnu, w kotrejž wſchelake, ſa jich narodnoſc muſne wjezy wucžinichu. K wuwedzenju tych ſamych bu wuberk wuſwoleny, kiž ſmijeje w tajſich naſeſnoſczech ſ wuherſkim ſejmom a ſ wiſkym ministerſtrom jednač.

T u r k o w ſ a. Chrifſka komiſſia je wobſankyl, ſo by ſo ſa Libanon, hdež bje w ſwojim cjaſu krawne bitwa bes tamniſhimi Drusami a Maronitami, jedyn ſhceszijanski ſaſtojnict jako wyschnoſc na bližſe ſi ljeta poſtajík. Druhe ſi ljeta by potom jedyn muhamedanſki ſaſtojnict knežiſk, a po nim ſažo ſhceszijanski a t. d., ſo by ſo tak kóždej wjerje poſne prawo doſtačo.

Amerika. S Newyorka pišaja, so je unistki pschedźda Lincoln sažo 100,000 muži pod brdu powołak. Unionistojo su njeckore basterije, blisko Acquidy a Creeka wot seperatistow natwarcene, woblechnyli, separatistijo marsziruju pač na Alexandriu, totruz biechu unionistojo wóndanjo wobħadżili. Tuczi tež Grafton, mjesto w Virginii, w tutejch dnjach wobħadżihu a qħedja tež nadpad na Norfolk szinċiż. Pola Harper's Ferry'a, kaž tež pola Richmonda, hħażżej je wole seperatistikego wójiska shromadżeneho, hissejze k bitwie pschijskō neje, tola ho do tamieje bliskoscie walke dżelby unionistow hromadu eżahnu. — Iako tuczi do Aleksandrije nits cħeħnehu, bu oberst Elsworth wot jeneho hospičarja na skhodże jeho hospičenja skostnejje satxjeleny. Teħo hospičenja na mjeſeċże salloku. — W Texas'u dyrbja njetko tež Indianarjow dla strach cierpit, pschedroż tuczi tam njeċċijski čas na to waſčijnje sħie wužlja, so menisce wħi nadpaduja, wutrubuja a spaleja. — Wschelake isti, kotreż su f' Ameriki pōsklana a we wschelakich njemisħiġi nowinach wotċijshejjane, warnu ja psched wuczahowaniom do Ameriki, prajżi, so tam njetko żane dżelba dostacj neje a so tam kózdy wuczahowar do hubenista sapane. Jeniċċka pomoż je ta, so wuczahowarjo do wójiska stupja, sħtoż je jenoż wużej fa muſkiġ, żonksie pač żaneje pomoż nenamakaja.

Franzowska. Ssmerċ italského ministra Cavoura je na wċċiġlix peneżnikow se strachom skutkowata, dokelż ho boja, so bñi njetko w Itali wójnska strona finadż sažo mōz dobhej a teħo dla nowu wojnu saloġiċċi mōħka. Ta'jekho strachowanja dla su peneżne papery wschelakich krajow sažo wo njeckore prozentu sħwojeje pħażijskien dele jekk. — Prvju Napoleon je na sħwojim mōrskiġi pucju haċċi do Toulona pschijsk, hħażżej je jeho symiza nadpanhka, tak so dyrbesche ho, jako qħijshe se sħwojej mandżelslej, prynzeħnu Klotildu, mjesto wobħaldawac, hnydom sažo na sħwoju liddi wrċċiċi a ho do kożha leħnhej. — S Parisa pišaja, so je khjeżorka Eugenia w ministerstkej radze, kotreż ho tam wóndanjo dżerżejsche, kylnej se bamja rreżza. Też poweda ho, so je wona pschi dostacju powesżej wo Cavourowej sħmerċi reħlyka: „Njetko je Louis (khjeżor Napoleon) tola wot tuteho ċżloweka wosħwobodżen a sažo ham knes sħwojeje politiki.“ — Khjeżor je w monitoru wosjeniż, so Franzowska w amerikanskiej wójni neutralna wostane, to je, so żanej stronje pomħacż nebudże. —

Sħpanijska. Kralowa je strovu prynzeħnu porodžiła a je ta żama w sw. kħeżjeniżi meno „Maria Berenghela“ dostała.

Endżelska. Dokelż jendżelski kraj Kanada f' tħmi amerikanski krajemi mesuja, hħażżej je njetko wójna wudħrika, dha je ministerstwo wobħankko, tsi regimienti jendżelskich wojakow do Kanady pōsklaciż.

Italia. Na mjesto nebo ministra Cavoura je Ricasoli wot krala sa ministerpschedźdu pomenewany. — Stalstke nowin wudawaja, so qħe khjeżor Napoleon njetko też nowe italske kralestwo połknje pschipōsnacj a so wón marquis'a Cavalletta jako franzowského pōsklanza do Turina pōsċele. Też poweda ho, so qħetaj ho Napoleon a Viktor Emanuel w Eulouzu sejnč a tam radu skladowacż. — Franzowske nowin „Monde“ powiedaja, so je Cavour psched sħwojej sħmerċju wċċitko wrċċo wsał, sħtoż finadż je pschedżiwo zyrlwi cjinik abo rreżza. — Preħi haċċ Cavour wumre, mjeſeħe wón dolhe rostryżowanje f' kralom. Jego cċejko bu nimale f' kralowskéj pħażu kħowane, kaž nowin powiedaja, a se wċċiġi wetsħiġi italijskich mjestow bieħu deputazijsi k' pohrebji pschijsk. — Bamž bje wóndanjo troħu skħorik, njetko je pač sažo li ġej f' minn.

U hōw ska. Cċejko dotalneho pōlského gubernatora, weħha Gorczakowa, je po jeho testamentze do Sebastopola wotwiesene. Dokelż je weħha Gorczakow, mōħek rez, kħudy wumrekk, dha je khjeżor k' temu 50,000 rublow daril. Iako ho cċejko f' Warszawu wiesiġe, bu jemu wċċha wojersta cżejx wopokasana, a haċċ runnej bje żo jara wele psħiħladowarjow shromadżi, dha wotendze tola wħċċo w najljejkim poloju a porjadku. S għala sħa ho, so je we Warszawie sažo injerniċċa a pōkjniċċa ġewnej, haċċ runnej je nowy gubernator Szuchosanet we wċċelakib mjezaġi a drasjeniżi kħobjiż sakasa. Tola je wotpusċiġi, so kmiedja ho wċċelake spjewi w zyrlwi spjewac, kotreż bieħu ho preħi sħwojejho w-psħiħiċċa dla sakasowak a teħo dla w ġamiegħi zyrlwijsi nemjera doseq nacżiñi. — Piżma, kotreż nowo sħrjado wanej Pōlskje wopħiċċeja a fu pec ja hix komi wot khjeżora podpiżane, ho njetko we Warszawie wotċakku a psħiħiċċe je najsikere radžicjal Blatanow f' Petersburga. — Iako khjeżor wóndanjo do Mōslim psħiħiċċe, bje żo tiegħi ludżi (psħies 40,000) psched dworniċċiżom shromadżi, kaž nihdy preħi, a psħewodżiżu jeho se kħlynym flawwawlokniom haċċi na khjeżoristi hród na Kremlu. Woni qħiżi jemu f' tħm wopokasac, kaf spolojeni fu f' jeho skutkowanji w nastupanju sahnateho newbūliżwa.

Ze Serbow.

S Budżċiha. Po tħm, kaž ho poweda, qħedja knejxa krajne starov sakseħho hornokuijského markħabinstwa nebo kneni generallieutenanti f' Brüssel, jako sa-kożerżi budvus krajnostawiského seminara, psħiħiħdum pominik stajiċċi a ma l-krajni syndiku f'Loeben wusklak. Tuteje należnoċċe poruċċene.

S radworskij wolkonoscje, 10. junija. Pöslene desħiġi kif' pħidhom hrimanom su też w na-sħej wolkonoscji pola a kuki wolkħewi, a wolo ħlada

ſ radoſcju na to žohnowanje, kotrež nam miloſčiwa ruka lubeho Boha ſliczi. Woſobniſte ſteja rožki renje kaž ljeſ a počinaja ležječ; jenož tam a ſem, hdjež je poſni ſhy, ſteja ſlabſche. Pscheiža lubi bohate žnje, jeli ſo naſke hofpoſy plječe neſakomdža, liž je jím trjebne, dokež pſchi ujetčiſkej plodnoſci tež wele pjanki ſobu roſeje. Rjeſik (rapſ) je pſches djeſe trajazu ſhmu w ſandženym mježazu trochu cječpeč, tola je ſo derje doſež wuprač; woſhy a jecžmenje ſteja rjane. Tež lemy počinaja kražnje ſlhadječ. Gſadu drje wele nebudže, dokež je ſeho khjetro wele ſmersko. Dječeze ſteja tak rjane, kaž je wele ſet widželi neſkym, a ſuki lubja rjane ſhnowe žnje.

S Nechorija. Teho majestosę kral Jan je naſhemu ryhtarej H andrijej R a b o w ſ k e m u ſljehornu, i ſaſkužbitemu rjadej ſluſhazu, medaillu miloſčiwe ſpožečiſt, dokež je tón ſamy ſwoje ryhtarſtwo 50 ljet ſmrjeru a khwalobiſte ſastejal.

S W o j e r e z. Čjelo tudomneho past. prim. a kralowſkeho ſuperintendenta, knesa K h r y ſ t i a n a K u b i z y, kotrehož bje knes nad živenjom a ſmercu 1. junija w diewecjich hodžinach ſ tuteje čjaſnoſce do tamneje vječnoſce powokal, bu 4. junija na K h a c h e c i j a n ſ t e a woſebeje čjeſćomne waſchnje khowane. Bohreb mjejeſche ho popočnju wot 3 hodžinow a pohrebnu čjah bjeſche tak wplki, kaž je ljeđy hdj we Woſerezach widžeč był. Pſched kaſchejom dječehu ſchulerjo ſ mjeſčczanskeje ſchule, wučerjo tudomneho woſreſa, kaž tež ſe ſuſhodneje Gaſſeje a ſobuſtaſh wſchitkich 10 wojerovſkich ſemežnih jednotow. Pödla kaſchejca, kotrež bjeſche ſ najrenčimi kwojetkami, wjenzami a paſmowymi haſofami bohacje wudeben, djeſeche 12 knejnow ſ bjeſelenym wjenzami w ružy. Sa kaſchejom dječehu najblížſhi ſrudni ſarvoſtjeni, kaž tež evangelszy a podjanszy duchomni tudomneho woſreſa a peč fararjow ſe Gaſſeje, kralowſzy ſaſtojnizy, magiſrat a mjeſčczanszy ſaſtuperjo, zyrkwiſzy depuтиtojo, wele mjeſčczanskih a wežnih woſadnih, kaž tež wele pſhezelow a ſnatych ſ bliſka a ſ daloka. Po jaždanju neboſicječkeho k. ſuperintendentu bu wón pödla rova ſwojeho predy neho ſemrethe ſubeho ſyna I u r j a khowanu. Row bje ſ wjenzami a kwojetkami najražniſcho wuprſcheny. K. archidiakonuž K r ö h u a a k. diakonuž K o p f r y č e ſ h t a j pſchi wotewrenym rowje ſ hlubokohnuće wutrobh ſlowa ſrudnoſce, troſhtowanja a nadžije, a k. wučerjo wojerowſkeho woſreſa ſpjevacu pſched domom, kaž tež na kerchowje ſwojemu weleſubowanemu a wyſokoſeſcenemu dotalnemu prijodſtajenemu khjerluſe a ſpjevh, kotrež bje wón ſa čjaſ ſwojeho živenja rad hlyſchal.

Nebo knes ſuperintendent Kubiza, kotrež je ſwoje živenje na 56 ljet a 10 dnjow pſhineſt, narodži ſo 22. meje 1805 w Spaloč, ſtudowaſche na gymnaſiu w

Budyschinje a na univerſicie we Brótzławju a bu potom farač w Lejnom, ſ wotkal jeho poſdžiſcho jako diakonuž do Wojerez woſokachu. W l. 1843 jeho tam ſa primariuž wuſwolichu a we tym ſamym ſjecje bu wón tež jako kralowſki ſuperintendent ſa wojerowſki woſreſ poſtajenj.

S K ſ c h i ſ h o w a. Prjenja nedžela po ſvjatej Trojizy (2. junija) bje ſa K ſ ch i ſ h o w ſ k u a ſytowſku woſadu woſebnij ſwedzejiſki a radoſtny djeń, pſhetož tehdj bu naſh nowy k. farač Br ó ſ k a w naſhei K ſ ch i ſ h o w ſ k e j zytkvi pſches kral. ſuperintendent a k. fararja H o l ſ h e r a ſ H ó r k i jako duchowny ſweczeny a do ſwojeho doſtojniſta ſapokaſanij. Naio w 7 hodžinach ſo ſvjatočnoſc ſ tym ſapocja, ſo bu k. Broſhy Bože woſkaſanje wot k. ſuperintendentu wudžjelene. We 8 hodžinach wedzeſche ſo nowy k. duchowny w ſwedzejiſkim čjahu pod ſwonjenjom wſchitkich ſwonow do pſchiniſte debeneje zytkwie, hdjež bječhu ho ſerbzy a njemſzy kemscherjo a wſchelazh hoſejo ſ bliſka a ſ daloka ſhromadžili, bes nimi tež cječonjanski k. hrabja Cippe jako ſaſtuworac radmericjanſkeho knejſtwa ſa wžy Maleczizy a Wodowu Korečmu. Po wuſpjewanju khjerluſcha: „Rech Bohu džaluje a t. d.“ ſpjevacu k. ſup. H o l ſ h e r liturgiu a po khjerluſchu: „Pichindž, ſhvath duchu a t. d.“ djeſeſche wón ordinazijsku ryč a po koži mlodemu k. duchownemu K h r y ſ t o ſ o w e ſ k o w e ſ k o w a: „Pa ſ moje w o w ſ y“ k wutrobje, na wažnoſc tutyh ſlowow polaſujo a na cječe, ale tež rjane pſchitkuſhnoſce evangelskolutherſkeho duchomneho ſpominajo. Po ordinaziji mjejeſche ho hnydom tež iſtallazia. Duchomni aſiſtentujo bječhu k. fararjo Br ó ſ k a ſ Buderez, Delank ſ. H u b e ſ k a a F r i t ſ h ſ M e j e r j o w a, a po iſtallaziji k. farar Delank ſerbſkej woſadze jeje noweho duchowneho w ſerbſkej ryči prijodſtaji. Na to ſpjevacu ſchulſke dječci pod wedzejuom k. kantora Bergana wjazylkópnju ariu a potom djeſeſche ho ſerbſka a njemſka Boža ſlužba, kaž hewat.

Po kemschach bječhu k. duchomni a drugi hoſejo wot k. rycerja W o l ſ ſ a nad K ſ ch i ſ h o w o m, ſytowom a t. d. k ſ h r o m a d n e m u wobedej pſheproſcheni.

S B u d y ſ c h i n a. Ljetuſchi wulſi, pſchini ſerbſki ſpjevacu ſwedzeju ſmjeje ho, ſeželi Boh tón knes, ſažo w mježazu o ſto bru w tudomnijm hoſejenzu i tſjóm lipam. Špjevacu budje ſo „naſječjo“, lyriſka pjevenj wot ſ e l l e r j a, do hujdih ſtajana wot K o z o r a. Hac̄ runjež ho lonschi budyski ſerbſki ſpjevacu ſwedzeju beſe wſchjeni jeho pſedavſkim starſimmi bratiſkami w kždym naſtupanju ſpođitvije wuſnamenſche, dha ſo tola nadžijamy, ſo ljetuſchi ſerbſki ſpjevacu ſwedzeju hiſčeje wulſotniſcho wupane. Daj Boh ſbožje!

Großherzogtum Sachsen. Sandzemu neđelu po kemischach, kotrež raketčanski L. farač Hilbrig tudy djerješće, je jeho hrodžišćanske žirkvine kneštvo (kmeni hrabinka se Solms nad Nechornjom a knes wjekhi dwórski maršhal s Gersdorff nad Hrodžišćom) we wutrobnej pšešenostci sa fararja do Hrodžišća wuswolito a designowało.

Buljet

Wiedeński ratarski towarzystwo,

14. a 15. meje t. I.

(Skónčenje)

Spomnecja hódna je woſebje jena wjez, kotruž w Reibersdórfje widžachmy. Najprijódzy bje nam spodžiwe, so bjechu tam hischče njetko w pósdom ualjeczu zhy pšyščecz, bóle pak džiwachmy so, jako tute same wohladachmy. Bič, kiz ho hewak wot draschlerja s krucha bukoweho abo brjeſoweho dreva wudžjela, neće tudy ničjo druhe, hacž poldra zola toſthy a $\frac{1}{4}$ dokhi knebel, s prijeneho ljepeſčeho duboweho kerka wurjescz. Woſebnoſcž teho sameho bu hnydom spósnata, dokelž jón tón a tamón sam pruhowasche; pſchetož niz jeno, so tajki dljeſchi bič wjazhy kloſow trechi, dha je tež skutkowanje tajkeho čjeniſčeho a teho dla lóže wusbjehowaneheho a mózniſčho dele padazeheho knebla wele hylniſče, dželi dotalneheho toſčeho a krotſeho biča.

Vako bjechu so pſchitomni sa blidom L. najeńka Winklerja, se wſchelakej iſedju derje wuhotowanym, doſpolnie poſhylnili a pſchipodla tež s dobrym piwom a winom woſchewili, podachu so, sa wſchitko najluboſniſchi džak prajivschi, do Draužendorfa, ſchtož je ryežerkubko, mjestu Žitavje ſluſchaze a L. Kirmeszej pſchenajate. Tudy wohladachmy, ſchtož bjechmy ſebi hacž dotal hízom doma podarmo wſchitz žadali, rjanih dječezel jačo ſnamjo, so ſimy w hospodařtvi, kiz je w dobrym redze. Duž žadym džin nebje, so tež tamniſche kruwy hollandskojendželskoho kſchijenja so jara spodobne wopofaſchu. Woſebne spodobanje namałka tež woſejerňa. Snajerjo woſzow woſbwjedčihi niz jeno wubernoſcž tamniſčich woſzow, ale tež hódnosć jich woſmy. Po wuprajenju L. najeńka natsiha so wot 100 tajkih woſzow njehdze 16 abo 17 kamenjow woſmy a mózjeſche so temu pſchi wulkoſci woſzow a pſchi hustoſci woſmy derje wjericž. Vako bje so wſchitko do wole wohladalo, počeſcji L. Kirmes ſwojich hociji s dobrej ſwac̄zini.

Na dompučju bu tak menovaný Žitavski ſchpitalny förbarł wohladowaný, kotruž ma L. Meerbach wotnajathy, hdjež rjany, derje kubaný a s wetscha s allgaufiſčich howjadow woſtejazg ſplash nadendžachmy. S tym bje prijeni džen naſčeho wuljeta ſlonečenj.

Zako bjechmy w Žitavje pſchenozowali, podachmy so naſajtra na omnibusach, wot L. ſpediteura Šauka w Žitavje dobročinje wobſtaraných, do Hirſchfelda, ſo bjechmy tamniſchi Müllererez pſchadownik wohladali. Wſchitko to, ſchtož bje tam wobſchernje widžecz, tež wobſchernje wopisacz, by trochu wažene bylo, jenož na ſo čhemy ſpomicz, ſo weleſtronoscz tamniſčeho elabliſementa kózdeho wohladowanja ſo najwetschemu ſpodžiwanju nawabi. Spjeſcne pſhemjeneneſe lena do wſchelakich wudžjekow bje ſa wſchitkih wulzy ſpodobne. Knec Müller ſ džaka hódnjej hotowosći ſwojim wophtowarjam wſchitko radlubje poſkaſowasche.

Dokelž bje ſo ſa poučejenje tutaj dwaj dnaj doſcž ſtačo, mjejeſche ſo tež njeſčto ſa woſchewenje ſtačz a bu wobſankene, horu Dýbin a tamne pouvoſtani ſe starých čaſow wophtacz. Wſchitkom ſo tam jara luſeſche a jako bjechu tam ſa tuni penes dobrý wobed ſebi wſali, podachu ſo w runej mjerje na Žitavſte dworuiſčeo. Kéhwalobnje a džaknje dýrbi ſo na to ſpomicz, ſo L. Mónich a Kirmes hacž do wotijedzenja pola towarziftwa ſawoſtaſhaj.

Timaj, kaž tež wſchitkom druhim knesam, kotrychž luboſcž a pſcheczelniwoſcž ſo towarziftwu w tak wulſej mjerje doſta, najluboſniſche poſtrowenje, najwutrobiuſchi džak.

W Budyschinje, w juniju 1861.

W menje towarziftwów:

L. Förstar, pſchedzyda.

L. Melsel, pižmawedjer.

Rožka w ſeſenju.

Dokelž je njetko runje čaſu, hdjež rožka čeſije, dha ſnadž njeſtremužkuſiž ratarej nelubo nebudje, hdjež wuktejewanje rožki tudy trochu drobnijcho wopisamy.

So je rjane ſkónečne wedro ſ dobremu radjenju ſorno w čaſu leženja nufne, kaž to kózdy burſki muž wje, ſo ſamo roſymi, tola neje kuſki deſčiža w tutym čaſu woſebje popoſdnu tak ſtraſčny, kaž ſnadž ſebi to tón abo tamny myſli. Pſchetož pſchi čižim ſkónečnym wedrje je ranо wot 5 hacž njehdje do 9 hodžinow ležew na jedyn džen dolonjanym, tak ſo to ſamo ſorno naſajtra wjaz nekeſje, ale na druhe w kloſu rjad pſchindje. Tola netreba ſebi ničton myſlić, ſo kózde jenotliwe leženjeko ſnadž ſ ſwojemu wuktejenu 4—5 hodžinow treba, nje, to na žane waſchnje niz, ale tſ, je pſchi čižim, miſim wedrje nadleſe ſa $\frac{3}{4}$ hodžinu hotowe, tak ſo je ſorno ſi roſčenju kmane ſčimene.

Kózde ſorno ma menužy w ſwojim kožuſku tſi leženja, kiz ſtjóch trucžlow woſteji, kotrychž kózdy dwoje wotdžielenje ma, kotrež ſtej ſredža po dohloſci ſ jara ſchwíznej ſeſjenku dželenej a ſ jara drobnej ſcherožoltej mięzku napſlnenej. Je njetk leženje w kloſu hotowe,

dha wotčakuje na čopke ščenzo, a hdyž je to liedom pol hodžiny na ne švecziko, dha je ſo trucž tež hizom roſpukný a wukčenje je hotove. Saduwa tehdy mene abo hóle wjetſík, dha won tu mucžku ſobu woſme, kotrež ſu trucžki psches jeho tčačenje wukčyple, a my wiđimy ſo potom tajke ržane hona kričiž, kaž by ſo kaſik roſpýval. Kaž ſmy wot starých ratarjow ſkyscheli, dha ſo piči tajkim kurenju ſorna woſlouja — Pak ſpječnje rož wukčejje, móže kóždy ſam derje wiđecž; pschetoz hdyž my kóšk, w kotrymž je leženje k wukčenju hotove, woſmemy a w dolhich wodýchach 9 abo 12 króč na njón dunemy, dha ſu trucžki tež hizom won a wukčypu ja ſwoju mučžtu.

Tak mudrje je Stvoricžel wſchitko ſrijadowač, ſo je tajfemu, nam tak jara neparomnemu, plođeji tajki krótki čaž ſa leženje wudžiſík, ſo by na tajke waſchnie ſkere wſchelakemu ſtaženju wucžekný a ſo nam ſ wetscha derje radžík. — Je pak w čažu leženja wjazh dnjom ſa ſobu deſčez, dha leženje pečja w kóšku ſedžo woſtane a rožka je potom ſejerba.

Zutón naſtarók ſmy po naſchim ſamžnym woſledžbowanju naſpišali, býchu-li pak pschirodopýtniz wot tym njeſčto ſlepſche a drobníſche abo ſnadž tola hinaſche wedželi, dha by nam ſubo bylo, hdy býchmy to w tutých nowinach naſhonicž móhli. — — — — — ratač.

Přílop k.

* W jenej pjeſtowej jamje bliſko Glauchaua ſaray blyſk 7. junija jencho džetacjerja. Děho žona, koſraž pôdla neho ſteſeſche, bu pohluſhena a kruh dale cijñnená.

* W ſatíkím mjeſtaſku Pausa je 8. junija woheň wuſchok a 59 domſtich, 7 brójnior a wele pôdlanskich twarenjow do procha a popeka pschewobročík. Ludoj wot živenje pschischi nejbi. Tých, ſotíž ſu w plomenjach nimale wſchitko ſhubili, dokelž woheň pschi ſylnym wjetru ſpječnje woſolo ſo hrabasche, je 800 do hromadž.

* W Draždjanach namakaču wónanju jenu 50-ljetnu wudowu na kerchowje morwu bes dwjemaj rowo-maj. Wona bje ſebi na prawej noſy žitu ſ nožom wotewrila.

* W lubijskim jaſtwje je ſo tkaž Purſcha ſ Bejerez, kotrež bu ſe ſwojim mködžim braſtom pschi rubenju wot Hempelez ſwojby w Kumwalbje ſajaty, ſam wobiwjeſný. Won ſawostaji wudowu a 5 džecži.

* Blisko Hildburghaſena blyſk dwieučloweſtom na polu ſaray, teho runja jencho wowčerja pola Beilſdorfa. Womzy hrydom domoj bježachu, ale poſ pola ſwojeho morweho knesa woſta.

* W Magdeburgu dyri 9. junija blyſk do torma

Uſtrichſkeje zyrkwe, a ſapalt ſón tak ſylnje, ſo ſo tež druhu wježa teje ſamžneje zyrkwe a zyla tſiecha woſpali.

* W Schleſyntſkej je wulka woda na kufach wele ſchody načinika, dokelž je wele ſyna ſobu wſala a wele trawy woſaſala.

* Wot wokreſneho ſuda w Budyschinje bu piatik 7. t. m. džetacjer Pieter Bibaš ſ Pomorez padučiſtiwa dla do 1½ ljetneho zuchthauſa ſaſudjeny.

* Pschedjenaka Jana Korlu Eutholda ſ Palowa, ſa kotrymž wſchelakich cjeſkikh ſtatiſtowow dla wot julija konſečneho ljeta ſtejachu, ſu 10. teho mjeſaza popadnyli a w Budyschinje na hrobje — do kletki ſadjeli.

* Cijelo weičha Gorjatowa weſechu wónanjo psches Win, ſo by ſo wot tam dale po wodze psches cjeorne morjo do Sebaſtopola woſtarako. Dželba rakuskeho wójska je pschewobjeſche, eſkorta ſama woſtejeſche pak ſ wetscha ſ ruſowſkih Čjerkeſow.

Spěwy.

Jan Michal Budat.

Hraj w Budeteſzach na kerchowje
Tam jedhy ſſerbow pschecžel ſpi,
Kaž hiſčče njeſt we ſwojim rowje
Džak, cjeſcž a kħwalbu ſaſluži:
Jan Michal Budat je to meno,
Kaž kóždom ſſerbej ſnate je
A je hacž dotal jencžki jeno,
Kaž to na ſſerbach cjiñeſche.

Wón w Hornej Hórzę narodjený
Je tež tam pschecžo živý był,
A dokelž nebie woženey,
Dha nej' tež žaných džecži mjeſ,
A je žno ſahe ſa žiwenje,
Schtož móžno bjeſche, lutowač
A ſwoje žyłe ſamoženje
Tym kħudym ſſerbam woſkaſ.

Haj, ſahe žno ſa mlode ſjeta
Je won ſa ſſerbow lutowač
A wſchitke weſele toh' ſwjeta
Tých ſſerbow dla tež parowač.
Hdyž mjejeſche tež ſamoženje,
Sso tola neje woženík
A psches to ſſerbow wſchitkých renje
Sa ſwojich herbow poſtaſiſ.

Wón wot tých kħudych ludži ženje,
Hdyž ſim kaž rħeñiuk ſlužeſche —
Haj wot tých ſſerbow wele menje, —
Bral neje žane placjenje,
A hdyž je ſherbſkim kħudym ludžom
To ſamoženje woſkaſ,
Dha je tež ſherbſkim gmejnám wſchudžom
S tym poſloženje hotowač.

Hraj, hiſčče po ſtoljetach budje —
Hdyž ſwjet tak dolho budje ſtacž, —
Sso žyłk ſherbſki narod wſchudže
Na jeho darach ſradowacž,

Kiž kōđe ljetu ps̄eze ſ novoh'
Egi khudži Sserbja voſtanu,
A budža voſtac̄ tež tak dohō
Hac̄ Sserbja Sserbja voſtanu.

Shto bh po zjlych Njemzach tubh
Mi tajkoh' muža menoval,
Kiž je ſa njemſke khube ludh
Tak wele penes wotkaſal;
Hdyž tež tam dobročelov maju,
Dha tolā naſhom' Budarej
We zjlym naſchim wotznym fraju,
Wſchak žadhn Njemz tu runja nej.

Pſches dwaj a dwazheji ljet žitoh
Je wón 'ſcheze po thym ſawostal,
Hdyž bje ton pſcheczel dobročiwy
Sswój testament ſam napiſal.
A tak je ſjawnje widžic̄ ſ teho,
So je tu wjez hej roſponnjal
A ſo na ſmertnym ložu jeho
Rej' ničton ſ temu narhčal.

Hdyž runje Jego wopominenje,
Kiž je we djaſnef wutrobie,
Sso nebudje tu ſhubic̄ zenje,
Dójž jedhn Sserb je na ſwjeczie,
Dha tolā nech jom' row tež debi
Ton wopomniſ ſej ſubosče,
Wón ſaſluži jón wjescze ſebi
Hdyž to na Sserbach činiſ je.

A hlaſ hac̄ dotal na kerchowje,
Hdjez tuton nebočicki ſpi,
Tam, Bohu žel, na Jego rowje
Schče žadhn pomnik neſteji.
Duž bratſja! necžakajmy dljeje
A ſtajmy ſchij na Jego row,
Kiž rjane ſerbſke pižmo ſmijeje
Wot luthyſ ſlothyſ pižmiſow.

Na to wſchak ničton neb'dje ſwaric̄,
So ſtoji ſo Jom' wopomniſ;
Nje, ſ temu budž ſobu daric̄
Tež wjescze kōđu podrožnik.
Haj ſerb ſzh bratſjo wopokažeje,
So wjescze, ſhto wam Budar je,
A pſchi thym na kroſch ſehladajeje,
Wón ſaſluži jo ſawjescze.

A Wb, pſches kotrychž ſo to ſtane,
Kiž ton ſluk wuweſcz ſechyče,
Boh žohnuj Wasche prozowanje —
Ton ſluk tež prózh hódnj je. —
Boh ſam budž Wasche ſaplačjenje —
Kiž placzi pſchezo najſepe —
Sa progu a tež wſchitko renje,
Schtož na to wažic̄ budžecze.

A tak dha ſerbſzh bratſjo njetko
W tej wjez ſpjeſchnje ſlutkujeſe
A wobſtaracze wſchudžom wſchitko,
Schtož ſ tutej wjez treba je, —
So bh ſo ſkere ljepe ſtalo,
Kaž wſchudžom budža prajene
A nebh ljeta dohō trało,
Hac̄ tuton ſluk ſo wuweſze. Pjetr Mlonk.

Hudančka.

23. Horſa kōncjoſty a delta ſchieroki
Šhyň ja ſam we ſamej blodkoſci;
Bjely ſhyň a do ruba
Mödrého me radh ſawala;
Hdyž pak poczinach me hubkowac̄,
Nebudu eži wjazh dohō trac̄.
(Wuhudanje prihodnje.)
Wuhudanje ſ ej. 22.

22. Čjeloh ſaſhcz.

Cyrkwinske powjeſće.

Krćenaj:

Podjanska cyrkę: Jan Wylem, Jana Halsi, ſiwnoſcjerja w Hrubocjizach, ſ. — Jan Ernst, Jana Böhmy, wobydlerja w Dalizach, ſ. — Michał, Michała Eifelta, khježnika w Bjelczejach, ſ. — Madlena, Jakuba Šuby, wobydlerja w Nowych Małhezach, dž.

Zemrjetaj:

Djen 29. meje: Hana robz. Pjetřez, Hanbrija Beniča, ſublerja na Židowje, mandzelska, 64 l. 11 m. — Jan Herman Theodor, Ernsta Moritzga Seiferta, khježerja a murerja na Židowje, ſ. 13 u. — 31. August Richard, Madleny Schmidtez na Židowje nem. ſ. 6 m. — 2. junija, Maria Amalia, Jurja Poperja, wobydlerja w Njewſezach, dž., 1 l. 4 m.

Čabi ſaksko ſlezynſkeje ſeleznicy
z budyskeho dworſniſca.

Do Šhorela: rano 7 h. 51 m.; dopołniſia 11 h. 40 m.; popołniſiu 3 h. 12 m.; wieczor 6 h. 23 m.; wieczor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 35 m.; dopołniſia 9 h. 11 m.: pſchipołniſiu 12 h. 50 m.; popołniſiu 3 h. 55 m.; wieczor 7 h. 38 m.; w nož 2 h. 26 m.

Pjevježna płacizna.

W Lipſku, 5. junija. 1 Louisd'or 5 toler 14 nſl. 5½ np.; 1 połnowažazý cjerwien ſloty abo dukat 3 tol. 5 nſl. 1¼ np.; wiſte bankowki 72.

Płacizna ſitow a produktow w Budyſinje

8. junija 1861.

Dowoz: 4904 kórcow.	Płacizna w přerězku					
	na wikach,			na bursy,		
	wyſza.	niżſa.	ſrzedźna	najwyſza	najniżſa.	
Pſcheniza	u. nſl. np.	u. nſl. np.	u. nſl. np.	u. nſl. np.	u. nſl. np.	u. nſl. np.
Rožka	3 25	—	3 15	—	3 20	—
Ječjmen	3 2	5	2 25	—	3 —	3 3 8
Worž	2 —	—	1 20	1 27	5 2 2	5 2 —
Bróch	5 —	—	—	4 15	—	5 —
Woka	3 25	—	—	3 20	—	3 20 —
Njepif	—	—	—	—	—	—
Jahň	6 15	—	—	6 10	—	—
Hejdusik	4 2	—	—	4 10	—	—
Bjerny	1 15	5	—	—	25	—
Rana butry	—	15	—	13	—	14
Kopa ſlomy	5 —	—	—	—	4 20	—
Bent. ſyna	1 —	—	—	—	25	—

N a w ě š t n i k.

Krajnostawski bank.

Danu sa hypotheki krajnostawskeho banka na lezaze kniba w sakskim kraeswje so wot 1. junija 1861 hacz na dalsche na

schtyri pro Cent

postaia:

- 1) Hdyž su so wsczytkie pschi banku pschipuszczone hypotheki temu samemu wostupile abo, tak daloko hacz żadanki treczych prijek du, temu samemu wostupja a
- 2) hdyž su hizom hypotheki pschi banku horjewate, jeli so tole ponizenje po mjerje wyżokościę dowoleneho kredita wot direktorija na wosobne pożadanie pschiswoli.

Wot tuteho danponizena wostanu pak te hypotheki banka wusankiene, pschi kotrych je dla dlicja danpowyschenje wumijenue abo kotrež so hacz ult. novembra t. l. naspet sapłacza.

W Budyschinje, 1. junija 1861.

**Direktorium krajnostawskiego banka kralowskeho sakskiego hornolužiskiego markhrabinstwa.
f Thielau.**

Krajnostawski bank.

Wukupenje hornolužiskich 5% sastawnych listow nastupaze.

Wot podpisaneho banka w lycie 1859 wudatej 200,000 tl. 5% hornolužiskich sastawnych listow spanetej konz junija **teho ljeta** a so tutej termii, abo na pożadanie pod sliżbowanjom kruhateje danje tózdy czaš predy, wot pokladniży banka w hotowych penesach wupłaczejte.

Wobszedzerjo tajkich 5% sastawnych listow so teho dla s tutym napominaja, so bychu je stalonami franko hem podali, a pschi sažnismi sbjehnenju penes, hacz na spomnenej termii, tež pożleni koupon čzo. 10 pschipokožili, a ſebi penesh wot nasheje pokladniży wupłacziej dali.

W Budyschinje, 7. meje 1861.

**Krajnostawski bank kral. sakskiego hornolužiskiego markhrabinstwa.
f Thielau.**

Jedyn hiszczaje zyłe dobry wulki a ſylny teſał, kiz so fa weſzneho wajktarja derje hodzi, je we wudawarni Serb. Now. na pschedan.

Młody człowiek wot sprawnych starszych, kiz chze pschekupstwo wulnycz, može mjesto pschipokasane dostacijs psches wudawarnju Serb. Nowinow.

Wuczomnik pytany.

Młody człowiek wot 14 — 16 ljet, kiz chze ſedlarſtvo a remenerſtvo naukuje, može hnydom do wuczby stuſicž pola Hendricha Pittricha, ſedlarja w Porschizach.

Woſjewenje.

Akhejnista žiwnoscj čzo. 13 w Brjeshnžy pola Delneje Hörfi, f 43 dawkskimi jenoſćemi napolozena, f körzom pola a f kuku pschi rježi Sprewi, f dwajſchožowej křežu a rjanej sahrodę, je bes wumierka ſe ſwobodneje ruki na pschedan a može so wſcho dalsche pola wobszedzerja tam nashonicz.

 W Nachlowie pola Bulez je na Jana t. l. Łowatnja na pschenajecze a može ſu wſcho dalsche pola wobszedzerja Aug. Pfuhla tam nashonicz.

Czeſczenym Serbam woſjewuju, so ja wot ſkobnych lapkow ſuſnie a tež ſtwine ruby džielam a tež woſhoe ſtajnje na pschedan mam.

J. Gotthelf Dietz
na wulcej bratrowskej haſy čzo. 200.

Woſk

a tež kuchejſny ja pshego kupyju.

A. Lehmann, pôdla ſlónza
napřečejimo kaſernam

20 grotowh žitn̄ palenz, zhygarh w kistach a jenotliwje, 25 po 1 nkl. tunischo, dobrh kloſej, zolor a korenje pschedawa ſtajnje czerſtwe L. Ecclius f napschecja kaſerny. Saſopſchedawarjo doſtanu wſcho jara tunio.

W Nowej Wsy pola Neſhwaczidla je žiwnoscj, kotrež je w dobrzym redze a 13 akrow 130 prutow pola a kuki wopſchija, ſe ſwobodneje ruki na pschedan a može so wſcho dalsche pola pekarja w Neſhwaczidle ſhonicz.

Ajana kałowa pschjeħada,

módra a biala je w meñszych a wetskich dżelbach pola krawza Schramy a Antonia Sind y w Rakezach na pschedan.

Sahrodniska żywoscj

czo. 26 w Bieczach, se 183^{so}, dawskimi jenosćzemi na położena, je f 15 1/4 korzami pola a łuki abo też f 10 1/4 korzami na pschedan a chyli so supżi schtwardt 20. junija dopolnja w 10 hodzinach na spomnenej żywoscji nutšnamakacj.

Na wedżenju.

Pondżelu 24. junija, jako na Janu, budże so, seżeli tón ānes, serbski a njemski

misionski swedżen

w H o d z i j u

śwecicj a so serbska swedżenska Boża klużba popolnju tjsich, njemcka pak peczich sapocęcz. Przedowanie je l. farar Kordina f Minakalu a modlitwu l. farar Alöbi f Bukez nadewsał. Wschitzy misionsz pshceżelo so na tón swedżen f tutym pshceżelniwe pshceproschura.

G. Imisch.

Ziwnoscj czo. 9 w Nadżanezach je pschedata a so teho dla termia, f 18. junija postajena wotdżerżecj nebudże.

A. Franz, agent w Budyšinie.

Na īnejim dworje w Bręzynie pola Hucjinh może īmanh wulki wotrocż hnydom dobru klużbu dostacj.

We wudawarni Serb. Nowinow so kipi: Th dżenista Nowina l. 1843 č. 27—42; l. 1844 č. 33. a l. 1848 č. 20, 49.

Wulki wubek rjaneje, kuchaje brunizj, taž tež do brich murejissich a tjsiechnych jiblow potucja najpodbōlnišcho

W Hornym Mierkowie.

G. E. Müller a Comp.

Mesowa trawa wot 3 pólnych dżelbow, nedalo Delneje āinh leżazj, so wot podpiżaneho tunjo pscheda.

A. Förstar, na swonkej lawskiej haſh.

Czeħnenje 1. klasu 60. lotterije

smjeje so bliżsju pondżelu 17. junija.

C. F. Jäger, sen.

na swonkej lawskiej haſh čo. 801.

Aukzia trawij.

Pondżelu 24. junija budże so na Wutrobiz kuble w Strdzi pola Hucjinh ljetusche kyno a teho runja wotawa na pshceħadżowanie pshcedawacj. — Hromadufendżenje w stróżanskiej kocjimje popolnju w 3 hodzinach.

Nowat.

Aukzia trawij.

Pshichodnu wutoru jako 18. t. m. budże so wujitowa trawa, na kubach, l. forbarnej w Birkowz pola Rabworsja klużazjach, pod wumjenenemi, w termii wosje-wjonnymi, na pshceħadżowanie pshcedawacj.

Sapocżatki w 10 hodzinach pshci wobħdlenju hajnika tam.

Czo. 6. Lužičana je dženja wusħlo.

Sakitanje čeſeče.

Moje po wobħnjowym nesbożu, me 25. haper-leje t. l. potreħħajżym, hnydom sczinene spjeshne sajecze taħ-derje, taž tež podpytanje, potom pshceżi-wo mi salożene, je tħid a w żgħej wolknoċċi na-pohlad, fa moju čeſeċċa taħ-jara nespodobnij, wubu-dži, so budże drje ja wusprawnene spōnate, hdyż ja wobħxwiedżenje wokressnejha kuda w Budyšinie, wo konzu spomnenho podpytanja date a taħle so mjejja.

Wobħxwiedżenje.

Pshcedopodpytanje, pshceżiwo burej Handrijej Wenkej f Kobliz dla skostnistiwa wobħen-salożenja, jemu winu da-waneho, salożene, je dla nedostatka dozħażaż-żgħad podħaldnejha saklabow pshes wusħdjenje kralomskiego saksego wokress-neha kuda w Budyšinie wot 18. meje 1861 jaftajene, schiż so Handrijej Wenkej na jeho pażadanje f tutym wobħxwiedżenja.

W Budyšinie 31. meje 1861.

Kral. sakski wokressny kud tam.

(L.S.)

Hensel.

f tutym l' sjanwemu nawedżenju dawam.

W Koblizach 12. junija 1861.

Handrij Wenk.

So ċetam, wujej dżakuju

Za dobre zbożopreće!

Za prawo ja pak njedzeru,

Zo Wy mi nimo džeče.

Wuj krišowski.

Krecjmarka, kotrūż kym ja mjenil, je mi tón mjeħej f l. Biruzej pshineżha. — Nicżo ja slo; kloġdż so sa żwoxe mjeħej stara.

G.

Po Bożej njewuslēdomnej radże wumrje dżensa rano 1/2 hodzinow na jħorġiħ luuħi kieni. — Olga Hilžbjeta, jako bē jenoż dwé lětci naju zemska radośe byla; štoż swojim preckelam a znatum z hħubokej zrudobu wozjewjataj

W Palowje, 11. junija 1861.

K. A. Jenč a mandželska.

Wot redakcji „Sōn” w pshichodnym čiſle, a prošim f džaknoċċu wo dalishe dopiżi.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
wudawafni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
placi so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler..

Kózde číslo płaci 6 np.
Štwórlétta předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósće 7½ nsl.

Cislo 25.

22. junija.

Lěto 1861.

Wopřjeće: řeď nařezenju. — Swětne podawki. — Ze Serbow: Š podnožkow Dubrawy. Š Kutow. Š Škodowa. Š Trupina. Š Ralsk. Š Róžanta. Š Budyschyna. Š Budyschina. — Přilopk. — Hans Depla a Mots Tunka. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesée. — Čahi sakskošlezynskeje železnice a t. d. — Pjenježna płacizna. — Nawěštnik.

Nařezenju.

Czi ſami čzesčeni woteberarjo Šerbskich Nowinow, kotsiž chzedža ſa
ne na ſieczne ſchitwórljeto 1861 do předka płacizc, nech njetko 66 np. we
wudawarni Šerbskich Nowinow wotedać. — **Reditia.**

Swětne podawki.

Sakſka. Jeje kralowska wýškofsc̄ ſtrónprynzeſhyna Karola je ſo ſ prynzeſhnu Sidoniu do křižingſkých kupelov podala. — Druha komora jednaſche w ſańdzených dnjach dla noweho poredjeneho, wot ministerſtwa přjódpočoženeho, wólbneho ſakonja a je jón ſa dobrý ſpōſnała. Tež bu komorje kralowski dekret přjódpočožený, teho wopschijecza, ſo budža pſchichodnje koprowe pecznowarje bite. — Horjeſbjechnenje tharandskeje ratarſkeje akademije bu wot komory wotpokaſane. — Prjenja komora wuradzowasche wſchelake petizije a jednaſche dla wudawow ministerſtwa ſnitskomnych naležnoſc̄ow. — Budyski hamt je wosjewit, ſo maja korezmario jeho wokreſh, hdyž wo dowolenje drnhičkých wurjadných rejow a ſweſleniow proſča, hacž ſu w §. 6 rejvanského regulativa poſtajene, to predy ſwojemu kueſtrowi wosjewicž a tu- teho pſchiswolenje ſwojej próſtrje pſchivdacž.

Prusy. Hacž runje bje hižom dzej poſtajeny, hdyž kral do kralowza pojedže, ſo by ſebi tam hoſdowacž dał, dha je ſebi tola tu wjez w poſlencích dnjach hinač pſchemyſlil a ſwoj pucž do tamniſkich ſtronow hacž do naſhym wotſtorcziſ. — W Berlinje ſo ſylnje poſeda, ſo minister ſwniſkomnych naležnoſc̄ow, t. ſe Schleinitz, ſwoje dotalne ministerſtvo ſloži. Zako jeho naſljeđnika menuja t. ſ. Uſedom abo hrabju Bernstorffa. — W mjeſazu augustu wobenidje universitet we Brótſlawju (Breslau) ſwoj 50letny jubilum na ſwedzenſke wachnje. — Kralowa je ſo do Badena podala. — Ministerſtvo je wiazorym wýškim, kotsiž chzyhú do wójska amerikanskeje unije ſtupeč, to ſapowedžiſto; tola je wone taſkim wýšim, kotsiž wjazh w pruſkim wójsku

starobý abo druheje pſchicžinu dla neſkuža, tajku dowolnoſc̄ dako. — Kral pojedže pecža bóry do Baden-Badena a poſdžiſho do ostendſkých móřskich kupel.

Rakuſy. Ministerſtvo je druhej komorje nowy gmejnski porjad k wuradzowanju přjódpočožito. Wona wuradzowasche w tutych dnjach ſakon, ſo dyrbi kóždy minister ſwojeho ſtuklowanja dla ſejmę ſamolwitu (verantwortlich) bycž. — Šklowjanſz ſapóſklanz husto ani ſobu newuradzuja ani ſobu nechloſuja, prajizh, ſo je to pſchecziwo jich ſwjedomnju, dokelž dyrbjia přjódpočožene ſakonje ſa zyke khejzorstwo płacizc a tola ſu jenož ſi nje k otrhých krajow ſapóſklanz na ſejm pſchijſli. Lohlo mōžno je, ſo ſo cjeſzy a pôlsz ſapóſklanz teho dla bóry domoj wróča. — Khejzorka ſo na towarzſhnym ſiwerenju malo wobdzjeli, dokelž je jeje ſtrouſcž ſažo trochu khablata. — Na wuherſkim ſejmje je Deakowa ſtrona jara nespokojna, dokelž je wetschyna druheje komory adresu, wot neho ſpižau a khejzorje pſchepodajmu w jeje najwažniſtich poſtajenjach ſacziſka. Deak bje ju menujzy tak wudžjelač, ſo by khejzor požadania, w nej wuprjene, pſchego njeſak pſchiswoliciž mōž, ale pſchi jeje wuradzowanju je ju wetschyna tak pſhemjenika, ſo ju khejzor na žane waſhnije pſchiswoliciž nemóže. Wón teho dla wuherſki ſejm najktere roſpuſčci a nowe wólbny wupiſče.

Turkowſka. Sa wýſhoho ſaſtojnika w Libanonje je armeniſki khejczian Daub-eſendi wot ſultana poſtajeny. — Sultan je pſchego hiſhče jara khorh a ſu ſa ucho do Paríſa wo lekarja telegraſirovali. — Franzowſz wojazh, kotsiž bjechu w Shrii, ſu na dompuču. — Iskender-paſcha (polak hrabja Olinſki) je wumrek.

Amerika. S njezotrych stronow su ho nađ prascheli, čjoho dla je ho rođdželenje amerikanskeje unije po prawym stało? a my mođemy na tajte praschenje hnydom wotmolwieč, so je ho to, kaž budje to naschim czitarjam s wetscha hizom snate, schklovinstwa dla stało. Menujž w polnoznych (južnych) krajach amerikanskeje unije maja ludžo schklovow, kotrychž kupuju a pschedawajo, kaž skót, a jich l dželjanu nakojuje, kaž ho to kózdemu spodoba. W polnoznych (chwernych) krajach pak nictón žanyh schklovow mječ nešmje a tež mječ nochze, tak so su wobgderjo južnych a chwernych krajinow wschelakeho smyžlenja w tajkim nastupanju. Tež dla je ho stało, so w chwernych krajinach strona nasta, kotaž se wschej mozu na to džela, so by ho we wschejch krajinach amerikanskeje unije schklovinstwo skere sjepe sahnalo a to na waschnje, so by ho wobhederjam schklovow polne penežne sarunenje s krajneje kažy dako a woni potom swojich schklovow na swobodu pschedzili. Wo to je ho na wschelakich amerikanskich krajnych krajach hizom wele ljet jednako, ale ženje ho nicžo dospołneho wucžiničo neje, pschetoz sapožlanzy južnych krajinow wedžachu tu wjez stajnje tak swerczecž, so schklovinstwo dale wosta. A hdž so sa uniju nowy pschedzhyda wuswolesche (schtož ho kózdyh schjesež ljet stawa), dha wedžichu woni hacž dotal tak wele wuskukowacž, so ho žadyn muž sa pschedzhydu newuswoli, kiz by nepscheczel schklovinstwa był. Ale nepošledku je pschedzimow schklovinske smyžlenje w uniji tajku pschedewahu dobylo, so bu to ljeto Lincoln sa pschedzhydu wuswoleny, kotryž je jako sjarony pschedzivnič schklovinstwo snath. Hacž runje pschedzhyda Lincoln se swojeje možy schklovinstwo na žanewaschnje sahnacz nemóže, ale ſmje jenož to wuwescz, schtož je fejm wobsanlyk, dha bjechu wschitzu schklovvarjo s jeho wuswolenjom tola jara nespoljni, pschetoz tajke wuswolenje sjaroneho pschedzivnika schklovinstwa bje jim tež sjarone sjamjo, so budža woni, kaž su pschi wuswolenju pschedzhydy pschjehrali, tež predy abo posdžischo w fejmje pschjehracž dyrbecž, hdž budje ho tam wo sahnacze schklovinstwa wuradzowacž poczecž. Temu čjyžhmu pak na wsche možne waschnje wonicž a teho dla sdaſhe ho jim, so bychu woni swojich schklovow tež dale woblhovacž móhli, hdž bychu te krajiny, w kotrychž ho schklovojo džerža, s unije wustupile a wschebitie nowe krajne sjenoczeństwo falojile. Wonu su tež, kaž je nam wschitkim snate, bórsh tak daloko pschitwedli, so je sydom krajinow s unije wustupilo. So je ho to na doſcž ne-pschistoje waschnje stało, to tež wjemy. Ale, budje ho njezotrykuliz praschecž, hdž su ho schklovarske kraje wot neschklovarsckih dželilike, čjoho dla džedža dha njezko hifhceje wójnu hromadze wesči? Nech je kózda strona po swojej woli živa; wschat su krajny amerikanskeje unije swojodne a móža čjinicz, schtož čjedža. My

wotmolwjamy na to: haj, wonu su w swojich snuteskomnyh naležnoſejach swobodne a ſmiedža w tajkim nastupanju čjinicz, schtož čjedža, ale hdž ta wjez, wo kotaž su jedna, tež druhe krajne nastupa, dha ſmiedža jenož tak ſkukowacž, kaž to powſchitkomny, wot amerikanskeho fejma we Washingtonje, wuradżen ſalon po rucza. Te pak ſalon, so žana krajina s unije wustupicž nešmje, jeli to amerikanski fejm pschiswolit neje; hdž pak by to žana krajina bes ieho pschiswolenja čjinika, dha maja ho jeje wobhdlerjo ſa ſbjekarjow a rebellatorow džeržecž. A dokož je sydom južnych krajow bewschego tajkeho pschiswolenja wustupilo a ho tak wot unije separirovalo, dha dyrbja ſebi tajž separatistojo tež lubicž dacž, hdž unionistojo jich krajne jako ſbjekarſke wobhladaja a je ſ možu meča ſaſo ſa uniju dobyez pytaja. ſalon, prawo a pschipósnacie čloweka jako swobodneho ſtwarenia je na stronje unionistow, pschesiupenje ſalonja a wohidnosć hrosneho schklovinstwa widžimy pak na stronje separatistow. — Pruske wysche poſte ſastojniſtwo wóndanje wosjewesche, ſo ſkoro hódno neje, njeſkole liſt do Texas'a abo do drugich, wot amerikanskeje unije wotpanemnych krajow ſlacz, pschetoz tam najſtere žane nepſchitidu, dokož ſo wot unionistow žane, do tamnyh krajinow adreſiowane liſt wjazh newobstaraja a ſ zyla tam nepuschča, ale wele wjazh, hdž do Ameriki pschitidu, na bok cijemu abo spala. (Dokož maja Sserbia wschebje w Texas'u wele ſnatych a móhko ſo ſtacž, ſo bychu jim liſt ſlacz čjyžli, dha jim tajke wosjewenie tež l nawedzenju dawamy. Najſtere drje tež žane liſt ſ Texas'a ſem nepſchitħadžeja, dyrbjali pak tola žadyn njeſak do Sserbow pschitcz, dha by nam ſubo bylo, hdž bychmy ſhonili, na kajtim puczu je ſem doſhok. Ned.) — Separatistiske batterije, bliſko Acquia-Creka natwarene, su 31. meje na tſi unioniske kódze tſjelecz poczakle. Dokho netrajeſche, dha tež tute na batterije tſjelachu a roſtſjelachu po krótkim čazhu jenu tak, ſo dyrbesche womeſkñicž. Potom wottjedžechu kódje, dokož bjechu ſwoj pólver wutſjelake a čjyžhmu naſajtra ſwoje džielo ſaſo ſapocžecž, dokož mjejachu hacž do tuteho čazhu pólver ſ Washingtona doſtacž. — Do twerdžiſh Monroe njeſko wschejedne wele schklovow pschitidze, kotsiž ſu swojim knežim čekli. — Separatistojo ſu Harpers-Ferry wopuſchczęli a unionistke wójsko je ſa nimi dale do Virginije cjahnyko.

Franzowſka. S kózdym dnjom ſo wotčakuje, ſo khejzor italske kraleſtwo pschipósnaje. ſa franzowskeho poſkłanza pola italskeho kraja je Napoleon hrabju Lavalettu pomenowal a ſ Turina pschitidze hrabja Rigna jako italski poſkłanz do Parisa. — Hacž a hdž ſo franzowske wójsko ſ Roma domoj wręczi, to hifhceje pschecžo wucžinene neje. — Przyz Napoleon je ſaſo wotkoril a ſe swojej mandželskej do Tunis'a pschijjeſ,

s wótkal čze ho do Algiera podač. Wonaž bjeſtaj predy kúpu Helenu wóptaloj. — Njekotre nowiny wudawaja, so franzowſki khjezor Vitorej Emanuelej Rom zyle do jeho možy da, jeli jemu tutón kúpu Sardiniju wóſtupi.

I t a l i a. Franzowſte nowiny powedaja wo požlenich hodžinach ministra Cavoura ſkledowaze: Pjatkrano 5. junija žadashe ſebi hrabja Cavour, kiz wedžiſche, ſak bóryš ſ jeho žiwerujom kónz budže, ſo by ſo na bamža do Roma ta próſtwa telegraſirowaka, ſo by wón ekskommunikaciju (klótbu), kotaž je ſo žnadž tež nad Cavourom wuprajila, naspet wſat. **Pius IX.** pſchija ſe ſylſami we wocžomaj Cavourowu próſtwa a daſche Cavourę na mjeſeče telegraſirowacz, ſo je jemu wodač. — W Parizu buchu ſa Cavoura ſmertne Wože miſhje džeržane, na kotažbje hrebi tež tſio Napoleonowi miniftrijs pſchitomni. — W Florenzu, hdej ſwedžen Wožeho cijela ſwedženſki cžah po haſbach džiesche, hrebi ſo jemu tež njekotſi wypožy ſemenjo, ſ rafuſtmi rjadami (ordennami) pſchieni, pſchisankuſli. Iako to lud wohſlada, počza wón hnydom wolač, ſo ſu to krajpscheradniž, a hawtowashe tak, ſo bu ſwedženſki cžah roſtorhnem a ſo dyrbjach ſpontueni ſemenjo nelube puti brac̄, predy hac̄ móžachu cžeknyc̄. Potom hiſhje njekolym wokna wubichu. — Bamž Pius je pecža ſaſo trochu ſkhoril. — Predawſki neapelſki kral je ſebi bliſko Luzerna (w Schwajzarskej) kubko ſa 100,000 tl. kupiſ. Wón bydli w tu khwili w Romje abo w tamnej wokolnoſci.

M u ſ o w ſ k a. Nowy pôſtli gubernator, general Ssuhosanet, khjetro kruče wustupuje a je wosſewic̄, ſo budže kóždy, kotaž jeho pſchitajne pſchitupi, twerdze khostany. Tež poweda ſo, ſo čze wón Warszawu do wobleženoscze dac̄, druſh paſ wudawaja, ſo ſo wón bóryš do Petersburga wróci a ſo weſti knjas Michał (khjezorowý bratr) na jeho mjeſto pſchindze. — Khjezor čyžsche w Pôſtej w tutym lječe rekrutirowacz dac̄ a tam 63,000 muži do wójska wſac̄. W tutych dnjach je paſ wón wosſewic̄ dač, ſo tajke rekrutirowanje pôſtemu krajej zyle ſpuskac̄. — Po najnowſtih powesčach ſ Warszawu je tam pecža kourjer ſ Petersburga 17. junija nowſrjadowanje pôſtkeho kraleſtwia pſchinez, kaž bu wot khjezora ſa dobre ſpoſnate. Polazh ſu pecža ſ jeho poſtajenemi ſpoſojeni.

Ze Serbow.

S podnožkow Dubrawy. We jenej tudomnej weszty je ſo wóndanjo wjezka ſtaka, kotaž poſkuſuje, ſak tam a ſem hiſhje hlupoſc̄ a pſchimwera kmeži. Dwanačzeljetnej džowzy jeneho niž zyle nesamóžiteho bura bje ſo menujzy njekotre rafy ſa ſobu džako, ſo

pod jenym wulſkim kamenjom bliſeſje hory wulſki poſkad (ſchaz) leži. Zeje ſón bu bóryš po zykej wby ſnaty, dokež jón wona niž jeno starſtimaj a domžazym, ale tež ſwojim ſobuſchulerjam powedaſche. Duž ſo po njekotrych dnjach runje pſchipoſkdnju w jeje starſchissim domje wjazore hórkle duchi ſierwicu, kotažbje rycze ſ tym, ſchtož bje ſo temu holeču džako, ſpodiwne pſches jene hrebi. Po jich porucžnoſci teho dla hnydom w ſuſiōnej wby wulſu hſchinju džielac̄ pſchilaž, kotaž ma ſo renje módrje wobbarbic̄. Dale porucžtu woni, ſo ſo w tym domje wjazhy ničo džielac̄ neſmije, ale ſo dyrbja tam jenož pacžerje ſpiewacz. Wo dnjo a w nožy dyrbja wóleñy a durje ſačinene bycz a pſchi ſwjetle dwanac̄ich ſwjezow džerža tam duchi krafne wobedy, wot kotažbje paſ nichton niežo nedostane, hac̄ ta holečka, a te duchi dachu ſebi wſchelake miaſkowe ſjedze, kaž tež wjazore palenzy derje ſkodžec̄. W nožy neſmiedžihu ſudžo ſpac̄, ale dyrbjachu ſo modlic̄ a ſtaſne wreflotanje ſ recžasami na kubji ſadžewaſche wſho ſpanje. Tež nebej pſchitup druhich ſudži dowolemy. Skóčnjenje bje prawa hodžinka pſchischka, kamen bu pſtaný a tež namakaný, tak ſo jón bóryš pod wſchelakim džiwnym cínlami ſbjehač ſočaču. Ale dokež bje jedyn ſ pſchitomnych domžazymh njekajti cžink njelak pſchitupi, dha ſo tón poſkad, kiz bje wulſka wojerſka kaž ſ Kryma, na mjeſeče ſhubi a ſo ſaſo do ſebastopola wróci. To bjeſte ſčkoda, to je wjerno, ale jenož na cžaſ, pſchetož te duchi praſaču, ſo dyrbi ſo wón ſa njekotre nedželje ſaſo pod tón kameni wrócić, jenož ſo ſo w tym domje bes tym runje tak módra kaž predy a jeli tym ducham dale tajke hoſežiny dawaja. ſe temu bje nan teje holečki tež ſwólnity, ale predy hac̄ ſo tón poſtajeny cžaſ zyle mlyn, pſchindzechu kralowſy ſaſtojniz do wefki, ſo bych ſtak duchow wohſladi. Tym paſ najſkere ničo na tym ležane nebej; pſchetož ani jedyn ſo tam wjazhy poſkaſ neje.

S L u t o w. (H. W.) Ludy bje 6. junija wečor jedyn ſkótnik ſpýtač, wohen ſakozic̄. Tež počza ſo hižom paſic̄, ale dokež ſo cžaſha doſč dohladaču, dha bu plomjo ſ Bożej pomocy haſhene.

S Ch k o d o w a. (H. W.) Ludy wotpaſiſhu ſo 9. junija predawſche Matuſchę, njetko prósne ſtejaze, domſke ſ hródzu, a 11. junija počza ſo w knežej deſeñy paſic̄. Hac̄ runje ſo weſk a ſežena hižom ſehleſche, dha bu wohen tola hiſhje ſbožomnie ſahashen.

S Trupina. Póndzelu 17. junija popoſkdnju w 4. hodžinje pſchitazhny ſ nam mózne newedro ſe ſtrachnym blyſkanjom a hrimanjom. Wože newedro dyrí do kuežeje hródze, roſraſh zyhle na tſjeſche a načini hiſhje hewaſ ſjeſtto ſčkody na twarenju, tola ničo neſapali. Wyſhe teho je dwóžy na naſhich ležomnoſczech do khójnów dyrilo.

S Ralb iz. Sandženj tyđen mješačmy w naſhei wołknosczi husto newedra se ſylnym hrimanjom. Pjatk 14. junija pschiwołdnju w 12 hodzinach hrožesche nam ſahy cjeke newedro wot ranja; cjeħneſche pač, džakowanu Vohu, be-miſteje ſchłody nimo. Taſny blyſt ſe ſylnym hrimanjom načini nam pač tola kust stracha. Vože newedro bje menujzy pſchede wſu do malych kerktow dyriko.

S Róžanta. Snate je, ſo ſo nowa dróha ſ Kamenza do Rakez twari. Ta ſama je hižom ſ wetſha hotowa. Njetko ſamy tež my na naſhičih ležomnoſciach ju pocželi twaricž, — niž pač pſches Róžant do Nowoſliz, kaž ſebi njefti ſadaču, ale po ſtarym puczu — wýſche Róžanta na Ssernjanu! —

S Budýſčina. Sandženj ſchtwórik pschiwołdnju ſo jedyn ſchuleč, ſyn bura Žura w Lejnje pola Chróſcicž, w rježy wýſche kopornika kupaſche. Hač runje možesche pecja płowac, dha bje tola njeftač, tač ſo dale nemozesche, ale ſo pod wodu nuri. Wón wo pomož wołaſche, kaž tež druhe džeczi to cjinachu, a tež nekotre rafy na wołomilnenje na wečh wodę pſchiwadze, ale pred hač jemu dorosčenim ſ pomož pſchiwadze, bje kónz ſ nim. Teho cjele ſu potom we hčubinje rjek namakali.

S Budýſčina. Na naſjetne wołmijaze wſi bjechu 8222 kamenjow wołmy pſchiwesli a bu 7618 ka- menjow roſpſchedatych. Płacžiſna ſa kamen bje $1 - 1\frac{1}{2}$ tl. nižšo, dyžli konſche ljetu.

Přílopk.

* Turkowſki ſultan pecja bóry wumre, dokelž ma rak w žotku.

* Iako wónanjo cjač na jenej franzowſkej želeſničej ſe wýše mozu iježesche, wotewriku ſo nenadžižy durje jeneho woſu a jena pecjalna hólčka ſ nimi wu- padje. Žakoſz ſtarſich bje jara wulka. Ale jako do Mezieres'a pſchiwadze, dha bjechu hač tam hižom tele- grafiowali, ſo ſo temu džeciju žana ſchoda ſtača neje.

* W Grobenje je jena pjeſtoniča ſchjescznedzel- ſtemu, jeje hladanju poručenemu, džecjatku ſ vitriolom a foſforom ſawdača, dokelž — bje jej wostudne pola koſebki ſedječ. Džecjatko ſa njekolore hodžinu wumre, pjeſtoniča pač do jaſtwa wotwedzechu.

* W Hirſchfeld že bu 10. junija genoſdarm Arnold wot Vožeje rucžki ſajath, jako runje korb jeneje paduſčnizh pſchephtowasche. Wón na mjeſče morw wosta.

* Wot wołkognego ſuda w Drežđanach bu 17. meje Selma Chrýſta Nowaček ſ Kasu dla wſchelakich pa- duſčtowow, ſebanſtowow, faſhionanja a nepožejivého ži-

wenja do 1 ljeta 10 mjeſazow džekarnje (arbeitshauſa) ſažudžena.

* Wot wołkognego ſuda w Budýſchinje buſhtaj 12. junija Marja ženena Haſčkowa a džekaczec Han- drij Günzel ſ Welečina newjernieje pſchiwah i a nuſo- wanja dla kóždy do 1 ljet a 9 mjeſazow džekarnje ſažudženaj.

* W Glatzu je 16. junija tamniſki mjeſchicja- noſta, k. War næcz, wumreč. Wón bje ſo w Kullowje narodžit.

* Budýſke wulke tſjelenje ſapocjne ſo ſjetſa nedželu 30. junija a ſkoneči ſo nedželu 6. julija.

* W Glauchawje tepichu ſo 16. junija tſjo muſzy, jako chýčhu na cžoknje pſches Muſdu jječ a ſredž rjek ſwórciſch.

* W Annabergu hraklaſche wónanjo hólčez hježerja Faſelta ſ jenej piſtoliu, wo kotrež mjeſchicja, ſo neje natykana. Ale jako ju wutſjeli, rani ſo tak ſtrashnje, ſo dyrbesche hnydom wumrecj.

* W Reichenbrand že dyri 14. junija blyſt do jeneje hježe a pſchewobrocji ju do procha a popeča.

* We wý ſi Tietzu pola Žúličha býdli bur, ko- tremuž je jeho mandželska 22 džeczi porodžka, kiz ſu wſchitke žive. Iako wónanjo jedyn zuſnik do jeho domu pſchiwadze a tam 48 mjeſchich a wetſchich ſchko- nijow a ſtupnijow w jenym rynku ſtejo woſhlada, pra- ſchesche ſo won; „Kому dha tola wſchitko tuto woſuze ſkuſha?“ Ión bur jemu zyle ſimjernje motmoſwi: „Mi, mojej žonje a mojim džecjom.“ — Zuſnik pač počn džiwanja wotendže.

* Lijawz (Wolffenbruch), kotrež 15. junija wýſche Lichtenſtanu padje, je tam težko wodę pſchiwedi, ſo tam jedyn muž pſchi ſaſypnenju moſta ſwoju hmerč namaka. — W Lindenawje pola Schneeberga dyri blyſt ſi króč do ſchule a woſchkođi ju jara. Žónſſa, kotaž tam bjeſche, chýčhe ſe ſwojim 14ljetnym džecjom cjeſeč. Ale wonka ju wulka woda ſobu hrabny, tola ſu ludžo tu žónſku žitu wučahnyli, ale džecio je woda ſobu wſala a je ſažo namakali nejſu. — We Weiß- baču dyri blyſt do domſkich cjeſeče Emmericha a ſpalte ſame.

* W Sofii (w Turkowſkej) mjeſachu 17. meje ſylnye ſemjerjenje. Ozej predh bje k wulku ſpodi- wanju woſydljerow hjetro wele ſnjeha napadalo.

* W Lježu, k. Hornemu Sohlandej ſkuſhazemu, bu 14. junija tkaž Fröhnel moſtry namakanj. Lje- karſke pſchephtanje dopokafa, ſo bje jeho Voža rucžka ſajaka.

* Pjatk 14. junija ſapali blyſt domſke jeneho bura w Geiersdorfje, tač ſo ſo ſ druhimi twarenemi ſpalichu, a w Kranzahlu ſaray wón 4 kruh w jenej hródzi.

* W Grichiskej je strona, kotryž so njetcjski kral Dia (rodžený bayerski prynz) neliubi, a biesche ta ſama wóndanjo revoluziu k jeho sahnaczu pſchihotowala. Ale predy hacž ta wudyrí, bu wſcho pſcheradzene a najhórszych ſawedníkow do jaſtwa tyknychu.

* Po požleñichim ludliczenju ma Schwazarska 2,534,242 wobydlerow. Bes nimi je 1,483,292 reformitskeho a 1,040,469 katholiskeho wjerutuſnacza.

* Štałarej Gleisbergej, kotryž 10. junija w jenej ſkale bliſko Großenhaia džekasche, chyzsche jeho žona, kotaž mjeſeſche 33nedzelle džeczo na ruzh, jenu kopacz podacž. W tym ſamym wokominknenju puſčejí ſo wulki kruh ſkały a ſarafy žonu a džeczo.

* We Warnsdorfje dyri blyſk ſandžemu pón-dželu do jeneje khjeze a pohtuſchi tam tſjoch čłowěkow. Khjeja pat ſo wotpali. W Grunđe padže tajki blyſny lijamz, ſo jeho wody dwie twarení powalichu a na tamniſherzej woleńzy ſa wele ſtom toleč ſchłodh nači-nichu. Kruph ſu tam žita a bjerny ſbile.

* Wot Rheina piſaja, ſo ſu ſo tam winowe peñki pſchi njetcjsicherj horzocze tak poredžike, ſo budža dobre wino dawacž.

* Na Lipſkim univerſicje je w tutym ſemestru (poljiceje) 887 studentow ſapijanycz. Tak wele jich tam dawno bylo neje.

Kak

Hans Depla

a

Mots Tunka

* * *

rozom

wótritaj

a

Iudzi pódla

škréjetaj.

* * *

Hans Depla. To je njetko tola duschnje, ſo ſu tajke towarzista, hdjež može jedyn ſwoje wobſedjeniſto woſche wóhniowu ſchłodu ſawjeſcicž.

Mots Tunka. Haſ, haſ; ale to hiſhčeje pſchezo nedoſuha.

H. D. Kak to?

M. T. Haſ, ſuſhodowa Hanla je wujei Jankej wutrobu ſapalſka, — —.

H. D. No, dha žana druha pomož neje, hacž ſo jej won ſaſ ſapaliſ.

Kaž najczterwienſcha róža kćijela

Eſy Marja ty mi k weſelu.

Wi pſche wſchitko ſo lubiſch jarh,

Twoj, jeniczhy twój chzu ja býcž:

Hacž ſo mi ſtaja ſzmeritne marh,

Eſe nočzu pſcheciacz lubo mječz.

O nemysli, ſo móhl eſe ſabbcž,

Kiž ſhym ſo egi wſchon ſapiſak,

Toh' ſłohniſka chžyl Boh' knes ſlaſhej,

Kiž k ſtemu eſe by ſawobdzal.

Ja lubuju eſe pſche wſchu mjeru,

Bých žiwenje ſa tebe daſ,

Eſe jeniczku bých ſebi ſwjeru.

Ja k wutrobie rad pſchivjaſał.

Sſwjernik.

Spěwy.

Jedyn žadliw ſireñſki syně
na tu lubowanu jenicžku.

Hdje ſatwoſtaſach mi tak doſho,
Th' žadocž mojej wutroby?
Uch, mjeł ja eſe na wjeczne ſ nowoh',
Kak bých tu ſe wſchej' ſrudnoſcze
Gſo wutorhny, kaž hodler kraſnje
Tam horje ſlecži k nebeſham;
Haſ, woblecož ſo mi juž jaſni,
Hdž we duchu eſe woſladam.

Kak luboſna ſh ke mni býla,
To nihdž ſabbcž nemiožu;

Hudančka.

24. Se semje won me metaja,
S wodu me potom nakrepja,
S nohami me teptaja,
Na sklončku me peczeja,
Sklončnje dýrbju wohrewacj a waricj,
Do pročha ſo pſchewobrocicj.

25. Bes pſchecatcja dýrbju hicj
A ja nimam nohi žaneje,
S cjažami ja dýrbju hicj,
Tola ruka ta mi brachuje:
Na mne žwjeru kulaſa
Muſz, žonſke, džecatka.
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje s č. 23.

23. Řehel žokora.

Cyrkwinske powjesće.

Křenaj:

Michałska cyrkej: Maria Augusta, Jana Koźra, křežerja na Židowje, dž. — Ernst Bohuwjer, Pietra Čgor-nala, wobydlerja na Židowje, ſ. — Maria Amalia, Jana Peziga, wobydlerja na Židowje, dž.

Pětrowska cyrkej: Jan Bohuwjer, Jana Bohuwjera Giertha, wobydlerja w Budyschinje, ſ.

Zemrjetaj:

Džen 9. junija: Štolia Ernst, Sandrija Petšek, křežerja a pekarja na Židowje, ſ., 3 l. — 10., Jan Herman, Pietra Kobanje, křežerja na Židowje, ſ., 11 n.

Čabi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórníšća.

Do Štorelja: ranu 7 h. 51 m.; dopołnja 11 h. 40 m.; popołnu 3 h. 12 m.; wieczor 6 h. 23 m.; wieczor 9 h. 24 m.; ranu 12 h. 30 m.

Do Dražbjan: ranu 7 h. 35 m.; dopołnja 9 h. 11 m.; pſchipołnju 12 h. 50 m.; popołnu 3 h. 55 m.; wieczor 7 h. 38 m.; w noz̄y 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 20. junija. 1 Toler 14 nřl. 5½ np.; 1 połnowažazý čerwony ſloty abo dukat 3 tol. 5 nřl. 1¼ np.; winske bankowki 73.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinie

15. junija 1861.

D o w o z: 4995 kórcow.	Płaćizna w pŕerézku				
	na wikač,		na bursy,		
	wyšša.	nižša.	srjedzna	najwyšša	najnižša.
Wysheńza	6	10	5	10	6
Rožja	3	25	3	15	3
Ječmen	3	2	5	22	5
Womž	2	—	1	20	7
Gróč	5	—	—	4	20
Woka	4	—	—	3	20
Wjepit	—	—	—	—	—
Jaňk	6	20	—	6	10
Hejdusčk	4	15	—	4	10
Bjerny	1	2	5	—	25
Šana butry	—	15	—	13	14
Kopa řekomy	4	20	—	—	4
Zent. ſyna	1	—	—	25	—

N a w ě š t n i k.

Podpisany wuberk je wot kralowskeho pruskeho kněžerstwa w Lignizy ſlledowaze piſmo doſtał:

Programm k poſtajenju wopomnika ſa nebo rycznika Budarja, kotrež ſ listom wot 2. meje doſtachmy, ſ tutym naſpet ſcęlo, mōžemy Wam ſ woſebnej radosczu woſjewicj, ſo je knes wyſchi pſchedzyda ſchlesyſſkeje provinzy pſchiswoleñje k ſbieranju pſchinoſčkow pſches evangelskich duchownyh, rychtarjow a ſchulſkic prijodeſtejerjow we wojerowſkim a roſsborſkim wofreſu dat.

W Lignizy 10. junija 1861.

Kralowſke pruske kněžerſtvo.

Grabja Bedliš-Tružſchler.

ſchtož tu k ſjawnemu naſedzenju datamy.

W Budyschinje 17. junija 1861.

Wuberk ſa Budarjowy wopomnik.

— Dr. Beringuiera aromatiski krónski duš (Kronengeiſt) (Quintessenz d'Eau de Cologne) — wuberneje dobroſcje — niz jeno jako krafna wonjaza a myjenska woda, ale tež jako witaný podperanski ſriedf, kotrež možp žiwenja wubudža a požyljnia; a originalna bleſčka po 12½ nřl.

Dr. Beringuiera ſelokorenjowy wolij — hromadu ſestajanh ſ najkmanischich roſlinowych a woliowych wulfow, k ſođerzenju a porečchenju hłownych a brodowych wloſhow; a originalna bleſčka po 7½ nřl.

Tuteju, wſchubzom wulke napraſhovanje wubudžazeju nowoſcjom je w kóždym mjeſcie jenož jedyn ſkład, kotrež ſo tež wobſcherne roſpočafanja darmo datža:

ſa Budyschin ma pſchedowanje jenož

C. Pescheck, coiffeur na bohatzej haſy.

Providentia.

Frankfurtske sawjesczeniske towarzstwo,

konzeptionowane s akcijiskim kapitalom wot dwazyci millionow schyznakow, s ktrych je wosom millionow emittowanych.

Toto towarzstwo bere horje po najtunisich pramijach sawjesczenia psche wohnjowu schkodu w mestach a na wach, psche transporthne schkodowanie na morjach, rjekach a drobach, kaz tez ziwerske, rentske, wjenowe a starobu fastaranske sawjesczenja. Tez sawjescza wone psche newarbnivosc a wonesbozomuosc wschitkich druzinow.

Prospekt a sawjesczeniske formularz darmo podawa agent towarzstwa

Korla Traugott Ulbricht

w Budyschinje na zitnych wach czo. 634.

Nieshco zitneje skomy, kopa 1200 puntow stajeje wahi cjezka, je we Strzischczem cjezlo 3 na pschedan.

Ssuchi torf

je stajnie pola J. Scholty w Drobach k dostaczu.

17 kop tsieschnych waskow

je pola Jana Rabowskeho w Pomorezach na pschedan.

Wosjewenje.

Pondzeln 24. junija popolnju w 3 hodzinach budze so ljetuscha trawa, s ziwnosczi czo. 33 w Krakozach fluscha, po parzellach pschedawacz; schtoz so s tutym s sianemu nawedzenju dawa.

Sahrodniska swobodna ziwnosc czo. 36 w Brzeszynz pola Delneje Horki, 11 torzow lezomnoscow wopchicza a se 164 dawskimi jenoszemni napolozena, s wubernymi pschi rjez Sprewi lezazmi lukami, bes renty a bes wumenka, je hnydom se swobodneje ruki na pschedan a moze so po naplaczenju polozych luptnych penes pschedowacz.

Groszowe brostkaramellje

dalsjepschi frjedk k wotstronenju kachela a k polozjenju nhchanja, kaz tez k swarnowanju psche dybawosc pschi fachmennju w symnym czagu.

Sa Budyschin a wokołnosci w hrodowskej haptzy knesa M. Bäringa kózdy czag na pschedan.

Eduard Grosz w Wrótklawiu.

Na knezim dworze w Brzeszynje pola Hucziny moze kmanh wulki wotrocik hnydom dobru klužbu dostac.

Hollandski mlókowy pólver.

Tuton, se starodawnych czasow dopokazanych, s najlepszych felow a korenjow pschihotowanych pólver, po jenej abo po dwiemaj kijomaj wskiedenne krujom abo wozzam na prijenju pizu nachypanh, pschisporja wobzernosc, plodzi wele mloka a sadziera jeho wolišnenje. Pakozif placz 4 nžl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptzy w Budyschinje.

W Nowej Wsi pola Nechwacjida je ziwnosc, kotaž je w dobrym redze a 13 akrow 130 prutow pola a luku wopschija, se swobodneje ruki na pschedan a moze so wskodalsche pola pekarja w Nechwacjidle shonicz.

20 gretow zitny palenz, zhygarz w kistach a jenotsiwie, 25 po 1 nžl. tunischo, dobrh khofej, zokor a korenje pschedawa stajnie cjerstwe **L. Eocius** s napschedca kaserny.

Sazopschedawarjo dostanu wsko jara tunio.

Wosjewenje.

Rhejnisca ziwnosc czo. 13 w Brzeszynz pola Delneje Horki, s 43 dawskimi jenoszemni napolozena, s torzom pola a s luku pschi rjez Sprewi, s dwajshożowej khjezu a rjanej fahodu, je bes wumenka se swobodneje ruki na pschedan a moze so wskodalsche pola wobszedzerja tam nashonicz.

K nawedzenju.

Pondzeln 24. junija, jako na Jana, budze so, sechzelis tón knes, herbski a njemski

misionski swedzen

w Hodziju

swiecic a so herbska swedzenska Boža klužba popolnju tñoch, njemcka pak peczich sapoczec. Przedowanie je k. farar Kordina s Minakala a modlitwu k. farar Möhn s Bukez nadewsał. Wschitzh misionsy pschecjelo so na ten swedzeni s tutym pscheczniwje pscheproschuja.

H. Imisch.

K. K. priv. Assikurazioni Generali w Trieſcje

satwieszenja na pschedmety wschitkich družinow psche **wohen** horjebere, tak derje w mjestach, kaž na wžach, pod zyhlowanej a złomjanej třechu, tak tež na ratařské **pōlne plody** w brózniach a fajmach.

Polich a farunanja schkodly placza ſo po prufim courantu, prämije ſu twerde a tune.

Saruczeński fonds towarzwa: 16 millionow scheßnakow ſlebora.

J. G. Richter, na mjaſowym torhochęzu, wokreſny agent ſa Budyſchinia woklońoſc̄.

Bratrow Leder'ez balsamiske ſemiflowrechowolowe mydlo, jako woſebje miſe a po-reiſchaze ſpōnate, à fruch po 3 nſl., 4 kr. w 1 pakčiku 10 nſl., ſtajne woprawdijite pschedawa.

K. Pescheck, coiffeur.

Aukzia trawy.

Póndzelu 24. junija budže ſo na Wutrobiz kuble w Stroži pola Huczinę hjetusche ſyno a teho runja wotawa na pschedawac̄. — Hromaduſenđenje w strožanskej koreźmje popolnju w 3 hodžinach.

Nowak.

Holčka ſe wžy može ſchicze, bjełoschicze, heſlowanie a. t. d. darmo wuknyc̄ a ſ dobowm tunjo jidz a wobhdenje doſtač̄. Wžho dalsche je ſhonicz na hornym Židowje čo. 253 po 1 ſhodze.

Aukzia palneho drewa.

Póndzelu **24.** junija dopolnja w **9** hodžinach budže ſo njehdže **150** kloftrow duboweho ſchęzepjanego a penkoweho drewa pod wumjenjom naſadzowanja ſa hotowe penesy na pschedawac̄. Na kupenje ſmyžleni chzylí ſo w ſpomnenym čažu w drewniſchęzu bliſko wžy Dubrawki pola Bart a ſhromadzic̄.

W Barcze, **17.** junija **1861.**

Grabinske ſippiske hajniſke ſarjadniſtw.
Wledemann.

Chježa čo. $\frac{4}{3}$, na hornym Židow ſkuſchaza a pola wulkich mlynów ſejaza, je tunjo a pod jara ſpodoňnymi wumjenenemi psches podpišanego na pschedan.

Agent **Franz** w Budyſchinie.

Wſchelake woſedženſtwa na wžach ma na pschedau poruczene

agent **Franz** w Budyſchinie.

Wulki wuberl rjaneje, ſučeje **brunizyn**, kaž tež dobrých mureñskich a třeſčních **zyblow** porucza podpišany. Teho runja ſu tam **brunizowe božy**, 100 po 4 nſl. k doſtač̄u.

W Hornym Mjerku wje.

G. E. Müller a Comp.

Wulki wuberl ſaklowej a runklizowej pſchjeſa dy je w hosczenzu k mjestu Lipſku w Budyſchinie na pschedan. — Tež ſo tam ſory wschitkich družinow činja a prawocžajne wumeduja.

Do jenyh materialw orowych a ſpirituſowych khlamow w Budyſchinie ſo młody czlowek, kž je herbſkeje ryče mózny, jako wuzomniſk pyta a može hnydom ſaſtuſic̄. Hdje? to je ſhonicz we wudawańi Sserb. Nowinow.

Kameitowuhlowy mas, cement, gyps, wele družinow hofzi a penčlowych ſchtyſtow pschedawa

J. G. F. Nieckſch.

Wjazowym třecherjam, lotſig ſo pola me po ſljeborakom (Silbererz) ſa wopomniſi na rowach napraschowachu, dawam ſ tutym k nawedzenju, ſo ſhy ſebi jen pschi-nesz daſ a ton ſamy nijetko najtunischo pschedawam.

W Budyſchinie na herbſkej haſy.

J. G. F. Nieckſch.

Dobre wino

wschelakich družinow a placzisnow je ſtajne pola me k doſtač̄u. Tež miža hoſczo pola me wino pić a woſebje namakaja čeſčenji kmotſja, hdž chzedža ſo w ſyrie woſreč abo w hyczie woſkodzic̄, k temu dobru a tunju bleſchu wina pola podpišanego.

J. G. F. Nieckſch.

W ſmoljerowej kniharni ſu ſa 15 np. doſtač̄: Krótkie ſtaſiſny nabózniſtwa w Starym a nowym zaſonju. Z katechismu wot Józefa Deharbe'a pscheloži M. H. — Z přidawkem: Duchowna wyšnosć Serbow.

Knjezej H. z Barta.

Što dha dyrbju ſ tym kamenjom činic̄, kotrež je Wam ſredu ſ wutroby a mi ſ ūkacžkom do jſtvy na woſno paný! Chzeče jen ſnadž na pschedawac̄? Ja ſhy jen derje ſkhowal.

G.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedad, placi so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J E. Smoler.

Kózde čísto płaci 6 np.
Śtwórlétne předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Cislo 26.

29. junija.

Lěto 1861.

W opříjeće: k nawedzenju. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Jitra. S Bronja. S Hajja. S Duboho. S nejzwacjissze wožadu. S Nadworsja. S Klukšja. S Vrjemenja. S Minakała. S Hodžija. S Nowej Eufi. S Wojerez. S Lutow. S Budysčina. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesće. — Čahi sakskošlezyskeje železnicy a t. d. — Pjenježna płaciźna. — Nawěštnik.

k nawedzenju.

Gzi żami czechzeni woteberarjo Šerbskich Nowinow, fotiz chzedža sa ne na tsecze štwtwrtsteto 1861 do předka placic, nech nietko 66 np. we wudawarni Šerbskich Nowinow wotedadža.

Redakzia.

Swětne podawki.

Sakſka. Jeho kralovska wyżokość krónprynz Albert pschijedże 26. junija rano w 7 hodzinach s extra-čzahom na budyske dwórnischejo a poda so wot tam hnydom na exercirowanischejo, hdzej rekrutow tudomneho wojska inspicirowasche. Potom pschijedże wón do mjesto, hdzej w hospicju k winowej kiczi wotslupi. Tam so jemu najwyšsi wojszny a mješczanszny saſtojnizy přjód-stajichu, na czož wón obersta swobodnego knesa s Falkenstein wopyta a jemu k jeho 25ljetnemu mandzelskemu ju-žileu sbojo pschiesche. Tež wopyta wón knenju krajsku direktorku s Könneritz, kotrej mandzelski w tu khwili w křižingskich kúpelach pschebhywa a wobedowaſche posdžiſcho s wojskli mi wyskami w sozietecji, hdzej bje po- połdnju wulki konzert a na to bal. Nasajtra weseshe so do Hodžija, so by rekrutow tamniſcheje wokolnoſcze wobhla-dowat a poda so potom se Žiczenka s extračzahom saſo do Dražđan. — Prynz Jurij je so se swojego puczo-wanja 23. junija se Schwajcarje do Dražđan wrócił. — Druha komora wuradzuje nowy wólbny saſon, přjenja pał jedna wo wudawki ministerstwa kultuřa a sjawnego wuczeństwa.

Pruſy. Krónprynz a krónprynzowa staj so se ſwojimaj džieszomaj do Londona podało, so býchtaj jendželſku kralowſku ſwójbu wopytało. — Ministerſtvo džerži nietko často wuradzowanja, a poweda so, so mjesto teho w schalekho mjenenja, kotrej w nowiſkim čzahu bes miniframi knežesche, najſtere saſo połna pschienoſc ſastupi, tak so minister Schleinitz znadž hſieče dale w ſkužje wostane. — Ministerſtvo je pschekupzam,

kotrej kódze do Ameriki ſzeli, k nawedzenju dało, tak maja so w tajlim nastupanju tamniſcheje wójny dla sadjeręcę.

Rakuſy. Dokelž bje khorosz khežorki w nowiſkim čzahu ſaſo ſylnje pschiberału, dha je wona wobfanka, so ſaſo do czopliſcheje krajinu podacj a ſu ſa nju grichisku kúpu Korfu woſwolili, hdzej je wona tež ſańdzeny thdzeń ſbožomnie pschijela. Khežor ju hacž do Triesta pschewodžesche. Khežorka ma pecža njeſtakie ije-tſenie w pkužach a liekarjo mjenja, so ſo s czežka ſaſo wüſtrowi. — Wuherſki hejm je we wobjemaj komoromaj lebniſje wo adresu ſkónczil a je s kóždeje komory psched-ſyda do Wina poſkłan, ſo býchtaj ju khežorej pschepo-daloj. Ale wone ſo wulzy pracha, hacž budže ju khežor pschi eci chžic, dokelž je ſa neho w nej mało ſpodbobneho.

Turkowſka. Turkowſki sultan Abdül-Medžid je 25. junija rano wumrek, jako bje džeschi čzaſ na rak w žoldku khorh býl. Jeho bratr Abdül-Azis je po nim turkowſki thron nastupil a Turkijo ſu jeho hnydom jako ſwojego khežora pschipoſnali. Nebo sultan bje ſo 23. ūperleje 1823 narodžil a bu po ſwojim nanom Mahmu-dom w lječe 1839 s Osmanoweho ſplaha 31. turkowſki sultan. Dokelž može po turkowſkim prawje a ſalonju pschezo jenož najstarschi muſti s Osmanoweho ſplaha sultan býc, dha po nebo sultanu jeho najstarschi ſyń nietko sultan neje, ale jeho bratr. Héwal bje kóždh sultan, hdzej na thron ſtupi, ſwojich bratow ſkóncowacj dal, ſo by potom khežorstwo bes ſadžewka na jeho džecji pschi-fchlo, ale poſleni sultan to cžinił nebie. Wón ſawostaj 14 džeczi, menujž 6 ſyńow a 8 džowkow, wot kotrychž je 5 hžom ženenyh.

Amerika. Tačko bještaj k twardzišnje Monroe, wot unionistow wobhadzenej, prijetej dwaj, se separatistiskeho kraja čeknena, schłovaj pschischko a bjechu jeju tam nauts puščajili, pschindze hnydom jedyn požoł se separatistiskej stronj a žadasche ſebi, so bjeſhtaj ſo jemu po ſalonjach amerikanskej unije tutoj čeknena, ſchłovaj do jeho ruki a mozy daloj, so by jeju wón ſaſo jeju knesej wróčo doweszej móhł. General Butler, kotryž w twardziſnje Monroe kommandiruje, wotmowlvi na to, so chze hnydom tajke požadanie dopełnicz, jeśli ton požoł uniu, kotrejz ſalonje chze ſebi k lępschemu wužiež, tež połnje pschipósnacze. To paſtón, kaž móže ſebi kóždy myſlitz, cžnicz nočyjsche a nemóžesche, dokelž hje wón ſkrajny, kotrejz je ſ amerikanskej unije wuſtupila. Duž jemu Butler reſny, so wón, hdź uniu a jeju ſalonje pschipósnacze nočze, tež dobroty tych ſamych wužic nemóže, a pschiftaj hiſhče, so ma wón jako general tu pschipóſchnoscž, nepſcheczelſkej stronje na wsche móžne waschnje ſchłodziež a so by wot neho nerosomnie ſlutkowane bylo, hdź by wón wobſedzeniſtwo separatistow, woſebje, hdź ſamo k nemu pschindze, wot ſebe wotpoſkaſt. Tón požoł dyrbeshe tajke ſłowa ſa dobre ſpōſnacž a ſo bes teju ſchłovow wróčiež. Naſſlere je ſo Butlerowe wuſrajenje bes ſchłovami bórſy roſſhjeriko, pschetož naſaſtra pschindze jich njehdze 20 k twardziſnje a po njeſotrych dniaſach hje jich tam hižom psches 400, ſchtož je ſa jich predawſkich knesow wulka ſchłoda. Ga dobreho ſchłovu placzi ſo menujzy 500—2000 tl. — Wójnske ſlutkowanje unionistow je tu khwili woſebje na to ſkožene, ſo bjechu krajinu Virginii zgle do ſwojeje možn dostaſi, a potom, hdź wjazh tak horzo nebudze, chzedža po brjohu rjeki Miſiſipi na Neworleans marschirowacž, hdźez móža jich tež unioniſſke wójnske kóžde podperacž. (Virginia je najblížscha krajina, kotrejz ſ uniu mieuje a wobydlerjo tam ſ džela ſ uniu, ſ džela ſe separatistami džerja.) — Dželba wóſſka, kotrejz hje twardziſnje Monroe wopuſcęila, so by na separatistow czahnyka, hje ſo w nožy tak ſakludžika a roſbježaka, ſo jeje ludžo na ſo tſielecz poczachu, dokelž ſebi myſlachu, ſo jim separatistojo na pschecživo ſteja. Pređy hač ſo na ſwoju ſmolku do hladachu, bu tójskto ludži ranenych. — Separatistojo ſu ſ Harpers-Ferryha wuczahnyli a psches rjeku Potomac zofali.

Franzowſka. Khejzor Napoleon je, kaž „moniteur“ pſche, kraja Viktora Emanuela jako italskeho kraja pschipósnac. Dale pſche moniteur paſt, ſo je Napoleon pſchi tym Viktorej Emanuelej k nawedzenju dał, kaž wón ſa ſlutki, kotrejz bjechu ſnadž europiſki mjer kaſhej móhle, žane ſamolwenje na ſo newoſme (to rjeka: ſo wón Italſki pomhacž nočze, hdź bjechu na Veneziański nadpad ſežinili) a ſo ſwojich wojakow pređy ſ Roma newotwoka, hač ſo jemu to dobre a wužitne neſda. —

Do Pariza ſu tſio poſſlanzy ſiamſkeho kraja pschischli. Prjeni rjela: Fra-Ta-Eribibaddhu-Ratue, drugi: Fra-Maj-Wiri a tsecži: Fra-Wawany-Wijets. Š nimi je njehdze 20 ſlužobnikow a woni maja porucznoscž, khejzor Napoleonaj pižmo ſwojego kraja pschipodacž, kotrejz je na ſloty liſt pižane. Hewak ſu hiſhčeje wscheſlaké krafne a drohe wjezy jało dary ſa khejzora ſobu pschinchli. — Khejzor Napoleon pecža ſ ružowſkim knežiſtwom tak prawje ſ pokojom neje, dokelž jeho wone w ſyriftich naležnosćach doſež podperało neje, tak ſo je wón ſendželskej nočowacž a ſwoje wóſſko ſe Shrije domož ſawołacž dyrbjal. (So jeho ružowſke knežefiwo w ſyriftich naležnosćach doſež podperało neje, to je wjerno; ale wone na neho tukasche, jako budžiſche wón tón nemjer w Polskej tež trochu ſobu ſamjeſħał, a chyjsche jemu teho dla pſchi ſkładnosći ſyriftich jednanjom poſkaſacž, ſo je to jeho ſamjna ſchłoda, hdź wón na njeſtajke waschnje pſchecživo Ružowſkej ſlutkuje.) — Khejzor je ſo do vičyſtich kupel podaſt.

Italia. W Turinje maja wulku radoſež, ſo je Napoleon nowe italske kraleſtwo ſkócnje ſjawnje pschipóſnak: tola nočze ſo mnogim Italſkim lubicž, ſo je ſo wón pſchi tym pſchecživo wójniſe ſ rakufiſkim khejzorom wuſrajiſ a ſo dyrbji franzowſke wóſſko hiſhčeje dlehe w Romje wostacž. — W Neapelſtej je pſchecžo hiſhče tójskto ludži, kotsiſ ſ predawſkim kralom Franzom džerža a teho dla tež tam hiſhče žadyn prawy mjer neje, tak ſo ſo paſt tudy wojazh Viktora Emanuela ſ Franzowymi ſbjęſkaremi bija, paſt ſo tam tajzy, kotrejž maja ſa ſkradžnych Franzowých pſchecželow, do jaſtiwa tykaja. — Po najnowſtich poweſeſzach hje 22. juniſa 120 Franzowých ſbjęſkarjow poła Shrafusa ſ kóžde na kraju wuſtupilo, ale italsky wojazh dachu ſo hnydom ſ nimi do bitwy a ſu wſchitliſhajeli: 37 buču wot nich ſatſjeleni. — Š bamžowej ſtrwoſežu ſteji ſaſo wele hubenscho, a njeſotre nowiny wudawaja, ſo franzowſke wóſſko teho dla ſ Roma ſetidze. Pschetož hdź by Pius IX. wuimreł, dha bjechu kardinalojo naſſlere bórſy noweho bamža wuſwolilia franzowſki general by tehdź ſa to dželak, ſo by wuſwoleſenje po woli franzowſkeho khejzora wuſpaniło. — Bamž w nowiſkim čaſzu jara na bježenju a wróčenju čeřpi a ma wysche teho tež bolazu nohu.

Ruſ w ſka. ſalonje, po kotrejž ma ſo nowoſradowanje Polſkeje ſtacž, ſo Polakam njeſko, hdź ſu je bliże ſeſnali, wjazh jara nelubja, dokelž je wiđecž, ſo jim ſ tym wele pomhane neje. Wſchitko jemenujzy tak ſkožene, ſo ma lud jenož tajtich ſaſtojnikiow wuſwolečž, kotsiſ žanu wožnoſež nimaja, ſo paſt ſo eži, na kotrejž dyrbji kóždy poſkuchacž, jeniczky wot khejzora poſtajeja, tak ſo na tajke waschnje wſchitko, móhle tež, jara pſchi starym wostane. — Njeſotſi duchowni ſu ſ Warszawy prež poſkuchacž, dokelž po ſpodobnosći guber-

natora Szuchosaneta předowali nebjehu. — Hrabja Wielopolski je studentam psychikasak, so dyrbja psychichodnie jenož w swojej studentskej uniformje khodzic. (W Ružowskej a Polskej khodza menujz studenczi w drascie, kotaž je nimale taſka, kaž wojskla uniforma. W nowisitim časzu bje jim pak tež wotpuschczene, so zmiedza w tajkej drascie khodzic, kaž druzh ludzo. To se njetko Wielopolski sakasak a to najstvere teho dla, so by student psychichodnie wschidjom hijom na swojej drascie snacj byle.)

Ze Serbow.

S i t r a. Póndzelu tydzenja, 17. junija, bu dotalny vikarius nasheje schulje, knes K. W. Schneider, sa nasheho wuczerja szudnišzy wobtwerdzony. K tajemu skutek bjechu so teho dla w tudomnej wuczerni dopolknia w 10. hodzinje seschli: szudniſki hamtmann k. Dertel a jedyn aktuar s Kameiza, k. kollator s Obendorfer, młody k. s Kanig a k. farat Wanak s Wójtinska. Swijatocznosc zapoczątkowana so se spiewaniem psychichodnego khieruscha, po kotrej wuspiewaniu k. farat Wanak rjanu, jadrapolnu zapokazanstu rycz dżerzesche, w kotrej wón k. Schneider ej kłeczijanskego wuczerja skutk w ślijedowazych tsóch dzjelach psychedstajesche: 1., Psychikuschnoscze w nastupanju spezialneje methodizi; 2., Horjeczenie dzjeczatkow k herbam nebeskeho raja a 3., wuczer ma w swoim žiwenju psychikkad wjerneho kroczenja sa Chrystusom dawacj. Potom wotewsa k. szudniſki hamtmann Dertel wot k. Schneider a fastoński psychizahu, na czož k. kollator s Obendorfer naschu wuczernju k. Schneider ej, jako statnemu wuczerzej, pod wutrobnym sbozopscheczem psychepoda. — Boh pak spożez nashemu wuczerzej prawe żohnowanjapołne skutkowanie, so bychu nasche dzjeczatka dale rózke a psychiberake na tym, kotrej je hłowa, Chrystus!

S Bronja, 22. junija. Dženja w nozj na ranje psychiczeje śylne newedro k nam a blysk dyri hnydom do kólnje bura Hantusch a zapali ju. Dokelž pak bjechu ludzo bórzy tudy, dha kólnju hnydom sporządu a woheń poduzychu, so bu tak wot nasheje wózku wulke nesvožo wotwobroczenie.

S Haja. Psihi śylnym newedru w nozj k 22. juniju dyri blysk do hródzow tudomneje kuhowskeje korej, wottorze njekontre tjseschne walczki, zapali w średzinje rózka sczemu, slesza potom do hródze, hdzej w podmurzach njekontre kamenje wutorzny, a na to psyches durje, s kotrej desku wurasz, na pucz. A hnydom dyri tež blysk do duba, kiedom kroczel wot tutych hródzow sdaleneho, a rospaczi jón w średzinje nimale cjsze, tola pak hiszczce wokolne drewo pod skoru, kotaž je wotkietaka, stejo wosta a dub dżerzi, tak so ma tón hamy njele spodzivny napohlad.

S Duboho. W nozj k sandzenej kobocje 22. junija psychiczeje k nam Boże newedro a blysk dyri do khjeje, našhemu wuczerzej k. Duczmańszk uszczazeje, a spali ju. Do tuteje khjeje mjejesche tu hamu kobotu pekar szczazhny, a jeje wobszedzje bje ju teho dla wsczelako wutwarič a poredzic dar. S tajkim wutwarenjom a poredzenjom bjechu psjatki halle hotowi a dokelž so ta nowotwarcba nebje hiszczce sawiescic hodiška, dha je njetko schkodowanje k. Duczmana czim wetsche.

S ne ſ w a c z i l ſ k e j e w o ſ a d y. Sandzenu nedzeli popolnju mjejachmy w najwiazorych wózach nasheje wózady śylne newedro, psihi kotrej mż tež krypy padachu, kž su tam a hem njeſchtó malo schkody na polach načzinike. Wetscha schkoda je njekontremuzuliz s teho naſtała, so jemu krypy wokna wubihu, kaž na psychikkad, w Sarzcu, k. k. k. w. a w drugich wózach. — Tež w tych nižszych wózach hodziszczeje wózady su pecza krypy popadate, ale teho runja bes wobszkodzenia pólnych płodow.

S Radwora. Sandzenu nedzeli 23. junija psihi hrimanju ślyszchesche so hijom wot naſdala wulke schumenje a ludzo se strachom na schjeroczorne mrózcele pohladowachu. Dolho tež netrajesche a krypy poczynachu padacz. Po wulkoſci bjechu tajke, kaž holbjaže jej a tež hiszczce wetsche, te najwetsche pak, s kotrej krypy buchu njekontre wažene a su pecza njeħdże 10 lutow wažike, bjechu wetsche, hacž kurjaze jej. Ale dokelž jenotsliwie padachu a żadny wjetſik nebje, nejzu tak wulku schkodu načzinike, kaž so bojachmy. Wo wózku su w njekontrych domach wokna rosbite a na hrabinskim hródze, kaž tež w sahrodze je pecza psches 200 schklenzow na kruhi. W Mierlowje je w jenym twarenju 34 a w hospicju w Kamenej 14 woknowych schklenzow rosbithach. Na polach je drje tam a hem rožku trochu trechiko a tež bjerny khjetro sestamowalo, tola neje tuta schkoda hiszczje jara wulka. Wjazy schkody je hijom w Bronju na polach načzineneje. Ale ſrudne poweſceje su s Wulkeje Dubrawy, s Brzemienja a Sderja k nam psychischke, hdzej je wscitko nimale do cjsita sbita. A hiszczje hóre je pecza w Komorowje a Kiszliż bylo. *

S Klukha. Nedzeli 23. junija popolnju wokoło ½2 hodzinow buchu hona ślijedowazych nižszych wózow nasheje wózady, jako Kluksha, Sderja, Kupoje, Tatsjobia, Komorowa, Sderje, Lichania, Kobelna, Polpiż, Noweje Wsy a t. d. wot kuroweho kropobicja domaphtane. Tak żohnowane, hacž tež śyw a pólne płodы stojachu, njetko su wscitko skazene a s nimi je tež wscitka nadzija na žnje saniczena.

Newedro psychiczeje wot krótkiego weczora a to s tajkim śylnym wjetrom, so bu wot neho wulke fóra śyna na jenym dworze powalena. Krypy su wele thaz woknowych schklenzow rosbite a tež zyhlowane tjszchi

wobtschłodżik. Se schtomow je tež wschtik sđrene a na roszhynowaných polach su wele mortwych sajazow a zyłe stadleschka kurwotow sabite namakali. Kruph su tež njełotre kury a huły sarasyke.

To newedro czechesche njeħdże pot milie schjeroko a a sbi na swojim puczu wschtik sywy a bjernej do cista. Najbole bječu kruph jeno- abo dwajtoleriskeje wulkoſeje a njeħdże $\frac{1}{2}$ zola abo 1 zol tolste a podobne na splaznenu kulku. Tola padachu tež zyłe kulojte kruph, nimale kaž kurjaze jejo wulke. Te splaznene kruph bječu na szymjo malvow, pschi puczach roscjazħi, w swojej formje podobne, jenoż so bječu psches sto króz wetsche. W średzisnje njełotrych krupow bje prawidłomna schiescjhantia krystallizazja widżecż. Zenotliwe kruph wažachu 1 lut abo połdra, a te, kotrež najpředn padachu, bječu hisħeče czechesche.

S teho wsčeheho, schtož szmy tudy powedali, móže kózdy szudżicż, kak frudnje njełko na nasħich honach wonħlada. Rożka, pschenza, jeczman, wosz, hejdusħka, bjerney, len a t. d. wschtik je slónzowane. Do meħlejje persħeče su dżerki wubite a kruph su ho tam a żem, woħebje na meħkix lukaħ, hdżej bje szymo wotwożene, njełotre zole do semje nnts frashke.

Najzinena schłoda je liedy pschewidżecż, dokelż s wuwsażcom njełotrych knejx najeñkow njeħtón żane pola sawjeszjik nebje. Najwjaży hospodarjow s pomenowaných wsħow ani tejk domoj neruošmu, so bječu szymo k pschi-hodnemu szymu mijeli.

Wot ljeta 1822 żane tajke satrasħne krupobicże pola naš bylo neje a wschtik wsħi, kotrež buħu san-dżenu nedżelu wot neħo potreħene, budża hisħeče wele ljet s hrošu na ne spominacż a Boħa wo to proħoġi, so by naš tola mikosejżwie psched taħkim nesbożom swar-nawacż ħażek.

Kaž pħiexxim, bha su kruph tón żamn džen tež w krebjanskiej a borsħejanskiej woħadje trochu schłody naċċinik. L—L.

S Vremenja. Saħħidju nedżelu w druhej hodzinje padachu tu njeħdże 8 minutow wulke kruph, rosbichu nam sa tuton czaħ sħim nimale wschtik wokna a flasħiħu nam na nasħich polach wschtik żita a pħod w tajsej mjerje, so njełotryżżkuliz tež ani stwex-żi sirove domħkowacż nebudże. Schłoda je cżim wetscha, dokelż njeħtón niżo sawjesjik nebje, pschetoż my bjeħmx su na to spusħejeli, so żane kruph k nam nepħiendu, pschetoż my tu nimale 40 ljet żamħiex mijeli nejħim. Kruph bječu 4- a għranit a teho runja kulojte a su tež se schtomow wsħidu żad a wsħo lisejże wotbile, so schtomu kaž kħosħejisħċa steja. S khójnow je tejk joħolni wot-bitej, so jeje wjaży na semi leżi, haċċi hdżej je naħmu najwjażi żgħanapda. Pschi tħim su mlode khójni zyłe skażene, dokelż su kruph wsħidu nowy frōt wotbile,

a s khójnow, kotrhom je zo to sħalo, potom żadju kmanu ljeħi wjażi nena roscje. Ma bixxenħi lukaħ su kruph tajke dżerki nabike, so wonħlada, kaž bi ġe tam njeħtón s kijom do semje wereżjal. — W Sderju su kruph njełotre huły sarasyke a na polach wele kurwotow a sajazow. Też buħu wsħelake ptacżki morwe namakane. — Hisħeče nasaħħira krupow l-id wsħidu rostaħ neħbe.

S Minakka. Swedżen bixxateho Jana bje ljetħa ważiñ džen fa naħxa woħadu; pschetoż dženja psched 25 ljetami bu naħxa cħejxen wucżer, l. Garba, jako zyrlinxie wucżer tiddi fapola sam, jekk ppreżi hiżom 6 ljet jaħo pomożnej wucżer pola naħi skutkaw. — Bječu ho teħo dla njełotre dñi do dženżni-sħieħi dnia wsħelake pschihohi stale, so bi ġo tuton džen lubowanedu wucżerej weħoħi a nesapomni tħalli kollha a bi ġo jemu luboċċi a dżakominoċċi, kotrūz we wtrobje cżejjem, też psches swonkomne wopokajsma wojssejka.

Podoħdnu w 3 hodzinach sejjedjeħu ho dżieejji prijeneju schulskieju rjadamnijow w psxnej drassejje na seleni wuħonje nedaloko hoċċenja a czechesħu potom w dokħim czaħu po wsħi, nawiedowane wot l. wucżerja Krawza. K nim pschisankħu ho k. l. wucżer jo tħidnejne woħolnoſe, naħbi k. l. schulħu prjódksstejerja a drusy woħadni. Psches weżi nimo hrabijskohi hroðu dżieejje czaħ psched wucżerni, hdżej bu kħierlusħ „Jedn twerdy hroð“ wujspiewan. Iako bje potom l. Garba do khejjnej durjow stupi k pschitomni powitaħ, poda ho czaħ s nim do wucżenje stwu, kif bje s plettawmi a wjenzami krafznje wudebena. Bes nimi bje też woħebje rjanu wjež s lisejbu 25. Sa stupiwschi do ixtu spjewasħe ho filiedwaru, wot l. wucżerja Weħle na ġidwnej festajam spjew po hloġu: „Wotzucċe, tón hloġ waħi wola“. Wom mjeħsethe ho talkle:

Bratjo, kotrūz saspjewajni
A Boħu cħescż a kħwalbu dajni!
Wom džen je spożiżi kweħela.
Jun naħħi wucżer lubowanh
Na tħidni dñi bu powitanh
Sa Bożejtu tu hajjerja.
Duz jeho wutroba
Džen s nami saspjewa:
Haleluja!
Sħtworċi stotetka
Je darika
Jidu tħixx Boże prawiza.

Masħe spjewi k neħbi djeja,
Eżi starxxi s nami bżafni steja
A minakka woħadu.
Wom je wucżiż, napominaħ,
A k muternoscżam trunx spinaħ
A wodżiż Boże stadlesħka.
A wulži s malixi
Esu sboże dōstali,
Haleluja!

Duž džakomne
To wegele
We wschitkých žilach saržuje.
Božo, wotze hnadny, milý,
Nech dolho schęje wón s tebe žiwý
Tu twari twoje kralestwo;
Schtož wón ſmjeru płodzi, haji,
Na to twój ert nech hamen praji,
So wschitkim i ſbožu radzi ſo.
Tak jumu i ſlotom' dnju
Zow s džakom spjewaju:
Haleluja!
Ton jubilar
Na tebe twar,
Ty budz mu schędrý ſafitář!

Na to džeržeshe l. wuczer Krawz po 1 Thesal. 5, 12—14. jadra - a duchapoknu rycz, w kotrež nam pschi ſkladnoſci tuteho dnia roſpomni 1) próſtrowu wuczerja na džeczi, 2) próſtrowu džeczi na wuczerja a 3) próſtrowu wuczerja a džeczi na Boha. Ćnes jubilar, kotrež bje tak wutrobnje hnuth, ſo možeshe ljedy ryczecz, ſo ſe ſyloſitymaj wočomaj ſa taſku čeſcž a luboſcz džakowasche, kotrež ſo ani nadžak nebje. Potom bu jemu psches l. Krawza kraſna biblia jako dar ſchulſtich džeczi pschepodata a hnydom wutupi tež prieni ſchulek a poſtrowi w pjeckych ſłowach ſwojeho wuczefskeho jubilara w menje ſchulerjow, ſa nim pał wuprapi jemu prijenja ſchulerka w menje ſchulerkow na wutrobnie waſchnje lu- boſne ſbožopſchecze. Po nimaj pał jemu hiſchecze jena njemſka holečka w njemſkej ryczi ſbožo pschecjeſche. Ćnes jubilar ſo kóždemu džeczu woſebe džakowasche.

Na to pschepoda l. wuczer Ra da s Rakez pod hódnymi ſłowami dwaj ſliebornaj ſalvejtinkaj jako dar luboſče woſolnych wuczerjow a po nim poſtrowi jeho l. wuczer Schimam i ſ Pšowow a poda jemu ſloty perſcheczen, kiz bjechu jemu jeho njehduſki ſchulerjo, kotsiž njetko hižom dljeho jako wuczerjo w Ćnesowej winizy džekaja, jako wopokaſtwo džakomnoſce darili, a pôdla hiſchecze rjanu, do módroje ſože ſwjasanu album, w kotrež bje woſebite ſbožopſchecze ſiſich podpiſmami renje napíſane. (Wot l. Garbarjowych ſchulerjow hižom 8 jako wuczerjo ſlukuju a 4 ſo njetko na wuczerſtwo pschihotuja).

Tež hiſchecze druhe dary bje l. jubilar i dženſniſchemu ſwedženje pschihoſkane doſtał, jako wot l. hrabje ſ Einſiedel kraſny wulki wobras, wot l. fararja Kordinu ſara pſchynje ſwjasanu bibliu, wot nekwačiſſeho l. fararja Rydtarja tež kraſny wobras, wot bližiſteho pscheczelſta rjanu ſchupowanu tylu a wyše teho ſe wſchelakich ſtronow wele piſmych ſpožopſchecjow.

Na to bu hiſchecze khjerlusich „Ach wostań pschi naſ ſ hnadu“ ſpjetany, po čimž buchu ſchulſke džeczi wot l. Garbarja ſ piwom a ſ tykancem woſchewene a potom domoj puſchecze. — Pschitomuſk wuczerjow a

njekotrych bližiſtich pscheczelow ſjenocji l. jubilar pschi weſołej hoſcjinje, hózej bu wele kraſnych ſlawow, ſerbſtich a njemſtich, wunesených a bes nimi pjeckie ſpjetow ſanofchowane. Wutrobnia radoſcz bje wſchitkých ſafała, hacž nepoſledk weſor na dompuž napominaſche. Dželachmy ſo ſ tym pschecjom: Da j Boh, ſo b y l. Garbač tež ſloty jubileum tak ſtrowy a weſoły ſwečzik, kaž dženſniſki ſlieboru!

— R. —

S Hodžija. Na Čana mjejachmy tudy kraſny a požohnowany miſionſki ſwedžen. Po početnju tijóch čegehiſtich ſarskeho dwora pschiſtih čežah woſadžinych ſchulow a 25 kresow duchomnych, kotrež ſo poſdižiſho hiſchecze dwaj pschiſankneſtaj, horje do Božeho doma, psches knejſtwa a młodocž jara renje wudebeneho. Nasch wulki Boži dom bje tak tak pschepelneny, ſo dyrbeshe na 200 ludzi wonkaſh psches wotčinenym diuremi a woſnami ſtejo poſluchacž. Majprjódž ſpjetawſche ſo 623, 1—3. Na to mjejeshhe woſtarne wotſpjetawanje a epiftoluzitanje (Romſt. 15, 7—13.) naſh l. kaplan Boigt. Po wotſpjetawanju 770. khjerlusich džeržeshe l. farar Kordina ſ Minakała po Luk. 5, 1—11 rjane, woſerne miſioniske prijedowanje, w kotrež roſestaji, ſo je miſionſtwo Ćnesowe dželo, kotrež ſo ſtawa na jeho pschiſtaſu, w jeho možy a ſ jeho žohnowanjom. — Na to bu wot 30 seminaristow rjanu hymnus, wot Bergta ſestajanu, renje wotſpjetawanji. — Po tym džeržeshe l. duchomny M öhn ſ Bulez horzu, žakbowanja počnu modlitwu. Iako bje woſada 771 wotſpjetawa, wudželi naſh l. farar Čim i ſh Ćnesowe požohnowanje. S wotſpjetawanjom 177, 2. bu tutón rjanu ſerbſki miſionſki ſwedžen wobſankneny. — To ſamo mjejeshhe ſo po tym wſcho w tym ſamym redže pschi njemſkim miſioniskim ſamchenju, kotrež bjeſche po pomjerje tež jara bohacjje woſhtane.

Iako kollektu ſa miſionſtwo je ſo 95 tol. 15 nbl. nawdalo.

S Noweje Luki. (H. W.) Pschiſpoldnju 15. jnniſa je ſo tudy 16ſtejn wotrocž Groba ſe Židžineho pschi ſupanju tepli.

S Wojerex. (H. W.) Tudy padje 19. juniſa 5ſtejn ſyn ſchewſkeho miſchtra C. Müller a do rjekи Halschtrowa a bu po njekotrych hodžinach morw ſ rjeku wuczechneny.

S Xutow. Tudy wudhri ſaňđenu nedželu wo poſnožy woheň a je twarenja 18 burſtich woſzbedženſtwo do procha a popela pschewobrocži.

S Buduſchinu. Šaňđenj ſchitwórk mjejachmy tudy po početnju ſurowe newedro a je býſſ do telegraſoweho grota dyrik, tola pał i wſcho newoſkodžene wostajik.

Hudančka.

26. Po wjetšiu werćja me,
We mni husto klepoze,
Najradšcho sej hórkú wuſtwolu,
Kschidla mam a ſjetacj nemóžu.
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje s č. 23.

24. Drobjanski tórf.
25. Čajaňnik (ſeger).

Cyrkwińskie powjesće.

Werowanaj:

Michałska cyrkej: Handrij Ernst Fermis, wobydler w Budyšinje, s Amaliu Emma Schreiterz s Jenkez.

Křčeni:

Michałska cyrkej: Bedrich Hermann, Handrija Brody, žiwonocjerja w Brzejowje, ſ. — Jan August, Handrija Libsche, wobydlerja w Małym Welkowje, ſ. — Jan August, Anna Bohuwiera Krawza, wulfsoahrobnika w Hownjowje, ſ. — Helena Martha, f. W. A. Kriegera, wobydlerja na Židowje, d. — Hana Amalia Augusta, Pietra Wiczasa, poł- lenka w Dzejnifezach, dž.

Podjanska cyrkej: Kora Emil, Josefa Rößlera, krawza na Židowje, ſ. — Jan August, Chrystofa Hänela, wobydlerja w Grubocjizach, ſ.

Zemrjetej:

Dzeń 13. junija: Maria Ernestina Paulina, nebo ř. A. Buła, wobydlerja a měňka pod hrodom, ſawostojena dž., 19 l. 11 m. — Hana Chrystiana, Handrija Wuschila, křejejerja na Židowje, dž., 5 m. 25 d.

N a w ě š t n i k .

Mišionska hodžina we Walkim Welkowje.

Džiwočanské herbske evang. luth. mišionske towarzstwo ſmjeje jutſje ſa tydženj — 7 meho julija, — mišionſku hodžinu we ſchuli we Walkim Welkowje. Duž pſcheproſchuja ſo wſchitb pſcheczelje mišionſtu, wobębie paſt hrobustawh towarzſtu, ſo popołdnju tſioch na pome- nowanym mjeſcje nutſnamykač.

W Džiwočizach, 29. junija 1861.

Pietr Mlonk, píſmawedżer.

Wſchelake wobſedzenieſtu na wſach ma na pſchedan poruczenje

agent Franz w Budyšinje.

Dzeń 2. junija t. l. jako na ſwedjeni Marie domaphtanja ſmjeje rachlowſke herbske evangelſtolutherske towarzſtu mišionſku hodžinu, na ktoruž ſo pſcheczeljo mišionſtu ſi tutym najpſcheczelniſcho pſcheproſchuja.

Pſchedźſtvo.

Kameuitowuhlowy mas, cement, gyps, wele družinow hofdzi a peńczlowych ſchitſtom pſchedewawa

J. G. F. Nieckſch.

Čabi sakskoſlezynskeje železnicy z budyskeho dwórniſča.

Do Šorelza: rano 7 h. 51 m.; do połnja 11 h. 40 m.; po połnju 3 h. 12 m.; wečor 6 h. 23 m.; wečor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 35 m.; do połnja 9 h. 11 m.; pſchipołnju 12 h. 50 m.; po połnju 3 h. 55 m.; wečor 7 h. 38 m.; w noz̄ 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipſcu, 27. junija. 1 Louisd'or 5 toler 14 nſl. $5\frac{5}{8}$ np.; 1 połnowažny czerwony ſłoty abo dukat 3 tol. 5 nſl. $1\frac{1}{4}$ np.; wienske bankowki 72.

Płaćizna źitow a produktow w Budyšinje 22. junija 1861.

D o w o z :	Płaćizna w přerézku					
	na wikach,			na bursy,		
4773 kórcow.	wyšsa.	nižsa.	srjedzna	najwyšsa	najnižša.	
Pscheniza	6 10 —	5 15 —	6 —	6 10 —	6 —	
Nojta	3 25 —	3 15 —	3 20 —	3 27 —	5 —	3 22 —
Ječmen	3 5 —	2 25 —	3 —	3 —	2 —	2 25 —
Worž	2 —	1 20 —	1 25 —	2 —	1 25 —	
Gróch	4 25 —	—	4 15 —	5 —	4 15 —	
Woka	3 25 —	—	3 20 —	3 20 —	3 15 —	
Rjepit	—	—	—	—	—	
Zahly	6 20 —	—	6 10 —	—	—	
Hejdusčk	4 15 —	—	4 10 —	—	—	
Bjerny	1 2 5 —	—	— 25 —	—	—	
Kana butry	15 —	13 —	14 —	—	—	
Kopa ſkromy	4 20 —	—	4 15 —	—	—	
Zent. ſynta	27 5 —	—	25 —	—	—	

Khježa čzo. $\frac{4}{3}$, na hornym Židow ſluſchaza a pola wulfich mlynów ležaza, je tunjo a pod jara ſpobohnymi wumijenememi pſches podpřizaneho na pſchedan.

Agent Franz w Budyšinje.

Holečka ſe wžy može ſchicje, bjełoschicje, heſlowanie a t. d. darmo wulficj a ſ doboru tunjo jiedz a wobydlenie doſtacj. Wſcho dalshe je ſhonicz na hornym Židowje čzo. 253 po 1 ſhodze.

Großowe broſtkaramellje

dajljeſchi hrjedk a woſtronenu ſaſchela a ſ polóženju mychanja, kaž tež ſ warunowaniu pſche dybawoſcž pſchi ſaſhymnenju w ſymnym časzu.

Sa Budyšin a wokolnoſej w hrodowskej haptiſy knesa M. Täſſinga ſoždny čas na pſchedan.

Eduard Groh w Wratisławju.

Krajnostawski bank.

Wypowiadzenie hornolužiskich 4° wypowiadnych fastawnych listów serie III. La. A. à 1000 tl. Nr. 661 hacž ſobu 740 a La. C. à 100 tl. Nr. 2901 hacž ſobu 3000 nastupaze.

Podpisany direktořem wypowaduje ſ tutym po žadanju statutow horka bliże wopisane wypowiadne 4° fastawne listy serie III., kotrychž daniſke lístki ſ poſlenim decembrom 1861 wobieža a dawa teho dla wobſedžerjam spomienych fastawnych listow to napominanie, ſo byču je ſ daniſkimi lístkami, k nim ſluſhazym, na pomenowanej termii pſchi kaſhy banka dla wypłaczenia w hotowyh penesach prjödkpołożili.

Bankodirektořem ſ dobom na to ſedzbiwe czini, ſo ſo horne fastawne listy ſ talonami a bježazymi couponami pod wobliczbowaniem truchatej danje tež k výdym ežaſ pred pſchi kaſhy banka wypłacza.

W Budyschinje, 22. junija 1861.

Direktořum krajnostawſkeho banka kralowskeho ſakſkeho hornolužiskeho markhabrinstwa.
ſ Thielou.

Wóznoſkrajne krupobicze ſawjesczaze towarzſtwo w Elberfeldze.

Po wobſtejazej pſchikasni ſ tutym wosjewuju, ſo je

knes Otto John w Klukſchu

wedzenie agentury spomienego towarzſtwo poruczene doſtać.

W Držžanach, w juniju 1861.

Wolnomózna agentura wóznoſkrajneho krupobicze ſawjesczazeho towarzſwa w Elberfeldze ſa ſakſke kraleſtwo a t. d.

A. F. Lüder.

Na horne wosjewenie džiwajo porucza ſo podpisany ſ horjebranju ſawjesczeniom pſche krupobicze na pólne a ſahrodne płody wſchitkich družinow, na woknowe ſchleňzy a tſjefchne zyhle.

Pramiſe ſu tune a twerde. Doplačowanja ſenje žane nejſu.

Podpisany agent je rad hotowy, wſchu bližſchu roſprawu dawacž a chze pſchi ſczinenu ſawjesczeniom tež ſwólniwie ſ pomozý byč.

W Klukſchu, w juniju 1861.

Otto John, agent towarzſtwo.

 Podpisany ſuſje 29. a 30. t. mjeſaza ſtadlo dobrých koni w hoſčenzu ſ ſlotemu ſawej w Budyschinje na pſchedan.

Reinhold Hircha
ſ Rothwazera.

Suchi tórf

je ſtajnje pola J. Scholty w Drobach ſ doſtaču.

20 grotowh žitných paſen, zhygarh w liſtach a jenotliwie, 25 po 1 nſl. tuniſcho, dobrh kſofej, zokor a korenje pſchedawa ſtajnje cjerſtwe L. Eccius ſ napſhęcja kaſerny.

Gafopſchedawarjo doſtanu wſcho jara tunjo.

Wosjewenje.

Khježniſka žiwnosć čo. 13 w Brjeſhny pola Delneje Hörki, ſ 43 dawkskimi jenosczem ſapołożena, ſ kſrom pola a ſ kſtu pſchi rjezh Sprewi, ſ dwuſchobowej khježu a rjanej ſahrodnu, je bes wumenka ſe ſwobodneje rufi na pſchedan a može ſo wſcho dalshe pola wobſedžerja tam naſhonicz.

Sahrodniska ſwobodna žiwnosć čo. 36 w Brjeſhny pola Delneje Hörki, 11 kſrom ležomnosczow wopſchijaza a ſe 164 dawkskimi jenosczem ſapołożena, ſ wuberhmi pſchi rjezh Sprewi ležazhmi ūkami, bes renty a bes wumenka, je hnydom ſe ſwobodneje rufi na pſchedan a može ſo po napłaczeniu poſojzych kupnych penes pſchepodacz.

Providentia.

Frankfurtske sawjesczeniske towarzstwo,

konzernowane s akcijskim kapitalom wot dwuzyci millionow schyzenakow, s kotrzych je wożom millionow emittowanych.

Toto towarzstwo bere horje po najtunisichich pramijach sawjesczenia psche wohnjowu schkodn w mestach a na wazach, psche transporthne schkodowanie na morjach, rjebach a drobach, faz tez zivenske, rentske, wjenowe a starobu fastaranske sawjesczenia. Też sawjescza wone psche newarbnoscz a wone sbożom uoscz wschitkich druzinow.

Prospekt a sawjesczeniske formularz darmo podawa agent towarzstwa

Korla Traugott Ulbricht
w Budyschinje na žitnych wifach czo. 634.

Sredu 26. junija popolnju je šo wot Budyschina do Hliny kožana listownja (brieftascha) shubila, w kotrej hieku 3 tl. paperjanich penes, sliežbowanie wot budyskeho hamta a wschelake paperz. Sprawni namakat šo prošy, to we wudawarni Serb. Now. sa dobrze myto wotwadacj.

Njehdze 12 kop desklow wschich druzinow je w Hermancezach na mlynje na pshedan.

Na ryčerkuble w Pschiwczizach moža njekontakte familije vjelearskich ludzi wobydlenje a stajne dželo dostacj.

W hornym mlynje we Wulkich Sdžarach je njehdze 15 kop desklow wschelake tolstoscze a schieroloscze na pshedan.

W Smolerowej kniharni su sa 15 np. dostacj: Krótkie stawizny nabožništva w Starym a nowym zakonju. Z katechisma wot Józefa Deharbe'a pschelogi M. H. — Z přidakom: Duchowna wyšnosć Serbow.

Maćicy Serbskej je so slědowace wozjewjenje z Prahi pósłalo:

W začuću hluboće zrudoby dawaja podpisani přečelam a znatum zrudnu powjesó, zo je wumr jeł w Knjezu jich horco lubowany mandželski, nan a přichodny nan, knjez

Pawoł Josef Šafařík,

doktor filosofie, ryčef kh. k. rjedu Franca Josefa, pruskeho rjedu pour le mérite a ruskeho rjedu sw. Hany w brillantach, sobustaw kh. akademie wědomnosćow we Winje, k. českého wučeneho towarzstwa, dopisowacy sobustaw akademie wědomnosćow w Pětrohrodze, Barlinje a Mnichowje, k. towarzstwa wědomnosćow w Göttingach, kaćanskeho tow. w Jenje, zemjepisnego tow. w Pětrohrodze, archaeologiskeho tow. w Odessy, wučeneho tow. w Krakowje, tow. za nizozemsku literaturu w Leidenje, česny sobustaw prašskeje filosofiskeje fakulty, stawiznskeho towarzstwa w Celowcu, hist.-statistiskeho wotrjada kh. k. morawsko-šlezynského tow. za ratařstvo, přirodo- a zemjespyt w Brnje, tow. za južnosłowjanske stawizny w Zahrebje, university w Charkowje a estonskeho tow. w Dorpacę, česny sobustaw musea kralestwa českého, prašskeje měščanskeje bjesady, česny měščan k. h. města Prahi, wusluženy bibliothekar kh. k. univerzitneje knihowje w Prazy atd.

Wón wumrje w 66. lěce swojego živjenja na zaječe Božeje ručki 26. junija 1861 na pól jeneje popołdnju.

Julia Šafaříkowa rodz. Ambrózy de Séden,
mandželska.

Josef Jireček,
kh. k. minist. sekretář.

Wojciech Šafařík,
prof. na wobchodnijskej akademii w Winje.
Božena Jirečkowa rodz. Šafaříkowa.

Jarosław Šafařík,
kh. k. wyšsi lékař wojerski.
Władysław Šafařík.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawańi Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štwórlétna předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósče $7\frac{1}{2}$ ns.

Číslo 27.

G. jullija.

Lěto 1861.

W oprijećie: & nawiedzenju. — Swētne podawki. — Ze Serbow: S Budyschyna. S Radworja. S Eutow. S Lej-
na pola Wojerez. S Taczez. S Hrańz. S Ziifka. S Faſonż. S Pjeſtez. S Weleczjina. S Lejna pola Budyschęz.
S Hufci. — Přilopk. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesće. — Cahi sakskošlezynskeje železnicey a t. d. —
Pjenježna płaciźna. — Nawěſtnik.

K n a w e d z e n j u.

Egi ſami czesczeni woteberarjo Sſerbskich Nowinow, fotſiz chzedža ſa
ne na tſecze ſchtwortljeſo 1861 do prjedka placicę, nech njetko 66 np. we
wudawarni Sſerbskich Nowinow wotedadža. R edakzia.

Redafzia.

Św̄tne podawki.

Saksska. Krajuj sejm budze 29. juliya wob-
sanknieny. — Prjenja komora wuradzowasche w sandze-
nych dñjach njejaksi pschiastaw k domowinskemu sakonju
(Heimatsgesetz), druga komora jednašche pak wo sakonu,
wot ministerstwa pschedpokoženj a krajnokulturny rento-
bank nastupazy. Teho runja je wona nowy sakon, w
nastupanju krajneje woheń sawiesczažeje polkadniuzh daty,
wuradzowala.

Prusy. Sendzieskieju sú listy do Barlina psychische, kotrež powedaja, so ho ſ tamniſiejszej kralowej poljepszſilo neje, ale so je pschezo hischeze w czechlič myſlach žiwa. — Saſſofolburgski wójwoda je wuczeńnik, so budie jeho wójsko psichodnje ſ pruskim wójskom zlyše ſjenoczene, tak so ſmijeje nad jeho wojakami pruski kral ham roſkaſowac̄. Coburgski vejm je temu pschi-ſwolik. — Generala Manteuffela, kotrž bje ho ſe ſhudniſkim radzieczielom Twistenom duellirował, ſu k 3 mjeſacznemu jaſtu na twerdiſinje wotſudzili a won je to hizom w Magdeburgu naſtupiſ. — Wo tym, so by žady minister ſe ſlužby ſtupeč ťažk, niežo wjazy ſtach ſchecz neje.

Rakušy. Ljekarski profesor Schkoda, kotryž bje
ſ khorej khježorku na kupu ſkoru ſobu jíel, je ſo wot
tam wróćzil a poweſcž pſchinieſl, ſo ſo ſ khježorku po-
kupſchuje, proſižy, ſo je ju ieje ſuchozjazſke ſymiza wo-
puſchczila. — Khježor adresu muherſcho ſejma pſchijal
veje, ale je tymaj dwjemaj pſchedſkydomaj, katrajž bjeſchtaj
ſ nej ſ nemu poſkanaſ, piſmo na muherſki ſejm ſobu
domoj dał, w kotrymž praji, ſo budże wot neho jenož
taſtu adresu horjebracž, lajkajž ſo ſa neho jako herbſteho

wuherſkeho krala hodži. Želi jemu ſejm takſu pôſlacz nochze, dha budže hnydom roſpuſtejzen a budža wot khejzora nowe wólby ſapóſtanow wupiſane. Bes tym ſu kommandantojo wójska, we Wuherſkej ſtejazeho, po- rucznosc̄ dôſtali, na wſchitko hotowi byc̄ a hnydom wójnszy ſakroc̄ic̄, hd̄ by hd̄ žadyn ſbieſt wudyril. — Šklowackojo, kotrejž we Wuherſkej psches 3 milliony bydli, ſu wuherſkemu ſejmey psches woſebnu deputaziu piſmo pschepodali, w kotreymž ſebi ſa ſtwoju ſklowacku narodnoſc̄ to ſamo prawo žadaja, kajkež madzarska narodnoſc̄ wužiwa. — We wiňſtej ſrajnej radze maja kóždy thđzeni njeſotre poſedženja, ale dokelž tam zyke khejzorſtvo ſastupene neje, dha tam hac̄ dotal tež ničo zykeho muradžili nejšiu. Tola je tamniſcha ſlowjanska ſtrona (Ezechia, Polazy a ſklowenzy) pschi njeſotrych jeduńiach mudrie a ſwjeru ſa ſlowjansku narodnoſc̄ ryžaka a neprawodu, kotrež ſu rakuſzy ſklowenjo dotal czerpic̄ dyrbeli, ſjawnie wotkryla a ju wobſchiernie ſwjetej wosjewita.

Turkowska. Nowy sultan Abdül-Aziz je dotalne ministerstwo wobkhowak, ale se skuzobnikow swojego nebo bratra je jich njehdze 500 se skuzby puszczył. Wschitke sawostajene wudowy semreteho sultana, kotreż żane dżeczi nimaja, chze wón na to waschnie wotbycz, so je wożenii, a te wudowy, kotreż maja dżeczi, dostanu sa siebe a sa swoye dżeczi tejko, so moja pshistojnje žive bycz. Sawostajenych żonow nebo sultana Abdül-Medżida je wscho do hromady psches 500 a njehdze wot 12 je wón jenož dżeczi mjet. Abdül-Aziz je Abdül-Medżidoweho starszeho syna sa pašku powyszył a je też tych druhich prynzow hódnje wobstarał.

Amerika. S wójsklich pschitow, kotrež ho hač dotal činjachu, poczinateł wobej nepschezelkej stronje (unionistojo a seperatistojo) njekto ē wójskim skutkam pscheracjec. Tak rozehnachu unionistojo ljeħwo sbježkačklih seperatistow, kotrež blisko Filippi we węgornej Virginii bjeshe, a fu s tamniščich stronom wschilic sbježkarjow s kraja wubili. — Nedaloko Georgetown bu 6. junija dželba separatistow, s 30 mužow wobstajza, sajata a wójska lódż Harriet Lane je batteriu, kotrež fu sbježkarjo pschi wuliu rjeti James River salzili, woblehnika a krucze na nju tseleč poczala. Gouverneur krajinji Missouri bje wulke wójsko separatistow lhomadžit a bje s nimi hač ē mjestu Arnou-Bock czahnyk. Ale unionistojo hnydom na neho czahnychu a jeho tež blisko Bootville dočzahnychu, tak so ho wón bitwy sminyc nemóžeshe. Wón shubi 300 ludži, kotsi morwi na bitwischegu ležo wostachu, a dyrbesche ham lhetfje rucje čjekac, dokelž budžichu jeho hewak nepschezelho fajeli.

S Texas'a pišaja wschelake nowiny, so je tam w tu lhwilu jara hubene živenje, dokelž maja tam tſjoch nepschezelow na schi, menujzy najprijodži njekotre dželby unionistow, potom tōjskto džiwich Indianarjow a skončnje swojih hamžnih separatistiskih wojakow. Tuczi požlenski jim najwiažy nepokoja činja, pschetož bes nimi je jara wele nekrasnikow, kotsi fu jenož do wójska stupili, so byhru so wot tych, kotsi nješto maja, pjenje živieč dali. A nedawaja jim ludži, schtož hebi husto doſež nesdobneho žadaja, dha potom s tymi, pola kotrhyž w kwartjerje leža, jara nesubošnje wobkhadžaja. Duž ho stane, so lóždy, kotremuž ho hodži, radšcho kraj wopušči a do sušodneje Męzikanskej čjeka. — S Galvestona (w Texas'u) pišaja: Męscezanske hasy fu puſte, hoscierzy steja prđsne a na wkorwanje a psche-kupstwo hebi nichtón wiažy nemysli, pschetož nichtón tiež wiažy nelupuje, lhaba lħlieb abo schtož je hewak ē živenju nusnje treba. A živenje potreby fu tu njekto jara drohe, hdjež pschi sapocjatku wójny stejim, a ſim we wulkim strachu, tak so tam s jiedžu pónđze, jeli dyrhjalta wójna dolho trac. Pschetož morske pschitator (Häfen), s kotrhyž byhym zyrobu s wukraja dostač mohli, fu wot unionisticki lódžow woblehnenie, a s unije żane žito ē nam nescielu. Nascha jeniczka nadžija je hiſče ta, so snađi s Męzikanskej lħlieb dostonem.

NB. Jeli snađi w Serbach schto žane listy s Texas'a abo s druheje Ameriki doſtač, dha by redakzja Serb. Nowinow jara džakowna byla, hdj by tajke pišma pscheracjat s mjeđu. Wona teho dla wo jich pschitopškanje najpodwolniščo prož.)

Franz o w ſka. Franzowski sejm je swoje džekla skončiť a sapóštanju fu so domoj podali. Woni fu s wetscha wſchitko tak pschitwolili, kaž hebi ljeħżor žadashe,

hač runje fu wiaž ryczow džerželi, dyžli na predawščich hejmach, pschetož iich ryeže ſmiedjachu fu w nowinach wotciszhejcz, ſtož ljeħżor Napoleon hač do tuteho ſejma dowolič nebje. Duž ryczesche mjeħotryżkuliż, kiž bje preħi melčak, dokelž wedžeshe, so ludžo njekto tola tež ſħonja, kojke ūkwa je prajlk. — W pschitawje ſyriskiego mjeſta Bejruta ma Franzowska w tu lhwilu 13. Fendželska pak 8. wójsklih lódžow. W nowischiem čazu fu tam tež 4 tajke ruske lódże pschijje. — W toulonščim pschitawje je ho jena amerikanska lódž spalika, kotrež bje tam s twarskim drewom pschijje. Skłoda je 80,000 tl. wulka. — Siamske pōželstwo je pola ljeħżora audienzu njekto. Pōžli ho ē Napoleonej po waſčinju swojego kraja bližachu, to je, woni ho po kolenach ē nemu ūwachu a teho runja tež wot neho, a mjeſeshe iich wotkod džiwny nahpohlad, dokelž woni ljeħżorej tola ūwnej lħibet pschi tej ūkladnoſeji pschitwbrocicj nožħiżu.

Italia. Italij sejm je ministrej Nicasoli požrjenje 500 millionow nortow pschitwolik. Nicasoli rethi pschi tutej ūkladnoſci, so dyrbi kral Viktor Emanuel wójsko pschitowane mjež niz jeno pschecirvo ūwkomnym nepschezelam, ale tež teho dla, so by Rom a Veneziansku ē italskemu kraliesku pjsigidobyl. Snađi po džeschiem čazu Veneziansku dōstane, bes tym pak je treba na to myħsliz, tak by Rom ſtere ljepe do ūwojeje ruki doſtač, pschetož bes Roma nowe italske kraliesku wobstacz nemóže. A do Roma, pschitaji Nicasoli, che Viktor Emanuel jenož muts czahnyč, hdj je franzowski ljeħżor do teho ūwlikt a bamž ūwoje ūkjetne knejftwo wotedak. To drje tak lohko nepónđze, tola pak ma wón twerdu nadžiju, so ho tež tuto ūkončnje ē ūkjeſhemu Italije stane. — W neapelskih krajinach je w nowischiem čazu ūkso tam a ūkso nepokojo byk; pschetož četrjodži ludži tam wokolo czahachu, kiž fu ū wojovarjow predawščeho krala Franza wudawachu a teho dla ūwojernych poddanow njetciszheho italskego krala nadpadowachu a wot nich peneši žadachu, tak so jich ūkufowanje bôle rubēniſke, dyžli wojerſke wonħlada. — S Roma pišaja, so ho wot tam 30. junija 600 wobronených mužow po Franzowej poručnoſci na pucj do Neapelskeje po-dako. — Hdj je jedyn wopomni, so predawšči neapelski kral Franz w Romje bydli a bes sadżewka a bes pscheratja pschitoh ē temu čini, tak by Neapessku ūkso do ūwojeje ruki doſtač, dha fu jedyn Viktor Emanuel džiwacj nemóže, so che wón Rom ſtere ljepe mjež. Ale jedyn fu tež Franzej džiwacj nemóže, hdj wón Rom newopuſči; pschetož Rom je w tu lhwilu to jenicke wulke italske mjeſto, hdj je wſcha, Viktor Emanuel napſchecizwana, mōz ūkromadžena. — S Roma w nastupanju bamžowej ūkročeje pišaja: Ŝewjař wótz netreba runje we koju ležec, je pak tola jara

khory. Nosy stej jemu sačeklej, s čašami ma wutrobušpinanie a s čašami jeho ruzi a nosy wošybatej a stej lóðymnej. Kajku khoroſej wón po prawym ma, to ſo jaſnje ſpoſnač nehodi, tola je wjeste, ſo je čežko khory, woſebje wot teho čaſha, hōdzej je jeho bolaza noha ſažka. — Portugiſki kral je nowe italske kralefwo pſchi-poſnał. — Gene franzowſke nowym piſhaja: Wamž Pius IX. je njetko w pjiatnathm ſiecze ſwojego knežerſtwa. Mało bamžow je, kij ſu pſches 15 ſjet knežili. Jenož džehaczo knežachu pſches 20 ſjet, ale žadny 25 ſjet knežil neje.

Ruſowſka. Khježor je ſo ſažo s Mroſkow do Petersburga wrócił. — Do Kryma, ſ wotkal ſu tamniſchi muhamedanſzy Tatarjo ſ wetscha do Turkowſkeje wuczahnyli, njetko Volharjo ſ Turkowſkeje pſchiczaſhuja. Tež poweda ſo, ſo čze ſo wele Tatarow, kotryž ſo w Turkowſkej nelubi, ſažo do Kryma wrócię. — Do Warszawy je bamžow komornik Malatesta pſchiſſieł a poweda ſo, ſo budże warszawski arzbifkop Zijskowſki ſa kardinala poſyſheny. — Predawſki warszawski polizaſki pſchedhyda Abramowicz je do Warszawy pſchiſſieł a ſda ſo to ludjom džiwno, dokež dyrbí wón tola wedzecz, ſo jemu nichtón dobrý neje. — Nepokoj a ſbjegti, kotrež bjechu pſchi ſladnoſeſci ſahnacza newolniſtwa we wſchelakich krajinach ruſiowſkeho khježerſtwa bes burami wudhyri, ſu ſo njetko ſ wetscha wſchudzom ſlehyne. Wone bjechu menujzy najbóle ſ nedoroſymenta naſtale, dokež bjechu burja mjenili, ſo ſu niž jenož ſe ſwojej parſhomu, ale tež ſe ſwojim džekom hnydom zyle ſwobodni. Bes tym ſteji pak w ſalonju, wo ſahnaczu newolniſtwa wudathym, ſo dyrbja burja hiſhce ſwie ſiecze knežim thđenſzy tſi dny robočic. To ſo buram nesdaſche a duž woni tajkim ſhibakam lohko wjerjaču, kij wudawachu, ſo tuto poſtajenje wo tej dwieliertnej roboče khježor poſtaſik neje, ale ſo ſu to ſemenjo ſcziñili, a ſo khježor niežo wo tym newje: Duž ſo tam a ſem ſpeczachu, ale njetko ſu ſo ſ wetscha wo tym pſchewojedzili, kał ta wjes po prawym ſteji a ſu ſo teho dla ſ mjerom do tajkeho poſtajenja podali.

Ze Serbow.

S Budhſina. Wot tudomneho woſkreſneho ſuda ba pjiatk 28. junija wuwokanym paduch a t. d. Pjetr Loſka ſ Boſch ež paduchſtrow a druhič ſtoſcزو dla do 8 ſjet khofaſenje (Zuchthaus) ſaſudzeny, a dokež ma pſedy hizom 5 ſjet pſchisudzenych, dha je — džakowanow Bohu — na njetotry čaſh wobſtarany.

S Budhſina. Pſchi tudomnym wulkim tſjelenju ſtaj do hodlerskeje tarče friseur Peſchek a kamenecſki miſcht ſub a najhepe tſjelitoj. Prjenschi je teho dla ſ kralom a poſteinschi ſ marſhalom.

S Budhſina. Wot ſańdzeneje nedzele je na

nebeſach ſo met widzecz, kotryž ſe ſwojim prutom ſpođiwny doſez wohlada. Wón ſteji wečor khjetro wohſko i poſnožy. Tala džiwnie je, ſo jeho hvojeſdarjo pſedy wuhladali nejſu, ale ſo je ſo wón bóry tał ſwjetly poſkaſ, ſo móže jeho kóždy bes toczenych ſchleſow derje widzecz.

S Radworja, 24. junija. Dženſa pſchiſpol-ndni ſaſhyschachny wulki ropot a jako bliże ſa tym hladachny, dha widzachny, ſo je burej Haſkej kruwarhja paňka. Tola je ſo ſ Vojež pomozu ſtało, ſo bu ſkót newobſkodzeny ſ roſpadankow won wuczahny.

S Luton. (H. W.) Póndželu 24. junija rano w 1 hodzinje wudhyri tudy w domje thſcherja Dulki wohén, kotryž pſchi ſylnym wjetru ſ tajkej ſurowoſeſzu a ſpiefchnoſeſzu wokolo ſo hrabasche, ſo w krótkim čaſzu 18 wobſedzenſtrow w plomeniach ſtejſeſhe. Haž runje bje 6 ſykarow na pomož pſchiſſielo, dha ſo tola wele pomhacj nemóžeshe, dokež bje ſo wohén jara ruče roſſchjeri. Tež zyrkej do ſtracha pſchiſſie, dokež bje ſo jeje tórmik palicž počzał; tola wojnač Wiſnau ſ Hoſenym ſe ſtrachom žiwenja horje ſaljese a wotbi stare deſki, kij ſo hizom žeblachu; a jako ſo wón druhi ras palicž počzinaſche, bu ſ pomož ſkocomorowſkeho wuhnerja a wulkoſchiſkeje ſykarow wohén poduſheny. Dulka je pecja nimale wſchu domjazu nadobu wunoſyčz móhł, pola druhič pak je mało mobiliow plomenjam wutorhnenych a je ſo tež hizom tóſſkto ſyna ſpalito. Dokež bjechu runje reje w korczimie, dha ſo ludžo, kij tam bjechu, khletsje po wžy roſbiežachu a thch, kij ſpadu, wubudzihu. Pſches to je ſo tež ſtało, ſo ſo žadny ſkót ſpalik neje.

S Lejna po ſola Wojeſez. Wutoru 25. junija rano w 1 hodzinje wundze na kuble tudomneho bura Maſteje Paſla wohén, kij twarenja ſchtyrjoch burſkich wobſedzenſtrow a korezmarja Säuberlich a ſ wuſacjom bróžnjow, do procha a popeła pſchewobroczi. Wohén tał ſpiefchnie wokolo ſo hrabasche, ſo je ſo Pawlej wſchitkón ſkót haž do jencho konja ſpalik. Haž je wohén wuſchol, neje ſnate.

S Tacęz. Džen 25. junija padje džómka Mařarja. Handraſez ſe Židžinoho, tudy ſkuzaza, ſ ſory ſyna tał ſtraſchnie, ſo ſebi ſchiju ſlemi a hnydom wumre.

S Grańz. Schiwořek wečor w 9. hodzinje pſchiczaſhy i nam ſylnie newedro a doho netrajeshe, dha dyri blyſk dwójzy ſa ſobu do bróžnje a domſkich tudomneho žiwnoſeſerja Žofki a pſchewobroczi wſchitke jeho twarenja, kaž tež domſke a hródze žiwnoſeſerja Janki do procha a popeła. Žofley ſu jenož jene jeniczke poſleſeſzo plomenjam wutorhnyč móhli; wſchitka druha domjaza nadoba je ſo jim ſpalika a je ſo jim pſchi tym neſbožu tež jene czeſlo teplo.

Sitka. Psihi czejskim newedrje, kotrež naš 27. junija wečor w 9 hodžinach domaphasche, dyri blysk do brózne sahrodnika Novaka a pschewobroczi ju bórsh do hromadki popeka, kaž tež wschje druhe Novakez twarenja, wot kotrychž jeno murje stejo wostachu. Njeshto mlodých fur a holbjow je šo šobu spalito a reczafny poš je šo sadušyk. Hewak dyri Bože newedro tudh do kruschwinj žiwnoſejerja Novotneho a pak do lježa psihi tak menowanej to ſy hrebji.

Staſonu nechwaciliskeje woſadu. Schiworth wečor 27. junija po 8 hodžinach mjejachmy tu ſylne newedro, kotrež naš wschje do stracha a bojoseje staji. Blysk bje menujzy wschje rejswraňje do domſkich tudomneho korežmarja M. Janki dyrik a predy hacž mōzachmy i pomožy pschinę, dha hižom wschitke jeho twarenja w plomenjach ſtejachu. Wohen bje šo tak spjescnje wupsajestrel, ſo ſu šo, Bohu žel, tež tji ſwinje, jena jakoza a jena koſa šobu spalicž dyrbjale.

Spjeſez. Dalo schiworth 27. junija wečor we 8 hodžinach ſylne newedro nimo naš czechnesche, dyri blysk do kruschwinj w sahrodze tudomneho žiwnoſejerju Jana Małynka. Działowano Bohu, ſo nam newedro hewak dale žaneje ſchłody načiniło neje!

SWelecžina. Schiworth 27. junija bje popołnju w tſeczej hodžinje ſylne newedro i nam pschicžahnylo a dyri blysk do domſkich farsleho bura Handrija Lehmanna, kotrež ſo tež spalichu.

SLejna pola Budęſez. Tudomny woſyblek Pjetr Schewz je wot budyskeje krajſkeje direkziye penežne čeſne myto doſtał, dokež je dziorku khezerja Jana Wiežaſa w Małych Deb̄ezach wot ſmerze ſatepenja wumohł.

Shuski ſmy dleſchu roſprawu a dalsche roſpomnenje wo tym doſtali, ſo je ſo tam ſandženu ſredu termia dzeržaka, w kotrež je ſo wo to jednało, ſo býhu tam Sserbia a Njemcy po wojenym nowym redze Božu ſlužbu mieli. Dokež je naš tutu roſprawa halie pjatk popołnju doſchla, dha mōzemny ju tež halie w bližjim čiſle Serb. Nowinow pschinęſeſ.

Red.

Přílop k.

* Wo plödnosciſi lietuscheho lieta jedyn peńk roži, kotrež biechu wón danjo bliſko Draždjan ſ jeneho pola wusbjehnyli a do redakcije draždanskeho jurnala pschinęſili, ſwiedzi. Tuidon peńk wopſchiesche menujzy 77 ſwielzow, ſiz mjejachu runje tak wele ſkóſkow.

* Kac dobrí muherzy kneža Njemzam ſu, može jedyn ſ teho ſudicj, ſtož wón danjo madžarski hrabja Žay we muherſkej prenej komorje rekn. Wón menujzy prajesche, ſo by chyłt radscho jako Mađar do hele,

dyjl Njemz do nebes hicj. Ale psihi kónzu ſwoſeje rycze pschitai ſón hischje, ſo tola nochyli ſ heli dele ſtupicj, „dokež móhli tam njemſkich miniftrów ſetkacj.

* Blisko Lipſka ſatepi ſo 22. junija psihi ſu panju hóležez ſtarſchimaj, kotremaiž bieſtej ſo psched njeſotrymi lietami dwie džiesci ſpalitej.

* W Rohanu je pola Žitarje mjejachu 24. junija psched wečjoram ſylne newedro ſ krapami. Duž bjeſtej ſtaj ſhjeſtak Rychtař a tkalſti Schneider won, ſo bieſtai woſenjy ſacjinitoj. Rychtařka bje ſa ſwoſim mužom njeſaiſi ſabat won wunesla, ſo by neſchemolny, a ſalo ſo wona neſhdy 3 krojele psched ſwoſim mužom do ſhjeſe wrocja a tkalſti Schneider ſ druheje ſtronu nutſlupa, ſleczi blysk do domu a poraſy peci člowekow, menujzy Rychtařku, Schneidera, dwie Rychtaře džiesci ſi a jeneho stareho, pola nich bydlazeho, muža. Rychtařka a Schneider morwaj woftaſtai, te druhe woſobwy ſu pak ſaſo wožiwiſe.

* W Rodje pola Dſchatza ſapali 24. junija blysk Müllerow domſke a pschewobroczi tute, kaž tež twarenja ſchyrjoch ſahrodniskich žiwnoſcjom do procha a popeka.

* W Draždjanach padje 26. junija jedyn zyhleſtryjer ſ pryzopalais'a ſ tſieci dele a bje na mjeſcie morwy. Wón bje neſhdy 20 lſet ſtary.

* W Lipſku je ſo 24. junija ſebyn woſak na to waſhnje ſam ſkónował, ſo je ſebi ſ baſonetom do wutroby ſtot. Wón bje menujzy njeſaiſeho lohleho psched ſtupenja dla i temu woſhdujeny, ſo dyrbti tſelby čiſejcij, — a to ſo ſemu nelubesche.

* W Londonje ſu ſo 23. junija njeſotre magazin ſapalite, w kotrež ſo thei, žiba, woli, ſalpeter, bawma, ſoi a t. d. namakachu. Wohen bje tak ſtrachny, ſo ſo ničio dale čiſtej nehođesche, hacž jenož ſuſodne domy psched nim ſakitowacj. Do rjek ſhemſe teſko paſazeho woſija a koſa bjeſte, ſo ſo tam jedyn muž ſ czołmom ſpali, na kotrej ſo weſeſche.

* Psihi nowotwarbie ſidowcianſkeho moſta ſu njeſko poboczne murje nimale hotowe, tak ſo budža pecja na nowy tydjen ſeleſny moſt klasycz pocjeſci.

* Bohreb wypoſowuſzeneho Schafarika, kotrež ſo piat tydjenja w Brasy mjeſeſche, bje ſara čeſcjoſny a pschiny. Bes pschedwodjeremt bje tež kralovſki namjeſtnik w Čechach, hrabja Horgacj, a hewak bje i pschedwodjenju njeſto ſlowjanskich ſepoſkazow pschitjelo, kotrež njeſko we Winje w krajnej radje ſobu wuradžuſa. Neſhdy ſto mlodženjow neheſte ſaſwjeſene ſalle a wschitz, w Brasy pschedbywazb, zuſy ſtowenjo biechu w ſwoſej narodnej dracſe na pschedwodjenje pschischi. Hacž runje bje Schafarik protestant, dha jeho tola tež wschitz praſſy katholick farario ſobu ſ rowu pschedwodžachu.

* W Schönsfeldje pola Mostrowza wudyrí w noz̄ f. 27. junija woheń a spalichu so wschitse, k Wenzelez kubku fluschaže, twarenja. Też shubi tam jene świnio a reczajnik žiwenje we wohnju.

* W Karolacze (w Schlesynskiej) bje nedželu 23. junija sara kurowe kropobieże. W knejim hrodje a w knejich sahrodach su kropy psches 5000 wołnowych schlenzow rosbile.

* W mjeſtachku Elterleinu pola Zwicaua je 25. junija w noz̄ woheń wudyrí a sa dwie hodzinje njehdje 32 domskich se wschelalimi pödlanskimi twarenemi do procha a popela pschewobrocjil. Psches 80 kwówbom je s tym wobydlenje shubilo. Sapoczątki woñnia bje w jenej brózni.

* W Jasonzy dyri 24. jun. blysk do jeneho kopena syna, tak so so borys f neho kuricę pocza.

* Wola Rödigsteina tepi so 20. juniju jedyn wojsak, jako so we Lubju kumpasche.

* W Radziiewje (w Polskej) bushtai tamnischii mjeſchczanosta a jeho fluzobna dżowka 10. junija wot blycka sarazenai, jako jemu tutu runje schlenzu wody podawasche. Ludjo, kij biechu hewak wo jstwie, wostachu newobschledzeni.

* W Berlin je mjeſtachu tamnu sobotu straschnie newedro s tak sylnym wjetrom, so buchu wot njeſotrych domow tſiechi zyle wotneſene. — Blisko Buschholza bu jena holčka, kotaž rucze doſci cjeſlacz nemóžſe, wot jeneho padazeho schloma sarazena.

* W Frankfurta dale horje po jeleſniy mjeſtachu 23. junija sylnie newedro s krypami. Pschi tym bie tak straschny wjetr, so buchu njeſotre budki, w kotrych hladárjo jeleſniy bydla, wot neho spowalane, tak so dyrbjachu won cjeſlacz, hdež ſich kropy mene pôle wobschledzichu.

* W Düsseldorfje bu wónbanjo jedyn liškar i jenej żonje żadany, dokež bje wona trochu khorowata. Doko so won po ieje starobie napraschowasche, ſhoni won, so je wona 105 ljet stara.

Hudančka.

27. Dwie kulowatej wołneszych th masch
Do kulowatej khjeſki faſadzenej,
Do khjeſki ſenje f nimaj nukufach,
Pak tam, pak hem ſtej wobrocjenej.
(Wuhudanje přichodnje.)
Wuhudanje f č. 26.

26. Wjetnif.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska cyrk: Jan Petrik, khjeſkar w Buloſtje, f Hanu rož. Bartſchez, ſwidowenej Faskowej.

Michałska cyrk: Handrij Kruwojazh, poſteň w Poſchizach, f Hanu Kaplerez w Ženkezach.

Křečni:

Michałska cyrk: Jan Ernst, Augusta Renčja, khježerja na Židowje, ſ.

Podjanska cyrk: Michał Benno, Michała Domicha, kublerja w Bojankezach, ſ. — Maria Madlena, Miłkawicha Bedricha, wobydlerja w Budyschinje, dž.

Zemrječi:

Džen 19. junija: Karolina rož. Pötigez, f. W. Buchheim, schtryparja na Židowje, mandželska, 41 l. — 20. Helena Maritha, f. W. A. Kriegera, wobydlerja na Židowje, dž., — 23. Jan August, Handrijka Libsche, wobydlerja w Makym Weltowje, ſ., 12 d. — 24. Ernst Bernhard, f. W. Buchheim, schtryparja na Židowje, ſ., 3 m. — Jan August, Madleny Lehmanez na Židowje nem. ſ., 2½ m.

Zutje ſmjeje so w kſhižnej zyrkwi w Drąždžanach herbska Boža blúžba ſa evangeliſtich Sſerbów a budze f. farar W jazka f Budyschina ſpowendni rhž a f. diakon Voigt f Hodžijsa přjedowanje džerzecj.

Čabi sakskoſlezynskeje ſeleznicy z budyskeho dwórniča.

Do Shorelza: rano 7 h. 51 m.; dopołnja 11 h. 40 m.; popołnju 3 h. 12 m.; wieczor 6 h. 23 m.; wieczor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Drąždžan: rano 7 h. 35 m.; dopołnja 9 h. 11 m.; pschipołnju 12 h. 50 m.; popołnju 3 h. 55 m.; wieczor 7 h. 38 m.; w noz̄ 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 5. julija. 1 Louisd'or 5 toſer 14 nſl. 2⅔ np.; 1 połnowažazy cjerwony ſkoth abo duſut 3 toſ. 4 nſl. 5¾ np.; winske bankowki 72.

Płaćizna źitow a produktow w Budysinje 29. junija 1861.

D o w o z :	Płaćizna w přerězku				
	na wikach,		na bursy,		
3903 kóreow.	wyšsa.	nižsa.	ſrzedzna	najwyšſa	najnižſa.
Pscheniza	u. nſl. np.	u. nſl. np.	u. nſl. np.	u. nſl. np.	u. nſl. np.
Rožla	6 10	5 15	6	6 10	6
Jecjmen	3 27	5 3 15	3 25	4	3 25
Wowsz	3 5	2 20	3	3	2 25
Hróch	2	1 20	1 25	2	1 25
Woka	4 25		4 15	5	4 15
Rjepik	3 25		3 20	3 20	3 15
Jahy	6 20		6 10		
Hejduschł	4 15		4 10		
Bjerny	1 2	5	25		
Kana butch	15	13	14		
Kopa ſłomu	4 20		4 15		
Zent. syna	25		20		

N a w ě š t n i k.

K r a j n o š t a w s k i b a n k.
Wudawk bankowkow à 10 toleí.

Pod dżiwianjom na Najwyższy dekret wot 25. januara 1861 so s tutym wosiewjuje, so podpiszany bank wot njetty pôdla bankówek a 5 tl. tajke a 10 tl. wudawacž budże, ktorichž wopisanje je dale delta psciwdate.

W Buduſčinje, 28. junija 1861.

Direktorium krajnostawskieho banka k. s. hornolužiskeho markrabinstwa. z Thielau.

Wopisanie bankowkow à 10 toler.

manieru **Priebudna strona** je z koprocjischcjom czornje wuvelbzena a ma we wobku, s arabeskow w reliefskom manieru scznamenym te słowa:

Gegen diese

BANK-NOTE

zahlt

die landständische Bank zu Dauhen
ZEHN THALER

im 30-Thaler-Fuss
jedem Inhaber auf Verlangen sofort baar aus.
Riga, 1821.

Bautzen 1861.

v. Thielau, v. Eschen, J. Schilling, Chria.

W polach wobłuka steji horfa;

Landständische Bank d. K. S. Markgrafthums Oberlausitz.

delfa;

Garantie des gesamten Grundbesitzes des Landkreises.

Wysze dwieju figurow, we wypiszeniach przedniej stronę stojazhę, stoj liczbę 10 a nad wobłukom po-
snamka Lit. H. a bieżące cęgielę cęgitacę.

Sadnia strona pokazuje w brązowym kopercie z hełmem hornoludzki wojownika, w oddali z kromu, na lotrej głowę:

Landständische Bank des K. S. Markgräflthums Oberlausitz

a schyri frócz słowa:

Banknote über Behn Thaler

þó namafaja.

Niže nich je na jeném banceže nastupaze ſeria a folium, hdež je bankovka ſapiszana, wosjewena. K wo-
bjemaj stronomaj wopona je poſnamka „10 Thlr.“ w sawitnym gothicſkim piſmje a ſelenym cíjichcžu twedženja.

W o s j e w e n j e.

Wot podpisaneho sjudnistwa ma by

15. juliæ 1861

wetschi dżjel mobilior, k sawoſtajenſtwu tudy 10. sandž. mjeſzaga ſemreteho ſchuſzejoweho bjerki Er nſt a Jakob a kluſhazyc, ſa hotowe penesy w ſudniſkim domje popoſdnuju wot 2 hōdzinow na pſcheſadzowanje pſchedawacj, ſhtoz ſo ſ pſchispomienjom, ſo móža ſo pſchedajomne pſchedmety dopoſdnuja wot 10—12 hōdzinow tam wobyladowacj a ſo ſo bes nimi tež wjazore jara derje dżeržane móble namakaja, ſ tutym k ſjawneniu nawedzenju dawa.

W Nakęzach, 28. junija 1861,

Kralowske Budnistwo.

Genfert.

Zöpfer.

Krajuostawski bank.

Wypowiedzenie hornolužiskich **4°** wypowiednych fastawnych listów serie III. La. A. à 1000 tl. Nr. 661 hacž ſobu 740 a La. C. à 100 tl. Nr. 2901 hacž ſobu 3000 nastupaze.

Podpiſany direktořum wypowieduje ſ tutym po žadanju statutow horla bliże wopisane wypowiedne **4°** fastawne listy serie III., kotrychž daniſke liſtki ſ poſlenim decembrom 1861 wotbježa a dawa teho dla wobſedzjeram ſpomniewnych fastawnych listow to napominanie, ſo bydu je ſ daniſkimi liſtkami, k nim ſluſchazym, na pomenowanej termii pſchi kažy banka dla wypłaczenia w hotowych penesach prjedkpolozili.

Bankodirektořum ſ dobow na to ſedzblive čini, ſo ſo horne fastawne liſty ſ talonami a bježazymi couponami pod wobliczbowaniem kružateje danje tež kóždý czaš pred pſchi kažy banka wypłacza.

W Budyschinje, 22. junija 1861.

Direktořum krajuostawſkeho banka kralowskeho ſakſkeho hornolužiskeho markrabinstwa.
ſ Thielau.

Wóznoſkrajne Krupobicze ſawjesczaze towarzſtwo w Elberfeldze.

ſałozene ſ kapitalom jeneho miliona toleř, ſawjesczuje ſa tune a twerde prämije, hdzej ſo ſo žeňe žane dopłaczowanje ſtač nemože, pſlne a ſahrodne plody, woknowe ſchleſzy a tſieschnie zytle pſche Krupobicze.

Podpiſany agent je rad hotowy, bližſhu roſprawu dawacž a pſchi naplošowanju ſawjesczeniom pomožnu rukę pſchitožic.

W Klukſhu, 26. junija 1861.

Otto John, agent towarzſwa.

R. R. priv. Assikurazioni Generali w Triescze

ſawjesczenja na pſchedmety wſchitkých družinow pſche wohen horjebere, tak derje w mjestach, kaž na wſach, pod zyhlowanej a ſtomjanej tſjechu, tak tež na ratařské pſlne plody w brožnjach a ſajmach.

Poſlich a ſarunaja ſchody placza ſo po pruſkim courantu, prämije ſu twerde a tune.

Saruczeński fonds towarzſwa: 16 millionow ſchjeſnakow ſljeboru.

J. G. Richter, na mjažowym torhofscheinu, wokreſny agent ſa Budyschina wokolnoſcž.

= Dr. Beringuiera aromatiski krónski duš (Kronengeist) (Quintessenz d'Eau de Cologne) =
wuberneje dobroſce — niž jeno jako kroſna wonjoza a myjeſta woda, ale tež jako witaný podperanski ſrjedi, kotryž mož žiwenja wubudža a poſhlinia; a originalna bleſčka po 12½ nſl.

 Dr. Beringuiera selokorenjowy woli
hromadu ſestajanh ſ najkmanischich roſlinowych a woliowych wutkow, k ſdžerzenju a poreñſchenju hłownych a brodowych wloſow; a originalna bleſčka po 7½ nſl.

Tuteju, wſchidzom wulke napraschowanje wubudžazeju nowoſçow je w kóždym mjeſcze jenož jedyn ſklađ, hdzej ſo tež wobſcherne roſpolaſanja darmo dadža:
ſa Budyschin ma pſchedawanie jenož

C. Pescheck, coiffeur na bohatej haſhy.

20 grotowy zitny palen, zygari w kiftach a jenotliwie, 25 po 1 nſl. tuniſcho, dobrý ſhofei, zolor a foren je pſchedawaſta ſtajnie čjerſtwe **L Eeclus** ſ napſcheczą laſerný. Saſopſchedawario doſtaru inſho jara tunja.

W Hodžiju bu pónđelu 17. junija jena ſjetnia ſuſnja a 1 ſchlořnamakaž a móže ſo tam čzo. 81 ſaſo doſtarž.

Sobotu trđjenja je ſo w Budyschinje móschen ſ peneſami a pſchedefchžnik ſhubil. Sprawnih namakač chdz̄ to ſa dobre myto we wudawarni Serb. Nowin wotebacž.

Hofdžje wſchitkých družinow ſa čjeſklow, wojnarjow, wſcherjow, ſedlarjow a t. d. jara tunjo pſchedawam, ſo bych je wurumował. **J. G. F. Niecksch.**

Kalk na pschedan.

W mojich kalkpalernjach w Kunnersdorffie a Oberneundorffie pola Schorelza je wschiedne nowopaleny kalk najlepscheje dobroscze na pschedan. Tez je ton samy w mojim skladze na dwornischezu w Budyshinje a Pomorezach, teho runja pola f. Krala w Ziczenku a pola f. Hammermullera w Biskopizach k dostaczu. Hewak budze tez f. M. A. Flanderka, agent aachen-munchenskeho wohensawieszazeho towarzstwa tak dobry a budze skasajna kalka sa mine ho rjebracz.

J. Lorenz w Pomorezach.

Khvalobnje snath a psches swoje hojaze skutkowanje dopokasany **brófstyrop** je sazo k dostaczu w hrodowskej haptuzi w Budyshinje.

Jedyn róly po honci može hnydom hlužbu dostaczu. Hde? to je shonicz we wuduwarni Serbskich Nowinow.

Dobre wino

wschelskich druzinow a placzisnow je stajneje pola me k dostaczu. Tez moza hosczo pola me wino picz a woževje namakaia cjeszczem knofla, hdyž chedza so w huyre wohrecz abo w hycie wožlodzic, k temu dobru a tunju bleschu wina pola podpišaneho.

J. G. F. Niecksch.

S tutym so kogdemu k natwiedzenju dawa, so taisi, kij Pietrej Schramie w Radworju nieschto požci, zaneho sapłaczenia dostaczu nemozje, dokelž won ludzi leba; haj, won je swoje hotry wo 210 tl. a wo 3 a 4 ljetnu dan s lesczu sjebat, a so pschi tym khwalik, so jedyn zaneho sapłaczenia nedostane. Hdyž wjericzeljo pschitbu, dyrbi so Pietr Schrama wo wžy wožolo cijechecz.

S o t r y .

Režolarske towarzstwo

w delnym dole Sprewe smjeje fredy 10. juliya w 3 hodzinach w Nowych Porschizach shromadzisnu.

Pschedsyd stwo.

Hollandski mlókowy pólver.

Düton, se starodawnych czaſow dopokasany, s najlepszych ſelow a forenlow pschihotowanym pólver, po jenej abo po dwjemaj kízomaj wschiedne kruwom abo wozzam na prijenju pizu nažypany, pschispreja wožernoscz, ploždi wele mloka a sadzjewa jeho wožnenje. Pakcik placzi 4 nsl. a je k dostaczu w hrodowskej haptuzi w Budyshinje.

Na Delnym Židowje je khieža čzo. 192 se swobodne ruki na pschedan a može so wcho dalsze pola wobžeržja tam našhonicz.

150 toler je na dobru wjestoscz, a to na ležomnosce, k wupožczenju. Hde? powie so we wudawarni Serb. Nowiu.

Prirodospytna sekcia M. S. zmjeje džensa za dw niedzeli, 20. juliya, popoldnu w štyroch hodzinach w hosceniu k złotej krönje posedzenie.

Fiedler, pismawjedzér.

W šitkich tych samych česćownych knjezow, kotriž maja žane knini z maćineje kuihowne požcene, najpodwolnišo prošu, zo bychu mi je dla noweho zaradowania skerje a lepje pripošlać chyli.

Sem. wuč. Fiedler w Budyšinje,
t. č. bibliothekar M. S.

Wjazorym tyczerjam, kotsiž so pola me po hleborach (Silbererz) ja wopomniku na rowach napraschowachu, dawam s tutym k natwiedzenju, so bym szebi jón pschinesz dał a ton samy njetko najtunischo pschedatam.

W Budyshinje na herbskej hafy.

J. G. F. Niecksch.

Sa cjeszczomne džielbracie, mi na hwedzeni ſw. Jana wopokajane a sa wulku luboscz, mi tehdy spožczenu, praju s tutym swoj hórzy a wutrobny džak. Ton kenes wscheje hnady sapłacz, żohnuj bohacie!

W Minakale, 28. junija 1861.

Jan August Garbar,
wučer.

Wat redakcije. Na požadanje redakcji Serb. Now. swělniwie a po wjernosczi wožkrucza, so nastawki „S Minakala“, w cz. 26, tutych nowinow wotcziſhczany a s pižmikom R. podpišany, wat niko h s minakalskeje wožady ani spižany ani pschipožtanym neje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawařni Serb. Now. při
běhatych wrotach wotedač,
přaci so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štvortlētna předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósée 7½ nsl.

Cislo 28.

18. julijs.

Lěto 1861.

Wopřiječe: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Delnho Wujesda. Se Svjerja. S podhroda níže Budyschyna. S Budyschyna. S Noweje Wsy. S Hufsi. S Bronja. S Nechorňa. — Pečidžehata řerbška Voža řlužba ic. — Přilopk. — Hans Depla a Mots Tunka. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesce. — Čahi saksošlezynske železnice a t. d. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Wot 26. septembra t. l. budje wetschi džiel sakſkeho wójſka a to zyka divisia ijsenich, 1., 2. a 3. infanteriebrigada, brigada tſjelzow, džielba pionirow a pontonirow bes Herrnhutom, Bernarczizami, Woſtrowzom a Žitawu hromadu sczehneny. Wetsche manovry smjeja so 27. a 28. septembra a 30. septembra budje wulka revüa, kotrej budje Jego kralowska wyššošciz ſtrónprynz Albert kommandirowacz, 1. a 2. oktobra pak budje zyke wójſko do dweju dželbow dželene a budje pod wyššim roſkaſowanjom Jego majestosce krala Jana jenu dželbu ſtrónprynz Albert, druhu pak generallieutenant ſ Hake kommandirowacz. Před 26. septembra budje spomnene wójſko něhdze tſi nedzels wobebje pschebywacz a to divisia ijsenich wokolo Reibersdorfa, 1. infanteriebrigada w ſironach bes Ober- a Niederrathvaldom, Ober- a Niederrottenhainom, Herwigsdorfom, Obersohlandom, Berzdorfom, Trattlauom, Woſtrowzom, Dittersbachom a Herrnhutom; brigada tſjelzow w krajinje bes Bułezam, Kumschizam, Pschizam, Bartom, Wóspórkem, Mittelſohlandom a Nechorňom. Druha a 3. infanteriebrigada smjeje ſwoj kantonnement w sakſkich herbſkich krajach a leibbrigada budje ſa tutón čaſ w Draždjanach pschebywacz. — Sakſke ſudniſke proſníny abo ferije smjeja so ljetša wot 31. julijsa hač do 31. augusta a budža w tutym čaſu na ſudniſtwach jenož nusne wježy wobstarane. — Sakſka ma 168 ratařskich towařiſtow a 10,082 ſobuſtaſtami.

Pruſy. Kral je proklamazu wudač, w kotrej wojſjemjije, so žane hoſdowanje nebudže, dokelž so to po njetčiſčej wuſtawje wjazh nehodži, ale so ho wón w mjeſzazu oktobru w Kralowzu ſwedženſzy krónowacz da. — Řek ſo tuto krónowanje smjeje, neje ſnate, toſa wedža hížom, ſo budje 7. oktobra wotdžeržane a ſo kral 18. oktobra ſwedženſzy do Barlina nutes poczehne. Hoſdowanje teho dla žane nebudže, dokelž ſo to w pre-

dawſkich čaſach jenož wot ſemjanſtwa (a mjeſchęzanſtwa) ſta, kotrejž mjeſchętej tehdy ſwoje woſebne prawisny. Njetko pak žane prawisny wjazy neplacza, dokelž maja wſchitzh pruszy poddanjo rume prawa. Tich ſaſtupeč je barlinski krajny ſejm, a dokelž ſu krajni ſapóſklañz hrajej w menje poddanow hížom ſwjernoscej pschisahali, dha by hoſdowanje njetko ſbytka wjež byla. Kral Wysem je pak prjeni pruski kral, kij je pschi nowej konſtituzii na thrón ſtupil a duž dže ſo wón jako tajki krónowacz dac̄ ſ dopokaſmu teho, ſo je ſwoju kralownu móz, kotrej dyrbi po konſtituzii drje njetko ſ krajnym ſejmom dželicz, toſa najprjódzy wot Boha doſtał. (Jenož prjeni pruski kral, bramborski khrworeč Bedrich, je ſo 18. januara 1701 krónowacz dač, a wot teho čaſa w Pruskej žane kralowe krónowanje wjazh bylo neje.) — Kral je ſo do Baden-Badena podač.

Rakuſy. Wuherſki ſejm je ſwoju adresu po khejzorowym požadanju be-wſcheho dalscheho jednanja pschemjeniſ a ju taſku khejzorej poſklač, kij je ju tež pschijat, a ſlubit, ſo wuherſkemu ſejmej bórsh wotmowanje na jeho mjenenja a žadanja, w adresy wuprajene, poſeſele. — S khejzorſu, kotrejž njetko, kaž je ſnate, na grichiskej, pod jendželskim wyššim knejſtrom ſtejazej, kupje Korſu bydli, ſo dale bóle poſlepſhuje. Wona dže tam teho dla tež dale woſtač a ſu jei tam po tajkim potrebnu domjazu nadobu ſ Wina poſkali. — W krajnej radje ſo w ſańdzenym tydzenju ſ zyka ničjo wučiničko neje a nimaja tam, kaž ſo ſda, tež ničzo činičz, tak ſo je pschedžyda dwjenedželske proſníny pschitpoſwedeč a je teho dla wele ſapóſklañzow na tutón čaſ domoj wujjelo.

— Sa nebo Schafarika ſu ſkłowenjo w Brash, Winje, Šeračowje, Lwowje, Belgradje, a tež w Barlinje hódné zyckwinske wopomnjenje ſwecjili.

Turkoſtka. Nowy ſultan je do wſchitkých ſwojich krajow piſma poſklač, ſ kotrejmiž wofſerujuje, ſo je turkoſki thrón naſtupiſ. Ničtoni ničzo pschecziwo temu prají neje, wele wjazh ſu Turkojo ſ jeho naſtupenjom jara ſpoſoſni, dokelž je wón ſlutniwy a porjad ſubowazh knes.

Amerika. Schtož bitwu bliško Boneville nastupa, dha stejeshje tam njeħdże 2000 separatistow, kotsiż ho, jako unionistojo pschicżeżechu, do bliškeho lježa skhawachu. Duž čjeneshe unionistijski general Lhons, kaž by se swojimi ludžimi cjełek, a separatistojo dachu ho psches to k temu sawesč, so saħo s lježa won pschin-đeħechu, na czož bje Lhons wotċakawak. Pschetož won jidu potom hñydom nadpadże a jidu njeshto ludži sabi, njeħdże 600 pak jathx wa. Tħix je s wetsħa domoj puschejk, jako bjeħu fslubili, so wjazy pschicżeżi wo unii wojowacż nebudża. We Washingtonje nejħu s tħm pravje spojkoini a duž budja drje tajżi, kif buċu wojnszy sajjezzi, pschichodnje też dale jeczi wostacż dyrbeż. — Unionske wojnske lōdże fu dwie jendżelskje lōdži popanhle, kotrejż sa separatistow pôlver weseschtej. — Unionistojo fu separatistom s Viennu w Virginii wuħnali a tuto mjesto wobħadżili. — Unia ma njetko psches 200,000 muži pod brónju stejo, tola neje snate, hdje wschubżom fu, dokelż je general Skott nowinam wot tħm piżżej sakasak; pschetož nepiċċejeljo mohli to k swojemu wuzitku nakożież, hdijx shonja, hdje ho unionistzy wojazy namakaja.

Franzowška. Prhyz Napoleon a jeho mandjelska Klotilda pschewwataj w tu ħwilu w Lišabonje (we hlownym mjeſče portugisieho kraleſtwa.) — Njekotre nowinu powedaja, so je wiesth Rudio s Italije, kotrehož je khejżor hñom junkrōz wobħnadżik, s njeħotrymi druhimi ludžimi nadpad na khejżora Napoleona pschihotwak a k temu w jendżelstim mjeſče Birminghamu bombu bżżejlač dax, ale so je tu wjiez njeħtien pischera-dżiż, tak so ho neje wulwescż mohla. — Khejżor bħdli njetko we Vichy a tam sħwojeje strowoszej żwjeru hħada.

Italia. S Roma piżżej, so je ho hamjowa strowoszej w nowišhim čażu saħo poljepsħiġla. Też wudawaja njeħotre nowinu, so je hamż peċżom kardinalam poñnomόż dax, so mohla, hdijx je wón wumref, hñydom noweho hamża wuswolież. — Dena depesħha, kotrāż je 8. juliija s Neaplu do Wina pschihkla, poweda, so je w Neaplu revoluzja wudhixla a so tam italszy wojazy se sħejżlareni, na stroniċe predawisieho neapelisieho krala Franza stejazżmi, krawne na haħxa wojuju. Też poweda so, so je kiebi tamniżhi italiski general 50,000 muži wójksa wot Viktorja Emanuela k pomożi żadak. — Italske wójksa je sħejżkarjow s Terra di Lavoro wuħna klo a woni so do krajinh Avellino a Campobasso roscżekali. — Garibaldi je kipu Caprera, hdjeż na swojim kublesħku bħdleshe, peċża skradżu wopuċċejk a newedja, hdje je so podak. — Franzowske wójksa w hamjowym mjeſče Biterbo je so w pożleniċi dnja kħjetru pschispori, dokelż bje so w tamniżhi stronach wħselaki sħejżkaristi lud pokasowacż pocjał. — Banż Pius IX. je wondanjo saħo w żyrlwi ħw. Pjetra

Bożu mšħu cżitacż mohħ. Wón modlitwah spjewashe, ale jeho heo bje mene ħylni, haċċi ġewaf, też wón troħu khorowath wonħladashe. Ale ġewaf ma fu s jeho strowoszej wele ljepe.

Ruħ o wħska. W połonjskiej Ruħowiskej fu njetko psched skopczami we wuliki strachu, dokelż fu pħtni li, so jidu jejka w sħmje smerske nejħu, ale ho hñom wu-lahnejż poczinaja. Tażże skopczi mōža menużiż ljetacż a puċċejha ho w cırċidach, wele millionow a naspet millionow wopuċċiżi, na plodne hona tamniżhi ratarjow, hdjeż woni wsħo żito, wsħu trawu a wsħejje sħtomowe lisejze do cżista woleżeru a se sħwojim nerjandom to, schtož nejħu k hebi wsacż mohħli, tak saneredja, so dale k niżżomu hōdne neje. Duž żadju djiw neje, so ho ratarjo psched nini jara strachuja, pschetož hdjeż wone psħiendu, tam w tħm ljeżże żane žu je nejħu a ho żadju pōlny plod domoj neħħowa. — Kaž wsħelake nowinu piżżej, dha w Ruħowiskej s peneżju hui należ-noseżem hubenje doseqx stejji. Dokelż je menużiż żito we wukraju tune, dha s nim wele warbowacż nemōža, tak so mako penes s zusqib do kraja dje, s kraja pak wele; pschetož Ruħojo trebja ja sħwoje nowe żeleznizg a fabrikji jara wele wjeżow s wukraja, ja kotrāż dyrbejha wulki penes placież a hawak kipuja, kaž preċi, wsħelake tworx ja sħwoje draftu. Hdijx je teħo dla njeħotre ljeta ja kħobu, kaž je so to stako, wjazy penes s kraja skħo, haċċi do neħo pschisħklo, dha penes stonċiżnejne pobraħowacż poczinaja. Majboli pak k temu pomha, so burja żadju peneżiż wjazy newuħadja, kotrāż do ruki dostanu, ale wsħejje penes k temu shromadżu, so bħixu so ja dwie ljeżże s newoħniżtu a s roboth wuplaczijiet mohħli. Woni fu so teħo dla po wjazorijek krajinach też paġenpiċċa għile wortekli, tak so so we wele gubernijsach na wħażi nihdież żadju palenz wjaz nepiżej a fu koreżju fanknene; pschetož koreżmarju (schtož bjeħu s wetsħa żidżi) fu sħwoju stronu hiex dyrbeli, dokelż nich-tion żaneho palenza wjaz wot nich nekupwashe. Palenz-pshedawanie je pak w Ruħowiskej wot ministra njeħotrym boħażiż peneżnikam psħenajate a fu woni w pożleniċi ljetta ja tajke psħenajecxe ministerstwu njeħdże 56 millionow tolexx placjili. To je jara rjanx penes, ale ja to mōżja hu woni palenz tak droho pschedawacż, haċċi dħiżi. Teħo dla plaqeżihe po wsħej Ruħowiskej khana palenza 15 haċċ 20 npl. a s čażżami bje hissejje drőž-sħa. Psches to palenżnajen kożi wele penes dobħixu a ħylniż wobħoħacżi, pschetož kōżdyni, kif ċħażiżha palenz pschedawacż, dyrbejhe jidu pola nich kipuwa, a jidu ġewaf, hissejje ljetta to też wjazy tak neje; pschetož ministerstwu dyrbejha najejżi postajjene penes wotwescż a palenz pak so we wele krajinach ani wot nich nekupuje a ġewaf so jidu korrċmarjew żadju

penes nedawa, tak so njeftotryžkuliž wšcho pschisadži, schtož je predy saškužil a temu a druhemu knadž hihčeze dožahac̄ nebudže. — Warszawski studentojo netrebaja dale w uniformje khodic̄. — Do Warszawu pschinđze nowy polizajmischir f Moskwy, kotryž je predy hižom dolhi čas jako wojskli w Polskej štužil.

Ze Serbow.

S Delneho Wujesda. Pjatki 5. julijsa po połdnju w 3 hodzinach wudhri tudy w domsčich swudo-weneje khježlački. Du delowej wohēn a pschewobroczi je do procha a popela.

Se Sdžerja. Sañdženu šobotu 6. julijsa w nož na poł dwanačich hodžinow wuñdze w bróžni, sa-hrodnikomaj Libuschi a Knechtej skuschażej, wohēn, kotryž tak ſurowje wokolo ho hrabasche, so niž jenož spomnenu bróžen spali, ale tež wſchje druhe Libuschiz a Knechtez twarenja, kaž tež twarenja sahrodnika Juršča. Schkoda wotpalenych je ežim wetscha, dokelž žwój mobiliar sa-wjeszili nebiechu. Tež poweda ſo, so je na Libuschiz hunje wſcha domjaza nadoba stała a ſo tam spalika, kotrūž bje Libuscha ſa ſwoju džowlu, kij mjejetše ſo w bližšim časzu woženicz, džielac̄ dał.

Kaž je wohēn wuščok, neje snate, tola ſda ſo, ſo je najslere ſaloženj. — Dokelž Sdžer wuščok na horje leži, dha ſu plomjo daloko a ſchjeroko widzeli.

S Bloha ſchęz ſmy ſańdženu ſobotu ſtwelzo rožti pschipóskane doſtali, kotrež je 4 kohče dołhe a ſmy je w redakzii wuſtajili, hdjež móže je kóždy widzec̄, kij wo to rodzi. — Do redakzije njemſkich nowinow bjechu wondanjo tajſe poſchtwórtka kohča dołhe ſtwelzo pschiněſli, tak ſo je naſche blohaschčanske wo poł kohča w dolhosči pſhetrechi.

S pod hroda nije Budyschina. Tudy bu 30. junija wobydleſ Jan Wieſold wóbtwigneny namakaň. Čzoho dla je ſebi živjenje wſak, neje snate.

S Budyschina. Pschi tudomnym wulkim tſjelenju, kotrež je ſo ſańdženu nedželu ſkónczilo, bu w druhiej tarči rjeſniſki miſchir Künzel ſ królam a ſchęjetkački miſchir Mařiſch i marſhalom. — Spomnenja hódne je, ſo pschi budyskim wulkim tſjelenju wot ljeta 1704 žadyn rjeſnik ſ królam był neje. Tudomna rjeſniſta jednota je teho dla pschi wuvedzenju królow, kotrež ſo nedželu mjejetše, ſwoju rjanu khorhoj w čazu ſobu nescz dala a f. Künzel ſ dopomnenju na jeho tſjeleriſte kraleſtwo ſljebornu kiju a teho runja nōž a widlički darila.

S Noweje Wſy pola Nežwacžidka. (Krótka pólna roſprawa.) W naſherj wokloſczi ſteja rožti rjane, wožebje ſu te pósne ſhyw w kloſach nahladne a w ſtomje dolhe. Maſjetne ſhyw ſu hac̄ dotal jara

psjenje froſte a nadžijamy ſo, ſo ſimjejemy tež dobre bjerny a ſo ſo derje radža. Šsadu pał ſ zyka wele neje, a bjechu predawſche ſjeta w taſkim naſtupanju plodniſche.

Dokelž ſu ſažne, na hórkach ſtejaze, rožti doſrawile, dha ſmy poczinali dženža 9. julijsa ſ węſelom ſažne koſy pschimacz a pschijemny ſbože ſ ſažkowanju wſchitkim ſerbſkim ratačkim hospodarjam. J. H a w ſch.

S H u ſki. W naſherj woſhadze ſo w tu khwilu na namet njeftotryž Njemzow wo to jedna, ſo by ſo ſerbſke a njemſke ſemſchenje kóždu nedželu wotmjenjako a jenu nedželu ſerbſka a drugu njemſka Woža ſkužba predy byla. Haž dotal je ſdobnje tak, ſo je ſerbſti ſemſch dwie nedželi ſa ſobu prjeni, njemſki pał iſecju nedželu predy ſerbſkeho. — Po poſlenim ludliczenju je w naſherj woſhadze njehdze 1500 Sſerbow a njehdze 1400 Njemzow, po taſkim je Sſerbow njehdze 100 wſazj*) a by teho dla ſdobnje bylo, hdj by pschi starym zyrlwinym redže wostało. Ežim bóle by pał ſ temu ſo radžic̄ hodžiko, hdj wopomnimy, ſo je ljetnje njehdze 5—600 ſerbſkich ſpowendnych wſazj dyžli njemſkich, tak ſo by Sſerbam tak derje po hlowach, kaž tež po zyrlwinſkoſci prijednoſcji ſkuschała. Duž je ſo nam jara džiwno ſdało, ſo ſu njeftoty ſerbſzy gmejnſzy prijodkſtejerjo pschecžiwo ſwojej narodnoſci hloſzowali a myſlimy ſebi, ſo ſo načaſaja, hdj ſu ſebi tu wjez trochu hlobſho roſpomnil. Njemž na ſwoju narodnoſć khwalobne džerža.

Poſlenja ſchulſta viſitazia, kotrūž tu f. zyrlwinſki a ſchulſki radžicžel Dr. W i l d e n h a h n ſ jenim ſerbſkim dučomnym (f. fararjom Wanakom ſ Wožlinka. Ned.) džeržeſche, je ſa naſche ſerbſke, wysche klasu wophtowaze, džecži tón krafny plód pschiněſla, ſo ſo jim njefto ſchecžijanſta wužba tež w ſerbſkej ryeži wudžiſluje. My ſmy datwo wo to ſdychowali a naſche weſele je teho dla ežim wetsche.

D-i.

S Bronja. Sańdženu nedželu pschipólenju, jaž bjechu tudomneho wumenkarja Mjet a hižom wſazj króž ſ ijdži wokali a wón ſo newotwokał, ſadžihi jene džecžo, dokelž bjechu wumenkowe durje ſ nutſka ſatylkane, ſ woknom do wumenka, ſo by poſladalo, ežohu dla wumenkar nestawa. To pał namaka jeho delſa pschi ſkhođe morweho ležo a wón mjejetše wſazje teho wulku džeru do hlowy wuraženu. Šbudniſke a ſekarske pſchepytanje je potom dopokasalo, ſo je Mjetka Woža rucžla ſajala, runje hdj je ſzyk po ſkhođe horje hic̄. *†*

S e Židowa, 11. julijsa. Poſojzu naſherho no-

*) Hdj by ſo pschi ludliczenju kóždy ſa Sſerba ſpiſat, kij wo prawdje Sſerb je, dha by jich hiſhće wele wſaz bylo.

wego mosta su wczera na brjoh Sprewje pschiwesli a przoju so dzenja, so bychju ju tak seftajili, kaž so skuscha. Nasajtra chzedja pecza druhu pokojzu pschiwesč.

Wesjenje prjeneje pokojzy bje s njeckotrymi sadżewkami sjenocjene, pschetož jako s tej wulkej želeśnej lješyza s Petzoldez želeſoliernje, hdzej bje so wona hromadu kowala, nimo swiatoduchneho kerchowa wutoru na schufzej pschijedzechu, dha so wosomaj, na kotraž bje położena, pak wóška pak koseho skama, tak so dale jiecz nemóżaču. A jako tu wjez bliże wobhladachu, phtnychu, so žadyn budyski wós tajfule cježu po plestrje wescz nesamóže a su ſebi teho dla dwaj niftaj, ale s tokstym woskami a s twerdymi kosežami wuhotowanaj, wosaj s Draždjan pôszlacz dali. Na tutaj bu spomnena želeśna lješyza, kotraž se wschjem, ſchtož bje jej pschiwojsnene, njehdje 200 zentnarjow wažesč, położena a psched nju 12 koni sapſchahnichu, kiz ju hacž na ſerbſke hrebje ſchahnychu. Dolež wot tam pucž dele dže, dha buchu ſchtyri konje wupschelnene a woſom ſbytkowych tu wulku cježu ſbožownje hacž na poſtajene mjesto dočzahny, pschi cimž dale žadyn ſadžewk nebie, hacž so jene ſaperadlo (čarji) na kruchi džiesche a so pschi ſacžehneniu jedyn recjas njeckotre raſy roſtorhny.

Kaž su nam powedali, dha ſtej tej dwie lješyzy (Gitter), ſe ſchijowaných želeśnow wobſtejazej, na ſwobesniſciej kruhaj noweho mosta. Kóžda lješyza je 32 kohezi dolha, tak so s jeneho brjoha na drugi doſzaha, a je 5 kohezi wysoka. Wona so njehdje tak poſtaji, kaž by wona wobloženje mosta byla a delka so wot jeneje ljeſyzy prjekti i druhej želeśnej kije pschičinja, na kotrež ſo drewjane tramy naſkadža, po kotrychž budje ſo, jeśli hiſcheze pleſtr na ne nepſchindje, potom jieſdžic. Steho kóždy poſnaje, ſo na tym nowym moſcje wſcho ſe želeſa nebudje. — Želeso kóždeje ljeſyzy waži pecza 120 zentnarjow a je wſho tak twerdje pschihotowane, ſo budjet wonej, hdjy psches nowy most pojjedža, cježu wot wele ſtow zentnarjow nejez móz.

S Budyschin. Na mjesto ī. gensdarma Villa w Hodžiju, kotryž bu do Werdaua pschefadženy, je ī. gensdarm Domščka, a ſa ī. gensdarma Čzornaka we Wósporku, kiz je do Alteibaua pschiſhol, je ī. gensdarm Schmidt poſtajeny.

S Nechornja. Nasch rychtar ī. Rabowſki je pschi ſkładnoſci ſwojego 50ljetneho jubilejnego ſwedženja tež ſajimawu liſt doſtał, ſe ſchotremy tudy njeſto ſobudželicž: „Dako ja w nowinach cžitach, ſo ſcje wot Jeſho kralowſkeje majestofcje medailu ſaklužbneho rjadu doſtali, pschefadžich ſo do ſwojeje młodofcje a to do nozy wot 21. i 22. meje 1813, jako bje ſakſke wójsko po budyskej bitwje weſzor 8 hodžinach w bliſkoſci Nechornja ſwoje ljeſhwo wobczahnylo a ja w jenym, ſe wſy do Vilez wedžazym, hluhokim pucžu na jenym

dolhim kamenju ſmerczmuczny ležach. Hlodym kaž well pschiindjech ſe njeckotrymi ſakſkimi tſjelzami do Waschego dwora, hdzej Wy jako rychtar zyle ſam pschewywaschę. Wy ſimy tehdj, kaž ſo wjescze hiſcheze na to dopomnicje, Wasch poſleni kruch ſkotu, rjane ſwinjo, ſarjesali a je po kufach na želeſnym kiju peczene ſjiedli. Sa to ſym Wam hiſcheze dzenja džak winoſty, kotryž Wam poſ ſutym praju, a nadžijam ſo ſ dobow tež Waschego wodacza. Ale pomyslicje Wy, ſo bjech tehdj hiſom tſecži džen bes khljeba, dha ſo mi wjescze nedžiwacje, ſo Waſ, ſotrehož ſe zyka nesnajach, ſobu domaphtač, pschi cimž mjeſach hiſcheze to nesbože, ſo na Waschej kubji do jencho hornyla ſchmalza, w pluwach ſhowaneho ſtupich a ſebi ſwoje kholowy zyle womasach, tak ſo me moji towařſchojo teho dla wulzy wuſmijewachu, atd., atd.”

S Budyschin. ſa roſcjenje pólnych plodow a trawy ſimy njetko ſtajnje pschihódne wedro mjeli, woſebje powedaja, ſo ſo ludjo dopomnic nemóża, ſo by hdj tejko rjaneje ſkótneje pižy narostko. Wedro i roſcjenju je po tajſkim jara dobre, ale cžaž i domkhowanju móhł ſlepſchi bycz; pschetož wot dnja 7 ſpanzow mamy husto doſč dſčez, tak ſo plodn pschezo tak ſuſhe domoj nedoſtanem, kaž bychim ſebi pscheli.

Pećidžekata ſerbſka Voža ſlužba w Eſchijnej zhřekwi w Dreždjanach.

Ruňež bje rjana nedžela po deſčezikoſtym thđenju ſnadž teho abo tamneho wot kemſchenja wotdjeržaka, dha bjeſche ſo 7. juliia tola bohata ſyka ſhynow a dziorów ſerbſkeho ludu w Eſchijnej ſwiatniſy ſhromadžila i Vožej ſlužbje w macznej ryczi.

Enes kaplan Voigt ſe Hodžija nam po ſcjenju ſwiatoho Mattheja w 5. ſtamje i mutrobje wedžesche, ſchto mamy cžinicž, hdj ſchremy tu ſb ožomni a junu ſb ožni bycz. — Spowdenym ludžom djeržesche enes duchowny Wiazka ſe Budyschina dwie ſpo-wednej ryczi. Tich nalicži ſo 323. — Dako ſerbſki ſpiewar bje enes kantor Pekar ſe Budyschina ſem pschiſhol.

Khjerluſche bjeſhu, kaž hewat, ſe „ſpiewařſtich“ woſebje wotcjiſhezane, a ſpiewachu ſo: do epiftole a do prjedowanja čj. 45, po prjedowanju 79, pschi Vožej weſzor 186. — Voža ſlužba, kiz bje ſo w jidnacjich ſapocžaka, ſkonči ſo 3/42.

Thęce ſerbſke kemſchenje w tym ſiecje ſmjeje ſo, da-li Boh, 19. nedželu po ſwiatej trojizy, 6. oktobra. —

Poſ ſta ſerbſtich Vožich ſlužbow ſimy psches nadobne ſmyſlenje naſchego knežerſtwa ſredža bes Njezmazami wobenicz móhli. Džakujim ſo Bohu lubemu knesj ſa tajſu dobrotu a proſčimy jeho, wón čžyk nam naſche kemſchenja tež dale po ſwojej miloſczi ſdžeržecž a je ſe najkrasnijšim žohnowanjom žohnowacž.

Kak
Hans Depla
a
Mots Tunka

* * *

ro zom
w o t r i t a j
a
ludzi p o d l a
š k r e j e t a j .

* * *

Hans Depla. Wschitko čze ſtwoju wuprawu mječz.
Mots Tunka. Haj, a bhrnje ſcholtowſtvo býlo.

H. D. Ale tak dha tehdh, hdbž ſu w korezmie reje a tam pući naftanu?

M. T. Tehdh ma ſcholta mjer kaſacž a tón, kiž jemu nepoſlucha, pſchitndže do džierz.

H. D. Ale hdgž ſwježh haſnu a jeho won ſunu a ničton newje, ſchtó je to ſczinił; — ſchtó dha ta potom je?

M. T. To je, kaž bý naſch wajchtař prajſt, ſtuktaſkich, kiž po cjmje khodža, abo, kaž bý naſch starh ſužob prajſt, to je wucžba, ſo dyrbí ſebi ſcholta pięknje předh wobbladacz, komu mjer kaſe.

H. D. Najſlepé drje bý býlo, ſo bý ſe ſaſtwieczeni latarnju do korezmih pſchischoł.

M. T. Haj, ſo bhdhu ſu jemu tam roſraſhli. Ty tola žałosnje mudrje ryczisſh.

H. D. Nò, nò, ja jenož tak mjenjach.

Přílop k.

* W Schneebergu, Kallenbergu, Grünnain je a. t. d. ſu 3. julija wečor do 11 hodžinow dwójzhy ſa ſobu lohle ſemjerženje pytnyli; pſchi cjmž bje taſki wrefſot ſchyshecz, jako bý cježki formanski wós po pleſtrje jjeſt.

* Jako 3. julija w Draždjanach býſt do wu hnja jeneje khjeze bes dalscheho wobſchodenja ſi wulkim wrefſnenjom dyri, stroži ſo jena žónſka tał, ſo ſi ſemi padže a morwa ležo wosta.

* W naſtupanju kometa, kiž je ſo ſańdzeny thđen nejapzy na nebju ſlewit, dale ničzo wuſljeđili nejſu, hacž ſo ſo won njetko ſpjeſchnje wot ſemje ſdaluje a dohko wjazh widžecž nebudže.

* S Düſeldorfu (w Pruskej) je 3. julija ſkužobniſt kralowskeho banka, kotrehož bhdhu na póst po 113,000 tl. paperjaných penes pôſkali, ſi tutej ſummu cjeſtňyk a nejſu jeho hacž dotal ſaſo doſahnyli.

* Jako bjesche wondanjo w jenej draždjanſkej zyrki jene wjerowanje, bu jena kwaſarka, kiž bjesche pódla, tak ſylnje wot Božeje ruczki ſajata, ſo morwa ſi ſemi padže.

* Wot wokreſneho ſuda w Budyschinje bu wutoru, 9. t. m., Hanža roſtwjerowana Henczkowa rodž. Cjefeliz (Žurez) ſi Njewkez wſchelatich jebanjow dla do 2jetneje khostarnje (zuchthausa) ſaſhudzenna.

* Grichiski kral Ota wotjedze w bližchim cjaſhu ſi Athena, ſo bý ſo do njeſkikh njemſkich kúpel podaſt. W cjaſhu jeho nepoſchitnomnoſcje ſmjeje kralowa knežerſtvo weſcž.

* S cjeſkeje wžy Horoſchiz bje 24. junija njehdje 50 krurow a wokow na paſtwje, jako ſtrachne newedro ſe ſylnymi krapami pſchiczeze a tón ſkót tak ſatrafchi, ſo wſchitkón do pódlaſkeho hata ſabježa a ſo tam ſatepi.

* W Altſtettenu pola Züricha (w Schwajcarſtej) roſbuchny 26. junija tamniſki pólverník a bu pſchi tym mlódfi ſyn pólverníkarja Djedericha ſaraženy. Pſched 9 ljetami bje pólverník na tym ſamym mjeſcze roſlečzał a bjeshtaj tehdh Djederichowaj dwaj starszej ſynaj žiwerje ſhubitov.

* Szobuſtaſwy pólſkeje krajneje rady ſu wot khjezora pomenowane a ſu to wſchitzu mužoja, kotrehož meno ma dobru kwalbu. Duž ſu ſi tym po wſchym kraju derje ſpokojni.

* W Griesbachu pola Schneeberga dyri 3. julijsa newedro do zytkwje a sapali tam; tola hu wohet hnydom hascheny. Wołtar, pſches kótrž bje blyſt tež sajek, bje kruch dale ſunen.

* W Králowzu (Königsberg) padjeſchtej 4. jul. dwie twareni, kotrejz pſchetwarzowachu, a ſhubiſchtaj pſches to dwaj człowekaj ſwoje žiwenje.

Hudančka.

28. Wusčko mam a neſlysčku,
Nózku mam ja kaſatu,
Dyrbju wuzitna pak prawje bhcę,
Dyrbja dolnu ſchlobanu mi pſcipojſhycę.
(Wuhudanje přichodnje.)
Wuhudanje ſ č. 27.

27 Wocži.

Cyrkwienske powjesće.

Werowanaj:

Michałska cyrkej: Mathej Hólnik, wobydler w Turjom, s Mariju rodž. Poniež swiadownej Mitaschowej s Ženkez.

Kréeni:

Michałska cyrkej: Hana Antonia, Jana Kschijanka, poſlenka w Scijezach, dž. — Albert Oswald, h. v. Freudy, wobydlerja na Židowje, ſ. — Maria Theresia, Handrija Deſti, muſkoſahrodnika w Šrijeschinje, dž. — Handrij August, Handrij Hanska, koz̄marja w Borku, ſ. — Hana Theresia Haný Matkez w Matkezach nem. dž.

Zemrjeći:

Dzień 27. junija: Karla August, Handrija Wuschiła, khejzerja na Židowje, ſ., 4 l. 1 m. — 1. julijsa: Maria Wołaczez, Hanje Wiczazez s Žemischowa nem. dž., 1 l. 5 m. (wumre w Libochowje). — 2., Jan Bohuwjer, Handrija Köhlera, khejzerja na Židowje, ſ., 4 m.

Čahi sakſkoſlezynskeje železnicy z budyskeho dwórniſća.

Do Szorelza: rano 7 h. 51 m.; dopołnia 11 h. 40 m.; popołnju 3 h. 12 m.; wieczor 6 h. 23 m.; wieczor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Drezdjan: rano 7 h. 35 m.; dopołnia 9. h. 11 m.; pſcipolnju 12 h. 50 m.; popołnju 3 h. 55 m.; wieczor 7 h. 38 m.; w noz̄y 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipſku, 11. julijsa. 1 Louisdor 5 toler 14 nžl. 2 $\frac{3}{8}$ np.; 1 połnowažaży czerwony ſłoty abo dułat 3 tol. 4 nžl. 5 $\frac{3}{4}$ np.; wiſke bankowki 72.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje 6. julijsa 1861.

D o w o z: 4783 kórcow.	Płaćizna w pŕerézku na wikach,					
	wyšsa.	nižsa.	srzedźna	najwyšša	najnižša	
Pscheńza	6 10	5 15	6	6 10	6	
Nózka	4	3 20	3 27	5	4	3 27 5
Žecžmen	3 5	2 25	3	3	2 25	
Worž	2	1 20	1 27	5	2	1 25
Gróch	4 20		4 15	5	4 5	
Woka	3 25		3 20	3 20	3 15	
Rjepik						
Jahy	6 20		6 10			
Hejduſchik	4 15		4 10			
Bjerny	1 2	5	—	25		
Kana butrh	15		13	14		
Kopa ſtomu	4 20		4 15			
Zent. ſyna	25		—	20		

Nawěſtnik.

Wojneje ſobuſotry p — ſeje woſady.

1. Roskladaj ſo woſada,
Kajlehoſ masch pastyrja,
Kaſ won ſtri a tſchepeze,
Sa dusche nam wojuje.
2. Boh džyl jemu ſbože dacj,
Jeho kraſnije žohnowacj,
So by won tež roſrostl ſo
Do wſchich krajow ſchjeroko.
3. Ja ſym hižom ſeſnala
Tam a ſem tež pastyrja:
Nihdze tajki troſcht mi nej,
Kaž we zytkwji p — ſlej.
4. Duž ſo nekomđ ničton tu
Na tu ūku ſelenu;
Pastyr ſwjernej ſawola:
Pój ſem wozza ſhubena.
5. Pój, ja lubje proſchu cje,
Tudh ničjo nebrachne;
Woſczenija ta wulka je
A moj knes je bohath.
6. Won naſ ſaſo ſepera,
Dobry ſij do rufi da,
So my tudh na rejzi
Mam ſwój ſij wandrowſki.

Wosjewenje a prošta.

Tajki wopomnik, kaž dyrbi ho nebo Budarej na jeho rowje stajicž, ma ho wošebeje s tjočh stronow wobbladacž. Ta prijenja strona je ta: so by tajki wopomnik shromadne wopokaſmo herbskeje luboſcje a džakomnoſcje býl a jaſo tajki mot luboſcje a džakomnoſcje zykleho herbskeho luda pschecžimo ſwojeniu wulkemu dobrocjelej, nebo Budarej hweſedčil. Ta druga strona je ta, so by won to mjestno, hdyž tóni wulki pschecžel a dobrocžel herbskeho luda, khubych Šerbow a herbskich gmejnów spi a wotpocjuje, cjezneje wuſnamenjował, pschit a debit a tole mjestno ſabheču pschichodnych čaſom wutorihyl. — Ta tsecja strona, mot kotrej dyrbi ho stajenie pschitojneho wopomnika sa nebo Budarja wobbladacž, je pak ta naſvažniſcha. Tale strona je ta, so by tajki wopomnik dalisče ſmilne wutroby wubudžował a kaž w njetecjishim tak tež we wſchjem pschichodnym čaſom wutroby k temu pschinucjował a wabil, so bych u tajž, kiž to ſamoža, po nebu Budarjowym pschitladež ečinili a we ſwojim čaſhu herbski lud, iich khubych a iich gmejnah na runje to ſame abo tola na podobne waſchne miloſćijive wopomnili. Hlaſcie! Bes lubhimi Šerbami ſu a budježa, ſechezli Boh, tež pschichodne pschedzo tež tajž, ketricž je Boh lubh knes s rjanymi ſemſkimi kublami bohacze žohnował, kiž pak husto žanhich bližſichich pschecželov nimaja, tak ſo ſznamo potom newedža, tomu bych ſchto wotkaſi a po ſzmerci ſavostajili. Tých wſchitlích dyrbi tajki wopomnik k runemu abo k podobnemu ſtutkej, kajkiž je nebo Budar ſtutkował, wubudžowaç a pschinucjowacž, hdyž woni wibža, ſo ho pocjeſćowanje, luboſcž a džakomnoſcž herbskeho luda na tak rjane waſchne wopokaſuje a wjeſće tež jumu jim po ſzmerci wopokaze. Ne je nebo Budar najreniſchi pschitlak dał? Neje won psches ſwoje wotkaſanje nairenichki podložk ſaložil, na koſtrunž ſo jara renje dale twaricž hodiž? Neje won psches ſwoj wuſtam po prawym rjanym ſapocžatku a ſaložk k naſrodnosherbskej doživerni ſčinik, kiž ſo mot daliskich ſmilnych wutrobow psches pschiwołożenje abo pschiwoſkaſanje daliskich kapitaliow dale wutwaricž, powetschicž a poſkupnicž hodiž?! — Tak dyrbi Budarjowý wopomnik tež ſa pschichod a do pschichoda ſtutkowacž!

Wt proſhym: lubi Šerbojo chyli wuberkowu wjez (to je stajenie pschitojneho wopomnika sa nebo Budarja na jeho rowje) wošebeje ſ tejele tsecjeje stronu wobbladacž a druhim roſklaſcž a na to ſo na jeje wuverženju psches dobrowolne penežne pschinischki bohacze wobbljelicž. Tu je tak derje wo to, so by ſo jedyn hódnih ſemreth, kaž je ſebi to ſaſtužil, cjeſcjiſ, kaž tež woſobje wo to činiciž, ſo by won cjeſcjeni hiſteče we rowje dalische wutroby k runemu abo tola k podobnemu dobremu ſmilnemu ſtukowanju wubudžował a pschinucjował.

W Budyschinje, 6. julija 1861.

20 grotowých žitnih palen, zhygarh w kistach a jenotsiwie, 25 po 1 nžl. tunischo, dobrh khofei, zokor a korenje pschedawa ſtajne cjerſtve **L Ecclius** ſ napſhеcža kaſernh. Gaſopſchedawarjo doſtaru wſcho jara tunja.

W Kihliži čo. 25 je jedyn kruwiažn wós tunjo na pschedan a može ſo wſcho dalsche tam ſhonicž.

Jedyn wós, kiž ſo ſa woh abo kruw hodiž, je na pschedan. Hdiž? to je ſhonicž we wudawarni Serb. Nowin.

Dvaj wotrocžkaj a jena džomka moža hnydom do ſlužby ſtipicž na rycerſkble Parinje pola Hodžija.

Czorni mały pož, kiž ma na wſchjech ſchyrjoch nohach bjele ſparki, je ſo w Kołwash č. 13 pschitlak a može ſo tam po ſaplaſzenju wudawlow, jeho dla ſežiney, ſaſo doſtačž.

Czijošlo **26** Serb. Nowinow (teho ljeta) ſo w jich wudawarni ſaſo kupyje.

Hollandski mlókowy pólver.

Tuton, ſe starodawnych čaſow dopokaſan, ſ najlepſich ſelow a korenjow pschitowaný pólver, po jenež abo po dwojemaj klijomaj wſchjedne kruwom abo wozam na prijenju pizu naſypań, pschitpjerja wobžernoſcž, plodži wele mlóka a ſadžjewa jeho wokliſnenje. Paketit placž 4 nžl. a je k doſtačžu w

hrodowskej haptižn w Budyschinje.

Na Delném Židowje je khežga čo. 192 ſe ſwobodneje rutí na pschedan a može ſo wſcho dalsche pola wobžedjerja tam naſhonicž.

Großowe broſtkaramellje

dalijepſchi hrjedk k wotſtronenu ſaſchela a k polženju nyhanja, kaž tež k ſwarnowanju psche dyhawoſež pschi ſaſymnenju w ſymnym čaſu.

Sa Budyschin a woſknoſež w hrodowskej haptižn knesa M. Fäſinga kóždž čaſ na pschedan.

Eduard Groß w Wratislawu.

Prirodospytna ſekcja M. S. zmjeje džensa za týdneň, jako 20. julija, popołdnju w ſtvrjoch hodzinach w hoſeńcu k złotej krónje posedženje.

Fiedler, pismawjedžer.

K. K. priv. Assikurazioni Generali w Triescze

ſawjeſćenja na pschedmety wſchitlích družinow psche wohen horjebere, tak derje w mjeſtach, kaž na wſbach, pod zyhlowanej a ſtomjanej tſjechu, tak tež na ratarifke pólne plody w bróžnach a ſajmach.

Polich a ſarunanja ſchody placž ſo po pruſkim courantu, prämije ſu twerde a tune.

Saruczeński fonds towarzſwa: 16 millionow ſchjeſnakow ſliebora.

J. G. Richter, na mjaſowym torhoſchęzu, woſkreſny agent ſa Budyschina woſknoſež.

W o s j e w e n j e.

Wot podpisaneho žudništwa ma šo

15. julijs 1861

wetschi džiel mobiliow, i sawostajenstwu tudiž 10. sandž. mješaza semreteho schuzejoweho bjerki Ernsta Falka a fluschažych, sa hotowe penes w žudniškim domje popošnju wot 2 hodžinow na pshedajowanje pshedawacj, štoz ſo pshispolnenjem, ſo móža ſo pshedajomne pshedmety dopošnja wot 10—12 hodžinow tam wobhladowacj a ſo ſo bes nimi tež wiazore jara derje džeržane móble namakaja, i tutym ſjawnemu nawedzenju dawa.

W Nakazač, 28. junija 1861.

Āralowske žudništvo.

Senfert.

Döpfer.

Barlinske wohensawjesejaze towarzſtvo.

Saložene 1812.

Sakladny kapital 2 millionaj tolef.

Tuto hžom 49 ljet wobstejaze towarzſtvo bere sawjesczenja pshie wohnjowu ſchodu horje po niſkich, ale twerdyh prämijach, hdžez sawjesczenju ſenje ničjo doplačowacj netreba.

Sawjesczenja wobstara a wſcie wulczenanja dawa

Wot 100 tl. sawjesczenja pod ſkomjanem tſiechu placji ſo ljetnje 18 nſl. abo tež mene, jelí twarenja ſamotnje leža; wot 100 tl. sawjesczenja pod zyhlowanem tſiechu dawa ſo ljetnje $4\frac{1}{2}$ nſl. abo wiaz, ſa tym hacj ſu ſlomjane tſiechi bliſke abo daloke. — Sawjesczenja móža ſo njetko na 10 ljet abo na krótschi čas ſtacj; štoz pak borsy na wiaz ljet sawjesczji, tón ſalutuje ſebi i tym wele penes, dokelž kóſty ſa pshiswolenje žudništwa, ſa ſchtempel a t. d. pshii welsjetnym sawjesczenju wetsche nejſu, hacj pshii jenoljetnym. W lječe 1860 bje pshii horka ſpomenym towarzſtwe ſa 95 millionow tolef sawjesczenjow. — Kózda, sawjesczenemu pshies wohensawjesczenju ſa ſhodom ſaplačzi, tak borsy hacj je po wohnju twerđe poſtaſena. — Agent ſebi pshii horjebranju sawjesczenja ſa ſwoju prou ničjo nežada, a sawjesczenje hžom placji: tak borsy hacj je ſo pola agenta ſapišalo, ſo ſo teho dla netreba na poliſu čakacj.

W Budysinje.

J. E. Smoler, wudawat Serb. Now.,
agent barlinskeho wohensawjesczenego towarzſtwa.

W o s j e w e n j e.

Na ſchuli w Mocholu pola Rychvalda ſo hofosa ſrjenich ljet pyta, fotraž ma dobre wopisna, na porjad a čiſtotu džerži, kaž tež ſkót wothladacj wje. Wſcho dalsche je na ſpomnenej ſchuli ſhonicj.

W Chróſtu pola Minataka budža ſo 16. julijsa 1861 wiazore wulke ſahony ſtejazeho žita (kaſkej je), kaž tež potom kopenſke ſlanje na pshedajowanje pshedawacj.

Na kopenje ſmyžleni ſo psheproſchuja, ſo bhdu ſo tam rano w 9 hodžinach na burſkim kuble čzo. 5/8 nutnamakali.

Pſhemjenenje bydlenja.

So ja wiazry na rjeſniſkej hafy nebydlu, ale mam njetko ſwoje wobydlenje pshed ſchulerſkimi wrotami w domje ē. Sonrada podla Biesoldez (Njerthez) korečmarje, to i tutym čeſcenjem ſerbam najpodwolniſho woſjewjuju.

Juriſ Erzgräber, ſchewſki miſdtr.

Maćica Serbska.

Z nakładem towarzſtwa M. S. je wuſoł

Časopis, II. zeſiwk I. 1860.

Sobustawy I. rjadowne móža jón wot džensniſeho dnja pola k. překupca Wylema Jakuba, towarzſtweho knihiſkladnika dostać. Njeje-li ſto wudate hžom ſpisy dostał, njech ſo tež tam zamoſwja.

M. Hórnik, sekretar M. S.

W knihařni J. E. Smolerja je za $7\frac{1}{2}$ nſl. na předaň:

Časopis towarzſtwa M. S..

II. zeſiwk 1860, čo. XXII.

Redaktor: Jakub Buk.

Woprijeće: Sydymy džesatki basnjow wot H. Seilerja. — Wěnčk pěſnjow wot Radyserba. — Jan Michał Budar. Podał H. F. Wehla. — Morwa holčka. Ballada wot Radyserba. — Pokazka ze serbskej synonimiki. Wot H. Imiša. — Kluč k Frankowej ſelowej zahrodze. Wot K. A. Jenča. — Serbske ſpěwanske ſwjetzenje wot l. 1845—50. Wot K. A. Fiedlerja. — Pismik „w“ a jeho přestworjenje, wuwostajenje a nje-wuſne wužiwanje w serbskej ryči. Wot J. E. Smolerja. — List Barclay'a de Tolly. Podał M. Hórnik. — Něſto za přečelov serbskich starožitnosćow. Sobudzélene wot K. A. Jenča.

Čiſe Bjedricha Hiki w Budysinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedaſ, płaci so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J E. Smoler.

Kózde čiſlo płaci 6 np.
Štwortlētna předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7 1/2 nsl.

Čiſlo 29.

20. julijs.

Lěto 1861.

Wopříječe: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. S Pohroda. Se Scheky. S Kulowa. S Lubija. S Budyschina. Se Židovca. S Korsymja. — Čtóż ma wózhi i ſtýšchenju, tón poſluchaj! — Přilopk. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesče. — Čahi sakskoſlezynskeje železnicy a t. d. — Pjenježna płacizna. — Nawěſtnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Děho majestosce kral Jan je ſwojeho generaladjutanta a generalleutnanta s Engel do Baden-Badena poſtał, so by wón pruskemu kraju ſbožopſchecza ſatſkeje kralowskeje ſwójby poſchinet. — Jeje kralowska wyżkoſcę prynzeſyna Amalia je ſo do Wiesbadena po-dala. — Kaž někotre nowiny powedaja, dha čze kral Jan ſjetha khwili do Schwajzarskeje ſapuczowac̄. — W Draždjanach ſmjeja w dnjach 27. hac̄ do 30. au-gusta njemſzy pramisniz̄ powſchitkomu ſhromadzismu. — W Draždjanach je ſobotu w noz̄ ſapóſlanz druheje komory, mjeſčeanosta Šbrnj s Geithaina, nahle-wumrel. — W prjenej komorje jednaſhe ſo 12. julijsa wo namet ſapóſlanza Riedela, so by ſo ſylna njemſka zentralna móz tworita, a bu tón ſamý po poſte-mjenenjach deputazije prjeneje komory poſchijat, tež bu wot teje ſameje komory nowy wólbny ſakon s malymi poſhemjenenemi ſa dobrý ſpóſnat. Druha komora jednaſhe w poſleñſkich dnjach dla železniz̄, kotaž by ſo s Plauen do Egera twaric̄ mijela.

Rakuſy. Po dljehim wuradžowanju je khejzor wuherſkemu ſejmej wotmolwenje na jeho adresu dal. W tutej ſebi Wuherjo bes druhim žadachu, so by jich kraj zyle wot druhich rakufſkich krajow wotdžjeleny był, ſam ſwoje wójſko, dawlidawanie a t. d. s jenym ſlo-wom, so by Wuherſka jenož ſi parſchomu khejzora Franz-Josefa jako wuherſkeho krala ſi druhimi rakufſkimi krajemi w njekajkim ſwojaku byla. Khejzor je Wuherjam njetko wotmolwile, so čze jím wón jich woſebne ministerſtwo a wóſje druhe wjez̄ wostajic̄, so pak jím wón woſebne wójſko a dawlidawanie poſchiswotie nemóže, tiz ſo wot druhich rakufſkich krajnych naležnoſcjom dželic̄ nehodzitej. A dokelž ſo powſchitkomne rakufſke naležnoſcze we wiſkej krajnej radze wuradžuja, dha bychu ſo Wuherjo tež na tej ſamej wobdzjelic̄ mijeli a teho dla ſapóſlanzow ſa nju wuſwolec̄ dyrbeli, čebož dla čze wón (khejzor) tež w bližšim časzu tajke wólbny wupiſac̄. — So Wuherjo ſi taſkim wotmolwenjom

ſpojojom nebudža, to je wjeste, ale ſlónčnje budža ſo toſa ſpojojic̄ dyrbec̄, jeli Wuherſku ſi nowa do žakožneje revoluzije ſastorčic̄ nochzedaſ. — Dotalnaj wuherſkaj ministrat we Winnje, baron Vay a hrabja Szecsen, ſtaſt khejzorſkeho wotmolwenja dla ſe ſkúžby ſtupitkoj a je khejzor dotalneho cjeſkeho mjeſtokrala, hrabju For-gacža (tiz je ſi Wuherſkeje), ſa wuherſkeho ministra po-menowaſ. — Ves kufka hary drje we Wuherſkej ne-wotendze, hdyž tam khejzorowe wotmoſwenje ſhonja, ale to budža drje tola tež wedzeč, ſo ſi revoluziu nicio dobyc̄ nemóža.

Pruſy. Na krala Wylema, fo-tryz je ſo po poſched njeſotrymi dnjami do Baden-Badena podal, ſo by tam-niſche ſupele njeſchtō čaſa wujit, je nedželu 14. julijsa rano w 9 hodžinach lipſki student O. Becker, w ruſowſkim mjeſcze Odeža rodzeny, dwójnu piſtoliu wutſjelit. Wſchehomozny Bóh je krala ſakital; kufka džesche poſches ſuknijowy ſhornar, tak ſo krala uſrani, jenož na ſjeweſt ſtronje ſchiſe kožu trochu ſtöczi. Kral ſo poſechi domoj poda; tón ſtöp-nik bu hnydom ſajaty a badenskemu ſudniſtwu poſchepodat. — Po nowiſtich poweſcžach je kral Wylem zyle ſtrowy a czerſtwy wostał a ſaczeſliſna ſchiſe, kotaž bjesche na njeſotry čaſz naſtała, je ſo ſaſy doſpolnje ſhubila. Se wſchjeſt ſtronow poſauje ſo wutrobne džielbrače ſa krala. — Naschim czitarjam w ſlědowazym wobſchernu roſprawu podawamy, kaž ſmy to we wſchelakich nowinach namakali. —

W nastupanju spomneneho attentata pišaja nowiny wschelake drobnoscje a bes druhimi tež ſledowazym list, kotryž je njechtón s Baden-Badeno do Barlina pišał. Wón ma ſo tak: „Baden-Baden, 14. juliya. Dženja rano na poł 9 hodzinow, jako ja ſo ſe hwojci žonu a dżowku s pscheladžowanja do Lichtenthala wrózach, wutjeli ſo w lichtenthalskim aleju dwójzy ſa ſobu. Ja bježach psches ſuku k temu mjestnu, hdzej bje ſo tſjeliko, w tym mjenenju, ſo je ſo njechtó ſatſjelik, ale — miłośćciw Božo! — na naſchego krala bje ſo tſjeliko. Kralowa ſo menujzy kózde ranje hac̄ do Lichtenthala pschekhodži a kral potom ſa nej dže, tak ſo ſo poſdžiſho w Lichtenthalu trehitaj. Dženja bjeſche kral njehdje na połozjy pucza a ryčesche ſi naſhim pôſlanzom w Karlsruhe, hrabju Flemmingom, jako ſo dwójzy ſady neho wutſjeli. Ja bjech tam hnydom a pomhach hrabji Flemmingej teho mordarſkeho čłoweka ſaſeč. Wón je student prawa ſi Lipska, ſ menom Oskar Becker, ſ Odeſy rođeny a w Draždjanach wobžydn. Kral, kotryž ſiwoj mjer tež ani wokomiknenje ſhubiſt nebie, praschesche ſo jeho: „Na koho ſeje tſjelili?“ na čož tón ſkóſtnik wotmoſtwi: „Na Vaſhku majſtoſcež.“ Wón bjeſche predy pschi žórle na ſpočatku aleja krala poſtrowiſt a tón bje ſo jemu miłośćciwje podzakowal. Potom je wón ſa kralom ſhók a wot ſady na neho wutſjelik. Po Božej miłośćci treći wón jenož khornac ſuſnje a ſtoczi ſchilu ſi ſohka, tak ſo je na jeje ljevej stronje zolwulke mjestaschko ſi krwu podbježane. Iako ja widzach, ſo kral ejezko ranný neje, pomhach hrabji Flemmingej a dwójmaj druhimaj knesomaj teho ſkóſtnika do jencha woſa dowęſc. My jeho na hamt wedžichny. Duży wopraſhach ſo jeho: „Eżeſho dla čyžscheſe Wy naſchego krala ſkónzowacž?“ Na to wón mi zyle ſuchoſymnie wotmoſtwi: „To budzecze w mojej listowni napiſane namakacž.“ Tón ſkóſtnik je mlody čłowiek njekotrych 20 ljet a bje pschiſtajne ſwoblekam. Deho politiſka wrótñocje ſo ſi teho ſjewi, ſhtož bje w listowni napiſane. My tam čitach-my (nimale ſłowo po ſłowie): „Baden, 13. juliya 1861. Pschičzina, ežeſho dla pruskeho krala ſatſjelu, je ta, ſo tutón pschelenoſcje njemſkih krajow wuſkutowacž a wobſtejenia pschewinyc nemóže, ſo tajka pschelenoſcje naſtane; teho dla dyrbı wón wumreć, ſo by to jedyn druhi dokončak. Woni budža me tuteho ſuktur dla wuſmijechcę, abo me ſa bkaſneho džeržecę, — ja pał dyrbju tón ſuktur dokonecę, ſo bych njemſki wózny kraj ſbožomny ſčinić. Oskar Becker, stud. jur. ſi Lipska. — Iako bje ſo kral ſi kralowej a ſe wſchilski druhimi wycholimi kuežimi ſaho wrózicę, bu jim wot kneſa Brandta ſi Barlina, kotryž bjeſche pschi pschelblyſchenju pôdla był, wobſherna roſprawa wo tym data a t. d.“

S Lipska piſaja: Oskar Becker je syn wychoko-česzenego ruskeho statneho radziecza a direktor liceja

(wulke ſchule) w Odeſy, Dr. Pawoła Beckera, kotryž je ſi Chemnitza a ujehdze psched 30 ljetami jako wuczer facjanskieje ryče do Odeſy pschiindže. Deho mandželska je tež ſi Chemnitza a ſotra k. Dörfelinga, ſapóſlanza druheje ſakſeje komory. Jeju syn (— spomneny Oskar Becker —) je njetko 22 ljet starý a bu, jako bjeſche kſižnu wulku ſchulu w Draždjanach njeſotre ſeta woptyał, w haperleji 1859 na lipſkej univerſicje jako ſtu-ſtent prawow a kameraliow ſapiſham. Wón je jara derje wotczehnent, tola ſu na nim ſa čaſ ſeho pschekhodžowanja w Draždjanach druhdy ſkedy jara roſhorenego ducha wptyali a w lječe 1858 je wón ſpatał, hac̄ neby do rakuſkeje abo pruskeje wojerſkeje ſlužby ſtupicž móhł. Wón kſodzeho jara pilne ſi profefiarjam do kollegijow a wukneſche hewal hiſchje doma ſi wulkej pilnoſcju, tak ſo ſo husto do iſtvoj ſankasche, ſo bych ſeho w dželjanju neſadjewali. Sa dwaj wuczenaj wudželkaj je wón hiſom čeſne penežne myto doſtał. Ši druhimi ſtudentami ſkoru ſi zyla newobkhadžesche a w korezmach a kſoſejowniach bje wón mało widzec̄. Ši ludzimi wón mało ryčeſche, tola je wón pečza njemſkih naležnoſcjom dla trochu ſahorem był a na ne w ſwojich listach na nana ſpominal, ale w nastupanju ſwojego hróſbneho prjódloſacja wón nikomu ani ſłowczko prajik neje. Po tajkim ma wón, kaž to lipſke polizaſtwo a ſtatny ryčniſk dopokaže, jeniečzy ſam ſwoj žaſoſny ſuktur ſatſipicž a nima żanych ſobuwinowatých. — Iako bje ſańdzeny thđen na lipſkim tſjelniſchezu ſi pistoliu tſjelacž wulnyk, wotſiedze wón piatki ſi Lipska a pschiſtiedze ſobotu do Baden-Badeno, ſo by tam nedželu tu wulku ſkóſez wuvedł, kotrūž bje ſebi wumyſlit. Alle ruča Boha wſchelomeho krala Wylema ſaktowac̄, ſo wón straſchnemu mordarej ſbožomnie wuندže.

Każ frankfurtske nowiny piſaja, dha je kralowe wobſhodženje zyle ſnadne a je jenož kulojte čerwene mjestaschko na ljevej stronje pod wuchom widzec̄. Tſjelba bje krótka dwójna pistolia. Hac̄ dotal neje hiſchje wjeste, ſi čim bje wona nabila. Khornac kraloweje ſuſnje bje róſdreny, ale ejeſke ſidženſcheſo, kotrež mjejeſche kral wokolo ſchije ſwjasane, bje zylce, tak ſo bje tam ſulka pschi ſwojim leczenju jenož trochu ſeſchecza a ničo neranika.

Kral Wylem je tak ſtrony woſtał, kaž wón hewal bje, a kſodz i jjeſdzi w Baden-Badeno wſchejnije po ſwojim ſpodobanju. Iako ſo wón nedželu psched wečorom ſi wujesda domoſi wrózci, woſkachu jemu wſchudzom ſeturu a poſdžiſho pschinelſchu jemu pschiň ſaklowy čzah. — W Barlinje bjech u jara weſeli, jako ſhonicu, ſo je kral tajkemu ſtrachu tak ſbožomnie wuſchol a ſu to krajej na wſchelake waſhynje wopokaſali. — Krón-prung, kotryž bje ſo psched njekotrym čaſom do Jen-đelskeje na wopytanje podał, je wot tam kſeſiſje rucze

do Baden-Badena pshijjeł. — Rakuski khjeżor je hrabju Hestetieża i pruskemu kralej pōštał, so by jemu i wuhowanju pshed wulkim strachom w khjeżorowym menje sbožo pshak. Też wot drugich wierchow fu so tajke pōfēstwa do Baden-Badena pōštał.

Franzowśka. Khjeżor hiszczęze we Wichtu pshewywa. — W Parisu fu wóndanjo wulkeho penežnika Miresa i 5ljetnemu jaſtwu wotkudżili, dokelż wón f alkziam i tak skutkował nebe, kaž ſebi to ſalon žada. — Franzowskie nowiny poczynaja ſaſo wudawacż, so pruski kral po pshewroſchenju Napoleona i nemu do chalonskeho ljeħwa na wophantanje pshindże. — Khjeżor je generała Vleurha f listom na italskeho krala Viktora Emanuela pōštał.

Italia. Dokelż neporjadk w Neapelskej dale bōle pshiberasche, dha fu tam generała Cialdinia pōštał i jemu połnomoz dal, so ſmje pshewcziwo ſbieżkarjam tak ſakrocżecż, kaž to ſam ja najlępsze dżerzi. Dokelż je wón kruhy muž a wojerstwo derje roshni a lud a kraji dospolnje ſnaje, dha maja njetko nadżiju, so wón neapelske ſbieżkarſtwo bōrsh tak poraſy, so budże w krótkim čaſu mjer a poloj w kraju. Kral je Cialdininej tejk wojaſkow dacż ſlubil, kaž budże ſebi wón żadacż a qhe so poſdžischo też ſam do Neapla podacż. — General ſbieżkarjow rjeka Chiavoni a wón je pecja wóndanjo f predawſkim neapelskim kralom Franzom dljeſche roſryżowanie mjer.

Amerika. General Skott separatistam wſchudże i tak wulkim wójskom napshewcziwo ſtupa, so niemand je i bitwie nepshindże, dokelż separatistojo predy roſeckaj, ſiąwne wiđzo, so tola ničo dobycż nemóža. — Niekotre nowiny mjenja, so bytū ſeparatistiske kraje hizom dawnno w ruzy unionistow bycz móhke, hdj by general Skott spjeschnischo ſkutkował. Druhe jeho pał ſamolweja, prajzy, so dyrbti wón ſwojich ludzi predy do prawnych wojaſkow pshewobrocżicż, predy hacż może ſhoto hōdne i nimi wumwesż. — W ſeparatistiskich krajach poczyna khleb khjetro drohi bycz, dokelż unionistojo žanemu žitu do nich hiz nedadža.

Turkowśka. Sultan je ministra wójny wotkudżik a do pshewptanja dał, dokelż bje jeho tón wobħal. — Sultan fu jeho menujż prafħeſħe, kaž dolho fu wojaſkam wojerſlu ſdu winojezi, a dashe ſebi też wojerſki khleb prijódpołozicż. Minister wójny jemu zħle dobry khleb prijódpołoz i wotmoſwi fultanej, so fu wojaſkam na dwaj mjeħażaj ſdu winojezi. Alli sultan poda fu do kasařny, hdjeż huben khleb namaka a też fhoni, so fu wojaſkam bydom mjeħażaw ſdu winojezi.

Ze Serbow.

Budżina. Wot jutħiſħe, 21. julijsa, ſmjejeja fu na wshħiſtik saffstik ūdniſtwach ūdniſke

prósnih abo ferije, kotrež hacż do kónza augusta (1. septembra) trajeja. W tmu čaſu fu na ūdniſtwach jenon ajn u niſħe wjexx wobstaraja. Wsħje me ne nuſne fu neexpediru ja.

S Podhroda. Sañdżenj tydżeń ſchitwórk 11. julijsa je jedyn ſkaženj poż džieje tuđomuho khjeżerja a gmejnſkeho prijódkstejerja Kelingsta do piatty luħniż a fu ljeħarjo ranu hnydom wupalisti, tał so fu njetko teho džieſčja dla dalskich nespodobnosćow bojeż netreba ja. Tón poż je też pecja njeſotrych drugich ludzi nadpaniż a njeſotre pshy ſkuſak; wón ſam bu pał do jeneje saħroðy saħnatħ a tam wot ſkotoljekarja Sterzela ſa-raženj a potom ljeħarj pshewptany. Skuſane pshy fu poſdžischo ſabili a druhe pshy neħmedja fu won puſħeċċej, khiba fu maja hubu tał ſawjaſanu, fu nikohu lu-haq nemóža.

Budżina. Póndżelu w nozji fu paduſchi w khlamach ſkotnika Rosenkranza jun. na ūdniſtej lawiſej haſhi woleñzu f jenei ĺau wotpacżili, woknowu ſchleñzu roſrashli a njeħdże fa 150 tl. ſtoħiċ recjaſow a drugich drogħi wjezow won wuczahali a kramli. Šéto je paduħ bħel, je hiszczęze neſnate.

Se Schekel fu nam bydom ſtvelzow rožli pshineſli, wot kotrighž fu njeſotre ſchtyri kohċe dolkhe, njeſotre pał trochu mienſħe.

S Kulowā. Tuđomna wobħdlerka Katħarina Nukowā rodż. Burjanzez fu 27. a 28. junija pshed pshewħażanski ūdym w khocżebusu ūdżena, dokelż jei winu dawachu, so je wſħelake wóhnje w Kulowje a wokloſoſi ſaložiha. Hixom w lječe 1848 bjeħu ju dla 5 wſħelakib, we wħi Njemači wudħreni, wóhnjow do pshewptanja wħali, ale ju ſaſo puſħeċċej dyrbeli, dokelż doħażaġi dopokaſmow pshewcziwo nej nemjejaħu. Njetko pał bje wona tħej wóhnijow f ljeta 1852, 1858 a 1860 wobħorżena.

Meniżi 23. augusta 1860 wudħri wohu ſahie rano w Hōſku a to w drevenzu mħynka Żura a pshewobrocżi Żurez a Gantez twarenja do proċha a popela. Hewak ſhubiſħtaj dwaj ċlowekaj pshes tón wohu ſwoje žiwenje. Mħynk Żur a mħynkli Fuhrmann a n-nu busħtaj tał wopolenaj, so prijenshi na fajtra, poħleñshi pał ja 13 dnijow wumre.

Bōrsh poczachu na Kulowu tuħaċ, so je wona tuton wohu ſaložiha, dokelż bje ju Żur w lječe 1857 dla kranenja rožli wobħorżik a wona potom, jaħi bjeħe taſkeho paduħstwa dla ſchtyri mjeħażi w jaſtwie ūdżecż dyrbjala, wele krċi hrošla, so budże fu weċċej a Żurej twarenja ſapaliċċ. — Też dawachu jei winu, so je w lječe 1852 twarenja papernikarja Mauli w Kulowje ſapaliċċ, dokelż bje ju teho fu mukrafenja dla denunziowa, a so je w lječe 1858 bróżei ſru-doweneje Kralowej w Kulowje ſapaliċċ a so bje jei

Kralowa sa to 5 tl. daka. Tež powedasche so, so je w lječe 1845, jako Nukowa w Kulowzu žluješče, tam 4 krčz woheň wuschol, kotrež pak ſu tehdyn kóždy ras hnydom ſahažnili a neje ſo ſudniſzha ſakrōčilo.

Wobſkoržena wosta pschi tym, ſo je newinowata a ſo ſu ſhwedkojo, kotsiz ſu pſchecžimo nej ſhwedčili, newjernosć rneželi. — Šwvjedkow bje 33 pſchitſko a bes nimi bjechu wjazor, kotsiz bjechu hžom w jaſtwach pobyl a tſjóč pſchitwedzechu ſe wſchelatich jaſtrow, hdzej runje ſedžachu. Tójsko toh ſamym pjetnym napohlad nedawasche a wjazorym Nukowa winu dawasche, ſo ſu tu a tam kranhli a wo jenym wobſkrucžesche, ſo je ſa 5 nžl. woheň ſakrožil.

Sſudniſke jednanje dopokala, ſo je wobſkoržena wele ras prajila, ſo čhe Žurej hžom ſaplačicj, ſo čhe jemu, hdži ſmijeje wón ſnie domoj, jeho twarenja ſpalicj a taſti woheň ſadželacj, ſo dyrbi wón ſlačnycj a t. d. Tež wobſhwedčihu, ſo bje wona njekomu 5 tl. dacž čhyka, hdž by wón ſurizom ſapalicj ſchoł abo ſ najmeſcha tak dolho wachu džeržak, hacž by wona ſapala. — Jedyn druhi ſwjeđek wobſhwedčesche, ſo je ju w nožy teho ſameho dnja, hdzej je woheň w Höſku był, w čžaju wot 2—4 hodzinow njehdže 2—300 kročeli wot Žuriz mlyna ſetka; druhy pak prajachu, ſo ſu ju to ſamo ranje woſoko 4 abo 5 hodzinow doma wtdželi. — W naſtupanja Mauež woheňja jej niežo wažne dopokafacj nemóžachu, ale to bu wobſhwedčene, ſo je wona Kralowej bróžen ſapalika.

Hacž runje rnežnik Koblik, kotrež tu wobſkorženu naſtuponoſche, dopokafacj phtasche, ſo ſkola najwoſebniſkih a najwažniſkih ſwjetkow nižo pſacjicj nemóža a neſmedža, dokež ſu tuciž ſ Nukowej w ſwadze a ſ jeje mužom w prozeſu byli, dha to tola wſchitko nižo neſpomhaſche, pſchetož pſchitahanzju ſa winowatu wuprajichu, ſo je wona Žuriz twarenja, pſchi čimž ſtaſt wot ſchwedkoj ſiwenje ſhubiškoj, a Kralowej bróžen ſapalika.

Sſudniſy ju potom na tuto wuprajenje ſimercji wotkudžihu.

Wot kroczebuskeho pſchitahanskheho ſuda bu 2. julija tež čjeſliſki Moritz Šenk a ſe Štehežina, kotrež bje hžom predn padučiſta dla dwóžy ſedžak, ſi tſiljetnemu zuchthausej wotkudžen, dokež bje w ſtehežianskej kocžmje woſno ſparneje komory roſraſyl a tam jenu kocžmarzynu ſlotu na wuſchnizu kranh. Wobſkoržen ſiwiſje prjejeſche, ale jeho kranenje bu tak ſiawnje dopokafane, ſo wón wotkudženju wuńč nemóžesche.

S Lubija, 16. julija. Djen 9. t. m. džeržesche tudomne Gabelsbergſke ſtenografiſke towarſtvo ſwoj druhi ſakroženſki ſwedžen w restaurationi ſi mjestu Warszawje a bjechu ſi temu tež 4 ſtenografojo ſi Buduſchina pſchijjeli. Lubiſke ſtenografiſke towarſtvo wobſteji ſe 34 ſobuſta-

wow. Pſchi ſhromadnej wečeri bu tež ſerbſka ſkawa wuſežena, pſchetož dwaj ſcerbaſ bjeſchtaj tež pſchitomnaj. Po wečeri wotdžerža ſo wetupiſanje bes Gabelsbergſkim, Stolzylſkim a Kurentskim piſarem, hdzej přieniſki dobyču, dokež bjechu kóždy ras přeni hotovi.

Sandženj thđen bje ſo we Wulki m Dažin je na neſnjomne waſchrje ſredž bjeleho dnja na ſahrodje pola kowarja Hejduf ſe ſora ſyna ſapalika, tola bu woheň bóřy hažneny.

Djenha bu měđbi Purtſchiz bratrow ſ Bejerez wot lubiſkeho wokreſneho ſudniſta ſi 11. ſjetnu zucht-hauſej wotkudžen, dokež bje w Kumvaldze na Hempelez ſwojbu rubežnomordarski nadpad ſežinik. Dla wob-kranenja zhrkoje a rowow nebu wón wotkudžen, dokež wedžiſche wſchitko na ſwojeho starscheho bratra ſunycz, kotrež je pak ſo, kaž je ſnate, hžom predn w jaſtvoje wobwifnýk.

S Buduſchina. Dotalny rektar na tudomnem gymnaſiu, ſi profesor M. Hoffmann budže pecja na Michała penſionirowanym a na jeho mjesto pſchitndže ſi Dr. phil. Palm, dotal rektar na gymnaſiu w Plauenje.

S Buduſchina. W tudomnej pjetrowſkej zhrkoje budže pónđelu 22. julija biblijski ſwedžen wotdžeržan, pſchi kotrež ſmijeje ſi profesor Brückner ſi Lipſka prijedowanje a tudomny ſi ſchulski direktor Seeliger rnež ſi džecjom.

Se Židow. ſe wobjemaj ſtehymomaj naſcheho noweho moſta njeklo pilne ſtehymo prijetuſche pſchitomneja, na kotrež budža w tuthy dnjach drewjane tramy kladžene. Njeſotſi mjenja, ſo budža wosy po tuthy tramach ſtehym, druhy pak čheda wotkudžen, ſo na tute tramy hſtice drewjanym, ſe ſchjeſčirožkathym kufkow wobſtejaz, pleſtr pſchitndže.

Schtōž ma wuſchi ſi ſlyſchenju, tón poſluchaj!

Na ſwoje džeczi njeſto wazicj, jim dobre roſwuezenje a ſchulu dacž, je kvalobna a ſchwarna wjez, je kſtehežijanska pſchitkuſchnoſeſ ſa starschih. Pſches to ſo huſto džeczom kapital pſchitotuje a ſobudželi, kiz dobru dan ſubi a tež pſchinese; haj niz porjedko ſlepſchu, dyžli hotowe ſubka a penežy.

To, mjenju ja, netrebam mojim lubim ſerbſkim bratram hakle bliže roſtajecj.

Wele jich je, kiz pſches ſwoje ſtukowanje a zhe ſadžerženje wopokaža, ſo ſu to derje poſinali; pſchetož jich horze žadaniſe je, ſo by jich woſadna abo gmejnſka ſchula jena we kóždym wotpoſladanju dobra byla, a čimja wſchitko, ſo by to byz móhla, a nerodža wo to, hdži byču tež wſchelake wopory pſchineseſ mjeſli, a ne-

švarja na kózdy kroščik, liž maja sa šchušu a wuerja wudacj.

Tajzy dadža tež swojim džecjom domach čjaš a sladnoſci, so býchú ſo na roſwucjenje pſchihotowacj, ſ hlowy wulkycz a ſchulſke džekla wudžekacz a dokonecz móhke, a nemjenja: W ſchuli ma ſo wulkycz, domach pač ma ſo džekacz, ſhtož dom a hospodarſtvo žada.

Kózdy roſomny pač tež wje, ſo naſche weſne ſerbſke, (a tež njemiske) ſchulje ſo jeno ſa to ſtaracj a ſa to ſtutkowacj móža, ſhtož kózdemu člowekej a kſchesčijanej to najnusniſho wedžicj a móz treba je, ſo nemoža ſwoje wotpoſhlađauje na wulſe wudokonenje we woſebitých ſhwjetrych wjedomnoſciach, kaž na geografiju, ſtawiſny, fiziču, geometriju a. t. r., ſložicj. K temu ſkuſha wjazh čjaſha a wjazh ſrjedkow a možow, dyžli weſna ſchula ma a ſticič móže.

To je we mjeſtečjanſkih, tak menovaných bjer-garskih, ſchulach zylje njeſto druhe. Tu maja wjazh hodžinow ſa džen, wjazh možow a ſrjedkow. Šchtóž džyke njetl weſne a mjeſtečjanſke ſchulje do jeneho rjada ſtajicj a wot nich ſebi jen a jke wudokonenje džecji žadacj a dočakacz, bý pſches to wulku nejedomnoſez ſjewiſ. A, Bohu žel, taſku nadendžemy.

Wele weſnih starſkih chze njetl, ſo býchú iſh džecji njeſto wjazh naukuſky, hacj iſh weſna ſchula ſobudžjelicj móže; teho dla ſčeku je do mjeſtečjanſkih (bjer-garskih) ſchulow. Tež buduſtu mjeſtečjanſku ſchulu wopruſuje wele weſnih džecji.

S tuhym dowolam ſebi najpodwolniſho wofſewicj, ſo ſhym ja podla mojich, pod firmu „David Berger“ dotal tudy wedženyh materialtorowowych khlamow hiſhcje jene

zigarowe fabrikske khlamy

ſaložil a ſa te ſame mojeho dotalneho ſwjerneho ſobudžekaczera, knesa Korlu Handrika, ſa dželbererja pſchiwaſał. — Moje materialtorowe khlamy ja kaž dotal na ſwoje ſamzne ſlicžbowanje dale powedu, ale zigarowe fabrikske khlamy budža pod tež ſamej firmu na ſhromadne ſlicžbowanje wedžene.

Sa dobroćiwosć a dowjereju, mi hacj dotal wopokaſane, naležnje ſo džakujo, proſchu ja, to ſhamo tež na te nowe khlamy pſchenesč džycj.

W Buduſchinje.

Pſchedawanie ležomnoſcjiw.

Ležomnoſcje, knesej Wendlerej ſkluſhaze a we wſomaj Lejnje a Minſchonzu $1\frac{1}{4}$ hodžiny wot Buduſchini ſo namakaze, jako

1. khježniſka žimnoſc čjo. 3 w Minſchonzu ſ maſivnymi nowymi twarenemi a —, 34 prutami ſahrodh;
2. khježniſka žimnoſc čjo. $10\frac{1}{2}$ w Lejnje ſ maſivnymi domaſtini a ſe 187 prutami ſahrodh a poſa,
3. walzowaze, w lejnjanſkih honach ležaze poſne a ſučne parzelle čjo. 371/, 427/, 427/, 427q/, 431g/, a 427r/, ſhromadnje 8 körzow 44 prutow budža ſo ſ lietuſkih zneni

ſchtwórtę 25. juliia t. I.

popoſkuju w 2 hodžinomaj pod wumjenenem, w termii wofſewiomnymi, jenotsliwie,

A ſchtó džyke ſo temu džiwacj, to hantc, na to ſwaricj?

Wjescje žadyn, kotryž ſe ſwojim ſerbſkim ludom derje mjeni, kotryž chze, ſo by na wjſchi ſchodziensk wjedomnoſcji ſtupiſ a njeſto wjazh wedžik, dyžli ſwoju roli džekacz. Pſches to nebudža džecji l ſazpicju ſerbſkeje rjeſje, narodnoſcje a ſerbſkeho luda wedžene a netrebaja a nebudža ſo pſchenemcje; wele wjazh móža a budža dobri ſſerbojo woftacj. Prawa wjedomnoſcji wedže l prawej ſdžekanoſcji, a ta wedže l prawej luhoſcji ſwojeje narodnoſcje.

Teho dla, kħwalba taſkim weſnih ſtarſkim, liž njeſto na dobre a poſwiatkomne roſwucjenje džerža, na ſwoje džecji njeſto wjazh; kotremž iſh mammon pſche wſcho neindže a jim kózdeho kroſčka žel neje, kotryž ſa to wudadža. Hdy býchú to tola wſchitných činili, kotrymž lubi Bóh tak wele jemſkih kubkow dač je, ſo móža to wuwesci!

A tola ma tež tutu kħwalobna wjez ſwój straſčiñ boſ a móže ſo do ſchody pſchenobročicj, ſo te dobre plodv nepſchinene, liž móhla pſchiniesč.

„To by tola džitronje bylo!“ praſi tón; a druhí ſo praſha: „Na čim dha to leži?“

So temu tak je, chzu wam ſa tydžen dopoſkaſacj, a mjenju hiſhcje ſkonečnje, ſo ſa tuto a to pſchichodne piſjanje mjeſtna Serb. Nowinow a papery ſchoda neje a nebudže!

†*

David Berger.

po ſpodbabanju ležomnoſcje sub. 2. a 3. w hromadže, pſches podpiſanego pſchedawacj a džyli ſo na kupenje ſmykſleni w ſpomnenym čaſu na Wendlerej žimnoſcji čjo. 10 w Lejnje ſeſč a ſwoje ſabzenja činici. Kupowarjo móža tež predy ſ podpiſanym do jednanja ſtupicj, kaž tež wumjenenja naſthonicj a wſchu požadanu roſprawu doſtacj.

W Buduſchinje, 18. juliia 1861.

A. Franz, conc. agent, na bohatej haſy čjo. 68.

ſhwjetkowu ſwedženj

wedželi 21. juliia ſe ſaſwjeſzenjom noweho ſchleſižaneho křiſteſkih ſhwjetčnika a ſ dobrym tkanzom. K temu naj-podwolniſho pſcheproſchuje

W Buſtežach, 19. juliia 1861.

Ernst Schwarz, hoſcjenizar.

* W Oberseifersdorfje pola Žitawy wundżę 14. julijsa w noz̄y w brózni bura Henniga wohēn a spali wschitke Hennigez twarenja. Wohēn je najssere saloženy.

* W Obersdorfje je so 16. julijsa kubler Gränzel wobwihñek. Hac̄ runje wón dwie burſtej kuble a jemu sahrodnisku živnoſc̄ wobħedzi, dha bje ſebi tola do hlowy ſtajf, so jemu doſħahač nebudže, — a bje ſebi teho dla živenje wſak.

* Na njetžischem pruskeho krala je so hižom junfróz̄ tħejisko. To ſta so w lječe 1849, jako wón do Badenskeje jidżesche, so by tam wójsko pſcegħiwo ſbježtarjam kommandirwał. S jeneje miniz̄ bliżiż Mainzu tehdy na neħo tħeliku, ale jenoż̄ poftillon bu wobſkodjeny, a neje hiſħeze hac̄ do dženžniſchego dnja sſawne, ſchto je tehdh tħejisk.

* Wot dženžniſchego dnja pōł f' Buduſchinā do Kħoc̄ebuſa wſħejedniwe weċżor na pōł 9 hodži-naw wotjiedze.

* W Berchtesgadenu (w Bajerskej) bje 3. julijsa tak fyма, so dyrbjaču fatepeż. Na horach ғnejh leżeshe.

* Na kufejta Dtaheiti je ſejm wobſanki, so dyrbi kozde džiezo do ſchule khodžic̄ a so ma għixx kraj ſchulſke pennejh funej. Kózdyh por mandżelskix da mjeħażżejnej njeħdże 2 n̄fsl., star i-młodženji pał, kif̄ so neżenja, dyrbja 8 n̄fsl. dawac̄. Wudowu a wudowu, kif̄ maya džieci, niċċo dawac̄ netrebaja.

* W Mjerciżiach (w Schlesynskiej) dyri 21. junijsa bħiżi do għirkwieje wjeże a fletja wot tam po jenym groče do bħrglow a næċċini w nich wulki schfodu. Spominen grot blużejše pał organiſtej k temu, so wón swonerjām f' nim fnamjo dawac̄. Njeħko fu tōn grot wofstronili a na jeho miesto żidżanu fħnorru fejnisk. (Do żidu meniżiż bħiżi nebiże.)

* W Kōſlach, (w Schlesynskiej) je 22. junijsa weċżor bħiżi do tōrma (wjeże) radneje tk̊iex dyril a jid ſapali. Wón też so spali a mjeħażże to, dokelż bje tk̊jetro wħiżki, pſchi cżjewmny weċżoru rjanu nahpohla, wofsebje dokelż fa pödlanske twarenja a fa radnu tk̊iex ġamu żadyn wulki strach neħjeshe.

* W Freibergsdorfje wotpaliċu so 4. julijsa tsiburgi kubla a jenemu burej so 7 konjow, 3 woh a recjański spalichu.

* W Münchowje (München) je so w mjeħażu ħaperlejji t. l. 215 cżejnh u 221 neċżejnh džieci narodżiło.

Hudančka.

29. Jedyn ratač bħiżże, prajżiż:
Pſchiūdu - li,
Dha nepſchiūdu;
Nepſchiūdu - li,
Dha pſchiūdu.

Ljape je, hbdj nepſchiūdu,
Dha pſchiūdu,
Hac̄ hbdj pſchiūdu
U potom nepſchiūdu.
Schto mjenesch ratač?

(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje f' c̄. 27.

28. Ħafita jehla.

Cyrkwinske powjeſće.

Křečenaj:

Michańska cyrkej: Anna Maria, Handrija Renča, publerja na Židowje a khejjatarja pſchi michaħkej żyrlwi, dž.

Podjanska cyrkej: Jan Paweł, Jakuba Mjercijska, wobvelderja w Djeđenjezach, b.

Zemrjetaj:

Dien 6. julijsa: Jan Manjowka, wobvelder na Židowje, 65 l. — 9., Jan Franz, Pietra Blaże, wobvelderja w Dařiach, b., 8 l.

Čahi sakskošlezynskeje železnice z budyskeho dwórnišća.

Do Shorelza: rano 7 h. 51 m.; dopołnia 11 h. 40 m.; popołnju 3 h. 12 m.; weċżor 6 h. 23 m.; weċżor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Dražđan: rano 7 h. 35 m.; dopołnia 9 h. 11 m.: pſchipołnju 12 h. 50 m.; popołnju 3 h. 55 m.; weċżor 7 h. 38 m.; w noz̄y 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 18. julijsa. 1 Louisd'or 5 toler 14 n̄fsl. 6 ½ np.; 1 połnowojaz̄ny čierwony štok abu dukat 3 tol. 4 n̄fsl. 5 ¾ np.; wińke bankowi 72 ½.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje

13. julijsa 1861.

Dowoz: 5560 kórcow.	Płaćizna w p̄erēzku				na bursy, najwyšsa najniżsa
	na wikač, wyśsa.	niższa.	srzedzna		
Pscheniča	11. 10	5. 10	6	6. 12	5
Močka	3. 27	5	3. 15	3. 25	4
Veczmen	3. 5	2. 20	3	3. 2	5
Worōz	2	1. 20	1. 27	5	2
Grōč	4. 20		4. 15	5	
Woka	3. 25		3. 20	3. 25	3. 15
Njepit				5. 27	5
Zahly	6. 25		6. 20		
Hejdusik	4. 15		4. 10		
Biermy	1. 2	5	—	25	
Kana butry	15		13	14	
Kopa flomu	4. 20		4. 15		
Bent. syna	22	5	—	20	

N a w ě š t n i k.

Barlinske wohensawjesczaze towarzstwo.

Sakładny kapital 2 millionaj toles.

Tuto hizom 49 ljet wobstejaze towarzstwo bere sawjesczenja psche wohniouw schkodu horje po niskich, ale twerdh prämijach, hdez sawjesczeni żenje niczo dopłaczowacž netreba.

Sawjesczenja wobstara a wschje wulożowanja dawa

Wot 100 tl. sawjesczenja pod szlomjanej tſiechu płaczi ſo ljetnje 18 nſl. abo tež mene, jeli twarenja hamotniye leża; wot 100 tl. sawjesczenja pod zyhlowanej tſiechu dawa ſo ljetnje $4\frac{1}{2}$ nſl. abo wjazh, ſa tym hacž ſu ſlomjane tſiechi bliſte abo daloke. — Sawjesczenja moža ſo ujetko na 10 ljet abo na krötschi czaz ſtacz; ſtotož pał borsy na wjaz ljet sawjesczji, tón ſalutuje ſebi ſ tym wele penes, dokež khöſty ſa pschiſwolenje ſudniſtwa, ſa ſchtempel a t. d. pschi weleſjetnymi sawjesczenju wetsche nejšu, hacž pschijenoljetnym. W lječe 1860 bje pschi horka ſpomnenym towarzſtwe ſa 95 millionow toles sawjesczeniom. — Kęzda, sawjesczenemu psches wohen ſczinena, ſchkoda ſo huydom ſapłaczi, tał borsy hacž je po wohniu twerdze poſtajena. — Agent ſebi pschi horjebranju sawjesczenja ſa ſwoju prozu niczo nežada, a sawjesczenje hizom płaczi: tał borsy hacž je ſo pola agenta ſapišalo, ſo ſo teho dla ne- treba na poliſu czakacž.

W Budyschinje.

J. C. Smoler, wudawar Serb. Now.,
agent barlinskeho wohensawjesczaze towarzſtwa.

Powschitomna aſſefuranza w Trieſcze (Assicurazioni Generali)

sawjesczuije pschi ſaruczeńskim fondsu wot $18\frac{1}{3}$ millionow ſchjeſnakow:

- a) Twory, mobiliſe, žneiſke płody a t. d. psche wohniouw ſchkodu;
- b) Kubla a twory na puczach psche ſchkodu pschi transportu a
- c) poſticza sawjesczenja na žiwenje čłowekow na wschelake waschnje ſa najtunishe twerde prämije a napishe polich w pruſkiim kourantu.

Tuto towarzſtwo ſapłaczi w lječe 1859 ſa 8861 ſchłodowanjow 3 milliony 352,478 ſchjeſnakow 86 kr. D. W. ſarunanskich penes.

Wſchu roſprawu dawa

J. G. Richter, na mijsowym torhoſčczu,
wołeszy agent ſa Budyschin a wołonoſež.

Dr. Whithowa wodžicžka ſa wocži

wot Dr. Ehrhardta w Altenfeldzi w Thüringſke, ſ wjazorymi privilegiami wyhokich werchow poczeſzena, wopolaſuje ſo be wschitkimi dotalnymi wocži hoſazymi ſrijedkami psches ſwoje ſbezomne ſtruklowanie wschjednie jako najlahodniſcha a najljepeſcha wodžicžka w tajkim nastupanju, a može ſo jako dopokaſaný hoſaz a poſylnjazh ſrijedk a jako

wjesta pomoz ſa ludzi na wocžomaj bjeđnych ſoždemu porucęſcz. Wona hoji wjeſzie a ruczie a be wschitkich ſchłodnych ſjewekow, woſebje pschi ſahrorenju, ſzerpenju, ſuchoczi, ſylſowanju a bjezenju wocžow, kaž tež pschi ſlaboszi po bjeſmi a płaczi bleſčka ſ wuložowanjom jenož 10 nſl. a džela ju jenož wopravdiſtu Traugott Ehrhardt w Altenfeldzi w Thüringſkej.

Skład ſa Budyschin w hródowſkej haptzych.

Jedyn mó, kiž ſo ſa woch abo kruvh hodži, ſe na pschedan. Hde? to je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Dwaj wotrocžkai a jena džowka moža huydom do ſlužb hupicž na ryčerſkuſle Parimje pola Hodžija.

20 grotowh žitnh palenz, zygarch w kiftach a jenotliwie, 25 po 1 nſl. tunischo, dobrh khofej, zolor a korenje psche-dawa ſtajne cjerſtwe **L Eccius** ſ napshecza kaſernh. Šaſhopſchedawarjo doſtaru wſcho jara tunja.

W Kifilizy čo. 25 je jedyn krumjazy mó tunjo na pschedan a može ſo wſcho dalshe tam ſhonicz.

Etablissement.

So žym ja na džensujskim dnu w tudemnym mjeſeču

zigarowe atobakowe fhlamy wotewrit a so je mi wot kral. sask. lotteriedirekzije konzeſia k podkollekziji

kral. sask. krajneje lotterije

data, to ja ſ tutym čeſcjenym ſſerbam Budyschinu a wokloſeče najpodwolniſcho woſjewjuju, ſ tej
próſtwu, so bych na to dobrociwje džiwac̄ chyli.

W Budyschinje, 15. juliia 1861.

Carl Emil Jäger,
na ſwonkej lawſkej haſy č. 748.

Čeſcjenym ſſerbam poruczam najpodwolniſcho ſwoj ſklad

bandażow ſa pscheſfluſzenja (Bruchbandagen).

a poruczam hewak bandaze wſchitkich družinow, woſhebie tajke, kij ſu po jendželskim waschnju džielane;
dale gummijsowe ſchtrypy, wjenki ſa maczernizu, ſuſpenſorije a wſchitko, ſchtož do tajſkich wjezow ſluſcha.
Tež wobſtara a wudziela ſo wſchitko po tym waschnju, kaž ſebi do ſchto žada a proſchu, ſo by ſo kózdy
ſe ſwojim tajſkim požadanjom na mne wobrocził, ja chzu jeho dowjerenuju ſwjeru doſež čzinic̄ phtac̄.

W Budyschinje, na bohatej haſy č. 90.

C. G. Stange.

Lubemu pscheſcelej w R., kij ſo tak naležnje ſa moje
drewokupowanje ſtara, dawam ja ſ tutym ſjawnh džal.
Alle, Hanſo, th ſy tež hižom čaſto ſa njeſtre ſta drewa
kuſowal a tež podla ſahlami a ſ hejdusku wifowal,—
dawasch dha th tež Jane „gewerbe?”

jich wſchitkich Boh luby knes miloſciwje psched taſlim
nebožom ſwarnowac̄ chyli.

Na ſvđerju, 13. juliia 1861.

W menje gmejnij:

Gandrij Libuſcha,
gmejnſki prjedſtejer.

Šjawný džak.

Čeſcjenym mužtwarem hnachęzanskiej wohnjowejſe ſy-
lath, woſhebie paſ ſeje wobzerej, gmejnſkemu prjedſtejerem
Sahodnikę prajimoj ſ tutym ſwoj najhórzyſchi džak ſa
tu wulku luboſc̄ a pomož, kotrūž ſu nam pschi wohnju
6. juliia tak dobrociwje a ſwolniwje wopokaſali a psches
to ſ Bozej pomozu nazu wobſedzeniſtwo psched ſahubenjom
ſwarnowali. Boh wſchelomozny knes, kotrž ſozdu dobrotu
ſaplacjic̄ wje, chyli jim wſchitkim jich, namaj wopokaſanu,
pscheſcelniwoſc̄ bohac̄ ſ ežažnimi a nebeſkimi kublami
ſarunac̄.

Na ſvđerju, 14. juliia 1861.

J. G. Gottlöber,
a mandželska.

Wozjewjenje ſluba.

ALMA GRUNERTEC,
WILHELM POLAK,
wuečer.

Droby, 14. juliia 1861.

Lupoj.

Cišć Bledricha Hiki w Budyschinje.

Šrejowat

(Blutstein),
w dolhich kruhach pschedawa
hrodowska haptika w Budyschinje.

W Małym Budyschinku je khejeza č. 10 ſ rja-
nej ſabowej ſahrodu ſe ſwobodneje ruki na pschedan
a je wſcho dalsche tam ſhonicz.

Qjetuſche žnje, k č. 5 B. w Poſchewach ſluſchaze, ſu
tam hac̄ do 24. juliia t. l. ſe ſwobodneje ruki na pschedan.

Džak.

Wſchitkim tym ſamym, kотiž nam w prawej ſuſhodnej
Iſcheſcijanskiej myſli pschi ſtrachnym wohnju, naſchi wež
w nožy 6. juliia domaphtazym, pilnie k pomož ſhwataču,
woſhebie paſ čeſcjenym mužtwarem wohnjowejſe ſylovy
bura Jana Wičasa w Pemjanach, kaž tež wohnjowych ſy-
lawow ſ Gnachęz, ſ Weleczina a ſ Huski prajim ſa jich
pscheſcelniwe pomožne ſkuſkowanje ſwoj najwutrobiſchi a
najpodwolniſchi džak ſ tym naležnym pscheſciom, ſo by

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so
w wudawańi Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedač,
płaci so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kóde čísto płaci 6 np.
Štwortlētna předpłata pola
wudawaria 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Cílo 30.

27. julijs.

Lěto 1861.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Koršymja. S Nadworja. S Budyschina. S Lubušczi. S Hrubocjiz. S Jašonzh pola Neßwacjida. S Budyschina. Se Židowa. S Wosporka. S Huczimy. — II. Schiož ma wujchi
i ftyſhenu, tón požluhaj! — Knotorjo. — Přilopk. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesce. — Čahi
sakskošlezynskeje železnicy a t. d. — Pjenježna płaćizna. — Nawěstnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Krajinj ſejm nebudže ſo 29. julijsa
ſkónčicj mōz, ale budže ſo hiſćeče wo njekotre dny po-
dljescicj dyrbecj a budže psches jeneho miniftra wobſank-
neny, dokelž Jeſo majestoscz kral Jan 1. augusta na
njekotry čas do Schwajzarskeje wujjedze. — Druha ſo-
mora je nowy zivilny ſakon pschijaka; hewak wuradzo-
wasche wona wudawki a dolhody miniftrwa ſnutſkom-
nych naležnoſcjom. — Jeſo majestoscz kral Jan je lieut-
nanta Schmalza wot 15. infanteriebataillona w Budys-
chinje na jeſo proſtrwu ſ wójſka puſčejk. — Kral Jan
pečza ſa čas ſwojeho pschebhywanja w Schwajzarskej ſe
ſtwojej džownku, genuesjskej wójvodku, w Luzernje hro-
madu pschindze a tam njehdze tsi nedžele wostane. —
W Dražđanach je direktor medicinsko-chirurgiskeje afa-
demije, Dr. Choulant, wumref.

Rakuſh. Tačo bu ſandženu pónđelu wuher-
ſtemu ſejmej khejzorowem wotmoſlenje přódkejtané, mór-
ejaču w druhej komorje pschi njekotrych ſadach, w
prjenej komorje pak zyle cijeho na cítanje poſluchachu
a neprajesche nichtón žaneho ſkowęſka. Majwoſebniſche
kruchi tuteho wotmoſlenja ſu te: ſo čze khejzor
wuherſtemu krajej drje jeſo staru wostawu abo konſti-
tuui wostajicj, ale ſo Wuherſkej woſebne ministerſtvo
ſinanzow, wójny a ſtronkomyjnych naležnoſcjom pschiswo-
licj nemóže. Duž žada ſebi wón wot Wuherſkich, ſo
byhcu ſkere ljepe poſkłanzow ſa kraju radu we Winje
wuswoleli, dokelž budža tam w mjeſazu augustu krajne
penežne naležnoſcje wuradžowane. Šjenoczenje Khe-
ravatskeje ſ Wuherſkeje nech ſo ſtaue pod ſwobodnym
wujednanjom bes khejzorſkim a wuherſkim ſejmom. Šje-
noczenje Šedmihrôdſteje ſ Wuherſkej wón pschiswolicj nemóže
a žadoscje Šerbow, we Wuherſkej bydlazych, maja ſo w na-
ſtupanju jich narodnoſcje dopelnicz a ſo jím ſerbski ſejm do-
wolicz. Wſchitſkim wuherſkim narodam khejzor rune prawo ſa-
ruezuje, ſa wuherſkeho krala čze ſo pak halle tehdyn
krónowacj dacz, hdyž Wuherſko ſapóſkłanzow do krajneje

radu poſcječku. Tež čze khejzor potom politiſkim psche-
ſtupníkam počnu amneſtiu wudžjelicj. — Schiož wuherſki
ſejm tuteho khejzorskeho wotmoſlenja dla wobsakne, neje
hiſćeče wjeste; to pak je wjeste, ſo wot 'neho mjer a
ſwoboda w Rakuskej wotwiſuje. — Mjeſto botalneho
khejzoroweho namjeſtnika w Čechach ſo pečza hiſćeče
newobſkadži, pschedyž hrabja Forgacj je ſebi najſkere
wumjeniš, ſo ſo ſažo na re wrocji, jeli ſo jemu jako
wuherſkemu ſanglerej tak neschlaſcji, taž ſebi wón to
žada. — Čejſki krajinj historiograf L. Palazki je ſo do
Dražđan podač, ſo by w tamniſkih archivach ſa
Čejſku nastupazhmi, piſmami pytač.

Amerika. Šeſtj amerikanskeje unije bu 6. ju-
lijia we Washingtonje wotowreny. Pschedyžda Lincoln
wukladowacjhe w ſtwojej ryči, ſo ſu separatiſtojo njec-
čiſhu wójnu ſapocželi a ſo jim wón neje hnjdrom ſ
možu napschecjiwo ſtupicj mohlo, dokelž unia neje na
žane wachnje na wójnu pschihotowaną byla; ſo je ſo
pak wón potom bes pschecjaza wo wójnski pschihot ſtarak
a tež hijom tak daloko dowedek, ſo dyrbjia separatiſtojo
zofacj počecj. Wón reknj dale, ſo ſo unia ſchłovinſtwa dla
roſtorhnejc nežmje a ſo dyrbjia ſo separatiſtojo teho dla
ſ možu k poſkłuchnoſci nufowacj. So by ſo pak to
hödne wuwęſz mohlo, dha je k temu 400,000 woſakowa
400 millionow tolej penes treba. — Jeſo ryč ſo ſej-
mej ſpodobaſche a tón jemu 500,000 muži wójſka a 500
millionow tl. pschiswoſi, po tajkim wele wjaz hacj bje ža-
dane. — Bes tym general Stott pschecj dale do ſepa-
ratistiſkih krajinow počračuje. Jeſo wójſko je pod ge-
neralemi Tylerom, Hunterom a Heinzemannom rjeku
Potomač pschekročiſo. Uličko Falinj-Waters'a trechi
Stott na 6000 separatiſtow, lotſj ſo njehdze hobiaču
wobaraču. Ale jako jím njehdze 100 muži panhyko,
roſbiežachu ſo wſchitz w najſpjeſchniſhim cjelekanju. —
Po najnowſkih poweſčach je Mac Lellan, general unije,
separatiſtow pola Richmountaina ſbič a jím jich ſanonj
a druhe wojerſke wježy wſak.

Prusy. Kral Wylem pschebywa hischieje pschezo w Baden-Badenje, hdjez se wsliech stronow pdselstwa pschitadzeja, so bychu jemu t wobarnowanju psched straschnnej fmercji swojo pscheli. Pdselstwu, kotrej bje tam s Barlina pschisalo, relny kral: „Mly sny so wondanjo pschi wezeljnej sladnoscji (menujz pschi sapoczenju nowotwarby barlinskeje radnejje khjeze) widzeli a nejsmy wjerili, so na z sazo tak rucze taifa skudna wjez hromadu pschivedze. Ale je Boza widomna hnada psched sjaownym fmercje strachom wobarnowała. Pschetoz kaž sny zebi w tym samym wokominkenju wobstejenja jaasnje srjadowala a kaž sny zebi posdzhisho pschi polnym, smiernym rosmyslenju tu wjez pschemyslik, je so moje wobarnowanje, hdjz jedyn do džiwo wjeriez nochze, jenoz s Božej wsciehom o z stalo. Wschak to, Bohu žel, prieni ras neje, so su krónowane hlowy tez w naszym wotznym kraju tajkemu attentatej (nadpadej) wustajene byle, a je to mojego semretcho bratra dwójzy potrechko. Ale w mojej wutrobje wostane tola wschtka nepschemjenene. Ja snyjem Wam sawieszowac, so so w mojich saczczach, w mojej lubosezi t mojemu ludej niczo pschemjeniko neje a so niczo nepschemjeni a so w tych saczach, w kotrych sny w dotalnych tjoach khetach kniezik, wschtka nepschemjenene wostane. Ale jedyn widzi tez s tuteho podawka, kaf daloko politiska pschepjatosc wedze; na tym pschesuperju neje tez ani proschka wrótnosze ptynejz bylo, wón je wot prjeneho wokominkenja hacj do tuteho czaşa pschi smerniwej pschemyslenoscji wostał, wón je me dwójzy najpscheczelnisho pstronik, tak so dyrbjach zebi mysliz, so stareho snateho widzu. Ale wón chrysche s tym jenoz s wjestoscju na shonicz, so to ja sny. Mly s tcho widzimy, so dyrbimy wschitz wocij wotewrenej dzerzej; pschetoz t czemu ma to wescz, hdjz weichow konzuja? . . . Mi je so se wschtikich stronow tejko wopokaśmow luboscje napshczej wo pschinekto, so sny wot teho hloboko sajath a hnuth. Tez te saczca, kotrej seje mi Wy wopokaſali, su me hloboko hnule a ja so Wam sa to dżakuju s mojej najhloboszeje wutrob.”

So kral na swoju nepschemjenenu lubosez t swojemu ludej pokasowasche, to neje bes samysza; pschetoz jena strona w pruskich krajach by jeho radu naszczuwala, so by so wón sa to, dokelz je Oskar Becker na neho tjsielik, na zykm pruskim ludu wezjik a jemu te nowe swobody sazo wfał, haj, swobodu po wschtich Njemzach podczischowac pomhał, kaž to tehdz wele ljet sa zebu cijnachu, jako bje njemski student Sand wjesteho Kotzebue'a faktol, dokelz jeho sa wulkeho nepscheczela njemiskeje swobody dzerzesche. Kral chze teho dla dale faktor pruskieje a zebu njemiskeje swobodnosmyśleniej stronu wostacj.

Kral Wylem ic zylo strov y a czerstw; jeho nad-

padował zedzi w jaſtwie a pschiūdze w mjeſazu septembra psched badenski pschižahanski ſud w Bruchsalu. Po ſakonjach, kotrej we Badenskej placza, budze Oskar Becker najſkere t fmercji woszudzeny, jeli so poſaze, so je pschi strovym roſomje był, bychu jeho ſjekario pak sa wrótnego wuprajili, dha by wón jenoz ujezdje 10 ljet jaſtwa doſtał. — Oskar Becker je so w ſiecje 1839 narodzil a je wón ſwoj hroſny ſtuk zylo ſam wuvedł a neje, kaž je to ſam prajik, nižtoniczo wo tym wedzil. W jeho paperach w Lipsku ſu namakali, so je chył njeſkaje mjeſto pschi ružowiskim pōglanſtwe mječz a so je tez t ſnatemu ružowiskemu cžekanzej Herzencj w Londonje piſał. S jeho piſmow je to widzecz, so je jara cžescie ſakomny był, a so je ſkocznie, jako so jemu niczo hōdne radzilo neje, t tym meno w ſwjecze dobycz chył, so je so t mordowanju na puž podał. Psched ſwojim wotjeddom s Lipska je ſo tam tez fotografowacz dał a ſwoj wobras wschtikim ludjom, kotrych trochu snajesche, pschipóklał.

We wschtikich pruskich zytkowach je so ſandzenu nedzelu dzalka Boza ſlužba ſa krala Wylema wotdżeraka. To ſamo ſta so tez w Draždzanach a w Lipsku a w draždzanskiej podjanſkiej zytkwi bje tez kral Jan, krónprynz Albert a prynz Jurij pschitomni. — Pruski kral je w dopominenju na ſwoje dzikwe wukhowanie psched fmercju baden-badenskej khudzinje 2000 ſchjeznakow daril. S tutej ſumnie ſu druzh ludzo tez 3000 ſchjeznakow pschipokožili a dañ s tuthch penes budze kózde ljeto 14. julija, jako na dnju, hdjez so na krala Wylema tjseli, bes badenbadenskich khudzych roszdjelena. — Tez chzedja na tym mjeſtne, hdjez je kral stał, jako Oskar Becker na neho tjseli, pjecku kapalku natwarzic a hizom penesh t temu ſhromadzuya.

Sa kralowe krónowanie, kotrej so w mjeſazu oktoberu w Kralowgu ſmjeje, budza w bližšim ežazu hizom pscheproſhenja na wschtikich kralow a weichow wotpoſlane. — S nowa ſo poczina powedacj, so minister Schleinitz wieszce bórsy ſe ſwoje dotalneje ſtužy wustupi a so hrabja Bernstorf na jeho mjeſto pschindze. — Krónprynz je so sazo do Dendzelskiej podał.

Franzowſka. Khjezor Napoleon je weicha Edgara Meyha do Baden-Badenia pōklał, so by krali Wylemej jeho ſbožopschecze pschinek. Audienza, kotrej Mey pola neho mjeſcze, trajesche poſkra hodziny. — Njekotre nowiny wudawachu, so je Khjezor wo prawdze jara khory a so teho dla s Parisa do Vichya podał, so by jeho khoroſc ſwjetej lóž samelczena wostała. Ale pschi tym zykm wudawanju je jenoz to wjerno, so khjezor wjazh tak spjeschny neje, kaž w predawſkich khetach, so pak na tym dale niezo wina neje, dyžli pschiberaza staroba. — W Parisu je 15. julija pōſti weich Hadam Čzartoryski wumrek. Semjanska strona bes

Polakami, kotsiz bjechu ruskemu knežerstwu nepschczelni, wobhladowasche jeho jako pôlskeho krala (hacj runje wón niczô roksasowacj nemôžeſe.)

It a i a. Pschi dostacju lista, kotryž je Napoleon italskemu kralej psches generała Fleyry'a poſłal, je Viktor Emanuel pečza reknę, so je jara weſekh nad tym, so Napoleon dale bôle to ſa dobre ſpoſnawa, ſhtož je k ſvoju Italije treba. Teho dla prožy italski lud tež wo to, so by wón ſwoje franzowske wójsko ſkere ljepe ſ Roma domoj powołal. — General Cialdini, kotrehož je kral k podcziszczeniu ſbjęžkarjom do Neapelskeje poſłal, tam załožne furowe ſalkhadza. Tak je wón 500 ſajtach ſbjęžkarjom na mjeſcie ſatſjelicž dał.

Ru ſow ſka. Rowna pôlska statna rada je wot gubernatora Ssudofaneta do ſkužby ſapokasana a hodzi ſo wot neje njeschtó wotčjakovacj, dokelž ſu radzieſeljo nimale wſchitzh dobri Polazy. — We Warszawie dzeržeſe ſo 22. julija we wſchitkach zyrkwiach čeſzna Boža ſkužba k wopomnenju weſcha Gzartoryſkeho, kij bje nedawno w Parizu wumrek. W kathedralnej zyrkwi ſkužeſe arzhibifkop Gjalkowski.

Ze Serbow.

S Korſymja. Popołdnju 9. julija je tudy poſchtwortaljetny ſynek wobhdleria J. G. Eifelta pschi hrajkauju do rječi Spreeje panik a tam ſwoju ſmierz namakał.

S Radworja. Ssredu trženja 17. julija pschi połdnju bu našcha weſ do stracha ſtajena, dokelž ſo wołanie ſbjehny, so ſo w mlynskich khejzach pola Brzež (Mjerczinke) pali. Temu bje tež tak, ale wohen bu, dokelž bjechu ludžo hnydom tu, ſ Bozej pomozi bôrsh poduſcheny. Małn 5ljetny hólczež bjeſe menujzy hromadu ſyna, psched wołnami ležazu, ſe ſchtryhwančkami ſapaliſt, ale dokelž bje khejza murjowana a pomož ſpjeſchna, dha bjechu ſo jenož winowe ſeňki woſalike.

S Budyschina. Wyſoka krajska direkcia je krawskemu wuczomnikiej Moritzej Frenzelie ſe Židow a čeſzne penežne myto wudzielila, dokelž je wón dzowku korečmarja Pöthiga na Židowje ſe stracha fatepenja w rježi Spredi wumohl.

S Budyschina. Sañdżenu pôndżelu wotdjerža ſo w budyskej njemſkej pjetrowſkej zyrkwi prijeni tudemny biblijski ſwedžen. Do zyrkwe bje ſo wele duhomnych a wucžerjow ſ mjeſta, kaž tež ſ bližſeſe a dalsheje wotkloscze ſeſčko, ale zyrkej, w kotrej tež tóſſko ſ ſerbow wohladachmy, nebje tak połna, kaž bje ſo wotčjakovako. K powyſhenju nutroſeſe ſpjewanſke ſpjewanſke towarzſtwo, wot k. kantora Schärfchmidt a wodžene, rjanu ſpjev a k. konſistorialny radzieſel Dr. Brünnner dzeržeſe kraſne prjedowanje na połkožlu

ſłowow: Daję ſe nam kneſowu kraſnoſež wobhladać! Potom wudželi ſo 16 kudsonim dyciezom, jako bje k. ſchulſki direktor predy ſkładne napominanje po 2. Tim. 3, 15—17, djeržał, kózdemu jena biblia. Psched zyrkwinymi duremi bje ſo 41 tl. 16 nř. bibliſkle ſollekty narwalo.

Po kenshach wotdjerža ſo pod pschedzhydſtwom k. zyrkwiniskeho radziezela Dr. Wildenhauna ſhromadzina w mjeſczejanskej ſchuli, hdžez ſo w nastupanju roespchjeſeranja a wukladowanja biblije ryczeſe.

S Ku bſchiz. Sañdżenu pôndżelu 22. julija po połdnju pschičeze k nam ſylné newedro a bu 11ſjetna Hania Ernestina Kloſez, kotaž bje wuſchla, ſo by ſyno hromadu hrabala, wot blyſka trechena a ſaražena.

S Hrubocžiz. Iako bjechu tudy 23. julija ſ jenym brjuchatym woſom wujesi a potom ſ nim ſtejo wostali, bje 8ljetny Jan Brun na woſowu čumpel stuſip a ſo na nej čumpał, kaž to džeczi rad ežinja. Bes tym paſt konej nejapz ſaczaſhnyſchtaj, ſo tón hólczež dele panj a pod koło pschiudże, kotrež jeho taſ wobſchodzi, ſo dyrbesche bôrsh wumreč.

S Faſonzh pola Neſwacžida. Pschi newedrie, kotrež tu ſańdżenu nedżelu 21. julija mjeſachimy, dyri blyſk njeſotre raſy na jenym knežim polu do ſtejazych pupow a ſapali jich tsi, ſo buchu do procha a popela pschedwobroczenie. — W bliſkim Kuſcu ſu pschi tutym newedrie kruhy ſchodus načinili.

S Budyschina. Sañdżenu ſredu rano pschiſſe jidje ſzem k. Jakub Karłowicz Grot, ſobuſtar khejorſſeje akademije wjedomnoſcju w Petersburgu, profesor na tamniſkej univerſicje a i. d., ſo by ſerbstwo bliže ſejnał, a poſdžischo wophtaſtaj naſ ſandidataj petersburgiskej univerſity k. D. Priorowa k. Miłoka j Treskin, ſo byſchtaj herbſki lud a herbſku rycę newedžilej. Prjeniſci bje psched krótkim ſ Petersburga wotjiet, poſleſiſci bje paſ hižom psches ſjeto na puczu a bjeſe w tutym čaſu južnu Ruihowſku a Krym wophtaſt, ſo wot tam po čjornym morju do Konstantinopla podał a w tutym mjeſeſe a jeho wokloſczi njeſotry čaſz pschedy, potom paſ do Venediga wujet a wot tam psches rakuſke kraje k nam wohladacj pschijſet.

S Budyschina. Dla ſtetuſheho wulſkeho a pschednego herbſkeho ſpjewanſkeho ſwedženja, kotrež ſo, da-li Bôh, w mjeſazu oktobru w tudemnym hosczeniu k tſjóm lipam ſmjeje, ſo njeſko počinaju wſchelake pschihothy ežinicy. Spjewanſke hloſy, kotrež ſu hižom ežiſeſane, ſo piſlinje wupiſuju a čeſcjoſtne herbſke knežny ſpjewački a kneža ſpjevarjo ſo psches liſčiki k dobrociwemu ſobuſtutkowanju pschedproſchujia. Ž. Se Židow a. My ſebi khwili myſlachimy, ſo budze drje naſch nowy moſt hižom k bližſchemu budyskemu hermankej hotowy, ale dokelž pschinjetowanje žeſeſ-

nych prjekusichow jara wele džieka čini a ho teho dla khetro dli, dha budža najstere hakle posdžiščo wſcho tak dohotowacj mōž, so budže ho tam ijesdžicj hodzecj.

Š Wósporka. Tudy je sandženu ſredu jedyn kón, kotryž bje do wosa iapſchehnem, jenemu džiescu wučho wotkušnyk. Hacj je to ſamo tež pôžrek, to nam ſnate neje.

Š Hucinj. Nasch tudomny piwarz, l. Probst, pschedawa hdyom wſchón cžopky čaž ſjetuſkih žnjow tak menowane picze a to njeſotry kroč ſa tydzen. To ſamo pſchihotuje ho po warenju piwa, a je pecja tak ſylnie, so, hdyž ho ſ piwarnje pſchinjeſe a do bleſchow napelni, ſa njeſotre hodžinj, bes tym ſo ſo kishe, ſa tykadla bleſchow wuraſh a jeshejo ſo muwali. Počnu dobroſc̄ a ſylnosc̄ doſtane pak hakle ſa njeſotre dny a runa ho potom kóždy čaž ſlabſchemu piwu, haj je hufio ljepeſhe, hacj njehdželiž tuto. — Niz jenož bo-hatſhim, ale kudem ſebi piwo kūpicj nemôže, ſkuži picje woſebe, dokež wiaz neplacj, dyžli wódnia khana abo hjerikk hachtelka 6 now. penes, ſhtož ſawjeſe wele neje. Kak lubowane je, jedyn ſ teho widži, ſo ho kóždy ras, hdyž ho pschedawa, tak wele ludži načjjeri, ſo je, móhle rez, ſama bitwa wo ne, dokež ho kóždy boji, ſo móhle jemu pobrachnyč. Š Samo ſ druhich wſhów niz jenož ſ malymi picžalkami, ale tež ſ tunami po ne pſchijjedu. Po tym wſchjem móže kóždy ſpoſnacj, ſo móže ho tuto picje kóždemu porucjicj, kaž tež l. Probstowe khwalobnije dobre piwo, kotrež je ſtajnje jara ſkodne a ſpodobne.

*

Schtój ma wuschi ſ flyſchenju, tón poſluchaſ!

II.

„Schtój cžinicj čgeſch, to cžin w prawym cžaſu!“ —

To ſu ſkote ſłowa, a hódné, ſo by ſebi je kóždy niz jeno na ſeſjenu ſwojeſe jſtvy, ale tež húboko do wotruhy ſapišal. Wone maja wſchudžom ſwoju pka-čiſmu, a po tajkim tež tam, hdyž chedža weſni ſerbſkih ſtarſki ſwoje džieci do bjergarſkih ſchulow ſkacz. Hdyž ho to w prawym čaſu neſtanе, tam ho derje ra-džicj a dobre pěod h pſchinjeſe nemôže.

Alle hdy dha je njetk tón prawy čaž k temu?

Na tuto praschenje čzu njetk wotmolwenje dacj a moje myſkle ſjewicj. Hacj ſym prawo wutrechit abo niz, to, myſlu ja, budže mi drje tón abo tamny prajič. Čjlowek móže ho molicj a tak tež ja. Luboſej k mojim ſerbſkim bratram a to horze žadanje, ſkodu wot nič wotwobrocjicj, wedže moje pero. Boh daj, ſo by ſo to derje radžilo! —

Wcele ſerbſkih ſtarſkih mjeni, ſtanje do bjergarſkih ſchulow dyrbí ſo tak ſa he h a č m ó ž n o ſtačj.

Chzemj ſo wobhonicj, hacj je to to prawe. Ros-wučenje we bjergarſkih ſchulach ſtanе ſo, kaž je kóždemu ſnajomne, ſ načoženjom njemſkeje ryczie, a kóždy, kij čhe wot tajkeho roswučenja wopravodžith wužitk mječj, dyrbí, kaž ſo ſamo roſyti, njemſkeje ryczie wjedomny a doſpolnie možny byc̄.

Namala ſo to njetk pola ſerbſkeho džieſča, kij ſ woſnym, džewjatym abo ſ džebatym ljetom do bjergarſkeje ſchule pſchepstuji?

Wjescje niz: ale ſhonenje wuči, ſo hiſheče njemſky ryciez a wſchitko ſroſymitc nemôže. Teho dla mjerkuje ſebi mene a čini ſwoje džieka hubeniſche, nemôže ſ mjeſčezanſkimi njemſtimi džieciſtimi runu kročel džerječ a wostane pornjo jim ſadž a dleje we nižſkih rja-domnijach (klasach) ſedžo.

Hdje wostane potom tón wužitk, pſchiberanie na dučomnyh možach a roſcjenje we wjedomnoſcjač?

Wužitk budže malo k widženju, a niz jeno to ſo nedozpije, ſhtož móhla ſerbſta ſchula tež dacj, ale mene.

Serbſte džieci ſinjeje jeno tehdom prawy wužitk wot njemſkeho roswučenja, hdyž je ſerbſta ſchula do-bry ſakozk we njemſkej ryczi we nim počožila, a to we 8., 9. a 10. ljetce hiſheče neje a teho dla byc̄ ne-môže, dokež dyrbí ſo we tých ljetach hakle prawy ſakozk we ſerbſkim klasach, hdyž dyrbí hiſheče ſerbſky ryciez, myſklicj, roſhudžicj a t. d. wuknycj, a tak na dučomnyh možach roſc̄. Bes tajkeho ſakozk we njemſkim klasach, (a to by ſo ſtalo, hdy bych ſo ſerbſke džieci we ſpo-mnenyh ljetach do bjergarſkih ſchulow ſkali) je straſchna wjez, ſa to kóždemu rukuju, a twarenje na tajkim ſa-kozku budže jara khaklate, wone ſteji na pjeſtu.

Hladaſmy dale!

Š 11. a ſ 12. ljetom ſwoje džieci do bjergarſkeje ſchule poſkacj, je ſkere k radženju, dokež je tola njeſkajki ſakozk we ſerbſkim a we njemſkim w nim po-koženy a dokež budža tudy wjescje (ſ malo wumjenenemi) do nižſcheje rjadomnje pſchici, hacj ſu predy byli, dha wſchak tež tola njeſkak do předka poondje. Ja pak ſwoje džieci we tuthch ljetach tola hiſheče poſkac k ne-bych, a to teho dla niz, dokež ſhonenje wuči, ſo njetko we hózach (a wot tých ſo najbóle ryczi) lóſcht k wu-knenju trochu wotebera a to ſamo jim tak prawje ſkodžicj necha. Wuknenje we ſnatej ſerbſkej ryczi a po dla njeſkto we njemſkej jim nuſh doſcz načjini; ſak dha by byko, hdy by njetk ſ jenom doborom wſchitko ſo w njemſkej ryczi wužitko a woni teho runja wſchitko we njemſkej ryczi wuknycj dyrbeli? To wjescje wele ſweſzelazeho poſkacwalo neby!

Schtój wostane njetk wyshe?

Nicjo druhe hacj to: Poſcjeſcje ſwoje džieci ſ

13., abo hischcze ljepe halle se 14. ljetom do bjergarskeje schule. Njett je we herbskej schuli dobrý salók dopokožený a wuknenje w njemsej ryci jím tak czejkó a čwila nebudže: a schtož ja najwyjsche waju, w one ſu we kſchecijanskej wjerje we maczernej ryci to ſkyſheli a wuknyli, schtož jím nusne je a jich wjeczne ſbože pſchisporja a budža poſbzischo ſ wujitkom herbske Bože ſkužby wopytowacj. Njekotryžkuliž ſnadž ſo džiwa, ſo ſym prajík: Poſczelcze je halle ſ 14. ljetom. A tola neje hinak.

Ja mjenju: Schtož ma tak wele, ſo móže ſwoje džiečjo do bjergarskeje schulje ſlacj, tón ſmijeje tež tak wele, ſo móže jo dacj herbsku ſchuln wukhodžicj a potom hischcze jene ljetu we bjergarskeje pſchidacj. Wone ſmijeje wot teho jeneho ljeta wjescze tak wele wujitka, kaž predn wot dweju abo tſioch. A nedvrbjako to bjež, dha wam ſa to rutuju, ſo byschcze ljepe na tym czečinili, hdj byschcze je ſ zyka do bjergarskeje ſchulje neſklali; pſchetož to by wopokaſmo bylo, ſo je na duhomnych mozagħ ſlabe, a ſ tajkeho ničjo nebudže, hdj by tež hischcze dljeje thodžilo. Tež w bjergarskich ſchulach hischcze nürnbergski lik nimaja, ſ kotryž móhli njeschtro do hlowy hlypych džiečci pſchinesč a woſebite khumſchty tež nerosemja.

Neje pač cje, herbski bratſe, ničjo druhe hnačo, ſwoje džiečjo do bjergarskeje ſchulje ſlacj, hacj to, ſo džesħ ſo ſ tym hordžicj, a mjenišč, ſo ſu herbske ſchulje jeno ſa khudy niſki prak a ſo ſ zyka ničjo na nich neje, dokelž twoje ſlabe džiečjo ničjo waruknijo neje, dha tebe a twoje džiečjo wobżarnuju.

Wſchitka poſkojnatoſč ſchłodži!

Schtož ma wuſchi ī ſchischenju, tón poſkuchaj!

†.

Knotarj

dostawacju w predawſkih čeſbach cjeſne myta, pſchetož w lubańskiej protzy ljeta 1771 je wukas tehdromniſcheho ſakſkeho kuruverča Bedricha Augusta woſieweny, we kotryž bes druhim rjeka: „Tejo najwutschilnitschi knotario, fotiž ſ wobȝwiedżenjom wſchinoſče dopokaſaja, ſo ſu niž jenož knothkojenja derje ſwiedomi a to ſa tuni penes činja, ale ſu tež njekoho druhego krothkojenje ſwjeru natuczili, doſtanu 10 tolet čeſneho myta.“

Schto praja ī temu nowiſchi pſcheczeljo knotow, fotiž byhu knotariſtwo najradſcho zylo sahnali a knotam kraj bes ſadžewka podtoczicj dali?

T.

Přílopk.

* W Draždānach ſkozi thſcherſki towarisč Dietza ſ Hartenſtejna, kotrehož padučtwa dla na 2

lječeje a 6 mjeſazow do Waldheimſkeho zuſthausa wędzechu, ſ moſta do Lobja a žokn̄ jeho hnydom požrechu. Halle ſa tydžen ſu jeho cjeļo namakali.

* W Bouveriju w Hennegawje je w mjerzu tuteho ljetu jena žona pecj džiečji, dweju hólzow a tsi hólzy, porodžika. Džiečji ſu wſchitke žive a ſtrowe a macz ſ nimi tam po kraju wokolo cjaħa.

* Dalo bječu wóndanjo w Nowej Wſy pola Döbelna w forejmje reje, ſo jenej rejwarž ſeznu, kotaž bjeſche tsi króč wokolo rejwaka, a wona tež wjazj ī žiwenju nepſchinidže, ale morwa wosta.

* W ſakſkej krajnej twarenja ſawjeſčajzej poſkadniż ſu w ſiecje 1860 w ſy ſa 121 millionow 623,500 tl. a mjeſta ſa 120 millionow 835,712 tl. ſwoje twarenja ſawjeſčile. Mjeſta dōſtaču w ſpomnenym ſiecje 403,509 tl., w ſy pač 494,951 tl. ſarunanja, menujż 205,597 tl. bje ſa ſpalenu maſchinowu fabriku w Chemnitzua ſa ſpalene twarenja w Chemnitzu dyrbesche ſo pſches 60,000 tl., w Alt-Leiſnigu 20,000 tl., ſa Krimmitzſchauku pſchadowenju 14,000 tl., Adorf, 12,000 tl., Lichtenſtejnej 13,000 tl., Čzornowej pola Kameniza 6,983 tl., a t. d. placjicj.

* W Mohrſdorfje pola Kameniza padje 15. juſlja poſkraljetny ſynt kħejlarja Thomſchki do wody a ſatepi ſo tam.

* W Schöneichu w Schlesynskiej wotpali ſo w nozj 12. juſlja jena kħieža a ſhubiħu pſches to tsi džiečji ſwoje žiwenje w plomenjach.

* Š pokonſcheje Ruſowſkeje piſaja, ſo ſu ſo tam žita jara derje radžike a ſo teho dla žitna placjifna počina ſpadowacj.

* W Hammje pułny ſo 15. juſlja parny fotoł w Kozačez fabriżu a bu pſches to 12 člowekow ſaražených a wobſchłodžených.

* Š Köl na nad Rheinom piſaja, ſo ſu tam hizom 20. juſlja jenu ſraču winowu ſicj w jenej ſahrodje motrijeſnyli.

* W Berlinje bje jena kneni w mjeſazu dezembru ſańđeneho ljeta liſtowenju ſe 1600 toleremi paperjaných penes ſhubiħa. Hacj runje wona namakarej wulke myto ſlubi, dha tola nichton penes ſažo ne-pſchineshe. Po njeſotryž dñiach wuſlledži ħu hólza, kotryž bjeſche te penes ſamakat. Wón bje ſo ſ wukemi wudawlkami pſheradži, a ſe ſwojimaj ſtarſimaj hizom 600 tl. pſcheczinil, ſa czož jich wſchitlich potom do jaſta ſadžiħu.

* We Winje pſchinidže drewołupz Obermaier na džiwnie waſchju ī ſchłodže. Għixi wjetr menujż wwedżej ſe iſtwy ſ wóknom jenu 1000 ſchjeſnakow bankowku a dwej 200 ſchjeſnalowej. Wón bōrxi wonka ſa nimi pytaſche, ale jenož jena wot 200 ſchjeſnakow bu namalana, tež druhnej dwej bjeſchtej prez

* W Franzowskej je w tu kwielu psches 21,000
kłuchonjemych a psches 30,000 bleepych.

* Blisko Gerabronna we Würtembergstęj bje
so psched hletami jena kheja wotpaliła a bjechu potom
jeneho wotrocza jako salożerja tuteho wohnja zažudzili
a do jaſtwa wotwedli. Wondanjo je so paſ jedyn
człowek na žmertnym lożu wusnak, so je wón tón
wohen saložil, na czož fu teho newinowatęho wotrocza
ſ jaſtwa, w kotrymž bje hižom schyri ljeta ſedzał,
khetſje rucze puſczejili.

* Sonadž hiſcheje žadyn kral w ſwojim živenju
tač husto w strachu živenja był neje, kaž njetčiſhi
pruski kral Wylem. W ponętelskej franzowskej wohnje
je so njeſotre raſy ſtalo, so bjeſche wón tam pschi bit-
wach, hdzej kule ſtraſhne wołoko neho ljetachu. Iako
bje wón jumu na wophtanju w Petersburgu, panu tam
do rjeki Newy, tač fo pschi ſamym fatepi. Pschi
wophtanju ſtargardskej wjeże w Pomorskej padże ſelesna
ljeſyza na neho a jeho poł morweho wotneſeſhu. Wjazh
hač třižci ras je wón ſ konja panu a ſta fo to tež
loni pschi jenym manövru bliſko Barlina. Iako bje
fo w lječe 1849 w Badenskej wohnja pscherzimo tam-
niſkim ſbjeſkarjam ſapocząka, tſjeli njechtón na neho
do woſa, miſny jeho paſ a kulta džieſche konej psches
ſchiju a trechi poſtillona do nohi. A hdyz wón psched
njeſotnym čaſom w Frankfurce nozowasche, wudyr
wohen w poldanskej ſtwe a wón módeſche ſjedom ſa-
duſzeniu wuczelnycz.

* Šendželſkej piſaja pod 17. julija, fo
tam žita hetha woſebje rjane ſteja. Budzeli dale dobre
wedro, dha ſmjeja tam jara ſażne a bohate žije.
Ssyna fu jara wele domkowac̄ mohli, a runkliz a
druhe pólne plody jara rjane ſteja, tola fu tam a ſem
bjerny khorecz počake.

Hudančka.

30. Hdyz mam wodu, móžu wino pić,
Nimam wodu, mam fo ſ wodu wofſchewic̄,
Schto ja hym? chył ty mi woſjewic̄.
31. Pschileczał ptacžk bes pericžka,
Ssynył fo na ſchom bes liscicžka,
Šhubil fo psched ſlonečkom bes ſlleda.
(Wuhudanje přichodnje.)
Wuhudanje ſ cž. 29.
29. Žedyn ratač ſyjeſche (hroč), prajzih:
Pſchindu-li (holbje a ſeſbjeraja hroč),
Dha nepſchindu (neſkha džeja hr oſchatka);
Nepſchindu-li holbje,
Dha pſchindu hroſchatka.
Ujope je, hdyz holbje nepſchindu,
Dha pſchindu hroſchatka,
Hač hdyz holbje pſchindu
A hroſchatka potom nepſchindu,

Cyrkwinske powjesće.

Michańska cyrkej: Jan Rydtar, kubleſki nojeni w
Borku, ſ Hamu Charlottu Noblez tam.

Podjanska cyrkej: F. W. Porſtendorfer ſ Groſhart-
mannsdorfa, džieſkaczet na tworowej kubji pschi ſakſkoſchleſy-
ſkej ſelesniži, ſ Mariju Madlenu Venſchez ſe Židowa.

Krčen i:

Michańska cyrkej: Martha Franziska, C. F. H. Stendt, ſ
ryzeſtublerja w Jaſenzy, dž. — Maria Augusta, Handrija
Augusta Salma, wieſejneho tublerja w Čemerizach, dž. —
Jan Ernst, Marie Madleny Mjerczinkez w Rabozach nemt.
ſ. — Ernst Bohumir, Pjetra Erusta Keilinga, wobydlerja
na Židowje, ſ. — Maria Madlena, Jurja Kujawy, wo-
bydlerja w Delnej Ŝinje, dž.

Zemrjeći:

Djen 11. julija: Michał Halka, wobydler w Mnichonzu,
46 l. — 16., Jan, Jakuba Laracha, wobydlerja w Dziejni-
fezach, ſ., 9 m. — Jan August, Handrija Wuschika, ſhje-
nika w Nowych Maſkežach, ſ., 3 l. 4 m.

Čahi ſakſkoſlezyneſke ſelesnižy z budyskeho dwórniſća.

Do Šhorelza: rano 7 h. 51 m.; dopołnia 11 h.
40 m.; popołnju 3 h. 12 m.; wieżor 6 h. 23 m.; wieżor
9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 35 m.; dopołnia 9 h.
11 m.: pschi połnju 12 h. 50 m.; popołnju 3 h. 55 m.;
wieżor 7 h. 38 m.; w nožy 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 25. julija. 1 Louis'd'or 5 toſer 14 nſl.
4 1/4 np.; 1 połnowažazý čerweny ſloty abo dukat 3 tol.
4 nſl. 9 1/4 np.; wiſne bankowiſi 72 1/2.

Płaćizna ſitow a produktow w Budyſinje 20. julija 1861.

Dowoz: 4569 kóreow.	Płaćizna w pſerězku na wikach,				
	wysša.	nižša.	ſrzedzna	najwyſsa	najnižša.
Wſchenza	u. wſi np.	u. wſi np.	u. wſi np.	u. wſi np.	u. wſi np.
Rožka	6 7 5	5 10	6 —	6 10 —	6 —
Decjmen	3 — 25	3 10 —	3 20 —	3 27 5	3 22 5
Wofš	2 — —	1 20 —	1 25 —	2 — —	1 25 —
hroč	4 20 —	— —	4 15 —	4 20 —	4 15 —
Woka	3 20 —	— —	3 15 —	3 20 —	3 15 —
Rjepik	— — —	— — —	— — —	5 27 5	5 25 —
Jahy	6 25 —	— —	6 20 —	— — —	— — —
Hejdusčka	5 — —	— —	4 20 —	— — —	— — —
Bjerny	1 2 5 —	— —	25 —	— — —	— — —
Kana butry	18 — —	16 —	17 —	— — —	— — —
Kopa ſlomy	4 20 —	— —	4 15 —	— — —	— — —
Zent. ſyna	22 5 —	— —	20 —	— — —	— — —

N a w ě s t n i k.

Powschitkowna a ſekuranza w Trieſcze (Assicurazioni Generali)

sawjedzjuje pschi ſaruczeńskim fondsu wot $18\frac{1}{3}$ millionow ſchleſnakow:

- a) Twory, mobilije, žneſſe płody a t. d. psche wóhnjowu ſchodu;
- b) Kubla a twory na puczach psche ſchodu pschi transportu a
- c) poſticza sawjedzenja na žiwenje čłowekow na wſchelake waschnie ſa najtunishe twerde prämije a napische policy w pruſkim kourantu.

Tuto towarzſtvo ſaplačzi w ljece 1859 ſa 8861 ſchłodowanjow 3 milliony 352,478 ſchleſnakow 86 kr. D. W. ſarumanskich penes.

Wſchu roſprawu dawa

J. G. Richter, na mjaſzowym torhofscheju,
wokreſny agent ſa Budyschin a wokolnoſćz.

S tutym dowolam ſebi najpodwolniſcho wosjewicž, ſo ſym ja pödla mojich, pod firmu „David Berger“ dotal tudy wedženych materialtworowych khlamow hſchęje jene

zigarowe fabriſſke khlamy

ſaložil a ſa te ſame mojeho dotalneho ſchwjerneho ſobudžielaczerja, knesa Karla Handrika, ſa džielbererja pschiwaſł. — Moje materialtworowe khlamy ja kaž dotal na ſwoje ſamkne ſliczbowanie dale powedu, ale zigarowe fabriſſke khlamy budža pod tej ſamej firmu na ſhromadne ſliczbowanie wedžene.

Sa dobrociwoſćz a dowjerenie, mi hač dotal wopokaſane, naležnje ſo džakujo, proſchu ja, to ſamo tež na te nowe khlamy pschenecž chybcž.

W Budyschinje.

David Berger.

Czeſčenym ſſerbam porucžam najpodwolniſcho ſwój ſkład

bandażow ſa pscheſluſnenja

(Bruchbandagen),

a porucžam hewal bandaze wſchitkich družinow, woſebje taſte, kiž ſu po iendzelſkim waschnju džielane; dale guminiſſe ſchtrypy, wjenki ſa macžeruizu, ſuſenſorije a wſchitko, ſchtož do taſkich wjezow ſluſcha. Tež wobſtara a wudžieła ſo wſchitko po tym waschnju, kaž ſebi do ſchto žada a proſchu, ſo by ſo kędby ſe ſwojim taſtlim požadaujom na mine wobrocziu, ja chybi jeho dowjerenu ſhwjeru doſč cziničz pytačz.

W Budyschinje, na bohatej haſy ežo. 90.

C. G. Stange.

Wosjewenje.

Na ſchuli w Mocholzu pola Rychwalda ſo hoſpoſa hrjenich ljet pyta, fotraž ma dobre wopißma, na porjad a czystotu džerzi, kaž tež ſkót wothladacz wje. Wſcho dalsche je na ſpomnenej ſchuli ſhonicž.

20 grotowym žitnym paſenž, zhygaru w kſtach a jenotliwie, 25 po 1 nſl. tunischo, dobrý kſofej, ſkóor a korenje pschedawa ſtajne czerwne **L Eccius** ſ uapschečja kaſeruh. Saſopſchedawarjo doſtaru wſcho jara tunja.

Na zyhelniczi pschi bruniſowych podkopſtach w Hornych Bruskach ſteja dobre tſjefche zyhle, 1000 zyhlow po $7\frac{1}{2}$ tl., na pschedan a chybi ſu kupowarjo na tamniſcheho zyhelskeho miſchtra ſubu wobrocziu.

W Niſkej, 18. julija 1861.

W. Lipfel, murerſki miſchtr a zyhelski naſent.

Teſi ſherbske ſpjevarſke knihy, fotraž ſu ležo wotſtale, moža ſo po ſaplačenju wudawka ſa tuto wosjewenje pola me ſaſo doſtačz.

Klara ſwidowena Säuberlichowa
w Rakazach.

Krejowat

(Blutstein),

w doſkih kruhach pschedawa
hrodowska haptka w Budyschinje.

Etablissement.

So šym ja na dženčenjim dnju w tudemnym mjeſeſe

zigarowe a tobakowe fhlamij

wotewrak a so je mi wot kral. fakſ. lotteriedirekſije konzeſia t

podkollekziſi

kral. fakſ. kraſneje lotterije

data, to ja ſ tutym čeſćenjym Sſerbam Budyschinu a woſolnoſće najpodwolniſcho woſiewuju, ſ tej proſtu, so býchu na to dobrociſje džiwac̄ chyli.

W Budyschinje, 15. julijsa 1861.

Carl Emil Jäger,

na ſwonkej lawſkej haſy cjo. 748/386.

ſ napscheſja hofcjenja t poſmjeſhajeſ.

Dokelj je naš Bóh luby knes ljetja po wetschej dželsbje ſ behathmi žnemi žohnoval, dha budža najſkere tež w lubhých Sſerbach bohate domlkowanki ſwieczene. Duž porucžam ja ſa to čeſćenjym hofposam moje dawno ſnate a woſebje dobre

ſ u c h e d r o ž d ſ e

ſ dobrociſtemu ſkopowanju. Bes tym, so njetkoſi drusy droždje pſchedawarjo druhy lohkeho ſkaženja a porjed-keho woteberanja dla žane droždje nimaja, pſchedawam je ja ſtajne a poſlužuju tak tež zyke lieto ſwojim herb-ſkim pſchedezelnizam ſ najcerſtvičkim a najlepschim droždžem i tkanzam a druhiem peczvam. Tež wſchilke druhe tworh ſ peczenju budu ja ſim dobre a tunjo pſchedawac̄. To wſcho ſ pſchedezelnemu woſedzbowanju poruczejo proſchu wo bohate woſyhanje.

J. G. F. Niecksch.

S h o f e i ,

punt po 75 np. pſchedawa

Ernst Kuntzel,
na róžku ſchulerſteje a herbſteje haſy.

 W Małym Budyschinu je khježa cjo. % 10 ſ rja- nej ſadowej ſahrodu ſe ſwobodneje rufi na pſchedan a je wſcho dalsche tam ſhonič.

 Na knežim dworje w Porečíza ſu pro- ſata na pſchedan.

Wſchilkim ſwojim lubhym pſchedezlam a ſnatym bes staroſhwernymi Sſerbami dawam ſ tutym najpodwolniſchi ſ nawedzenju, so je pola me wulk ſuberk kožanych tholowow, tak derje ſ jelenjazeje kaž ſ cjeſazeje kože, dale wſchelake bandaže ſa pſchedeznenje, kaž tež rukajzh a hewak wſchje druhe do mojeho remežla ſtuschaže wjezy ſtajne na pſchedan. Ja proſchu teho dla čeſćenjym Sſerbom, so býchu pola me ſkopowac̄ chyli, a ſlubju, so budu ſim kožyh čzaž ſprawne a najtunischo poſlužec̄.

Moje woſyhanje je hiſheze pſchi ſwonkownych lawſich wrotach nebaloko piwarcie. ſſobotu a hermanſke dnj pſchedawa moja žona tež na torhoſtežu w budže.

Ferdinand Pietsch,
moſchnerſki a rukajzarſki miſchr.

Yedny rečasnik, wubernje dobyr wajchtař, je w Lubochow je cjo. 14 na pſchedan.

Džen 4. augusta popolnju budža ſo w Thiemez khježi w Klufschu wſchelake wjezy: jako komodh, koža a t. d. ſa hotove peney na pſchedezowanje pſchedawac̄.

Na rycerſkuble Delnej ſkinje budža ſo jutſje 28. julijsa popolnju na poſ 2 hodzinow džielba ſtejazeho lena po woſredkach na pſchedezowanje pſchedawac̄.

W ſsmolerjowej kniharni je na pſchedan:

Cjlowecža wutroba

tempel Boži.

Š 10 woſraſami. 5 np. 5 up.

Dale: ſkrotke ſtawizny na božniſtwa. 3 katechiſma

wot J. Deharbea pſcheloi M. H. — 15 np.

Borežate cžmelh, woſy a ſchershene. 1 np.

Cjorný kož a dró ſna I. II. po 1 np.

Sahrodka ſwjetkoſta I. II. po 1 up.

Cjo. 7. Lužičana je wondano wuſchlo.

Poredzenje. Na str. 235 dybri ſswora, niz Dun rjeſac̄.

Serbske Nowiny..

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawafni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J E. Smoler.

Kózde číslo płaći 6 np.
Štvortlētna předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósće 7½ nsl.

Cislo 31.

2. augusta.

Lěto 1861.

W oprijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Kotez. S Wykoſcieje pola Budyschina. S Nowych Warnańcij. S Budyschina. S Delněho Wujesda. S Wojerez. S Budyschina. S Lubija. S Wulkeho Dajzina. Se Splóſta. S Ronez pola Kalbíz. S pola. S Budyschina. S Delněje Hórfi. S Minakala. Se Židowa. — Přilopk. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesé. — Čahi sakskošlezynske železnicy a t. d. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Dokelž mjeſeſche ſo krajny ſejm w Dražđanach w tutych dnjach wobſanknyc, dha bjechu 28. juliya wſchitzy ſapóſlanzy wobeju komorow wot Seho majestosce krala Jana na kralovſki hród w Pilnizech na wobed pschepröſcheni. — Prjenja komora je tón thđen wudawki fa hajniſku akademiu, kaž tež fa wſchelake kralowſke twarby pschiwolka, nowy zivilny ſakon pschiyla a wſchelakich petziow dla jednača. Oruha komora wujedna w poſleniſčich dnjach njeſotre poſlepſchenja, ſtukowanje pschi zivilnym prozeſtu naſtupaze a wuradžowasche dla wulkeje licžby wſchelakich petziow. Bes nimi bjechu tež njeſotre ſ Hornych Lužic, w kotrychž bje wo to proſhene, ſo by ſo nusowane ſafarowanje evangeliſtich do podjanskeje a podjanskih do evangeliſtice zyrkwoje horjeſbjehnýlo. Šapóſlanz Fahnauer naležnje ſa to ržeſeſche a minister ſo tež ſwólinivoje ſa tu wjez wupraji, ale ſykleho jednanja ſda ſo nam to wulhadžec, ſo ma ſo tuta naležnoſeſz najprijodžy na lužiſkim ſejmje wucžinicz a ſo maja ſo teho dla nameth w tajkim naſtupanju na lužiſki ſejm ſtajec, dokelž budže to po prawym lužiſki ſejm najlhepe wuradžec móz. — Oruha komora je tež 29. juliya wobſanknyla, namet ſapóſlanza Fahnuera, ſo by ſo licžba kralowſkih ſaſtojnikiw pomeniſchila, ſa to pak ſamostatnoſeſz gmejnow pschiſporjala, ministerſtwu ſi wopomnenju pschepradac — Králova je ſ prymezhnomoj Sidoniu a Sofii hízom 1. augusta do Luzerna w Schwajcarskej wujela, král pak je ſo tam poſdžiſho podač. — Král Jan je kommandatej prazſtich mjeſtečanskich tříſezow, Vincenze Ž. Hočemu, ržeſerſki řeſiž albrechtſkeho rjadu ſpožecík.

Pruž. Král wostane pečza hacž do poſožy mjeſeſaza augusta w Baden-Badenje a poſjedze ſnadž potom do Chalonsa ſi franzowſkemu ſtejzorej na dwajdženſke wopytanje. Wón hiſčeje wſchidnje ſbožopschečja ſe wſchitklich ſtronow doſtawa. — Pscheplýſchenja Oſkara

Beckera ſu pečza ſkónčene a wón dyrbi njetko na ſwoje wužudženje čakac, hacž ſo bruchſalſki pschiſhanskí ſud naſymu wotdžerži. Althy, kotrež ſu O. Beckera dla w Lipſtu napiſali, ſu tež hízom do Baden-Badena poſkali. S nich je widžec, ſo ma Becker njehdže 10,000 tl. ſamóženja a ſo je hewaſ ſjetnje 500 tl. wot ſwojeho nana doſtač. Pschi wſchijem tym bje wón ſkupý a je ſebi kóždy hízto psches 100 tl. ſe wſchelakimi piſmami ſaſklužík. — Rukowſki, w Londonje pschebywazy, czejkanz Herzen je w njeſotrych nominach wosjewit, ſo wón ſ Beckerom žaneho ſnajomnſtwa nima, kaž ſu to tu a tam wudawali. — Poſlanci italskeho krála, hrabja de Launay, je ſi kralej ſi woſkebnym poſelſtviom krála Viktora Emanuela pschiſejek. — Po najnowiſčich poſeſcach ſda ſo zyle wjeſte bječ, ſo hrabja Bernstorff ſtere ſjepo na mjeſto ministra Schleinitza stupi. Tutón doſtane ministerſtwo kralowſkého domu, po tajkim ſmjeru w ſokojnu ſkužbu, hóžej ſo dale pschezjiwo nadpadam ſapóſlanzow na ſejmje wobarcac a ſebi hózou ſe ſaplečenjmi politiſkimi naležnoſeſzmi wobceječi netreba. — Kommiſarjo, kotsiž maja wulſeječ, kaž wele dawkoſ ſo te ležomnoſeſz pschiſidže, wot kotrychž ſo hacž dotal žanyh dawkoſ dawac, netrebaſche, ſu hízom psched njeſotrym čaſhom poſtajeni. Naſikere je ſo tež hízom kóždy do teho wotreža podač, hóžej je jemu džiěko pschiſokasane. (Smachi kommiſara ſa wojerowſki wók ſi wondanjo psches Budyschin do Wojerez wſechu. Red.)

Rakú ſu ſy. S wuherskeho hózowneho mjeſta Peſchta, hóžej je w tu khrvili wuherski ſejm ſhromadžen, piſaſja, ſo khejzorowe wotmoſlenje wot ſejma hiſčeje neje do wuradžowanja wſate, dokelž ſapóſlanzy hacž dotal psches jene nejſu, kaž bjechu tu wjez najlhepe wotbyli. Pschetoz to woni derje do předka čuju, ſo wot jich wuradžowanja w tajkim naſtupanju mjer a poſož w kraju wotwiſuje a ſo može ſa Wuhersku jara hubenje wupanycz, jeli woni ſi čaſhom prawu dróhu newutrechja.

Amerika. So je general Mak Lellan, general unionistow, separatistisze ljehwu blisko Richmountaina w Virginii nadpanięt a dobył, je wjerno. Separatistow bjesche tam njehdże 2000 a woni mjejacu 60, unionistojo pał 20 morwych. Zbęte ljehwu se wschimie kanonami, wosami a wschelakej druhei potrebu padze unionistam do ruki a tójszto separatistow bu wot nich sajathę. — Oberst Smith, kotryž blisko Monroe w kraju Missouri' u se swojim wójskom steješe, je w tamnej wokolnośczi separatistow sbit a ich s wetscha sajał. — W sejmie unije staj sapószlanc Sumer namet, so by so schłowniſtvo w Ameriky sahnalo a so by sejm teho dla sakon wuradźił, po kotrymž bychu wobędzerjo schłowow, hdżz dyrbja ich na swobodu pušczej, sa to penęzne sarunanie dostali. Szejm wobsanku, so budże wo tutej należnosći posdžisze jednacž.

Franzofski. Werch Edgar Ney je so w Baden-Badeni wrócił, hdżz bjesche jeho khjeżor Napoleon póżkał, so by pruskiemu krali jeho sbożopszczę pszhineżł. — Niekotre franzowskie nowiny wudawaja, so je Ney w menje Napoleona tež pruskiego krala i wophantanju manövrow pszczepozły, kotrež franzowske wójsko blisko Chalons'a ljeħza smjeje a so je pruski kral pecza sħubit, so tam pszhindże. — Khjeżor je 31. julija vichyske kupele, kotrež su jemu derje tkle, wopušczejł a so do chalonskego ljeħwa podał. — Prinz Napoleon a jeho mandżelska staj portugiszske hlowne mjesto wopušczejł a so po morju na pucż do Ameriki a to najprjódży do Kanady podałoj.

Italia. Bamżej je pecza franzowski khjeżor turadu dał, so by jedyn dżiel mjesta Roma sa żebi wobkhował a tam pod sakitowanju Franzowow ciejsze a mjernje bydlie, tón druhi dżiel pał italskiemu krali Viktorej Emanuelej wotstupił, so by tam tutón bydliz mōħe a Rom po tajkim hlowne mjesto italskiego kraľstwa bylo. Alle bamž wo tym ničjo wedżeez nochze; pszhetoz wón je wotmošwił, so w tym wokominkenju Rom wopušczejł, w kotrymž Viktor Emanuel abo jeho wójsto do tuteho mjesta pszhindże. — Wot generała Cialdinia, kotrehož je italski kral pszczewiwo neapelskim sbježkarjam póżkał, wotčakuja, so budże wón sa sbježszej nedżeli sbježkarjow tak sbitz a rosehnacż móz, so budże potom mjer a pokoj w kraju. Hač ta wjez tak khjetisse pónidże, to my newjem, dokoł so poweda, so je sbježkarjow wjazy, dhżli 20,000 muži. W krajinje Wellino kommandiruje fara Meraca 6000 sbježkarjow a hrabia Esquevillez je s 1500 tħejżami i nemu pszczejahnyż. — Sbježkarjo su mjeftasħko Tavernu a Kipplu wurubili a so potom w Montefalcionu saħħidli. Dic general Chiavoni je posdžischo na Roccavivu nad-pad sczinil. — W Neaplu su werchha Montemelitta a

Pepolia, kaž tež kardinala Riařia Sforzu do jaſtwa hadżili, jum winu dawajo, so su woni hlowa sbježkar-skeho wuberka a so s predawischiem neapelskim kralom Franzom w swjasku steja. — W Romje su tamniſchu universitu saħħanli. Studentojo bjeħu menużi s wet-scha wschitħi psħeczeljho noweho italskiego kralestwa a pokasowachu to pschi kózdej skladnoścji sħawnej, tał so jeneho po druhim wotehnachu abo domoj póżlaħu, hač bje jidha na poġledku tał mało, so ho profexjarju wuċċiż sapovediżi. — Predawischi neapelski kral, kif psħeqo hisħeze w Romje bydl, je tam tał menowane farnesħ-ske, jemu fluskħaze, saħħod franzowiskemu khjeżor sa dobry penes psħedala. — Garibaldi bydl hiċċeze na swojim kublesħku na kipje Kaprerie a studuje tam pecja na to, kaf by so Venezianska najshepe Rakuħħanam wotdohnej hodžila.

Ruħowski. Khjeżor Alexander je generała Ignatijsa do Konstantinopla póżkał, so by w jeho menje nowemu sultanej i nastupenju turkowskeho throna sbożo psħak. — Russi khjeżor psħebhywa njetko w Zariskim Sselu blisko Petersburga, pojjedże pał najskeře bōrxi do Kryma, so by tamniſche mōrski kupeli wujżi. — Nowy minister kultuża, admiral Putjatin, je njetko do klużbi stupił. — We Warszawie su ja wobarnowanje pruskiego krala psħed ħimerċu na namet tamniſchego pruskiego konsula dżaknu Bożu klużbu w jenej warszawskiej evangelskiej zirkwi wotdżerżeli. Gubernator Szuchosanet a wschelaz wħażiżi fastoñiż bjeħu też te mschi psħiħi. Dokelż bjeħu wunneħi, so qħedja Polażi kemsħenje nje-kaf sadżiwar, dha bje blisko zirkwie tójszto pőlizajow postajenijen; ale to bje podarmo, psħetoz żadn cħlower so nepokasa, kif budżishe mjer a porjad kaħnej qħażi.

Jendżelska. G Australije su Garibaldijej cżejnej teħaf póżkałi, kotrež je jara rjanu a njehdże 2200 tl. hōdny. — Dotalny minister wojny, lord Herbert, je se klużbi stupił a je sir Lewis na jeho mjesto psħiħo.

Turkowski. Nowy sultan je wobsanku, so qheżi swoju jeničku żonu, kotrež je hač dotal mjeł, też dale jeničku wobkhoważ. Turkojo, kotsiż bjeħu hač dotal swieżeni, so mjejacu jidha sultanojo stajnej wele stow żonow, so drje nad tym dżiwaja, su pał hewaq s tajkim wobsankenjom derje spokojni, dokoł sultan na to wasħħnej, hdżz ma jenoż jenu żonu, trażej jara wele penes salutuje. Sultanowa mandżelska je rodżena Den-dżelčanka a wón ma s nej prynza, kotrež je njehdże sħiġri lieta starx. Wo tħixi prynzu hač dotal niċ-čiex ničjo newbedžishe, psħetoz na turkowskim dworje bjeħse hač do nowiħeħo cżafha to hrofne wasħħnej, so naj-blizżeji krejni psħeczeljho knegħażeho sultana żane dżieciż mjeżiż neħmedżachu, tał so buxu tute pschi jidha narodżenu najbôle morene. Hač runnej tajke wasħħnej fa cżaf pħadawischi sultana tał kruċże neplacżeshe, kaž w star-

schich czasach, dha bjesche njetczischi sultan tola pschi zivenu swojego bratra swojego synka sameczał a jeho stradzu horjczaknyc dał.

Ze Serbow.

S Notez. W nozy wot 21. l. 22. dnju mjezba julija wudhri tudy na sahrodniszej zivnosti Jan a Ernsta Nowaka wohen a pschewobroczi wschtile twarenja do procha a popela.

S Wysoke je pola Budyschina. Wo wulek a spodzivnej plebności tuteho ljeta swiedzi też to, so je na polu Petersa Russe tudy s jeneho ržaneho sorna schiesz džešacj swelzow narostlo a so ma kózde swelzo swoj kóz, kiz je se sornami derje wobhadzeny. Zlyk penk je do wudawańje Serb. Now. l. wobhladowanju wotedath.

S Nowych Warnołciz. Pschi newedrje, kotrež tudy póndzelu 22. julija mjezachu, padachu tudy tež khjetre kryp a su na naszych, kaž tež na swodnych sdejčanskich lezomnoszach s džela tójschto schkodnacznile.

S Budyschina. Knes krajski direktar s Koenneriz je so wóndanjo s kisingskich kúpel sažo wróćik a hnydom do swojego fastojuśwa s nowa sastupil.

S Kulowa. Na tudomnym wojerowskim pschedmjeſce wudhri 19. julija dopołdnja wohen a wotpalichu so twarenja Franza Springera, Karlje Fröhlich a Louis Springera. Kak je wohen wuschoł, neje sñate.

Pschispomnenja hódne je, so su te twarenja, kotrež so wotpalichu, s džela 150 ljet staře, pschetož wone buchu hízom w ljeze 1711 natwarene.

S Delnego Wujesa. Ssoboto 20. julija popołdnju padze tudy bur Han drj Peter, jako žito s wosa podawasche, w brózni na huno a wobškodzi so tak straschnje, so dyrbesche nasajtra wumrecz.

Dla attentata, kotrež je so wot Oskara Beckera na pruskeho krała stař, bu swojopshøjaza adresza, wot naszeho knieſtwa, kaž tež wot naszeho a r u d z a n i ſ e h o, Lipjanſkeho a traňjanſkeho rychtarja podpišana, do Baden-Badena poſłana, so by so tam kralej Wylemiej pschepodata. (H. W.)

S Woyez. Tudomne nowe byrgle je na požadanje naszeho zyrlwneho knieſtwa wróćławski húdzimy direktar Hessja pschepytal a sa dobre spósnal, tak so buchu sandzenu nedželu požweczęne.

Rada naszeho mjeſta je hízom 16. julija swojopshøjazu adreszu na krała Wylema do Baden-Badena poſłala.

S Budyschina. Hac̄ runje naljeto hjetza wele

posdžischo plebne hycz pocza, džili hetak, pschetož swatoczniczu so hiszce sujeh džesche a bje na polach a lukač s wetscha wscho schere a žakte, dha je potom rosczenje trawy a wszych polnych plodow tak spjeschnje pschiberało, so suj niz jeno sažne synowe žnje mjesi, ale so suj tež rožki sažo domoj khowacj poczeli, hac̄ njeletrzkuži druhe ljetu, hdzej bje w prijenim nasečju wele czoplischho, džili ljetša. W naszehj bližszej wokolnoszji je teho dla rožka nimale wschtika domoj khowana a su, schtož kopy nastupa, s nej pecza derje spokojni, niz pak tak w nastupanju fornów. Dokelž je so menižy tójschto rožki sahe lehnisko a ju potom wele trawy pscherostko, dha tajfa rožka malo dawa, czim reñsche je pak forno s polow, hdzej so žito lehnisko neje, tak so so w naszehj wokolnoszji ljetusche ržane žnje do dobrýh žnijow licza. A dokelž je s zyka hlyschecj, so su so tež w drugich krajach žita radžile, dha drje žitna placisna horje nepónđe, ale sujadž skere kust spane.

W mjeſce naszehj hospoſy wopschijecj nemóža, čeho dla je butra pschetož hiszce tak droha, hdzej tola ſame widža a jim burowki wysche teho wobšwiedczenja, so je doſč trawy a džeczela, tak so maja kruwy tak wele ijesz, hac̄ jenož so jim chze. Kruwy pak, kaž suj hlyscheli, ljetša pschi wschej połnej pižy jara woskobje nedeja a to, kaž njeleksi mjenja, teho dla, dokelž je ſkotna piža khjetro wodżana.

Hjetza drje ſlónčenje tež tunischi wosz doczaſam, pschetož wele ljet ſa ſobi suj jón ſtajnje drohi mjesi. — Jako počinachu ſeleſnizh twaricj, rjekasche wschudzom: „To budże njetko wele mene koni, a hdzej konjow teſko nebudże, dha ſo tež wjazh teſko wosz nebudże trebacj, a wosz budże tak tuni, ſo budzemj ſebi na tune waſchnje konja džerječ a huzh wukormieč móz.“ Tak rjeſasche, ale tak nebiesche. S kózdej nowej ſeleſnizu bu wosz dróžshi, hac̄ napožledk tež placisna koni horje hlyscz počinacze, tak ſo ſebi konerjo hinač pomhacj nemóžachu, hac̄ ſo ſebi wot naſ ſa čzinene fóry woszhu ſdu žadachu, a tak hlyscz ſlónčenje tež m̄y bieži; pschetož s huzh formenjom pschi tajfim drohim woszu ničo nebie, kaž móže ſebi kózdy myſliz, hac̄ runje biehu huzh koni a njelektre predawasche ljeta tune doſč. Duž ſo nam derje ſpodoba, hdzej nam ratarjo powedaſa, ſo wosz njetko tunischi placisni lubi.

Sańdženu nedželu w nozy mjezachmy tudy jaſoſnje ſylny wjetr, tola pak je ſo wón bes wobſkodzenja ſhubik. Sa to je pak njeſtco hodžinow predy w Jen-dželskej jara ſakhadžak a wele ſchody na kózach a ſchomach načzini, teho runja je wón we Wróćławju (Breslau) zyke rynki ſchomow ſpawalač, wele twarenjow ſwotkrył a žito, hdzej je to w hromadkach na polu ležalo, ſobi wſak a do wschtickich stronow roſmetał, tak ſo je tam njeletrzkuži doſč ſchadował. Tež neje na ptaczej kuz

w Draždananach zyle bes schkody woteshko, dokelž je tam nedzelu wečor wjazh wjetra a desheza bylo hacž ſu tam trebali.

R.j.

S Lubija. Ma želesnizh bes Lubijom a Budyschinom budje njetko tež druga kolijsa kladžena a maja ſo tajz, kotiž chzedža na tym ſobu dželacž, na k. „Breitmann a Gärtner“ w Lubiju wobrocicž.

S Wulkeho Dažina. Wyšsoka krajska direkcia je tudomneho ryczeſtubleria k. E. Moſiga ſ Uhrenfelda jako móhnjopolizaſkeho kommiſara ſa 23. diſtrikt wobtwerdzika.

S Sploſka. Tudy je 17. julijsa holčka Augusta voniſa Wagner ſa na to waſchnie ſwoje živenje ſhubila, ſo je wobu čjerajo do hatka panyčka a ſo tam ſatepiča.

S Konez pola Nalbiza, 30. julijsa. Dženža popołdnju w 5. hodžinje padže tudy Han, nebo khježerja Mjercina Čornaka ſawofstajena džowcicžla, do mlynskeje rjeki, ſ kotrejž bu poſdžischo wot mlynika Čornaka wucěchnena, ale, Bohu žel, hžom zyle morwa. Wſcha nałożena próza k jeje wožiwenju bje podarmo. Wona bje poſchtwórtka ſheta ſtara a bje ſebi nedaloko rjeki ſ njekotrymi druhiimi džecizimi hrajkala, pſchi čimž bje njekat do wody panyčka a tak neſbožomnie wo živenje pſchijchka.

S pola, 29. julijsa. Kaž ſmy hakle ſhonili, dha je pſchi ſańdžených ſylnych hrimanjach wjazh krčtu a tam Bože newedro pak do ſhtomow, pak do polow dyriko. Tak je blyſt 15. julijsa w Swinjani a pola Noweho Mjeſta (blisko Wotrowa) do ſhtomow a pola Wjetenzy do pola dyri. Tež wokolo Chróſcži je ſo to njekotre raſh ſtak. Hewak dyri 21. julijsa hiſheze Bože newedro do jeneje žitneje pupy na Vjetnare ſolu nedaloko Hórkow a ſpali tu ſamu.

S Budyschyna. We 8. hodžinje wečor 31. julijsa mjeſachmy tudy ſylnie newedro ſ wulkim deshezjom a dyri blyſt do jeneho thch topolow, kotrejž bes Viſcherz papernikom a mjeſchjanſkim gasometrom ſteja. Ale ſchkoda ſo dale žana ſtaka neje, dokelž je blyſt po topole delje do ſemje ſajjeł. Tež je tón ſamh wečor blyſt w jenej mjeſchjanſkej ſahrodze rjanu wulku woreschinu trechik a ju wot horka dele do dweju połojow roſrafte.

S Delneje Hórki. S twarenjom noweho moſta pola naſ ſtetha hiſheze niež nebudže, dokelž chzedža najprjódzy wotčakacž, hacž a kaf budje rjeka Sprewja na naſchich ſtronach regulirowana a wurunana. Kameňe, kotrejž bjechu ſe ſtareho židowčanſkeho moſta ſem ſwoſli, chzedža njetko peča pſchi twarenja noweho nadžanowſkeho moſta pſchetrebacž.

S Budyschyna, 3. augusta. Dženža rano pſchijedže bratr hollandskeho krala niederlanſki prynz a wobſedžet mužakowſkeho weſhomuſta ſe ſwojej mandžel-

ſkej, kaž tež ſe ſchwedſkej kralowej (ſwojej ſotru) po želesnizh na tudomne dwórniſchejo, a poda ſo wot tam do Mužačowa. Wón ma nojſkere wele ludži ſobu dokelž je tudy ſa neho 32 koni ſkajanyh. (Nedakzia proſy naležnje, ſo býchu jej ſ mužakowſkich ſtronow tola tež ſaſo ſ čaſami poweſcie w nefrankowých liſtach poſlacž chzylí.)

S Minakala ſm ſkyſcheli, ſo je tam ſańdženu ſredu wečor tež newedro do jeneje khježe dyriko, ale drobníſku roſprawu wo tym hiſheze dostaſi neſjmy.

S Židowa. Pſchecziwo doczakanju je naſh nowy móſt tak daloko hotowy, ſo ſu po nim wečera jjeſdžicž poczeli. Taklo bje ſańdžený thđenj jeho želesna dželba dostaſana, dha ſu tón thđenj piſlinje drewjane, ſ khjetro tolſtych tramow wobſtejaze, ſchpundowanje na njón kladli a tež tak daloko dowedli, ſo bje to ſzamo ſchtwórtk dokonjane. Duž mjeſeſche ſo pruha ſzinič, hacž budje móſt taſku čežu wudžerječ, kaž ſebi wot neho žadaja, a naſtaſaču na njón 800 zentnarjow ſaſenjow, kotrejž zyku nōž na nim ſtejo wostachu. Móſt bje taſku čežu jara derje wudžeržał a jeho želesny džiel bje ſo jenož $\frac{3}{8}$ zola ſpuſhczil, kaž bjeſte to predy wobliczene. S tuteje pruhi je widžecž, ſo móže tón nowy móſt ſ najmeńſha 1200 zentnarjow be-wſchego ſtraſha wunesč. Wón ma, kaž ſm hžom ſpomnili, tolſte drewjane ſchpundowanje, po kotrejž ſo jjeſdzi, a po boſomaj je drewjana ſhcežekla ſa khodžerjow. Kaž predy ſkyſchachmy, dha chzylu jón peča ſe ſhjeſczhranithym drewjanymi kruhами pleſtrowacž, ale wot teho ſu njetko wothladałi, dokelž je ſchpundowanje ſa doſzahaze ſpóſnate. Se židowčanſkeje ſtrony hiſheze khjetro nahle na móſt horje dje, čohož ſo pſchi twarenju ſminyč nemóžaču, ale hewak je wſchitko tak wuſhiknje wumyſlene a natwarene, ſo budža ſo ludžo a konje, kž ſu pſches ſtarý móſt jjeſdžili, radostnje džiwiacž a wjescie ſe wſhjem ſwoju ſpolojnoſć wuprajicž dyrbecž.

Nowy móſt je bkuſelenje wobarbeny a placi, ſtož jeho želesne džiele naſtupa, peča 4250 tl. a wſcha drewjana a kamentna twarba, kaž tež pleſtrowanie, kotrejž je ſo jeho dla ſtacž dyrbjało, budje najſkere wſho do hromadž lohko doſez tež tak wele placiči.

Prijeni wós, kotrejž ſjawrie pſches njón puſhczichu, bjeſte budyskowjerowſki poſtſki wós, kotrejž wečera wečor ſ Budyschyna do Woyerez jjeſdžesche.

Wſchitke malickoſče, kotrejž maja ſo pſchi zykej twarbie hiſheze dotwaricž, budža w bližſtich dnjach dokonjane, tak ſo budje potom wſchitko hotowe. Roſchty ſo hžom wottoruju a peča do Nadanez woža, dokelž budje tam nowy móſt pſches tamniſku rječku twarenym.

P Y l o p k.

* Weżera bu wot budyškeho ſuda kubler Kreßſchel ſi Ijedlowa i ſzmercji wotſudzeny, dokelž bje ſi wjefthym Haſfu, tiz je ſo bes tym wobwiſnył, wumienlarja Gärtnera ſlónzował.

* W Barlinie bje w jenym wobydlenju gas njekat s rokow wustupil a sapal so tam, jako se swjiez do istwy pshindzehu s tajkej mozu, so wokna na hażsu czisny a zyku kłieżu, taž tež dweju człowiekow jara wobyskłodzi.

* W Biskopizach staj džekacjerej Haufa a Kindermann, katraž pjsched dwjemaj ljetomaj wuwokaneho paducha Täuberta, jako bje so wón pola pjschelupza Husta nutskamał, twerdże sajashtaj, wot kralowiskeje wyschnieſeje 50 tl. čeznueho myta dostałoj.

* W liebetal skalach blisko Stolpnja
bu 23. julijsk skalar Köhler s Rennersdorfa wot jeneho
kamenja, kotryž jemu na hlowu padže, tak wobschłodzeny,
so wón na mjeſcze morwų ležo wosta.

* В Dorfchen mitzu dyri 22. julijsa blysk do
jeneje bróžnje a pschewobroczi ju do procha a popeka.

* W Bajerskej je 5807 piwařijow, kotrež
kózde ljetu pšches 8 millionow ejmarjow piwa na warja.

* W Niedarweihiingu je šo 23. hroßbny skutk stal. Jedyn tamniſki samójny wobydleń je menujzy swojej dwie džieszki sfónzował a šo potom ſam wobwiſzył. Wina, czocho dla je to ſcžinił, neje ſnata.

* W Parisu ſu w nowiſkim čaſu počeli ſ krokaſami wikowac̄. W Žendželskej ſebi menujz̄y tamniſchi sahrodniz̄y krokaſy w ſwojich sahrodach djerža a tute jum wſchitke ſchliniti a drugi ſchłodny nerjad ſezeru. A dokelž ſu ho tam dale bôle wo wužitku tutych ſwjerjatkow pſcheſzwedczili, dha che w Žendželskej kóždy krokaſy w ſwojej sahrodze mječi, tak ſo tam pobrachuja. Duž ſu je tam ſ Franzowskeje pſchedawac̄ počeli a doſtanu ſa tuzent krokaſow 24 nſl. — W Žendželskej djerža ſebi w sahrodach tež kury, ſo bydhu tam tute wſchelake ſchłodne brucžki a wačzki ſesbie- raki, tola doſtanu tajke kury ſtupniczki wobute, ſo ne- bydhu w sahrodze hrebacz a tak roſtlinam ſchłodzic̄ móhle.

* W Leunenbergu mjezachu 27 julija newedro, pschi kothymž i powschitkomnemu spodiwanju shjetro iara kniech driesče, hocž runje bie 25 aradom cionkotn.

* We Winje mjejachu 28. julijsa popołdnju wot 4 hacz do 6 hodžinow tak bylny wjetr, so won ludzi spowalesche, shtomu s korenemi wutorhowasche, tjsiechi wotkrywasche a wokna rosbivawasche. Njehdze 40,000 woknowych schlejzow je wot neho rosrzajenych abo wele wjazy rospukanych, dokelz schlejzy wot jeho storcow s hromadami kruchate do istrow nauts ljetachu, so bjechu schpundowanja a blida se schlejzowymi kuszkami taž pozyte.

* Blisko Waldu hutu chydu so 8. julijsa njezdje 30 czlowiekow psches rjeku Uar pschewescez dacz. Dokelz bje tez hyscze 20 howjadow na tym czoknje, dha won tu czezu srecesz nemozesche a pacza so nurecz, pschi czimz 8 czlowiekom zivjenje shubi.

* W Gliwicach (w Schlesynskiej) je ſzbi jedyn muž ſham ſzewu ruku wutrubak, ſo by na tajſe waschnie pschi proſchenju wetschi dobytk czinicz móhł. Dokelz ta wjez hnydom na ſzarnoſęz pſchinidze, ſu jeho najprjódzy do ſchpitalnijow f sahojenju dali, potom pſchinidze won bóryń pſched ſjud a do jaſtwa.

* В Зенджельскеј дзјеласће ѿ пјеси консличих
јнјач се 4000 јнејетским машинама, котреј тозди дјеш
дјело 40000 ељовецом дојонјачу. А пјеси вшћем
тим хисчје ратарјам на дзјеласћерјач побраћоваше.

* W Meso potamii je ljetša tejko stopcešow, so je wot jich mróczelow, hdýž lecja, škónzo kažjaczymite. Hdýž ho na semju puscheža, tam je sa nješotre hodziny wscho žito, liscie a selo wot nich do čäista wotežrane.

* Pschi newedrje, lotrež pónđelu 22. julijsa po počnju psichicje, su krupj na volach w Berzdorfje Niederkiesdorfsje, Schönawje a Niederleubje (sady Libija) jara žuronje slike a tamniškim ratarjam, lotrž swoje pólne plody s vetscha sawjeſcili nevječnu, jara wulku schoda načinike.

* W Seifhennersdorfe je šo 19. julijsa 15ljetnij schewski wuczomnik E. F. W. Verndt ham wobwiznył. Won bje hijom wot swojego džieczinstwa czichi, hamotny čłowek, kotryž šo na hrajkaniu swojich towarzchow newobddziesche, ale radšco ham ſedziesche a cęzjele myſtie žiweſche. Won je ſebi teho dla najskere cęzjele myſtlow dla živjenje wſak.

* W Nürnbergu je ho w saādzenym mjeſzazu jara rjany a pyſhny njemſki ſpiewański ſwedzeń wot- dizerzał, kotryž bje se wſchjeh stronow hylne wopytany. S Budynščina zu tam tež njekoliki ſpiewarjo pobylí.

* Niekotsi pruszy wychy, kotsiz sa woprawdziej wojnu jedzachu, zu s dowolnoscu krala s pruskeho woskla wustupili a zo do Ameriki na pucz podali, so bychu tam do woskla unije fastupili. Wiesth Radowicz je hizom do Washingtona pschijiel a zu jeho tam lubjerad jako woschego offiziera do woskla wsali.

* Ma lip skodraždžanskiej želeśnicy padże wóndanjo schafnař Eichenberger tak nesbożomnie s wosa, so bu jemu prawa noha wot kolezow pscherjesnenia. A dokołz bje wón hewał tež straschnje wobščodżenij, dha e na drugi dzień wumreć dyrbiat.

* В Холмje полa Wermisdorfa hrajcasche poltsecjalistnej hólczej tamniſtcheho wjetrnikarja Naumanna n jekotrymi druhimi džeczimi bliſko wjetrnika a bu pschi thym wot jeneho wólkchidka tak nesbozomnije do hólowh trecheny, so huydom morwych lezo wosta.

Hudančka.

32. Wysoko sejchnena,
Kschinje sám shibnena,
Spodzivne pojhnena,
Kraſnje pak barbena.
Pray mi, skto ja sám?
33. Do wodh me cziſnu czerwene,
S wodh pak me woſmu czornoſte.
34. Sa brožniu ja ſteju žahata,
Tola sám ja ſtajnie bes wóhnja.
(Wuhudanje přichodnje.)
Wuhudanje s č. 29.
30. Mlynč. 31. Snejeh.

Cyrkwiſke powjeſće.

Werowanaj:

Michałska cyrkej: Jan August Mič, kneži powoſcier w Nechronju, s Khrystianu Karolim Rydtarz se Židowa.

Křečni:

Michałska cyrkej: Ernst August, Jana Handrija Ernsta Pjeticha, khejerja a polerja na Židowje, s. — Jan August, Jana Iurena, fahrodnika w Matzezach, s.

Podjanska cyrkej: Maria Madlena, Tatuba Petascha, Khejznika a krawza w Rzewfzechach, dž. — Jan, Handrija Rydtarja, wobydlerja w Hrubelczechach, s.

Zemrjeći:

Djen 16. julija: Handrij Pawoł, Mikkawicha Schjerača, wobydlerja w Budyschinje, s., 1 l. 6 m. — 19., Herman Julius, nebo Jana Wiejsa, bjergerja a kublerja w Budyschinje, ſawoſtajenj s., 6 l. 6 m. 2 d. — 22., Herman Richard, Jana Šektor, bjergerja a koſzmarja w Budyschinje, s., 3 m. — 23., Jan, Madleny Šwartz w Hruboczechach nem. s., 8 l. — 24., Jan Korla Jurij, Hanh Heyniz we Wulkim Welfowje nem. s., 6 m.

Nawěſtnik.

Wolene pſchiwolanie

ſa

Ernestinu Kloſez ſ Kubſchiz
wot blyſta 22. julija t. l. morenu.

1. Dha ſpi njetk derje w khlodnym rowje,
Hdzež nam wſejem hſchče droha ſh;
Tam Jeſuſ ruzh djerž czi i klowje,
Kliz tež hje junu khowan.
Bon twoju winu neſeſche
A wukupi ſej droho cze.
2. Wſchak jemu hjeſche ſapiſana
Th hizom w ſwiateli kſcheczeniž,
Do jeho rukow ſakhowaná
Njetk pſchi nim wjecznje ſbóžna ſh;
Tam ſredža jeho fahrodý
Kcjeſch jako kwejka newinh.

Čabi sakſkoſlezynskeje železnicy z budyskeho dwórniſća.

Do Šorelcza: rano 7 h. 51 m.; dopołnia 11 h. 40 m.; po połnju 3 h. 12 m.; wieżor 6 h. 23 m.; wieżor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 35 m.; dopołnia 9 h. 11 m.; po połnju 12 h. 50 m.; po połnju 3 h. 55 m.; wieżor 7 h. 38 m.; w nozy 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 25. julija. 1 Louisd'or 5 tolér 14 nbl.
4½ np.; 1 połnowažazh czerwenn ſloty abo dułat 3 tol.
4 nbl. 9¾ np.; wińſke bankowi 73½.

Płaćizna źitow a produktow w Budyšinje

27. julija 1861.

D owoz: 4681 kórcow.	Płaćizna w p'rezku					
	na wikaſ,			na bursy,		
wysša.	nižša.	ſrzedna	najwyšsa	najnižša		
Biſchenza	6	7	5	10	6	10
Rozja	325	—	310	—	320	320
Ječmen	3	—	220	—	225	215
Wosz	2	—	115	—	122	125
Gróč	5	—	—	415	425	415
Woka	4	—	—	325	325	—
Rjepik	7	—	—	615	7	615
Zaſty	625	—	—	620	—	—
Hejduscha	5	—	—	420	—	—
Bjerny now	110	—	—	—	—	—
Bjerny stat.	1	—	—	25	—	—
Kana butry	17	—	15	416	—	—
Kopa ſłomy	420	—	—	15	—	—
Zent. ſyna	22	5	—	20	—	—

3. Mh tebe ſabyc̄ nemóžemh

A twoju ſmierz nenadžitu,

A husto na to ſpominęc̄ džemh

A cžinic̄ wjernu pokutu;

Kak nable ſ teho žiwenja

Boh wotwoka wſchaf cžloweka.

4. Spi, ſube džecžo, ſpi we mjerje

Tu njetko hacž ſ dnu ſudnemu,

Bo kſcheszianskej ſwiatej wjerje

Th tehdž ſtanecž ſ žiwenju;

Spi kſkodke ſpanje miera tu,

Glaj, ſa tobū ždžn wſchitzu du.

5. A junu budžesč wobſbožena

Thm twojim napſchecžiwo hicž,

Kaž jandžel ſ nimi pſchekraſnena

Sso pſched thrónom tam wojſiemic̄,

Tam roſeje drewo žiwenja,

Tam płodh wjecznje wolschewja.

h. B.

Barlinske wohensawjesczaze towarzstwo.

Saložene 1812.

Sakladny kapital 2 milliona j. tolar.
Tuto hizom 49 ljet wobstejaze towarzstwo bere sawjesczenja psche wohnjowu schkodu horje po niskich, ale twerdyh prämiach, hdzež sawjesczenju ženje nicžo dopłaczowacž netreba.

Sawjesczenja wobstara a wscie vułożowanja dawa

Wot 100 tl. sawjesczenja pod szlo m j a n e j třechu placzi ſo ljetnje 18 nžl. abo tež mene, jeli twarenja ſamotnje leža; wot 100 tl. sawjesczenja pod zyhlowanej třechu dawa ſo ljetnje $4\frac{1}{2}$ nžl. abo wjazy, ſa tym hacž ſu ſtomjane třechi bliſke abo daleke. — Sawjesczenja moža ſo njetko na 10 ljet abo na krötschi časť stacj; ſtotož pak borsy na wjaz ljet sawjesczji, tón ſalutuje ſebi ſ tym wele penes, dokelž khost ſa pschiswolenje ſudniſtwa, ſa ſchtempel a t. d. pschi weleſjetnym sawjesczenju weſche nejſhu, hacž pschi jenoljetnym. W lječe 1860 bje pschi horka ſpomnenym towarzſtwje ſa 95 millionow toler ſawjesczenjow. — Kóžda, ſawjesczenemu psches wohens ſezinena, ſchkoda ſo hnydom ſaplačzi, tak borsy hacž je po wohnju twerđe poſtajena. — Agent ſebi pschi horjebranju ſawjesczenja ſa ſwoju prózu nicžo nežada, a ſawjesczenje hizom placzi: tak borsy hacž je ſo pola agenta ſapišalo, ſo ſo teho dla netreba na poliſu čzakacž.

W Budyschinje.

J. C. Smoler, wudawac Serb. Now.,
agent barlinskeho wohensawjesczaze towarzſtwia.

Powschitkowna aſfekuranza w Trieſcze (Assicurazioni Generali)

Bo ſlicžbowanju na ljetu 1860, runje wudathym, pschispori ſo ſaruczeński kapital towarzſtwa na ſummu wot

19½ milliona ſchjeſnakow jako:

Sakladny kapital: ſchjeſnakow 4,200,000 —

Kapitaliſtrowane reſervy: = 1,700,000 —

Mobilne reſervy: = 7,400,000 —

Ljetna prämiow kapitaliſta dan: = 6,200,000.

W lječe 1860 je ſo wſho do hromadž 16,177 ſchkodowanjow ſaplačzilo a na to tale wulka ſumma wot

3 millionow 805,187 ſchjeſnakow 35 kr.

naložila, kaž to runje wudate ſapišy ſchkodowanjow ſa 1860 na drobne dopokaſuju.

Aſfekuranza ſawjesczije pschi ſaruczeńskim fondsu wot $18\frac{1}{3}$ millionow ſchjeſnakow:

a) Twory, mobilije, žneſke plody a t. d. psche wohnjowu ſchkodu;

b) Kubla a twory na puczach psche ſchkodu pschi transportu a

c) poſicja ſawjesczenja na živjenje člowetow na wſchelake waſčiſe ſa najtunishe twerde prämiye a napische policy w pruſkim kourantu.

J. G. Richter, na mjaſowym torhochęſzu,
wokresny agent ſa Budyschin a wokolnoſcž.

Wſchu roſprawu dawa

Pilni murerſzy a ſkalario moža
poli podpiſaneho hnydom do djeļa ſtipicj.

W Budyschinje, 3. augusta 1861.

P. Wendler, murerſki mischt.

Dwie ſylnnej, zyle nowej broniſte ſtej
na ſchuli w Barze na pschedan.

!! Šedžbu!!

Bližſhu poniželu jako 5. augusta t. l. ſmjeje ſo czech-
nenje 3. klasy kral. ſakſk. krajneje lotterije.

W Budyschinje, 3. augusta 1861.

C. F. Jäger, sen.

Na knežim dworje w Porschizač ſu pro-
šata na pschedan.

= Dr. Beringuera aromatiski krónski duš (Kronengeist) (Quintessenz d'Eau de Cologne) =
wuberneje dobroſcie — niz jeno jako krafna wonjaza a myjenka woda, ale tež jako witany podperanski ſrijedl, kotryž
možy živenja wubudža a požhlňia; a originalna blesčka po $12\frac{1}{2}$ nřl.

Dr. Beringuera selokorenjowy wolij
kromadu ſestajanh ſ najmanjih roſlinowych a wolijowych wutkow, ſ ſdžerzenju a poreiſchenju hłownych a brodo-
wych wloſow; a originalna blesčka po $7\frac{1}{2}$ nřl.

Tuteju, wſchudžom wulke napraſhowanje wubudžazeju nowoſciov je w ſtždym mjeſcje jenož jedyn ſkład,
hdež ſo tež wobſcherne roſpolaſanja darmo dadža:
sa Budyschin ma pſchedawanie jenož

C. Pescheck, coiffeur na bohatej haſh.

Dokelž je naž Boh luby knes ſjetſa po wetschej džielhje ſ bohatymi žnemi žohnował, dha budža najſkere
tež w lubnych ſſerbach bohate domkhowanki ſwieczene. Duž porucžam ja ſa to čeſczenym hōpoſam moje dawno
ſnate a woſebje dobre

Š u c h e d r o ž d ĥ e

ſ dobročiwiemu ſupowanju. Bes tým, ſo nietkoſi druhý droždze pſchedawarjo druhy lohleho ſkaženja a porjed-
keho woteberanja dla žane droždze nimaja, pſchedawam je ja ſtajnje a poſlužuju tak tež ſyłe ſjetſo ſwojim ſerb-
ſkim pſcheczelniſam ſ najčerſtviſchimi a najlepſchimi droždžemi ſ thkanam a druhiem peczvam. Tež wſchitke druhe
tworh ſ peczenju budu ja jím dobre a tunjo pſchedawacž. To wſcho ſ pſcheczelnemu wobledžbowanju porucžeo proſchu wo
bohate woſhtanje.

J. G. F. Niecksch.

W ſſmolerowej knihařni je na pſchedan:

Człowieča wutroba

tempel Boži.

ſ 10 wobraſami. 5 nřl. 5 np.

Dale: Krótkie ſtaſiwny na bđniſtwu. 3 katechiſma
wot J. Deharbea pſcheloži M. H. — 15 np.

Borežate c̄imely, wožh a ſcherſchene. 1 nřl.

Czorný ſkó a dróſna I. II. po 1 nřl.

Sahrodka kwietkoſta I. II. po 1 nřl.

Wſchitkim ſwojim lubnym pſcheczelam a ſnatym bes
ſtaroſwierhym ſſerbami dawam ſ tutym najpodwol-
niſchi ſ nawedzenju, ſo je pola me wulki wuberl kožaných
tholowow, tak derje ſ jelenjazeje kaž ſ cželažeje kože, dale
wſchelake bandaže ſa pſcheklužnenje, kaž tež rukajzy a
hewak wſchje druhe do mojeho remeſka ſkluſhaze wjezjy
ſtajnje na pſchedan. Ja proſchu teho dla čeſczenych
ſſerbów, ſo byhu pola me ſupowacž chžli, a klubju,
ſo budu jím koždž cžaſ ſprawne a najtunischo poſlužecž.

Moje wobhdlenje je hiſčče pſchi ſtrononimykh la-
ſkikh wratach nedaloko piwiarne. ſſobotu a hermanske
dnj pſchedawa moja žona tež na torhochču w budže.

Ferdinand Pietsch,
moſchnerſki a rukajzarſki miſchtir.

Moje materialne a palenzoſe, kaž tež ziga-
rowe a tobakowe thlamy poſliczuj ſtajnje najlepſhe
a najtunishe tworh. ſažopſchedawarjo doſtanu rabat.

Ludwig Eccius na ſſerbſkih hrebjach.

Jutſje nedželu

r e j e

w hoſczenzu w Delnej ſſoržy, na kotrež najpodwol-
niſchi pſcheproſchuje

Lehmann.

Dživocžanske ſſerbſke ev. luth. miſionske towarſtvo
ſmjeje jutſje — 4. augusta — popołdnju po myſhporyach
miſionſku hodžinu.

Pjetr Mlonek.

Čiſe Bjeđricha Hiki w Budyšinje.

Nedželu 11. augusta 1861

ſmjeje ſo pola podpižaneho

tſjelenje wo ſaložki (Lagen) a huſh

ſ čeſczenych tſjelbow, kaž tež tſjelenje do ptaka ſ
prokami, ſ čemuž ſo lubowarjo tajkeho weſela najpod-
wolniſchi pſcheproſchuja.

W Delnym Wujesdze, 3. augusta. 1861.

Gutta, hoſczenzár.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tutón, ſe starodawnych čaſow dopofaſan, ſ naj-
lepſchich ſelow a korenjow pſchijotowanym pólver, po jenej
abo po dwiemaj kžiomaj wſchidne kruwom abo wozam
na prjenju pizu nažpan, pſchijperja wobžernoscž, pložgi
wele mloka a ſadžewa jeho woſhnenje. Pakcik pložji
4 nřl. a je ſ doſtačju w

hrodowskej haptnej w Budyschinje.

Groſzowe broſtkaramellje

dajſlepſchi ſrijedl ſ wotſtronenu kachela a ſ polóženju
myčanja, kaž tež ſ swornowaniu pſche dybawoſcž pſchi
ſaſhmenju w ſyminym čaſu.

Sa Budyschin a woſknoſcž w hrodowskej hap-
tnej knesa M. ſažinga koždy čaſ na pſchedan.

Eduard Groſz w Wróthawiu.

Hoſdž je wſchitkikh družinow ſa čjeſlow, woſnarjow,
tyscherjow, ſedlarjow a t. d. jara tunjo pſchedawam, ſo
bých je wurumował.

J. G. F. Niecksch.

Marja Förstarjec,
Handrij Jurk,
ſlubjenaj.

Worcyń.

Klētno.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedač,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štowtłetna předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl

Číslo 32.

10. augusta.

Lěto 1861.

Wopříječe: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Minačka. S Wulfovážina. S Mjerkowa. S Budyschina. S Wul-
keho Žičenja. S Komorowa. S Wulsteje Nýdeje. S Weleczina. S Kettliz. S Besančez. S Nechornja. — Přílopok.
— Hans Depla a Mots Tunka. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesče. — Čahi sakskošlezyn-
skeje železnicy a t. d. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakſia. Sakſti krajny ſejm bu ſredy 7. aug.
po poručnoſci Jeho majestacie krala Jana, kotryž je,
taž je ſnate, do Schwaizarskeje ſapucjoval, wot Jeho
kralowskeje wyżoſkoſcie krónprynza Alberta ſwedzeńſhy
wobſankneny. Tažo bje ſo predy Boža ſlužba wot-
džeržala, ſhromadžihu ſo ſejmých ſapoſlanzy, zuſy poſ-
lanzy a wſchelazy kneža kralowskeho dworu w kralowskim
hrodze a podachu ſo tam $\frac{3}{4}12$ hodžinow pſchipoſknu
do ſale, k temu poſtajeneje, W ſamých 12 hodžinach
pſchipibiliž ſo krónprynz Albert w pſchewodje prynza Turja,
ll. miniftrow a wſchelatich wyžoſkich ſaſtojnkorow a poda-
ſo, jako bje ſo pſchi jeho ſaſtupenju wot pſchedžydy
prjeneje komory krále Janey tſikrōzna ſlawu wunefka,
na prawu ſtronu kralowskeho throna, ſ wotkaſ k ſhro-
madženym dljeſchu ryc̄ džeržeſche, w kotrej wón po-
wſchitomnje wopomni, ſchtó je ſo na dotalnym ſejmje
wuklukowalo, a ſlōnci ſ tými ſlowami, ſo by to Boh
wſchitko k ljeſchemu droheho ſakſkeho kraja žohnowacj
chýk. Potom bu wot radžicela Roſbergra drobna roſ-
prawa wo ſejmowym ſtukowanju čítana, na to wot
ministra ſ Beuſt krónprynzej a wot teho pſchedžydy
1. komory pſhepodata. Spomneny minister wupraji potom
ſejm w kralowym menje ſa ſlōncený a Jeho kralowska
wyžoſkoſci wopuschezi ſalu pod ſlawu, kotraž bu králej
Janey wot pſchedžydy druheje komory wunefena. Po-
ſožiſho podachu ſo ſapoſlanzy do Strehlena, hdyž bje
iſiž krónprynz Albert na ſwoju viſlu k wobedej pſche-
proſhýk. — Krále Jan je ſo 2. augusta wečor na puež
podak a 5. augusta do Baden-Badena pſchijjet, hdyž
je pruskeho krála wophtaſ. Wón chze na ſwojim puežu
tež württembergſkeho krála w jeho hlownym mjeſeče Stutt-
gartze ſ wopjtom počzesciž a potom w schwajzarſkim
mjeſeče Lužernu ſe ſwojej wyžoſkej ſwóſbu w hromadu
trechicj a njeſotry čiž pſchebyč. Jeho džomka, genu-
ſka wójvodka, tam tež pſchijidze. — Tu naſymu budze
ſakſke wójsko w Horných Lužicach a to w drugim ham-

ſlum hetmanſtwje hromadu ſczechnene, menujž ijeſni
wokoło Žitavy, pſjenja infanteriebrigada
wokoło Herrnhuta a brigada tſjelzow (Fäger-Bri-
gade) wokoło Lubija. Tuta poſteřiſcha brigada budze
tam wot 5. hacž do 25. septembra ležecj a to bri-
gadestab w Kettlizach a Wujeri. 1. bataillon w
Krapowje, Euwočižach, Kunwizy, Koſaczižach, Muczižach,
Tružezach, Samje, Hlóſchinje, Małyj Nadmerizach,
Wujeri, Wopalni (bataillonowý ſtab), Walowach, Gož-
wižu, Karlsbrunnje, Oehliſchku, Ssobolſku, Róžanach,
Weſwitu, Kořežach a Luhowje. 2. bataillon we Lufku,
Wajzach, Droždžiju, Pomorezach, Koprzach (bataillonowý
ſtab), Kořežach, Rjeczinje, Čzornowje, Žarkach, Buke-
zach, Koſwach, Schipławach, Wujesdze, Blóžanach, Žorno-
ſtykach, Lejne a Jaworniku. 3. bataillon w Katoj-
dach, Brjeſezach, Kortnizy, Wuježku pola Wóſpórka,
Hrodiſhčju (bataillonowý ſtab), Wóſpórku, Wichowach,
Vjelej Horje, Woržnje, Nechornje, Kořežach a Małečižach.
4. bataillon w Dolhaczižach a tamniſtich njemſkih
wžach. Artilleria budze w Ebersdorſje a Ottenhainje.
(Kak a hdy ſo wetsche monövry ſmjeja, to poſdžiſho k
nawedzenju damy.)

Pruſh. Krále hakle poſdžiſho na wopytanje k
franzowſkemu khjezorej poſjedze, dokelž ſu ljekarjo kruče
na tym wobſtali, ſo dybli wón ſwojeſe ſtrouſce dla
predy oſtendiske mórske kupele wujicj. — Pečđežatſljeny
juheſki ſwedzeni universith we Wrótsławju je ſo w prie-
ních dnjach tuteho mjeſaza jara pſchijnje a pjeknje wot-
džeržak. — W Barlinje ſo pſchichodny tyžděnii wulki
njemſki turniſti ſwedzeni wotdžerži, czehož dlu ſo tam
weke tyžaz turnarjow ſe wſchich Njemzow ſhromadži.

Rakuſh. Khrowatſti ſejm je po dohlim mu-
radžowanju wobſankný, ſo ſapoſlanzy do wiſteſe
krajneje rady nepoſčeze a ſo predy ſaſo wo tutej na-
ležnoſci ryc̄ byc̄ uemožje, hacž je khjezor Khrowatſkej,
Ssawonſkej a Dalmatſkej wſchitke predawſche prawiſných
wročiſk.

Amerika. Unionistam je ho wóndanjo hubenje radžito. Menujzy jich general Dowell bje s khjetro wulkim wójskom, kotrež bje njehdže 50,000 muži sylnie, s Washingtona na tu stronu k Richmondej wuczahnýk. Prjeni džen pschiezeje wón hacž do wóz Fairfax-Court-House'a a wobžadži ju. Sady wóz bjechu dróhi pscheryte, ale žadny nepscheczel ho nepokasa, dokelž bje do Centreville zosak. Hnydom sa nimi czahnýc, bje nemôžno, dokelž bjesche psche wózmu mjeru horzo. Duž ho Dowell nasajtra 18. juliya na pucž poda a pschiude je swojimi ludzimi psched Centreville, s wótkal bjechu nepscheczeljo runje wuczahnýli a ho do Manassas-Junction podali, kotrež mjesto bje wot nich derje wobtwerdzene a s wjazormi batterijami wuhotowane. Iako bje tam Dowell njehdže s 25,000 mužemi pschicahnýk, sežini wón hnydom na nepscheczela, tež 25,000 muži sylnego, wutrobith uadpad a wotdoby jemu tež bórsy tsi batterike. Ale bes tym pschiezeje tam težko nepscheczelskeho wójska, so bjesche to bórsy psches 80,000 muži sylnie a dolho netrajesche, dha sežiniku separatistojo na unionistow tak sylny nadpad, so požlenšchi ežiekacž poczachu a ho na dompuč do Washingtona podachu. Dowell hebi wózmu prózu dawasche, swojich ludzi pola Fairfaza stajicž, ale podarmo, hakle sadu tuteje wóz woni sažo stejo wostachu. Hacž do Fairfaza nepscheczeljo sa nimi ežierachu a su jim wele kanonow, brónje a wóznelakich wójnickich wjezow wotdobyli. Ludzi je s wobeju stronow wele paniko, tola neje licžba thich žamých snata; tež je pecža wele wýszych wo živjenje pschischté a bes nimi tež general Johnston. Separatistow kommandirowasche general Beauregard a wón njetko najskere na Washington poczehne, so by spytal, hacž tuto mjesto neby dobycz móhl. Unionistovo mjenja, so ho jemu to neporadji, wózbeje dokelž je ho na prjenju powesčz wo sbiczu generała Dowella hnydom na 80,000 unionistow wokoło Washingtona hromadu sežahnýlo; haj unionistovo čzedža na Beauregarda skere ljepe nowy nadpad sežinicž.

Franzowska. Franzowske nowinh ryeza w nowischim času pschezo bôle a bôle nepscheczelszny pschecziwo žamzej a wukladuja na wózne móžne wózchnje, so by žamž žaneho swjetnega kralstwa mjež netrebał. A Napoleon, hacž runje wón stajnje wudawa, jako by žamža kóždy časž swjeru faktowacž chýl, so tajke ryeze najskere derje spodobaja; pschetož hdj by wón nočzyl, dha nešmjež w nowinach wýseče nichtón pschecziwo žamžowemu swjetnemu kralstwu pišacž. — So to žamž wje, je snate, dokelž je hizom wele króč žadał, so by franzowske wójsko Rom wopuschcziko, a žamžovi fastožnižy, tež netaja, što hebi wo Napoleonu myžla. Tak mjeješčtał kommandant franzowskeho wójska w Romje, general Gohon, a žamžow minister wójny, k. Merode, tamny thđen nješčku naležnosć hromadze wujednacž.

Psihi tym pschindže k tajkim wózeym ſłowam, so bu Napoleon wot Merody ſchelma a paduch menowany. Na to ho Gohon tak roshnijewa, so rekny, so by wón Merodu wuplisował, hdj by wón mjeschnik nebył, a pschistaji, so dyrbi wón po tym horje wſacž, kaž by wot neho (Gohona)pliszu doſtał. — So je Merodewo ſkolo bes Franzowſami ropota doſcž nacžniko, to móže hebi kóždy myſliz a Napoleon je pecža hizom žadał, so by bamž Merodu se ſkuzbý puſtaczil. Bamžej pak ho to najskere nochze a wón je pecža wotmolwík, so smjeje Merode swoje ſkolo Gohonej wotproſycz a so budže drje to doſzahacž. Hacž pak budże Napoleon s tym s pokojom, to je newjeſte, a njeſotre nowinh mjeñija, so wón najskere pohorski, kotrež je žamžow ſaſtožnik jemu a ežezlubowazym Franzowſam dał, pschecziwo žamžej ſhamemu ſje wužije a ſažo bórsy nowu krocžel pschecziwo dotalnej formje žamžitwa ſežinti. — Schwedſki kral je k Napoleonu na wophtanje pschijek a bu jara pschijne wot neho powitanu. Khježor bje ho predy do Pariza podak a schwedſki kral pecža thđen pøla neho wostane. — Khježorka a mloby prynz staj ho do kúpel Eaux-Bonnes podakoj. — W Chalonsu ſu pecža wózitte pschijoth ſa woppt pruskeho krala hacž na dalsche ſastajene a franzowske nowinh „Patrie“ powedaja, so tam wón najskere hakle w septembru pschijedže.

Italia. W nowinach ho poweda, so je žamž pecža na wobžadženje jeneho džiela mjeſta Roma wot italskeho wójska hizom dawno pschihotowanu a so ho wón, hdjž ſo to stane, hnydom do Venediga pôda. Menujzy Napoleonowu plan je pecža tón, so chze Rom s přjódka w ſjenocženſtwie s Viktorom Emanuelom wobžadženž džeržecž, poſdžiſho pak franzowske wójsko zyle s Roma wotwoſacž. — W Neapli je general Cialdini tójskto wózbenych kněžich jako ſbježkarjow ſatſjelicž dał a wýsche teho ſbježkarſti wuberk, jako tón runje radu ſkladowasche, ſajak a do jaſtwa wotwesčz dał. Psihi tutej ſkladnoſeži buchu tež wózneke papery namakane, hdjž bje zyle ſrjadowanje neapelſkich ſbježkarjow ſapižane, tak so Cialdini njetko wje, kaf je ta zyla wje ſaložena a ſapležena. — Hollandſki kral je Viktora Emanuela jako italskeho krala pschipóſnał.

Endželska. Králowa je ſejm hacž do noweho lieta wotdzenika (vertagt). — Predawſki minister wójny, lord Herbert, je wumreł. — Ministerſtwo je ho w jenym poſedzenju ſejma wuprajilo, so nepschida, so by Napoleon ſa pschepodacze Roma a romskeho kraja na Viktora Emanuela tutemu kúpu Sardinii wsaž ſmjet.

Ružowſka. Markhrabja Wjelopolski chze pecža ſe ſkuzbý ſtipicž, dokelž je khježor generała Lamberta ſa zivilneho a wojskowego gubernatora w Poſlkiej pomenowaw. Wjelopolski hebi menujzy ſastojnſtwo zivilneho gubernatora ſa ſebe ſameho žadasche. Wón je tuteje

należnosće dla swojego syna i kieżorej poślął. — Dokąd je zebi wójsko w Mławie wschelake nespodobnosće a pchęstupenja w tamniach zytki dowoliko a s kamscheremi hrubje sakhadzako, je zo nepokoju po zytkim kraju s nowa wubudzik a we Warszawie zo swedzeniem kieżorzych meninow (Namenstag) mako zwieczęcie a mjejczeczenie mało illuminirowach, hacz runje bje kózdemu poświeczenie domu pschi 4toleńska schrafie pschi-kosane. — Ruskie wójsko w Kawkaśu je tam w nowiskim czasu sażo kruch kraja podcziznisko.

Ze Serbow.

S Minakala. Każ je husto s nesbożom hiszczęce wele wetsche swozo sjenocjene, tak sjeni zo to wośebje tež pola naš pschi tym wulkim newedrje, kotreż bje zo sandżenym tydżeniem fredu nad naszej wsi a wokłoszę wot tjszych stronow w hromadu szczańko: tu stypi Boże hnadne swarnowanje pschi dopuszczenym nesbożu tak prawje sjanje na kwytko. Se żałoznymi wresztem a a praskom dyri błyssk do Jana Nowaka s zyplemi krytego doma, tak so wokna na farze, hdyż runje tehdem pschebymach, synnie farzach a wschitz zo fastrózach. Minakalska wóhnjowa synkawa bje hnydom i pomozy pschijela, nebe pał treba, dokąd zo nieżo wjazh nespaleśche. Dwójny błyssk bje na jene dobo do wóhnja dyrik a s boka dwuje wobzmudżenj dzierzy sawostajik. Jedyn tuteju straschnemu dwójnikom bje potom s wóhnja psches sczemu do dżeciązeho wośezka, wysche skhoda stejazeho, sleszik a jón sapaliwski po skhodze dele sajsek a na swojim spieschnym puczu wot njełotrych skhodżenikow kruchi drewa wołraszyk, a skóńczne psches sczemu won prażnyk. Druhi błyssk pał bje delka do jstwy sajsek a tam wschelke wobszkodzik a rosbik, tež wot wudwernow jenu desku wołraszyk, a do jstwy cziznyk. Na to swozo nebe nichton wo jstwje, ale jeniečka, doma wostajena, holečka bje do druheje stroy s napścęza i schwalci doschla a potom połna fastrózenja i huzdonemu cziesli Ta fli wo pomoż wołajo pschibje-aka. Tuton bje tež hnydom na straschnym mjeczę a ciężny tamny, w plomeniach stejazh, wośezek po skhodze de'e, kij zo tam saprie, tak so wón plomenja a kura dla dele nemózescze, ale horka wokno wutorhnyż a wo pomoż wołacż dyrbescze, doniż jedyn druhi huzod nepścindże a wóheni s wodu wusa. Njetko bje drje hiszczęce wschitko połne kura, ale nihdże zo wjazh nespaleśche, jenoż njełotre smaci, s wysoka dele cziznene, zo hiszczęce żehlachu, buchu pał tež bórsh haschine. Skhód wot błysska wobzmudżenj nebe. So pał to nebe tak menowanym synnym ras, to bje s teho widżecz, so bje błyssk wośezek sapaliś, a je to nowe wopokaśmo, so ma kózdy błyssk sapalazu móz we zebi a so po prawym żenje żadny tak menowanym

synny ras neje, ale so błyssk psches swoju nałosęż husto sażo wóhen, runje sapalem, wuhafne abo wjazy, mene lohko zo sapalaze, nesapali, pschi tym pał tež runje psches swoju nepschemjernu khwatniwoścę swoju móz sjeni. Schto khwatniwoścę samóże, to je nam wuczeń Zindżelżan Bruce najpredy i naviedzenju dał, pschetoż wón pokasa nam přjeni, so móže jedyn s kojowej swjoezu psches zoltołstu desku tſjelicz, so po tajkim už w twerdości a krutosci, ale wośebje w khwatniwoścji synna pschelamańska móz leži.

Ds.

S Wulkodajina, 1. augusta. Wczera psched weczorom w 7 hodzinach padże jeniečka połtsecjalistna dzownka bura Mośka we Wołeschnizh do kuže bliisko bróznie a bu morwa won wuczeńnena.

Tón żamny dżen we 8. hodzinje pschiczeje s krótko weczora psches horz newedro i nam, kotreż bje s wulkim wjetrom a se straschnymi krupami sjenocjene a wele skhody, każ pola naš, tak tež w Kumwałdze, Halbje, w Makym a Wulkim Dažinje, Jaworniku, Stwośchinje, Nesnarowach, Wołeschnizh, Lichowje a t. d. načzini a rožki, pscheinż, jecźmenje, wówoły, bjerhy, kał, runklizu a t. d. jara wobszkodzi. Sylny wjetr je wele hacz 2 kózcej tolstych sktomow a to wośebje na schufaju wot Nesnarowow do Nechanja roskamak a krupi su wele wołnow rossasyk.

Na polu wulkodajinskeho bura Duba dyri błyssk do jeneje rżaneje pupy a spali ju tež. — — —

S Mierkowa. Sandżeniu żobotu sta zo śrudny podawik w naszej bliskości. Sako menujż wele ludzi s Budyschiną domoj dżiesče a biehu hacz psches naszmu weż po dróshy bliżo i Kamenej doschli, pschijedże jedyn po honcz skok sa nimi, so mjejachu ludzo lheldy khwilje dōscz, do hrebje pola dróhi seftakacz. Tena żona pał, kotreż je pecza s Kherosta była a karu weścze a teho dla khietſje czeńczyz nemózescze, pschindże pod wós, tak zo jej koko psches nohu dżiesče a ju jara wobszkodzi. Tu żonu dōwese potom żiwosćer Hajeř s Haja na jeje karje domoj, hdyż bu hnydom ljeckańska pomoż sa nju pytana. To nesboże je sa tu wobohu żonu czim śrudniſče, dokąd je khuda a ma czjodou dżecji sejwič a njetko trasch dolho nieżo sałkujec nemóże. Tón pohoneż pał je pecza s Komška a khietro pjanu był. *†*

S Budyschina. W tuthych dnjach je zo wot ministerstwa postajenie w wjesnych konfirmandskich należnosćach tudomneje michalskeje a pjetrowskie wośadły stało. Wone je menujż postajene, so maja zo tež tajke dżecji s michałkeje wośadły, kotreż budysku njełotre skhulu wopytuja, jeli bes tym pola swojich starskich bydla, tež wot duchownych michalskeje wośadły konfirmowacż a so żmje zo jimi konfirmazia w pjetrowskiej wośadze jenoż tehdы wudżelicz, hdyż je michałske duchominstwo i temu swoju domosć dało. Sserbskij

starschi pał, kotsiż w pjetrowskiej wośadze byla, kuijedźa swoje dżeczi, nich su te same do michałskie abo do jeneje njemiskeje mjeschczanskieje šhule khodzile, bewscheho dalscheho praschenja pał wot michałskiego pał wot pjetrowskiego duchownstwa konfirmowacj dacz. Woni maja teho dla projecj, hdze ma so jich dżeczjom konfirmazja wubdzicj a k lajkemu duchownemu chedza je predy na pacjerje skacz.

S Wulkeho Žicjenja. Ssredu 7. augusta bu tudomny žitwoscjet August Kjelgor w swojej swi wobwišneny namakanu a je ſebi najſlere czejkli myſlow dla živenja wſak.

S Komorowa pola Rakez. Sañdženu ſredu su neženenu Hainja Schudakez s nasheje wſy do budyskeho jaſtwa wotwedli, dokelž je pecza swoje nowonarodzene džerzo ſkoncowala.

S Wulkeje Nydeje. Póndželu 29. julijsa wečor ½10 hodzinow počzachu tudy woheń wołacz a my wuhladačmy, so ho bróžen mlynka Tittmann a pał. Wschitka pomož bje podarmo, dokelž bjechu plomenja jara khetsje wołolo so hrabale, tak so ho ta bróžen se wſhitimi, do neje domkhowanymi, žitami spali a so tež wele gratoweho drewa, w nej ležazeho, do popeka pschewobroczi. Rak je tam woheń wunč móhl, nemóža wopſchijec, woſebje dokelž bjechu w tej bróžni hacj do wečzora džekali.

S Welečina. Ssredu 31. julijsa psched wečzoram pschiczeje ſurowe newedro k nam, kotrež je woſebje na tak menowanej motlanſtej stronje s krupami wele ſchody načziniło, žita, kotrež hſchicje wonka ſteja, khjetro wuklepalo a kopenate płody, jako rak a runklizu, jara pschedzjerkowalo, haj tam a ſam na khoschicjicza podobne pschihotowale. Wot naš czechesche newedro dale na Kumwald.

S Ketliz. Wečor 31. julijsa mjeſachmy tudy strashne newedro, kotrež bje s krupami, kaž ljeſhne worechi wulkimi, ſem pschiczaňko. Krupu su wele wołnow roſbile, tak pola jencho jeniczeho wobſedžerja 23 ſchlenzow, a pschenzu, wows a jeczmien na polach tójskto wołebcizile. Tež je so psches tón ſatraſhny wjetr, kiz bje s newedrom ſienoczeny, wele ſchody na ſadowych a druhich ſchtomach ſtało, dokelž bu wele tych ſamych podkamanych a s druhich ſad wotbiti. Newedro czechesche wot naš psches Korez dale de Pruskeje.

S Woſankez. Šchtwórk 8. augusta pschipoldnju njehdze ¼1 hodzinu dyri tudy blyſk do domskich kublerja Kaplerja a to do ſwiblow, hdzež ſo potom na dwie pruſy roſdželi, tak so buchu njekotre hrjadu wobſchłodzene a na kubji len ſapalem. Dokelž pał bje pomož hnydom tudy, dha bu woheń ſalath a tak wetscha ſchoda wotwobroczena. Tola su kathy pod zyhleni nimale poſoju pschepalene a trajesche njehdze

hodžinu, predy hacj bje wſchón strach nimo. — Žena džowka bje njekotre minuty predy dyrenja na kubji wołna ſacjinjača a džiesche, jako newedro dyri, runje po ſchodze dele, hdzež ſo tak poſtroži, ſo drje padze, ale ſo na žane waſchnje newobſchłodži.

S Nechoranja je naš powesč dosčela, ſo je tam ſańdženu ſredu woheń był. Drobnischi roſprawu ſa thđen podamy.

Přílopk.

* W Selenej Hrabowḡy pola Kinsbórla je ſo 2. augusta 11ſjetny ſyn džielaczerja Neſchki pschi kupanju ſatepił.

* Dūſfeldorffski bank je temu, kiz predaſwſeho bankoweho ſlužobnika Reichenowa ſ penesami, wot neho bankej kranenymi, doſahne, 5000 toler myta ſlubil. Penes, ſ kotrejmiž je Reichenow czejnyk, je wſho do hromadu 102,500 toler.

* W Buduſchin je budje past. prim. Dr. Küling kóždu druhi a ſchtwórtu pónđzelu kóždeho mjeſaza wečor w 7 hodzinach w garniſonſkej zyrkvi biblijske hodžinu džerječ.

* W Lipsku bu 1. augusta profesor Dr. Hankel ſa redaktora magnifikuſa woſmoſeny.

* W Dadford je w Tendželskej ſu wondanjo žadnu hontwu mjeſi. Jedyn młody, jara ſylny law bjeſche ſe swojeje kjetki czejnyk. Wobſedžer menažerije a njekotſi khrobi mjeſchiczenjo ſa nim czejjerachu. Lawa nadendžechu w jenej plóninje, ktraž ſ wulkim ljeſhom meſowasche, a bje jim teho dla wo to cjinicj, ſo by tón czejkanz tam netwochnyk. Kroma ljeſa bu teho dla wot njekotrych hajnikow wobſadžena a potom ſeſtupachu ſo druſy do koła wołoko teho lawa, kotrež ſ radoſcje nad ſwojej ſwobodu weſele po runinje ſkafache. Iako pał pytny, ſo ho ludzi na neho wača, počza cžim bóle ſkafacz a na poſzledku tež ſwoje ſuby poſkowacj, tak ſo chyžchu njekotſi hajnizy hižom zofacj. Ale bes tym cžiznju jedyn ſlužobnik ſ teje menažerije toſtu bjež na neho, do kotrejž ſo tak ſaſchmata, ſo móžachu jeho ſa ſk wſacj a do kjetki naſpet doneſcz.

* W Schjerachowje je ſańdženu ſchtwórk ſchiptoldnju blyſk ſapalik a ſu ſo domſke a bróžen kublerja Lawrenza Saringa wotpalike.

* We Wernarezač wuندje ſchtwórk rano w 1 hodzinje woheń a buchu tam domſke a bróžen jencho wobſedžerja do procha a popeka pschewobroczena.

* Weimarſke ministerſtwo je woſjewiko, ſo móža ſo stare weimarske paperjane penes, kotrež po prawym ničo wjazy neplacia, hſchicje njekotry čaſ ſe Weimaru ſa tajke nowe wumjenicj.

* Skowne dobytki 3. Nasz kral. sakse. krajneje lotterije, 5. augusta czecheneje. — 15,000 tl. cz. 88504. 8000 tl. cz. 34495. 4000 tl. cz. 23525. 2000 tl. cz. 15691. 1000 tl. cz. 32156, 47415. 400 tl. cz. 1255, 4826, 12743, 14733, 21065, 21484, 39920, 49124, 58468, 62986, 65134.

* Jako so 28. juliia w zytki w Haders'u kemsche djerzachu, bje so tak sylny wjetr sbjehnyk, so zytkine wołna wot jeho storkow schejerczachu a s' džiesla kruchi wołnowych sklenizow bes kemscherjow ljetachu. Czi so pozačku teho dla khjetro strachowac, ale jich strach bu hiscze wele wetschi, jako so na jene dobo wulki wreszta a so kruch weřha a murje do zytkwej syphn. Tórm bje menujzy panek, ale k' wulkiemu sbožu

na swonku zytkinu stronu, tola buchu 3 cłowekojo wot tych rospadankow na mjesce farazeni a 24 czechlo raneni, wot kotrychž nasajtra dwaj wumreschtaj.

* W Magdeburgu śweczeske wóndanjo barbarski towarisch Charlet swoj 60sjetny jubileum. Won hžom 25 ljet pšchi jenym a tym samym mischtru w dzjeli steji a je njetko 80 ljet starý. Won neje ženje khory był a hiscze tak derje džieka, taž njeftrojzkuž maledži dželacjer.

* We woknosći Petersburga je straschny skocazy mór wudyrk, na kotryž tak derje howjada taž tež konje mru. W tjoch wokreszach je tam w krótkim čažu 650 koni a 260 howjadów panek.

Kak

Hans Depla

a

Mots Tunka

* * *

rozom

w ořitaj

a

ludzi pódla

škréjetaj.

* * *

Hans Depla. Hm, hm! Tak so tola druhy redaktoram ſendže!

Mots Tunka. Haj, hdyž khwala, dha jich nichtón ſaſo nekhvali, hdyž pak porukuj, ſchtož je poruka hodne, dha rad s' boka na nich hladaja. Ale ſchto dha pak je bylo?

H. D. Haj, to bjech ja wcžera pola redaktora Serb. Nowinow a moi ſebi to a wono wuladowachmoj, hač na jene dobo toſtšto serbskich hospofow do iſtwh stupi.

M. T. Te drje čyžku wedžecj, tak s' ljetuſčimi manövrami budže?

H. D. Boh swornuj! nicžo tajſeho. — Jako bje je redaktor powital a so praschał, ſchto býku radý? wotmolwicu, ſo ſu deputazia s' wokolnych wžow.

M. T. Šchto, deputazia?

H. D. Haj, a ſo čyžke rad wedžecj, hdyž l. redaktor butru kupuje. — Jako jim tuton wotmolwi, ſo to jeho

mandželska hosposa wobſtara, mjeniachu wonie, ſo drje won butru khjetro droho placži, dokelž ſu ſebi jich čeſzni hospodario ſandženu ſobotu te ſame penesh wot nich žadali, taž k. redaktor ſa butru placži, menujzy 4 tl. 16 nžl. ſa khunu.

M. T. Ale tak dha czi čeſzni hospodarjo wedža, tak droho redaktor butru placži?

H. D. Nô, to ſu jemu w cjiſhczerni placžisnu butru s' placžisnu ſkomu njeſak pſchemjenili, a won ſo neje dohladal, ſo je w 31. cjiſle placžisna khany butry 4 tl. 16 nžl., placžisna kopy ſkomu pak 15 nžl. wotcjiſhczana.

M. T. Haj, dha ſo ja tym čeſczenym hospofam džiwacj nemóžu!

* * *

Redaktor. A ja pak s' tutym tónle cjiſhczerski ſmolk poredžam.

S p ě w y.

Swěra.

(Z časopisa M. S. 22.)

Je kral po kraju pytač daf
Tu holizu
Majrenishu
Hoj ſebi newestu.

Ssu jjeſdni pofli hlabali,
Hdze panicza
Raikraſniſcha
Sa krala ſejhrawa.

A Ssernjan mlynečez džowcječka
Ta byla je
Hoj psche wſchitke
Te knezny ſemjanske.

Ssu wſali ſa nju ſloty wde,
A bruniki
Ssu pſchahali
A jeli ſ wožmimi.

„Tu wſmi te ſuſknie purpurſte,
A perſchjeſenje
Czi dejmantne
Sſej ſtykaj ſwječzate!“

„Mi, panja, dajcje poſoja!
Ja mlynskemu
Ssym ſ newestu
A jeho wostanu.“ Radyſerb.

Hudančka.

35. Se želesa ſym ja dželane,
Kaž nož ſym ja rjeſate;
Ranuč cjinju po wſchjem kraju,
Hdzež ho ludžo žiwick maju,
Ale krej ſ tych rauow nebeži,
Jenož žohnowanje ſ nich ho pſchibljiži.
W ſymje čorni w kucze ſpu,
W trecje pak ho blyſkozi.
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje ſ čž. 31.

33. Tucžalka. 34. Žehliwe wuhleſčko.
35. Kopſchiwa žahalža.

Cyrkwinske powjesće.

Werowanji:

Michałska cyrkej: Š. A. Tuchs, wobydler na Židowje, ſ Hanu Madlenu Nowakę tam.

Podjanska cyrkej: Ernst Pawlikowski, wucjer w Hertusburgu, ſ Mariu Madlenu Bertu Strobachę ſ Budyschina.

Křečeni:

Pětrowska cyrkej: Pawoł Ernst, Handrija Ernsta Libsche, bjergarja a ſchewſteho miſchtra w Budyschinje, ſ.

Michałska cyrkej: Gustav Ota a Pawoł Rudolf, Š. E. Müllera, miſchtra w Mörbitzeg ſukelniſtej fabriž, dwójnikai. — Krola Augusti, Michała Warnača, wobydlerja pod bortlinom, ſ. — Jan Gustav, Handrija Bohuwjera Wicjasa, murerja a thježkarja na Židowje, ſ. — Jan August, Hanu Schütze w Bobolzach nem. ſ.

Podjanska cyrkej: Maria Theresia, Zofieba Žyja, tublerja w Bjelcežach, dž. — Martha Madlena, Jana Wicjasa, pohonča w Budyschinje dž.

Zemrjeći:

Djen 24. julijsa: Jan Krola Jurij, Hanu Hehniz we Wulkim Welkowje nem. ſ., 7 m. — Jan Hendrich Pawoł, Handrija Wuscička, thježkarja w Nowych Maſkežach, ſ. 7 m. — 25., Jan, Handrija Ernstia Brühl, wobydlerja we Wulkim Welkowje, ſ., 1 l. 7 m. — 26., Handrij August, Petra Pechki, žiwnoſcerja we Wulkim Welkowje, ſ., 17 n.

Čabi sakskoſlezynskeje železnicy z budyskeho dwórniſća.

Do Šhorelza: rano 7 h. 51 m.; dopołnja 11 h. 40 m.; popołnju 3 h. 12 m.; wieżor 6 h. 23 m.; wieżor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Dražđan: rano 7 h. 35 m.; dopołnja 9 h. 11 m.; pſchipołnju 12 h. 50 m.; popołnju 3 h. 55 m.; wieżor 7 h. 38 m.; w nož 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipſku, 8. augusta. 1 Louisd'or 5 tolter 14 nſl.
4½ np.; 1 połnowažazh czerwony ſloty abo dukat 3 tol.
4 nſl. 9¾ np.; wiſſe bankowi 73¾.

Płaćizna źitow a produktow w Budysinje

3. augusta 1861.

D o w o z: 4762 kórcow.	Płaćizna w pſerézku na wikač, na bursy,					
	wyšsa.	nižsa.	ſrzedźna	na bursy,		
				u. nſl. np.	u. nſl. np.	u. nſl. np.
Paſheńza	6	7	5	5 10	6	6 12 5
Rožka	3 25	—	3 15	—	3 20	3 25
Decjmen	3	—	2 15	—	2 25	3
Worž	1 27	5	1 20	—	1 22	5
Gróch	5	—	—	—	4 15	4 25
Woka	4	—	—	—	3 25	3 20
Rjepit	7	—	—	—	6 15	7
Tahley	6 25	—	—	—	6 20	—
Hejdniſčka	5	—	—	—	4 20	—
Bjerny	1 10	—	—	—	1	—
Kana butry	—	17	—	15	—	16
Kopa ſtemy	4 20	—	—	—	4 15	—
Bent. ſyna	—	22	5	—	—	20

N a w ě š t n i k.

Powschitkowna ašekuranza w Trieſcze (Assicurazioni Generali)

Po slicžbowanju na ljetu 1860, runje wudathym, pſchisporti ſo ſaruczeński kapital towarzſta na ſummu wot

19½ milliona ſchjeſnakow jako:

Sakladny kapital:	ſchjeſnakow	4,200,000 —
Kapitaliſtrowane reſerwy:	-	1,700,000 —
Mobilne reſerwy:	-	7,400,000 —
Ljetna prämiow kapitalska daň:	-	6,200,000.

W ljetce 1860 je ſo wſcho do hromady 16,177 ſchłodowanjow ſaplacjilo a na to tale wulka ſumma wot

3 millionow 805,187 ſchjeſnakow 35 kr.

nałożila, kaž to runje wudate ſapiſy ſchłodowanjow ſa 1860 na drobne dopočaſuja.

Ašekuranza ſawjeſczuje pſchi ſaruczeńſkim fondsu wot 18½ millionow ſchjeſnakow:

a) Twory, mobilije, žneiſke plody a t. d. pſche wóhnjowu ſchłodu;

b) Kubla a twory na puczach pſche ſchłodu pſchi transportu a

c) poſkieja ſawjeſczjenja na živenje čłowekow na wſchelake waschnje ſa najtunishe twerde prämiye a napishe policy w pruſki m kourantu.

J. G. Richter, na mjaſzowym torhoſčezu,
wokreſny agent ſa Budyschin a woſolnoſež.

Wſchu roſprawu dawa

Dokelž je naſ Bóh luby knes ljetka po wetscher džielbje ſ bohathmi žnemi žohnowaſ, dha budža najſkere tež w lubhých Sſerbach bohate domkhowanki ſweczene. Duž porucžam ja ſa to čeſčenym hofpoſam moje dawno ſuate a woſebeje dobre

Š u d e d r o ž d ź e

W dobrociwemu kupowanju. Bes thm, ſo njetkoſi druſy droždze pſchedawarjo družby lohkeho ſlaženja a porjedkeho woteberanja dla žane droždze nimaja, pſchedawam je ja ſtajnje a poſlužuju tak tež zhe ljetu ſwojim ſerbſkim pſcheczelniſzam ſ najcerterwſkiimi a najſlepſchimi droždžemi ſ tkanzam a drugim peczwan. Tež wſchitke druhe twory ſ peczenju budu ja ſim dobre a tunjo pſchedawac. To wſcho ſ pſcheczelnemu wobſebiowaniu poručejo proſku wo bohate woſptanje.

J. G. F. Nieckſch.

Napominanje.

Wſchitzh ezi ſami, kiž maja wot kneſa Tſchera nad Tirschtigelom a wot hajnika Helemanna w Polpižy a Kiflizy ſa kupene drewo hiſhče penesh ptačicž, ſo ſ tutym napominaju, ſo bychú hacž do 1. ſeptembra ſwoj doth ſaplaczili, dokelž by ſo hewaſ pſchecziwo nim ſudniſhy ſakroczičž dyrojalo.

W Poſpižy, 3. augusta 1861.

Jan Bohumil Helemann, hajnik.

100,000

ſučeho törſa je na pſchedan pola korežmarja Zaw-
nika w Drobach.

Na knežim dworje w Poriſhizach ſu pro-
pata na pſchedan.

Pilni mureſzy a ſkalario móža
pola podpiſanego hnydom do džiela ſtipičž.
W Budyschinje, 3. augusta 1861.

P. Wendler, mureſki miſchtr.

Moje materialne a paſenzowe, kaž tež ziga-
rowe a to bakoſe khlam ſ poſkieju ſtajnje najſlepſche
a najtunishe twory. Šakopſchedawarjo doſtanu rabat.

Ludwig Eccius na ſerbſkih hrebjach.

W ſsmoſerowej knihaſni je na pſchedan:

Człowiecza wutroba

tempel Boži.

Š 10 woſrasami. 5 nſl. 5 np.

Dale: Krótke ſtawiznhy na božniſtwa. Ž katechisma
wot J. Deharbea pſchelozji M. H. — 15 np.

Borcžate cžmely, woſhy a ſchertſhene. 1 nſl.

Cžorný kóž a dróſna I. II. po 1 nſl.

Sahrodka kwetkoſta I. II. po 1 nſl.

Czesczenym Serbam s tutym najpodwolnisczo i nawedzenju dawam, so je do mojeje, stajuje
sbozomne hrajazeje kollekcie hlowny dobytk wot

15,000 tl.

na czo. **38504** parhl.

Ja poruczam so tez dla tez dale s rjanym wuberkom $\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ a $\frac{1}{8}$ lozow njetcziszeje
60. kral. sakseje trajneje lotterije.

W Budyschinje, 7. augusta 1861.

C. F. Jäger sen.,

na swonkomnej lawskiej haszy czo. 801.

Dzielatnia sa jeneho sankaria je na Michala i psche-
najeczu a moze so wsczo dalsze shoniacz na swonknej
lawskiej haszy czo. $\frac{748}{300}$ delka.

Jedyn nowy mos se zeleznymi wostkami a sa dwieju
konjow je w Brakazach w kowarni na pschedanu.

Siaowny dzak.

Wschitkim tym hamym, kotsiz mi sandzeny schtowrit,
jako bje beysk do mojich domszych dyrik a sapalik, tak
khjetsje i pomozy khwatachu, woszbieje pak i gmejniskemu
prijodksterej Deutschmanej, wsczem lubym zhodam
a weznej czeledzi, teho runja i. rzeczykublerej Men-
nerzej a Brakeczanskej gmejnje, kaz tez sboustawam
deinjokinjanskej gmejnuy praju s tutym swoj naj-
wutrobnisci a najnaleznisci dzak s tej nutnej prostwu
i Bohu, so by jich wschitskich milosciwiye pschede wschit-
kim strachom a nesbozom wobarnowacj chzyk.

W Bosankazach, 9. augusta 1861.

Jan Bohuwjer Kapler.

Tsjo muzojo, kiz chzedza na dzensku sdu abo na
kopf mlokcic, moza hnydom w mlynie w Robliz-
za ch pola Hodzija do dzeka stupic.

Na budyskich zitnych wikach su sandzenu sbotu jedyn
10tolerski a 4 jenotlerske paperjane penes y njeleak precz
pschyciele a prozh so sprawny namakar, so by je sa do-
bre myto we wudawarni Serb. Nowinow wotedacj chzyk.

Sandzenu sbotu je so portemoniale se zolthym sanct-
kom w Budyschinje shubil. W nim bje sa njeckre to-
lerje bljebovnych schjeznakow a njeschtro drugich drobnischich
penes a prozh so sprawny namakar, so by to sa dobre
myto we wudawarni Serb. Nowin dobrocziwje wote-
dacj chzyk.

Wjazorym thscherjam, kotsiz so pola me po bljebo-
rakom (Silbererz) sa wopomniki na rowach napraschowachu,
dawam s tutym i nawedzenju, so hym szabi ion pschi-
nesz da i ton hamy njetko najtunischo pschedawam.

W Budyschinje na serbskej haszy.

J. G. F. Niecksch.

Cise Bledricha Hiki w Budyschinje.

Mloby czlowek, kiz chze hajnistwo (jegerstwo) na-
wuknycz, dostane pola podpiszaneho dobre mjesto.
Hajnik Amecz w Manjowje.

Po dolkim czerpenju wusznih sbotu 3. aug.
rano w dwjemaj hajzinomaj cijicze w sboznej wjerje
do swojego kenesa a Sbognika nascha lubowana
droha macz, pschichodna macz, woszka a hajtra
Hajza rodz. Pampelez s Noweje Weski pola
Hucziny, nebo i. Jana Marzki, zhrwinskih wu-
czerja we Weleczinje sawostajena wudowa, swojeje
starob 71 ljet 9 mjezazow a 7 dnjom.

Tutu frudnu powecz wschitkim swoim a jeje
pscheczelam a snathym podawajo, projimy sa wschitku
jej a nam wopokasanu lubosz a czech, woszbieje
tymaj ff. duchomnismaj s Parta a s Aschishoma,
kaz tez tym ff. wuczerjam sa to czechne i rowu
pschewodzenie a sa wsche luboszniwe dzielbraciej swoj
najwutrobnisci dzak.

Hluboko frudjeni sa wostajeni
we Wosporku, Budyschinje, Weleczinje,
Sohlandzie p. R., Jasowu a Drobach pola
Minakala.

Sandzenu sbotu 3. augusta rano $\frac{1}{2}6$ hajzinow
sawola Boh luby knes tez moju lubu djowcziezku Marku
i szabi, so by ju s tej predy wuudzenej drohej maczerju
pola Chrysta na wieczne sienocil.

Wschitkim lubym pscheczelam a snathym dawa tutu
frudnu powecz jenoz na thmle puczu s prostwu wo cijiche
sbobuzelenje

Na farje w Porszizach, 5. aug. 1861.

Hermann Julius Trautmann,
farar.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawańi Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedač,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawań
J. E. Smoler.

Kózde číslo płaći 6 np.
Štwórlétta předpłata pola
wudawańja 66 np. a na
kral. saks. pósće 7½ nsl.

Cílo 33.

17. augusta.

Lěto 1861.

W opřijeće: Wosjewenje ministerstwa snutskomnych naležnoſcjom. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Horneho
Wujesva. S Tumiz. S Nechovna. S Braskowa. S Varta. S Hbleska. S Klóštra Marineje Hwjesv. S Lubija.
S Budyschina. S Faſonu. — Přílopk. — Hans Depla a Mots Tunka. — Spěwy. — Hudančka. — Cyr-
kwinske powjesće. — Čahi sakskošlezynskeje železnicy a t. d. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

Wosjewenje ministerstwa snutskomnych naležnoſcjom.

Bo powiesći, kotrež je ministerstwo na diplomatickim puczu doftalo, czinja so s Dordrechta spytowanja, ložy sa „Große Holländische Waarenvertheilung zur Abhilfe der Ueberschwemmungsnoth an der Waal und Maas“ pshedawac̄ pod wudawanjom, so w tutej lotterije wschitke ložy dobutza. Pschedawac̄, wot wschitkoſcie sczinene, ſu pak dopokafale, so w Dordrechtu wo tajkej lotteriji ſ zyla nicžo newedža a ſo ſu ložypshedawarjo, hac̄ dotal neſnac̄i, jenož na jebanje wuschi. Ministerstwo snutskomnych naležnoſcjom warnuje teho dla kózdeho pshedew wschitkim wobdzielenju na tutej ſeljanej lotteriji, nech ſo to stane ſ kipowaniem ložow abo ſ pomozu k jich pshedawaniu, ſchlož by hewač tež hizom po ſakonju wot 4. dezembra 1837 ſchtrazh hōdne bylo, a napomina ſ tutym, ſo by ſo pſchipoſzlanje ložow, kaž tež wschitke ſ tym w hromadze wiſzaze wobstejenja, polizaſtwa a jeho ſaſtojnikam hnydom wosjewite.

W Dražbjanach, 29. julija 1861.

Ministerstwo snutskomnych naležnoſcjom.

Sa ministra: Kohlschütter.

Lehmann, S.

Swětne podawki.

Sakſka. Icje majestosc̄ ſakſka kralowa je pſches Nürnberg a Lindau 3. augusta do Luzerna w Schwajcarſkej pſhijjela. Šakle 5. augusta tam jeho majestosc̄ kral Jan pſhindje, dokelž bjeſhe na ſwojim puczu württembergſkeho kraja w Stuttgartce a pruskeho kraja w Baden-Badenje wopytac̄ chyl. Wſhudzom bjechu jeho jara pſhczelnivje witali. Kral Jan a jeho wyżoka familia, w kotrej ſo tež genuesiska wójwoda ſe ſwojimi džeczimi namaka, bydlili w Luzernje we woszemyh domje, kotrež k hotelej „Schweizerhof“ ſtuſha a je ſ neho kraſny wuhlad na jjeſor a na horę. Skoro wſchlednie kralowſka familia we wokolnoſci pak na wosu pak na ſodži wokolo jjeſdji.

Prusky. Wukli turnski ſwedzeni, kotrež njemſzy turnarjo pſchi ſapocžatku tuteho tydzenja w Barlinje wotdzeržachu, je jara pječne wotbiežał a bje ſe wſchječ njemſkich stronow ſylnje wopytany. Rjehdje 5000 turnarjow ſo pſchi čahu na tak menowanu ſajecžu holu (Hasenhaide) wobdzjeli, hdzej bu ſakkad k wopomniſkej ſa Zahna, jako temu, kotrež je turnowanje doſakožil, ſwedzeuſzy połoženy. S Budyschina je pecža 15 turnarjow na tutym ſwedzenju pobyle. — Snath

barlinski profeſhor a ſapóſlanz prijeneje komory, Dr. Stahl je wumrel. — Njetko je poſtajene, ſo kral a kralowa 17. oktobra do Kralowza (Königsberg) nûts poczehnetaj a ſo ſmjeje ſo tam naſajtra jejū krónowanje. Wonaj čzetaj jenož tsi dny w Kralowzu wostac̄. — Kral w bližšim čzaju do ostendſkich morských kipeli pónidže.

Rakuſky. Wuherſki ſejm je ſapóſlanzej Deakej porucžil, ſ nowa pižmo wudžielac̄, ſ kotrejž by ſo khejzorej na jeho, ſejmej poſklane, wotmokrenje ſaſo wobſchernije wotmolwiſo. Deak je tež tajke pižmo abo adresu wudžielak a je w nej bes druhim praſene, ſo ſebi wuherſki ſejm ſa Wuherſku počnu ſamostatnoſez žada, kajtaž je wona hac̄ do ljeta 1848 bes wuherſkim ſejmom a rakufkim khejzoram wujednana, tač ſo dyribi Wuherſka ſwoje woszene ministerſtwo, ſwoje woszene danli a wóſko mječ, ſo wona po tajkim ſ druhimi rakufimi krajemi w žanym ſwiaſku byč nežmje. Tele žadanja ſu te hlowne wježy tuteje adresy, kotrež je tač dolha, ſo jeje prjódkežitanje tsi hodžin trajesche. ſeſim je ju jenohłóſnje pſchijat a pſchedzhdje wobeju komorow ſtaj ju po poruczoſcie ſapóſlanzow do Wina k khejzor doneſloj, hdzej ſtaj ju khejzorej pſchepodaloj. Khejzor praji jimaž pſchi pſchijecžu, ſo jimaž po njeſotrych dniaſach wotmolwenje da.

America. Bitwa, kotoruž ſo unioniſtojo bliſko Manahas-Junction 23. juliјa pſchjehrali, je jim počaſta, ſo jedny hisheze žadny wojak neje, hdyž móže flintu wutſjelicž, ale ſo k temu hisheze tež njetokre druhe wjezg ſkuſheja, woſebje pač poſkluſhnoſć. Meniſzy prjenja ſchcola je ſo unioniſtam pſches to ſtaka, ſo jena džielba wójſka predy nadpad na neprjedzela ſežini, hacž bje pſchikafane, a najwetscha ſchcola bje ta, ſo ničton poſkluſhacž nočzheſche, jako dyrbjaču zofacž počecž, ale ſo kózdy bjeſeſche, ſchtož móžeſche a hdež ſo jemu ſeſda, tak ſo bjechu wyschi najbóle tež najprjeniſchi, kotsiž ejeſeſchu. A ſyka nemôže jedyn prajicž, ſo ſu jich separatiſtojo ſami k ejeſkanju naſabili, nije, najwoſebniſha wina bje ta, ſo bjechu ſo ſormani, kotsiž wſchelake wjezg weſchu, njeſak do ſtracha ſtajili a ſo ſe ſwojimi woſami w ſtolu wrózecž počazhu a jako ſploſhneni do ſredž wójſka ijjedzecž, tak ſo hroſa wot nich džieſche a ſebi kózdy myſlečž dyrbjeſche, ſo jim neprjedzeli hžom na ſchiji ſedji. Pſches to, ſo ſormani najpródž do rynkow wojakow ſajjedzichu, pſchindzecž tucži do neporjadka, a to je hžom poč pſchehracž, a potom poča jich pſhezo wjaz a wjaz ejeſeſchu, hacž runje hisheze žaneho neprjedzela widzeli nebjechu, tak ſo ſkónečnje tež ezi, kotsiž ſo hžom ſ neprjedzalom bijaču, pſches tajſe počinjanje do neporjadka pſchindzecž. Pſchetož ſo ſu ſo unioniſtojo, kž w ſamej bitwje bjechu, tež wo prawdze derje bili, to widzi kózdy ſ teho, ſo je na stronje separatiſtom 5 generalow a pſches 2000 ludzi panjko, bes tym ſo ſu unioniſtojo jenož njeſdje 1000 muži na morwych, ranenych a ſajathych ſhubili. Duž ſo praji, ſo ſu ezi unioniſtojo, kž ſ zyka do bitw pſchischi nebjechu, bitwu ſhubili a ſo ſu jich ejeſkanje potom hisheze ezi ſami ſakitowacž dyrbeli, kotsiž ſo wutrobičje bijaču. Meniſzy jako ezi phtnichu, ſo zyka wójſko ſady nich ejeſka, dyrbjaču woni tež zofacž počecž a dokež bjechu poſleniſchi ſe ſwojego wójſka a po tajſkim najblízchi k neprjedzalam, dha dyrbjaču ſo pſhi zofanju njeſotre mile pſchecžiwo neprjedzalam wobarcz, ſchož tym, kotsiž bjechu ejeſkanje ſapocželi, tak wele pomhaſche, ſo jim žadny neprjedzel bliſko neprjedzje, a woni ſ ejeſki kožu do Washingtona pſchindzecž. — Separatiſtam ſo winu dawa, ſo ſu woni ranenych neprjedzelow, kotsiž an bitwichezu ležachu a ſo wjazy wobarcz nemôžachu, ſurowje ſabivali a ſakalali, haj ſo ſu njeſotrym nôž a wuschi wotrijesali, kaž je ſo to oberſtej Haggerthij ſeſchko, kotrehož ejeſeo bu bes noſa a bes wuschiwo namakane. Tež ſu separatiſtojo jedny lazareth, hdež wele ranenych unioniſtow ležesche, na ſurowe waſhnije ſapalili, tak ſo je ſo tam wóſho ſpalicž dyrbjačo. Njeſotrych ſajathych ſu woni ſa ſchomy pſchivajaſali a potom neſmilnje do nich tſjeleli. — To drje džiwi Indianarjo tak ežinja, ale bes wóſkam i to waſhnije neje a duž je bes unioniſtami njeſko ſlóſeſz

pſchecžiwo separatiſtam ežim wetscha a napinaja wſchitke možy, ſo bjechu ſažo nowe wulke wójſko na nohi ſtajili. Bes tym ſu ſo separatiſtojo hacž na ſchtri mile k Washingtonej pſchiblžili a myſlachu ſebi tam, ſo ſnadž nadpad na tutto mjesto ſežinič ſpjtaja. — Unioniſtojo ſu Hampton wupuſhežili. — Princ Napoleon a jeho mandželska, prynzeſyna Klotilda, ſtaj do Newyorka pſchijekoj.

Franzowſka. Ře ejeſci ſchwedſkeho krala a jeho kromprynza Oſtara bu 9. augusta wot khejzora Napoleona pſchyna a wulka wojerſka parada w Parizu wotdjeržana. Franzowſko ſchwedſkeho krala jara wobhlađowachu, dokež je wón ſ franzowſkeho ſplaha, pſhezož jeho džid, kotrehož ſebi Schwedojo ſa krala wujwolichu, bje ſnaty marſchal Bernadotte we wójſku khejzora Napoleona I. — Š Roma piſaja, ſo je kardinal Antonelli jako najwoſebniſhi bamžowý minister franzowſkemu generalej Goyonej ſwoje wobžarowanje nad tym wuprajiš, ſo je bamžowý minister Meroda wóndanjo w Goyonowej pſchitomnoſeži ſ tajſkimi neprjedzonymi ſlowami na khejzora Napoleona ſwarit. Hacž budže khejzor ſ tajſkim wobžarowanjom ſ poſojom, neje ſnate. — Njeſotre franzowſke nowinu wudawaja, ſo Napoleonowe wójſko 1. septembra Rom wupuſhežia. — Sa franzowſkeho póſtanza na dworje italſkeho krala Viktora Emanuela je k. Benedetti pomenowanž a wón je ſo hžom do Turina na pucž podaſ. Italski póſtanž k. Nigra bu wot khejzora we woſebnej audiencž jako tajſki powitanj. — Schwedſki kral je w franzowſkim pſchitawje Cherbourgu do kózde ſtupit. Oliſko Spiheade ſetka ſo na morju ſ jendzefſkej kralowej, wuftupi teho dla do jeje kózde a je potom ſ nej do Dſborna ijeſ. — Wſchelake franzowſke nowinu powedaſa, ſo pruſti kral Wilem 5. ottobra k khejzorej Napoleonej do Straßburga na wopytanje pſchijedze, dokež ſo to njetko jeho ſpreje ſtrowoſeſe dla hodžiſko neje. To je perža wóſho w liſcje tak poſtajene, kotrež je general Williſen Napoleonę wot pruſkeho krala pſchirežl.

Italia. W Neapelſkej pſhezo hisheze revoluzia a neporjad kneži a je ejeſko wjeričž, ſo budža tam ſbjejkarjo ſa ſchjeſč nedžel zyłe ſahnacž, kaž je to general Cialdini ſlubil, kotrehož je kral Viktor Emanuel na nich póſtač. Deho wójſko ma ſ nini ſtoro wſajednje pač tu pač tam male bitwicžli a hdyž dyrbja tež ſbjejkarjo najbóle kózdy ras zofacž, dha to tola mało pomha, dokež bórſy ſažo pſchindu. Dokež je meniſzy Neapelſka jara horata a ſlakata, dha ſo woſebje ſa ſbjejkarſku wójnu hodži, pſchetož ſbjejkarjo móža ſo w thich wſchelakich ſtaſobach jara derje ſhowacž a ſebi tam ſwoj ežaſ najlijepe wotpaſeſz. — Š Neapla je ſo wóndanjo 42 woſebnih ſemjanow k prebaſhemu neapelſkemu kralu Franzež do Roma podaſo, hdež tutón hisheze

psjego bydli. Też neapelski arzbiłop je do Roma psjihichol a poweda so, so w Neapelskiej njehdże 10,000 ludzi sjeżkarsta dla w jaſtwach hędzi.

Ru so w ſka. We Warszawie je nemjer a nepoſoſ ſaſo w psjiberanju. Iako so tam menujzy 8. augusta menin (Namenstag) rukowſteje khejorki ſweſczach, bje wot wychodnoſe, kaž hewak, poruczenec, so maja so woſna illuminirowac, kaž w drugich lętach. Wetschi džiel wobydlerjow bjeſche w tajkim naſtupanju nepoſkuſhny a po mjeſce ezaſachu czrijodu ludzi woſko, kotsiz wſchitke woſna, kotrež bjechu poſwjetlene, ſ metanymi kamenemi wubimachu. Na jenu taſku czrijodu trechi jena wojerſka patrouilla a bjeſche na thich kamenememtarjom nadpad ſejnita, dokelž ezi zofacj nočnychu. Pschi tym bje so ſtaſo, so buchu njeſtoſi raneni a ſajecji. Nasajtra bjechu na róžach haſow paperki psjiljepene, na kotrež ſtejſche, so ſu wojazy wečor predy pſched kheju wjeſteho Seidela jeneho Polaka ſakſoli. Duž so tam hnydom wele luda a ſe wſchach ſtronow hromadu czjeresche, kotsiz cznychu krej, tam roſlatu, ſebi wobhladacz a niežo nepomhaſche, so bu newjernosć ſpomnenych paperkow dopokazany a so je tón czlowek drje raneny, ale niz ſakſoty a ſo budze bórſy ſaſo ſtrowy. Na poſledku to wſchitko polizajmishir Roswadowſki ludej wopſetowasche a dokelž je wón Polak, dha jemu wjerſachu a bjechu domoj.

W nožy 8. augusta bje we Warszawie poſreb jeneho thich ſamych, kotrež bjechu wojazy 8. haperleje ranili. Njeſdże 10,000 ludzi bje ſo pſched židowſkim hoſpitalom ſhromadzilo, hdyž bje wón thory ležał a wumrek a czakasche tam hacž do poſnozy, predy hacž gubernator Ssuhosanet pſchewodzenje dowoli. Wulka džielba pſchewodzerjom džiesche ſe ſaſhwjeczenymi ſaklemi a latarnemi. Kanonikus Wyſhinski wudželi ſemretemu požohnowanje a potom podachu ſo pſchewodzerjo czjho domoj.

Saſdžen thđzen bjechu paperki na róžach wſchitkich haſow psjiljepene, hdyž bje wot pôlſkeje ſtrony napominane, ſo bydli Polazy (kotsiz njetko menujzy wſchitzh w żarowanskiej draszcze hrodza) ſwoju żarowanſku drasť 12. augusta wotpoſoſili a ſo na tutym dniu drastu weſelich barbow wobleſki, dokelž je to džen weſelego dopomnenia. Džen 12. augusta 1569 ſtaj ſo menujzy Pôlſka a Litawſka ſ jenemu kraleſtwu ſjenoczilej. Na thich paperkach bje dale poruczenec, ſo dyrbia ſo tutón džen w žyrkwiach ſwedzieniſy wobenic, ſo dyrbia pſchekupſke khamy tehdyn ſacjinene wostacj, kheje ſo wečor illuminirowac, a t. d. — Na to je gubernator Ssuhosanet tež paperki psjiljepic dał, w kotrež wón pſchekupzam pſchilafuje, iſch khamy 12. augusta wotwrene džerzeſ, ſemſcherjam poruczuje, ſo jenož, kaž hewak, na ſemſchenju wobdzelic, a ſkonczenie wón ſakafuje, ſo wečor ſpomne-

neho dnja ničton illuminirowac neſmje. — Gubernator je teho dla na wſchelakich torhochczach ſ nowa wetsche džielby wójska roſpoſoſili. Ale lud ſo neje ſ tym ſatrasačic dał. Wſchitke pſchekupſke khamy bjechu 12. aug. ſacjinene, žyrkwię bjechu ſ ſemſcheremi pſchepelnene a wečor bjeſche zyke mięſto poſwjetlene, hacž runje na wſchach torhochczach a we wſchach wetschich haſach wulke džielby wójska ſtejachu. — We Warszawie wulhadzeja ſtradzne nowiny „Stražniča“, w kotrež ſo ſ nawedzenju dawa, ſto ma lud cžinic. Wondanjo bje tam tež napomianje wotcziszcze, ſo ezi ſudniſy, kotsiz maja ſajatich wuſudzic, tola nebydli neprawje ſudzili, hewak móhlo ſo jim to poſdžiſho ſje ſaplaczic.

Rjekotre nowiny chedža wedzeſ, ſo general Lambert ſa gubernatora do Pôlſkeje nepeſtińdže, ale hrabja Kieſelew.

Turkowſka. Omer-paſcha pſchewywa hiſhče w Bóhnii a czaka najſkere na wjazy wójska, kotrež je ſa neho ſ Konstantinopla na puču. Hdyž to ſ nemu pſchindže, potom eže wón bóhniftich a herzegowinſkich ſježkarjow twerdźe pſchimacj, pſchetoz ſ dobrym wón pola nich nicžo dokonjał neje, dokelž turkowſzy kſcheczijenjo ſ turkowſkemu knejſtwu žaneje dowjery wjazy mječ nemóža. Omer paſcha czjyſche ſo tež ſ czornohóřſkim wečhom Miklavſhom rad ſeńc a ſ nim jednanje džerzeſ, ale jako wón na poſtajene mięſto pſchindže, doſta wón poſeſz, ſo Miklavſch pſchinę nemóže a wón dyrbesche ſo wróćic a nebie nicžo wučiniſ. Kſcheczijanshy ſježkarjo ſu ſo hacž dotal derje doſcž džerzeļi a neje jim turkowſke wójsko žaneje ſchody cžinic móhlo. Tež ſda ſo, ſo chedža ſim Čzornohorenjo a fuſhodni Sſerbjo pomhacj, pſchetoz herbſki wečh Michał je na bližſchi czas herbſki ſejm (ſlupſchijnu) poſołał, w kotrež budze ſo tež wjeſcie wo to jednacj, kaſ by ſo turkowſkim kſcheczijanam najljepe pomhacj hodžilo.

Ze Serbow.

G Horneho Wujesda. Saſdžen ſobotu popołdnju ſaduſy ſo poſchtwórta ljeta ſtara holiczka tu-domniſchego bliđarja Vergarja na tym, ſo bje ſchliptu ſchjenki, wot ſwojeje macjerje doſtatej, naſlje požrjela, tak, ſo bjeſche ji w ſchitzy tezaza woftala. Vjeſta ſta poſož nemóžiſche, dokelž nebie bórſy doſtata, džierzo wjazy ſi ſiwenju pſchinesc. — Tutón pad je, bryueſ poſjedki, ſa wſchitkich starſich ſylnie napomnianje, koſka ſedzbiwoſcje ſa džieci niſna.

S Tumiž. Dženſa thđzenja ſta ſo tudy neſbože pſches to, ſo miętr jene wrota na kněžim dworje wottorze a powali. Kunje bje ſljetna džowcziſka khejorka ſu nžy ſi ſwojemu neſbozu na to mięſto pſchihich, hdyž te wrota padzechu. Te ſame ju poraſhcu a ſlemichu ſej nóżku. Oljehi cžas ſandze, predy hacž

budże zyle sahojena, dokelž bjesche so prjene naru-
nanje sašo s rjada wudačo a so roha s nowa wot
ljekarja narunacj dyrbesche.

Krótko predy bje w Semizach dželacjer L. s kónje dele panek a so tak wobškodzik, so hiscze
dženja na džielo hic nemóže. — Tež padze w spomnenej
wžy sañdzenj thđen jena žona pschi woschtowanju žita
s pschartow na huno. Ale Bože hnadne satitanje ju
tak miloſeziwoje wukhowa, so je so jenož lohko wob-
škodzik.

S Nechornja. Sredu pschipoldnju w 2 hodži-
nomaj wudhri tudy woheń a wotpalicu so domske
lkježkarja Handrija Albinusa. Temu a jeho
kwójbje je so teho dla, dokelž plomenja jara rucze
pschiberachu, nimale wsžitko spalilo a su pecza jenož
dwje poſleſcji wóhnju wutorhli. Woheń je na to
waschnje wsžok, so bje ſebi 7ljetny Albinusez hólczez
blisko domu do jeneje hromady liscza woheń sadžielak
a tón potom plomjanu tſjech ſapopanek.

S Braskowa. Na polu tudomneho fahrodnika
Bohuwiera Krawza (Schneidera) je s jeneho rža-
neho ſorna sydomdjeſa cž ſylhých ſlikohorſkich
ſtreložow narofte, kotrež maja wsžitke rjane kloſy, ko-
trichž najwetschi je 5 zolow dolki. Wſhitke tute kloſki
su bohacze ſe ſornami wobſadžane a je jich njehdze
4000 do hromady. — Spomneny peñk je do wuda-
wańje Serb. Nowinow k wobhadowanie pschedopadath
a wón je na tajkim fahonu (bjerniſhcu) narofte, kotryž
chzychu lietſa naliſto horjeworacj, dokelž tam tehdy žito
jara hubenje ſtejſche.

S Varta, 10. augusta. Sylny powjetr, kž
ſaňdzenu ſobotu ſakhadieſche, je na aleji, kotraž wot
bartkeho hroda do Raſođa wedze, wulku ſchodu nači-
nik. Je menujzy wózom topołow a dwje lipje ſlemiš,
jenu lipu pač wutorhnyk. Róždy wot tych ſchomow
ma njehdze kóhč w pscherjeſku. H.

S Helsinga. Sredu wieczor w 10. hodžinje
počzachu tudy woheń wołacz a bóry widžachny, so so
w jenym wulkim, mrjowanym hródzonym twarenju pali.
Skot bu s wuwarczem njeſkorich ſwinim plomenjam wu-
torhneny, tola buchu zile lietusche žne a wele kóp ſita
do procha a popela pschedobroczenie.

S Klóſchtra Marineje Hwiesdy. Hížom
psches ſjeto so zyrkej a druhe twarenja tudomneho
klóſchtra ponoweja, so buchu so k 600ljetnemu ſaloženske-
mu ſwedženju w rjanej psche połaſowale; pschedož ſa-
loženje Marineje Hwiesdy wot bratrow Witicha, Burgharda
a Bernarda s Kameinza bu 17. mjerza 1264 psches bram-
borſkeju markhrabjow Jana I. a Otý III. wobtwerdżene.

S Lubija. Saňdzeny tudy bushtaj tudy bra-
traj Hallaſchej, jedyn we Wukhodzinje, drugi w
Lejnje wobſydnj, na ſudniſtwo pschiwodženaj, dokelž

jimaj winu dawachu, so ſtaj w Małodazinje w domskich
wudowoy Kühnelowej pod ſhodom, kotrehož no-
wotwarbu bjeschtaj na so wſakoj, njeſtco starich čjeſkich
penes namakało a to Kühnelowej ſamelčakoj. —
Wonaj bushtaj bóry ſašo domoj puſczenaj a mataj
hemak wſhudze lkwalbu dobreho mena.

S Budyschina. Saňdzeny tudy je naſ
L. Dr. med. Florian Cehnowa s Bukowza pola
Terespola w Prusach wopytał. Wón je wučeny
Kaschuba a dokelž po jeho mjenenju naſcha herbska
rhcž kaſchubſkej najblize ſteji, woſebje ta, kotraž so w
Delnych Lužicach rhcži, dha bje wón ſem pschijjeſ, so
by najprjódzy hornolužiſtu rhcž ljepe ſefnał, a je so
potom wotkał do Khoczebuſa podał, so by ſe rta Delno-
lužiczanow tamniſchu rhcž ſkyschak.

S Faſonzy pola Nechwacziſko. Naſche rycjer-
kubko je dotalny wobhodzer, L. Exner, knesej ſe Salza-
Lichtenau pschedak a pecza tež hížom pschedopadak.

Přílopk.

* W Seifhennersdorfje wudhri 7. augusta
rano w 5 hodžinach woheń a ſpalihu so jene domske
a dwje bróžni, dwje lkježi bushtej pač jara wobſkodženej.

* W Draždjanach je 9. augusta jedyn žitny
pschedopadz ſakzejk ſhubik, w kotrymž bjesche njehdze ſa
5600 tl. pruſſich paperjanich penes. Temu, kotryž jemu
tute penes ſaſo pschinez, je wón 300 tl. myta ſhubik.

* W podkopach blisko Böhlhorſta w Westfal-
ſkej ſapali so 7. augusta ſtažený ſky powjetr a roſraſy
kruch podkopów tak straſchnje, ſo bu wózom dželacjerow
ſaražených a ſchjeſz ranených.

* S Kronstadt a bjechu ſo wóndanjo ſchthri
džotoki jeneho tamniſcheho mjeſtečjana do Weidenthalu
na wopytanje podake. Tsi mědze bjechu tam kupač
ſhle a jako ta najstarſha k nimi pschindze, wuhlada
je w ſimertnej nuſy, ſloczi k pomožy do wody, ale po-
darmo, a budžiſche ſo tež ſama ſatepiša, hdź budžiſhu
tam runje njeſtoſi wojažy neſchisli a ju hiscze žiua
ſi wody newuzahnysli.

* Bratr egiptowſkeho mjeſtočala, Muſtafa-paſcha,
pschijedze wóndanjo do Draždjan a je tam njeſotre
dny pschedebyl.

* Pola jeneho rjeſniſkeho miſchtra w Nowym Mjeſce
(Neumark) w Schleſyńſkej ſteji jene ſtrowe piſane cjeſlo,
kotremuž je na jenym buku lkribeta kohęždolhe lkſidlo
wuroſto. Bone je ſ kožu a ſe ſerſčezu wobroſczenie
a cjeſlo može tež ſ nim hibacz.

* S Brasilije piſaja, ſo je tam bes lkſeſo-
wymi ſekami njeſkajla lkhorosz wudhrika, kotraž je wina,
ſo jich jara wele zile ſahine.

* Brüssel'ske towarzstwo sa plahowanje spjesch-njeljetazych, listynoschazyh holbjow puszcji wóndanjo w Chateaurouxu, shtož je 130 hodžinow wot Brüssela, njeschtu holbjow a tute bjechu sa połzedma hodžinow sažo w Brüsselu.

* Peterburg a wosjewjeja wschelake nowiny džiwne poweszcze, jako bjechu tam w nowijchim časzu skradzne, pschećzimo živenju njetcziszeho khjeżora skożene, sjenoczeństwo wužledzili, a poweda so, so je bes džiesbereremi wjesty senator Žukow, prynzešyna Helena a wschelake druhe wožebne knenje. Hacž pak je na tutych poweszczech shto wjerno, to so wulzy prascha.

* W Mutnizy na Morawje hrajszche 68etny synk džielaczerja Bedricha bliško jeneje studnje, jako gmejnski był pschibježa a jeho do studnje, czisny. To bjeſe 14jetny Fabian Skerdla midzik a puſcziž so hnydom s bowom do studnje delje, wuczahny teho hólczeža s wody, padzi jeho do bowa a dashe jeho wot druhich ludzi, kotsiž bjechu bes tym k pomozh pschibjeli, horje sczahnyč, shtož so tež sta, tak so wón drje trochu poħluskheny, ale hewak strowaj a czerstwaj s bowa na twerdu ſenju stupi.

* W Frankensteinje (w Schlesynskie) mjezachu 7. augusta wulki wohēn a je so tam 18 twarenjow wotpaličo.

* Sandženu neželu bu neženena 20jetna W. A. Freudenbergez s Dhorna na dompučju s Hauswaldą w jenych kerkač, hdžež bje so naikere wotpočinkla dla lehnyła, wot Božej rucižki ſajata a nasajtra morwa namakana.

* Tačo so wóndanjo hanoverski (ſlepy) kral s krónprynzom w morju bliško Norderneha kupaſche, džiechu żolny khjetro wyžoko a jena żolma ſkužobnička podtorze, kotryž kralej poſkužesche. Duž so tón ſkužobnik ē nemu poda, kiz bjeſe pola krónprynza a tón potom ſam dale do nemjerneho morja džiesche. Tón ſkužobnik na neho wołaſche, so dyrbti so wróćic, ale harj dla, kotruž morjo czinesche, krónprynz ničo nefroshmi, hacž wón na neho kwač pocža. Na to chyſche so krónprynz wróćic, ale na jene dobo pschilecja wulka żolma, kotraž jeho powali a budžisze jeho na ſwojim wróćenju ſobu do morja woſala. Teho dla khwataſche tón ſkužobnik khetsje rucze ſa krónprynzom a dožaže jeho tež ſa ruku. Woda bje bes tym wo wele pschibylka a dokelž dyrbesche wón i jenej ruku krónprynza ſa ſobu wlež, dha s płowanjom hubenje doſči džiesche, hacž so jemu tola radzi, jeho ſbožomnie hacž ē brjohu pschinesč, hdjež potom wobeju s wody wuczahnyč. Žanemu ničo schlodziko neje, hacž runje bje krónprynz trochu wuſtrózany a struchły.

Kak

Hans Depla

a

Mots Tunka

* * *

ro zom

w ořit aj

a

ludzi pódla

škrějetaj.

* * *

Hans Depla. To ſebi tola nebudžich myſli, ſo móhl wjetri taſtu móz mječi!

Mots Tunka. Nô, ſo khježe powala a ſchomu połlamuje, to tola wjesch.

H. D. Haj, to ja dawno s nowinow wjem. Ale wóndanjo mi jedyn powedasche, ſo je wjetri jenu hólcžku

s b — ſteje woſadž do Dražbjan ſobu woſak a ju ſa tři dní ſažo domoj pschinesč. To ho mi tola wjericž nochze.

M. T. Čzoho dla niz? Wjetrez hólž džitwne kufy cjinja.

H. D. Haj, Wjetrez hólž vrje. — Ale, to bje wjetrez muž! Hm, hm. —

S p ě w y.
Mots nan a synk Jan.
(Z časopisa M. S. č. 22.)

Jank tón džjedej klubu čini,
Hdžej to wje a samiože,
Nežmijebžesche pak býcz w winje,
Hdžb džed na njoh' storžesche.

„Wucz toh' holsza, shibuj jeho!”
Husto džesche k nanej džed,
„Kopschiwa won kuka s neho,
Poljekacj je džecjom ijer.”

„Paprlapap!”“ Mots nan džesche,
„Móžesč tykucz rošoma
Do tych khadlow?”“ — a ho ſimesche, —
„To je hlupoſcž džecjaza.”“

To bje Jankej na mlyn woda,
Hore s džedom fahabža,
Džjedej prut ham na ho poda,
Cjeka a ho woſchęzera.

Napoſledku Jank ho ſwazi,
Džeda s khschczom ſehmhlacj,
Kóždh džen jom' hore praži, —
Je to Mots móhl pschehladacj?

Haj, haj! jeho ſlepa luboſcž
Džerži wſchitko k dobroci,
Newidzi tu ſloſcž a hruboſcž,
Kíž ho hluſcho foreni.

Jank bje dorostl. W ſwojim čaſhu
Mots jom' živnoſcž pſchepoda,
Wumenſat po jeho ſwazi
Starich ljet tež docžafa.

W lajkach czeſczech Mots je ſedžil?
Kak njet ſudzesche ſwój hrjech?
„O bjech ja to predy wedžil,
Jankej ſchiju ſwinyl bjech!”“

Pſchetož, kaž Jank parik bjeſche
Džjedej, tak tež nanej je;
Schpatnje, ſle ho Motsjej džesche,
Džeda ſchiz tež neſesche.

* * *

Wostan teho dopomith:
Soud ho loji ſa pſath;
S cjmž ſh hrjeschil, ſ thm ſh biti
Predy abo poſledy.

Hudančka.

Sshm najčeſtcha ſcjena, !
Tola ſiepe wotdzeržu,
Hacj najtolſcha murja,
Šymu najwetschnu.
Sswjetlo tebi dawam
Wſchjednje darmo do domu,
Ale wjetram thm ja
Do jſtwy nepuſchęzu.

Pſchese mne ty wibžiſch,
Kak ho wonfa ma;
W domje, hdžej ja nejſhm,
Je tež wo dnuo čjuna.
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje s č. 32.

35. Radliza.

Cyrkwiſke powjeſće.

Krčen i:

Pětrowska cyrkej: Pjetr Richard, Pjetra Nencža, bjer-
garja a ſublerja w Budyschinje, ſ. — Hana Ida, Handrija
Schuberta, bjergarja, khejerja a domownika w ſiſcherez pa-
permuſtu, dž.

Michańska cyrkej: Ernst Bedrich, Jana Fähriga,
žinnoſczerja w Gowinjowje, ſ. — Ernst August, Jana Her-
mana, wobhlerja w Czichónzach, ſ.

Podjanska cyrkej: Josef Pawoł, Jana Huberta Röß-
lera, khejerja a zyheleſtjerja na Židowje, ſ.

**Čahi sakſkoſlezynſkeje ſteleznicy
z budyskeho dwórniſća.**

Do Šhorela: rano 7 h. 51 m.; dopołnia 11 h.
40 m.; poſpolniu 3 h. 12 m.; wieżor 6 h. 23 m.; wieżor
9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 35 m.; dopołnia 9 h.
11 m.; poſdiupoſpolniu 12 h. 50 m.; poſpolniu 3 h. 55 m.;
wieżor 7 h. 38 m.; w nozy 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipſku, 15. auguſta, 1 Louisd'or 5 toler 14 ngl.
4 1/4 np.; 1 połnowožazh czerwenn ſloty abo duſat 3 tol.
4 ngl. 9 3/4 np.; winske bankowki 72 3/4.

Płaćizna ſitow a produktow w Budysinje
10. augusta 1861.

D o w o z :	Płaćizna w p ř e r e z k u				
	na wiſkach,		na bursy,		
4433 kórcow.	wyšša.	nizša.	ſrzedzna	najwyšša	najnižša.
Šhēnza	u. uſtup.	u. uſtup.	u. uſtup.	u. uſtup.	u. uſtup.
Rožla	6 7 5	5 10	6	6 7 5	6
Zechmen	3 27 5	3 15	3 22 5	4	3 20
Worſ	1 27 5	1 17 5	1 22 5	2	1 20
Horč	4 15		4 10	4 15	4 10
Woka	3 20		3 15	3 25	
Rjepiš	7 5		6 15	7 5	6 15
Zahly	6 20		6 15		
Hejduschka	4 20		4 15		
Bjerny	1 5		1		
Hana butry	17	15	16		
Kopa ſtromy	4 20		4 15		
Zent. ſyna	22 5		20		

N a w ē š t n i k.

Barlinske wóheńsawjesczaje towarzstwo.

Saložene 1812.

Sakładny kapital 2 milionaj tolet.

Tuto hžom 49 ljet wobstejaze towarzstwo bere sawjesczenja psche wóhnjowu schkodu hore po niſkich, ale twerdych prämijach, hdzej sawjesczeny ženje ničo dopłacjowacž netreba.

Sawjesczenja wobstara a wchje wuložewania dawa

Wot 100 tl. sawjesczenja pod ſtom j a n e j tſiechu płaciž ſo ljetnje 18 nſl. abo tež mene, jeśli twarenja ſamotuje leža; wot 100 tl. sawjesczenja pod zyhlowanej tſiechu dawa ſo ljetnje $4\frac{1}{2}$ nſl. abo wjazy, ſa tym hacž ſu ſtomjane tſiechi bliſke abo daloke. — Sawjesczenja moža ſo njetko na 10 ljet abo na krötschi czas ſtacz; ſchtōž pač bōrsh na wjaz ljet sawjesczji, tón ſalutuje ſebi ſ tym wele penes, dokelž hōſty ſa pſchiwolenje ſudniſtwia, ſa ſchtempel a t. d. pſchi weleſjetnym sawjesczenju wetsche nejſu, hacž pſchi jenoljetnym. W lječe 1860 bje pſchi horka ſpomnenym towarzſtwje ſa 95 millionow tolet sawjesczeniom. — Kdžda, sawjesczenemu pſches wóhen ſcžinena, ſchłoda ſo hnydom ſaplačzi, tak bōrsh hacž je po wóhnju twerdze poſtajena. — Agent ſebi pſchi horjebranju sawjesczenja ſa ſwoju próžu ničo nežada, a sawjesczenje hžom płaciž: tak bōrsh hacž je ſo pola agenta ſapiſalo, ſo ſo teho dla netreba na poliſu czakacž.

W Budyschinje.

J. G. Smoler, wudawač Serb. Now.,
agent barlinskeho wóheńsawjesczajego towarzſtwia.

Dokelž je naž Bóh luby ſnes ljetža po wetschej vjieslje ſ bohatymi žnemi žohnowač, dha budža najſtere tež w lubych ſſerbach bohate domkihowanki ſweczene. Duž porucžam ja ſa to cęſczenym hospoſam moje dawno ſnate a woſeſje dobre

Š u c h e d r o ž d ź e

ſ dobrocžiwemu kupowanju. Bes tym, ſo njetkoſi druzh droždze pſchedawarjo druhdy lohkeho ſtaženja a porjed- feho woteberanja dla žane droždze nimaja, pſchedawam je ja ſtajnje a poſlužuju tak tež zyłe ljet ſwojim herb- ſkim pſchedczelnizam ſ najcerterwischimi a najlepſchimi droždzeni ſ tkanzam a druhim peczivam. Tež wſchitke druhe tworh ſ peczenju budu ja jum dobre a tunjo pſchedawacž. To wſcho ſ pſchedczelnemu wobfedzbowanju poruczejo proſchu wo bohate woſtanie.

J. G. F. Niecksch.

Powschitfonna aſſefuranza w Trieſcze (Assicurazioni Generali)

sawjesczjuje pſchi ſaruczeńskim fondsu wot $18\frac{1}{3}$ millionow ſchjeſnakow:

- a) Twory, mobilije, žnene ſtody a t. d. pſche wóhnjowu ſchkodu;
- b) Kubla a twory na puczach pſche ſchłodu pſchi transportu a
- c) poſticza sawjesczenja na žiwenje čłowekow na wſchelake waſhniſe ſa najtunishe twerde prämije a napische polich w pruſkim kourantu.

Tuto towarzſtwo ſaplačzi w lječe 1859 ſa 1861 ſchłodowanjo 3 milliony 352,478 ſchjeſnakow 86 kr. D. W. ſarmanſkich pentes.

Wſchu roſprawu dawa

J. G. Richter, na mijsowym torhoſtčju, wokreſnym agent ſa Budyschin a woſloſoſež.

Hölcež, kotryž chye ſchewſtvo wuknycz, može pola podpiſaneho mjesto doſtač.

Knüppelholz, ſchewski miſchtr w Budyschinje.

Moje materialne a paſenzowe, kaž tež zigazowe a tobaſkowe ſħlamy poſticzuje ſtajnje najlepſe a najtunishe twory. Saſopſchedawarjo doſtanu rabat.

Ludwig Eccius na ſerbſkich hrebjac̄.

100,000

ſucheho tóra ſe na pſchedan pola kocžmarja Ža w- nička w Drobač.

Jedyn nowy wós ſe želeſnymi wóſkami a ſa dweju konjow je w Krakezach w ſtarini na pſchedan.

Strawotupschis porjazh **Hoffski blodowy extract**, kotrež je so pola wschitkich, kotsiz na woskabnenje mozow, na nechyciwości i jijedzi, na wobczeznosczach w pluzach, jatrach a w żoldku, kaž tež na hamorrhoidach czerpja, jara wuzitny wopokaſal a sa kotrež je so ſam pruski król džaknie wuprajil a pschihotowat tuteho lekarſtwa wele tybzaz džaknych listow doſtał, pſchedawa so we woschtemplowanych wulkich bleschach po $7\frac{1}{2}$ nſl.

w hrodowej haptzy w Budyschinje.

NB. Pschi fastarenym kaſhelu a pschi dybawoczej so tón extract preby 10 minutow ſawari a so rano a wieczor po winowej ſchleiczej wupije; pschi druhich, horka ſpomnenych czerpenjach wupije so rano a wieczor po ſchleiczej, pschipoldnju pač po dwjemaj.

Dr. Whithowa wodzicza sa wocji

wot Dr. Ehrhardta w Altenfeldzi w Thüringske, ſi wiezorhmi privilegiami wſekich werchow poczeſzena, wopokaſuje so be wschitkimi dotalnymi wocji hojazmi ſriedkami psches ſwoje ſbozomne ſtrukowanje wschiedne jako uaflahodniſcha a naſlepscha wodzicza w tajkim naſtupanju, a može so jako dopofasany hojaz a poſhlinijsz ſriedk a jako **wjesta pomož sa ludzi na wocjomaj biednych**
kōdemu poruczeſej. Wona hoji wjeſzie a ruczie a be wschitkich ſchłodnych ſjendow, woſekje pschi ſahrorenju, ſzepnenju, ſuchocji, ſyloſowanju a bjezenju wocjow, kaž tež pschi ſlaboszi po bjeſmi a placzi bleschka ſ mukožowanjom jenož 10 nſl. a džela ju jenož wopratwbiſtu Traugott Ehrhardt w Altenfeldzi w Thüringske.

Sklad ſa Budyschin w hrodowej haptzy.

Poruczenie hoſczenza.

So ſym ja na djenſniſkim dnju tón, na tudomnej hoſczerſkej haptſi ležazh a derje ſrijadowanym hoſczenz
k mjestu Lipskej

jaſo najenik wobcjaňuſt, dovolam ſebi ſ tutym najpodwołniſcho wosſewicž a jón čeſcjenym tudomnym a ſwonkomnym
Eſerbam najnaležniſcho porucžicž, ſ tej proſtwu, ſo bħchu me prawje bohacje wophtowali, a ſ tym ſlubenjom, ſo budu ſo
ſtajne prozowacj, dowijerenju, mi poſtſenemu, ſ najtuniſchimi placzisnami a ſ najſpieliſchimi ſlužbam i kżdži čiaſ
doſči činiči.

W Budyschinje 15. augusta 1861.

August Pötschka.

W o ſ a z y m a s ,
jara ſenje tuczny, liž nestwerdne, pſchedawam punt ſa
2 dobray ſljebornaj, 10 puntow ſa starý ſchjeſnak. Ko-
muž ſo nedrzbjal lubicj, može jón ſaſo pschiſceſz a do-
ſtanę penesh ſaſ. **Lehmann**, mydlar,
nedaloko kaſerny a bliſko ſlonza.

Dutſje nedželu 18. augusta

kwietkowe reje a fehelekuſlenje
w hoſczenzu w Czelhowje, na čož najpodwołniſcho
pſcheproſkuje **Domaschka**, hoſczenzar.

Prirodospytny wotriad M.S. zmje ſ džen-
ſa za dwě njedzeli, jako 31. augusta, popołdnju
w štyrjoch hodzinach w hoſcencu k złotej krönje
poſedzenje. **Fiedler**, pismawjedzér.

Jena ſhježa w ſenej zyrkwiſkej wſy
je ſa 100 toleř na pſchedan. Wſcho
blizſche kaž tež wobſaukenje ſupje pola
Neumannna w Barcze. **M**.**

Ržane wotruby ſu na pſchedan pola peſarja Dutſch-
mana na Židowje, k. k. korejmarej Kozorej ſ napſchedza.

Wulki wotrocj, kotrež ma dobre wopis-
ma, kaž tež tajka džowka, kotrež ma tež jiedz ſa
čeſledž waricj, namakataj ſ nowemu ljetu 1862
dobre mjeſto na ryezeſkuble w Kralježach.

Dželberjazym pſchedezem a ſnatym dawam ſ
tutym tu ſrudnu poweſej, ſo je Bóh tón knes
naſchego ſubeho nana, pschihodneho nana, džeda
a ſwaka, knesa

Khrystiana Bohumila Lücku

w Hatku w jeho 80. lječe psches ejichu a
ſpjeſchnu ſmerez wot naſ ſotwoſak.

Šrudni ſawoſtajeni
w Hatku, Alinakale a Dſchaitzu.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štvortlétta předplata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósće 7½ nsl.

Cislo 34.

24. augusta.

Lěto 1861.

W opřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Lufsa. S pola. Se Židowa. S Delneho Švælska. S Mužakowa. S Wojerez. S Braskowa. S Budyskina. S Pomorez. — Australiski list. — Přílopk. — Serbske pismowstwo. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesće. — Čahi sakskošlezynskeje železnicy a t. d. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Kral a kralova w Schwajzarskej naj- sjepštu strovoscž wužiwataj. Wonaj staj tam wýšoku horu Rigi wopýtałoj a Luzern 18. augusta wopuszczęſkoj, ſo wotkal ſo do Interlaken podaſhtaj, ſo byſhtaj tamníſhu rjaniu woſolnoſcž wobhladowaloj. Dzien 25. augusta čhyſhtaj do Züricha ijez a ſo 26. augusta psches Lindau a Rothenhofen do Pilniža wróciſz, hdež Feju 29. augusta wotčafuja. — Dokelž sakſke wójsko ſaſo bubnarjow dostane, dha je wot ministerſtwa wójny naſhwilna bubnařska ſchula w Dražđanach ſaložena, hdež maja ſo nowi bubnarjo wuwucicž. Šchtóž čhe do tuteje, njeſkotre mjeſazhy traſazeje ſchule jako bubnařski wuczer ſaſtupicž, ma ſo pola jeneho kommandeura wójska, w ſakſkich mjeſtach ležazeho, abo w Dražđanach w bureauwje 14. infanteriebataillonu na lipſchjanskej haſy čzo. 9. dopołdnja wot 10—12 hodzinow ſamoſwiez. Čzi paſ, koſiž ſu ſebi wotmyſliſi, dobrowolnje ſa bubnarjow ſkužicž, ſmiedža ſo w tóždym mjeſeče, hdež wójsko leži, ſamoſwiez. Wumjeneni ſtej: 1) Bubnar dyrbí 16 ljet starý býež; 2) wón dyrbí bubon a torniſter, tež pſchi marſhirovaniu, bez wobzežnoſcže neſiž móz. — Minister baron ſ Beust je ſo ſandžený thđen do gasteinſkich ſupel podaſ.

Pruſſy. Kral Wylem je 17. augusta Baden-Baden wopuszczęſk a wežor teho ſamnho dnja ſ krónprymonem a jeho mandželskej, koſraž bjeſhtaj ſo ſ Žendželskeje wróciſkoj, w Kölne hromadu trechil. Iako bje tam wſchelake wuſtarwy, bez nimi rjany kólnski muſeum, wobhladował, poda ſo 18. augusta rano dale na pucž do Ostenda, hdež je tež 19. augusta pſchijek. — Hrabja Bernstorff 1. oktobra ministerſtvo ſwontomnych naležnoſezow wot dotalneho ministra barona Schleinitza na ſo wosme. Tež je wobſantnene, ſu budže naſhwilny barlinski polizajski preſident Winter ſa woprawdžiteho preſidenta pomenowanym, dokelž dotalny (na čiaſ ſotſalenym) preſident Žedliž na žane waſhnuje wjazy do ſkužby ſtupicž

nočze a nemóže. — Ministerſtvo wójny je poručiło, ſo by ſo mjeſto Toruň (Thorn) wobtwerdžilo, tak ſo by pruſſki kral na ruſowſkich mjeſach nowu twerdžiſnu mjeſ. — W Międzyřeczu bjeſtu w lječe 1858 jeneho živnoſcjerja ſ 10ljetnemu zuchthausej wotkuždželi, dokelž jemu nadróžne rubežniſtvo winu dawaču. Njetko paſ je ſo jeho newinowatoſcž dopolaſala a kral je jemu pſchi pſchęſzenju ſ jaſtwa 450 tl. ſ poredženju jeho živnoſcze pſchępodacž daſ.

Raku ſy. W Čechach ſkowjanskeje dzjelsky, hdež ſo hacž dotal jenož w nižſich ſchulach wucžba ſ pomožu čjefſeje rycze wudžjelesche, je čjefſka rycz tež njetko polne prawo w realnych ſchulach čjefſkich mjeſtow doſtala. Na gymnaſiach a na univerſiſe ſo čjefſka rycz tež hžiom ſ dzjela nałožuje. — Sahrebſki ſejm je wobſankuňk, ſo ma ſo we wſchitkých nižſich ſchulach a wužených wuſtarach, kaž tež wot ſudniſtrow a wſchitkých ſaſtojnifow w Dalmazii, Schrowazii a Šskawonii južnoſkowjanská (južnoſerbska) rycz nałožecž. Tež maja ſo zyrkwinie knihi w nej piſacž. — Schorosz khežorſki, koſraž pſchęzo hiſcje na grichyſkej ſupje Korfu pſchębywa, je ſpodižiwnje wotewſala, tak ſo móže ſo khežorſka nimale ſtrora menowacž. — Khežor je na druhu adreſu wuherſkeho ſejma wotmoſlenje do Peſchta póžkaſ. — Wone wobſteji wuſebje w tym, ſo khežor njetci ſi ſi w uherſki ſejm r o ſ p u ſ h c ſ i a nowowolbý wupiſche. Nowy wuherſki ſejm ma ſo ſa ſchjeſz mjeſazow ſeſi. Stary ſejm je hiſcje pſched roſendženjom pſchęciwo neſaknoſciſi tajkeho roſpuſchzenja protestiroval. — Khežor teho dla nowe wóſby wupiſuje, dokelž ſo nadžija, ſo budža ſnadž tajž mužojo ſa ſapóžlanzow wuſwoleni, kž budža ſwolniſiſho, hacž njetciſi, jeho wolu dopelniſ. Hacž paſ temu tak budž, to ſo wulzy jara prascha, pſchetož wuherſki lud je ſa ſwoju konſtituziu tak ſahorenym, ſo drje budže ljeđy žaných druhich ludzi ſa ſapóžlanzow wuſwolecž, dyžli tajkých, wo kotrychž je pſchęſwiedčeñym, ſo budža wobſtajnje ſa wuherſku ſamostatnoſcž hloſowacž.

Amerika. S tuteho kraja je w tu khwili mało ważnego historycznego. Listy, którež su 8. augusta s Newyorka do Europę wóteszkie, powiedaju, so bu býjelba separatistów blisko Dugasprienga sbita a so je separatiſki general Wise s wezorneje Virginije wuczahnył. — Scejm unije je wobsanknył, so kózdy murski škłowa, kótryž do unionskeho wójska stupi, s tym swoju połnu swobodu dostane. — We Washingtonie, hdzej so bojaču, so separatistojo býrsh po bitwie, 23. juliya blisko Manass-Junctiona dobytej, nadpad na kłowne miesto unije sczinia, je so tutu bojosczą żyle lehnika, dokołż so separatistojo nehibaja, ale su pola Fairfara stejo wostali. Přes to su unionistojo khwili mili, sažo wutrobitoſc̄ dobyc̄ a dobre psychoty i wotraženju kózdeho nadpada sczinic̄. — S zyla su unionistojo jara meriaci, so su 23. juliya tak nerosomnje czekali, pschetož nietko je so skonczenje dopolaſato, so su tehdź jenož 460 morwych (bes nimi 19 wychich) a njehdże 1000 ranenych mili. — Separatistojo su Hampton blisko Monroe spalili a so tamni stroni rjeki Potomaca shromadžuju, tola so nesda, so bydu ju pschekrocic̄ chyli, dokołż je ta strona hylne wot unionistow wobhadżena. — Przyń Napoleon je s Newyorka do Washingtona pschijieł a wot tam Mount-Vernon wopytał, hdzej je Washington, sałożet amerikanskej unije, poħrebanh.

Franzowski. Khieżor je so 14. augusta do chalonſkeho ljehwa podał a bu wot wójska se škawuwołanjom powitanh. Wón tam njeſotry čas wostane a dže potom do Biarritza dojiez, hdzej knadž tehdź tež ſpaniſka kralowa pschinidze. — Kąž przedy s Jendželskej, tak je nietko tež s Belgiskej a Hollandskej wujednane, so poddani tuthy kraleſtwow a Franzowſojo w spomnennych kraleſtwaſ źaneho puczowauſkeho poſa mjez netrebaja. — Dzień 15. augusta so po wſhei Franzowskej jako napoleonski ſwedżeń ſwečzi a woldžeržuju so na tuthym dniu w Parizu a w drugich wetskich franzowskich miestach wulke ſtarne weſela. Tón ſamym džen wudžieluje tež khieżor wulku liczbu rjadow abo ordenow czesneje legije a dawa hemak wſchelake hnady a mikosze. Tón ras je teſlo nowych ryczerjow czesneje legije powmenowaných, so ich mena ſydom stronow khieżorowych nowinow „moniteur“ pełnia a wyshe teho je tam wosjewene, so je khieżor 1236 wotuždženym ſchraſu ſpuschcijl abo tola pomeiſchil a pschirkotsil. — Pschi wóhnjoſkutku abo feuerverku, kótryž so 15. augusta wezor w chalonſkim ljehwu mjeſcie, ſpłoszachu so konje, wottorhachu so a njehdże 800—900 tych ſamych bjeħasche žyle ſuemdrenych po zyklum ljehwu wokolo a hanichu tójskto wojałow. Nasajtra rano hischče wele koni pobrachowasche, kótrež bjeħu s ljehwa won cekli. — Wulkej horzoth dla su manovrh wójska hac̄

na kħodniſhi čas wotkorczęne. — S Roma źane ważne poweſceje pschischi nejſu. — Hrabja Reculot je ſa pôzlanza na kralowſkim bajeſkim dworje w Mnihowie a hrabja Damremont je ſa pôzlanza na kralowſkim württemberskim dworje w Stuttgartce pomenowan̄.

Jendželska. Jendželske ministerſtwo a ſ nim tež jendželski lud pokazuje w nastupanju Pruskeje hijom njeſotry čas wjeſte ſymlne a, móhę rez, uelubosne ſmyħljenje. Tak su jendželske nowinh na wopht pruskeho krónprynza, kótryž ma tola jendželsku prynzeſhnu ſa mandželsku, tak krótko hac̄ móžno ſpominale a lud jemu nihdże źaneje woħebneje czescje wopokaſat neje. Taiko pak wondanjo rakuski arzhywójwoda Maximilian do miesta a pschitawa Southamptona pschijiedze, bu wot tamniſcheho mjeſchjanosty a radu, kaž tež wot wſchelatich mjeſchjanſtſkich jednotow jara pscheczelniwje powitanym a jeho wotmōlwenje, kótrež wón i mjeſchjanosze na jeho rjez džerzesche, wot ſhromadženego ludu s hustym ſkawuwołanjom poczegħe. Potom bu jemu i czesci wulka hoſčina wuhotowana. — Tež i schwedskemu kralej, kótryž je i jendželskej kralowej na wophtanje pschijieł, so fe strony Jendželjanow wulka pscheczelniwosz̄ poſkaſuje. — Schwedski kral pschihladowasche 15. augusta manövram 14,000 muži jendželskeho wójska, kótrež so we wokolnosci Aldejhotu wotdžeržachu.

Italia. We wetskich italskich miestach su meninh (Namenstag) franzowskeho khieżora 15. augusta najbóle pschijnje wotdžerželi. — S Neapelskeje hischčeje pschego poweſceje wo ſtajnym nemjeru pschithadžeja a ſena strona s druhzej ſuronne ſakħadža, tak ſo je w taliſtich mjeſcheinazach hijom wele ludzi žiwenje a wobħedženijtwo ſhubiło — General Cialdini je pecža ministree Riccasoliſej piħak, so wón revoluziu w Neapelskej pobicž nemóža, jeli ſo jemu neſchiwoli, neſcheczelow tež na bamžowym kraju pschimacż; pschetož hdž ſbjekkarjo wjazħi psched nim mutracž nemóža, dha na bamžowy kraj eżem, a hdž je Cialdini potom ſ tamnyh meſow precž wuczahnył, dha woni ſ nowa do Neapelskeje pschētupja. Riccasoli je tuteje naležnosze dla pecža do Pariza piħak, ale Napoleon jemu hischče ničjo prave wotmōlwi neje. — W Romje buħu Napoleonowe meninh tež ſtarne ſwečjene a bamž Pius je ſhromadženemu ludej pschi tutej ſkaldnosci požohnowanie wudželik. — Bamž wužiwa nietko ljeħscheje ſtrowosze.

Ruſowſka. Poweſcej, so su w Petersburgu njeſakke ſbjekkarje, pscheczielno khieżorej wotmjerene, ſienoczejſtvo wuſħiedžili, je so jako ſekħana dopolaſato. Zyła wjez je ta, so je so wjeſty senator Chruščev, kótryž bjeħse jara czescje ſakomni, ſblaſnik a ſo su, dokołż je wón w ſwojej bkaſnosci džiżone rycze mjeł, jeho paperi fajeli a je khieżorej pschepodali. A dokołż ſo wosjewiło neje, ſhoto je na tuthyh paperach napiħane

býlo, dha je jedyn na to a druh na druhé hudadz poczak, hacž ſu runje to, ſhtož je najhlupiſhi najhlupiſche wuhudak, najbóle wjerič poczeli. W Londonje je menujzy jedyn rufki cíjekanz ſ menom Herzzen žitw a wudawa tam ružowske nowiny „Rokokoł“, w kótrichz wón na wſchelake nespodobnosće ſpomina, kajkež ſo w Ružowskej wot ſaſtojnifor a woſebnich knežiſt stawaja, tak ſo wón, móhle rez, te najpotajniſhe wjezy wosjewja. A dokelž hacž dotal wuſſledziež nemózachu, ſhto to tola wſchitko Herzenej piſza, dha ſu njetko wuneſli, ſo drje je to najſkere Chrusczejew býł, dokelž je wón jako ſenator wjazy wedziecz móhle, hacž njetotryzkuſiž druh. A dokelž je khejzorowa ſotra, weſka knjagini Helena, ſwo- bodnoſmyſlena kneni a je Chrusczejew tež, kaž druzh woſebni kneža, do jeje hrudu pſchilhadzał, dha ſu ſebi khejtsje wumyſliſli, ſo je wona najſkere Chrusczejewej po- wedała, ſhtož je na khejzorskim dworje ſhonila, a ſo je to potom Chrusczejew do Londona piſał. — So pač ſu to wſchitko hole blady, to móže ſebi kózdy myſlič, a Herzzen budje tež njetko, hdjež ſu Chrusczejewa do kheje blaſnyh dali, runje tak te a druhé nelubnosće ſ ružowskeho kraja powedacz wedziecz; pſchetož ſhtož tamniſche wobſtejenja jenož trochu ſnaje, wje tež, ſo Herzenej ženje na poweſczech ſ Ružowskeje nepobrachuje. — Duž na tym petersburgskim ſbjęzkarſtu ničjo neje, wo tym móže kózdy pſchewyedziežený bycž, a neje tež wjerno, ſo je khejzor teho dla njetkoho ſadziež dał abo ſ Peters- burga wupokaſał. — W Pólskej dawaja wobydlerjo ſwoju nespokojoſce ſ njetciſhimi wobſtejenemi hiſcje pſchetož ſjawnie ſpoſnač. W zyrkwiach a pſchi druhich ſkladnoſczech ſpicwaja ſpiewy, w kótrichz ſo Bóh wo wrócenje ſwobodnych čaſow a wo woſhwobodenje ſ podejſiſczeſtſkich rukow proſhy a nedawaja ſebi to ſakaſcž. Héwak thodži kózdy w žarowanské dracſe a hidža wſchitko ſjawnie weſela, tak ſo ſo w džiwadlach (theatrac) wjazh nehraje a ſo žane kónderty a bale nishdze newot- dzeržuju. A dokelž je predatoſki gubernator pólsku na- rodnu drastu, woſebje čamaru (ſchnóratu ſuſnju) a konfederatku (ſchtyrirožkatu mjezu) ſakasał, dha dyrbí polizia najwiažy próžy na to ſkočic, ſo ſa tajkimi hjeha, tiz ſo w tajkej dracſe poſkaſaja. A tajſich je wſchijedne wele; pſchetož dokelž dale žana ſchtraſa na to ſtajena neje, hacž hodžinu abo dwie jaſtiwa, dha ſebi jara wele luđi ničjo ſ teho nečini. — Gubernator Sſuchofanet je ſańdženu nedželu ſ Warschawu wotjek, dokelž je jeho khejzor ſe ſjužby puſchcziſ. Sſuchofanet bje muž ſe ſta- rodaſoneho čaſha a nemóžeſte wafchnja a požadania no- weho čaſha wopſchijec, tak ſo je tajkeho nedoroſomenja dla w Pólskej wetschi neporjad a nepokoj ſawostajik, hacž bje jón namakał. Čim cíježo budje njetko ſa noweho gubernatora ge- nerała Lamberta, pólske naležnoſce ſažo do praweje kolije pſchewesč. Sſnadž pač to pónđe, dokelž jeho Polazh

jako roſomneho a ſprawneho muža ſnaja. Tež budje jemu ſnanou to ſ wuziku, ſo ma jenu Franzowſku ſa mandželsku, dokelž maja Polazh ſ Franzowſam wele pſchecjeliwoſce. — Khejzor Alexander je Wielopolskemu ſwoju ſpokojnoſce wosjewiſ a jeho ſa miestopſchedzhu ſtatiue radž pomenował. — Dla nowoſrijadowanja po- lizajſtich naležnoſcejow je khejzor moſkowſkeho wyschego polizajmiſchtra Potapowa do Warschawu poſkaſał. — General Gerſtenzweig je ſa wojerſkeho gouverneura we Warschawie poſtaſenj.

Serbia. Dokelž je twerdiſna ſerbſkeho kſlow- neho miesta po starich wumjereniach wot turkowſkeho woſiſka wobſadžena, dha je wterh Michał narodnu ſkupſcheciu (ſejm) do Kragujevza powołał, kotrež miesto bôle w ſredzinje Sſerbiye leži. Wuradzowanja ſkupſcheciu ſo w thyle držach ſapočnju a je w Kragujevzu tójscht poſkaſanow, dokelž mięjeſche ſo na koždy 1000 Sſerbów 1 ſkupſchecinat wuſwoliciž. — W ſuſzodnej Božnii a a Herzegowinje hiſcje nemjer kneži. Omier-paſcha je w Sarajewje ſkorit.

Ze Serbow.

S Lufka. Sſobotu 17. augusta na weſzor pſchicjeze ſe wſchich bołów tolſte cíjeme mrózne, kotrež - ſo wotčakacž dawasche; pſchetož džen ſe žakoſna tužnata. Niž pač jeno poła naš wuſypachu mrózcele ſwoje žoh- nowanja połne krepki, ale w zykiej woſolnoſci. Šylnje ſo ſabkyskowasche, ale hrimanje nebje ſurowe: kaž ſo ſidaſche, cíjueſche ſylniſche newedro dale ſ połnju po horach. Najſkere bje wjetr, kotrež mózniſe dujeſche, wina, ſo ſo newedro ſylniſho neſkobesche. Nót cíjha mjer- niwa ſaſtupi potom ſ miłym deſcejiczkom miholo, kotrež dawnoſaczu ſemju ſ nowa napoſi ſ nowej plónnoſci. —

S poſla. Sſweſzelaze je ſa kózdu cíjciwu cílo- weču wutrobu, hdjež te nadobne žohnowanie, kotrež je nam nebeſki wotk hjeſa tak bohacze na naſhich honach wobradzik, wobhlaſam, tak ſo w bróžnach a na ſy- nowych kubjach miestna pobrachuje, te ſame domoj ſkhowacž, cíhož dla dyrbjachu ſo na połach a w fahrodach wulke hromady žita natwaricž. A cíim džakowniſki dyrbimy Bohu kneſei bycž, dokelž je nam pſchi tym tež tak rjane a krafne žnowe wedro ſpožcik, ſ móžachmy wſcho w prawym čaſhu domoj ſkhowacž. Wetschi džiel naſhich Sſerbów tež džakne modlitwy ſ nebju ſeſele a weſele khejerluſche w Božim domje ſa to ſpiewa. Alle ſrudžaze bje na druhim bołu, hdjež widziež dyrbjachu, ſo je jich wele tu kaſnju: „Th dyrbischi ſwiaty džen ſwecjicž“, ſ zyka ſapomniſo, haj ſo ſo neſtrachuja, ju tež w tym čaſhu pſchecjipicž, hdjež pobožni kemscherjo dopoldnia ſ Božemu domej khwataſa, kaž to móndanjo jemu nedželu na njetotryh połach ſredž W. a Ž. widžachmy.

Dowolam h̄ebi teho dla, s̄jawnje na tajki pohorski h̄maric̄, wošebe dokelž h̄jechu tajži ps̄hestuperjo Šerbo. A naši lud je hac̄ dotal tola tu čeſci wuziwač, so knesovih džen ſtwjeru ſwečeſe. *†*

S e Ž i d o w a. Naši nowy móst je njeleko hac̄ do njelektých wupſtchenjow zile hotowu a h̄ebi jón wſchitzy k̄hvala, kotiž maja po nim jjeſdzieč abo k̄hodzieč. Ps̄chetož jjeſdzenie neje wjazhy na žane waschnie ſtrachne, bes tym so dyrbec̄he ho jedyn na starym moſcze ſtajnje njelektého nesboža boječ, a wyske teho je na kózdyム boku k̄hodnik abo ſchęzežla wot duboweho drewa, tak so móža pjeſchikhodjerjo tež tehdij berwſcheho ſtracha pſches móst h̄ic̄, h̄dy tam runje wosy jjeđu.

W th̄chle dñiach je k̄. Petzoldt pôdla mosta ſwoje drjewiane, k̄ grozjarni wedzaze ſpuschczadka ſ džela wottorhac̄ dał a dawa mjeſto dotalnych drewnow dolhe a tolste kamentne priečniki ſakkadowac̄, tak so budža je pſchichodnje ſchrutu a wulke wody pjeſnje na poſok wostajic̄ dyrbec̄. — Sandženu wutoru wečor a nôz mjeſachmy tudy milý c̄zchi deſchęzil, naſajtra bje pak ſaſo najrenſe wedro, tak so ſu naſhi poserjo ſ tajkim c̄zahom derje ſpokojni.

S D e l n e h o Ŝ b e ſ ſ k a. Woheń, kotryž tu ſredu th̄dzenja wečor mjeſachmy, je wobſedzerej tudomneho delneho rycerſtubka, k̄. Že i ſ i g e j, wele ſchody načinik. Kak je woheń wuſchoł, neje ſnate.

S Mužakowa. K̄ čeſci narodneho dnja ſchwedſke kralowej, kotaž njeleko tudy pola ſwojego bratra a wobſedzera tudomneho kneſtwa, k̄. niederlandſkeho prynza, pſchelywa, je naſhe mjeſto 6. augusta rjaniu illuminaciu abo poſwjetlenje wuhotowalo. Ta wyſoka kneni jjeſdzeſe teho dla ſ tymi druhimi woſebnimi kněžimi po mjeſce wokoło, so by ſebt rjane poſwjetlenje wobhadowala a potom c̄ehnicu mjeſchczansz tſjelzy, druſy mjeſchzenjo, hewerjo a t. d ſ fakteli nimo hrodu, k̄ c̄zemuž muſke ſpjewanſke ſjenoczeńſto wſchelake ſpjev ſpjevaſe.

S Wojerez. Sandženeho 15. augusta bje ſo w Tarez domje na ſtronkownych hrebjach njelekt hromada ſtanja ſapalika, tola bu woheń bôrsh ſahacheny a neje dale žanu ſchodu načinik. (H. W.)

S Br a ſ k o w a je ſo nam ta poweſcž pôſlaka, ſo je th̄dzenja ſpomienyh woſebnyh perk rožki na ſahrodnej ležomnoſci narosteč a poredzamy teho dla na tajke waschnie naſhu th̄dzenſhu roſprawu.

S Budyschia. Sandženu nedželu mjeſachu tudomni turnarjo k̄ čeſci teho, ſo bje ſnath Jahn pſched 50 ljetami turnowanje w Berlinje ſaſožil, pjeſnji turniſki ſwedzen. Woni podachu ſo w dohlim c̄zahu, na kotrymž ſo tež turnowazh holsz a wele pſcheczelow turnowanja wobdželi, ſ počnej hudžbu a ſ dwjemaj rjanymaj k̄hrohojomaj pſches bohatu a lawſku haſu na

turnowanſhčzo bliſko piwańje, h̄dzež ſo potom na wſchelake waschnie turnowasche a hudžba k̄ temu hrajeſche. Njelekti turnarjo mjeſachu k̄hločerwene paſhy a ſ njelektých domow, kaž tež wonka ſ turniſkih pſchiprawow ſmahowachu ſo k̄hrohoje tuteju turnarskeju barbow, tola h̄jechu tež njelektre kuziſle k̄hrohoje wibzeč. Šweden ſtoučji ſo ſpodoſnje.

S P o m o r e z. Schtvr̄tk popoſdnju 15. augusta ſta ſo nedoloko ſeleſniſaſteje k̄hježki čo. 82 to nesbože, ſo h̄ebi ſchafnař Kröker (rođený ſe Schunowa pola Bernadžiz) wo tamniſchi móst h̄lowu roſrasy, tak ſo na mjeſeče morow wosta. Temu bje, kaž ſo ſda, mjeza ſ h̄lowy ſleczka. Duž bje wón poſtanek, nebjie ſo pak naſklere na móst dopomnił, k̄iž tam wyske ſeleſniſy dže, a bje teho dla tak nesbožomnie do neho praſnýk. Wón ſawoſtaj ſudowu a ſchtr̄i džecži.

Tón ſam h̄ebi wuſuzech ſo njelektre wosy ſ kolije ſeleſniſy a ſo tež jedyn povali, w kotrymž hufy ſe-đazhu, tola wotendje hiſhče ta zyka wjez be-wſcheje dalscheje ſchody.

S Budyschia. Sandženu nedželu popoſdnju bje w ſanktneſe kuchinje jeneho domu na mjaſowym torhochęzju woheń naſtał, kotryž bu pak ſbožomnie predy ſahacheny, hac̄ bje dale wokoło ſo h̄rabac̄ pocžak. Tola je wón w kuchinje, kotaž je ſo pecža zyka wu-ſpalika, ſchody doſež načinik.

Australiski list.

Podał J. A. P—č, wučer.

Uliſto Bethela, 20. meje 1861.

Knesowa mikroſcž budž ſ Wami a jeho žohnowanje!

Luby ſ..! Œjenh móžu Wam jara ſweſelaze poweſcze pôſlacz, menujž, ſo ſym ſ Boha ſtrowy a tež wſchitzy moji, a ſo ſu poſledne žnje jara dobre býke. Doſtał ſhim wot Waſ ſtekarſtvo a ſerbſke knihi, kotrež bjež ſadał, wſcho bje nerwobſchložene k naſhemu knesej předarei pſchisčko, a to 25. novembra loni. Vječh tehdom runje pſcheinu žneč ſapocžak, duž mjeſach nuſne; wyske teho doſtačh njelekt tak wele k c̄itanju. Ebenezerſz bratſja a druſy ſnacži pſchindzechu, ſo bých c̄itac̄ mohli, a ſym ſo wulzy ſweſelili, ſo ſo tak pilnje ſa wupſchecžeranje kſchecžiſtwa ſlutkuje, a ſo w Sakskej mjer kněži. — Spocžat ſebruara doſtačh poweſcž, ſo ſeje naſhe liſty doſtali, tež ſo ſeje w Hernhucze po penesh byli, dale, ſo ſeje ſo ſtarali, kaž býchče mi njelekt pôſlali, ſo bých je ruče doſtač a t. d. — Hac̄ ſeje mój w oktobru piſam liſt doſtali, newjem, a c̄zakam dawno, hdy poweſcze wot Waſ pſchindudu. Vječh w mojim liſcje tež wo male býrgle abo wo harmoniku proſyl a proſchu hiſhče junkrōč, ſo býchče mi pak býrgle, pak harmoniku pôſlali: ſhtož ſa ſchepſe ſpōſna-

ječe. Poščelcze potom wſcho w derje ſacžinenym kaſteju naſhemu kneſej duchownemu Bonzaeſi ſ kódzu, kotraž do južneje Australskeje jidže. [Kaſtej nech je wot twerdyh, tolſtih deſkow ſnitska ſ blachom wukladienj, wſchitke ſchmarki ſ mochom ſatylane a t. d.] — Dale Waſ proſhu, pſchipóſczielce mi khoralne knihi, ſo byh druhdy kherluſh hrač mohel. Tež nesapomučje Nowiny a Miſſ. p o ſka; pſchetož ja hiſcheze jara radu poweſcze ſ teho kraja cijtam, hdež ſynt 37 ljet pſchebiywał; — husto dopomnju ſo na lubych a ſnatych, ſ kotrymiz ſo junu ſaſ wohladam! — Waſ proſhu, wobſtarajcze mi wſchitko, tak rucze, hacž mōžno! — Ja ſcjeļu ſa Felſinu ſ Lufka 10 tl., ſa Michalkowu 10 tl., ſa Handrija Funku 4 tl. a ſa Jurja Petſku w Brjeſezach 1 tl. Dyrbiak pał wot nich njechtó ſemrjety bycž, dha ſkowajcze te peney hacž ſ dalischemu. Budžecje tak dobri a džice do Herrnhuta, tam doſtanecje tele peney a moža wſchitz menovanii je pola Waſ doſtač. Šeo nadžijjam, ſo budu Wam bōrſy ſaſ piſacž. Dyrbiak w kaſteju, do kotrehož harmonika pſchinidze, mjeſtina bycž, dha pſchilupcze 24 kohezi platu a 4 porow ſchtrypow, tež maſku rapžoweho ſympozija. Pežoh ſu ſjetša wele medu mjeſe. Taſo bje moj liſt hotowy, pſchitidze moj ſuſhod Albinus, kotryž chyſche, ſo by Handrij Albinus w Nechornju 10 tl. doſtał, kotrež tež w Herrnhucje doſtanecje. Njeſt wobſanlu a pſchaju, ſo byſcje ſtrowi byli a ſo byſcje wſchitli lubych a ſnatych wutrobnje poſtrowili; wobſebje pał mojego ſwaka Handrija Wünschu. — Waſ ſwerny pſcheczel Jurij Dejk a.

Přílopk.

* W Motydle je Aljetny hólcez tkaſza Röthiga 16. augustu do jeneho wódnika na ſuzy paňk a ſo tam tepik.

* W Draždjanach je ſo 18. augusta weczor w 11 hodzinach na pilnitzskej haſy čzo. 33 hródž paſicž počala a ſo tež ſe wſchijem ſynom a ſe wſchej ſtomu, kiz tam bjeſche, zylo ſpalika. W hródzi bje 12 hoſyadów, wot kotryhž 8 plementjam wutorhnychu, 4 wiſke ſylnie woły ſo pał ſpalichu, dokoł ſo ludžom ani ſ hródze wuweſč ani ſ neje wuhnac nedachu. Wobžedzeſt hródze mjeſeſche wſchitko ſawjeſcene.

* W Chemnitzu je wóndanjo jena macž ſwoje džeczatko ſadajka. Dokelž bje ſo tam taſka hróſnoſcz tež hižom pſched njeſotrymi nedželemi wobefchka, dha ſu ſa tym ſliedžili, ſhoto mohlo na tym wina bycž, hacž ſu wuſliedžili, ſo je ſo to ſ nabóžniſkeho bluda ſtaſo, kotryž tam ſekta tak menowanym ſwiatyč mužow roſſjerja. Tuži menužy peča tež wuža, ſo džeczo, kotrež w prjenich ſjetach ſwojego žiwenička wumre, runy pucž do nebeſkeho raja pſchinidze, a bječu ſ taſkej wučibu

dwoje žonje tak ſamerinyli, ſo tej khwataschtej, ſwojimaj džieſcjomaj do nebeſ pomhacž, a jej teho dla, móhē rež, ſ luboſcze ſlónzowaschtej. Spodžiwe je, tak móže žana macž, kotraž je w ſchuli derje w kſcheczijanstwie roſwuczena, do tajkeho bluda ſapanycz!

* W Hórz y róžborſkeho wókreſa je wóndanjo jena kocžka woheň ſakožila. Wona bje ſebi menužy pſchi kloſczejenu w kuchinje njeſt kozuch ſažeſlika a ſ nim, dokoł ſe połna stracha khetſje na hródž ſabježala, tam ſyno ſapalika, tak ſo ſo ſo tuta hródž a dwoje bróžni, ſe ſitom bohacze napelnenej, wotpaliſchtej.

* S Pomorske je piſaja, ſo ma tam njeſko wſchón ſwjet brjuchbolenje a bježenje a lekarjo mjenia, ſo je nječiſcha wiſka horzota na tym wina. (To móže lohko bycž, pſchetož w Budyschinje a wokoloſczi bjeſche w ſańdzenyh nedželach tež wele ludži na to ſamſne waſchunje khorých.)

* Taſo pſched njeſotrymi dnjami jena fran‐zowska kneni, baronka d'Arſincourt, w Schwajzarskej po wiſkim hórfkim pučju ſ Lenka do Gemnijsa na konju jjeħasche, pocža ſo jej hlowa werczecž, tak ſo wona wjazn twerdze ſedžo woftacž nemžesche, ale ſ konja do hukobokſe paňh. Jeje cijelo bu delka zylo roſražene namakane.

* Wobydlerjo tak menowaneje rakuskeje w ojerſkeje hranizy ſu khejzorej petiſiu pſchepodali, w kotrež proſcha, ſo by ſo jich dotalna wojerska ſkužba hinal ſradowala. We wójniskim čaſu dyrbja menužy wſchitzu ſtrowi muſzy na wójnu czahnyč, tak ſo jenož bjeđni, ſchjedžiwy, žony a džeczi doma woftanu. Tak je ſo ſtaſo, ſo je we wuherskej a italskej wójni w lječe 1848—49 pſches 50,000 hranizarjow paňhlo, kotiž ſu njeſdze 30,000 wudowow a 60,000 ſyrotow ſawoſtajili. Teho dla tež tam wobydlerjo ſtajnje woteberaja. W lječe 1847 mjeſeſche wojerska hraniza 1,110,000 wobydlerjow, w tym lječe ma jich jenož 1,082,000, po tajkim 28,000 duſchow mene, dyžli tehdž.

* W Žitawje wotpaliſtu ſo 17. augusta njeſtre twarenja ſahrodnika Hofmanna. Dokelž bječu wone ſe ſtamu kryte a bje pſchi ſylnym wjetſki čaſh na bliſkej želesniſy nimo jjeſt, dha mjenja ludžo, ſo je najſkere ſchtricžka ſ lokomotiv na ſtominanu tſjeſchu ſlećika a ſapalika.

Serbske pismowſtwo.

Knihicjihcejer ſulman we Wojerezach je druhu wobradu **ćimelow, woſkow a ſcherſchenjow** wudał a je ta ſama w Smolerowej kniharni w Budyschinje ſa 1 nſl. doſtač. W nej je tóſiſto dlijſkich a króſkich ſpjerow a my myſlimy ſebi, ſo budža ſwojich ſubowarjow namakacž, hdži naſi napiſma njeſotrych ſpjerow ſdželimi. Napiſmo

prjencho khjetro dolheho spjewa rjeka: Käk je ſebi
kukečanski starý Dunda na wikach w Ryh-
wałdze wopile cžrije kipił. Dale ſo tam poweda:
Käk je ſo bur Konik ſ Mikorasa w lječe
1848 do Radworja na fermuſch hotowala.
Hewak mózegh tam cžitacj: Käk pſhemudri ſe ſe-
mje ſchazh ſbjeħaja. — Mjeſchęzanszj nowi
hospodarjo na wžach. — Kiuwarjowa ſkórz-
ba. — Dziwny khapon. — Hanš Wucžba khowa
ſu pſched deſchęzom, a t. d. — Wſchitke te wjezki
ſu napiſane

niz k hrjechej ale k ſmjechej,
niz k ſrudžbe ale k wucžbe,
niz padaj ale k rjadej.

S p ě w y. Cuznik na rowje.

(Z časopisa M. S. č. 22.)

Tam człowiek w brascze zuſeji
Goo klaknul bjeſche pſchi rowje.
Wón praschał bje ſo rowaria,
Hdze leži ſtara paſthika.
Wón modlesche ſo na rowje,
Jón krepio ſ wele ſhysami.
A hſhiz ton ſtary ſhileny
Wón wobjimashc ſdychujzj.
A doſho wosta pſchi rowje,
Hacž weczor ſhwatok wuſwoni.
Ssei perſcheze ſ rowa nahraſa
A do rubiſhka ſawjasa.
Se hſhiza tſhjeſku wurjemu
A ſhlowa ju ſej koſhenu.
„Ah, macži, luba macjerka,
Tu božmje lež do ſudnoh' dnja!”
Po ſmjerlach precž wón cžehniſche —
Do ſhwjeta wotſal — Boh wje dže.

Radyserb.

Hudančka.

37. Dwaj a tſizeči je towarzhow,
Kotſiž w jeneſ ſtwicžzy ſedža,
U ſhtož bes nich pſchitidže jow,
Wſchitko drobniſe roſtolz wedža.
Gſuſhoda paſ maja czerweneho,
Kiz jum ſhwjeru podawa,
Šhtož do ſtwicžki pſchinetetej
Ružy ſ bliſka, ſ dalola;
Tola hdyž ſo ſuſhod pſchehlada,
Dha jeho tež poranja.

(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje ſ č. 33.

36. Woſno.

Cyrkwinske powjeſče.

Werowanı:

Michałska cyrkej: Jurij Schała, hježer na Židowje,
ſ Marju rodž. Szykoriz ſwudownej Nikoloowej tam. — Pjetr
Mróz, hježer a cjeſbla w Małych Debęzach, ſ Hanu Madlenu
Kobaniz ſe Židowa.

Podjanska cyrkej: Handrij Szykora pomenowaný
Ramsch, bjerger a hježer w Budyschinje, ſ Hanu Wehlis
ſ Grubelcžiz.

Kréenı:

Michałska cyrkej: Jan Bohumjer, Korle Augusta
Brody, hježkarja w Katarezech, ž.

Podjanska cyrkej: Helena, Handria Michałla, hjež-
karja w Mniszechonzu, dž.

Zemrjeći:

Dzień 7. augusta: Mařia rodž. Wočkerez pomenowaných
Woſelez, nebo Jana Petſchki pomenowanego Schpitanka,
hježerja a polerja na Židowje, ſawostajena wudowa, 77 l.
6 m. — 8., Mařia, Jana Kožora, wulkoſahrodnika w
Horniowje, dž., 42 l. 9 m. 15 d.

Čabi ſakſko ſlezynskeje železnicy z budyskeho dwórniſeá.

Do Šhorelza: rano 7 h. 51 m.; dopołnia 11 h
40 m.; po połnemu 3 h. 12 m.; wieczor 6 h. 23 m.; wieczor
9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Dražbjan: rano 7 h. 35 m.; dopołnia 9 h.
11 m.; pſchipołnemu 12 h. 50 m.; po połnemu 3 h. 55 m.;
wieczor 7 h. 38 m.; w nožy 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipſku, 22. augusta. 1 Louis'or 5 toler 14 nſl.
4 $\frac{1}{4}$ np.; 1 połnowažazy čerwieny ſloty abo dukat 3 tol.
4 nſl. 9 $\frac{3}{4}$ np.; wiſte bankowi 73 $\frac{1}{2}$.

Płaćizna žitow a produktow w Budysinje

17. augusta 1861.

D o w o z: 4433 kórcow.	Płaćizna w pŕerězku na wikach,				
	wyšša.	nizša.	ſrzedna	najwyšša	najniżša.
Pſcheniza	11 nſl np.	11 nſl np.	11 nſl np.	6 nſl np.	5 nſl np.
Rožka	325	315	320	4	325
Jecžmen	3	215	220	3	215
Wowž	125	115	120	125	120
Gróč	415		410	415	410
Woka	320		315	325	
Njepil	7		620	7	622 5
Jahly	615		610		
Hejduszhka	45		410		
Bjerny	15		1		
Kana butry	17	15	16		
Kopa ſłomu	420		415		
Zent. ſyna	17 5		15		

N a w ě š t n i k.

Powyschitomna aſſeſuranza w Trieſcje (Assicurazioni Generali)

sawjesczajuje pſchi ſaruczeniſkim fondſu wot $18\frac{1}{3}$ millionow ſchleſznakow:

- a) Twory, mobilije, žneiſſe plody a t. d. pſche wóhnjowu ſchłodu;
- b) Kubla a twory na puczach pſche ſchłodu pſchi transportu a
- c) poſticia ſawjesczenja na žiwenje čłowekow na wſchelake waschnje ſa najtunishe twerde prämije a napishe policy w pruſkim kourantu.

Tuto towarzſtwo ſaplaſcji w lęcze 1859 ſa 1861 ſchłodowanjow 3 milliony 352,478 ſchleſnakiow 86 kr. D. W. ſarunanskih penes.

Wſchu roſprawu dawa

J. G. Richter, na mjaſzowym torhofscheju,
wołkrefny agent ſa Budyschin a wokolnoſcž.

Dokelž je naš Bóh luby ſues ſjetja po wetscher dželbje ſ bohatymi žnemi žohnował, dha budja najſtere tež w lubych ſſerbach bohate domkhowanki ſweczene. Duž porucžam ja ſa to cjeſczenym hoſposam moje dawno ſnate a woſiebje dobre

Š u c h e d r o ž d z e

Ł dobročiweniu ſkopowanju. Bes tym, ſo nijetkoſi druſy droždze pſchedawarjo druhy lohkeho ſtaženja a porjedkeho woteberanja dla žane droždze nimaja, pſchedawam je ja ſtajne a poſluzuju tak tež zyłe ljetu ſwoim ſerbſkim pſheczelnizam ſ najcerſtwiſchimi a najljepeſchimi droždżemi Ł tykanzam a druhiem peczvam. Tež wſchilke druhe twory Ł peczenju budu ja ſim dobre a tunjo pſchedawac̄. To wſcho Ł pſheczelnemu wobledzbowanju poruczejo proſchu wo bohate woſptanje.

J. G. F. Nieckſch.

Str wot upſhisporyazh Hoffski ſłodowy extract, kotryž je ſo poſla wſchilich, kotsiz na woſlabnenje mozow, na nechzyčziwoſczi Ł jjedzi, na woſczeſnoſczech w pluzach, ja trach a w żoldku, kaž tež na hæmorrhoidach cjerpjä, jara wujituy wopokaſał a ſa kotryž je ſo ſiam pruſki król džakuje wuprajil a pſchihetowať tuteho lekarſtwa wele thſaz džakutych liſtow dostał, pſchedawa ſo we wotſhemplowaných wulſkich bleſchach po $7\frac{1}{2}$ nſl.

w hrodoſwej haptuzi w Budyschinje.

NB. Pſchi ſastarenym kaſchelu a pſchi dybawoſczi ſo tón extract predy 10 minutow ſawari a ſo rano a wečor po wiowej ſchleicžy wupiſe; pſchi druhich, horka ſpomneniſch cjerpenjach wupiſe ſo rano a wečor po ſchleicžy, pſchipoſdnju pak po dwjemaj.

Vorucženje hoſczeńza.

So ſzym ja na dženſniſkim dnju tón, na tudomnej hornejerſkej haſy ležazh a derje ſradowanym hoſczeńz k mjestu Lipſkej

jakо najſtek woſežahný, dowolam ſebi ſ tutym najpodwołniſcho woſiewicz a jón cjeſczenym tudomnym a ſwonkownym ſſerbam najnaležniſco porucžic̄, ſ tej proſtiwu, ſo bychú me prawje bohacie woſptowali, a ſ tym ſlubenjom, ſo budu ſo ſtajne prožowac̄, dowjerenu, mi poſticienemu, ſ najtunischiimi placzſnami a ſ najpiſcniſchimi ſlužbam i kóždych čaſz doſcž cžinicz.

W Budyschinje 15. augusta 1861.

August Pötschka.

Dželarnja ſa jeneho ſankaria je na Michała Ł pſche-
najeczu a može ſo wſcho dalsche ſhonicz na ſwonknej
lawſkej haſy czo. $\frac{748}{366}$ delka.

Naſane wotruhy ſu na pſchedan poſla pelarja Dutſch-
mana na Židowje, Ł. korezmarej Kozorej ſ napſheczja.

= Dr. Beringuiera aromatiski krónski duh (Kronengeist) (Quintessenz d'Eau de Cologne) = wuberneje dobroscie — niz jeno jako krasna wonjaza a myjniška woda, ale tež jako witanh podperanski ſrijedk, kotryž mož živjenja wubudža a poſylnia; a originalna blesčka po $12\frac{1}{2}$ nſl.

Dr. Beringuiera selokorenjowy wolij

hromadu ſestajanu s najmanjšich roſlinowych a wolijowych wulkow, k ſdžerjenju a poreušchenju hłownych a brodowych wložow; a originalna blesčka po $7\frac{1}{2}$ nſl.

Tuteju, wſchudžom wulke napraſhowanje wubudžazeju nowoſcōw je w kóždym mjeſcze jenož jedyn ſkat, hdjež ſo tež wobſcherne roſpolaganja darmo dadža:

sa Budyschin ma poſchedawanie jenož

Bratov Leder'ez balsamiske ſemſkoworechowolowe mydlo, jako woſebje mile a po-reuſhaze ſpoſnate, a kruch po 3 nſl., 4 kr. w 1 pakčiku 10 nſl., ſtajnie woprawdžite poſchedawa

K. Pescheck, coiffeur na bohatej haſy.

Notewrenje

nowotwareneje wulkeje rejwanskeje ſale w Droždjiu ſmjeje ſo juſſe nedzeli 25. augusta a budje tam tehdh tež do mfhowanča s polnohłownej balskej hudžbu wot-deržana, k čemuž najpodwólniſcho poſheproſchuje

G. Heinza.

Wojewenje.

So je ſo poſches naſeſtka, do Serb. Nowinow wote mne k wotčiſhčenju dath, Bjetrej Schramje w Radworska kſchiwda ſtaka, to ja wobzaruju a je ſo to ſ poſhehwatanja ſe ſteguwanjom druhich ludzi ſtaka, ſtož tudh ſjawnje wobſwiedczaju.

Häusler.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tuton, ſe starodawnych cžashow dopokasan, ſ najſlepſich ſelov a korenjow poſchitowaných pólver, po jenej abo po dwjemaj kſizomaj wſchiedne kruwom abo wozwarzam na přenju pižu naſhypan, poſchisporja wobžernosc, plodži wele mloka a ſadžewa ſeho wotſzenje. Pakčik płaczi 4 nſl. a je k doſtaču w

hrodowskej haptuzi w Budyschinje.

Groſſowe broſktaramellje

dajlepschi ſrijedk k wotſtronenu kafchela a k poſloženju myhanja, kaž tež k ſwarnowanju poſche dybawosć poſchiſymnenju w ſymnym cžaku.

Sa Budyschin a woſkoſcę w hrodowskej haptuzi knesa M. Fäſtinga kóždny cžak na poſchedan.

Eduard Groß w Wrótkawju.

Khwalobnje ſnatn a poſches ſwoje hojaze ſtukowanje dopokasan **bróſtſhrop** je ſaſo k doſtaču w hrodowskej haptuzi w Budyschinje.

Jedyn rólny po honcž može hñdom ſlužbu doſtač. Hdjež? to je ſhonicz we wuduwańi Serbſkich Nowinow.

Jedyn poſzechneny kóžuch bu w jenym mandle mehlich walczkow w kſilinskim revjerje namakanu a može ſo po ſaplačenju wuložka pola Jana Petschli w Hlinje ſaſo doſtač.

Jena liſtowňa (Brieftasche) je ſo ſaſdženu ſobotu w Budyschinje ſhubila, w kotrej bje jedyn rezept ſ podpiſkem „Bogel“ napiſan. Schtož ju we wudawarni Serb. Now. woteda, doſtane dobre myto.

Hoſdž je wſchitkikh družinow ſa cžieſlow, wojnarjow, tycerjow, ſedlarjow a t. d. jara tunjo poſchedawam, ſo bhch je wurumowaſ. **J. G. F. Nieckſch.**

W Szmolerowej knihařni je na poſchedan:

Człowiecja wutroba

tempel Boži.

S 10 wobraſami. 5 nſl. 5 np.

Dale: Krótkie ſtawizny na bōžniſtw. Z katechisma wot J. Deharbea poſchodzi M. H. — 15 np.

Bórczate cžmelh, woſh a ſchershene. 1 nſl.

Czorný kóž a dróſna I. II. po 1 nſl.

Gahrodka kwjetkoſta I. II. po 1 nſl.

Moje materialne a paſenzoſe, kaž tež ziga- rowe a to bakoſe kſlamh poſtegija ſtajnie najlepſe a najtuniſche twory. Gahopſchedawarjo doſtanu rabat.

Ludwig Eccius na ſerbſkih hrebjach.

W o ſ a z y m a ſ ,

jara renje tučný, kíz neſtiwerne, poſchedawam punt ſa 2 dobray ſljebornaj, 10 puntow ſa starý ſchjeſnak. Ko- muž ſo nedyrbiſak lubic, može jón ſaſo poſchinesc a doſtane penesh ſaſ. **Lehmann**, mydlar,

nebalto kafcrin a bliſko ſlónza.

Prirodospytny wotrjad M. S. zmjeje džen- ſa za dwě njedzeli, jako 31. augusta, popołdnju w ſtyrjoch hodzinach w hoſćeniu k złotej krónje posedzenie.

Fiedler, pismawjedźer.

Wjozorym tycerjam, kotiž ſo pola me po ſljebo- rakom (Silbererz) ſa wopomniſi na rowach napraſhowanach, dawam ſ tutym k naſwetzenju, ſo ſym ſebi jón poſchi- nesč daſ a tón ſamý njetko najtuniſcho poſchedawam.

W Budyschinje na ſerbſkej haſy.

J. G. F. Nieckſch.

Czo. 8. Lužičana je wondano wuſchlo.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
plaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štwórlétma předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósće 7½ nsl.

Cislo 35.

31. augusta.

Lěto 1861.

W opřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Mužakowa. S Khwacjiz. S Budyschima. Se Židowá. S Delneje Hórkli. — Wo pschiwjerje. — Přilopk. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesée. — Čahi sakskošlezynskeje železnicy a t. d. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Teho kralovska wýškoscí krónprynz Albert je tón tydženj Lubij a Žitawu wopytał a to najskere w tym wotpohladzaniu, so by přydklejazých manövrow dla w tamnišej krajinje njeſkaje frjadowanja ſejmí. — W Draždzañach mjezach w tych dnjach njemſz̄y prawnizy abo juristojo ſwoju hłownu ſhromadzisnu. — **III. M.M.** kral Jan a kralowa Amalia pschiſſedzſchtaj 26. augusta s prynzežnymaj Sidoniu a Maria na dompučzu je Schwaizarske do Lindaua, hdzej jich toſtanſki welswójwoda Ferdinand a rakufski arzhywójwoda Koral Ludwig wopytaſchtaj. Jeju majestoscí wotjeſdžeschtaj bórſy s Lindaua a buſchtej 28. augusta w Nürnbergu wot bayerskeho krala Maza poſtrowonej. Nasajtra stej ho sbožomnje do Draždzań wróćzilej.

Pruſſy. Kral Wylem pschebywa njetko w ostendſkich móřskich kúpelach a poweda so, so tam bayerski kral ē nemu na wopytanje pschiſſedzje. Tež wudawaja njeſkore nowiny, so dže tam rakufski khjezor jeneho arzhywówdwu ē nemu pôšlač. — Káž we wſchelakich njemſkých krajach (káž w Sakſkej), tak so w nowiſkim čaſu woſebje tež po wſchej Pruskej dobrowolne pschinostkli ē twarenju wójnſkých lódzow ſhromadzisnu a je ē tajkemu wotpohladzaniu hížom tójskto penes hromadu pschiſſehlo. Lóðje, kóřiž budža so wot tajich penes twarieč, budža potom pruskuemu kralej pschepodat, dokołž hácž dotal žane ſhromadne njemſke lóðzstwo neje a so či, kíž ē twarenju njemſkých wójnſkých lódzow penesh dawaja, tež nelubocí wustajicž nochzedža, so bychú so jim potom ſaſo lóðje pschedate, káž je so to s tymi stalo, kóřež buchn w l. 1848 wot pschinostkow njemſkeho luda natwarene. — We Wrótslawie je predawſki minister, fabrikant Milda, wumrek. — Wot pruskih Polakow so spjew „Boże, coś Polską a t. d. njetko husto w zyrkwiach a pschi nabóžniſkých ſkadnoſczach ſpjewa, hácž runje je wot wýſhnoſcze ſakasany.

Rakuſy. Wuherſki ſejm je po khjezorowej

pschiſſafni wot generała Haller roſpusheženy, kóřiž ſa pôškazam pôla woſjewi, so jich, jeli ho s dobrym neroſenđu, s pomožu wojałow roſcijeri. Tačo bu jím to s nawedzenju date, dachu hiſčje protest (pscheziworeč) pscheziwo roſpusheženu a džiečhi potom ſwoju ſtronu. — Khrowatſki ſejm budže drje tež bórſy roſpusheženy, pschetož wón w tu khwiſu tajke wiezy wobſankuje, kórež so, hácž runje bychú ſa Khrowaziju a ſa kraje, s nej ſienocžene, jara dobre a wužitne byle, wiſkemu njemſkemu ministerſtu na žane waſhniſe ſpodobacz nemžoje. Tuto nočze menujzy žanu ſamostatnosć ſenotliwych rakufskich krajow czerpieč, ale žada ſebi, so bychú ſo wiſhikle kraje jenož po tym ſložowale, ſchtož ſo we Wińje ſa dobre ſpōmaje. — Minister Schmerling je wiſknej krajnej radze roſfestaję, čoho dla je khjezor wuherſki ſejm roſpushežicž dyrbjal a wobej komorje ſtej wobſankujoj, teho dla khjezorej adresu pschepodacž. Prjenja komora je ju hížom wuradzisla a w nej ſwoju radoſcž nad roſpusheženjom wuherſkeho ſejma wuprajila. S teho khjezora ludžo ſudžicž, so drje by ſo wona tež wutrobnje ſawefelika, hdjy by ſo tež wiſkla krajna rada roſpushežika a ſo rakufka konſtituzia bôle wobmeſowała. — Werschina druhje komory, w kórež w tu khwiſu njemſka, ſa wotpohladu wiſklego ministerſtu wojovoza a ſlukowaza, ſtrona kneži, je khjezorej tež adresu pôšlača, w kórež roſpusheženje wuſterſteho ſejma drje wobžaruje, ale pschi tym hnydom ež wupraja, ſo dže khjezora, to rjeka: wiſké ministerſtwo, we wiſhiklých jeho ſlukach podperacž. Pschi jednanjach wo tajkule adresu ſkowjanska ſtrona (Czechy, Polazy a Gšlowinzy) we wjeſtých džielbach pscheziwo nej rycerſche a hloſzawasche. — W Khrowaziji ſu jara hnyewni na wiſké ministerſtwo. Wone je menujzy generała Šelačicža teho dla ſe ſkúžby puſcheziſlo a jemu mjeſto Celowž jako wobydlenje pschipofaſalo, dokołž bje wón wóndanjo, jako hječhi jeho ſa Khrowatſkeho krajneho podkapetana wuſpolili, prajik, ſo je najprijódžy Khrowat a potom halle Rakuſhan.

Amerika. Po najnowszych powieszach buchu unionistycznego wóndanjo blisko Springfielda wot separatystow sibi. Unionistyczy general Lyon je we bitwje panyk. Unionistyczy su 800 muži morwych a ranenych szubili a haczy do Rosse zofali, separatystyczy su pecza hiszczze wjazy schodowali a staj jim dwaj generale, Price a Mac Culloch, w bitwje pamykoj. — Separatystyczy rjeku Potomac hiszczze pszechy pszechkroczili nejzu a sda so po tajkim, so su wot nadpada na mjesto Washington zyle wothladali. — Wojnske dzjelo w Americy bje haczy do nowiszeho časa teho dla jara wobyczajne, dokelz bje tam psche wšchu mjeru hórzko. To je tež na wójsku hamym derje widzey; pschetož jako so psched njeleotrym časom nješto wójska do Washingtona wróci, dha njeleotražkujiz mjeshečjanika swojego muža ledy sažo spósnia, dokelz bje luby mandželski tak wožmahnyk, so skoro wonhadashe, kaž mur. — Szejm unije neje so s tym, so je jeho wójsko njełotre bitwy pschjehrako, na žane waschnie satraschicž daž, ale wele wjazy wobsanknyk, so dyrbi so wójna njetko czim bylnisho węszy a so dyrbi unia swoje možy teho dla czim hóle napinacz. A wohydlerja unije su teho hamynego mjenenja. — Najwetschi brach sa unionske wójsko je tón, so haczy dotal žanych jjeſnych nimaja, ale jenož hamych pjeſkow; separatystyczy maja paž wele kavallerije a ta je jara wužitna, dokelz može paž tu paž tam spjesczne nadpady na unionistyczy infanteriu czinicž a tule wulzy na tajte waschnie traschicž. — Przyz Napoleon je ſebi bitwischego pola Manassas Junction wobhlađak a chze njetko pecza do južnje (polodniſcze) Ameriki pučzowacž.

Franzofskia. Khjezorej nowiny „moniteur“ wosjewuju, so khjezorej Napoleonej do myſle pschisckie neje, ſebi ſupu Sardiniu wot italskeho kraja jako ſaplatu ſa pomož, jemu poſkiczeniu, žadacz. — Khjezor je 23. augusta w Chalonskim ljehwje w pschitomnosći badeñskiego prynza Wylema wulka parady wotdzeržał, so potom do Plombieres'a podał, so by tamniſche wulke nowotwarby wobhlađowal a pojedze wot tam se swojim prynzom do Biarritza, so by ſo tam, kaž ſim hizom thđenja ſpomnil, najſkere ſe ſchpanſkej kralowej Isabellu widział. — Do Pariza je italski minister kódžiwa, generul Menabrea, a predawſki wuherski general Alapka pschijek. — Njełotre nowiny powedaja, so je so ſchwedſki prynz August ſ prynzežnym Hanu, djotku prynza Muratu, w Parizu ſlubil. — S tym, so je jendželske ministerſtvo w nowiszym čazu khjetro wele wójskich kódžow psched Neapel poſkalo, ſu franzofskie nowiny mało ſpokojne, woſebje dokelz ſo ſda, jako byhju tute jendželske kódże wójsku Viktora Emanuela pschi neapelskich nepokojač nječak pomhacž chyke. Franzofskie nowiny menužy wudawaja, so nječon powokany neje, italskemu kraju pomhacž, khiba franzofski khjezor, a ſo je teho

dla poruka hódne, hdž ſo Jendželczenjo do italskich naſeznoſcziow hinač, haczy ſ dobrej radu, mjeſhcež chzedža. — Rakuski poſkierz, wech Wetterich, je ſo na njeſotre nedžele do Wina podał. — Napoleon je wóndanjo bamžej liſt piſał, w kotrymž wón na tu swadu ſpomina, kotraž bje bes bamžowym ministrom Merodu a kommandantom franzowskeho wójska w Romje, generalom Goyonom, nastaka. Hewak wedze wón bamžej k wutrobje, ſajtu pomož je jemu haczy dotal wopokaſač, a pschiftaja k temu, ſo chze jemu ſajtu pomož tež dale wopokaſowacž. Ale, praſi Napoleon, temu ſchłodzi jara, ſo ſo w Romje wot predawſcheho neapelskego kraja Franza a wot drugich ludzi, najſkere bes bamžoweho wedzenja, wſchelake nespodobnosće ſapschaduja, ſ kotrymž je predawſche neapelske kraleſtwo a, móhle rez, zyla Italia do nemjera pschisckia. Wón (Napoleon) proſy teho dla bamža, ſo by tajkemu ſtukowanju napscheczimo ſtupiš a je ſastajicž piſał, dokelz ſo tajki neporjad ſ česeczu franzowskeho mena w Romje nesneſe, a jeli chze bamž k temu pomhacž, dha chze jeho franzowskii khjezor tež dale ſakitowacž. — Kardinal Mardi, kotryž bje ſ Roma do Franzowskeje pschijek a njełotre dny w Parizu pschewywashe, je pecza tež w Chalonsu pobyl a tam khjezorej liſt pschepodač, kotryž je bamž Pius na neho piſał. —

Italia. Franzowske nowiny powedaja, ſo ſu jendželske, psched Neaplem ležaze, wojnske kódże italskeſtvi generalej Gialdiniſej tóſkhto granatow a druheje wojnskieje potreby pschepodač, jako jemu na tajtich wjezach pobrachowashe. — W Neapelskej je hiszczje nemjera a nepokoja doſež a haczy runje buchu ſbjęžkarjo w poſleniſkim čazu wjazy krócz ſbiczi a roſehnaczi, dha ſo tola hiszczje tam a ſem bylniſe doſež poſkazuja. Žena dzjelba tajkich ſbjęžkarjow je wóndanjo pschi ſwojim čjekanju na bamžowym kraju pschedtupila a bliſko Palazzo Lerrh ljehwo wobczajnyka. Najſkere tam Fransowſojo póndu, ſo byhju jim brón wotewſali a ſich potom do moj poſkali. — Garibaldi chze ſo pecza k 7. septembra do Neapla podacž: general Gialdini paž, kotryž tam njetko kommandiruje, to radu widzik neby a je teho dla na kraja Viktora Emanuela piſał, ſo by tam tón pschischoł. Ale kral je ſo ſarek, prajizy, ſo wón do tajkeho kraja hicž nemôže, hdžez ſu jeho psched njeleotrym časom jako wumóžnika witali a njetko na wſchjeh róžach pscheczivo nemu revoluziu czinja. Wón teho dla do Milana (Mailand) póndu. — W Italii je satraschna horzota wele ſchody načzinika. — Koſuth je w Turinje a dawa w nowinach wuherskim wohydlerjam tu radu, ſo byhju haczy do naſjeta hiszczje móz rakuskeho khjezora czetplinje ſneſli, dokelz w pschichodnym naſjeczu pecza tón čazh pschindže, hdžez Wuherska ſwoju počnu ſamoſtnoſcž ſažo doſtane.

Rušow ſka. Khejzorka je ſo 14. augusta na pucj do Kryma podala a khejzor je tam 18. augusta ſa nej ije, predy pač wukas podpišač, ſotrymž dotalneho pôľskeho gubernatora, ministra Šuchosaneta, ſe klužby puſčeja a generala Lamberta ſa noweho gubernatora pomenuje. — So je khejzor generala Lamberta ſa pôľskeho gubernatora wuſwolík, to ſo ſe wſchelakich ſtronow jara khwali, dokelž je wón kruteho, tverdeho ſmyſlenja, ale puſči tym dobrociweje a milocejiweje wutroby. — Sa pôľskeho wojerſkeho gouverneura je wot khejzora general Gerſtenzweig poſtajený. Tež tutón wužiwa khwalbu sprawneho, čeſneho muža, a to by doſahalo, hdy by wón jenož wojerſki gouverneur ſam byl, ale dokelž je jači tež puſčedſhyda komiſije ſa ſnutekomne naležnoſće pôľskeho kraleſta, dha ſo wulžy praſcha, hacj wón. tež wot tajkih krajnych naležnoſćow ſhlo roſyml. — Nepokoje bes ruſkimi rataremi ſu zbole woczichle, dokelž njetko ratarjo wedža, tak ſo ſi wotwiaſowanſkim ſalonjom po prawym ma. W tym menujzy rjeſa, ſo ſu woni po ſwojej woſobje abo parſchonje zbole ſwobodni, ale ſo dyrbja po ſwojej živonoſći dotalnemu kneſej abo rycerſkublerej hiſcheje dwie lječe na robotu khodžic a to w lječe tſi dny kóždy thđzeni a w ſymje jenož dwaj dnaj. Tuto dwie ljetne roboczeſte wſchelazh ſuđo ruſkim ratarjam ſa ſeljanu wjez wudawachu, prajzy, ſo ſu ſebi to jenož ſemenjo ſwojego wužitka dla wumyſli a ſo khejzor ničio wo tym newje. Duž bjechu ſo ratarjo tam a ſam ſpeczili, tak ſo bje w nječotrych krajinach tež wójsko ſakrocičic dyrbjačo; ale jači bjechu ſo puſčewyječili, tak ſo ſi tej wjezu po prawym ma, dha ſu ſo tež bóry ſpokojili, tak ſo njetko wſchudžom w tajkim naſupanju mjer kneži. — Khejzor je tajke dwie ljetne roboczeſte teho dla puſčiſač, ſo by ſebi ſemjan w tutym čaſu džjekacjerow wobſtaracz može. Puſčetož dokelž ma Ruſowſka po prawym wole kraja a ſa njón mało wobydlerow, dha ſemenjo nebudžichu najſkere žanyh džjekacjerow mjeſli, hdy budžiche ſroba hižom ljetza ſastaka a teho dla dyrbjeſte jim khejzor hiſcheje njeſto robotneho čaſha wotſtupič. — Nowy pôľski gubernator je 29. augusta do Warszawy puſčijec.

Serbia. Rycz, ſotrež ſerbſki werch Michał ſkupſcheczinu (hejm) wotewri, ſapocžina ſo na tajke wafchne: „Pomhaj Boh wam, bratſja! Budzieſte mi witani!” — a wón praji w tutej ryczi, ſo maja ſo ſkere ljepe wſchelake ſalonje poredjič, ſotrež ſo we wſchelakim naſupanju ſa nječiſti čaſh wjazy nehodža; dale rekný wón, ſo ma ſo krajna wobora ljepe do rjadu ſtajcič, ſo maja ſo naležnoſće ſ turkowſkim khejzoram (kotryž ma, kaž je ſnate, puſčeo hiſcheje wysche kneſtvo nad ſerbiu) po žadanju ſerbſkeho luda wurunacj, a ſkončnje žada ſebi wón, ſo bjechu ſo te wſchelake ſwadž

a nepuſčeczelſtwa ſabyle, kotrež ſu w ſerbiu w požlenich 14—15 ljetach puſčes te wſchelake politiske puſhemjenenja naſtale, a ſo by kóždy radſho na to pomhýſli, tak by ſo ſerbſke ratarſtvo a remeſlo ſe ſwojego nimale ſmertneho ſpanja wubudžiſo. (Menujzy Serbia je jara plédný kraj, ale dokelž tam w ratarſtvo poſkročili nejſu a jim tež hiſcheje na dobrých dróhach pobrachuje, dha ſu tam ratarjo khudži.) — Skupſcheczina je werch Michał na jeho rycz wotmoſlika a jemu ſwoje ſpođbanje na wſchitlím wuprajka, ſhlož dže ſo wón poredjič a poſjeſchič, dokelž je to wo prawdze treba. Hervak praja ſkupſcheczinarjo tež, tak jara ſo to ſerbſkemu ſudej ſubi, ſo je werch Michał kſcheszijanam, w ſužodnych krajach wot Turkow podcziſhczowaných a puſčeczehanhých, dobrociweje dowoliſk, ſo ſmiedza do ſerbſkeho kraja cjeſkacj a ſo jich wón tam ſaſtuje a ſe wſchej cjeſnej potrebu ſaſtara. A „w menje zbole ſerbſkeho luda žada ſkupſcheczina, ſo by Serbia tež puſčichodniye byla wuczel wſchitlích newinowacze puſčeczehanhých a ſo by wyschnoſć pomeňſcič phtaka nuſu thā, kotriž ſu ſe ſerbam ſbratſeni po narodnoſći a nabožniſtve a t. d.“

Ze Serbow.

S Mužakow a.*) Šańdzenu ſobotu 24. augusta je ſo ſchwedſka kralowa, kotraž bje ſem k ſwojemu nanej, niederlandſtemu prynzej Bedrichej, tiz je wobſedzeſ mužakowſkeho kneſtvo, na wopytanje puſčiſka, ſaſo do Schwedſkeje wrózjka. Jeje nan je ju hacj do ſcheczeczina puſčewodžat, hdyž ſchwedſka ſuđi na nju čakacſe, ſo by ju domoſ doweſta.

Schwedſka kralowa je runje tſi nedjele w Mužakowje byla a w tutym čaſu bje wona wulku ſedzbiwoſć na ſerbow wobrocička a ſo naležnije ja jich ryczu, ſa jich waschnemi a ſtawiſnami napraſhovala. Dokelž čyžsche rad widjeez, tajke maja ſerbia waschnje a ſadzerzenie puſchi kwaſach, dha bjechu ſo njeſto ſerbow a ſerbowkow, tiz w tudomnym knežim parku džjekaja, jači kwaſarjo ſwoblekali a ſ herzami na kneži hród čyahnyli. Tam ſu rejwali, juſkali a puſchi tym najſkere tež khjetro wulku haru hual. Ale knežim je ſo to runje won ſpodovalo a kwaſarjo ſu bohacze wobbareni wotſchli.

So by njeſto k dopomnenju na ſerbow do Schwedſkeje ſobu puſčineſka, dha je ſebi ſchwedſka kralowa ſa ſebe a ſa ſwoju prynzeſhnu džowcičku ſerbſku neweczinsku draſtu ſeſhicič dača, a je ſebi tež ſerbſku bibliju a ſerbſke ſpjerwačke knihi ſobu wſala.

Khudžinje mjeſta Mužakowa je wona puſchi ſwojim wotijesdze 200 tl. darika.

*) Majreniſche džal! a proſhym najnaležniſho wo baſiſche dopiſh ſ Mužakowa a jeho wokoloſće. Nedakzia.

Naž blyščimy, dha pschindje s tudomneje wokolnoſće tójschtu poſlucharjow na prjódleſtejazh ſerbſki ſpjewanſki ſwedžen.

S K h w a c z i z , 25. augusta. Dženja bje ſa naſchu ſchulſku mlođoſeč džen radoſeče, dokelz ſo na tym ſamym wulki ſchulſki ſwedžen wotdjerža. Hjgom zyly thđenj bjechu ſo l temu wſchelake pschiloth cžinike. — Popoldru w 1 hodžinje ſhromadžowachu ſo ſchulerſke džeczi we wucžetni a wokoło dweju podachu ſo w dołkim czahu pod naſedowanjom naſheho l. wucžerja a njeletrich ſužodnych k. wucžerjow a pschewodžane wot wulkeje mnohoſeče ludži ſ bliſka a ſ daloka psches naſchu weſi won na ſwedženſke mjeſto bliſko Małej Dubrawy. W prjedku ſmahowasche ſo wulka ſerbſka khorhoj, koſraž ſo ſredž khorhowow jakskich barbow neſeſche. Potom ſtupaču 7 herzy, kiz krafne pschespolo piſtachu, a ſa nimi pschifankhju ſo hólzy wetscheje rjadowmije a kóždny mjejeſche bjeſcožerwenu khorhoježku w ružy. Na to ſhledowasche menſha rjadowmja hólzow, ſ džela w bjełych draſtach a wjenzhu w ružy. Psched nimi ſo tež wetscha khorhoj neſeſche. A runje tak mjejeſche ſo potom ſ hólzami wyscheje ſ hólzami nižscheje rjadowmje.

Hac̄ runje nebeſa poſhmurene na weſole džeczi dele hladachu, dha jim tola radoſine woblecža ſakmuričz nemóžachu.

Dako bje cžah na poſtajene mjeſtno pschischoł, hdjež bje wulka stan (zelt) natwarena, buchu džeczi najprjódžy ſ ijjedžu a ſ pićiom wokſchwene. Potom ſo wſchelake hry hraſachu. Šsredža wiſasche na wyskoje ſerdži wulki ptak, koſraž bu wot hólzow dele ſtſjelanž a druhý hólzy ſ dučawu do tareže fuſtachu, bes tym pał ſo hólzy ſe wſchelakimi hrami ſawefeličju, pschi cžimž wſchitkim bu wulka mnohoſeč mytor a druhich darow wudželenia. — Schkoda jenož bje, ſo cžim a cžim rónčko deſhečiſa weſole ſyly do zelta ſahnja. Ale tež tudy ſo cžas ſ tym pjeknje pschirkotki, dokelz ſo ſ nimi weſele ſ e r b ſ k i ſpjewanſche.

A wečorej wobſanku ſo tutu rjana džecžaza weſkoſeč.

* *

S B u d y ſ c h i n a . W tajnym poſedženju, koſrež ſo 23. augusta wot tudomneho kralowskeho wokreſneho ſuda pod pschedbýſtwom wokreſnoſuznitskeho direktařa Hensela wotdjerža, bu nejenena Hanža Schudalek ſ Komorowa pola Małez dla ſkonzorwanja džecža l. Oſjetnemu zuchthausej wotſudžena.

Popoldnu teho ſameho dnja bu teho runja w tajnym poſedženju 16ljetnemu ſchewſkemu wucžomniku Augustej Rözelej ſ Habsbura dla pschětupenja, w artikulu 183 a 185 kriminalneho ſakonja naſpomneneho, pod dživanjom na jeho mlođoſeč 4mjeſacžne jaſtwo pschifudžene.

S e Ž i d o w a . Naſch nowy mōſt je njeleko do čiſta hotowu a ſu tež te wuphſchenja, koſrež hiſcheče

pobračhowachu, l nemu pschicžinene. Menujžy hdjž ſe Židowa psches móſt do mjeſta džesč, dha je cži l ſeſihi ſeleſna taſla na wobkoženje pschipožnenia, na koſrež ſo ſakſki wopon blyſcheži, a na wobkoženju l prawižu wuſladaſch tež taſlu, na koſrež ſo kuziſli wopon krafni. Pod ſakſkim woponom je piſimo, koſrež poweda, ſo je ſo tón móſt ſa cžas kneženja Ježo majestosće krala Jana natwarik, a pod kuziſkim woponom je praſene, ſchtó je pschi taſkim twarenju dale woſebje ſobu ſkuſkował. (NB. My w ſwojim czahu ſłowa wobeju taſlow wofſiewimy. Red.)

S D e l n e j e Ŝ ó r k i . Dokelz dyrbi ſo móſt, koſraž tudy psches rjeku ſpremu wedże, khetro jara poredžicž, dha ſo wot bližiſcheje pónđele 2. ſeptembra hac̄ na dalschi cžas po nim ijeſdžicž nemije a ſo teho dla woſy, kiz bjechu hewał po budyskomužakowſkim iſhuſeu jiecz mjele, na moſty w Klukſhu, Rjevježach a na Židowje pokafaja.

S B u d y ſ c h i n a . Vjetuſchi wulki ſerbſki ſpjewanſki ſwedžen ſmijeje ſo naſſtore w ſapocžatku mježaza oktobra.

W o p ſ c h i w j e r i e .

(Wot K. S. w S.)

Hdjž my ſ k h u l e m i w cžaſopiſach cžitamy, lal w njemſkim kraju hiſcheče wele pschitwery ſo namača, koſraž na ſrudne waſchunje ſwoje woſory žoda, taž ſo to psched krótkim w jenej njemſkej krajinje ſta, hdjež jena macz ſwoje jeniczke džecžatko ſ pschitwery wo ſiwenje pschineſe; — hdjž my dale w wſchjednym ſiwenju wižimy a ſhoničz dyrbimy, lal je tež bes nami ſerbam iſchitwera hiſcheče twerđe ſakorenena; dha nedyrbjało drje zyłe wysche bjež, njeleko ſłowa ſjawnje pschecžiwo nej ſpiſacž: ſchtó ſebi we tutym naſtawku dowolam. Najprjódžy pał hiſcheče ſpomnju, ſo, dokelz Serbſke Morinj nabožny cžaſopiſ nejku, ſliedowaze ſłowa zyłe we woſkomnych intereſach (ſajmach) piſam, jenož tam, hdjež nuſowanym ſym, nabožnje ſo wupraju.

Pſchi ſpocžatku tuteho ſjeta wižachmy we jenej wſy naſcheče horneje Lužiſy ſliedowaze: Šchyrſjetna holička krydze bolaze wóčko. Žeje ſtarſchi, kiz drje ſjekarſtu pomož piſtachu, newoſtachu pola teje, ale podachu ſo ſe ſwojim džecžom husto l ſarekneſkej žonje, koſraž dyrbetke to bolaze wóčko ſpomneneho džecža ſe ſareknenjom abo žohnowanjom wuhojicž. Hac̄ runjež cži ſtarſchi ſebi nedachu czežko bjež, tón nimale daſoki puež husto cžinieč, poſhřiſhovasche ſo ſ tym džecžom tola taſ, ſo wobej wóčzhy jara bolazeji buſtaj a ſo bojachmy, ſo ta wobohu holička wo najkrafniſhi dar ſiwenja, wo wiženje pschindje. — Starſchei buſtaj teho dla nuſowanaj, ſaſo ſjekarſtu pomož piſacž, ſo koſrež bu to jene wóčko bóry ſak ſtracha,

—hač runjež je k dohojenju hisczeje lječarska pomoz trjebna. To druhe wóćzko pač bješče hižom móz wiđenja shubile.

Koždy wie, kak frudne je, hdži čłowek tajki wobym stan swojego čjela shubi, a kak jemu to we bježu jeho dalskeho živjenja schodicjez abo pobrachowacj može. A temu pschitidje hisczeje, so tajkele hač runjež frudne shonenje teho, kotrehož potrebi, husto doſč wot jeho pschitovjerj nesahoji.

Skónčenje přichodnje.

Přílopk.

* W Draždjanach zwycięzche 25. aug. kanclajski radicjez, k. Bschilla, swój 50letny jubileum a doſta pschi tutej skladnoſci wot krala Jana ryceřské křiž albrechtskeho rjada a herwak se wschelakich stronow wschediskej daru luboſeje a poczeſcovanja. Pschi hoſczenje, kotrež ſo k jeho čeſczi w Linkej kupelach mjejeſche, bu jemu wele ſbožopſhczow wuprajenych a k. schulski direktar Seeliger ſ Budyschima wunjeſe jemu ſe ſtronu jeho čeſczejow we Luzzach rjanu ſlavu. A dolež wón pschi tym naſte ſerbſke ſkolo „ſlawaw“ trebaſche, dha wubudži to bes pschitomnymi wulke ſpodobanje a wschitzu, hač runje Njemzy, tola radostnje ſobu ſerbſu „ſlawaw“ woſtachu.

* W Zietſhu pola Rinsborka je 17. augusta popokonju blyſt dyrik a ſapalik a ſu ſo psches to wschitke twarenja kublerja Thronika a Zietſha wotpali.

* W Meeran je mjejaču 17. augusta tež ſurowe newedro. Pschi tym bje tak wulki wjetr, ſo bu w Pfaffrodze zyhelnica powalena a žona zyhleplerja morma won wuczehnena, tſjo druzh bježu mene bôle wobſhködžene.

* Pschi newedro, kotrež 17. augusta bjeſche, dyrik do maſionych domſkich žitneho pschetupza Neſlera we Weidensdorfje pola Glauchawa, ſaraſy jenu koſu a ſapali dom, tak ſo ſo tón wotpali.

* S Wina píſhaja wo džitnej ſmerczi jeneho džieſcza. Jena pjeſtoniča bje ſo wondanjo ſ džieſzatkom, kotrež mjejeſche hladacj, na promenadu podala a je tam na trawu połožila, ſo by w bliſkoſezi ſe ſwojim lubym powedała. Iako ſo wona jaſo k džieſcu wróci, namaka je proſte ležo a ſe ſkrjenenym wobležom. Wicha ſastrōžena bjeſche k džieſzowym starskim domoj, kiz hnydom po lječaria poſlachu. Iako bje tón pschitchoł a to džieſzatka wobhladał, rekný wón, ſo je ſo ſaduſhko a namaka tež ſkonečnje, ſo bje jemu jena myſch do pôzerka ſaljeſla. Wón ju potom won wuczeže a bje wona tež ſaduſhena.

* W Konſtanțu čzedža Janej Huſej na tym mjeſtne, hdžež bu won ſpaleny, wopomnik ſtajicj, menujž kameň, na kotrejž budje jeho meno a džen jeho ſmercze napiſany.

* Nowy pólſki gubernator hrabja Lambert je ſebi 27. augusta wschitke wyshe ſaſtojnſtwa přiodſtajicj dač. Wón je poruczík, ſo bježu žandarmojo a poliſtojo haſhy, na kotrejž ſtajnje pschewyachu, wopuſhczili a ſo bježu ſo wojazy, kotsiž na torhoſhczach biwouakowachu, do ſwojich kaſernow wróciſli.

* Neapla píſhaja ſo bu 25. augusta w ſommajſkich horach črioda ſbjęžkarjow wot italskich wojaſow roſeñata a ſo bu džen predy džjelba ſbjęžkarjow w Maresu doſczañnenych a ſ wetscha ſabitnych a ſajathch. Šchtyri ſta thch ſamych, kotsiž čzychu na bamžowym kraj pschitupicj, buchu wot Franzowow ſajeczi.

* W Schwanbergu (w Sakſkej) mjejaču nedzeli 25. augusta blyſne newedro ſ wulki mi krupami kotrež ſu tam w ſahrodach a na polach tóſkto ſchody načzinile.

* Rakuske khejorſtvo mjejeſche kóz ſańdženeho ljeta njeſto psches 2,352 millionow ſchjeſnakow krajneho dołk a bje tuton dołk w ſpomennym ſiecje wo 18 millionow ſchjeſnakow pschibyl. Herwak ma tež hisczeje Venezianska psches 66 millionow ſchjeſnakow krajneho dołka.

* W Badena píſhaja, ſo budje D. Becker, kiz je na prnskeho krala tſjelik, jenož na to wobſlorženj, ſo je ſkónowacj čyžk. Ieli to wjerno, dha by jenož džesche jaſtwo jeho ſchitra ſhla.

* W Claytonſkim tunnelu (w Dendželſtej) prafmýſtaj na tamniſchej ſeleſnicy dwaj čyahaj na ſo, tak ſo bu jedyn wós, w kotrejž wele ludzi ſedjeſche, zygle roſychnowanym. Psches to je dwaj a dwazhči čłowekow živjenje ſhubilo a wele wjaz thch ſamych bu mene bôle ranenych.

* Blisko Heidelberga bu wondanjo jedyn egipckie krokodil w rježi Neckaru popaneny. Wón bje tam menujž ſe jeneje menažeriye čekný a ludzo ſo jeho dla bojaču, ſo w rježi ſupacj, hač jeho rybaž ſ tolſtymi ſyčemii popanhu a ſaſo k jeho knesu pschitneſchuh. — Iako tón krokodil ſwojeho knesa ſaſo wuhlada, poſaſowasche wón ſwoje wulke weſele na wschediskej waſhniſe.

* W Berlin je ſu wondanjo paduſhi jenej starej kneni, kotrež ſama w jenei kheži bydlesche, njehdze 15,000 tl. kramli. Sa teho, kiz paducho wuſljeđi, je 200 tl. myta wuſtajeneho.

* W jených podkopej blisko Pottſchapela pola Draždjan bu 25. augusta herwak Sparrman ſaſypneny a psches to na mjeſce ſaraženj. W predawſkich ljetach bje wón pschi tajki ſkladnoſciach 10 króz k neſboju pschitchoł, ale tola pschezo ſe živjenjom woteſhoh.

* W Rothenecku je psches to, ſo dwaj hólčkai ſe ſchrychowanciſlami hrajkachtaj, wohuſi wudyrif a 34 domow a bróžnjow do pročha a popesa pschewobročiſk.

S p ě w y.

Hans Wučba z tvarohom.

(Z časo pisa M. S. č. 8.)

Macz Wucžbiž hornýk tvaroħa
Na blido njeħħi staji: —
„Na! hōlce, neħi jid do mjeſta
A pschedaj!“ k Hanzej praji.
„Kak droho wożenil jid bħ,
Esam trochu dħrbisħiħ hladacż,
Duz poħħaj preħi kiebliw,
Sħto mōħi kieb sbobne żabacż.“
Hans neħe tvaroħ do mjeſta
A nim luże dżiesħe,
Kwot, kwot! tam rexta żabina,
Ilich wele stow tam bjesħe.
Hdha wjiesze, reñn Hans, sħto mam,
Wħi mudre hlojekli w-hacċi,
Dha prajeże, sħto kieb pominam
A sħto moj tvaroħ placiż?
Nört, nört! te żabu rexta. —
Nört Hans kieb derje pomni
A sħadomni każ̊ pozpula
Na nört kieb hustu spomni.
Na torħosheżo Hans pschiexże. —
Hacż wón kwoj tvaroħ pscheda?
Kie, kózha ho jom' kumnejse,
Nört nichón fa njiġi neda.
Hans nemdrħ dom ho knowasħe,
Għiġi tvaroħ neħe w-rugħ,
A jako k luże docżeże,
Jidu schwilkun nutt tam duži.
Tu macże, helske skewraki,
Wam sħto neħi njeħħi wjeri!
A jako domoż dokrocżi,
Macz hijom mosħieni mjeri.
Hans njetko mamje wużoża,
Sħto je ho duži staħdo,
Kak poħħal je a cżeħo bla
Je nawikoval maло.
„Ah kopole!“ macz sħwarex,
„Ah sħi mi rjanu pokol; —
Sħtoż tajseħu hdje pōscżele,
Dha pschiindże saħo wożol.“
Hans praji: Luhha macżerka,
Moj rosoniżżeq neħi klabi;
Sħtoż k nesbōżu paħi sboże ma,
Loh sħebja też żabu.

Hudančka.

Po polach tam paduħi khodji,
Bere forna, hdjeż żo hodji,
S nimi salaj natħaka,
Do brożżej je potom wuħxha.
Swojji brożżej pod semju won ma,
Salaj iehu huba wopsciha.
Brax, mi, kak tōn paduħi rjeħa,
Kotrhaż pod semju taħi cżejka?
(Wuhudanje pričodnje.)

38.

Wuhudanje f č. 34.

37. Subh.

Cyrkwinske powjeſče.

Krēeni:

Michalska cyrkej: Handrij Ernst, Jana Schurka, wobħdlerja w Ħiż-żejt, f. — Karl Oskar, Marje Madlen Hawseret se Ħidowa nem, f. — Emil August, Marje Madlen Solanez se Ħidowa nem, f.

Podjanska cyrkej: Marja, Jana Bohuwjera Klingsta, wobħdlerja na Ħidowje, dż. — Pjeter Pawoł, Pjetra Augusta Lukaža, bjergerja, rjeñniskeho misħatra a kiezeżerja pod hrom, f.

Zemrječi:

Djeu 15. augusta: Marja, Jana Bohuwjera Klingsta, wobħdlerja na Ħidowje, dż., 8 d. — August, Jurja Sturma, posleka w Hornej Linje, mormorodjeni f. — 16., Jan Bohuwjher Petrich, kiezeżer na Ħidowje, 26 l. 6 m. — Handrij Hawschnik, kiezeżer pod hrom, 48 l. 8 m.

Čahi saksošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Ghoreja: rano 7 h. 51 m.; dopołnja 11 h 40 m.; popołnju 3 h. 12 m.; wieczor 6 h. 23 m.; wieczor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Dražđan: rano 7 h. 35 m.; dopołnja 9 h. 11 m.; psciopołnju 12 h. 50 m.; popołnju 3 h. 55 m.; wieczor 7 h. 38 m.; w nożę 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 29. augusta. 1 Louisd'or 5 toser 14 ngl.
6 1/4 np.; 1 połnoważażi cierwieni skoth abo dukat 3 tol.
5 ngl. 8 1/2 np.; winske bankowki 72 1/8.

Płaćizna žitow a produktow w Budyśinje

24. augusta 1861.

D o w o z :	Płaćizna w p ſer ēzku				
	na wikaħ,			na bursy,	
	wysza.	nizħa.	srzedźna	najwyša	najniżsa.
Pscheniza	u. ngl np.	u. ngl np.	u. ngl np.	u. ngl np.	u. ngl np.
Rożja	6 5 —	5 10 —	5 25 —	6 5 —	5 25 —
Decimien	3 25 —	3 15 —	3 20 —	4 —	3 25 —
Wona	2 20 —	2 15 —	2 17 5	2 20 —	2 15 —
Gróč	1 25 —	1 15 —	1 20 —	1 25 —	1 20 —
Woka	4 15 —	—	4 10 —	4 15 —	4 10 —
Rijepit	3 20 —	—	3 15 —	3 25 —	—
Jahly	6 27 —	—	6 15 —	6 27 5	6 15 —
Hejdusčka	6 15 —	—	6 10 —	—	—
Bjerny	4 15 —	—	4 10 —	—	—
Għana butry	1 5 —	—	1 —	—	—
Għopa flomhy	1 17 —	15 —	16 —	—	—
Zent. bħma	4 20 —	—	4 15 —	—	—
	1 15 —	—	11 —	—	—

N a w ě š t n i k.

Powschifomna a ſekuranza w Trieſcze (Assicurazioni Generali)

sawjeſčuje pschi ſaruczeńskim fondsu wot $18\frac{1}{3}$ millionow ſchjeſnakow:

- a) Twory, mobilije, žneiſke płydy a t. d. psche wóhnjowu ſchłodu;
- b) Kubla a twory na puczach psche ſchłodu pschi transportu a
- c) poſkicja ſawjeſčenja na žiwenje čłowekow na wſchelake waſčnje ſa najtunishe twerde prāmije a napische policy w pruſkim kourantu.

Tuto towarzſto ſaplaczi w lječe 1859 ſa 1861 ſchłodowanjow 3 milliony 352,478 ſchjeſnakow 86 kr. D. W. ſarumanskich penes.

Wſchu roſprawu dawa

J. G. Richter, na mjaſowym torhoſčezu,
wokreſny agent ſa Budyschin a woſkoſcę.

Struotu pschi ſporjazh **Hoffski ſłodowy extakt**, kotryž je ſo pola wſchitlich, kotſiz na woſkabnenje mozow, na nechyci wofczi k jjeđi, na wobęznoſczech w pkuſzach, jaſrach a w żołdku, kaž tež na hæmorroidach czerpja, jara wuzitny wopokaſał a ſa kotryž je ſo ham pruſki kral džaknje wuprajit a pschihotowar tuteho ljekarſtwa wele tyſaz džaknich liſtow doſtał, pschedawa ſo we woſchtemplowanych wulſkich bleſčach po $7\frac{1}{2}$ nſl.

w hrodowej haptyni w Budyschinje.

NB. Pschi ſastarenym kaſchelu a pschi dybawoſcji ſo tón extakt preby 10 minutow ſawari a ſo rano a wečjor po winowej ſchleſiczej wupiſe; pschi drugich, horka ſpomnenych czerpenjach wupiſe ſo rano a wečjor po ſchleſiczej, pschipoldnju pak po dwjemaj.

Großwe broſtkaramellje

daſſlepschi hrjedk k wotſtronenu kaſchela a k poſloženju mychanja, kaž tež k ſwaroſenju psche dybawoſcji pschi ſashymnenju w ſymnym čaſzu.

Sa Budyschin a woſkoſcę w hrodowſkej haptyni knesa M. Väſtinga kóždy čaſ na pschedan.

Eduard Groß w Wrótkaſju.

W o ſ a z y m a s,

žara reneje tuczny, kiz neſteverdne, pschedawam punt ſa 2 dobraj ſljebořnai, 10 puntow ſa starh ſchjeſnak. Ko- muž ſo nedýrbjal lubicž, može ſón ſaſo pschiheſcę a doſtanę penesh ſaſ.

Lehmann, mydlař, nebaſoko kaſerny a bliſko ſlónza.

Moje materialne a paſenzoſe, kaž tež ziga- rowe a to bakoſe khlamy poſkicjuja ſtaſiue najlepsche a najtunishe twory. Saſopſchedawarjo doſtanu rabat.

Ludwig Eccius na ſerbſkich hrebjač.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tutón, ſe starodawnych čaſhov dopokaſany, ſ najlepskich ſelow a korenjow pschihotowanym pólver, po jenej abo po dwjemaj ſzízomaj wſchledne krumom abo wozzam na prijenju piwu naſypah, pschiperja woběrnoſcę, plodži wele mloka a ſabjewa jeho woſkoſenje. Pačzik płacz 4 nſl. a je k doſtaču w

hrodowſkej haptyni w Budyschinje.

Khwalobne ſnath a psches ſwoje hojaze ſlutko- wanje dopokaſany **bróſtſyrop** je ſaſo k doſtaču w hrodowſkej haptyni w Budyschinje.

Jedyn rólny po hōnež može hnydom ſkluzbu doſtač. Hdje? to je ſhonicz we wuduwarni Serbiſkich Nowinow.

Wjazorhym tycerjami, kotſiz ſo pola me po ſljebo- rach (Silbererz) ſa wopomniki na rowach napraſhowačhu, dawam ſ tutym k naſvedzenju, ſo ſzym ſebi ſón pschi- heſcę daſ a tón hamy njetko najtunischo pschedawam.

W Budyschinje na ſerbſkej haſy.
J. G. F. Niecksch.

Dr. Whithowa wodzic̄ka sa woc̄zi

wot Dr. Chrhardta w Altenfeldzi w Thüringſte, s wjazorhmi privilegiami wjehoich werchow poc̄ezsena, wopokaſuje ſo be wſchitkimi dotalnymi woc̄zi hojažymi ſrjeckami psches ſwoje ſpozomne ſtukowanje wſchlednje jako uajlahodniſcha a najljepeſcha wodzic̄la w taſkim naſtupanju, a može ſo jako dopokaſan̄ hojaž a poſylniſaz̄ ſrjeck a jako

wieſta pmoz ſa ludzi na woc̄zomaj bjeđných

kōzemu poruc̄ec̄. Wona hoji wieſzie a ruc̄zie a be wſchitkich ſchłodnych ſziewkow, woſebje pschi ſahrerenju, ſzepnenju, ſuchoc̄i, ſylſowanju a bjezenju woc̄zow, kaž tez pschi ſlaboſzi po hjeſti a placzi bleſčka ſ wuložowanjom jenož 10 nſl. a djeļa ju jenož wopravdžitu Traugott Chrhardt w Altenfeldzi w Thüringſtej.

Sklad ſa Budyschin w hrodoſkej hapt̄y.

Domphowanka

jutſje nedželu 1. ſeptembra w hofc̄enzu w

= Delnej Sörh, =

ſ cemuz najpodwolniſcho pschepröſchuje

Lehmann.

Džiwoc̄zanſke herbske ev. luth. miſioniske towarzſto ſmjeje jutſje nedželu 1. ſeptembra po poſdnu po nychporje ſhromadžiſmu.

Pjetr Milonk, piſmawedžer.

Aukcia walečkow.

Bližſtu poñdželu jako 2. ſeptembra rano wot 7 hođinow budje 30 kop mehlič walečkow ſa hotowe penefy na pschebadžowanje pschedawane.

Na Sdžerju.

Jurijs Libuscha.

Dobytki nozionallotterije ſu njetko wſchitke pschisliche a napominam ja teho dla tych ſamych, koſiž ſu je ſebi pscheſe mine wobſtarac̄ dali, ſo blych uac̄ do 1. novembra t. l. ke mni po ne pschischli, dokelž potom poſdžiſho dale ſa ne rukowac̄ nemóžu.

W Budyschinje, 28. augusta 1861.

F. Kalkhoff.

Ziwnoſc̄ čzo. 28 w Lipicžu, njehdje 22 körzow poſa, ūki a ljeſa wopſchisaza, je hnydom ſe ſwobodneſe ūki na pschedan a može ſo wſcho dalsche tam ſhonicz.

 200 tl. je hnydom na dobru wieſtoſc̄ ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Dženſa ſa tydženj ſobotu 7. ſeptembra t. l. budje

= 50 jehnjatow =

jenotliwie abo po wetschej mnohoſc̄i na drewových wikach w Budyschinje na pschedan.

W Smolerowej kniharni je na pschedan:

Cjlowecja wutroba

tempel Boži.

Š 10 wobrasami. 5 nſl. 5 np.

Dale: Krótke ſtawiznū na božniſtwu. 3 latechisma wot J. Deharbea pschelozí M. H. — 15 np.

Bořčate čmelk, woſy a ſchershene. 1 nſl.

Cjorný ſoſ ſa dróſna I. II. po 1 nſl.

Sahrodka kwjetkoſta I. II. po 1 nſl.

 Tudy je wuſchla a je we Smolerowej kniharni, kaž tez poſa knihivjasarjow Rosenkranza, Gelb, Klimenta, Fornera a Schönki ſa 3 nſl na pschedan:

Virginia. Wobrash ſe ſtawisnow a žiwenja starých Romjanow. Spiſal H. F. Wela, Wawicžanski. (80 stronow.)

Woſjewenje.

 Dokelž ſym wot 1. ſeptembra rjeſniſtwo na Schwarzez hofc̄enzu w Bukezach na ſo wſhaſ, dha ſo ſ tutym tudomnym a wokolnym ſſerbam poruc̄zam ſlubjo, ſo budu ſo prozowac̄, kōzemu ſ dobrym mjaſom najtunischo poſlužec̄ mōž.

T. Thomas.

Ežesčenym ſſerbam ſ tutym najpodwolniſcho ſ nawedzenju dawam, ſo budje 4. klaſa kral. ſakſ. 60. krajneje lotterije bližſtu poñdželu 2. ſeptembra cjehnena.

C. F. Jäger sen.,
na ſwonkomnej lawſkej hafy čzo. 801.

Wyskodostojnemu a weleczęſciomnemu knesej duhomnemu Möhneſ w Bukezach ſ jeho 68. narodnemu ſwidżenjej 31. augusta ſe ſprawnje mjenajeſe wutroby w Božim menje tſikročna ſlawia! **H. B. w Z.**

W ſbóznej wjerje do Jeſom Chrysta wuſhých čiſtih ſe po krótkej khorosce ſanibzenu ſobotu, rano w 6čiſtih hođinach, naſcha lubowana mandželska a hotra Han, rođena Hättashez ſ Hodiſija, ſwojeſe starobr 53 ljet, 3 mječaz̄ a 21 dnjow. Tule ſrudnu poveſc̄ wſchitkim ſwojim a jeje pscheczelam a ſnatim podawajo, prajimy ſobu ſa wſcho luboſciwe džielbracie ſ a ſa wſchu jeſ a nam wopokaſanu čeſc̄ a luboſc̄, tak derje w časzu khorosce kaž na dnju poħreba, ſwoj najwutrobiſchi džal.

W Budyschinje, na dnju poħreba: 27. aug. 1861.

Sruđeni ſawostajen i:

August Elzner
a bratsja a ſotry w Hođiju a Budyschinje.

 Dženſa rano 3/5 hođinow wumre nam naſcha mała, ūka, droha **Helena.**

Stróża, 29. augusta 1861.

Otto Immisch, wuczeſ.

Panla Immischowa rodž. Wiedemann
Illy Immisch.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawaſni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedať,
płaci so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaſ
J E. Smoler.

Kóžde čiſlo płaci 6 np.
Štwórlétna předpłata pola
wudawaſja 66 np. a na
kral. saks. pósée 7½ nsl.

Čiſlo 36.

7. septembra.

Lěto 1861.

W opřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. S Kulowa. S Klusčanskeje woſolnoſcje. S Hör-
kow. S Khręćicj. — Wo pschiwjerje. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesće. — Čahi
sakskoſlezynskeje železnicy a t. d. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Jego majestosć kral Jan je ſebi 31. augusta niemſkich, w Draždjanach k hōvonej ſtroma-
džisnje ſhromadžených, prawnikow abo juristow w kra-
lowſkim hrodze prijódſtejajc̄ dat. Seschoło bje ſo jich,
w Draždjanach do woſmeho ſta, hac̄ pał ſu wſchitný
psched k ralom pobylí, to newjemy. — Sawedzeni ſa-
koženja ſakſkeje konſtituſije bu 4. ſeptembra w ſakſkich
mjeſtach na dotalne wasčnje ſweczeny. — Minister
prawdy, Dr. ſ Wehr, je ſo do czopliſkich kupel podał.
— Nimalo zykh tydženj ſańdžených dnjow je ſo ſakſke
wojsko do druheho hamtskeho hetmanſtwa budyskeje kraj-
ſkeje direkciye k prijódſtejazym manövram pscheſzahowalo.
Wſchjednje wiđzachym pał džielby jiesnych, pał pjeſčkow,
pał artillerije ſe wſchjich ſtronow ſakſkeje pschilhadzeč
a njekolra žkuliz hoſpoſa je pecza wele čaſza ſ pschihla-
wanjom pschihadžila. (Hospodarjow ſimy wſchak tež
doſez wiđeli, hdžz njechdze žana wojerſka truba ſaſyneža.
Red.) — W Kameńtrch Woſkramozach a woſolnoſcji
pschebymachu na ſwojim puču do kantonimenta mužiſtwa
gardyjijesných. Jedyn offizier, wſchi leutnant ſ Bären-
stein, kotrž bje zyłe ſtrony, džiesche tam 2. ſeptembra
wečor w 10 hodžinach do ſoža. Jako jeho ſkužobnik
naſajtra do jſtrow ſtupi, wuhlada ſwojeho knesa we ſožu
heidz a hlowu na bliſke bliſko ſeprenu. Ale, kaf ſo wón
naſtróža, hdžz pytny, ſo je jeho knes morwy. Voža
ručka bje jeho ſajala. — Jako wójsko, kotrž w Bu-
dyſchinje ſteji, ſańdžen ſchtwórk pod naſedowanjom
ſwojeho oberſta, barona ſ Falkenstein, do Draždjan nut-
czechneſche, ſplóſha ſo jemu kón a wotcijisn jeho tak
ſtrachne, ſo je ſebi wón jemu nohu dwójzy a jemu ruku
jedyn ras ſlamak. Hlowa bjeſche tež ranena, tak. ſo
ſylnje kraweſche, tola nejſu jeje ranę iara ſtrachne.

Pruſh. W Barlinje je wońdanjo ſnaty pro-
feſjar Stahl wumrek. Wón bje na pruſkim ſejmije ſylna
podpera konſervativneje ſemjanskeje ſtrony. — Kral Wy-

lem w tutyh dnjach oſtendſke morske kupel wopuſhczi
a poda ſo do rheinſkeje provinzy, hdžz budže wojerſkim
manövram hac̄ do 20. ſeptembra pschitomny. Do Bar-
linu wón pecza predy neſchiniſe, hac̄ hdžz ſo wot kró-
nowanja w Kralowzu wróči. Kaf ſo ſ tutym króno-
wanjom ſmjeje, to je wſchitko hizom na drobne po-
ſtajene. Pschebroſcheni budža k temu ſapóſlanzy kraj-
neho pruſkoho ſejma a hewak je tózdy provinzialny ſejm
po kralowej poruczeńſcji dwanaczoſtch mužow ſe ſwojeſe
ſredžisn wuſwolicz mjeł, kotsiž do Kralowza póndu, ſo
hyču tam pschi krónowanju ſwjetkojo byli.

Rakuſh. Jako ſo wo adresu, kotrž je niem-
ſka w rakufkej krajnej radze we Winnje w tu khwiliu
knežaza, ſtrona wuſwolka, wothkowasche, dha Čečhojo
ſa jenu druhu adresu hloſhowachu, kotrž bje hrabja Elam-
Martiñ ſeftajat, Polazy pał ſo ſ zyka wſchego wothkow-
owanja ſdžeržachu. — S Wuherſteje piſkaja, ſo wot
tam ničton do krajneje rady neponiſe, ale w Gſedmi-
hródskej ſnaty ſo to minifram ſkere radzi, dokelž je
tam wele Niemzow. Woni tam teho dla pecza w bliž-
ſhim čaſzu wólb ſapóſlanzom do krajneje rady wupi-
ſcha. W Gſedmihródskej ſu tsi ludy, menujzy Niemzy,
Rumunojo a Madžarjo. Čiž poſzleniſti nebuđa najſkere
ſapóſlanzom wuſwolicz chycz, dolsz ſu jeneho injenienja
a Madžarami we Wuherſkej, Niemzy a Rumunojo pał
wjeſcji wuſwola, dokelž Madžaram dobri neſzu. — Khró-
watski podkapetan general ſelacjicj je pecza ſaſo wot
knežora k hnadze horje wſath a je ſebi teho dla wu-
dowa nebo bana ſelacjicja wele prózy dawača. — Se
ſtrowoscu rakufkej knežorki ſo dale bóle poljepſchuje
wona pał ſo domoj nevróči, hac̄ zyka ſtrona n:budže
a wostane teho dla zyku prijódſtejazu ſymu na kupje
Korfu, hdžz jej nietto powjett tak derje taje. — W Bu-
lowinje ſu ſkopečki wele ſchłodh načzinile a njechdze tſi
mle kraja zyłe wužrake. Jako ſo ſ Moldawy pschi-
blžowachu, leczachu tak ſylnje, ho ſkónzo jako wot
mróčelow ſakryte wohladasche.

Amerika. We bitwje blisko Springfielda je wójsko unije twerdze wojovalo a hac̄ runje bu sbite, dokelž bjechu separatistijo wo počkuju hylnišči, dha jemu tola wsciu khlwalbu dawaja, so je šo muščy džeržalo. Unionistojo menujž tak porjadnje zosachu a šo pschi tym tak wubernje bijachu, so su separatistijo, kotiž tola bitwu dobytchu, wiaz ludži shubili hac̄ woni. Unionskemu generalu Ehonej bu šredž bitwy kóni sattjeleni a jako bje posdžischo nimale wsčitko nimo a wón mjerne psched swojim wójskom iječasche, pschilecja jena kulta, kotraž jeho tak straschnje trechi, so wón hnydom i konja padže a morwju ležo wosta. — Njekotsi jendželski wýšči, kiž su ſebi amerikanske wójsko wobhlaſali, powedaja, so su ludžo derje kmani k wojerskej ſlužbi, ale so nictón ničo praweho wo wójnunwedzenju nerosimi. Najwjažy wjedomnosče maja hýčče separatistischi generalojo a neje tež dla žadyn džiw, so su unionistow ſbili. Princ Napoleon, kotriž je ſebi tež wójska wobeju stronow wobhlaſak, je pecja prajit, so je jene tak wele hódne, kaž druhe. — Separatistijo, kotiž hac̄ do najnowscheho čaſa tamnu strunu rjeki Potomaka stejachu, hýčchu ju w ſandženih dnjach w Marylandze pschelcočic, jeli iich we tym wulke wody ſadžewake neſju.

Franzowska. Khlježor je šo ſandženu nedželu ſe swojim prynzom do Biarritza podaš. — Na namet ministra wójny budže njehde ſto nowych wýščih ſu franzowske wójnske lóđze poſtajených. To je ſjarene ſnamjo, ſo je Napoleon pak ſaho tojskto nowych wójnskich lóđzow natwaricž daš, ſtož ſo Jendželčanam, kaž može jedyn w jich nowinach cítač, ſ zyla neſpooba. Jendželčenjo menujž hac̄ dotal na wójnih morjach kmečaku a hladaja teho dla połni ſawiſce na Napoleona, kotriž je franzowske wójnske lóđzstvo pomaku tak pschiſporik, ſo je jedyn króč hylnišče, hac̄ psched 10 ljetami bjeſche. — Minister ratarſtwa je w moniteuru wójewicz daš, ſo ſmje ſo zuſe žito bes źla do Franzowskeje pschedawac̄. — Khlježor je hrabju Grammonta ſa poſlanza w Winje a hrabju Lavalettu ſa poſlanza w Romje pomenoval. Do Konstantinopla pschindje baron Moustier jako poſlanz. — Franzowske nowiny piſaja, ſo pruſſi kral franzowskeho khlježora najske ſakle w mjeſazu oktobru wopinta, hdvž je ſo ſ krónowanja w Kralowzu do Varlina wróćil. — W naſtupanju ſchwedſkeho krala, kotriž je wóndanjo w Parizu na wopitanju pobyl, wudawaja wſchelake nowiny, ſo je wón ſ Napoleonom njekajke wujednanje ſčinič, po kotrymž budže wón na Napoleonowej stronje ſtac̄, jeli ſmjeje Napoleon wójnu, abo ſo budže jemu Napoleon pomhac̄, jeli njehdo ſe ſchwedskej wójnu ſapocžne. To je jendželske ministerſtvo pecja bóřš ſhonko a ſo ičho dla pschelcočimo ſchwedſkemu kralej, jako bje wón tež do Jendželskeje pschiſje, mało pscheczelniwe wopokasalo. Pschetoz jaſo bjechu

ſpomneneho krala a drugich ſchwedow na hoscžinu psche‐proſyli, na kotrež bje tež prijeni jendželski minister, lord Palmerston, pschitomny, dha tutón minister ſ tymi ſchwedſkimi hoscžemi ſkoró žane ſkolo nerhcžeshe, tak ſo bje jeho neſdwórlivoscž wsčitkim ludžom napadna. Menujž hac̄ runje ſtei Jendželska a Franzowska w tu khlwilu w dobrym pscheczelſtwje, dha ſo tola jena ſtradžu psched druhej boji. Hdvž teho dla jendželski minister widzi, ſa Napoleon ſe ſchwedami renje cíni, dha ſebi w ſwojej bojoſći lohko dojez myſli, ſo franzowski khlježor najske ſe dſjeche ſ Jendželčanami pscheczelſtwo džeržecž nochže, a hdvž ſ druheje stronu jendželski lud njekajkemu ratuſkemu prynze, kiž je do Jendželſteje pschiſje, njekak ſlawu woka, dha ſo Napoleon tež hýžom strachowac̄ pocžina, ſo móhla Jendželska ſ Rakuskej do ſwiaſka stupic̄. We wsčijem taſta bojoſci njeſkto straschnueho widzi. Tak bje to tež wóndanjo Franzowjam jara neprawje, jako bjechu Jendželčenjo k Neaplej pschiſje, a jendželske ministerſtvo w ſwojich nowinach ſaſo jara na to bóřčeshe, ſo je franzowski khlježor ſwoje wójnske lóđze pschiſporik a wiaz ſaſo na ne naložik.

W naſtupanju italskich naſežnoſeſow ſda ſo, ſo je to zle po Napoleonowej myſli, hdvž tam ropot a nemjer dſjehe kneži, pschetoz hdvž by tam wón mjer mječ ſhuk, dha by trebał jenož jene ſkowęko prajicž a predawski neapelski kral a jeho ſbjeklarſki pschiwieski w Romje by dawno Italiu wopusčecž dyrbial. Ale Napoleon chze rad kupu Sardinii mječ a myſli ſebi drje, ſo ju najske ſe potom doſtane, hdvž Viktor Emanuel ſam nad ſbjekarem dohjez a ſam bamža pod ſwoju móz ſwescz nemóže, ale dyrbi ſo na neho (na Napoleona) pomozh dla wobrocžic̄. So Napoleon tajke njekajke wotpohladanje mječ dyrbi, to hinał bycž nemóže; pschetoz hdvž by ſo italski nemjer ſa jeho wotpohladanja nehodžit, dha by jemu wón dawno kónz ſčinič.

Italia. Jendželske wójnske lóđze ſu neapelski pschitaw ſaſo wopusčecžili. — Italzg wojaz jara kruče ſe ſbjekarem ſakhadjeja a ſbjeklarſo morduja ſaſo wojakow be-wſcheje ſmilnoſeſe. Hac̄ runje je general Cialdini wulki kruh ſbjeklarſkeho kraja ſwojej možy podcžiſnýk, dha tola hýčče w Neapelskej žadyn kónz ſbjeklaſtwa widječ neje. — Garibaldi ſo k dniu 7. septembra do Neapla podaš neje, hdvž hýčchu na tutym dniu jemu k čeſcej wulki ſwedzen ſwecžic̄; ſa to je ſo pak ſ Neapla wulke poſelſtvo na kupu Kapraru podaſo, ſo by jeho tam wopinta a jemu pschi tym wſchelaku čeſcej wopofasalo. — Š Roma ničo noweho hýčheč neje. Franzowske wójnsko tam hýčheče pschetož pschebiywa, teho runja tež predawski neapelski kral, a bamž Pius wuživa ſaſo hýčheče ſtrowoſeſe, tak ſo pak w tej pak w druhei žyrkni Božu ſlužbu wotdgerži. Romski lud je ſo w poſleniſkim čaſu ſmernje ſadžeržat. — Italski minister

Ricafoli je dołku rosprawu wosjewie, w kotrejż rofestaja, so predy mjer w kraju bjez nemóże, hacż budże mjesto Rom do ruki italskeho króla date, dokoł s Roma wósho pscheziwenje pscheziwo italskej pschejenosczi wukhadża.

Mużowśka. Nowy pôłski gubernator, hrabja Lambert, bje 27. augusta wschitkich wojskowych knežich w Warszawie, kaž tež wschitkich wóshich fastojnikow t ſebi pscheoproſhł. Pschitkli bjechu niz jenož duchomni kneža, ale tež zivilni a wojerszy fastojnizy, woſebje pak tež wele ſemjanow a mjeſčecjanow. Hrabja Lambert pschitomnych najpschezelniſhō mitasche a roſryčowasche zo dołku fe ſchelakimi knežimi, woſebje ſ hrabju Handrijom Samojskim. Arzhibiſtop Zijskowſki nebie khorofeje dla pschitkli móhł a Lambert rekn̄ teho dla t biskopej Dekertej, ſo je ſ wobżarowanjom wo khorofeji arzhibiſkopa klyſhał; ſo jeho w tutym dñiach wopryta a ſebi pschi naſtupenju ſwojego nowego fastojnſta jeho požohnowanie wuproſhy. Heward prajeſte wón, ſo ma najlepsche nadžije ſa pschitodny čaſ ſo budże ſe wſchjemi moſzami t temu pomhac̄, ſo bjechu zo požadania luda po móznoſci dopelnile. — To wschitko je zo Polakam derje ſpodobalo a móže bjez, ſo zo nowoſradowanie Polſkiej njetko bes wetskich ſadžewkow poradži. Pschetoz ſo bje zlyle bes harh wotefchko, to ſkoro t wjerje podobne reje, dokoł je predawſki gubernator ſe ſwojim ſadžerzenjom tu wjez jara ſaneredził. — Warszawſke haſh a torhochęſza ſu njetko wot wójska wopſchjene a. ſu zo wojozach ſaſo do kasernow wrózili. Warszawa je teho dla ſaſo zyle mjernej napohſad doſtała a eži, liž predy t nemjerej ſchajwachu, njetko t mjernej napominacia, dokoł dyrbi kózdy roſomny prajic̄, ſo je zo hrabja Lambert hacż dotal kħwalobnje ſadžeržał. Wón je wotpuſchcijil, ſo móže kózdy ſwoblekam hħodžic̄, kaž tħe a neſtara ſo wo wſchelake druhe newinovate malicžkoſce, kotrej predawſki gubernator ſa wulži wažne wjez wudawasche a ſ tym nclubosz pscheziwo knežerſtu ſaložowasche. To je njetko hinaf a teho dla ſu Polazj wobſanknysi, ſo tħażedža ſo ſ nowym gubernatorom, dokoł wón derje mjeni, po móznoſci w pschezelnoſci ſueſej a ſo jemu nočħedža klubu čiñic̄. Duž ſu tež pschifasati, ſo jemu ludžo žanu nclubosz čiñic̄ neħmedža. Tač tħażiſche ſandženu nedželu, dokoł na tutym dñu nowy gubernator kózdeho psched zo puſchę, tójsktu mlodych ludži t gubernatorej čiñic̄ a jeho wo puſchējenje ſajathch proſhę, ale woni wot tuteho wotpoħħadania wotſtipiku, ſo bjechu nowemu gubernatorej ſ tym ſwoje dovojerenie do jeho dobreje wole wopkaſali.

Serbia. Skupſchajna je hiżom ſaſo ſkónčena, dokoł je wschitko wujednała, cžehož dla bje hromadu powołana. Predy hacż ſo skupſchajnarjo domoſt podachu, bjechu pola weſha Michała na wobedże, hdżej jemu ſe

wſchelakimi rježemi ſwoju ſpokojnoſć ſ jeho ſkutko-wanjom wupraſachu.

Turkowſka. Nowy sultan neje na tej roſomnej drósh woftał, kotrej bje ſ wopředka naſtupił, pschetoz jeho predawſche lutowanje je zo na jene dobo do wulſkego pschezelinenja pschevobrocžiko. A ſo by t temu penesu mjeſk, dha wudawa njetko wele paperjaných penes, ſo je ſ turkowſki mienežmimi naležnoſczej hiżom ſaſo tač hubenje, kaž ſa predawſcheho ſultana. — Omer-paſcha ma njetko teſko wójska w hromadze, ſo ſebi myſli, bōſnijskich a herzegowinskich ſbjęžkarjow ſbicž móz. Wón je jimm teho dla prajic̄ dał, ſo dale ſ nimi jednac̄ nebudże. (To je tež najlepse, pschetoz turkowſte knežerſtu tola kħeschijanam ničzo nedžerži, ſtož jimm hdj blubi.)

Ze Serbow.

S Budžina. Dženja psched tydjenjom, 31. augusta, mjeſeſte pschirodophnta ſekzia M. ſ. po-póldnu wot ſchtyrjoch hodžinow w tudomnym hoſczejenu t ſkotej krönje poſedženje. Pschitomne bjechu ſliedowaze ſobuſtarw wotriadowe: K. wuc̄jer Koſtoł jako pschedbyda, t. ſeminaristi wuc̄jer Fiedler jako piſmanwedżer, t. redaktor Smoleń, t. wuc̄jer Kral, t. P. Ducžmann, ſchudenta lielarſtwa ſ Prahi a t. kandidat Gólcž jako hoſc̄. Klowny pschedmet bjeſche tón króz jara ſajimaw wot ſtawku, kotrej t. Ducžmann poſednoschowasche. Tola mózjeſte zo dla kħwalobneje wobſchjernoſce jenož 1. džiel naſtaſka, wózkonu po-dobu, wokoloſce a wózlowe kože wopſchijazy, pschetoz. Woſebje intereſantne bje to, ſo t. Ducžman wſcho, ſtož pschednoschesche, hnydom na njekotrych wolažych, wotwic̄i a ſwinjazyc̄ wokaſ, kotrej bje ſobu pschinet, hacż nanajdrobnischi poſasowasche. W bližszej ſhromadžiſnje, kotrej zo, da-li Böh, wokolo Michała ſmjeje, budże ſpomnene wažne džielo dočnċenje. Serbowski.

S Budžina. W naſhim mjeſeſe je zo psched njekotrym čaſom ſerbſte ſpjetwanſte to warſt w o pod menom: „Lumir“ ſakozilo, kotrej budże njetko kózdy tydjen porjadnicje ſerbſte ſpjetwanſte ſħadżawani džeržec̄. Prjódſtejic̄er Lumira je weſeſejenj a ſubowanj t. pschetupz Stoſch tudy a wotdžeržuja zo ſpjetwanſte hodžinkli hacż na dalshe w jeho domje. Wudżenje ſjetuſcheho wulſkego a pschitnho ſerbſkeho ſpjetwanſteho ſwedženja je tón króz Lumir na zo wſak a pschepróſhuje teho dla Lumirom direktorium wſchelake wonkowske ſpjetwanſte moži t dobroci-wemu ſobuſtukowanju. **Hdy** zo ſerbſli ſpjetwanſki ſwodženj ſmjeje, to Serbſke Nowiny ſa tħidżeii wosſewja.

S Kulowa. Džen 19. auguſta dopoldnia

w 10. hodžinje wudyri tudy w pôdlańskich twarenjach schtrymparja Rycztarja woheň a skazy tam tſiechu a horni poſthod. — Tón ſamý džen ſu tudy tež mjeſčeczana Jakuba Marschnera wobwißneneho namakali a je ſebi wón pečza teho dla živenja waſł, dokež bje na khorosz khor, kotraž ſo ſahoiſc ſehodžeshe.

S kluſchanské je w okoſnoſe ſe. Hdyž ſym wibzeli, ſo je Boh luby knes naſchich ſuſhodow, dalskich a bližšich, hornych a delnych, ljetša na polach woſebje bohacze žohnował a jím mleſčiwje ſpožcił, ſo ſu ſwoje radne žnie tež móhli pschi najreſtchim wedrje domoj khowacz, dha nam wjescze ſa ſlo newoſmu, hdyž jich prokhy, ſo bychú čzyli dobrociwje na tu prôſtu ſedžbowacz, kotraž je ſa tých w dženſnich Serb. Nowinach woſjewena, kotrymž ſu w tudomnej woſkolnoſczi kruph wſchitke pôlne pſody ſbile. Keždy dar budže ſ najwetschim džakom pschiſtath a ſ prôſtu ſ Bohu, ſo by wón čzyk ſoždeho ſa jeho dobrociwoscz bohacze žohnowacz.

S Budyschina. Wot ſaſdzenije pôndzele hacž do ſchtrôrka pola naſ ſonhlaſaſhe, jako bychmy we wójnſtim čaſu byli. Ale to jenož tak wonhlaſaſhe, pschetož wojozy, kotsiž psches naſche miesto džiechu, ne-čeſhnicu na wójnu, ale do kantonmenta, kotryž čzedža ſchtyri nedžeze w druhim hamſtſkim hetmanſtwje budyskeje krajſkeje direkziye wotdžerzeč. — Pôndzelu čeſhneču nječotre ſchwadrony druhého regimenta jjeſných psches naſche miesto, ſo bychú w naſchej woſkolnoſczi nozowali, dwie ſchwadrony woſtaſhce pak w miſcze ſamym a na Židowje, ſi wotkal wutoru dale čeſhneſhce. Mano a dopoldnia teho ſameho dnia jjechachu tež wſchelake ſchwadrony prieneho a tſeczho regimenta jjeſných psches miesto, ſo bychú ſo do ſwojich kantonmentow pola Žitawę podake a predu pschiſpoldnju pschičeze ſtab a wſchitke ſchjescz kompanije tſjelzow abo jegerow ſ nam a woſtachu tudy a w bližſhei woſkolnoſczi psches nôz. Šchtrôrku podachu ſo na wžy druhého hamſtſkho hetmanſtwu tu ſtronu Lubija, ſo bychú tam ſwoj kantonment wotdžerzeli. Tón ſamý džen je wójſto, tudy ſtejaze, po žeſteſnizh do Dražđan wottjelo, ſo by tam čaſ ſantonmenta pscheywało.

S Hórkow. Pôndzelu 26. augusta metaſhe w jenej tudomnej ſkale jedyn ſkafat ſi kopačom perſhczi won. Šeſady neho pschiſtath jemu pschi tym ſkafat a ihježer Jakub Fóřſch bes teho, ſo by to tamny phtnyk, tak bliſko, ſo jeho prieneſti ſi kónzom kopačoweho topora ſi nedohladania tak straſchnje do delneho života ſtořci, ſo dyrbjachu Fóřſcha hnydom domoj doveſcž. Wſha bóřſy phtana a naložena ſjekarſta pomoz bje — Bohu žel! — podarmo a Fóřſch dyrbeshe po wulſkich boleſćach ſa 18 hodžinow ſwojeho duha ſpuſčejicž.

Wón ſawostaji ſrudnu wudowu.

S Khróſcžiž. Dotalny tudomny pomozny wuczer ſ. Jenčž je njetko ſa ſtateho wuczerja poſtajenj.

Wo pschiwjerie.

(Skónčenje.)

Kaž nekuſionne tajke ſareknene je, ſym tež ſam na ſebi ſhoník. Iako ſchjesczleny hólczeſ ſmejach brach na ruzy, kotryž dyrbeshe na radu pscheczelow ſažohnowany bycz. Moji starschi podachu ſo najpredy ſareknereſ ſonje a ta žohnowasche ſ tym, ſo wona ſ penesom kſhiž a ſoka na brach čjineshe, pôdla ujeſchtu borbotasche, na ſemju pluwaſche, na ruku dujeſhe a t. d. Potom je mi jedyn muž, (kiž tež dženža híſhceje to čini) žohnował. Poſdiſiſho ſym ſ tſeczem ſhodžiſ, kiž je mi napoſled ſo žohnowanje prajík a ſym ſebi je ſkončnje ſam čjinič dyrbjala. Kaž to pschiſtath, ſo mi weleſjetne žohnowanje ničo pomhalo neje? Swufnene wotmoſtenje je: Wono ſo trechilo neje. Mi pak bu híſhceje tón poruk, ſo ſnadž ja doſež wjerit nejſym. Schto dha pak ſo pschi žohnowanju rycži? S džjela ujeſchtu ſ Božeho ſkowa, ſ najmenschemu mena ſhwjateje trojizy, druhdy tež ſmjeſhne pschiftawki, a hupto newje ſareknere ſam, ſchto praji. ſsu zuse ſkowa, kiž je ujehdze piſane namakal. W prijenjej poſojož mojich ſchulſkich ljet pschiſtath mi paperka do rukow, kiž woheň ſareknene wopſchiſeſhe a dyrbeshe jedyn ſkowje: „Conſummatum eſt“ na paperku napiſacž a do teho wóhnja čjiznycz. Tutej ſkowje pak wopſchiſtej poſlene prajenje naſcheho, na kſhižu miſazeho ſbóžnika a rjekatej na ſerbſti: „Dokonjane je.“ Bohabojasnich ſudžio reku: Ře ſareknerej móže kóždy hicž, tón ničo ſke nepraji, ale jenož Bože ſkowo. Čjile naiffere híſhceje roſi omnili nejſu, ſo je blud, hdyž nječotſi žane roſdžjelenje bes wjeru a pschiwojeru nečinja, ale teho, kiž čzyk ſchto pschecziwo pschiwjerje prajicž, hnydom ſa newjerjazeho džerža, hdyž tola wjera a pschiwera napſchecziwo ſebi ſtejitej a prawa čjista wjera ſo ženje ſi pschiwjeru ſjednočicž neda.

Pſched krótkim diſputirowach ſ jenym, kotryž woſtruczeſhe, ſo je nam Boh ſwoje ſkowo dał, ſo bychmy je wužiwalis, tež na tajke waſchnje. Wón nedashe mi prawje mječz ale powoſaſhe ſo na to, ſo je Khrystus ſam psches klabzenje rukow khorých hojil, a tež ſwojim wuczomnikam tu móz dał. Ale ſu dha tajž ſareknerejo Khrystuſkowi wuczomniſy, a maju wo prawdze móz na tajke waſchnje khorých hojicž, wot Khrystuſa? Čjoho dla dha jím nepomhalu? Ja pschiſtaju: Wjera dyrbí pomhaž. Haj, wjera niz pak pschiwera, ta jenož ſareknerej pomha. Žadny roſomny člowek nemôže na tym dwjelowacj, ſo nam Boh dawa ſela a korenje ſroſež, a je naſ wuczi ſi naſchej ſtrouaſci trebačz. Wón ſam pak je prajík,

so aniz kusłowarć, ani sareńce do Bożego kralestwa nepśhindże.

Tak je też s kusłowanjom pschi skocze, hdżez dyrbi pak dracj pak selowa žona pomhacj. So ja tudy wot nusdawanja selow a t. d. nerycz, to żo żamo roshym, dha bych dje pschezjivo ſebi ſamemu ryzač; ja ryčju pak pschezjivo temu ſchtož tajzh khuschtarjo psches po-tajne možy s kſhizgenienjom a t. d. dokonecz chzedža.

W naszych Lujizach je to stare waschnje, psched Walkporu ſtotej do khowania žlonza pizu dacj a durje ſeſacjinecz, so by ſkot ho wobkuſlowacj nehdził, kručjich džeržane, hacj w drugich krajinach. We tuthm ſiecje na ſpomnennym dnju widzimy pak roſomneho hſopdarja,

Wſchym lubym Sſerbam, kiž tobak knrja, s tuthm k nawedzeniu dawam, so nietko wſchie družiny ſlabeho a poſzylneho tobaka w rólač a praſowaneho pschedawam, kaž je jón hacj dotal l. Wittig mjeł, a so je tunjo pola me na pschedau.

J. G. F. Niecksch.

Pschepronjenje.

Wj ſerbſz̄ kmotsjo lubowani,
Wj kwaſni hoſcjo čeſčeni,
Wj ſeže mi ſtajne powitani
We mojich klamach, — w mojej ſtwi:
Duž čjincze mi to weſeſe
A wophtacze husto me.

Pschi mni je ſchleriza dobroh' wina
We koždym čjaſu k doſtaču,
A k pschilusnenju, — hdž nej' hina, —
Tež njeſhto ſlodek k rymsanju,
Haj, lubi Sſerbia, to ja Wam
Wſcho nanoſljeſphe wobſtarām.

Tež druha twora, dobra, tunja
So w mojich klamach pschedawa,
A pschenicza muka teho runja,
Na parnym mlynje ſemleta,
Tu poſticjam ja nietko Wam
K tym Waschim lubym kermuſham.

Tež ſuſhe drožđe, — ſnate wſchudże, —
Kiž rjane, dobre, czerſte ſu,
So liepsche neſhu nihdze druhđe
We žlythm mjeſče k doſtačy! —
Štož jón kroč ſ nimi pecęſche,
Je pola me ſaſ ſkujuje.

A tak dha ſiednocj wſchitſkih renje
Naſ ſſerbów ion ſwojſ ſuboscze,
Tež ſ Wami, kiž Wj ſznanu ženje
We mojich klamach nebijſeſcie,
Tež Wam ja wſchitſim ſ ſubosczu
Njet ſwoju ruku poſticzu.

W Budyschinje na ſerbſkej haſy.

J. G. F. Niecksch.

Schtyrjo mloczhy, kiž na czjſlo mlocja, ho na kneži dwor w Hownjowje pytač.

kiž mjeſeſche be wſcheje bojoſeže kruw̄ po žlonzu hiſhce ſapſchehnene, a neje jim niežo ſchložiſko.

Dokelž pak pschihod woſkebie wot wotczechnenia naſcheje mlodoſeže wotwifuje, dha je to naſcha pschihluſhnoſc, ju we wjernych a ſtronyh napohladach roſpokasacj a pschede wſchitkih bludami ſalhovacj pytač, a to czim bōle, dokelž džeczi to, ſchtož make ſhyscha a ſaphimnu, potom twerdze džerža.

Ra ſweſelaze waschnje je žo naſche ſſerbiſto we poſlenich ljetach psches prožowanje ſwjernejch ſſerbów ſ procha starých roſpadankow poſbjehnylo, kac renje by teho dla bylo, hdž bychmy je tež w tuthm naſtupanju žo poſlepſchowacj widzeli.

K. S.

Ojelacjerska familia (muž a žona) može žylo ſjeto na knežim dworje w Hownjowie džielo a wobhdenie doſtač.

Pschepronjenje hermantka.

So budże žo ſjetuſchi bartſki Mattheiſki psche-kuſki a ſkotny hermantk

pjat̄ 20. ſept. 1861

wotdjeržecj, to žo ſ tuthm woſjewuje.

Sarjadniſtwo hermantka.

W ſſmolerjowej kniharni je ſu 1 nſl. doſtač:
Miſionske prjedowanje wot l. farara Kordinj.

 Khięza čj. 2 w Lipicžu je hnydom ſe ſwobodne ruki na pschedanu a može žo wſcho dalsche pola hoſczeſzarja Sahrodnika tam ſhonicz.

Moje materialne a paſenzoſe, kaž tež ſi ga-
rowe a tobakowe khlamy poſliczują ſtajne najlepsze
a najtunisze twor. Saſopſchedawarjo doſtanu rabat.

Ludwig Eccius na ſſerbſkih hrebjacj.

Žiwnoſc čj. 28 w Lipicžu, mjehdze 22 körzow
polu, ſuki a ſjeſha woſchliaza, je hnydom ſe ſwobodne
ruk na pschedanu a može žo wſcho dalsche tam ſhonicz.

Wutoru 10. ſeptembra popoſduju wot 2 hody-
now budże ſo toſſiſto žonſkeje draſty, miſblow a wſche-
laſeje domjaſeje nadobh w Leſchawje čj. 9 ſa hotowe
penesh na pschedadžowanje pschedawacj.

Weſne grnchty tam.

 Jedyn pſyk, žoltobruny pinscher, na meno „Peter“
poſluchajo, je žo 1. ſeptembra pschi roſeideženj
jeneho regimenta ſſejnich bliſko Hartthaua ſhubil. Tón,
kotremuž je ſo pschitwał, žo podwolnje proſh, to na
kneži dwor w Delnej ſinje k nawedzenju dacj.

Tudy je wuſhla a je we ſſmolerjowej
kniharni, kaž tež pola knihivjasarjow Roſenfranza,
Gelby, Klimanda, Fornera a Schöniči ſa 3 nſl.
na pschedanu:

Virginia. Woſraſh ſe ſtatwiſnow a žiwenja starých
Romjanow. Spiſał H. F. Wela, Wawicjanſki.
(80 stronow.)

S p ē w y.

Kruch historije se wšow.

Hacž runje deschčik kapasche,
A čjma tak sa mnū hrabasche,
Dha tola ja tam podach ſo
A namkach pjelne towarſtwo.

Tam bjechu Sſerbia ſ Nejmzami,
Cži ſedzachu ſa blidami
A ſwjeru piwo pijacu
A k temu tobak kurjachu.

Tež žonh, holzh pſchiadzechu
A ſo tam wokol ſchmýrachu
A ſ cjaſami ſo werczachu,
Kaž jum to herzh piſlachu.

Wſcho bje w najreinſchej jednocije
A w lutym krafithm pſcheczelſtwje,
Hacž ſo tam hara poſbjeze,
A pſchejenoscž ſo pſcheterze.

A hdyž ſo napraſchowach ja
Sa winu teho ropota,
Dha prajachu, ſo wina je
Na tym wſchak piwo bayerske.

To bjechu ſebi ſkaſali,
So bjechu požerk masali;
A bje ſo pičeljenicžka
Ssem ſ Buduſchima pſchiwesla.

A jako tule pičoſku
Tam tajzh ležecž wižachu,
Kež maja roſom piwoſy,
Dha podachu ſo do hroſy.

A prajachu: Ta pičoſka
Wſchak bōrſh budže wupita,
Duž najlipe my ſežinimy,
Hdyž ſam ſylnje pijemy.

A to tež ſwjeru činjachu;
A jako druſh žadachu
Tež piwo ſebi bayerske,
Dha bje to hižom wuphće.

Duž pocžachu tam hawtowacž,
So dyrhja piwa parowacž,
A ſwarzachu na thch, kž ſu
Jim wupriſnili pičoſku.

Thym pak bje piwo bayerske
Do hlojčiti khjetro dyrile,
Duž žadhy džiw to nebiſche,
So ſ rukom won jum vijeſche.

A bjeſche khwilu mjeſcheniza
A bjeſche khwilu perenza,
Hacž napoſledk ſo ſiednachu,
Sſej ſažo ruku ſawdachu.

Ach, ale bes tym ſta ſo ſaž,
So wothježak bje herzam cjaž,
A dljehe piſlacz nočzachu,
Hdyž ſalon derje ſnaſachu.

Duž ſo tam ſ nowa ſwareſche,
Fich wele ſylnje woſasche:
Nört ſyml ja dyrhjal k rejam dacž
A nemozu njek ſejowacž!

Hdyž neſimjē ſkakacž ſ nohomaj,
Dha chzni pak plazacž ſ rukomaj! —
Tak nowa woſna ſpočatk wſa
A bjeſche nowa kordija.

A jena luba mandželska,
Hdyž ſwojoh' muža wuſlada,
Kak ſlje ſo jemu tola dže,
Dha jemu pomhač bježesche.

To pak ſo ſlje jej poradži
A dosta njeſchtſto ſa wuſchi,
So k burjam khjetſje khwatasche,
Hdjež hörke ſylih plakasche.

A hiſčeje hore druhemu
Sſo ſeide ſuzej jaſnemu,
Hacž chyſche abo nočzysche,
Dha ſ diremi won dyrbesche.

Schto potom dale činjachu
A hacž ſo ſ nim ſaž ſiednachu,
To newjem, dokelž ſylih bječ
A runu ſmuhi domoj dječ.

A tebi, lubh čłowecže,
Nech tale rada droha je:
Nenž tam, hdjež piwa nimaja
A herzh piſlacz nočzedža!

W.

Hudančka.

39. W nalječju ja ſweſeluju,
W ſječe pak ja woſhlođuju,
W naſymje ja ſežiwjam,
W ſymlje pak ja woſrewam.

40. Dwie džierzhy mam,
Dwaj porſtaj potrebam,
Schtož je dolhe, pſchitrotſju,
Schtož je wulke, pomeiſchu,
A schtož roſdzielicž ſo ma,
Huydom roſdzielu tež ja.
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje ſ č. 34.

38. Schurk.

Cyrktwinske powjesće.

Werowanie:

Pětrowska cyrkej: H. A. A. Notha, ljeſat w Hujži,
ſ Emma Paulini Kurakez ſ Buduſchima.

Křečení:

Michałska cyrkej: Oſkar Ludwig, Ludwiga Fritſche,
kublerja we Wuriach, ſ. — Gustav Ernst, G. W. Barthela,
murerja na Židowje, ſ. — Ernst Jurij, Jana Dejki, khje-
žerja a cjeſele na Židowje, ſ.

Podjanska cyrkej: Mařia Emilia Martha, Jana
Petříčki, bjergerja a rjeſbarja w Buduſchinje, dž. — Jan
August, Jana Petříka, živnoſcjerja w Bjeležezach, ſ.

Zemrjeéi:

Dzień 22. augusta: Jan Nowak, wobydleś w Hownjowje, 57 l. — 26., Gustav Herman, R. A. Schradera, kublerja w Hornej Linie, 38, 4 l. 10 m. — Jan August Rämsch, biergař, rjeſniſſki miſčitr a khejek na Židowje, 31 l. 6 m.

Cabi sakskoſlezynskeje ſteleznicy
z budyskeho dwórniſča.

Do Shorela: rano 7 h. 51 m.; do połnja 11 h 40 m.; popołnju 3 h. 12 m.; wieczor 6 h. 23 m.; wieczor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Drąždjan: rano 7 h. 35 m.; do połnja 9 h. 11 m.; po połnju 12 h. 50 m.; popołnju 3 h. 55 m.; wieczor 7 h. 38 m.; w nozy 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipſtu, 4. ſeptembra. 1 Louisd'or 5 toler 14 nſl. $6\frac{1}{4}$ np.; 1 połnoważny czerwieni ſloth abo dukat 3 tol. 5 nſl. $8\frac{1}{2}$ np.; winſte bankowki 73 $\frac{1}{2}$.

Płaćizna źitow a produktow w Budyſinje
31. augusta 1861.

D o w o z: 5480 kóreow.	Płaćizna w přerězku na wikach,					na bursy,					
	wyšsa.	nizša.	ſredzna	najwyšsa	najnizša	u. uſl. np.	u. uſl. np.				
Pscheniza	6	7	5	5 15	6	6	7	5	6	—	—
Rožka	3 27	5	3 15	—	3 22	5	4	—	—	3 27	—
Ječmen	2 22	5	2 15	—	2 17	5	2 25	—	2 20	5	—
Wosz	1 17	5	1 12	5	1 15	—	1 17	5	1 15	—	—
Šród	4 15	—	—	—	4 10	—	4 15	—	—	—	—
Wola	3 20	—	—	—	3 15	—	3 25	—	3 20	—	—
Rjepik	7	—	—	—	6 20	—	7	—	6 20	—	—
Jahy	6	—	—	—	5 25	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4 10	—	—	—	4 5	—	—	—	—	—	—
Bjerny	1	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	17	—	15	—	16	—	—	—	—	—
Kopa ſłomu	4 20	—	—	—	4 15	—	—	—	—	—	—
Zent. ſyna	—	20	—	—	—	15	—	—	—	—	—

N a w ě ſ t n i k.

K r a j n o ſ t a w ſ k i b a n k.

W krajuſta w ſkej na lutowani (Sparbank) w Budyſchinje ſo dla wobliczbowania
danje wot 16. hacj ſobu do 30. ſeptembra t. l. neskrutuje.

Strwo tu pſchisporjazh **Hoffski ſłodowy extract**, kotryž je ſo
poſa wſchitkach, kotrif na woſlabnenje mozow, na nechyczi woſczi i jjedzi, na woſ-
czeſnoſczech w pſluzačach, ja tračach a w żołdku, kaž tež na hämorrhoidach czerpja, jaſa
wuzitnych wopołasak a ſa kotryž je ſo ſam pruſki król džakuje wuprajſt a pſchihetowať tuteho
ljekarſtwa wele thyzaz džaknych liſtow doſtał, pſchedawa ſo we wotſhemplowanych wulſkich bleſčach
po 8 nſl.

w hrodoſwej haptyni w Budyſchinje.

NB. Pſchi ſtaſtarenym kaſchelu a pſchi dybawoſci ſo tón extract prebý 10 minutow ſawari a ſo rano a wieczor
po wiňowej ſchleiczych wupiſe; pſchi druhich, horka ſpomnenych czerpenjach wupiſe ſo rano a wieczor po
ſchleiczych, pſchipolnju pak po dwjemaj.

Groſkowe broſtkaramellje

dajſjepſhi ſrjedk i wotſtronenu kaſchela a i poſdzenju
mychanja, kaž tež i ſwarnowanju pſche dybawoſci pſchi
ſashymnenju w ſymnym čaſzu.

Na Budyſchin a woſkoſcę w hrodoſwej haptyni
kneda M. Jäſinga kózdy čaſz na pſchedan.

Eduard Groſk w Wrótſhawju.

Žiwnoſcę čo. 38 w Jamnom, 35 pruſkich jutrow
(morgenow) poſa, kufi a lježa wopſchijaza, je ſe ſwobodneje
ruki na pſchedan a móže ſo wſcho dalshe tam ſhonicz.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tuton, ſe starodawnych čaſzow dopofaſan, ſ naj-
ljeſchich ſelow a korenjow pſchihetowanu pólver, po jenej
abo po dwjemaj ſzízomaj wſchidneje fruwom abo woſzam
na prjenju pízu naſhypanu, pſchisporja woſzernoſcę, plodzi
wele mloka a ſadźewa jeho woſznenje. Pakcif placzi
4 nſl. a je i doſtaču w

hrodoſwej haptyni w Budyſchinje.

Na pučju wot Boschez do Porschiz ſu ſo njeſotre
wah lenu namakale a móza ſo po ſaplačenju woſzka
w Ljetonju čo. 7 ſaſo doſtač.

Kebjeza č. 111 na Židowje, kotraž ma tſi ſtwy,
je ſe ſwobodneje ruki na pſchedan a móže ſo
wſcho dalshe tam ſhonicz.

Dokelž je zo wjazy krócz stało, so su zo wszechelake skasauja, kotrež bjechu po prawym na mne složene, wo mojim przedawšim wobydlenju na bohatej haſhy čo. 70 horjebrak, dha dowolam ſebi i ſminenju nespodobnoſćow wschitkich, kij pola me kupuja a dželacj dawaja, na to ledzbiųcę czinicę, so ja njetko

na Hoschiz haſhy (Goschwitz) čjo. 699

bydlu. Ssobotu pſchedawam ja w domje k. Streckfuſa na bohatej haſhy bliſko hofcjenza i winowej kicji. S dobowm porucząm zo i wudželaniu woheintwerdyh penęznych khamorow, mostowahow, želesnych podſtawkow ſa wino, konjazych rowſow, noſowych rynkow ſa byli a wschitkich hewaschich ſamkarſkich džielow.

W Budyschinje, 5. septembra 1861.

Eduard Schiersand,

ſa mkařſki miſcht.

Po ſbožoumje dokonjaných žnach dowoleja ſebi podpiſani, ſwoju hízom w mjeſazu juliju t. l. wuprajennu präftwu wo podperanje tych wospetowacj, kotsz buchu we Wulkej Dubrawje, w Brjemenju, Sderju, Komorowje, Sdžeri, Šobelniu, Šupej, Lichanju a Polpizy wot kropobicja potrebeni, a ſu hotowi, ſa nich penęzne pſchinoſki a žito horjebracj.

W Delnej Hórzy, 31. augusta 1861.

Hrabja zur Lippe w Delnej Hórzy, kralowſki ſmierz.

Náda, ſarač w Huczinje,

Noebius, najeńk w Klukſchu.

Guntz, najeńk w Maleschezach.

Vogel, lječar w Klukſchu.

Postel, gmejnſki prjódſtejer w Klukſchu.

Pubnač, gmejnſki prjódſtejer w Klukſchu.

Czerſta ſwierina, kaž tež kuri a huſy, butra a jejā kupuja ſo pola me w domje ſtajnje po na. wſchej placisnje. Hekav pſchidbu ja tež kózdu wutoru do Trupina, Komorowa, Stróže a Kameñeje, ſo bych tam kupowaſ.

W Rakezach, 6. septembra 1861.

Otto Dobris, ſwierinokupz.

Rjanu ſuču brunižu, kaž tež dobre třeſchne a murjowe zyhle porucža najpodwolniſcho Horný Mjerlow.

G. L. Müller et Comp.

Ahježa čjo. 85. w Maleschezach je ſe ſwobodneje ruky pola podpiſaneho na pſchedan a može ſo tam njehde ſa 200 tl. kupicj.

August Nowak.

 Bohu lubemu ſueſej je ſo ſpodovalo, naju lubowanu ſotru Hanu rodž. Ahjeznikę nedželu 1. septembra w jenym 68. ſiecze pſches cížhu a ſbóžnu ſmerez ſ tuteje čaſnoſce do tamneje wjeczoſce pſchecžacj, ſtož ſ tym lubym pſchecželam a ſnatym ſe ſrudnej wtrobu i dobrocžiwemu nawedzenju dawamoſ.

W Budyschinje a Korsymju 5. septembra 1861,

Handrij Ahjeznik.

Madlenu Grollmužowa,
rodž. Ahjeznik.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawańi Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
płaci so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawań
J E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štvorlétta předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Číslo 37.

14. septembra.

Lěto 1861.

Wopřiječe: Swětne podawki — Ze Serbow: S Budyschina. S Weleczina. S Komorowa. S Budyschina. S Černobohá. S Budyschina. — Budarjowý wopomnik. — Za dom a hospodařstwo. — Hans Depla a Mots Tunka. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesce. — Čahi saksošlezynske železnice a t. d. — Pjenježna płacizna. — Nawěštnik.

R a w e d z e n i u.

Egi ſami čeſczeni woteberarjo Sserbskich Nowinow, kotsiž chzedža ſa
ne na ſchťwórte ſchťwörtljeto 1861 do předka placzicž, nech njetko 66 np. we
wudawarni Sserbskich Nowinow wotedać. Nedakzia.

Swětne podawki.

Sakſka. Přeršt baron s Falkenstein, kíž hewak
w Budyschinje pschi wójsku ſtejſche, je ſchťwórk thđzenja,
kaž hížom na to ſpomnichmy, s konjom neſvojo mjeł,
jako ſwojich wojaſow do Draždjan wotedać, a tam
tač ſtrachnje s konja panč, ſo je pónđelu 9. ſeptembra
na ſwoje rany wumrečz dyrbjal. Wón bu ſaintđený
ſchťwórk w Draždjanach na wulzy čeſkne waschnje tho-
waný a bjechu ſo tam s Budyschina bes druhim tež
k. krajſki direktar s Könneritz, k. hamitski hetman s Kositz-
Wallwitz, k. mjeſchjanosta Löhr a wſchelazh wýchſi bu-
dyſkeje kommunalgarde na pschewodzenje podali. Woja-
žy ſwojeho nebo obersta jara wobzaruju, dokołž hie wón
jara dobrociwý muž. — Dokołž ma draždjanſka chirur-
giſko-medicinska akademia ſanciž, dha ſo tam njetko žani
ſtudenty wjazy horje neberu; jenož czi, kíž tam ſu,
móža híšeče jako praktiſzny lekarjo wuwukujec̄. Hewak
kóždy, kíž híše lekarſtvo ſtudowac̄, dyrbí njetko matu-
ritatne pruhowanje ſčiniež a ſo jako ſtudent lekarſtwa
na univerſitze ſapižac̄ dac̄. — Jego majestoscz kral
Jan wotdžerza 9. ſeptembra reviu nad draždjanſkej ar-
tilleriju a bje ſ jejé ſtukowanjom jara ſpokojnij. —
W Bruchalu (w Badenskej) budje 22. ſeptembra pschi-
bahanski ſud nad D. Beckerom wotdžerzanym, kотryž je
w Baden-Badenje na pruſkeho krala tſjetil. S taſtich,
kotsiž jeho w Lipſtu ſnaja, ſu tam jeho hospoſa, potom
pschekupz Robert Jahn, pschekupſki ſparing a pedell
Seifert na termin žadani.

Pruſh. Kral w tu khwilu w rheinskej provinzy
pschebhywa a je pschi tamniſhich wetskich wojerſkých ma-
növrah pschitomny. Na puczu ſ ostendſkých kupel je wón

belgiſkeho krala na krótki čaſz wophtak. Wot Rheina
kral do Barlina neſchiniđe, ale pojedze hñydom do
Kralowza k krónowanju. Tuto je hížom hac̄ do naj-
drobnischih kuflow poſtajene, kaf ſo tam ſmjeje. Zbyl
ſtvedžen budje perž dnjow trač a 22. oktobra kral po-
tom pschijnje do Barlina nuteſezne a budje tam wot
mjeſchjanſkeje rady a wot barlinskeho wobydlerſtwa
pschijnje witany. — S Poſnanja poda ſo wóndanjo
psches 200 pôlskich woſebnych knenjow na pucz do kloſch-
tra w Czeſtachowje, 40 mil ſdaleñym, ſo bjechu ſo k
tamniſhemu džiwočinjazemu ſweejerzu ſwiateje Marie
modliſe a ju wo pomož ſa ſwoj wózny pôlski kraj
proſyke. Czeſtachow leži w ruſowſkej Pôlskej.

Rakuſh. W Prahy ſu ſaſtuperojo mjeſta wo-
ſankli, ſo tam žane njemſke ſchule wjazy woſebje bjež
neſmedža, ale ſo maja ſo tam lute čjeſke ſchule ſ
parallelnymi (porunymi) njemſkimi klasami ſradowac̄. Na tajke waschnje ſmjeje kóžda narodnoſež ſwoje prawo,
ale prajſzy Njemžy ſ tajkim poſtajenjom ſpojoni neſzu,
dokołž bjechu w Prahy hac̄ dotal nimale wſchitke ſchule
njemſke, hdež ſo čjeſkim džieciom jenož mały kuf
wucžby w čjeſkej ryči podawasche. W nowoſradow-
aných ſchulach dyrbja pak ſo čjeſke džieci w čjeſkej
parallel wſchitko čjeſki a w njemſkej parallel ſchitko
njemſki wucžie. Halle 10ljetni čjeſzy ſchulerjo budža
njemſku a 10ljetni njemžy ſchulerjo čjeſku ryč jako
wucžbm pschedmet (Vehrgegenstand) wucženi. — We win-
ſkej krajnej rade nowy gmeinſki ſalon wurdzują. —
Na khrowatskim ſejmje buchu wóndanjo wustawki no-
weje južnoſłowiaſkeje akademije pschijate.

Amerika. W nowiszym czaśu je ho pokasalo, so maja separatistojo wcale pszczelcow bes fastoñnikami, kotsiz w skuzbje unije steja. Tuczi su jim wschitko pscheradzeli, sztoż su unionszy generalojo njezdje szcincz dżyli, tak so ho jim po tajkim neje niczo radzicz móhco, dokełz su separatistojo na tajke waschnie sahe dośćz pschihotowani byli. Szejm je teho dla komisjiu postajit, kiz ma sa wschitkimi tajkimi neszwernymi fastoñnikami szlédzicz a jich se skuzby wotehnacj. A tutu komisja je sa njełotre nedziale 175 tajkich neszwernych fastoñnikow wusłedzila a jim jich pscheradnistwo dopokałaco. Pschi tutej skladnosci je ho tež wumantalać, so je ho separatistam hizom wele dnjow predy pscheradziko, tak dže unionske wójsko pola Manassas Junctiona wójnszy skutkowacj, a neje teho dla żadyn dżiw, so su tam pschijehrali, wożebje hdzj jich generalojo herwak mało dośćz wot wójnawedzenja rosymja. — W tuthich dnjach je ho teho dla s nowa powescz rosnieska, so je amerikanska unija Garibaldija sa najwyšszego generała a kommandanta unionskeho wójska wusłwolita a so je wón tajke kommando na ho wsał. Hdj by tale powescz wjerna byla, dha by unionistam pomhane bylo, pschetoż k tajkej wójnje, kotsiz njełko w Amerizy maja, so njełton ljepe nehodzi, dżzli Garibaldi. Wysche teho je wón djeschi czaś w Amerizy žity był a snaje tamniſche wobstejenja derje dośćz. — Dalsze powescze wot 31. augusta s New-Yorka powiedaja, so je pschedzyda Lincoln kraj Missouri do wobleżenoscze dał a wschitkim schlowam separatistiskim krajow swobodu klubik, jeli swojich knežich wopuschca a na stronu unije pschestupja. — Wobej nepszczelzskiej wójszy njełko tak na brjohomaj rječi Potomaka stejitej, so może ho w bliższym czaśu bitwa wotczakowacj. — Wobej nepszczelzskiej wójszy wójszy njełko tak na brjohomaj rječi Potomaka stejitaj, so może ho w bliższym czaśu bitwa wotczakowacj. — General Butler je se szemimi wójnskimi kódzemi a se 4000 wojskistch muži s Monroe wotijek, so by kap Hatteras woblehnkt. — We Washingtonje su tsi knenie sajeli, kotrež bjechu tam pschishke, so bych u sa separatistow schampionowale. — W połnóżnej Amerizy hacj dotal njełton żaneho poża netrebaše. Ale so by ho tajkemu schampionowi mesa stajilo a czi, kotrež to nastupa, bórsh wedzeli, s wotkal shto je, dha je pschedzyda Lincoln pschikasal, so dyrbi sñ njełko kózdy zuśnik s pożom wobstaracj. Shtoż bes poża do tajkich stronow pschindze, hdzej wójsko stoji, tón staji so do stracha, so jeho sa schiona spónajna, a duż budza so njełko ludzo, kiz chzedza pscheradnikow cjinicz, pjełnje na ledzbu bracz dyrbecj. — Kupzj s New-Yorka a Bostonia su do Washingtona k pschedzyda Lincoln pschischli a jeho napominali, so by wón wójnu żylnischo wesz dał a s

zyła se separatistami wjazy tak żahodnie newobkhadząc, kąż je ho to hacj dotal stało.

Franzowska. Khejżor Napoleon w Biarritz u zyle żamotnie pschebhywa a jenu knižku k wotcziszczenju pschihotuje. Wón je menujz s wusłej piłnoscoju pscheptyak, szto je wuwolany njehduski romski wójnwawedżer Julius Cäsar w Franzowskiej, ktraż tehdj Gallia rjełasche, skutkował a je waschnie jeho wójnwawedzenja a wscho drugie w swojej knižzy wobchernje rostajak. K lepschemu dorosymenju budza tež wschelake wobraṣy pschiwodate. — Khejżorka a jejny pryz je tež w Biarritz u s cicha živa a su tam njełotre knenie s jeje najbliszschego pscherelstwa k nej na wopytanje pschijek. —

S turkowskim sultanom je Napoleon malo spokojny, dokełz ho tón njełko jenoż wot jendżelskego ministerstwa wodzicj dawa a je pečja prajik, so ma wón jenoż k Jendżelčanam dowjerenje, so s nim derje mjenja. — Franzowska dyrbi kjetza wele žita s wukraja kupovacj, dokełz su kjetusche žne khetro jara hubene byłe. Hizom njełko pschiwożuja ho wschjednje do mórskich pschistarow njezdje 200,000 hektolitrow žita a wotwożuja ho potom dale do kraja. Predy ho sfashe, so budza žne dobre, ale pschi mkożenju je ho pokasalo, so maja kózby malo fornów. Wjech muti, kiz psched krótkim hiszce 60 nortow (frankow) placzescze, placzci njełko 80—90 frankow. Kilogramm kħisja placzci po wjazzych kietach sażo prjeni ras wjazy hacj 40 centimow. — S teho kñadż ho kudzicj hodzi, so pola naž tuniški czaś nedostanem, ale so placzisna žita skere hiszce wo njełtoto horje slije. — Franzowske wetsche wójnske kódże wot syriskich brjohow wotjedu, tak bórsh hacj symski czaś fastupi, tola dyrbi tam njełtoto menšich wójnskich kódżow tež psches symu w behruškim pschistarje wostacj, so bych u kschescijenjo tola pomoz wjestu mjesli, hdj by so tam sażo njełajki nowy nemjer sbjeħnkt. — Wschelake franzowske nowin wobtwerduja, so pruski kral 2. oktobra k Napoleonej do Compiegna na wopytanje pschijedże. — S Roma je ho 900 muži tamniſcheho franzowskeho wójska do Franzowskeje wróczęlo, ale runje tak wele je ho jich tam sażo pôszkalo.

Italia. Kąż je sda, dha wschitko ryczenje, hrożenje a proszenje italskeho krala pola Napoleona wo wotwolanie franzowskeho wójska s Roma niczo ne-pomha; pschetoż general Goyon, kiz w Romje Franzowsow komandiruje, je s tymi, kotsiz jemu kħsieb, syno a d. t. sa wójsko wobstaraja, s nowa na schiesz mjeħzażow tajke wobstaranje wujednak. — W Neapeljskiej hiszce starz neporjad kneži a neje widzecj, hdj tam mjer a pokoj fastupi, hacj runje sħebi general Cialdini wħsu prózu dawa, so by sbježkarjow zyle roseħna. Tak derje se stronj italskeho wójska, kąż tež se stronj sbježkarjow ho pschego hiszce wusle hrošnoſcie stavaja a w njełotnych

mjestaschkach su niz jenož mužow, ale tež žony a džieci stonozowali, dokelž tam se sbježkaremi džeržachu a w drugich mjestach su sbježkarjo sažo wschitko wutupili, dokelž tam s kralom Viktorom Emanuelom džeržachu. Duž ho do Neapelskeje pčhezo wjazy wójska szele. — Garibaldi je s neapelskimi sapleczenymi naležnosćem iara nespokoju a čze je pecja ham do ruk wjac, jeli so skoro nepolsjepša. — W Romje je w tu khwilu pokoj a jako hamz wondanjo na szwedzenju narodzenja swjateje Marije do zyrkwe ijedžesche, dha jemu se wschitkich stronow szlawu wosachu.

R n s o w s k a. Gubernator Lambert thowa hisczeje pčhezo milkošcive sadžerženje s napšcęca luda, kiz je pschi kóždej skladnosczi hotowy, kuf hary sehnacj. Teho dla so tež wschitz, kiz s krajom derje mjenja, bôle a bôle k nemu djerža, woszbeje dokelž je snate, so su jemu wschelake, k wetschej swobodnosći polskiego luda pomhaze, naležnoſće wot ruskeho khjezora k wuwedzenju poruczene. Hdy čze won s tym abo s drugim sapočatj sejnicz, to je jemu hamemu zyle sawostajene. — So so bes tym tam a hem kuf hary sbjehne, to himak byez nemóže, hdjz wopomnij, so lud, kiz so psches 20 let ani hibnyez nemóžesche, potom wopriedka žoneje mjeru džerzeč nemóže, hdjz je krusk hlibody dostak. Tak bjechu w Kalischu njekotni na tym dniu illuminirowali, hdjz je khjezor krónowan. To nochzjemu drusy čerpic a poczachu jim wokna wumetowacj. Na to pschiczeze wójsko a kasache mjer, nemjerniy pak jich wuhwisdachu, tak so wojazy wótrje sakročicu a pčhes 50 ludzi do jaſiwa wotwiedzechu. Na to je so poſelstwo mjeschczanow s Kalischu do Warszawy podalo, so by gubernatora wo pomož pschiczeze wójsku proſylo. Schto je tam wučiniko, to hisczeje snate neje. — We Warszawje mjejachu wondanjo tež kuf hary. Biesche menujz tam szwedzen židowskeho nowego ljeta a dokelž wschelazy židowszy kupy tuton dzeni tak mało szwedzachu, so na nim swoje klamy nascziniachu, dha pschiczezechu črjodý židowskich hólzow a poczachu takim Židam s kamenemi do woknow metacj. Jako to kšeſeſzianszy hólzy shoniču, khwatachu woni židowskim k pomož a dolho netrajesche, dha po wschitkich haſach tajke črjodý wokolo czahachu, so bjechu liwkim Židam wokna roſbiwali. A jako egi na poliziu poſlachu, so by jim pomhalo, dha so ta sapowedzi, prajiz, se so do wjezow wjery tykacz nochze, dokelž ma njekto tak doſez se krotjetnymi wjezami čjnicz. Duž dyrbjachu klamy faczinič, jeli ſebi nochzjemu wokna wubicj dacj. — Khjezor Alexander je njekto s khjezorku na poſkupje Krymje a je ſebi tam wondanjo inkermanske bitwischko wobhadował. Khjezorka pónuze s Kryma do Jerusalema, so by tamniſche swjate mjeſtina, hdjz je naſch ſbóžnik pschebhywał a čerpil, wobſhernje wobhadowała.

— We Wiſnje je 18. augusta tež njekajki ſbiežk był, pschi kotrymž je wójsko tak wótrje sakrocžko, so bu pecja njeſto ludzi morenyh a ranenyh. S wójska buchu 7 mužojo raneni.

T u r k o w s k a. Omer-paſcha je ſwoje wójsko na czornohórſke meſy poſtajik a Czornohórſku nimale kolo wokolo s turkowſkimi wojačami wobdał. Alle czornohórſzy Sserbja so pſched nimi neboja, pſchetož 4. sept. pſchekroči njehdze 5000 Czornohorjanow turkowſle meſy a wobhazdi mjeſto Wraninu, kotrež pschi brjohu ſkadarſkeho ijesora leži. Tamniſchi wobhdylerjo, kotsiz su tež herbſkeho ſplaha, so s nimi ſjenocžicu a poczachu turkowſkich wojačow, kotsiz tam w twerdzisnje ležachu, ſylnje woblehnycz. A dokelž tuczi widžachu, so so nebudža dale wobarač móz, dha roſtſielicu twerdzisnu s pôverom a buchu wot jeje roſpodankow ſabici a poherbani. — Nasajtra czechnicu Czornohorenje w ſwoju stronu a s nimi džesche njehdze 90 familiow wraninſkich kſcheczianow. — Po najnowſich poveſczech so Turkijo do Trebinja w hromadu czahnu a Czornohorenjo wefu kanony do Grahowa. W Cetinju (w czornohórſkim hlownym mjeſcze) mjejachu starschi wschitkich wobrefow wondanjo ſhromadzisnu. Teho dla so praji, so woni najſtere bórsy nadpad na Turkow ſeſinja.

Ze Serbow.

S Budyschina. Nowy rektor naſheho gymnasia, t. Dr. Palm, njehdze wokolo Michała hem pschiczezne, budże pak ſwoje ſafioinſtwo pečja wokolo ſredzisnje mjeħaza oktobra naſtupic móz, dokelž budże so bes tym to a wono hisczeje w twarenjach, k gymnaſiu ſlusħazhých, ſrjadowacj dyrbicj. W tym ſamym časzu naſtupi tež nowy ſchtwórt (quartus) wuczer na gymnasiu, t. Dr. Schubert s Plauen, tak so budža wychi gymnaſialni wuczerjo tuczi knęza: 1) t. Dr. Palm, rektor; 2) t. Dr. Jähne, konrektor; 3) t. mathema‐tikus Koch a 4) t. Dr. Schubert. Egi drusy ſhleduju po dotalnym poredje.

Po khwalobnje wobſtathm maturitatnym pruhowanju naſch gymnasium tuczi dotalni gymnaſiaſtojo wopuschę, so bjechu na univerſicje dale ſtudowali a to k. C. M. Nächſtar (Sserb) s Huezinu, so by w Lipsku na duchomſtwo ſtudował; V. F. A. Prockſch s Naundorſa pola Driranda, so by theologiu a filologiu w Lipsku ſtudował; F. F. Flinger ſe Sprewje pola Niſſeje, so by theologiu we Wrótsławje ſtudował; R. G. Paſchalij s Vernadžiz, so by theologiu a filologiu w Lipsku ſtudował; C. G. P. Scherfert s Budyschina, so by w Lipsku prawo ſtudował; F. A. E. Wildenbach s Budyschina, so by theologiu w Lipsku ſtudował; L. Th. De laank (Sserb) s Hvezla, so by theologiu w Lipsku

a posdžischo we Wrótsławju studował. Heward bieschtaj dotalnaj wophtowarej draždanskeje chirurgiskeje akademije kl. F. M. R. Ville s Draždjan a E. F. Wenzel s Oberoderwitzą wot ministerstwa kultusa hem pôznanaj, so byschtaj na tudomnym gymnasiu maturitatne pruhowanje cziniłoj. Wobaj chzetaj lękarskwo w Lipsku studowač.

S Weleczina. Sandżenu nedżelu wečor w 9 hodžinach wudhyri tudy wohē a su zo domskie a bróżeń sahrodnika Ernsta Michała Marschera hač na kruch murje do czista spalite a s nimi wschiukie domskhowane pólne płod, žita a syno, kaž tež wscha domiąza na-doba, pečz huš, tsi kury a dwaj pſaz.

S Komorow a pola Kluksha. Sandżenu pón-dżelu popołdnju pocza zo w drewenzu palic, kotryž ē k tudomnej gmejnskej kheži skuscha a spalishu zo walczki a drewo s drewenzom, w kotrymž a pschi kotrymž ležachu. Pschi tym sta zo, so zo blisko stęzaja lipa sapali a zo skoro zyłe wopali. Spalone drewo je pečz dželaczejrej Marcinki skuschało a wohē bje 6sjetny syn wudowý Schmidtoweje pschi džecząym hrajkauju w drewenzu se schrychowanczami samischkrik.

S Budyschina. Kaž je škyshecz, dha pschińde 24. oktobra njehdze 700 muži saškeje artillerije s 350 konimi a s njekotrymi dželbami kanonow do Budyschyna, so bychū tudy pschenozowali a nasajtra dale k Herrnhutej czahnyli. — Tež škyshimy, so budze wój-słowa revüa 30. septembra, wulke manövry pał 1. a 2. oktobra wotdżerżane.

Pón-dżelu 9. septembra padże 18sjetny zyblekryječ Hänsel s tsjechi jeneje kheže na herbstej haſy do dwora dele a wosta na mjeſce morw ležo. Nan teho ſamzneho Hänsela je psched 11 ljetami s jeneje kheže teje ſamzneje herbstej haſy dele panh a zo tež na mjeſce farash.

S Czornoboh. Tudy chzedja pschińdonu pón-dżelu jako 15. septembra mjeschczanske a druhe spiewanskie towarzystwa k Lepschemu pestalozyfiskego wustawa (sa syrot) popołdnju wot 3 hodžinow s pjewanymi konzert wotdżerżec. Budze-li deshcz, dha budze konzert haſle sa tħdžen wotdżerżan.

S Budyschina. Bes nawijsckami nasci cjeſczeni czitarjo dženja wosjewenje wuſladaja, kotrež praji, so budze lietuschi wulki herbsti s pjewanymi konzertami wotdżerżan. To je drje trochu posdże (hač runje su tajke ſwedżenje tež hishcje posdžischo wotdżerżane byle), ale wsichelakich wobstejenjow dla ſwedżenje predy bycz nemôže. Woszbie nemôžem ſebi żadacz, so bychū kl. wuczerjo, kiz chzedja dobrocziwje ſobu ſtutlowac, na dwjemaj tħdženjomaj ſa ſobu do mjeſta pschińcež dħrbeli, dokelž zo menujżi lužiſka

generalna konfereuza 16. oktobra w Budyschinje wotdżerži. Taſkle pał, kaž stej njek ſwedżen a konferenza ſriadowanej, mōža woni wobez naležnosciž s ienym pucżom wotčinicz a proſimy teho dla cjeſczenych kl. wuczerjow naležnije, so bychū w napohladu na to ſtwoje naſymiske proſimy na pschi-sprawny čaſ ſložili.

Budarjowy wopomnik.

W ej. 29 wojerowskeho „Kreisblatt“ je kralowski landrath ſlledowaze napominanje wotčiſčecz dał: „W saſkich Hornych Lužizach je zo pod pschedbyſtowym rycznika Rydtarja w Budyschinje wuberk k poſtajenju pomnika ſa nebo, wo ſerbſki narod wyſokoskaſkujzneho, rycznika Budarja ſaložit. Taſlo je zo tutemu wuberkej wot budyskeje kral. ſaſki. krajskeje direkzije dowolnosciž k ſbieranju pschinischlow bes Sserbami, tam bydlažimi, daka, je na namet teho wuberka knes wyſhi pschedbyda ſchleſynskeje provinzy pschiſwolit, so bychū ſo wot duchomnych resp gmejnſtich a ſchulſtich prijodsiejerow dobrówſlne pschi-noski k poſtajenju wopomnika na budeſčanskim kerchowje ſa nebo rycznika Budarja we wojerowskim a rósbörſkim wokreſu ſbieranek. Duž napominam ja komunalne ſastojniſtwa (magistrat a weſne grycht) tych mjeſtow a wžow tudomnego wokreſa, w kotrychž Sserbia pschedbywaja, pod wuproſheniom ſobuskuſkowanja knesow duchomnych ſbieranje taſkich pschinischlow ſa ſpomnene wotpohladanie na ſo wſacj a je ſa 3 nedžele k kralowſtej wokreſnej bjerkoſi wotedacj. Wunostk ſbieranja nech ſo mi ſ dobow k namedženju da. Saſkujž rycznika Budarja wo ſerbſki narod ſu w tudomnym wokreſu, kiz lietnije njehdze 1200 t. s Budarjoweho wotkaſanja ſa khorých, bjeđnych a khudých Sserbow dôſtawa, bôle ſnate, hač ſo bychū ſo tudy woszbie wuſbjeħowacj trebake, a ſimjem ja drje teho dla wotčakowacj, so budze ſo prawje bohate pschinischki k wopomnikoj ſa tu-teho wħoloko dobroczielu ſerbſkeho naroda dawacj.

We Wojerewach, 30. augusta 1861.

Kralowski landrath s Götz.“

Za dom a hospodařstwo.

Róždemu ratarej abo ökonomicemu hospodarej a hospoſam je pschede wſchitkim nufne, ſo woni wedža, kaž dohlo ſobla ſubožna, kruwa ſuczelna (ſczelna), koſa reptana, ranza ſuproſchna kħodži, kaž dohlo kury, huſy, faczki a t. d. na jejach, predy hač wulahu ſyħdaja, a t. d. Tole dyrbi kóždy naſedžith hospodař, kóžda hospoſa wedži. Njek drje je wjerno, ſo hospodař a hospoſ na wħażi to najbóle tež wedža, woszbie pola teho a tamneho ſloczecja abo ſwjerectja, kotrež runje w ſwojim hospodařstwie maja a džerja. Tola, tele jid wjedom-

noseče žu husto hisčeže jara newjeste a nežike, wožebje, dokelž ſebi w czaſu husto doſč pravje wjesci neſju. Tež žu te ſame pſehezo hisčeže mało ſnate a powschitomne roſſchjerene. Duž neſda ſo nam newužitne bycž, hdyž tu lubim ſerbſkim ratarjam a hospoſam to k na-wedzenju damy, ſtož ſm w tymle naſtrupanju w jenej dobrej a wuwołanej protyž namakali. Ssobudželenje teho nech tež we tymle naſtrupanju wjedomnoſež bes Sſerbami roſſchjerja. Sſrednja perioda abo czaſ, kaf doſho k o b k ſubožne khodža, je: $48\frac{1}{2}$ nedžel abo 340 dnjów (extrem), t. r. najkróthi a najdljefhi czaſ, žu 330 a 449 dnjów; w o ſl i z h khodža naſbóle njeſhto dljeho hacž kobj; kruw h khodža ſuzelne (ſczelne) $40\frac{1}{2}$ nedžel abo 285 dnjów, (extrem) žu: 240 a 321 dnjów; w o w z h a k o ſ y khodža nimale 22 nedžel abo 154 dnjów (extremaj ſtaj 146 a 158 dnjow); r a n z h khodža pſches 17 nedžel abo 120 dnjów (extremaj ſtaj 109 a 133 dnjów); c z u l e noſka 9 nedžel abo 63—65 dnjów; k o č k i: 8 nedžele abo 56—60 dnjów; k u r y ſydoja 19—24, naſbóle 20 dnjów; trutj: 26—29 dnjów; h u ſ y z h: 28—33 dnjów; k a c k i: 28—32 dnjów; h o k b j e: 17—19 dnjów.

W.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hans Depla. Ale, ſebi žonh tola wudawaja!
Mots Tunka. Šehto dha ſy klyſchal?

H. D. Hlaj, jako ja pſched njeſotrym czaſom pſches jenu weſ džiech, widzach jenu žonu kruch pſchede muu hicž. Po khlwilzh pſchindze wona k jenemu domej, hdyž hoiſpoſa ſ woknom won hladasche a poſtrowi ju pſcheczelniwe. Ale ta ſo doſč nelubosnje džakowasche a pſchiſtaji hisčeže, ſo je ſo jej ſefdało, kaf by njeſaklu larvu wohladala.

M. T. Wje dha to wjerno?

H. D. Nje, ta prijenja žona mjejeſche lubosne wo-blicžo a to jej ta druha jenož tak klubu reknj. Wona doſta pak ſa to ſwoju ſapļatu.

M. T. Kaf dha to?

H. D. To wonka jej menužh praſi: Ty drje ſy runje do ſchpihela poſladała, dokelž praſiſh, ſo ſy nje-ſaklu larvu wohladala.

M. T. A hm!

Mots Tunka. Aj, kaf ſo mlynkam tola bruhdh ſendže!

Hans Depla. Šehto dha je bylo.

M. T. Hlaj, wondanjo jedhyt talkle ſkoržesche: "Mož wuhen hje horka brachňa a duž prajach murerſtemu miſchtrey, ſo by mi murerja poſkak, kif by jón poredzik. Ale kaf ſo ja ſtróžich, jako tſjo murerja pſchimbjechu, hdyž bje po prawym jenož jedhyt treba. No, wotehnacj jich nemóžach a ſebi ſfončnje pomyslisch, hdyž žu tſjo, budža predh hotowi! Ale temu tak nebje, dokelž jenož jedhyt džielasche, druhi pak wohladowasche a tſecži ſtajnje paſenç piſeſche. Napoſledku dyrbjach toler ſaplačicž a

jako ſebi wuhen wohladach, dha widzach, ſo kſchiwoje ſteji. Neje to mersaze?" Talkle won ſkoržesche.

H. D. Hdyž dha tón mlynk bydli?

M. T. W jenym dole nedaloko Budvſchina.

H. D. Dha dyrbjakoj ſebi tam tola tón kſchiwý wuhen wohladacj hicž a jón mlynk ſiſchtrey poſhwalicž.

M. T. Dobre; dha tam fermuſku pónđemoj.

S p ě w y.

Šewaž we Kana w Galilejskej a kwaž we ???.

Pſchecjelo nabóžnych ludži
Hoſcio nowych mandželskich,
Hacž ſu woni runje khudži,
Klefazpisch th tola jich,
Raž to kóždom ſnate je
S Kana Galilejskeje.

Jefuš, jeho wucžomnizh
A tež jeho ſuba macž,
Bjechu na kwaž pſchichli wſchitzh;
Tak ſo hude ſchudzom ſtacž,
Hdyž tež njetk ſeji Jefuſa
Ssobu na kwaž pſcheproſcha.

Hdyž jim pobrachuje wina,
Raž to tam we Kana hje,
Jefuš wſchal, — hdyž neje hina,
S wody wino cžinicz wje;
Kilž ſchicje wele ſlepſche je,
Hacž kaf hewak narocze.

Hdyž tež tu we khudej hječi
Pobožnih ma khudh kwaž,
Jefuš ſnaje člowſke džieči
Swonkach, ſnuitſlach kóždh czaſ
Won, — hdyž jeho cžaž tu je,
Bohacie wſcho žohunje.

Hdyž ſo wečzor a tež rano
A hiedži a tež wot hiedže
Haj tež pſchi thym džiele ſhano
A Bohu modla nutvrije,
Tam wſchal Jefuš wostane,
Hdyž tež kwaž ſo minyl je.

Wele hinal je njetk w ſwječi
Jefuſa njetk neproſcha,
Njetk te khude člowſke džieči
Sa neho ſo hanbuja,
S wetscha njetk ſa Jefuſa
Herzoz ſebi pſcheproſcha.

Braſchka njetk pſchedolho cžini,
Hoſcio čžedža radž hraž,
Warerka je tež we wini,
So ſeji nem'ža ſarejwacž,
Dokelž wona nima ſchicje
Vjeſcž ſa hoſcji hotowe.

Jefuš tež na tajkim kwažu
Wjeſcze doſho nebudže,
Nje! won wjeſcje w prawym czaſu
S tajkož kwažnoph domu dže,
Hdyž wſchal nem'ža docžakacž,
Hacž b'dža herž ſapiſkacž.

Wat toh' wſcheho tam we ſana
Nihdze nicio ſchecz nej,
Tam nej' hrjeſčna hara žana,
Tam ſo lubi Jeſuſej,
Tam we Boſy weſeli
Gsu eji hoſcjo w hromadži.

Mjetk je ſi wetscha tak na ſwjeczi
— Prajče mi hac̄ je to kža —
So žno ſaſo w prijenim ſieczi
Mandželjzho ſo roſdžela,
Dokelž jeno penes dla
Hromadu ſo wjeruju.

Kiž pak ſtupja w Božim meni
Do toh' ſwiatoh' mandželſtwa,
Zenje, — hdž ſu woženeni,
Wiązhy roſna nochzedža
Hac̄ to ſimercz iich na ſwjeczi
Junu roſno roſdžela.

Th pak, luby kneže Božo,
Daj wſchien tola dopofnac̄,
So wſchaf mjer a wjerne ſbožo
Jeno tam b'dze ſacejewac̄,
Hdžez o luby Jeſu th
Ma kwaſhu a pſehezo hy.

Pjetro Mlonk.

Hudančka.

41.

Na tſioch nohach ſteju ja
Hdž pak njehdze chzu,
Dha ſo k temu nehdža,
Na zuſe ſo ſepetu.

Czrewo czenke czenkuſhke
D mi ſpožci žiwenje,
A ta moja hlowicža
S zuſyimi
Dolhimi
Wložami je phſchena.

A hdž mam najreniſho
Hlojcztu wuphſcheni,
S mořhimi ju porſtami
Hoſčki roſkobaju.
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje ſ č. 34.

39. Gſadowy ſtowm. 40. Nožiž.

Cyrkwinske powjeſće.

Krčeni:

Michałska cyrkę: Hana Theresia, Handrija Gudę, wobydlerja w Delnej Kinię, dž. — Jurij Ernst Bohuwjer, Jana Bohuwjera Hofmana, wobydlerja na Židowje, ſ. — Hana Mařja, Hanža Hobrez na Židowje nem. dž.

Podjanska cyrkę: Hana Hanža, Jana Pjetšha, kublerja w Hrubocžizach, dž.

Zemrjeći:

Džen 31. augusta: Jan Ernst Bohuwjer, Handrija Muzcerja, kublerja w Bórlu, ſ., 2 l. 6 m. — 1. septembra: Mařja, Jurja Schmeižera, wobydlerja na Židowje, dž. 38 l. — 4. Jan Ernst, Jana Wobada, khežlarja we Wilkim Weſkowje, ſ., 3 l.

Čabi saksko ſlezynskeje ſteleznicy z budyskeho dwórniſća.

Do Šhorelza: rano 7 h. 51 m.; do połonja 11 h. 40 m.; po połonju 3 h. 12 m.; wieczor 6 h. 23 m.; wieczor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Dražđan: rano 7 h. 35 m.; do połonja 9 h. 11 m.: po połonju 12 h. 50 m.; po połonju 3 h. 55 m.; wieczor 7 h. 38 m.; w noz̄ 2 h. 26 m.

Pjeonježna płacizna.

W Lipsku, 11. septembra. 1 Louisd'or 5 tolér 14 n. 8
6 1/4 np.; 1 połnowažaż ſčerwony ſtołt abo dułat 3 tol.
5 n. 8 1/2 np.; wiſſe bankowki 73 1/2.

Płacizna žitow a produktow w Budyſinje 7. septembra 1861.

D o w o z: 4234 kórcow.	Płacizna w přerézku				
	na wikach,			na bursy.	
	wyšsa.	nižsa.	ſrzedzna	najwyšsa	najnižsa
Pscheniza	11. 10 np.	5. 15 —	6. 2 —	6. 10 —	6. 8 —
Nožka	4 —	3. 20 —	3. 25 —	4. 2 —	5. 4 —
Ječmen	2. 25 —	2. 15 —	2. 20 —	2. 25 —	2. 20 —
Wowa	1. 20 —	1. 15 —	1. 17 —	1. 20 —	1. 15 —
Hořč	4. 15 —	—	4. 10 —	4. 15 —	—
Wola	3. 20 —	—	3. 15 —	3. 20 —	—
Riepit	7 —	—	6. 25 —	7 —	6. 27 —
Jaště	6. 5 —	—	6 —	—	—
Hejdusčka	4. 10 —	—	4. 5 —	—	—
Bjerny	1. 5 —	—	1 —	—	—
Kana butry	— 17 —	— 15 —	— 16 —	—	—
Kopa ſtromy	4. 20 —	—	4. 15 —	—	—
Zent ſyna	— 20 —	—	— 17 —	5 —	—

Nawěſtnik.

Krajnoſta w ſki bank.

W krajnoſta w ſki nalutowańi (Sparbank) w Budyſinje ſo dla wobliczbowania
danje wot 16. hac̄ ſobu do 30. septembra t. l. neſkutkuje.

Rada a pomož sa tych, kij mają ſtabej woezi abo ſ weleczitanjom wočomaj ſchodziſchu.

Wat ſwojich młodych ljet mijach to hlupe waschnie, nōznu čiſhotu ſa čítanie a piſanje nałožic̄. Psches to, kaž psches wſchelake wotre optiske a mathematiſke džela bjeſtej mojej wocji tak woſlabnyk, ſo dyrbiach ſo ejiim hole wo widženie ſamo boječ, dokež bjeſtej wocji ſtajnie tak ſahorenei, ſo naiſlepſchi ſlefarjo tule khorofc̄ ſahnac̄ nemozachu. Duž poſkaſchu me na ſrjeđ, kotrž ſhm hac̄ dotal hižom 40 ljet ſ naiſlepſkim wužitkom trebal. Wón neje enož ſahorene wocžow zgle ſahnal, ale tež mojimaj wocžomaj poſnu wotroſc̄ a móz dał, tak ſo njetko, hdžez ſhm 75. ljetu naſtupiš, bes brhle najdrobnische piſmo čítam a tak derje widžu, kaž w mojej mlo- doſci. To ſamo dobre naſhonenje ſhm tež poſa drugich ſežinik, kotsiž predy tež ſ najwotriſchimi brhlemi ničo hōdnie widžec̄ nemozachu. Wóni ſu po trajazhym naſložowanju tuteho ſrjeđka brhlu wot ſo čiſli a predawſhu wotroſc̄ widženja ſaſo doſtali. Tutoń **mijenſki ſrjeđ** je derjowonaja wožic̄ka ſ tak menowaneho wloſkeho k o p r i k a, wo kotržm Gablonſki w ſwojim „Allgem. Lexicon der Künste und Wissenschaften“ (str. 201 rc.) praſi, ſo ſu hižom ſtari pschirodophtyntizh phtynti, ſo hady, kotsiž fu husto ſlepe, tuto ſelo ſeru a psches to ſaſo ſwoje widženje doſtanu. Temu nech je njetko, kaž chze, — ja ſ diaſnoſc̄u pschisnawam, ſo je nam dobrocjiw ſtwariczel taſte ſelo dał. Pschihotowanje teje wožic̄ki žada ſebi paſ khetru ſapleczenje chemiſke ſtukowanje, a ja pschisporinam teho dla, ſo ju ja we wubernej dobroſci wot tudomneho chemikarja, t. haptikaria Geiſa, doſtawam; wón blesku po tolerju pſchedawa, a je rad hotwy, ju ſ uſloženjom, kaſ ma ho nałožic̄, tež dale požlač. Ja radžu teho dla czerpazhym, tule wožic̄ku ſebi wot jow poſklač dač, dokež jena blesku na dleſči czaſ dožaha, pſchetož hižom njeſkotre krepki, ſ rječnej wodu ſmieschane, načinjna mlokoſtu wožic̄ku, ſ kotrež ſo ranu a wečor, a po cjeſtim dželu, wokoloſc̄ wočka pomacža. Štukowanje je jara pjeſne a woſchewjaze, a ſdjerži a pschisporja ſ doborom cjerſtwosći kožineje barby.

Ja budu ſo weſelic̄, hdžez ſo woſebje tym pomha, kij pschi ſtajnym prožowanju po ſwjetle wjernosći husto ſhami ſw etko ſwojeju wocžow do ſtracha ſtaſa abo woſbudža. Snadž može tež ſ naſložowanju tuteho ſrjeđa nelubosne a bes młodymi ludžimi tak pſchiberaze brhlenoſchenje pomeniſchenie byc̄, dokež to wocji husto hole ſtaſy, dželi poljeſpſhi. Bryla može enož nekmanej organizacji wocžka pomozna byc̄, nemože paſ ſtrowej abo woſlabnenej wocžaz poſhylnic̄ abo poljeſpſhic̄. — Adreſa na t. Geiſa ma ſo tak piſać: Herrn Apotheker Geiſ in Alken a.d. Elbe.

W Afenu nad Lohiom.

Dr. Romershauen.

Bo ſbožomniſe dokonjanych ſniſach dowoleja ſebi podpiſani, ſwoju hižom w mjeſazu juliju t. I. wuprajenu prôſtwu wo podperanje tych woſpetowac̄, kotsiž buchu we Wulkej Dubrawje, w Brjemenju, Sderju, Komorowje, Šdjeri, Kobelnju, Šupej, Lichauju a Polpizh wot kropobicža potrebeni, a ſu ho- towi, ſa nich penežne pschinostki a žito horjebrac̄.

W Delnej Hórzyn, 31. augusta 1861.

Hrabja zur Lippe w Delnej Hórzyn, kraloſki ſmjerz.

Näda, farač w Guczinie.

Noebius, najeñk w Klukſchu.

Guntz, najeñk w Maleschegach.

Vogel, lječak w Klukſchu.

Postel, gmejnſki prjödkſtejer w Klukſchu.

Bubnar, gmejnſki prjödkſtejer w Kobelnju.

Holcžez ſe wſh, kotrž je wotmyſleny, mjeſchčjanſku ſchu abo ſeminat woſhtowac̄, može hnydom woſhydlenje ſ iježu pod tunimi wumjenenemi doſtač. Hdže? to praſi wudawarnja Serb. Nowinow.

Khježa, tudy pod hrodom ležaza, 4 ſtwy wo- pſchijaza, ſ realnej prawiſnu paſenzpaſenja a ſchenka, kaž tež khlebpečenja, ſ pôdlanskim twarenjom, hródžu a ſahrobi je hnydom tunjo na pſchedan a može ſo wſho dalshe poſla privatko piſta Michel a tudy pod bôrklinom bes khôſtom ſhonicž.

W Smolerjowej kniharni ſu njeſkotre knižki:
Gród na ſhorelskej hori Landskroni

po 4 nřl. na pſchedan.

Dale:

Jan Huſ, 6 nřl. — Bohumil, 2 nřl.

Sernicžki 1849 čo. 6, 17, 18, 25 a
1852 čo. 24 ſo we wudawarni Serb. Nowin ſupi a derje ſaplači.

Moje materialne a paſenzoſe, kaž tež zigarowe a to bakoſe khlam h poſkiſuju ſtajnie naiſlepſche a najtunische twory. Saſopſchedawarjo doſtanu rabat.

Ludwig Eccius na ſerbſkih hrebjac̄.

 Schježa č. 111 na Židowje, kotraž ma tsi ſtwy, je ſe ſtrobodneje ruky na pſchedan a može ſo wſcho dalshe tam ſhonicž.

Cjorný pudel ſ njeſkotrymi bjeſkymi kožmiſkami je ſo w Minakale čzo. 32 pſchividak a može ſo tam po ſaru- nanju wužkow ſaſo doſtač.

Dokelž je šo wjazy krčz stało, so ſu ſo wſchelake ſkaſanja, kotrež vječu po prawym na mne ſložene, w moim p r e d a w ſ c h i m w o b y d ſ e n j u na bohatej haſy čzo. 70 horjebrale, dha dowołam ſebi k ſminenju nespodobuſcōw wſchitkich, kiž pola me ſkuja a dželac̄ dawaja, na to ſedzbiučyčyčyčy, ſo ja njeſko

na G o ſ ch i z ha ſ y (G o ſ chwi ſ z) čzo. 699

býdlu. Ssobotu p ſchedawam ja w domje k. Strečuſza na bohatej haſy bliſko hoſczeniza k winowej ſicji. S doborom porucžam ſo k wudželanju wohentwerdyh peneyných hamorow, mostowahow, želeſnych podſtaſkow ſa wino, konjazych rowſow, nozowych ryhikow ſa byli a wſchitkich hewaſchich ſamkaſtich dželow.

W Budyschinje, 5. septembra 1861.

Eduard Schiersand,

ſa m k a ſ ſ k i miſh tr.

Barlinske wohensawjescjaze towarzſto.

Sałožene 1812.

Sakladny kapital 2 millionaj tolet.

Tuto hížom 49 ljet wobſtejaze towarzſto bere ſawjesczenja p ſche wohnjowu ſchodu horje po niſkich, ale twerdyh prämijach, hdžez ſawjesczenh ženje ničo doplačowac̄ netreba.

Sawjesczenja wobſtar a wſchje wuložowanja dawa

Wot 100 tl. ſawjesczenja pod ſkłom ja nej tſjechu placž ſo ſjetuje 18 nſl. abo tež mene, jeśli twarenja hamotnje leža; wot 100 tl. ſawjesczenja pod zyhlowanej tſjechu dawa ſo ſjetuje $4\frac{1}{2}$ nſl. abo wjazy, ſa tym hac̄ ſu ſlomjane tſjechi bliſke abo daloke. — Sawjesczenja móža ſo njeſko na 10 ljet abo na krótschi čzas ſtač; ſchtóž pak borsy na wjaz ljet ſawjesczi, tón ſalutuje ſebi ſ tym wele penes, dokelž thóſty ſa p ſchiwolenje ſudniſtwa, ſa ſchtempel a t. d. p ſchi weleſjetnym ſawjesczenju wetsche nejſu, hac̄ p ſchi jenoljetnym.

W Budyschinje.

J. C. Smoler, wudawar Serb. Now.,
agent barlinskeho wohensawjescjazeho towarzſta.

Podivolne p ſ cheproſchenje.

Sebzeli Boh ton ſenes, dha budze tudomne ſerbſte ſpjemanske towarzſto „Lumir“ pod dobro-čaiwym ſobuſtſtowanjom wſchelakich wonkowſtich ſpjemanskih mozow wutoru 15. oktobera, w tudomnym hoſczenizu k tſjóm lipam wulki, p ſchný

Zimnoſc̄ čzo. 38 w Jamnom, 35 pruſtich jutrow (morgenow) pola, tuli a ſeſta wopſchijaza, je ſe ſwobodneje ruki na p ſchedau a može ſo wſcho dalsche tam ſhonicž.

— Jedyn ſtróſby wulki wotrocž ſraliſtich ljet ſo na rycerkuſlo Niečzin pola Bukez k nowemu ljetu 1862 pyta.

Zena maživna, ſ zyhlami kryta a pod hrodom leža, kheža je ſe ſwobodneje ruki na p ſchedau a može poſuža kipnych penes na nej ſtejo wotiac̄. Wſcho dalsche je ſhonicž we wudawarſi Serb. Now.

Dženža wečor $9\frac{1}{2}$ hodžinow buchmoj ſ na-rodzeniom ſtroweho hólcžka wýzvoz ſweſelenia.

Herrmann Pahn,
Bianca Pahnowa
rodž. Rietſcher e.z.

Hollandski mlókowy pólver.

Tuton, ſe starodawnych čzakow dopokſanah, ſ naj-ſlepſtich ſelow a korenjow p ſchihotowanah pólver, po jeneſ abo po dwjemaj ſzizomaj wſchědne kruwom abo wonzam na prijenju pizu naſypań, p ſchisporja wobžernoſc̄, p ſlodži wele mloka a ſadžewa jeho wotkſnenje. Pačkij placži 4 nſl. a je k doſtacžu w

hrodoſkej haptnej w Budyschinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawarni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedadł,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štvortlétta předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7 1/2 nsl.

Číslo 38.

21. septembra.

Lěto 1861.

Wopříjeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschyna. S Bjelčež. Se Smochcijz. S Kulowa. S Budyschyna. S Bučojný pola Varta. — Dopisy. — Sudiske dopisy. — Budarjowý wopomnił. — Žně. — Přílopk. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesće. — Čahi sakskošlezynskeje železnicy a t. d. — Pjenježna płacizna. — Nawěšnik.

Swětne podawki.

Czi ſami czechzeni woteberarjo Sserbskich Nowinow, kotsiž chzedža fa
ne na ſchťwörte ſchtwörtljeto 1861 do vředka płacizč, nech njetko 66 np. we
wudawarni Sserbskich Nowinow wotedadža. *Rедакzia.*

Swětne podawki.

Sakſka. Ieho majestosć kral Jan budže 30. septembra nad ſchromadženym sakſkim wójſkom revüu wotdjerčež a to bliſko Oberſeifersdorfa pola Žitawy. Defilirovanje (nimoczeńenje) wójſka smjeje ſo dwójzy a czi, kotsiž chzedža druhe defilirovanje derje widzeč, nech ſebi mjesto bes tamniſchim königsholzom a ſteinbergom wuſwola. Hdže budže prjene defilirovanje najlipe widzeč, te nejlipe ſhonicz mohli. — Mianovry smjeja ſo potom 1. a 2. oktobra. — Kral Jan je 16. septembra tharandtſkofreibergſtu želeſnizu wobhlađował a naſajtra manövram wójſka, w Freibergu ſtejazeho, pschihladował. — Krónprynz Albert je ſo 13. septembra k pruſskim manövram podał, kotrež ſo bliſko hrodu Brühla wotdjeržachň abo hſchjeze wotdjeržuju.

Pruſh. K kralowemu krónowanju ſu tež pecža wſchitzh generalni ſuperintendentjo do Kralowza ſkasani. — Wulka dželba pruſteho wójſka je w rheinſkej prvidzy w thgle dnjach wulke manövry psched kralom mijela a bje ſo k temu tež wele zuſhých wojskſtich pschihladowarjow ſchromadžilo. Bes nimi bjechu wojskſy wysší ſi Bendželskeje, Franzowskeje, Italſkeje, Schpanſkeje, Ruskeje, Rakuskeje a tež dwaj ſi amerikanskeje unije. — We Wrótſlawju ſtejſe 10. septembra ſnaty Jan Konga, kiz je ſo ſi Bendželskej wrócił, psched ſudom a bu k 14dženſkemu jaſtiwu wotſudženym, dokelž bje w jenej, wot neho w nowiſchim čaſiu wudatej knižz, podjanſku wjernu hanil. Wón je pecža pscheſzimo tajfemu wotſudženju appellował. — Hacž runje je kněžerſtvo pruſskim Polakam wſchelake hjerlusche ſpiewacž ſakaſalo, w kotrejž ſo Boh abo ſhwata Maria wo wotſwobo-

dženie pôlſkeho kraja proſhy, dha toſa ničtón tajſeje ſa-kaſnje ſedžbu nimo, dokelž ſu duchowne wuprajili, ſo ſu to duchowne hjerlusche, kotrejž ſpiewanje ſhvjetne knějſtvo ſakaſowacž nemôže.

Rakuſke. Wobsanknenje pražſkeho mjeſchczanſkeho ſaſtupečiſta, ſo dyrbja tam wſchitke nižšíche mjeſchczanske ſchule jenož cjeſke ſi pôdlanskimi njemſkimi ſlažami bjež, je po wſchitkach Njemzach a w Praſh ſamej wele halekowanja načinilo, dokelž tej vježy prawje dorohymili nebjechu. Njemzhy bjechu ſebi menujž myſlili, ſo budža ſwoje džieciži do cjeſkikh ſchulow ſkacz dyrbecž, hdjež iich džieciži ženje žaneho njemſkeho ſlowa hſchječ nebudža. Teho dla bjechu tež njeſotſi njemſhy ſaſtupeřio protest pscheržiwo tež naležnoſeſti ſawdali, ſu jón pak njetko ſaſo wrócejo wſali, dokelž ſu ſo dohlađali, ſo ſo jim na žane waſhnyje hſchidwa neſtane, ale ſu budža womi ſwoje džieciži w njemſkej ryczi móz wučiž dacež, taž je ſo to hacž dotal ſtało. To jenitcké pscherženje je ſo ſtało, ſo budža ſo cjeſke džieciži kiz ſo hacž dotal jara ſi njemſkej wuežbu wobčezowachu, jenož ſi pomozu cjeſkeje rycje wučiž, taž ſo ſo wobjemaj ryczomaj rune prawo ſtane. So pak na tajke waſhnyje wele njemſkých nižších ſchulow nebudž, to je vjeſte, pschetoz bes 100 džiecižimi ſu w Praſh jenož 3 abo 4 njemſke. Ŝewal maja Njemzhy w Praſh 9 hſlownych a realnych ſchulow. — Chrowatſki ſejm je wobsanknył, ſo w Chrowatſkej, Dalmatskej a Sſlawonskej w tamniſchich ſchulach žane džiecižo wjazh njemſku rycž wuknycz netreba. Gymnaſiaſtojo a ſtudentojo dyrbja pak ſlowianske rycje wuknycz. — Wienska krajna rada wurađuje nowy gmjenſki ſakón.

Amerika. Garibaldi, kotrehož čzyske pshedfska amerikanske unijsa sa wójskowego generała zyłego unioniskeho wójska postajie, je so sapowedzik, prajiz, so wón teho dla do Ameriki hicz nemóże, dokelž móhli jeho znadz bórsh w Italii trebač. Unionski general Butler je twerđišný kapa Hatteras'a w kraju Nordkarolinje bombardirował, dobył a tamniſke separatiske wójsko sajal. Bórsh na to je so wulkia dzjelsba nordkaroliniskich wobydlerjom do predawskiego pshedczelnieweho swjaſla s amerikanskej uniui wróciſka. — Newyorkskim a bostonſkim pshedczelzam, kotsiž vjechu do Washingtona pshedczeli, so vjechu pshedczyla Lincoln a wschomózno kylnemu wójnuwedżenju napominali, je wón wotmolwię, so budze wjeszcze po jich napominanju czinic, tak daloko hacž možy doſzahaſa. — Unionistojo ſo njekto i nowemu nadpadej na separatiske kraje hotuja a čzedža tam marshirowac, tak bórsh hacž kłodniſki čzaſ ſtupi. — Dokelž separatistojo tamnu stronu rjeki Potomaka ſteja, dha ſu unionistojo wójskile kódze a czokm wotſtronili, so vjechu je jich nepschedczelo i pshedczeljenju pshedczes rjeku naložic nemóhli, jeli vjechu Potomak pshedczic čzyli. — Pshedczyla Lincoln je pshedczelaſ, ſo ſo ſ unijs žane liſty wojazh do separatiskich krajow ſkacz neſmedža a ſo ſo tam nichtón podac neſmje, tiz i temu wot neho dowolnosce nima. Tajka ſakſnja je ſo teho dla ſtala, dokelž separatistam jich ſhpiony hacž dotal wójskito piſachu, na czož ſo unionistojo hotowachu. — Davis, pshedczyla separatiskich krajow, je czežko ſhorit. — Princ Napoleon a jeho mandzelska, prynzeſyna Klotilda, čzetaj ſo w tym mjeſzazu do Pariza wróciſci. Wón je 19. augusta po jiesoru Grin wottijek, ſo by ſo potom po rjezih Mihiſipi dele weſt, St. Louis a Memfis wopytał, potom Chicago, mihi-ganski jiesor a niagarſki wodopad wobhladał a ſo ſkončnje do Newyorka wróciſk, hdjež je jeho mandzelska bes tym pshedczyla a mórske kupele wujiwała.

Franzowska. Khježor je pecža marſhala Mahona i terau postajik, ſo by wón do Králova ſchol a tam pruskemu kraju pſchi krónowanju w jeho menje ſbozo pſchal. — Franzowske nowiny wosjewuju, ſo ſebi Napoleon ženje ani jenu pedž italskeje ſemje žadac nebudže. A dokelž je kupa Sardinia kraj, kotryž je wot ſamych Italſkich wobydlen, dha je to neprawje, hdny ſchtó praji, ſo by ju khježor i Franzowskej pshedczelic čzyk. — Amerikanskí pshedczyla Lincoln je tež ludzi do Franzowskeje pſblaſ, ſo vjechu tam offizierow ſa amerikanske wójsko pſchistajeli. Tajich offizierow, tiz vjechu rad do amerikanskeho wójska ſtupili, ſu tam tež pecža doſcž namakali, ale khježor neje jimi dowolnosce i temu dał, dokelž dže wón w amerikanskej wójniſe neutralny wostac, t. ie, žanej stronje nepomhac. — W nowinach ſo dale bôle wobtwerduje, ſo pruski kral i

Napoleonej w prěnich dnjach oktobra do Compiegna na wopytanje pſchijedze, taž ſmy na ta hizom tydzenja ſpomnili. — Njekotre nowiny čzedža wedžec, ſo dže general Lamoriciere, kotenž toni bamžowe wójsko pſchedczeliwo wójsku Viktoria Emanuela kommandirowaſche, w bližšim čzaſu do ſlužby predawskiego neapelskego krala Franza ſtupiſ. — Predawski minister Guizot, tiz wjeszcze ſa čzaſ franzoſkeho krala Louis-Philippe we ſlužbie, je knižku wudak, w kotrejž wón, hacž runje protestant, indirektnje ſa bamža wuftupuje a pſchedczivo italskemu krajeſtwu ryci. — Khježor dže ſo 24. septembra do Pariza wróciſci. — Mějsto Pariz ma w tu chwilu 1 million 696,000 wobydlerow.

Italia. S tuteho kraja žane wažne pwojeſze nimamy. W Neapelskej ſo po dotalnym wachnju bija a hacž runje ſbježtarjo w kózdej bitwie pſchijehraja, dha tola hisheče žadyn kóz tamniſkeho neporjadka widzeſ neje; pſhetož hdny ſu ſbježtarjo na jenej stronje roſe-hnaczi, dha ſo na druhzej ſažo ſhromadža a woſazh krala Viktora Emanuela dyrbja ſ nowa pſchedczivo nim czahnež. — W Romje je czicho a nejſu tam czi, kotsiž ſebi Rom ſa hlowne mjeſto italskemu krajeſtwu žadaja, doſko žanu hara czinili. — Franzowſti, w Romje kommandirowaz, general Goyon dže ſ wetschej dzjelsbu ſwojeho a bamžoweho wójska mesy njetčiſkego bamžoweho kraja wobhadič, ſo vjechu je ani neapelský ſbježtarjo ani italsky woſazh pſhedczic nemóhli. Bamž niežo pſchedczivo tajkemu ſtukowanju nima, ale je i temu ſubjerad ſwojich woſakov pod Goyonove roſkasowanje ſtajik.

Jendželska. Princ Alfred poda ſo w bližšim čzaſu do (Jendželskeje) Ameriki; predy je pak wotjiek, ſo by ſwoju ſotru, prusku krónprynzeſynu Viktoriu, wopytał a je w tydyle dnjach do Pruskeje pſchijiek. — Králova pſeſzele Carla of Clarendon do Králova, ſo by tam pſchi krónowanju pruskeho krala pſchitomny był. — Kraj Lagos na afrikanſkich brjohach ſu tamniſki wobydlerjo Jendželszanam wotſupili. — Jendželske nowiny ſu njekto ſ wetscha teho mjenenja, ſo w Amerizi unionistojo nebudža separatistow pſchewinycz móz, ſo pak tež tucži pſchedczivo tamním niežo hódné nebudža wufuklowac i ſo budžetej ſo teho dla wobej stronje njekak na mjerne wachnje ſjednac dyrbec.

Ruſowſka. Khježor pecža na njekotre nedjele do kawkaſkeho kraja póndze, hacž pak ſo khježorka bes tym do Jeruzalema poda, je w poſlenskich dnjach ſažo newjeste bjež pocžalo. — S poſliskeho krajeſtwu ſo pſche, ſo je w Warszawje dotalne harowanje khjetro wozjichlo, ale ſo w menſkich poſliskich mjeſtach hisheče ſ čzaſami hara doſcž czjerja. Gubernator Lambert pak na to wulkia wažnosce nekladje a duž najſlere bórsh tak daloko pſchindze, ſo Polazy tež wjazh na tajke kufki wažnosce kufsz nebudža, woszbeje dokelž je jich weſe tajkego haro-

wanja fmercjszhe. — We Warschawje bjesche 11. septembra, jako na dniu meninow khjezora Alexandra, pola gubernatora Lamberta wulka hoscjina, pschi kotrejz bje na 150 hoscjeti. Hacj runje bje polizla illuminazju mjesta pschikasaka, dha tola nichton neilluminirowasche, gubernator pak czinijsche, kaž by jemu to wscho jene bylo, skto mjeschczenjo w tajkim nastupanju czinja.

Kaliszski biskop je hacj dotal jenicki wszych polski duchowny, kotrejz je pschecjivo temu dzjelak, sktož su Polazy po zykm kraju pschecjivo rnszowstwu knezestwu skutkowali. Won bje teho dla duchownstwu, pod nim stojazemu, wscho wobdzienje na waschnju, tajkež njetko Polazy maja, krucze sakasak a teho dla wschelakich duchownych, kiz s ludom djerzachu a na jeho sakasnie nedzivachu, mene bōle khostak. To pak so Polakam s zyla nelubesche. Jako won teho teho dla na puczu do klózchtra Czestochowa wondanje do mjeftasaka Leczyce pschijedze a jeho tam spōsnachu, dha sehna so tam hnydom wele ludzi, kotsiz wotsje na neho swarecz poczachu, jeho s wosa won wuczahnychu a skonečnje hanibni s nim sakhaszachu, tak so je won pecza ledom se živenjom wotefchoł. — We Warschawje su w nowischem czazu dweju potajneju polizistow abo donoschowarjow surowe pschebili a hacj runje so to fredz bjeleho dnja sta, dha jimaž tola ani polizajo ani wojaž s pomozh nepschindzechu.

Jako bjeshtaj khjezor a khjezorka w sanđzeych dnjach w Sebastopolu, położishaj tam sakladny kamen i nowotwarbje zyrkwo swjatoho Vladimira, potom wobgladowasche khjezor wschitke pomneca hōdne mjeftua pošloneje tamnischeje wójny a bjesche tež Bożej mischi pschitomny, kotaž bu sa predawshego polskego gubernatora wercha Gorżakowa wotdzeržana, kiz je so do Sebastopola poħrebačz dał, hdzejz won dleshti czaz kommandrowasche.

Czornohórska. Węch Miklawscy je wschitkich swojich poddanow pod hrbi powołał, dokelž je wjeste, so che turkowksi general Omer-pascha wójnu s nim sapoczecj. Wschitzu czornohórszy Sserbjo (wot 16. hacj do 60. ljeta) su pod nawedowanjom swojich wójwodow na mesy pschecjivo Turkam wuczahnyli. Na węchowym hrodze je wójnska khorhoj wuthynena a won czyszhe so 8. septembra i wójstu podačz. — Turkowske pschedstraže (Worposten) su węs Banjam wobħadžili a steja poł hodžinu wot czornohórskich mesow.

Serbia. W tutym kraju je wjesty nemjer wiðecj, dokelž wobħdlerjo wotczakuja, so budža borsy zwissim czornohórskim bratram i pomozh czahnycz zmjecj. Ale węch Michał i temu hiszce žeaneje pschikasnie dał neje. To je tež sa neho cjezka wjez, dokelž raħusti khjezor s turkowskim sultanom djerzi, tak so by najslere raħuske wójsko do Sserbije pschicahnylo, hdj by serbski

węch Michał swojim ludżom pschecjivo Turkam hiz dowolit.

Ze Serbow.

○ Budyschia. Tydzenja bjesche woslewene, so budże so lietischi serbski spjewanski swedzen wschelakich ważnych pschiczinow dla trochu posdże, menujz 15. oktobra wotdzeržec. Ale hiszce ważnische pschitkym żebi żadaja, so by so spomennu swedzeni nieschtu sažo mjeł a teho dla je njetko zyse twerdze a wjescze postajene, so budże spjewanski swedzeni **fredu 9. oktobra** w Budyschinje w hoscjentu i tjsom lipam wotdzeržan. Po spjewaniu budże swedzenijska hoscjina a po hoscjinde pschimy bal.

○ Bjelcjez. Jako czyszhu wutoru 10. septembra kważario s jeneho tudomnego kubla i wjerowaniu wotjiecj, poča so jedyn kón plōšciez a nočzysche s wosom s dworu won. A jako jeho tudomnych Benadžic pohonc, (s wotkal je, to newjemy) pohanesche, wuczisjny won s poħlenimaj nohomaj tak satraschnie, so pohonczej čeleħnu a wosej plonu rosrash. Pohonc bu jako mortu wotneħen, pschindje pak tola saž i żebi a budże zyse wuljekowany. Ale kważne weħże lu psches tuton podawku tola khjetru fatorħnene.

○ Smochčiz. Nedżelu 1. septembra t. l. mjejše našha węs rjanu a radośniu swedzen. Menujz wobħedżer naschego rycerkubla, wħiċċoż-żejomu i. rycznik Weber, bjesche tak dobroċżiwy był a našhe węsne dzjeczi i towarschenu wħelu popolbnju na tudomne blejħiñiċċeż pscheprofyl a so fa to starak, so moħażu żebi s tjselenjom a s druhimi pschitostajnmi hrami ħażi wot 2—6 hodžinow jara pjejkne a radośniu pschecjiniż. Pschi tym buku dzjerezom wschelake dary a myta wudżelene, tak so so wone jara spokojene domoj wróċiżu a s wulim spodobanjom na tutu swedzeni spominaja.

Wotroścena mlodosč moħejthe pak potom darmo reħwacj, dokelž bje naši kies rycerkubler herzam sa zykh czaz saplačiż.

○ Kaulowa. Tudy mjejachmy 9. septembra dwójżżadny swedzen. Menujz schewski misħtri Matthej Möller a jeho mandżelska Madlena rodż. Domaniż, kaž tež schewski misħtri Jan Domanija a jeho mandżelska Josefa rodż. Möller eż swieżachu na tuihxu dniu swój skoth (50 ljetnej) mandżelski jubileum. Wjerowanie wobeju porow bje so 9. septembra 1811 w też samej hodžinje a w też samej zyrkwi stalo. Druhé zyrkwi požohnowanje dosta so jimaž wot i. fararja Schneidera.

○ Budyschia. Kaž sklyšimy, dha je i. krajiski direktar s Koenneritz tón tydżen rycerkublo Wuhanciży (Weigsdorf) kupil. Hdjż so nat

hjgom to derje spodoba, so je šo wón nietko twardze we Lujizach saſydlil a ſi tym ſi nowa ſwoju luboſcž k titemu krajej wopokaſak, dha bychmy ſo mjeſceje hiſcheje bôle ſweſelili, hdy by ſebi takſi mihi knes ſwoje domjaze mjeſto bes Sſerbami wuſwolit.

S Buduſčina. W njeſotrych čiſlach poſle-neho č. Sſerb. Now. ſtejeſche, ſo tōſſhto artillerije 24. oktobra do naſcheho mjeſta pſchinđe. Kózdy je drje hijom ſpóſnał, ſo bje to 24. septembra mjenene.

S Buſkojny poſla Bartu. Sſredu w dwia-natej hodžinje dopočnja pſchinđe jedyn zuſh čiſlowek do naſcheje korečmy. Iako bje tam njeſhto k ſebi wſał, kaſasche korečmarž S ch t r i e z e l o w e j, kotraž bje ſama doma, ſo by jemu hiſcheje ſchlerizu piwa pſchineſča. Wona džesche teho dla do piñz, ſo by je tam naſala, ale predy hacž ſo to ſta, dha bje tón zuſnik tež w piñz, nadpadže korečmarku a čižiſche ju ſkónzowacj. Ta pak ſo na wſhe móžne waschnje wobaraſche a tež pſchi tym wo pomož wobaraſche. Bene džeczo, kotrež bje doma, poſbjęje tež ſwój hřis w kheji, tak ſo to jedyn muž kij nimo džesche, pſchiesche, ale dale na to nekedžbo-waſche, dokelž ſebi myžlesche, ſo džeczo njeſakleje ne-ważneje winy dla ſchrejči. Ale jako wón ſaſyſcha, ſo tam hiſcheje njechtón woła, dha ſo wón wróci a poča wołacj. To ſnadž bje tón rubežnik phtnyk a duž pſchibježa wón ſ kheje won, ſo by cjeſekal. Bes tym bje pak počnjo a ſe wſhých stronow ludžo ſ polow do wſh domoj džecihu. Njeſotſi, kij bjechu hnydom ſpóſnali, ſo je tón zuſh čiſlowek njeſhto ſawinował, čiždu jeho hnydom jumacj. Wón pak jim ſ wulſkim nožom hro-žesche, prajizy, ſo koždeho ſakole, kotryž jemu bliſko pſchinđe. Pſchi ſwojim cjeſekanju bjeſche wón do rječi ſloczik. Ale jako bje wón ſredž neje, wuſlada wón, ſo tež hijom na druhej stronje ludžo na neho kaſaja, kij čižedža jeho ſajecj, tak bórsh hacž wón na brjoh wuſtupi. Duž bje ſo wón tak faſtrózik, ſo ho ſe ſwojim nožom ſredž rječi ſaklo. Teho cjeſko ſu potom ſ wody wuczahnysi, ale ſchtó je tón čiſlowek byk, to bje hiſcheje neſnate.— Korečmarka je jara wobſchodžena a ma njeſotre khetro cjeſke ranj.

(Tak ſu nam tu mjeſečneje wedženju daſi. Dyrbja-koſi w nječim ſmolene bjež, dha proſymy, naſ w tym dobroćiwje poredžicj. R e d.

D o p i s y.'

S Draždjanu. Ludyšchi „Blochmann'ski institut”, w kotrymž podla Njeimzow wofeſbie mlodži ſeklenjenja a Rumunojo pſchewyvachu, wotdželi ſo na Michałka wot hrabinskeho Vižthum'skeho gymnaſia a roſſtupi do dwieju ſakkadow pod direkciu knesow DD. Opela a Dzondia. Vižthumski gymnaſium, po starym Vižthumskim wotka-

ſanju ſi čaſhom tſizeriſſjetneje wójny (1638) w ſiecje 1829 ſaložem, ponowi ſo a budže wot Michałka po waſchnju kralovſkih wulſkih wuczerniow ſrjadowany. — Naſch krajan knes D. Pſul je wot kſhižneho gymnaſia na Vižthumski powołany.

Sudniſke dopisy.

Wot wokreſneho ſuda bu 13. ſeptembra Han-ženena Rykhtarjowa ſe ſderja, dokelž bje ſo inspektorzej Schradarej ſ Kupoje, wot neho pſchi kranenju trawy podenidžena a popanena, ſtajka, ſi nim na kaſanje ſhubu neſchla a bje jeho ſe ſerpm lohžy do nohi rubnyka, do 6 mjeſazow džielacjeſcie (arbeitshausa) ſaſudžena.

Budarjowy wopomnik.

Kralowſke pruske knežerſtwo w Frankfurce nad Odru je wuberkej ſa Budarjowy wopomnik ſlijedowaze pſzmo poſkalo: „Pod wróčenjom programma, prōſtvoje wot 17. junija t. l. pſchipołożenego, dawamy wuberkej najpodwolniſkiho k naſwedzenju, ſo je wojſci pſchedyda braniworskeje provinzy, knes statny minister Dr. F. lot-t-well ſ pízmom wot 1. t. m. pſchiswolik, ſo bych ſo k poſtajenju wopomnika na budeſčanſki ſeſtowje ſa nebo ryčníka a ryčekublerja Jana Michałka Budarja dobrowolne penežne pſchinoſki pſches evangeliſkih du-chownych resp. wežnych a ſchulſkih priódkeſtejerow w ſerbſkih wofadach naſcheho knežerſkeho wokreſa ſroma-džowale.

Po taſkim ſmy wotčiſſejenje podla ležazeho wofje-wenia w „amtsblattu” pſchitasali a dalshe ſkutkowanje w tej naſeſnoſci wuberkej napodwolniſki ſawostajamy.

W Frankfurce nad Odru 3. augusta 1861.

Kralowſke pruske knežerſtwo. ſe Selchow.

* * *

Ša Budarjowy wopomnik ſu ſlijedowaze pſchi-noſki wotedali:

a) poſla k. poſkadrnika H e n c į a: Ludmila ſsmo-lerez 5 nſl., Wladimir ſsmolek 5 nſl., Olga ſsmo-lerez 5 nſl., Marko ſsmolek 5 nſl., Stanisław ſsmo-lek 5 nſl.

b) poſla k. poſkadrnika Jakuba: k. Buł, direktar pſchymnaſia w Draždjanach, 2 tl.; k. Seileř, farač w Lazu, 1 tl. 10 nſl.; k. Dr. Pſul, wuczeſ ſa kſhižnym gymnaſiu w Draždjanach, 1 tl.; wadečanska gmejna 29½ nſl.; k. Räda, ſerbſki duchoſw w Mužakowje, 1 tl.

(Přichodnje dale.)

Ž n ē.

(Na požadanje njetko wotczisćzane, hac̄z rruje
bu žnje dawno nimo.)

Slaj, zhla wez njetk prošna je,
Na posach merwi so,
Wſcho wyska, spjewa weſele
A hłada jaſniſcho.

Te žnje so ſ Boha pſchiſliža,
Tón rjany lubi čaſi,
Kil dawa wele weſela
A wokſchewjuje naſ.

Te žolte hona witaja
Thich žneiżow luboſnie,
A čežke kloſy kivaja:
Raž pójce poſyčze!

Tu hólyh ſhli po rjadu,
Sso kóhy ſybola,
A kóždy ma na klobuku
Wat lubki woneſchka.

Sa kóždym młoda towarzſhka
Se ſherpom kſhiwym dže,
A hromadki tam woſbera,
Do rjada kladze je.

Wſcho żortuje, wſchjech ſweſeli
Thich žnenzow wojſkanje,
A ſchtóz tu čoko ſamorſchci,
Nech radſho faſo dže.

My wulſe fóry khopimy
S tym Božim żohn'wanjom,
A Hanču horje ſadžimy,
Hdyž Jurij weſe dom.

Te bróžnie ſelnicž do pſchatra,
Haj hac̄z do hemberkow,
So we nich budże tolſta čjma:
To je ta čeſcž thich žnjiow.

Pecž bije! „hejda, i ſwacžinje!”
Na mesu khwataja,
Tu hólyh ležo na brushe
Ssydk hłodni leptaja.

Tam kłodké piwo towarzſhki
Scej kłodzecž dadža; hłaj!
Tu jena hłoda hustanki,
Dwaj hornyl ſchrabataj.

Njetk ſlibu khljeba ſ twarohom
Scej kóždy pomaže.
Jan wokolencž ſe ſyderom
Mładlenje woſnycz dže.

Na meſy džieciſi rejwaja
A ſ troſkom patoli
S połpróſnej' khanu zydziaja
A jiedža pomaſti.

„Kónz ſwacžicž” woſa lambora,
Sso hiſcheze napiječe,
A potom ſ lóſchtom do džeka,
So deſchę naſ neſſebe.”

Tak ſmjejo, hrajo, wyskajo
Dje džiele woſ rukow,
Hac̄z kłončko je ſo ſhowało
Tam ſady do kerkow.

Hdyž njetko wulſhawali ſmy
Rož, pſchenizu, jec̄men, wowlb,
Dha žnjiowę piwo pijemj;
Slaj, poſoneč jiedže kowb!

A wele wulſkich bjerſelow
Na woſu wulſki rynk, —
Ma ſady ſtejo huſlerjow,
To je nam duſchny ſynk.

Tu ju! pſched korežmu ſtejizh
Dich lubje witamy;
A na bjerſle njetk ſpjeſchniſchi,
Hac̄z pred' na ſnopy, ſmy.

Nam herzy i temu džekaja
A hólczi ſmjeja ſo,
Te nohi hiſom ſbjehaja
Sso i rejam hotujo.

Njetk w jenej ruzi Hanču ma
A w druhej hanču Jan,
Sso werczi ſ nej hac̄z do ſtokpa,
Hdyž ſedžo piše nan.

Wſcho rejwa, pije, hraje tu,
Raž był tu wulſki kwaſi.
Nech druſy khwala ſermuſch u,
Ja khwalu žnjiowę cža ſi.

Philip.

* Deho majestosz król Jan pſchijedże pecža
pónđzelu 23. septembra do kantonmenta.

wostacj. Tola jedyn schiedźiwz nemóżeſcie doſhwatac, ale bu wot tſiechi, kotaž ſo ſaſhypny, ſaraženy. Nasajtra wuczahnyh jeho poſhpaleneho ſ roſpadankow.

* Na želesnizh bliſko Londona je ſo wóndanjo ſaſo wulke neſvoje ſtaſo. Tam praſnyſchtaj menujzy dwaj czahaj na ſo, tak ſo buchu ſchtni woſy roſražene. Morwych bje 13 a ranenych wjazy, hacj 100.

* Wot Rheiſa piſaja, ſo tam ljetna rjane wino doſtanu, jeli mjeſaz ſeptember rjam a czopky wofane.

* W Lipſku wotpali ſo 11. ſeptembra w noz̄y jene twarenje hoſczenza k bjelemu kołpej (Schwan). Jedyn wuczomnik dyrbesche ſ tſeczeho poſkhoda deſe ſkoczic, dokeſz by ſo hewak ſpalit, a je ſo pſchi tym jara wobſchodziſ.

* W Schönawje bliſko Sekanknowa w Czechach wudhyri w noz̄y 24. augusta woheń a ſpalischtaj ſo dwaj domaj. W tym domje, hōdżę bje woheń wuſhok, dyrbiaſhu ſ woknom won eſjelac, ſo buchu pſchi živenju wofali. —

S p ē w y.

Hans Wučba pod brónu.
(Z časopisa M. S.)

Deshej toſth czechne, ſemju krepi,
Schtóz w polu je, dom czechafch; —
Hanš Wučba niž, tón mjenje cěpi
Pod brónu, ſ kotrejz wobčiſit je:
Tak myſli wón deshej wobčiſakac
A ſhvjetej wužitk poſkaſac.

„O Hanšo, Hanšo, mundra hlowa,
Ščto cžinisch?“ ſuſhod woſaſche.
Schtóz ſa tajtej ſo murju hlowa,
Ščto poſpeſhka tón dobužje?
Ja mjenju tajka křižiſna
Wſchak zyle ničđo nepomha.“

„Ja wjem, ta tſiecha neje ſmana,“
Hanš praji — „a je džerawa, —
Nej! ſlepſha paſ, hacj cžiſče žana
A teho dla džak winoita?
Ač Boža kaſ cži ſmoſneja,
Kiž hiſčiſje bróny nimaja!“

**

Hudančka.

42. Kajſiž hym, tajki wofanu;
Ssym-li młodý, wofanu ja młodý;
Ssym-li starý, wofanu ja starý;
Hladam pjeſnuje, wofanu tež pjeſnu;
Hladam hroſnije, wofanu tež hroſný;
Woczi mam a tola newižu,
Wuſhi mam a tola neſkliſhu,
Hubu mam a ſloweſka nerhęſu.

43. Perje ma a neleciſi,
Nohi ma a nebjeſi,

S mjerom ſteji najrabscho,
Mjer ſieji žada woſo ſo.
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje ſ č. 37.

41. Pschaſne koſlo a kubžel.

Cyrkwinske powjeſće.

Křečeni:

Michałska cyrkę: Mařia Madlena, Jurja Augusta Förſtarja, křečkarja w Saſdowje, dž. — Madlena Augusta Jana Křečkarja, křečnika we Wulkim Weltowje, dž.

Podjanska cyrkę: Mařia Madlena, Jana Pjetra Wawriſa, wycſeheho hajniſka we Weleczinje, dž.

Zemrječi:

Džen 4. ſeptembra: Jan Ernst, Jana Wobada, křečkarja we Wulkim Weltowje, ſ. 31. — 6., Haňza Křyſtiana, Jurja Schwuraka, woſyderja we Wulkim Weltowje, dž. 3. — 8., Mařia Amalia, Jana Kruže, kublerja na Židowje, dž., 1 l. — 11., Jurij Krawz, wumenkař w Hownjowje, 64 l.

Čabi ſakskoſlezynskeje železnicy z budyskeho dwórníſea.

Do Šhorelza: rano 7 h. 51 m.; dopołnia 11 h. 40 m.; popołnju 3 h. 12 m.; wieczor 6 h. 23 m.; wieczor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 35 m.; dopołnia 9 h. 11 m.; pſhipołnju 12 h. 50 m.; popołnju 3 h. 55 m.; wieczor 7 h. 38 m.; w noz̄y 2 h. 26 m.

Pjeſežna płaćizna.

W Lipſku, 18. ſeptembra. 1 Louisd'or 5 tolery 14 nſl 8¼ np.; 1 połnowaſažy czerwien ſloty abo duſat 3 tol. 5 nſl. 1½ np.; wiſſe bankowiſi 74¼.

Płaćizna žitow a produktow w Budyſinje 14. ſeptembra 1861.

Dwoz: 6015 kóreow.	Płaćizna w pŕerézka na wikaſ, na bursy,							
	wyſſa.	nižſa.	ſredzna	najwyſſa	najnižſa			
Wſchenza	6 12	5	5 20	6	5	6 12	5	6 10
Nožka	4 2	5	3 20	3	27	4	2	5
Secmen	2 27	5	2 20	2	25	3	—	2 20
Womž	1 20	—	1 15	1	17	5	1 20	1 15
Hořč	4 15	—	—	4	10	4 15	—	—
Woka	3 20	—	—	3	15	3	20	—
Křeſik	7	—	—	—	—	7	—	27
Gahly	6	—	—	5	25	—	—	—
Hejdusčka	4 10	—	—	4	5	—	—	—
Pjerny	1 5	—	—	1	—	—	—	—
Rana butry	— 15	—	13	— 14	—	—	—	—
Kopa ſzomy	4 20	—	—	4 15	—	—	—	—
Zent. ſyna	— 17	5	—	16	5	—	—	—

Barlinske wohensawjesczaze towarzstwo.

Saložene 1812.

Sakladny kapital 2 millionaj tolek.
Tuto hžom 49 ljet wobstejaze towarzstwo bere sawjesczenja psche wohnjowu školu horje po nišlich, ale twerdych prämijach, hdžez sawjesczenju ženje nicžo dopłaczowacž netreba.

Sawjesczenja wobstara a wschje wuložewania dawa

Wot 100 tl. sawjesczenja pod školom ja nej tſjehu placzi ſo ljetnje 18 nžl. abo tež mene, jeli twarenja ſamotnje leža; wot 100 tl. sawjesczenja pod zyhlowanej tſjehu dawa ſo ljetnje $4\frac{1}{2}$ nžl. abo wjazy, ſa tym hacž ſu ſkolumjane tſjehi bliſke abo daloke. — Sawjesczenja móža ſo ujetko na 10 ljet abo na krótschi časť ſtacž; ſchtož pak bōrsh na wjaz ljet sawjesczji, tón ſalutuje ſebi ſ tym wele penes, dokelž khóſty ſa pschiſwolenje ſudniſtwia, ſa ſchtempel a t. d. pschi weleſjetnym ſawjesczenju wetsche nejſu, hacž pschi jenoljetnym. W lječe 1860 bje pschi horka ſpomnenym towarzſtwie ſa 95 millionow tolej ſawjesczenjow. — Kožda, ſawjesczenemu psches woheni ſežinena, ſkłoda ſo hnýdom ſaplačzi, tak bōrsh hacž je po wohnju twerdze poſtaſena. — Agent ſebi pschi horjebranju ſawjesczenja ſa ſwoju prezū nicžo nežada, a ſawjesczenje hžom placzi: tak bōrsh hacž je ſo pola agenta ſaplačzo, ſo ſo teho dla ne treba na polisu čzaſacž.

W Budyschinje.

J. C. Smoler, wudawar Serb. Now.,
agent barlinskeho wohensawjesczaze towarzſtwa.

Jena maſivna, ſ zyhlemi kryta a pod hrodom leža, kheža je ſe ſwobodneje ruki na pschedan a móže poſloža ſupnych penes na nej ſtejo wotacž. Wſho dalsche je ſhonicz we wudawarni Serb. Now.

Moje materialne a paſenzowe, kaž tež ziga-
rowe a to bakoſe khlamh poſličju ſtajnje najlepſe
a najtunische twory. Šahopschedawarjo doſtanu rabat.

Ludwig Eeius na ſerbſkih hrebjacž.

 Kheža č. 111 na Židowje, kotraž ma tſi ſhw, je ſe ſwobodneje ruki na pschedan a móže ſo wſho dalsche tam ſhonicz.

Hóležez ſe wſy, kotryž je wotmyſleny, miſtečjanſku ſchulu abo ſeminar wophtowacž, móže hnýdom wobhdenje ſ iſebju pod tunimi wumjenenemi doſtačz. Hdžez? to praji wudawarnja Serb. Nowinow.

Seruicžki
1852 čo. 24 ſo we wudawarni Serb. Nowin ſupi a derje ſaplačzi.

 Jena liſtowuſja (Brieftaſche), do kotrejž bje wſchelake ſapiſzane, je ſo wokoło 2. ſeptembra na puczu ſ Rodez do Worzyha ſhubila. Sprawny namakař chzyl ju ſa pschiſhodne myto we wudawarni Serb. Now. wotedacž.

Sſloný kameň

(Glaubersalz)

čerſliwa twora je pola podpiſzaneho jara tunjo na pschedan.

Ernst Künzel.

pschedawala po puntach a w malych čwicžlach ſtajnje w Budyschinje

G. F. Niecksch.

☰ Jedyn ſylny dwajpſchezny wós, kiž je w dobrym redže, je w Nydej bliſko Lasa pola wudowym Schel- niloweje na pschedan.

Wokmjo hacž džewecž ſchach tdižje ka-
czerjo doſtanu hnýdom psches zyln ſymu trajaze
džielo pschi dobrej ſdžie pola podpiſzaneho.

Byhelnicža a bruuizowe podkopki
w Małej Subernicžy.

C. L. Otto.

Najlepschi woſowy mas,

dwijpunktowy kaſchczik po 5 nžl. pschedawala
Ernst Künzel.

Probſtejske ſymmentne ržane ſymjo

jedyn ras ſyteho jara rjaneho czystego žita leži
uſtečko brjemenijow ſ ſywej pola podpiſzaneho na
pschedan.

C. A. Förster
na ſtronkomej laſtej haſy.

Bes Nowymi Voranezami a Lubochowom bu
11. ſeptembra kruch futroweho kotuna a kruch ſukna
namakan, ſchtož móže ſo po ſarunaju wuložkow
na minakalskej ſchuli ſaſo doſtačz.

Kamentowuhlowy mas

pschedawala po puntach a w malych čwicžlach ſtajnje w
Budyschinje

Ljetuški ſerbski ſpiewański ſwedženj ſmjeje ſo
Šrednji 9. oſtobra,

a niz 15. oſtobra, kaž bje týdženja wosſewene.

**Powſchitomna aſeſuranza w Erlieſcze
 (Assicurazioni Generali)**

ſawjeſčuje pſchi ſaruczeńſkim fondſu wot $18\frac{1}{3}$ millionow ſchjeſtnakow:

- a) Twory, mobilije, zneſſke plody a t. d. pſche wohntowu ſchlobu;
- b) Kubla a twory na puczach pſche ſchlobu pſchi transportu a
- c) poſticja ſawjeſčenja na žiwenje čłowekow na wſchelake waschnje ſa najtunishe twerde prämije a napishe polich w pruſki m kourantu.

Tuto towařtſto ſaplačzi w lječe 1859 ſa 1861 ſchlobowanjow 3 milliony 352,478 ſchjeſtnakow 86 kr. D. W. ſarunanskich penes.

Wſchu roſprawu dawa

J. G. Richter, na miążowym torhoſćenju,
 wokreſnym agent ſa Buduſchin a wołonoſć.

Dr. Whithowa wodžic̄ka ſa wocži

wot Dr. Ehrhardta w Altenfeldzi w Thüringske, ſi wiazorhmi privilegiami wyhólikh werchow poczeſzena, wopokaſuje ſo be wſchitkini doalnymi wocži hojažmi ſrjedkami pſches ſwoje ſbožomne ſkutkowanje wſchjednje jako uajlahodniſcha a najljepeſcha wobžic̄ka w tajkim nastupanju, a može ſo jako dopokaſaný hojaž a poſylniſcha ſrjedk a jako

wieſta pomoz ſa ludzi na wocžomaj bjeđnyh

okzdemu poruczeſč. Wona hoji wjeſzie a ruczeſč a be wſchitkikh ſchlobnych ſzjemkow, moſehje pſchi ſahrorenju, ſzepnenju, ſuchocži, ſylſowanju a bjezenju wocžow, kaž tež pſchi ſlaboſzi po hielni a placji bleſčka ſ wužožowanjom jenož 10 nſl. a džiela ju jenož wopravdžitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldzi w Thüringskej.

Sklad ſa Buduſchin w hrabowſkej hapt̄y.

Soc. Lus. Sor.

S ſrednji 25. ſeptembra t. l. ſhromadžiſna
 lipſčanskeho předarſkeho towarſtwa
 w Buduſchinje. Šendzenje wot 10—12 hodžinow do-
 połdnja na radžinej pinži, wobed w 1 hodžinje na
 tijeleri, popołdnju w 3 hodžinach wuljet na daloſku
 bleſču.

Wſchitke predawſche ſobuſtawh ſo
 pſheczelnivje pſheproſchuya.

† Wjenc̄k †
 na row nebo Hanki Lehmann eſ Blozan,
 khowaneje 15. ſeptembra 1861.

Koho ſ rowu pſchewodžuju
 Swenow klinki hwyatocžne?
 A ſchtó ſmertne ſanoſchuja
 Pſchi rowje ſo thjerlusche?
 Ach tam row ſo wotewrja
 Cžjeklu drohoh' džjecžatſa.

Se ſrudobu ſħladujetaſ
 Starschej džiesćja do rowa,
 Hörle hylly roſliwataj,
 So je nadzej ſlementa
 A ſi nej' wſchitko weſele
 Jimaj w ſwieſte wuſlo je.
 Tola, starschej, neplakajtaſ
 Wo lubu wam džowęſiečku,
 Wſchal ju pola Boha mataj
 W wječnih doinach ſbožomnu,
 Hdzej njet ſwojoſh' ſbožnika
 S jandzelemi poſbjeha.

Tam na jaſnih honach thodži
 W luthim kraſnym weſelu,
 Tam najſlódschu ſbožnoſć ſłodži,
 Noſh krónu nebeſku.
 O duž wjazh neplacžtaj,
 Junu ſaſ ſu widžitaj!

Gr. w B.

Wot redakziije. Hiſtoria wo delnjohunjowſtu
 krawſkim na hodžiſkej fermuſchi ſo nehodži wotcžiſčeſč,
 teho runja niz powedancžlo wo kljetnianskej žonie, ktraž
 ſebi doſči wieſta neje, — a može ſo wotedate penesę
 w redakziij ſaſho doſtač.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawarni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kózde číslo płaći 6 np.
Štvortlētna předpłata pola
wudawaria 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Cislo 39.

28. septembra.

Lěto 1861.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Vukojinu pola Wulſich Šdžarow. S Budyschima. S Khočebuſa. S Wojerej. S buſicjanſkeje woſhadly. S Lubija. S Vukojinu pola Barta. S Budyschima. — Budarjowu woſomnik. — Sudniſke dopisy. — Přílopk. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesće. — Čahi sakſkoſlezynskeje železnicy a t. d. — Pjenježna płačizna. — Nawěštnik.

R a n w e d z e n j u.

Czi ſami čeſčenii woteberarjo Sſerbſſich Nowinow, kotsiž chzedža ſa
ne na ſchtwórt e ſchtwórtſjeto 1861 do předka płačicę, nech njetko 66 np. we
wudawarni Sſerbſſich Nowinow wotedadža. **R e d a f z i a.**

Swětne podawki.

Sakſka. Jego majestosę kral Jan jidžesče ſandženy ſchtwórt ſ extracjohom do Žitawy, ſo by tam a w tamniſkej woſolnoſciſi wulſich manövrow dla njetoty čaſ ſchreibyl. Wón wuftuji na budyskum dwórníſchezu, kotrež bje ſ khorhojemi a ſaklemi wupſchene, na krótki čaſ ſ wosa a bu wot l. mjeſchjanosty Böhra a pschedzhyd mjeſchjanſkiſt fastuperjow l. Gera-thewohla ponížne komitany a jimaj ſ mikosčiwiſimi ſkowami wotmolwi. S nim bje l. krajski direktar ſ Kämmeritz pschijek a hevak biechu wſchitzu wyschi kralowſzy ſaſtojnizy a tačantzy kneža na dwórníſchezu ſhromadženi. Pschi wotjedžbe bu kralej wot ſhromadžených ſławawa wuneſena. — Jego kralowſka wýfkoſcej Frónprynz Albert je hžom 22. septembra do Lubija pschijek a kommando wójska, w tamniſkej woſolnoſci ležazeho, na ſo wſak. Wón ma ſwoju hłownu kwar-тиru we Wujeri. — Hevak je ſkyshecz, ſo tež kralowſtej přynzeſhyne do Žitawy pschijedžetej, dokelž chzeče ma-növry wiđezę. Minister wójny a wſchelazy pruszy, rokuſzy, jendželzy wyschi tam tež ſu, ſo bychu wi-đeli, kaž ſakzy wojaži manövriuju. — Šandženu nedželu dyri w Oberullersdorfje pola Žitawy blyſk do brózniſe tamniſkeho Ulſdtež kubla a počoži tutu, kaž tež domſle a hródze do procha a popela. — My spominamy hiſtorejunkrōc na to, ſo budže wulſka revúa psched kralom pónđelu 30. septembra wotdžeržana a ſo tehdý zyke wójsko psched nim nimo poczehne. Nasajtra a naj-ſkere tež 2. oktobra budža wulſke manövry a budje nje-kaſka bitwa přjódſtajena.

Rakuſh. Raſſkere wuherski kanzler hrabja Forgač ſtu ſtanzerſtro wopuszcji a ſo ſaſo na ſwoje predawſke miesto w Čechach vrdeči, hdžez bje wón miestodžeržitel abo gubernator.

Pruszy. Kral a kralowa ſtaſ ſo wot manövrow w rheinskej provinzy 26. ſeptembra do Baden-Badena podaſo. Wot tam poda ſo kral 5. oktobra do Com-piegna l franzowſkemu khejzorej, wostane tam jedny džen a vrdeči ſo potom ſaſo do Baden-Badena. — W Magdeburgu je lieutnant ſe Sobbe, wot füſelier-regimenta čo. 38, w Glogowje ležazeho, w jenym hoſcjenzu domowſkoho wotrocza ſaklo, dokelž jemu tón w nozy wrota rucze doſč ſewotčini. — Pruska ma njetko 40 menſchich a wetschich wójnſkiſt kódžow, ſ ko-trychž pak budža njetore halles w pschichodnym lječe dotwarene. Iako nebo kral thrón naſtuji, nemjeſeſe Pruska ani jeneje wójnskeje kódže.

Badenska. Wot pschijahanskeho ſuda bu 23. ſeptembra ſtudent D. Becker, kž je w Baden-Badenje na pruskeho krala třílet, l 20ljetnemu zuchthausej wot-ſudženym. Iako wón pytny, ſo na živjenje a ſmrcz wobſkoržený neje, dha poča wudawacj, ſo ſ zyka neje krala ſatſjelicz chzyl a ſo w tej piſtolii, kotrūž je na-kožil, žanej kufzy bykaj neſtej, ale jemu tole newjerjachu, dokelž je wjeste, ſo je kralej jena kufza khornat rôs-drjeka. D. Becker reſky ſkónčnje, ſo je wón taſke třílenje jenož teho dla cžinik, ſo bychu jeho, hdž by wón teho dla l ſmrcz wotſudžený byl, potom jako martrarja njemjeſe ſwobodny ſhvalili; ale ſo dyrbí njetko, hdž nebudže l ſmrcz wotſudžený, počnu wjer-nosz prajicę, kaž je po prawym bylo a t. d:

Amerika. S kraja Missouri, hdjez wobydlerjo s wetscha s uniu džerja, pišaja slijedowaze: „Nasche hlowne mjesto Saint-Louis su nepshczeljno woblechnyli a našch kraj je njehdze wot 60,000 separatistow wobhadžen a wschodjenje jich wjazh pshihadža. Unionski general Fremont drje pshceživo nim skutkuje, tak wele hacž može, ale nech so jemu tež poradži, nepshczelow wotehnacž, dha nebudže so naschemu kraju tola sa wele sjet ta škoda sarunacž móz, kotruž nam njetko separatistojo činja. Dic̄ je menujzy njehdze 60,000 w naschim kraju; woni naš zbole wujeru a placza s paperjanym penesami, kotrež nihdze ničzo hdne nejsu a tež nihdze ničzo hdne nebudža. — Davis, pshedžydu separatistickim krajom, bjechu nječotre nowiny morweho prajili. Ale to je selžane; wón je drje jara khory, wumrek pak neje. — Unionška wjehnoscž je wulku penežnu požčonku wupišala, a podpišuja so sa to w Newhororu wulke summy. Tannishki wobydlerjo su pshedžydu Lincoln s nowa prajecž dali, so by wón wójnju se wschez mozu wede. — Po dobycu Hatteras'a wot unionistow su nordkarolinszky separatistojo s Virginije wuczahnyli. — Unionistijo su mjesto Paduku w kraju Kentuky wobhadžili. — Pshci rježni Potomaku budže drje slike ljepe bitwa bes wobjemaj wójskomaj. — Pshedžyda Lincoln je porucžil, so ma so wetscha licžba wójnskich lóžow i polonskim mórskim brjoham podacž a tam wschelake mjesata a pshistaw wobhadžicž. — Princ Napoleon je do Quebeca pshijek. — Do Lubija je powesę pshischa, so je predawški redaktor a wudawat „akcſkeho postillonu“, w Lubiju wuhadžaže, w Amerizy wumrek. Wón bje, kaž je snate, teho dla s Europu do Ameriki wuczahnyk, dokelž bje w Sakſkej 1849 khjetro jara do meiskeho sbježka samjeshan. W Amerizy je so jemu pecža derje doſčj sklo, tak so je so jemu tam slonežnje mene bôle spodobalo. Po wudhrenju tannishcheho nepokoja je wón, kaž kóždy drugi runyč hjet, pobu na wójnu czahnyč dyrbjal. W bitwie bliško Springfielda bu wón 10. augusta wot jeneje kanonoweje kule žmertne ranen a dyrbeshe 15. augusta na swoje ranę wumrek.

Franzowska. Khjedorowe nowiny „moniteur“ wosjewuju, so pruski kral Wylem I. 6. oktobra i Napoleon do Compiegna na wopytanje pshijedze. (Hdyž moniteur to i nawedzenju dawa, dha je ta wjazh njetko tež wjesta.) — Se wschitkikh franzowskich provinžow so wobtwerdžuje, so su žnje jara wele hubenscho wupanyle, hacž su ſebi ludžo myſili; haj, nječotre nowiny su hijom wulicžbowake, so budže franzowska hacž do pshichodnych žnjow sa 50 millionow toleč zuseho žita pshikupicž dyrbecž. — S Pariza pišaja, so tež hollandski a teho runja dale danski kral na nječotre dny do Compiegna pshijedze. — Kajtu wažnosć khjedor Na-

poleon na to kladje, so pruski kral i nemu pshinđe, je s teho widžecž, so je wón porucžnosć dał, so ma ho i dopomnenju na tajse wopytanje ſljeborny pomjatny penes bicž. — Franzowske wójsko mjejeſte ſo bóry ſ Chiny wróćicž. Ale dokelž je tannishki franzowski pshkanz pišał, so jeho Chireſojo wjescje wjazh s čeſčju ſancž nebudža, tak bóry ſhacž franzowszy wojazh ſ Chiny preč wuczahym, dha je ſo poſtaſiko, ſo dyrbi tam franzowske wójsko hiſhće dſjehe wostacž. — Dokelž je ſo wedro ſaſ poljeſpſilo, dha khjedor a khjedorla hiſhće dſjehe w Biarritz u wofstanetaj a halle 5. oktobra do Compiegna pshijedžetaj. Tam ſo ſa neju a ſa jeju wjeholik hōſćom wulke pshihoty činja. — Wojazh su ſo ſ halonskoho ljehwa do tych mjeſtow wróćili, hdjez pređy ležachu. — Do Pariza je jedyn ſastojnik pshischa, kotrehož je tam ſherbli woch Mlčak wschelakich wjezow dla i Napoleonej pohlał. Naſskere budže wón tam wuſljeđicž pytač, ſhoto franzowski khjedor po prawym i njetžiškim turkowſkim naležnosćam mjeni a hacž budže wón rafuskeho khjedžora wot wobhadženja Sserbije wotdjeržecž, hdžy byhu Sserbja turkowſkim kſhescijanam w Božnii a Herzegovinje pshceživo Omerej-paſhi pomhacž džyli. —

Italia. Nječotre nowiny bjechu tu powesę wuneske, so budže general Cialdini ſ Neapelskeje wotwokanž, dokelž tam žadyn prawy mjer pshihotowacž ne može a ſo tam kral Viktor Emanuel wjescieho generała Fantiia pſečeze. Ale hacž dotal ſo tutu powesę jako wjerna wopokaſala neje; pſchetož Cialdini hiſhće w Neaplju pſchewywa. — Cialdini žada ſebi pſchego wjazhy wójska a ſbježkarſtvo pak w tym pak w tamnym neapelskim mjeſcje ſ nowa wudhri, tak ſo hiſhće žadyn kóz tannishcheho nemjera widžecž neje. — S kúph Kaprey pišaja, so je Garibaldi, kotrež bje khwili khjetro khorowath, ſaſo zbole ſtrowý a ſo tam njetko piſnje na ſwojich polach džjela, so by nisne naſymiske džjela dokonča pomhał. — S Roma ničzo wažneho ſkysheča neje, khiba ſo je bamž Pius w jenej ſhromadžiſnje pſched ſwojimi kardinalemi prajik, ſo ſo czi jara mola, kotsiž ſebi myſla, ſo ſo wón ſ dobrę volu ſe ſwojimi nepshczelemi ſjedna a jím dobrowolnje rómski kraj wotstupi.

Ruſowſka. We Warszawje bje wóndanjo jedyn njemski konditor ſwojego ſyna nabík, dokelž bjeſte ſebi tón pólſtu draſtu ſhiciž dał. Zako bje ſo powesę wo tym po mjeſcje roſneſka, počzachu Polazh na teho Njemza ſwarecž a pshiczegeču potom ſ črejodami pſched jeho khlamy a tam wschtiko na drobne kufi roſbicju. — Nječotre dny poſdžiſko ſo ſaſo powedaſte, ſo je jedyn njemski mydlatr žadyn penežný pshivostk dacz nochžy, jako je mydlatr ſka jednota (Innung) pólſkich naležnosćow dla Božu miſhu čhyla dacž wotdjeržecž,

a so je wón pschi tej skladności na Polakow a jich pocznanje jara swaril. Duż dolho netrajesche a psched jeho dom so wschelali lud pschihsna, na Niemzow szakujo a jim najrenische wudma wudawajo. Tako bje tón mydlać to pytnyk, so wón ničo dobreho nenadzescie, ale bje-žesche bórsy k gubernatorej wo pomož. Tón tej potom dżelbu wojakow pohla, kotisj jeho khjezu wobħadżihu, hacz skončnje Polazh wotendżechu. Ale tón mydlać dyrbesche potom wojakow, kotisj bjechu jeho satitowali, khjetro droho saplaczicž.

Psches tajkele wejzki je so neluboscž, kotruž Po-lazh k Niemzam hewak hizom maja, we Warszawje wulzy jara pschihsportu, tak so su tam Niemzy w tu khwili we wulkej bojosczi a ſebi ljudy njemiske ſkowczo-pitnycz ſwojerja.

Po wschej Polskiej tón thđen wokrejsnych ſastuperjow wuswoleja a budža so njetko wokresne naležnosće, kotrež hacz dotal njekajki ſastojnik zyle po ſwojej woli wobstarasche, po woli tych wobstaracž, kotrychž lud k temu wuswoli. Hdyž budže tale naležnosć do porjadka ſtajena, dha budža, kaž je ſebi to khjezor Alexander mudrje a dobrocjimje wumyſlił, ſastuperjo ſa jenotsliwe provinzy wuswoleni a ſ tych drje napoſledku ſapóſlanzy k pôlſtemu ſejmey hromadu stupja. K temu wschemu je dobra khwila a dobrý mjer treba a duž budža Po-lazh ſwoju nesczepliwoſć trochu wobkneziež dyrbecž, dokelž bychu ſebi hewak zylu wnej ſkaſycz móhli. Hdyž wóni pschi tym kusk neschkodneje harj ſeczerja, to so jim tak jara ſje wukładowacž nebudže, pschetož ſchtóž je predy narodneje ſwobodzy zyle porowacž dyrbjal, tón newje potom, hdyž su so jemu puta roſswjasale, kaf ſwoju nowu ſwobodu pramje doſcz nałožicž, a pschi ſapocžatku pramu mjeru najbole doſcz newutrechi. To halle ſ ča-ſom pschinidze.

Khjezor hishcze w južnej (połonskiej) Ružowiskej pschebiwa a khjezorka bydli na połkupje Krymie na tamniſkim khjezorskim hrodze, kij Livadia rjeka. Šeje puczowanjom do Jerusalema teho dla ſjetka najſtere ničo nebudže.

Czornohórſka. K bitwie ſ Turkami hishcze pschihsko neje, wele wjazy ſtaj pruski a franzowski konſul na żadanje Omara-paſche k czornohórkemu weterzej Miklawſchej pschijekoj, so byſhtaj ſ nim wo ſdžerzenje mjera jednakož. Hacż budže taſte jednanje ſhco pom-hacž, je czeſko wjericž, hdyž sultan Czornohorjanam tón truch kraja newotpuſczezi, kotryž ſebi wóni żadaja, so bychu ſwobodny pucž k morju mjeſli.

Gričiſka. W Athenie je wóndanjo jedyn 17ſjetny student, ſ menom Dostos, na gričiſku kralowu tſjelič, ale ju netrechil. Wón hu bórsy ſajath. — Gričiſki kral w tu khwili w jenych czechſkich kupelach pschebiwa,

Ze Serbow.

S Vukojny pola Wulkih Sđa row. Nascha wež bu ſchwartk 19. septembra ſ tajkim wulkiem nebožom domapytana, na kotrež budža tudy ſpominacž, tak dolho hacž budže njechtón ſ tych na ſwjezie, kotisj ſu tu njetko živi. Menižy wežor na poł 9 hodzinow wudhri pola ſiwnoſczerja Jurija Kun a wohén, kij tak ſatraschnje wokoło ſo hrabasche, ſo buchu tudy 18 wobħedżeñtwa mene bôle do procha a popela pschewo-bročzene; pschetož wohnjowu ſchodu czerpiču: 1) ſpomneny ſiwnoſczer Jurij Kun, 2) kubler Lipicž, 3) kubler Kun pomenowaný ſsuk, 4) ſahrodnik Jurij Mecž, 5) kubler Wulam, 6) kubler Tunč, 7) kublerka ſserbinka, 8) kubler Wjazlo, 9) kubler a ryhtar Jan Ryč, 10) kubler Nowotnik, 11) kubler Nyč, 12) kubler Čeč, 13) kubler Krail, 14) kubler Bulk, 15) khjezkar Matył, 16) khjezkar Pinc, 17) Wider a 18) ſahrodnik Małchař. Kublerjam Lipicž, Kun, Wulamej, ſserbinzy a Wjazlej ſu bróžnje a kublerej Tunkej ſu domske ſtejo woſtaké, ale hewak je ſo wſchitkum wſchitko ſpaliko a Jurjei Kunec tež 5 kruwom, 1 kón, 3 woyż a t. d.

Wohén je najſtere ſaložený był, dokelž je ſo we walcžkach, kij Jurij Kun na ſwojim dworje mjejeſche, paſicž poczalo. Skóřnik, kij je wohén ſaložil, ma wele ſamolwecž, pschetož wón je nimale naſchu zylu wež ſa-nicžit a njekotremužkuſiž wulke ſchodowanje načzinič, kotrež budže tutón ſwoje ſiwe dny czeſz dyrbecž. Jenož dwaj wobħedżerej mjejeſtai ſwoje ſmatki, žnie a druhe mobilije ſawjeſczenye, wſchitzh druſy pał nejſu na to pomyſliſti.

Jurij Ryč.

S Budyschina. Wutoru pschipoſdruju pschičeze wetſha dželba artillerije do naſteho mjesta a wopuſczeſe je naſajtra ſaſo, ſo by ſo do herrenhutskeje woklonoſcze k manövram podala. Wona mjejeſche dwanacze kanonow pschi ſebi a tójskto wosow, na kotrychž ſo wulke brewna weſechu, ſ ſotrychž maja wojazh, jeli třeba, khjetſje racze moſt psches jenu rjeku natwaricž.

S Budyschina. W ſańdjenych dnjach pschebi-wachu knežna Baruſčka Rijekowa a jeje bratraj ſtudentaj Ćenek a Findrich Rijek w Budyschinje a woklonoſczi, ſo bychu naſchu herbli řež a naſch ſerbſki lud po móžnoſći nawedžili. ſſredu bjeſche tež jedyn mlody ruſki ſemjan na ſwojim dompučzu ſ Stalije ujekotre hodžinę pola naſ a dokelž mjejeſche lipſcjanſte kužiſte prjedařſte towarzijo, ſe ſſerbow a Niemzow wobſtejaze, tehdź runje ſwoju towarzchnu ſhadżowanku na dalokej bleſtce, dha ſo tam ſ naſchimi cjeſezenym ſoſcemi tež podachym a je ſo jim tam wſchitkum wi-berňe ſpodobals; woſebje dokelž bje tam tež ſerbſki

spjew hřešecž a woni wſchelake newidzane studentſke waschnje ſefnachu. — Naſajtra wopytachu wečor tež budyska Beſadu a ſmiejmy ſebi myſlič, ſo je ſo jím tam tež najſkere derje lubilo.

S Khocebusa. Wot tudomneho pschiſahanského ſuda bu 11. ſeptembra hřejſkar Woko ſ Hóſka ſ Zljetnemu zuchthausej wotſudzený, dokež bje ſwojej ſtwakowej Maři Novotníke ſ Kulowa 45 toleř ſwotpschiſahal a bjeſte ſo jemu dopokala, ſo je won wopacznje pschiſahal.

Naſajtra bje termia, w kotrejž buſhtaj dželaczej Korla Zomak ſ Njemzow a hřejſkar Mathej ſ wat ſ Brjetneje ſ 6 ſjetnemu zuchthausej wotſudzenaj, dokež bjeſhtaj wopacznje peney dželakoj.

S Wojerez. Pod pschedkydliwom k. archidiakona Kröhn y jako farjadowarja tudomneje kral. ſuperintendury wotdjerža ſo 18. ſeptembra w Nedžichowje druhá generalna wuczerſka konferenza, na kotrejž k. wuczer Kulman ſe ſpal a k. wuczer Drohla ſ Czorneho Chotimza ſafimawie naſtawki cítaſhtaj.

S bukicžanskej woſady. W počnoznyh ſtronach naſcheje woſady w tu khlwili klowjaza khorocž hjetro ſuroweſe kneži a je ſo wóndanjo ſtało, ſo ſtaj w dwjemaj domomaj jeneje wžy hnydom dwaj čłowekaj a ſobu na tutu khorocž wumreloj.

S Lubija. Iako ſandženu ſobotu 21. ſeptembra tſjelz̄ a artillerijs w hromadze bes Radmerizam, Woſpalnej a Kettizami mandvritowachu, ſta ſo to neſbože, ſo ſo jena kanona, jako ju naſtikowachu, ſama ſapali, psches čož bu kanonier Kölhler ſtrachnje na wobiemaj rukomaj raneny. Won je peča na ſwoje ranę wumrel.

S Bukojn y poſa Varta. K. tydženjſkej roſprawje ſ naſcheje wžy možlo ſo k poredzenju pschiſtajc, ſo je tón rubežnik naſhmu korežmarku niž w pinz̄, ale w khamach nadpanyl, k ſemi cíznyl a bił, kaž tež ſ nohomaj na nej teptal. Nož, ſ kothymž je ſo tón ſkótnik ſam ſaklo, je mały džieciąża nožyl.

Korežmarſa je wypołozamodruha a je taſki nadpad teho dla ſa nju ežim ſtrachnijſi.

S Budyschyna. Kaž hřeſtimy, dha chedža naſch ſerbſki ſpjetwanski ſwedžen tež ſetba ſ dalskich ſlowjanſkih krajow wſchelaz̄ ſubowarjo ſlowjanſkeho ſpjetwa wopytacž.

S Budyschyna. Šandženu ſredu 25. ſeptembra mjejeſte lipſčanske lužiske předarske towarzſto ſhromadžiſnu w naſchim mjejeſte, na kotrež bje ſo wele njetežiſtich a tóſiſto predarskich ſobuſtawow ſeſčko. Pschi ſhromadnym wobedze, kotrež ſo na tudomnej tſjeleſti wotdjerža, ſnežeſte prawa bratřſka ſubocž a wutrobna weſeſoſež bes starſhimi a mlobdſhimi a ne-pobrahovawſe na pjecknych ſpjetwach a ſławach. Po-poſdnju, hđež bjeſtu ſo ſobuſtaw na dalokoj blejſte

ſeſčli, bawesche ſo tam ſhromadžiſna po nenučenym ſtudentſkim waschnju. Wona bje hiſhče wetscha, hacž pſchi wobedze, dokež bjeſtu tam hiſhče wſchelake pre-dawſe ſobuſtaw ſchitſhli a wycſe teho tež njeſtoſi hoſejo ſ Čech a ſ Ružowſkeje.

Starſchi lužiskeho towarzſto je w tu khlwili k. stud. theol. Schönfelder ſ Bernardzij, podstarſchi paſl k. stud. theol. Miſch ſ Smochcijz a piſma wodzeſ ſ. k. stud. juris Tiebigat ſ Budyschyna. Deputa-zi ſ farjadowanju ſamoženja, kotrež towarzſto ma, wobſteji ſ k. fararja Wjazki, ryčnika Jakuba a ſchulſkeho direktařa Seeliger a w Budyschinje.

My pschiſejem ſ počneje wutroby, ſo by tuto, k čeſczi naſhoho lužiskeho kraja ſlužaze, towarzſto ſtajne nařeňiſho kęjelo a bes lužiskej ſtudowazej mlobdſcju kóždy czaſ tu ſuboce ſ namakalo, kotrež wonie wo prawdze ſaſkuža.

Budarjowj wopomnik.

Na Budarjowj wopomnik ſu dale wotedali:

a) poſa k. poſkadnika Jakuba: Czornjowſka gmejna (poſa Bukež) $16\frac{1}{2}$ nſl.; meſchiſta gmejna 1 tl. 2 nſl.; ralbičianska gmejna 4 tl.; rachlowſka gmejna (butičjanſke woſady) 22 nſl. 6 np.; wotcowaſka gmejna 4 tl. $1\frac{1}{2}$ nſl.

b.) poſa k. poſkadnika Hencza: Žarkowſka gmejna 1 tl. 5 nſl.; k. Ryktař, farar w Rotezach, 10 nſl.; k. Ryktař, farar w Neſhwacžidle 1 tl., k. Hilbrig, druhí wuczer w Neſhwacžidle, 5 nſl.; neſhwacžiſta gmejna 23 nſl. 5 np.

(Přichodnje dale.)

Sudniſke dopisy.

Wot woſteſneho ſuda w Budyschinje buchu ſaſu-đeni a., 17. ſeptembra paſtýrnař Jan Gottfried Vičta ſ Ramenjowa dla ſpecjenja pscheſimo wycihoſeži, kſhiw-đenja a cíjelneho ſranenja do 6 mjeſazow dželacjernje; b., kramz Jurij Schrama ſ Rakež padučtwa dla do 5 mjeſaczeſte dželacjernje; c., Hana Hoža Mařerez ſ Budyschyna ſpjetaneho padučtwa dla do 1 ſjetneje dželacjernje; a 20. ſeptembra J. A. Schlenka ſ Židowa padučtwa dla do 5 ſjet zuchthausa.

Přílopk.

* W pscherodženjſte krala Fana bjeſte ſchtwórk tež k. hamſki hetman ſ Nostitz-Wallwitz.

* Psches Budyschyna weſetu ſandženu wutoru cíjelko ſtenje mandželskej k. kral. komornika ſ Rabenau nad Rakezami a t. d., kotrež je w Adelsbachu w Schleſy-ſkej 20. ſeptembra wumrelo.

Sredu sa tydžení 9. oktobra

budže budyske herbske spjewanske towarzstwo „Lumir“ pod dobroczynnym szobustkowanjom wschelakich wolkowiskich spjewanskich mozow w sali hoscjenza k tjom lipam w Budyschinje wulki a pschyn

herbski spjewanski swedzen

szwecic. Spjewacz budze so „Maljecjo“ pod wedzenjom slawneho komponista knesa kantora Kozora a smieje so sapozat spjewania weczor w 7 hodzinach. Gaspurne billety po 6 nsl., kaz tez herbske a njemske textowe knizki po 1½ nsl., budza jenoz pschi kashy, lotrak so w 6 hodzinach wotewri, k dostaczu. Po koncercze smieje so swedzencka hoscjina a po tej samej pschyn y al. Hoscjinstsi kouvert budze 12 nsl., rejwanski billet pak 15 nsl. placic.

Lumirowy direktorium a sextett.

Njemske zivnenje sawjescjaze towarzstwo w Lübeku.

Podpiszana połnomozna hłownaj agentaj horka pomenowanego towarzstwa dawataj s tutym k swawnemu nadzienju, so je

knesej **Ottej Johniej w Klukschu** pola Budyschyna
agenturu takiego towarzstwa sa Kluksch a wokolnosci pschepodata.

W Drądzianach, w septembrze 1861.

Lüder & Fischer.

Dziwajo na horejschi nawjescht poruczam pomenowane, w ljece 1828 salozene najstarsche tasse njemske towarzstwo k wobsanknieniu sawjesczeniom

1) summow, lotrak so po szmerci sawjesczeneho wuplaczja, (zivenske sawjesczenia po tabelli 1—5 statutow);

2) summow, lotrak so wuplaczja, hdh je sawjesczona parschona wjestu starobu dozahnyla, (wje nowe a kapitalowe sawjesczenia pa tabelli 6a, 6b, 6c a 7 statutow);

3) ljetne wuplaczzenia, lotrak wot dolhoszce zivnenja wjeszych parschonow wotwizuja, (zivensk rentowe, wudowske a pensioniske sawjesczenia po tabelli 8—13 statutow).

Statut, ljetne rosprawy, kaz tez wscitke trjebne formularz so darmo dawaja a so tez kózde požadane wukasanje wote mne swolniwje wudzeli.

W Klukschu, w septembru 1861.

Otto John,

agent njemskeho zivnenje sawjesczazego towarzstwa w Lübeku sa Kluksch a wokolnosci.

Stare wosležane zygarny porucža

August Pötschka na bohatej hafy.

S p ē w y.

W j e č o r n a h w ě z d a.

O weczornicza,
Ty lubosna schra,
Szy dalo tez,
Mam lubo cze tola, hdyz fablysczujesz.

Mi lubowana
Ty shbolawka
Ja powitam cze,
Wschak woczko to twoje tu widzi tez me.

Szym tudy, sym tam,
Ja k tebi hladam,
Wschak nebeska th
Mi do woczka mikasch a do wutroby.

Kak mijernu masch ejer,
Mi pokwasch mjer,
Hdyz ujeklo so czmi;
Mi podaj twoj pokoj, so runam so czi.

O najrenischa
Ty blysczata schra,
Dha swefelui me,
Kak husto cze widzi, so derje mi je. H. S.

J ē d l a.

(Na požadanje s nowa wotcjszczone.)

O jiedlenka, o jiedlenka
Kak swjernu nozysch phchu,
Ty w symje, w liecze jenajtu
Masch selenu halosu.
O jiedlenka, o jiedlenka,
Kak swjernu nozysch phchu!

O jiedlenka, o jiedlenka,
Szy moje spodobanie!
Kak husto sczom twój seleny
Mi bjesche radosc na hodz.
O jiedlenka, o jiedlenka,
Szy moje spodobanie!

O jiedlenka, o jiedlenka,
Szy sfraſczena mi s wuczbu:
So wobstainosc a nadzija
Je troscht a maz czaſ ſiwenja.
O jiedlenka, o jiedlenka
Szy sfraſczena mi s wuczbu.

**

Hudančka.

Hdyz wschak wote mne th semju beresch,
Dha pschezo pschibywam,
Ale hdyz perschcz do mne shpasch,
Dha woteberam saſ.
(Wuhudanje přichodnje.)

W u h u d a n j e s c z o. 38.

42. Czlowiski wobras (bjelba). 43. Dožo.

Cyrkwińskie powiescie.

Werowanie:

Michałska cyrkej: Jan Hermann Bieschang, kublet a rjeſniſki miſdir na Židowje, s Hanu Khrystianu rodz. Halkez swidowonej Bieschangowej tam. — Hanbij Halba, žiwnoſcieſci w Wolborzach, s Hanu Khrystianu Kobaniz se Szłonejce Vorschjeſe.

Krčeni:

Michałska cyrkej: Paweł Gustaw Ota, Jana Gabriela Andersa, wobylteria pod hrodem, ſ. — Hana Emilia, Kortle Augusta Kraza, pohoncza na Židowje, dz.

Podjanska cyrkej: Maria Hilžbeta, Jana Franza Bergera, khejheria na Židowje, dz. — Ernst Eduard, Jana Valentina, wobylteria w Dziejnikach, ſ.

Zemrjeći:

Dzień 11. septembra: Jan Wicjas, kublet w Dziejnikach, 65 l. — 12., Kortla Gustaw Derouvaux, ſchewski towariſch, syn wobylteria Derouvauxa na Židowje, 25 l. — Jan Heyna, wumiekař w Szłonej Vorschjeſi, 73 l. — 15., Hana Maria, Handrija Ponicha, kubleria w Hornej Klinje, dz., 3 l. — 16., Jan August, Jana Jurja Klenča, kubleria we Wurizač, ſ., 3 l. 1 m. — 17., Jan Mark, khejzkar w Boranezach, 30 l.

Cahi sakskoſlezynskeje ſteleznis y z budyskeho dwórniſća.

Do Shorela: rano 7 h. 51 m.; dopołnia 11 h. 40 m.; popołnju 3 h. 12 m.; wieczor 6 h. 23 m.; wieczor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Drądzjan: rano 7 h. 35 m.; dopołnia 9 h. 11 m.; pſchipołnju 12 h. 50 m.; popołnju 3 h. 55 m.; wieczor 7 h. 38 m.; w noz̄y 2 h. 26 m.

Pjeſeźna płaćizna.

W Lipsku, 25. septembra. 1 Louisy'or 5 toſer 14 nſl. 8½ np.; 1 połnowažny čerwony ſloty abo dukat 3 tol. 5 nſl. 1½ np.; wiſte bankowki 73¾%.

Płaćizna źitow a produktow w Budysinje 21. septembra 1861.

D o w o z :	Płaćizna w pŕerezka					
	na wikač,			na bursy,		
	kórcow.	wyšsa.	nižsa.	srzedzna	najwyšsa	najnižsa.
4422	ll. nſl. np.	ll. nſl. np.	ll. nſl. np.	ll. nſl. np.	ll. nſl. np.	ll. nſl. np.
Pscheniza	6 10	5 20	6	6 15	6 10	
Močla	4 5	3 20	4	4 5	4 2	5
Zečmen	3	2 20	2 25	2 25	2 20	
Wosz	1 20	1 15	1 17	1 20	1 15	
Dróh	4 15		4 10	4 15	4 10	
Woka	3 20		3 15	3 20		
Rjepil	7			7		
Zahly	6		5 25			
Hejdusčka	4 10		4 5			
Bjerny	1 5		1	5		
Kana butry	15	13	14	1		
Kopa ſłomy	4 20		4 15			
Bent. ſyna	17	5				

N a w ē š t n i k.

M o j e m u l u b e m u w u j e j.

Ja praju njek džak wutrobný
Tom' lubom' wujei Matizy
Po Wojerez we Lubusku
Sa wschitku jeho dobrotu.

Kiž je me hacž k nim dese wesk
A wubawki wschie sa mne nešč,
Mi wschudžom wschitko pokasał,
A zlyh pucz je powedał.

Hdž pschiudzech weczor knemu dom,
Dha widzach hžom psched dworam
To rjane herbske napišmo
Kiž na joh' nowym domje jo:

"S domjeremjom na Boja
Tuton dom hžim twarik je."
A spodh: „Mathij Matiza“
Kaž menujž jom' rjekaja.

A tak bje weczor džehaczi
Hdž bjechny domoj pschijeli,
Dha jeho luba mandželska,
Hdž bje tež trochu saparna:

Me pschezelniwe witasche,
Tež ijesč a picz mi noschesche
A wuposka tež ložo mi,
Kaž maja kneža bohaczi.

A hdž ja potom nasajtra,
Kiž bjesche swjata nedjela,
Bjeh wschudžom wscho fej wobhlađak
A s thm a s tamnym poryczał:

Dha pschiudze čaž toh' dželenja,
Je wón, — ta sprawnia wutroba
Do Wojerez me pschewodžal,
Mi tam tež wschitko pokasał.

Tež tam tom' Knihicžiščejer ej
Tom' lubom' knesej Kulmanej,
Tej sprawniej herbskej wutrobi,
Sso tež moj džak tu wupraji:

Hlaj wón a jeho mandželska
Me s lubosćju tež horjewsa
A phaschtaj me woschewicž
A na wschie waschije sweselicž.

Tak wokol tſjoch džech s Wojerez
A pschiudzech sprózny do Rakęz,
Hdž jedyn dobrocživh knes
Je me hacž do Hodžija wesk.
Duž bōrsh strony s weſelom
Sshm, Bohu džak, ja pschischok dom.
No, saplačz Božo na nebju,
Tom' sto krčz taſku dobrotu.

Pjetr Mlonč.

K k e r m u s c h a m

porucžam swój psched 9 ljetami wunamakam a s kózdym ljetom wetsche spodobanje dobrywaz, jenož wote mne sameho fabrizowanu

foreński wolij sa thfanzu a schtrželje peczenje.

Tutemu woliszej da jedyn na pecžný zokor nałapacž, kotryž dže jedyn do pecžwa scžinicž.

Tonle wolisj da wschitkim thfanzam a schtržlam niz jeno najkraſnische dobrošlodženie, ale spo-
moža tež hibanje čjesta. Schleczęzka po $2\frac{1}{2}$ nſl. je sa 3, schleczęzka po 5 nſl. sa 6 hachlow (mierz-
ow) muki dozahaza.

Na pschedan maja tuton wolisj w Budyschinje k. k. pschekupzy: David Berger, Friedrich
Braun, H. Dankhoff, Reinhold Klemm, C. Künzel, J. A. Libuschowa wudowa,
C. A. Lehmann, C. A. Mickau, J. Miesnar, August Pötschka, J. G. Richter,
Hermann Seibt, M. Stosch a J. Wanack a porucžam jón čeſczenym Sverbam Budyschina
a wołownosće najpodwolniſčo.

Heinrich Müller, fabrifant w Lipſku.

N.B. Dotekž su w nowischiem čažu druzu tež moj fabrikat činicž spytali, ale jón jara hubenje pschihotowali a
tak ludzi wo penesy pschineſli, dha proſhu ja, na schleczęzach na moj sygel a etiquetu ledžbowacž.

H. M.

Ssudhe drožđe

ma stajnje čerstwe a tajke, po kotrychž ſo derje hiba na pſchedan

August Pötschka na bohatej haſy.

Pſcheničnu parnu muču

woszbeſneje dobroſeſe porucža a pſchedawa najtunischo

August Pötschka na bohatej haſy.

Tobak,

jako varinas, wopravdžith roſkath portoriko, wſchelake družin njemſkeho portorika w roſkach; praſkowaný tobak, poſkylný roſkath tobak (brotfordſki), ſlabý roſkath tobak (wasungſki); rieſane tobaki;

wſchitke družin tobakov w pakcijach porucža a pſchedawa najtunischo

August Pötschka na bohatej haſy.

Sobotu 14. septembra buchu 4 mjechi na pucju wot Budyschina do Nadžanez ſhubene. Sprawný namakar čhyž je paſ w nadžanskej kocžimje paſ we wudawarni Serb. Now. wotedacj.

Jena nowa dwajpschežna winda je ſo pjatki 20. septembra na pucju pſches Borka i Niewſezh ſhubila. Sprawný namakar čhyž ju we Budyschinje w hofeženju ſ slotej krojje pola domſkeho wotrocžka wotedacj, hdjež 2 tl. 15 nſl. myta dostane.

Dživočjanſte herbſte ev. luth. miſionſte towarzſto ſmjeje iutſje iſa tydženj 6. oktobra popołdnju w 2 hodžinomaj ſhromadžiſnu. Pjetr Mlonk, piſmawedžer.

W Lipicju je jena kheža ſe ſahrodu a ſ 2 korpomaj pola, ſe 114 dawkiſti jenioſćemi napołożena, ſe ſwobodneje rufi na pſchedan a je wſcho dalsche pola kocžmarja Sahrodnika tam ſhonicz.

We Wulkej ſubernizy je kheža čzo. 22 ſ 1½ korpza pola, 5 hachilemi ſabowejſe ſahrody, wſcho w dobrym poreźe, ſe ſwobodneje rufi na pſchedan. Poſoža kurnych penes može weſe liſt ſtejo wostacj. Kheža hodži ſo jara derje ſa jeneho bjetnarja, tkaſza abo ſchwza, a je wſcho dalsche ſhonicz pola wobſedžerja Zenfera, tam.

Jedyn rjany czorni lljetny pudelt je na pſchedan. Hdje? to je ſhonicz we wudawarni Serb. Now.

Ssudhe drožđe

ma stajnje žyłe čerſtwe na pſchedan

J. G. F. Niecksch.

Wſchitkim lubym ſerbam, kotsiſ ſobak kuria, ſ tutym ſ nawedzenju dawam, ſo mam njetko tež wſchitke družin ſlabeho, poſkylnego roſkateho a praſkowanego tobaka, kaž mjejeſche jón hewak ſ Wittig na bohatej haſy, a ſo jón jara tunjo pſchedawam.

J. G. F. Niecksch na herbſtej haſy.

Wuſchla je **tabella** ſ woblicjenju lotterijowych dobytkow wot ½ hacj ½ nſl. abo wot 1 tl. 6 nſl. 5 np. hacj do 22 nſl. 6 np. ſtož jedyn ſ jenej klaſh da. ſe doſtaczu ſa 2 nſl. pola kocžmarja Ruraka na herbſtich hrebjach.

W Hermanezach na mlynje ſteji njehdje 10 kop deſkow wſchelakeje toſtoſeſe a dohloſeſe we wetſtich a uenſtich dželbach na pſchedan.

Podpiſany bydli wot 28. septembra teho ljeta na hornyczeriſkej haſy w domje, kueſej zyrkelfowarej Muckej ſluſchazym, po jenym ſchodze.

Konižar v. Herrmann.

Hölcež, kotryž je herbſtej rycze mózny a čhe pſcheinſtwo wuſnycz, može mjeſto pſchipokafane doſtacj pſches wudawarnju Serb. Nowinow.

Ryčespytny wotrjad M. S. zbromadži ſo srjedu 2. okt. w „krönje“ rano w 9. hodž. Pismawedžer.

Starožitnostny wotrjad M. S. zmjeje ſrjedu 9. oktobra posedzeſje w hoséencu k krónje. Spočatk ½ 2. Pismawedžer.

Prirodospytny wotrjad M. S. zmjeje džensa za tydženj, jako 5. sept., popołdnju po trzech hodžinach w hoséencu k złotej krónje posedzeſje.

Fiedler, pismawedžer.

†

N e b o

Handrijej Piwarzej,

ſahrodnikej w Naschowje.

(† 14. septembra 1861, 27 l. ſt.)

* *

Spi w mjerje nebo wujo th, ſiž ſahe wot tych ſwojich ſy pſches Božu wolu minyk ſo Al masch njetk Bože kraleſtwo. Th wuſhok ſy wſchej ſrudobje, ſiž husto thſki na ſwjeſcie.

Šsy njetk pſchi ſwojim ſbōžniku, Maſch pychu kraſnu nebesku, ſiž Bóh ton knes džie tamim da, ſiž jeho stajnje pytaſa. Tež Tebe ſ kronu wuphſchi, Maſch njehdž ſ Tobu ſjenocji.

Jan Winkler a manbžels a w Tumizach.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so wudawańi Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaci so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kóžde čislo płaci 6 np.
Štvortlétta předpłata pola
wudawaria 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Cislo 40.

5. oktobra.

Léto 1861.

W opřijeće: Wosjewenje. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschyna. S Lubyschiz. Se Šlepocho. S Lubija. S Woſtasch. — Budarowy wopomnił. — Přilopk. — Spěwy. — Hans Depla a Mots Tunka. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesće. — Čahi saksošlezynskeje železnicy a t. d. — Pjenježna plaćizna. — Nawěštnik.

Wosjewenje.

Po porucznoſci Jeſo mojaſtoſcje krala Jana ma ministerſtwu wójny ſ tutym dňak a pſchipoſnacze wuprajic ſa woſebje pſheczelnice a dobre horjewſacie, wot wobydlerjow Horajch Luižiow wſchitkim woſakam pſchi runje woſbzegzanym hromaduſczechnenju wójſka woſokane.

W Žitawje, 3. oktobra 1861.

Ministerſtvo wójny
f Nabenhörſt.

Wosjewenje.

Każ je ſo wobydlerjam tudomneho woſreza ſa wubernje pſheczelne a dobre horjewſacie, wſchitkim woſakam ſa čažk njetko ſkönčeneho kantonmentu woſokane, dňak a pſchipoſnacze Jeſo kralowskeje mojaſtoſcje hžom pſches wosjewenje ministerſtwu wójny doſtało, tak je mi Jeſo mojaſtoſež pſchi wetsalenž ſ provinzi tu runje tak ſweſzelazu kóž poczecſczejazu porecznoſczej dala, niz jeno ſadzereženju woſbzegznam, wot Jeſo mojaſtoſcje ſ dobrym ſpodobanju woſkedažowanemu, ale tež wſchitkim dželbiawſkim ſaſtoſtivam, gmejniam a ſtawnym organam ſa ſwólinwoſcž, wot nich ſ poſpjeſchenju a polóženju kantonmentſkich džiektor wosjewenu, Naſywſke pſchipoſnacze wuprajic a ſluži mi to ſ wjernemu ſadzeczčinenju, tole ſ tutym ſ ſtawnemu nawerženju dacž.

Raſſki direktor
f Könneritz.

Swětne podawki.

Gakkia. Tačo bje Jeſo mojaſtoſcje kral Jan, pſchinje a ponížne wot lubijskeho mjeſtečanſtwa a jeho ſaſtupejow powitanym, ſchwořek 26. septembra do Lubija pſchijet a w hosczenzu ſ mjeſtu Wrothlawej wotſtupił, ſhromadzi ſo naſajtra wulka ſyka wójſka w bliſkoſći Ebersdorfa a woſbzerga tam pod roſkaſowanjom krala ſameho manöver, kž hacž do Hernhuta doſzahasche. Poſołdnju wróci ſo Jeſo mojaſtoſcje ſaſo do Lubija, hdžez bje jemu ſ cjeſci mjeſto krajuje poſzwjetlene. Ssobotu manövrirowaſche nimale zykle wójſko tamu stronu Lubija hacž pſchipoſdnju do 3 hodzinow a kral bje ſ jeho ſlukowanjom jara ſpokoju. Potom poda ſo wón ſ extrazahom do Žitawy, hdžez bu jara pſchinje powitanym. Nedželu pſchijedzechu Jeſe mojaſtoſcje kralowa Amalia Augustia a Ž. Kralowske wyſkocze ſkönprzeſzyna Karola a prynzefsynje Sidonia a Sofia do Žitawy a weſechu ſo ſ kralom a ſkönpryzom a ſ wulki, woſebnym pſchewodženjstwom do mjeſta. Lud jim wſchitkim weſekrōz ſławu woſasche. Wečor bje zyka Žitawa najkrainiſcho poſzwjetlena a wyſoka kralowska ſwójbja

po mjeſče wokolo jjeſdžeſche, ſo by illuminaziu wobhlaſda. Póndželu 30. oktobra džerjeſche kral Jan reviu nad zyklm, njehdje 18,000 muži woſchijazym, woſſtom bliſko tak menowancho ſteinberga pola Oberfeifersdorfa. Kommando mjeſče ſkönpryz Albert. W kralowej bliſkoſci hječu pruſki prynz Albrecht a wetscha liczba rakuſtich, pruſtich, hannoverskich, heſenskich a jendželskich ofiſzirow a kneni kralowa bje tam tež na pſchihladowanie pſchijetka. Wyſe teho bje tam jara wele ludu ſhromadzeneho. Wokolo pſchipolnja bje reviu ſ wulki kralowej ſpokojuoſci ſkönčena a kral poda ſo ſaſo do Žitawy, hdžez mjeſče ſo jemu ſ cjeſci wulki ſallowy czaž. Wutoru bje wulki manöver a to woſebje bes Witgendorfom a Dittelsdorfom a teho runja tež ſredu w tamniſchej stronje a bu na tutym dniu ſjetuſki kantonment ſalkleho wójſka ſkönčeny. Šchwořek mjeſachu woja. ſ ſ wotpočinkej a pſak podaču ſo na dompuč do ſwojich predawſkich garniſonow. — Jeſo mojaſtoſcje kral Jan je Žitawskemu mjeſtečanſcje Haberkornej rzeźeſki ſchij albrechtskeho rjada ſpoſiſi. — W Draždjanach je generalleutnant f Radke wunrek. Kral je njetko na Weſenſteinje.

P r u ſ y. Njekotre pruske nowiny wudawaja, so pruski kral Wilem w zapoczątku mjesiąca novembra do Wina na wopytanie pojedze. — W Berlinie mjeſeſche wóndanjo tak menowana konserwatywna strona shromadžiſnu. Wona wobsteji s wetscha f pszechzelow tajich wobstejeniom, tajkej pod predawšim Manteuffelskim ministerstwom bjechu, menujz s woſebnych ſemjanow, kotrymž ſo zwobodniſche waschnie njetcziſcheho ministerſta nelubi, ſi remeñnikow, kotrymž ſo njetcziſchi remeñny ſalon nespodoba, a ſi burow a drugich ludži, kotſiž wot ſpomnennych woſebnych ſemjanow mene bóle wotwižuia. Wophtarjo shromadžiſnu bjechu nimale ſe wschitkich ſonoz pruskeho kraleſtwa pschischi a wotpohladanje, čežhož dla bjechu ſo ſechli, bje to, ſo bych ſo ſryczeli, kał maja ſuktuwac̄, ſo bych ſo pschi prijodkſtejazych ſejmickich wólbach mužow swojego ſmyſlenja jako ſapóſlanzow pszechczycerz móhli. — W lječe 1848 bjeſche njemſki lud tóſſchto penes i natwarenju wójnickich ſódžow nawdał a bjechu ſo ſa tute penes tež njekotre njemſke wójnice ſódže natwarile. Ale poſdžiſho, jako bjechu njemſzy werchojo ſaſo i połnej možy pschischi, buču ſpomnene ſódže po poruczoñſczi tak menowaneho, ſe ſapóſlanzow wschitkich njemſkich werchow wobſtejazeho, bundestaga w Frankfurce na pschecadžowanje pschedate. W nowiſkim čaſu, hdzej druhdy tak wonhadashe, jako by Schleswig-Holſteina dla ſ Danziki ſ nowa wójna wudhricz móhla, dopomni ſo njemſki lud, ſo wón nebudże ničjo hódné pscheczivo danskemu kraju wufkuwac̄ móz, hac̄ runje ma wón wele menſche wójsko, dyžli Njemzy, dokelž ma wón tóſſchto wójnickich ſódžow, ſi kotrymž by možl wójcie njemſke pschekupske ſódže w naranskim a njemſkim morju ſajec̄, haj, ſame njemſke, na brjohach tuteju morjom ležaze, mjeſta nadpanac̄ a wurubic̄. Duž počza ſo dale bóle wo to rada ſkadowac̄, na tajke waschnie by ſo ſaſo njemſke wójnice ſódžstwo ſalojic̄ hodžilo. Se ſtrony njemſkich werchow nichton tak prawje ſa tu wjez nebjesche, khiba pruski kral, kiž ma hijom njehdže 40 malych a a wulkich wójnickich ſódžow pał zyłe pał ſi džjela natwarených, lud ſam pał swoje penes na twarenje wójnickich ſódžow wažic̄ nočyſche, dokelž ſo bojesche, ſo móhle je po čaſu ſaſo wotbyc̄. Duž pschimdžechu w Družbzanach a w Lipku njekotri na tu myſličku, ſo by najſljepe bylo, ſo bych ſo penes, hdj bych ſo i twarenju njemſkich wójnickich ſódžow shromadžowale, potom pruskiemu kraju pschepodałe, ſi tym poručenjom, ſo by wón ſódže, ſi tajich penes natwarene, pjeñnie ſakitorak a ſwjeru ſa tym hładał, ſo njemſki lud neby ſaſo wo ne pschischi. Tało pruske knežerſtvo na na- prashowanje, hac̄ čež tajke wumijenje dopelnič, ſwolniwje wotmoliwi, dha tež doſko traiko neje a ſu i tajkiemu wotpohladanju we wschitkich njemſkich krajac̄

penes ſkadowac̄ počezli a je hijom wele penes w tajkim naſtupanju hromadu pschischi. Wobſankne pał je, ſo maja ſo najprjodžy jenož menſche wójnicke ſódže tak menowane kanonizy (Kanonenenboote) twaric̄ a budże ſo ſa ſódžu tajku njehdže 50,000 hač 80,000 tolež trebac̄. — Dutzje 6. oktobra kral do Compiegna i franzowſkemu khjezorej Napoleonej pojedze. Ministrjo doma wofstanu a jenož hrabja Pourtales, pruski pôſlanz na franzowſkim dworje, ſi nim pojedze. — Kał ſo pschi kralowym krónowanju w Kralowzu ſmjeje, to je njekto wſho na dróbnne poſtajene. Wot wschitkich europiſkich werchow tam woſebni pôſlanz ſchidu a je ſo tam hijom hač dotala pecža na 70,000 hoſciorow pschipowedžiſo. Ruski khjezor pôſceze tam swojego bratra, welsikeho knjasa Konſtantina. — W Berlinie i temu, hdj ſo kral ſ Kralowza wróci, jara wulke a pschne pschihoth i jeho powitanju činja a ſastuperjo mjeſta ſu wójſte leho wobſankli, ſo čzedža jemu 80,000 tolež i natwarenju jeneje kanonoweje ſódže darc̄, kotraž dyrb „Barlin“ rjekac̄. — E dopomienju na kralowe krónowanje budże tolež biti, na kotrymž budże ſi dobom kralowym a kralowej wobras.

R a k u ſ y. W krajnej radze je wuberk druheje komory, ſa wjez nabóžniſtwa wuſwoleni, namet ſtajik, ſo dyrbja w Rakuskej wschitke wjeruwoſnac̄a pschichodniſe rune połne prawo mječ. Hac̄ pał ſi tajko nameta ſkonečnje ſalon naſtane, ſo wulzy prascha, pschetož hač dotala ſo w krajnej radze hisceje žadu wazných ſalon dowuradžiſ neje. — Khrowatſkoſlavonſki, w Sahrebje (Agram) jednož, krajny ſejm je khjezorej pižmo pôſlak, w kotrymž ſu le najwažniſche kruchi jeho dotalneho wuradžowanja wopſchijate a ſa kotrež ſejm njekto khjezorowe wobtwerdženie wotčakuje. Bes tym ſo nowy ſchulski ſalon dowuradžuje. W nižſkich ſchulach ſo njemſka ryc̄ wjaz wuczic̄ nebudże, na gymnaſiaſach a realkach budże pał ſo njehdże w tej mjerje wuczic̄, kaž ſo to ſi franzowſkej ſtane. — We Wuherſkej pocžina dale bóle wjeſty neporjad pschiberac̄, dokelž tam žana ſtrora pschewahu dobyc̄ nemóže a po tajkim jena druhi hac̄i a ſadžjewa. Tola neje ſo hac̄ dotala wot luda žane pscheczivenje ſi wobrónenej ruku pscheczivo khjezorſkim ſaſtojnikiem ſtalo. — Hac̄ wuherſki ſamzler hrabja Forgac̄ ſe ſwojeje ſkúžby wotſtupi, je ſaſo newjeſte. — W Čechach je tym ſchulskim radžic̄elam, kotſiž čjeſku ryc̄ doſpołnje nemóža, wobledžbowanje čjeſkich ſchulow wotewſate a woni ſmiedža njekto jenož nad tamnymi njemſkimi ſchulemi roſkaſowac̄.

A m e r i k a. Separatistojo ſežinichu pod kommandom ſwojego generała Leea 17. septembra bliſko Cheat-Mountainia na unionistow nadpad, buču pał wot tutych wotraženi. — Dale pižaja ſ Newyorka, ſo je bliſko Levingtona w kraju Miſouri 18. septembra bitwa była,

w kotrejž ſu separatistojo 4000, unioniſtojo pał 800 muži morwych a ranenych ſhubili. Separatiſtojo dyrbjachu zofacj.

Franzowſka. Hollandski kral pſchijedze pecja 12. oktobra do Compiegna. — Franzowſzy wýſchi, kotsiž bjechu pſchi manövrač pruskeho wójska w rheinskej prvinzy pſchitomni, ſu ſo jara kwalobnje na tym wuprajili, ſchtož ſu tam widželi a wýſche teho newedža wulhwalicj, kał pſcheczelniwie je iich pruſki kral pſchijak a kał pječnje ſu pruſzy offizirojo ſ nimi wobkhadzeli. — Benedetti, franzowſki pôžlansz pola italskeho kraſla Viktoria Emanuela, pſchijedze ſ Turina na njeſotre dny k Napoleonej.

Italia. Bamž Pius je pecja ſažo jara khorowatý, tał ſo móžeshe wóndanjo bratra predawſcheho tóſtanſteho wéluwójwody ſ neapelskej prynęſhnu Marju ſjedom wjerowacj. — Raž ſo ſda, dha ſu ſbjekarjo w Neapelskej w požlenskim čaſku tał ſbicji a roſehnacj, ſo móže ſo tam njeſko ſažo wéluwój mjer a poſok doczakacj.

Ruſowſka. S Warszawu piſaja, ſo napohlad zykleho mjeſta poczina ſažo mjeñiſhi bycž a ſo ſo ſda, jało by wſchitko ſažo do stareje mjeerneje ſoliſe pſchituz hzyko. Tało ſo wóndanjo ſaſtuperio mjeſta wuſwolwachu, chzyku to njeſotſi nemjernizy njeſak ſ wopriedka ſadžewacj, ale na pſchiryczowanje hrabje Zamohſleho ſpolojichu ſo a džieku domoſ. Mjeñeženjo bjechu potom w njeſotrych hodžinach ſ wóſbam hotowi a ſu mužow wuſwolili, kotsiž pomschitkomne dowjerenie wužiwaja. — Khježor ſo najſkere hóřsh ſ Kryma do Moskwy wróci, Khježorka pał hiſhče khwiſu w Litwadii wostane.

Turkowſka. S wopriedka ſo ſdashe, ſo budże pod nowym turkowſkim sultanom Ijeſchi porjad w kraju, pſchetož wón ſo w prijenim čaſku jara porjadnje a ſlutniwie ſadžewowashe. Nowy sultan chzyſhe menujž ſe ſwojej jenej žonu ſa lubo wſacj a bjeſhe k poljeſpchenju krajiných penežnych naſežnoſćow wele nepotrebnych ludoži ſe ſkužby puſtežil a poſtajil, ſo dže mjeſacznje jenož ſchtwórth džiel tych penes ſa ſebe bracj, kotrež je jeho predomnik trebał. Ale ta kraſnoſć doſlo traſa neje; pſchetož po nowſkich poweſzach je wón runje tał pſcheczinjat, kaž predawſki sultan a hewał je wón njeſotrym ſchłovinypſchedawarjam porucžil, ſo bychu jemu 150 rjnych mlođich cjerkeſkich hóſzkom do jeho harema wobſtarali.

Ze Serbow.

Buduſhina. Senat khježorskeje ruſkeje uniwersity w Charkowje je k. I. E. Smolerja a M. Hórnika w Buduſhini dla jenu wužitnich a ſaſkužnego ſtukowanja wo ſerbſku literaturu ſa korrepondowanych ſobuſtawow pomenował.

Buduſhina. Sañdženu nedželu bje tu žadna wjez widžecj, menujž ſakkowych čjaz, kotrež gymnaſiaſtojo ſwojimaj starschimaj wuczerjomaj, k. rektarej a profeſarej M. Hoffmannnej a k. konrektarej Müllernej pſchineskehu, kotrež ſtaj na Michała po dołholjetnej ſwjernej ſkužbje do penſije ſtuſiloj. Čjaz ſamý, kotrež chargirojo w studentskej dræſce a ſ meczom w ruzh rjadowachu, džieshe pod ſyukami połnohókneje hujbu ſ noweho lawſkeho torhochęza po ſuſtſkej lawſej haſh, pſches hlowne torhochęzo, po ſerbſkej haſh a po ſerbſkich hrebjach na žitne wiki, hdyž ſo pſched wobhdenjom k. rektarja poſtajji. Tam wuſpiewa ſo najprjódzny motetta, po kotrejž k. abiturient Nächſtar ſacjanſku rycz k. rektarej džerjeſhe, na čjaz ſo tón w njemſtej ryczi podžakowa. Potom ſpiewaſche ſo oda: *Integer vita e etc.* a k. abiturient Pačalj njemſti ſpiew pſchedneſe, po kotrejž k. rektor hiſhčeje njeſotre ſkola rečny a gymnaſiu ſkawu wuňeſe. Tało bje ſo potom hiſhčeje jedyn ſpiew wuſpiewaſ, wuňeſe ſo k. rektorej hrimotaza ſkawa a čjaz poda ſo po bohatej haſh pſched Jakubez khježu, hdyž k. konrektar ſchebiwashe. Po wuſpiewanym ſpiewe džerjeſhe tam k. abiturient Fing er rycz, na kotrež k. konrektar wotmolweshe a ſkócnje gymnaſiu ſkawu wuňeſe, po čimž ſo ſažo ſchtuczka wuſpiewa a čjaz, jało bje ſo k. konrektarej tſikrójna ſkawa wuńszka, po žitnej a ſerbſkej haſh pſches mjažowne torhochęzo na hlowne torhochęzo czechneſhe a ſo tam do koła ſtuſi a „*Gaudeamus igitur etc.*“ ſpiewaſche. Potom mjeſaču gymnaſiaſtojo wulſi kommers w Tſjelanach, kotrež tež k. wuczerjo ſe ſwojej pſchitomnoſeju počzeſcizhu.

Kubjichiz. Na jenym tudomnym bjerniſheču (na čejim? Ned.) bu 1. oktobra jene rjane ſtwelzo namakane, kotrež ma klož, 7 zolow dolhi a na tutym kložu je 15 njeſdže 1—1½ zola dolhich kloſkow, kotrež wſchitke leſjeja.

S ſlepoh. Neſboje, kotrež ſo tudy ſańdženu nedželu 22. septembra poda, poſkaze ſ nowa, kał ſtrachnje to je, hdyž starschi ſwojim džecjom ſ brónju hracj dadža. Kowarſki miſchr Horn bjeſhe ſebi na ſpomnenym dnju ſwoju tſjelbu, kotrež bjeſhe pola ſankarja w Mužakowje mjeł, domoj pſchinescz dał, ſo by ju tón ſamu džen pſchi tſjelenju w bližszej wýh nałożiſ. Dokež pał poſkoł ſ nej čaſa doſež nepſchindje, dha dyrbeshe ſo kowař Horn ſ druhej tſjelbu na pucj poſacj. Tało poſkoł ſ natykanej tſjelbu pſchindje a ju pſchepoda, wſa tu ſamu 12 ſet starý hólz a hrajkaſhe ſ nej. Hólzowa macj, ſo by pſcheczelow wo wýh wopytala, džieshe won a jako bje wona njeſotre kroczele ſchla, džerjeſhe hólz tſjelbu na macj a rečny: Maczie, ja waž tſjel! — A hlaſ w tym ſamym wokomiknenju, wutſjeli tſjelbu a trechi macj horka do ſjeweje nohi taky ſo wona hnydom panj. Ljekar, kotrež bu k pomožy

wółany, wuczeže s' nohi 11 fornów schróta. Noha je jara wobščodžena a macz najskere časž žiwenja býdla wostane.

H.

S Lubija. Kaž hny posdžischo shoniši, dha neje tón kanonjer wumreł, kotrejuž bushtaj 21. septembra ružy psches sažne wutſjelenje kanony straſchnje wobščodženej, ale wón je živý wostał. Na jenej ružy ſu wſchitke porſty wotſjelene, na druhej pał tſi.

S W oſtaſch e z. Tudomny žiwoſcječ I. G. Pjenak, kotrehož bjechu 23. juliya wopacźneje pſchiſahi dla k' 1 ljetu arbeitshausa wotſudžili, je ujetko wot wyskeho appellazionſkeho ſudniſtwa ſa newinowateho waprajem.

Budarjowy wopomnik.

Na Budarjowy wopomnik ſu dale wotedali:

a) pola k' polkadrnika Faſuba: Bložanska gmejna 1 tl. 5 np.; ſchekcjanſka gmejna 1 tl. 7 nſl.; maleſchanſka gmejna 3 tl. 3½ nſl.; bukicjanſka gmejna 1 tl. 5 nſl.; k' wuczež ſeulman w Delnym Wujesdze 1 tl.

b) pola k' polkadrnika Henča: Komorowska gmejna (nechwacizſkeje woſhadh) 1 tl.; dobroſchjanſka gmejna 14 nſl. 5 np.; haſlowſka gmejna 10 nſl.; jitkowska gmejna 14 nſl.; horjanſka gmejna 13 nſl. 5 np.

(Prichodnje dale.

Přílop k.

* Lipsku mihaſtu mažu budža ljetza drje jenož hrjenjodobru menowacž móz, hacž runje mjejeſche dobrý ſapocžat. Maſha je ſo menužy ſ pſchedawaniem kožow ſapocžala a tute ſu ſo derje pſchedawale, tola nebjie placiſna wyscha, dyžli na jutrownej mažy. Sſukno, kotrehož bje jara wele do Lipska pſchiweseneho, ſo tak ſpjeſhniſe pſchedawacž nochže, dokež kupyž ſ Ameriki a wele kupzow ſ Pólskeje, Ruskeje a Turkowſkeje pobrachuje, tak ſo je ſukno wo 2 a 1 nſl. deſe ſhlo.

* W Yorku (w Jendželskej), hdžez nowy želesny móſt pſches rjelu ſtajachu, roſpadze kruh teho ſameho 27. septembra a faraſy ſydom dželacžerjom.

* W franzowſkim mjeſcje Rhodezu je jena młoda wudowa njeſkajeſho pſhestupenja dla dobrowolnej hodu wumreł.

* W Bernardžižach je ſo 26. septembra jedyn wojał, kotrež hižom 7 ljet ſkužeſche, ſam ſatſjeliš.

* Na želesniz blisko Dammarina ſtoržiſtaj 26. septembra dwaj ežahaj na ſo a je pſches to pecž ežlowekow žiwenje ſhubilo.

* W Tilſitu (w Prusach) je 24. septembra w tamniſkih kaſernach woheń wudhyrik a ju ſe wſchijem, ſhcož w nej wojerſkeje draſty a druhiſ wjezow bjeſche, do popela pſchewobročiſ.

* S Božnije pižaja, ſo ſnadž Omer-paſcha wójnu pſchecziwo Čzornohorjanam wotſtorži, ſo najmeiſcha ſo wón pſchezo hiſcheze na nju hotuje a neje hiſcheze žadny nadpad na nich ežniſ.

* Blisko Frankfurt a nad Majnom ſo wón danjo 62ljetny bayerski major von-der-Tann a 27ljetny rakuſki ritimſctr hrabja Fechenbach duellirowaſtaj a bu prijeſtri pſchi tej ſklađnoſci ſatſjelemy.

* Nedaločo Toruňa bjechu ſhesczo zuſy dželacžerje džeschi časž pola jeneho kneſa karowali a jako bjechu ſ džiekom hotowi, dha doſtaču wot neho ſwoju ſdu a prajachu jemu božemje, ſo bjechu ſo domoj k' ſwojim ſamiliam wrózili. Ale dokež bjechu jara ſmokli, dha wobſanknychu, ſwoju draſtu predy wužuſciez a podaču ſo do jeneje ſtvički pódla wopuſhczencje piwärne, w kotrejž ſo hižom wele k'jet piwo newareſche. Tam ſa-tepiču a ſpojſchachu ſwoju mokru draſtu na kħaſle, ſami pał lehnyču ſo na ſawki. Na knežim dworje myħlachu ſebi, ſo ſu woni wotſchli, hacž njeħdże džewęz dñjow posdžischo jena žona k' ſchobarej pſchiidže a jemu praji, ſo ſ teje ſtvički pódla piwärne džiwnie ſmerdženie wuħadža. Tón tam potom poħladaž džesche a jako durje ſtvički woterwi, wuħlada k' ſwojemu nemakemu poſtrōženju cžieka ſpomenych ſhesczoč dželacžerjom, wo kotrhyž wſchitzu mjeniachu, ſo ſu ſo hižom dawnu domoj podali. Ljekarske pſchephtanje je dopokaſalo, ſo ſu ſo wſchitzu wot dyma, kotrež je ſ mokreje draſty wuſħol, ſaduſħli a to ežim ſkere, dokež je ta ſtvička tak mała byla.

* W Hornje pola Počenizy je 27. septembra rano w 1. hodž. woheń w domſkih kħejeniſta Pſütznera wudhyrik a je do ežiſta ſpalik.

S p Ě w y.

Hdžez ežlowek wſho by doſtał,
Shtož ſebi požada,
Hdžez Boh by ſdala wostał
S tym, ſhtož ioh' wurudža:
Kak potom ſ twojim kónzom,
O ežlowež, ſtało by?
Ty by pod tutym ſlónzom
Haj wostał pſcherady.

Bož ežasto ſrudnoſež ſežele,
Pał rad ſaž' wumóže, —
Tak ſtupiſč k' rowu dele
A k' nebju weſele.
Wſchje hylsy ſu ſo ſtrjele,
Eže pſchi nadžija;
Te ſklowa troſči ſu mjeke
A ſmječa bes kónza!

E. H.

Puežowat.

Schto radosc̄ reischiu dawa,
Hac̄ dróhiu puczowac̄,
Hdyž s nowej draftu trawa
Chze semju wobleskac̄.

Me c̄jieri won do žiwenja,
Mi kiva lóshi a nadzijsa;
Ade, ade, budž bože mje,
Schtož lubje sa mnui poħladne.

Na kuz̄ kwjetki steja,
A w polu wojax̄,
Won wabi rjana meja
Ps̄ches dol̄, ps̄ches hor̄;
Moj wótny domo pod hor̄ku,
Miej džak sa twoju hospodu.

Ade, ade! budž bože mje,
Schtož lubje sa mnui poħladne.

Hlaj c̄zaharjo te ptac̄ki
Me hijom sekuja,
Wschje mrówiežki a wac̄ki
Sswój puczki wuswola.

Po módrzej žołmje, po kraju
Do h̄vjeta won ja wukroc̄ju;
Ade, ade! budž bože mje,
Schtož lubje sa mnui poħladne.

Schto džielenja so strožu,
Nef' kražne wschubżom wscho?
Daj mi na klobuk róžu
Ty rjane holecžo,
A nemakaschlí róžic̄ku,
Dha daj mi ps̄hezo wutrobu;
Ade, ade! budž bože mje
Schtož lubje sa mnui poħladne.

Kak

rozom

Hans Depla

wótřitaj

a

a

Mots Tunka

ludži pódla

škréjetaj.

* * *

* * *

Hans Depla. Nicžo tola ps̄ches lubosc̄ neindze!
Mots Tunka. Haj, to je wjerno, ps̄chetož
wona kraj a morjo ps̄chewine, kaž so praji.

H. D. Nô, tak ja runje nemjenjach.

M. T. Ale, bratſe, kaž dha to mjeniſh?

H. D. Hlaj, wóndanjo mjejačhu w khježi jeneho
pekarja khježisna, na kotrež bje wulka wowlka ps̄chepro-
ſchena, ale džed tam nebjeske.

M. T. To je tola khjetro džiwno, so ſu tam
džjeda muwoſtajili.

H. D. Na tym wschał je najſkere lubosc̄ wina
byka.

M. T. Kaž dha to?

H. D. Hlaj woni najſkere ſ luteje lubosce
nočzychu, so by ſebi džed ſ tucžnym mjaſom žołd̄
ſtaſhle.

M. T. Haj tak; hm, lubosc̄ ſebi tola džiwnie
pueže pyta.

Hudančka.

45. So ja najlepši kuchař ſym,
To mjeſeče kóždy praji;
Hdjež ja ſym, tam vſcho ſkodži tym,
Štož k jidži ſo jim ſtaji.
A hdjež pak jidži hdje ſapogžnu,
Dha na mjeſeče ja wuczeſku.

(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje ſ č. 39.

44. Žama.

Cyrkwinske powjeſće.

Krčenje:

Michałska cyrk: Jan August, Handrija Haltena, khejzlarja we Wulkim Welkowje, ſ. — Hana, Jana Syſchha, pohoncza a wohydrerja na Židowje, dž. — Maria Hanža, Jana Augusta Ročora, murerja na Židowje, dž. — Maria Hedwiga, ſ. G. G. Kühnh, ſchuzejoweho bjerki pola Ženkez, dž.

Zemrjeta:

Djen 25. septembra: Hanža, Jana Kravza, kublerja w Boſankezach, dž., 21 l.

W tſcižnej z hřekwi w Draždjanach budje ſo ſa evangeliſtik ſſerbów jutſje 19. nedjelu po ſwj. trojičn ſherbſka Boža ſtlužba wotbjeręć a budje wot k. fararja Wjazki ſ Budyschina předovanje a wot k. diaf. Tafle ſ Nežwaczička ſpovedna rycz džeržana. — W budyskej michałſkej zýrkvi budje dopołnja k. diaf. Mrós, popołdnju k. land. Schmidt předovac̄.

Čabi sakſko ſlezynskeje železnice z budyskeho dwórnišća.

Do Šorelza: rano 7 h. 51 m.; dopołnja 11 h. 40 m.; popołnju 3 h. 12 m.; wieżor 6 h. 23 m.; wieżor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 35 m.; dopołnja 9 h. 11 m.; počipolnju 12 h. 50 m.; popołnju 3 h. 55 m.; wieżor 7 h. 38 m.; w nožy 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipſku, 3. ſtobr. 1 Louisd'or 5 toler 14 nſl. 8½ np.; 1 połnowažazý czerwien ſloty abo dukat 3 tol. 5 nſl. 1½ np.; wienske bankowi 73⅓%.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje
28. septembra 1861.

Dowoz: 4111 kóreow.	Płaćizna w přerězku					
	na wikač,			na bursy,		
wyšša.	nizša.	srjedzna	wyšša.	nizša.	najwyšša.	najnižša.
Wſchenza	6 17	5	6	—	6 7	5
Koźla	4	5	—	3 25	—	4
Decimben	3	5	—	2 25	—	3
Worž	1 22	5	1 12	5	1 17	5
Bróch	4	15	—	—	4 10	—
Woka	3	20	—	—	3 15	—
Rjepik	7	—	—	—	7	—
Zahy	6	—	—	5 25	—	—
Hejdusčla	4	10	—	—	4	5
Bjerny	1	5	—	—	1	—
Kana butry	—	17	—	15	—	16
Kopa ſłomu	4	20	—	—	4 15	—
Zent. ſyna	—	22	5	—	17	5

Nawěſtnik.

Dokelž je naš Boh luby ſtetja po metschej dielbiſ ſ bohatym ſinem ſohnowaſ, dha budža najſtere tež w lubych ſſerbach bohate domkowanki ſweczenie. Duž poručam ja ſa to cęſczenym hospoſam moje dawno ſuate a woſebje dobre

Šuče droždže

k dobrociwemu kupowanju. Bes tym, ſo njetkoſi druſy droždže poſchedawarjo druſdy ſokleho ſkaženja a poſjedkeho woteberanja dla žane droždže nimaja, poſchedawam je ja ſtajne a poſlužuju tak tež ſylo ſjetu ſwojim ſſerbſkim poſceželnizam ſ najcežerſtviſchimi a najlepſchimi droždžemi k thkanzam a druhiem pecžwam. Tež wſchitke druhe tworzy k pecženju budu ja jim dobre a tunjo poſchedawac̄. To vſcho k poſceželnemu wobledžowaniu poručeoſi proſchu wo bohate wopýtanje.

J. G. F. Nieckſch.

Tobak, jako vorinas, woprawdžithy roſkathy portoriko, wſchelake družiny njemiskeho portorika w roſkach; poſkowanym tobak, poſkylnym roſkath tobak (brotfordski), ſlaby roſkath tobak (wasungski); rjesane tobaki; wſchitke družiny tobakov w pakſikach poruča a poſchedawa najtunischo

August Pötschka na bohatej haſy.

Poſhencžnu parnu muſu

woſebneje dobroſeje poruča a poſchedawa najtunischo

August Pötschka na bohatej haſy.

Sredu 9. oktobra

budżet budyske herbske spjewanske towarzystwo „Lumir“ pod dobroczynnym zobusztłowanjom w schałach wólkowiskich spjewanskich mozów w sali hoscjenza k tsoni lipam w Budyschinje wulkie a phischny

Herbski spjewanski swedżeń

szwecjič. Spiewac' budżet ho „Maljeczo“ pod swedżeńjom sławneho komponista ēnesa kantora Kozora a smjeje ho zapoczątk spjewania wečor w 7 hodžinach. Sastupne billety po 6 nſl., kaž tež herbske a njemiske tekotwe knižki po $1\frac{1}{2}$ nſl., budżet wot jutſisicheho dnia pola tl. pſchelupzow Falkuba a Stoscha, a pſchi kaſhy, kotraž ho w 6 hodžinach wotewri, k dostaczu. Po koncercze smjeje ho swedzeńska hoscjina a po tej samej phischny val. Hoscjinski kouvert budżet 12½ nſl., rejwanski billet pak 15 nſl. płaczič.

Lumirowy direktorium a sextett.

Stare wotležane zhgarh porucja

August Pötschka na bohatej haſhy.

Ssudhe droždže

ma stajnie čerstwe a tajke, po kotrychž ho derje hiba na pſchedan

August Pötschka na bohatej haſhy.

 Jena listownja (Briefasche), do kotrejž bje wschelake sapizane, je ho wokoło 2. septembra na puczu s Nodex do Worzyna ſhubila. Sprawný namakat chyl ju sa pſchihodne myto we wudawarni Serb. Now. wotedacz.

Moje materialne a palenzowe, kaž tež zigarowe a tobakowe khlamy poſlikuju stajnie najlepſe a najtunische twory. Saſopschedawarjo doſtanu rabat.

Ludwig Eccius na herbskich hrebjach.

Młody tigrowany pſyh je ho pſchiwdał a móže ho po ſarunaju wukoſkow fa nawjeſtik a pizu ſaſo doſtač w kowańi w Bjelczižach.

Młody čłowiek wot 14—15 ljet a hdž by tež kuda ſyrota był, kotryž je herbskeje rycze mózny a sprawneje ſwjerneje wutroby, móže pſchihodne mjesto w Budyschinje doſtač. Hdž? to je ſhonicz we wudawarni.

Starožitnostny wotrjad M. S.
zmjeje srjedu 9. oktobra posedzenie w hoscencu k krónje.
Spočatk $\frac{1}{2}$. Pismawjedzér.

 W Lipiczu je jena khlęza se sahrobu a s 2 körzomaj pola, se 114 dawſkimi jenosczemni napołożena, se ſwobodneje rufi na pſchedan a je wſcho dalsche pola korcžmarja Sahrodnika tam ſhonicz.

 We Wulkej Subernizy je khlęza czo. 22 s 1½ körza pola, 5 hachlemi ſadoweje sahrody, wſcho w dobrym poreźe, se ſwobodneje rufi na pſchedan. Położna kipnich penes móže wele ljet ſtejo wostacž. Khlęza hodži ho jara derje fa jeneho hjetnarja, tkaſza abo ſchewza, a je wſcho dalsche ſhonicz pola wobſedżerja Benkera tam.

Wuſchla je tabella k wobliczenju lotterijowych dobytkow wot $\frac{1}{8}$ hacž $\frac{1}{12}$ abo wot 1 tl. 6 nſl. 5 np. hacž do 22 nſl. 6 np. ſchtož jedyn k jenej klasz da. K doſtaču fa 2 nſl. pola korcžmarja Kuraka na herbskich hrebjach.

Hólczež ſe wžow, kotryž chze seminar abo mjeſčianſku ſchuln w Budyschinje wophtacž, móže wobydlenje a ijež tunjo doſtač. Hdž? to je ſhonicz we wudawarni Sserb. Now.

Gsućnowe, modotworowe a manufakturowe khlamy

J. G. Pahna

w Budyschinje na hłownym torhoscęzu poruczeja swój bohacze sriadowany wuberk bawmenischęzow, wołmenischęzow a židzenischęzow, rubeschęza wschitkich druzinow, mantle sa knenje, kabaty a dżecząze kozuschi k dobrociwemu wobedżbowaniu a je jim po spodobnych kupjach na maszy możnosz data, pschi sprawnym posłużenju po jara tunich płaczisnach pśbedawaæ.

Wot 1. oktobra tym ja hoſcjeniz k polmjeſzajeſi wotnajak a dowolam hebi ſ tutym, jen czesczenym Sserbam Budyschyna a wokolnoſcie pod kłubienjom tuneho a dobreho posłużenja k częſtemu wopytowanju najpodwólniſcio poruczic.

W Budyschinje, 5. oktobra 1861.

J. G. Schwiebs.

Jako jara kłubietke, kłutniwe kłubietko w śtwach, dżelarniach, khlamach a hrędzach poruczam ja **pinafinowe lampy**. Pschi menskich taſkich lampach treba ſo na hodžinu ſa ½ np., pschi wetskich ſa 1 np. a mam je w 5 wulkoszach w najwetschim wuberku na pſchedan, teho runja **moderateurske lampy**, moſasne **lampy k śluwanju, kłutniwe lampy**, jara rjane **kłubeczniki** a **lampy nowego waschnia na sale**, druhe kłubeczniki, kłosejowe denckla najreńsche a schpatnische a wschelake druhe klemptnarſke twory po najtuniszej placzisju.

W Budyschinje.

Herrmann Nachlit, klemptnarſki miſchtr na ſitnej haſh w kłiegi k. pſchefcupza Bergera.

Seklyne żeleznoblaſtowe warenſte, tepeňſte a maschinowe kħachle ſ rołami, kħchlaze a druhe durczęki bjele a czorne ſu pola podpihanego ſtajnie we wulkim wuberku na pſchedan, teho runja ſo tez wot neho tſieschnie roły na ſkasanja kłyne a dobre körsh iudzielaſa.

Herrmann Nachlit, klemptnarſki miſchtr na ſitnej haſh w Budyschinje.

Gsućhe droždje,

ſtajnie czerſiwe a woſebje kłyne porucza a pſchedawa kōždy čjaſ

J. G. Klingſt Nachfolger.

W oſjewenje.

Wulzhejſenym wonkowſkim knežnam ſpjetarkam a knežam ſpjetarjam ſ tutym najpodwólniſcio wojſewjam, ſo ſuſejetej ſo **generalnej pruſy** ſa prijordſtejazy ſpjetanski kweſenj wuto ſi. **oktoba** wezejor wot 6—8 hodžinow w ſali tudomnicho hoſcjeniza k ſłotej krónje a ſredu **9. oktoba** dopokonja po 9ejm hodžinach w ſali hoſcjeniza k tſjom ſi p. am. Duž proſzymy naležnje, ſo byſtej ſo poſpomnionej pruſy ſe ſtrony ſpjetarjow a ſpjetarkow ſ wjeſtoſciu wopytalej, dokelž moža potom pschi kweſenju ſamym jenož tajzy ſobu ſpjetwacę, kotsiž ſu ſ najmeiſcha w dwjemaj pruhomaj pobyl.

W Budyschinje, 1. oktobra 1861.

Qumirowy direkторium a ſertett.

Psches njeſotre starožonske jasyki je ſo ta poweſč roſneſta, ſo ja ſ Rakez precz poczahnu. To paſ je kža a poruczam ſo kwojim czesczenym woteberarjam k dobrociwemu dalschemu wobedžbowaniu.

A. Semig, klemptnarſki miſchtr w Rakezach.

NB. Moje wobydenje je a wostane pola k. kuihiwjaſarja Sattlera na nowej haſh.

Zena čorna rukajza je we wudawarni Serb. Now. ležo wostała a može ſo tam ſaſo dostacę.

Zedyn hiſhejce dobry duiathy injech ſa ſowarjow je na pſchedan na jerjowej haſh cđo. 269/55.

Khwalobnje ſnat a psches kwoje hojaze ſkutkowanje dopokafam **bróńſhrop** je ſaſo k doſtaczu w hrodowskej haptyni w Budyschinje.

Stameitowuhlowy mas pſchedawa po puntach a w malych čwiczkach ſtajnie w Budyschinje
G. F. Niecksch.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
płaci so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde čislo płaci 6 np.
Štwortlētna předpłata pola
wudawařja 66 np. a na
kral. saks. pósće 7 $\frac{1}{4}$ nsl.

Cislo 41.

12. oktobra.

Lěto 1861.

W opřijeé: Swětne podawki. — Ze Serbow: S wečorných Łužizow. S Pełpizy. S Lubija. S Budyschyna. S Konez. — List australiſti. — Ženapęćdżesata serbska Boża Młodość w Kschijnej ic. — K spomnenjam na 14. oktobra jako na ljetný ic. — Budarjowy wopomniſ. — Sudiske dopisy. — Přílopk. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesče. — Čahi sakskošlezynske železnicy a t. d. — Pjenježna płaciſna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Ježo majestoscz kral Jan je žitawskemu mjeschęznoſci Haberkornej rycerſki kschijz saſkužbneho rjadu spožejit a jemu jón pschi swojej pschitomnoſci w Žitawje ham pschepodał. — Budyski garniſon je ho ſandženu ſobotu s Dražđan ſaſo do Budyschyna wróćik. Stab leibinfanteriebrigady pschichodnie pecža do Dražđan pschindze, tak ſo budže tam oberſt a w Budyschinje je už obertſleutnant. Niekotſi ludžo chzedža wedzec, ſo budže ſa noweho oberta ſpomneneje brigady wjesty obertſleutnant s Haſen poſtajeny, ale twerdze wučinena wjez to hſcheze neje. — Móst, kotryž wysche Delneje Horki psches rjeku Sprewju wedze, je tak daloko doporedzany, ſo ſmiedža njetko ſaſo wosy po nim jjeſdžic. — Dako 4. oktobra čah na lipſtodorazđaunſkej železnizh hſeſeſche, ſplóſcha ſo ſtadlo howjadow, kotrež ſo bliſto wſy Beſzena paſechu, psched nim. Jedyn wół ſabježa na ſamu železnizu a uedaſche ſo wotchnac, ale czjereſche čahaj rymu pacž napſchecziwo. Wón bu wot tuteho potorhnennym a zyle roſemleth a roſtoležem. Čahaj ſanemu to na žane waſchnje ſchłodžilo neje, haj, puczowarjo, kotiſi we woſach ſedžachu, wo tej zykej wjez ničo neſhonichu, tak hſetjje bje ſo ſtała. — Ministerſtwo wójuh je amerikanskej unii 24,000 czechnenych perkuſioniranych ſlinton pod dobrymi wumjeneruni pschedalo a budže tuta brón psches Hamburg do Ameriki poſkana. Ministerſtwo chze pecža ſa ſakſke wójsko krótsche ſlithy (ſtuzy) rakuskego waſchnje pschijec, kotrež ſu wo njeſchto lóžſche hacž dotalne tſjelby. — Ministerſtwo ſnutſkomnych naſeñnoſcior wosjewuje, ſo njetčiſche geraske 1 tolerſke paperjane penesy jenož hacž do 31. dezembra teho ljeta placja a potom wjazjy ſi ničomu nejſhu. — Ministerſtwo finanzow wosjewuje, ſo budže ſu na ljeta 1861 — 63 ljetne 12 millionow 356,352 tl. na wudawki ſa ſakſke krajne naſeñnoſcie trebač. Duž ſuſje ſo kóžde ljetu dawacž gruntskich dawkow: 3 np. 1. februara, 2 np. 1. meje, 2 np. 1. augusta, 2 np. 1. no-

vembra, a remeñneho a parſchonſkeho dawka ma ſo poſkoža ljetnho wuſoſku 15. haperleje a druha poſkoža 15. oktobra ſaplačicj.

Pruſy. Pruske nowiny wosjewuju, ſo kral na žane waſchnje do Wina ſi rakuskemu hſejorej na woptytanje nepojjedze, kaž ſo to ſandžem thđen we wſchelaſich nowinach wudawaſcher. — Kralowſke ſnamenja, jako króna, ſzeptar, meč, mantel a t. d. ſu hízom do Kralowza wotpoſkane, ſo byču ſo tam pschi krónowanju trebače.

Francowſka. S Compiégna piſaja 6. oktobra: Ježo majestoscz kral pruski pschijjjedze dženſa wečor w ſcheczich hodžinach ſem a bu na dwórnichceju wot hſejora powitanym. Hſejor bje hízom poł hodžinu na neho čakal a jako pruski kral pschijjjedze, kwasche pscheczelne ſi wosa won. Potom wuſtupi kral ſi waggona a poſiciji hſejorej ruku, kiz jeho na to ſi wosjej doweſe, do kotrehož ſo ſhyňſtaj a ſo ſi hſejorskemu hrodu weſeſtaj, hdzej hſejorka Eugenia ſi wulkim a woſebnym pschewodženiuſtowm na krala čakasche. Dako bje wón ſi wosa wuſtupiſ, stuſi jemu wona napſchecziwo, po čimž jej wón ruku koſchi a makemu přyhzej njekotre pscheczelniwe ſkowa rečny, na to hſejorku ſa ruku wſa a ſo ſi nej a ſe wſchitkimi druhimi do hrodu poda. Bóry ſi wotom eži woſebni kneia w hromadze wečerjachu a po wečeri bje hóntwa pschi ſaſhwieczenymi ſaklemi a bu jedyn jeleń honeny a ſkončnje tſjeleny. Nasajtra bje wulka hońtwa na ſasam a ſu jich njeſhde 900 ſeſatſjeſi. Na to bu druhe ſuſedanje wotdžeržane a po tutym weſeſte ſo kral, hſejor, hſejorka a jich zyle pschewodženiuſtow w hromadze do Vicu = Moulina a Pierrefonda a jako bječu ſo wróćili, ſhyňchu ſo ſi wobedzej a potom džieču do džiwadla. Wutoru 8. oktobra pschipoſknu wotjedze pruski kral ſaſo ſi Compiégna, jako bje hſejorej a hſejorzy wutrobiſje božemje prajik. Wón je potom wečor w 10 hodžinach do Dúželdorfa pschijjet a nasajtra je ſo wón dale psches Duisburg, Ruhort a Ghen do Potsdama wróćiſ, ſi wotkal do Kralowza pojedze.

Amerika. Brynżewyna Klotilda, mandżelska prynza Napoleona je so s Kanady do Newyorka wróciła. Brynż Napoleon bieżę 12. septembra pschi hoscinie pschitomny, kotrūž bje jemu t cześci general Williams, komendant tamnijskiego jendżelskiego wojska, wuhotował. — Niedziele 11000 separatistów je miasto Mayfield w kraju Kentuky wobhadzili a su to samo wobtwerdzieć poczęli. — Tego runja su separatistojo 27. septembra miasto Lexington nadpanhli, buchu pak wot unionistów wotrażeni. Tačo nasaitra nowu bitwu sapocząchu, dha so jim runje tač seidże a dyrbachu skonečne zosacj, jako biegu niedziele 1000 morowych a ranenych shubili. — Unionski general Fremont je wot ministra wojny porucznosć dostał, so ma kónz mješaza septembra s wetskim wojskom na separatistów czahnyej. Minister wojny je tež wetskiej dzjelbe wojnijskich kódzow pschitasał, so bych su wotijele a pschitaw New-Orleans a Galveston krucje woblehnyli. — Dokelž su unionistycz Amerikanarjo s nowa wele penes hromadu swodli a je ministrej wojny pschepodali, dha so temu njetko sało wscho lóžo cžini a je we wojerskich należnosćach wschudzie wulka dzjekawosć widzecj. — Separatistiski general Beauregard steji hiszczęce pschezo s wulkim wojiskom tamnu stronu reki Potomaka a unionski general Mac-Clellan je teho dla wokolnosć miesta Washingtona zbynie wobhadzil, tak so ho we Washingtonie wjazh żaneho nadpada neboja.

Italia. Italiski kral Viktor Emanuel pōszele hrabju Dellaroccu do Kralowza, so by tam pschi krónowanju pruskego krala pschitomny był. S nim pōndu tam hrabja Robillant, marquis Pallavicini a semjanaj Brigala a Gionnoti. A dokelž so predawski neapelski kral Franz hiszczęce pschezo sa woprawdziego krala neapelskiego kralestwa djerzi, dha chze wón pecja tež wętcha Statella jako swojego pōszlana do Kralowza pōszlacz. — Kaz so poweda, dha je so sa cžas pschitomnoče pruskego krala pola franzowskiego khjezora tež wo to jednacj mjeļo, pod lajkimi wumjenenemi by pruski kral Viktora Emanuela sa italskiego krala pschi-pōsnacj mjeļ, a je teho dla generalsekretar ministerstwa snutskomnych należnosćow wot Viktora Emanuela do Cömpiegna jako wurjadny pōszlany pōszlany. — S Neapla pišaja, so stej dwie sbieżtarſkie cžrjodze, kotrejž węſty Cipriani a Crisenzio kommandirajeta, tak krucje wot italskiego wojska se wętchich stronow woblehnenie, so stej so hodu dla poddawacj poczałoj. — Do neapelskiego pschitawa (Hafen) je s nowa jiednacj jendżelskich kódzow pschijjelo a wone tam pecja zyku symu wostanu. Cialdini, general krala Viktora Emanuela je s tym derje s połojom. — Dokelž su w Italii tež hubene žne mjeļi, dha su tam teho dla w někotrych miestach kuf hary sehnali, dokelž sa khleb dróższy placzisnu placzisze

nochzychu. Woni buchu pak na mjeonym pucju sało smierowani. — Kral, kotrūž je w połskej miastach w Genui a Florenzu pschewywał, je so sało do Turina wrócił.

Rusowska. W połsksim miestachku Czeladzi je 4. oktobra w nožy njełajti sbieżt był, pschi kotrym buchu ružowste hodlerje rosbite a na jich miasto połske hodlerje spoischane. Tamnijski mješczanosta bu pschi tutej skladnosći sarżenj. (Czeho dla je tón zyku hołk był, to hiszczęce snate neje.) — Połska nemjerna strona napomina s cžilczejnymi, do wschitkich miestow pōszlonymi, narwiesktkami, so bych su Polazy, Litawszh a Rumunojo se wschitkich miestow Połskeje, tak wulka hacj wona do jeje prjeneho rosdżelenja w lječe 1772 bieżę, dżen 10. oktobra w miestachku Haradku t węzbenemu wopominenskemu szwedznej shromadzili. — Gubernator Lambert je tačku shromadzisnu sakasał, ale tola chze so pecja wele ludzi do Haradka podačj. — Dale je spomnena strona tež wulasała, so dyrbí so po wętchym kraju zmertny dżen generała Kościuszki 15. oktobra hódnje zwiezcicj, dokelž je wón horliwie sa połsksu swobodu wojował. — Khjeżor Alexander so pecja hakte kónz oktobra do Petersburga wrócił. — Welski knjas nařziednik Milkawscy chze na njeleotry cžas do wultraja sapuczowacj. — Wuberl, kotrūž ma wotwjasowanke należnosće ružowskiego burſtwa wobstaracj, je pola khjezora tón namet stajie, so ma ho bicje ludzi bôle wobmesowacj a so dyrbí, jeli treba, radšco njełajta druhą sħatra na to miasto stupieć. — Saſtu-pęſte wólbj su po zykm połsksim kralestwie skonczenie a s wetską wschudzjom w mjeru a pokoju dokonjane. Wele židow je tež jako saſtuperjow wuswolenych, węzbie pak wele duchownych.

Czorno hórská. Tudy hiszczęce pschezo t żanemu prawemu wojniemu skutkowanju pschisckie neje. Omer-paſcha bje menujż cžornohórskemu wętchej Milkawsczej węſte wumjenenja prjódstaſi, pod kotrymiz by wón chze wot wojny pschecżiwo Czornohórskej wotpuszczicj. Tute wumjenenja pak so Milkawsczej doſči ne-lubiącu a wón teho dla nowe postaji, kotrejž Omer-paſcha do Konstantinopla ministrej t wujednanju poſta. Turkowſke ministerstwo je pak je wotpoſasalo a duž je Omer-paſcha swojemu wojisu pschitasał, so by se wętchich stronow na cžornohórske mesy czahnylo. Ale Czornohórsko su swoje mesy derje wobhadzili. A dokelž su woni dobrí wojszy a moja pecja tež doſči poſvera a tſjelbow, dha na Turkow cžezke dzjelo wotčakuje, węzbie dokelž je Czornohórska luth horat a ſkakaty kraj s wulki mi hubenymi puczem. — Njeleotre nowiny wudawaja, so je russi khjeżor pišmo na turkowſkego sultana poſtał, w kotrymž jemu jara wot wojny pschecżiwo Czornohórskej wotradzjuje. — Tež poweda so, so chze

njeschto wuherskich Wlađjarow, kotsiž fu njetko w Italii živi, Čjornohorjanam i pomozh pschińc. Ale czi drje ſo wo čjornohorſich Šklowjanow tak woſebe jara neſtaraja, ale chzedža drje ſo wele ſtere ſ Čjornohorſeje do Wuherſkeje podacj, ſo bjeſhu tam, jeli možno, njeſtaſku harn pſchihotovali.

Turkowſka. Njeſtobje 200 wobronenych Šerbow je pſches rjeku Drinu pſchijško a do Božnhy panhko. Wjeste je, ſo ſherbzhy dobrowolniž po dlu Drinu hacj do Zwornika i nadpadaj na Turkow hotovi ſteja a fu hžom ſ nimi njeſotre male bitwicjki mjeſli. — Bes wojakami Dmera-paſche kneži wjesta neloſoč i wojerſtemu džjetu, dokelž hžom wele mjeſhazov žanu ſdu doſtali nejšu a ſ zyrobu fu tež husto doſež jara hubenje ſastarani.

Gričiſka. Student Dosios, kotryž bje wónbanjo na gričiſku kralowu tſjelik, je pſchi pſcheſkyſhovanju wuprajik, ſo je wón kralowu teho dla ſatſjelicz chžik, dokelž wón w nječiſkim kralowſkim domje najwetschi ſadžewk wſcheho ſbozomneho pſchisporenja gričiſkeho luda a kraja widži. (Gričiſki kral je menujž ſedyn predawſki bayerski prynz a jeho mandželska je jena njemka prynzehyna. Wonaſ pak žanhch džecji nimataj.) Na praſchenje, čeho dla je toſa na kralowu tſjelik, kotraž džje gričiſkemu ludej nerokſaſuje, ale kral, viž je w tu khwili w jenych njemſkih kupelach, dha je Dosios wotmolwił, ſo drje kral najſtere wjazy do Gričiſkeje pſchischoł neby, hdj by ſhonik, ſo je kralowa ſatſjelena. — Kralowa bje ſo po tutym nadpadje ſ krovneho mjeſta Athena na njeſotre dny do Patrasa podaka. Iako ſo wona potom ſaſo do Athena wróci, bu wona wot wobylterow jara pſcheczelniwo powitana a zyke mjeſto bje wečjor pſchihuje poſhwjetlene.

Ze Serbow.

Swecžoruny č. Xuziow, 2. oktobra 1861. Na ležomnosčach rycerſkubka w Spytezač buchn ſandžene ljetu pſchi woranju na pjeſkowej hórzy urny namakane. Nedawno fu tam ſaſo njeſtobje 50 zlykých a roſkamaných ſe ſemje wudobyl. Wyſtri leutnant Schmalz ſ Budyschina a ſpontowski ſchoſar Wujan i ſtaj dale ſa taſkimi starožitnoſćem pýtaoſ a ſ wulkej prózu urny, no paſchki, karancžki, wjeczka, ſchlikžki a t. d. wuryloj. Wele rjanhch urnow roſpadny pſchi najmeſtiſkim dōtknenju, njeſotre pak, hdjž ſlonečko na ne ſahwjetzi. Teho dla pſchitkach taj knesaj wſchelake namakane ſudobje ſe ſkomu a daſchtaj jemu w ſemi ſtejo ſtwerdujež, ſchlož ſo bóry ſta, dokelž bje ſemja a pereſhej wokoło nich wotryta. Potom ſo hakle ſe ſemje wufbjeňných a bjeſhu kamentwerde. Najwetscha, w ſpredziſnje ſtejaza, urna mjeſeſche 23 palzow wýzloſcze

a bje, kaž tež jena meňšha, ſ wopalenyh ſkoſjowymi kruchami napelnenia. W jenej ležeshe toſthy medžowym pereſhej, zyle wot ſeleneho ſerſawza počeſhnuen. Tež dwaj ſpodžiwej kamuſčkaj namakaſhtaj ſo w jenej druhej urnje, jedyn bjeſhe ſeleny jaspis, drugi pak bruſowym kamen, wulki kaž poč kurjazeho jeſa a mjejeſhe peč ſmužkow, kotrež bjeſhu pſches to naſtak, ſo bje ſo dypl pſchi dyplu do neho wurubaſ. Njeſotre tutych ſudobjow bjeſhu čjorne, druhe nažolte a načerwene. Te čjorne bjeſhu najrenſho wudžjekane a ſe wſchelakini ſmužkami a dyplami wudebene. Te karancžki ležaču w no paſchki, kotrež bjeſhu na ſpôdne ſchalki ſpodbne a wuſhla mjeſaču horkach. Jena urna ma dživom napohlad, pſchetož wona je byla dwójna, dokelž bje w nej ſredžna ſcijena, kotraž jeje ſnuteſkomnoſcž do dweju wotdžieleniowu džieleshe. Škoda, ſo je jena poſoſza w ſemi woſtaka.

Tute ſudobja ſe wſchitkimi kruchami (njeſtobje 70 čjiskow) ſteja w jenej ſtwje ſpontowskiho rycerſkubka a njeſotre pola i. ſchoſarja Wujanza. H.

S Polpizy. Nasch dotalny wucžer, i. M u d r o, je ſo ſańdžen ſyđen po poruczeńnoſći wýzoleje krajſkeje direkциje do Líberza (Reichenberg) w Cjechach pſcheſydišk a tam wucžerſke a kantorske mjeſto pſchi tamniſchej evangeliſtolutherſkej woſhade naſtupiſ. Šsem pſchindže na jeho mjeſto i. M e r e c ī n, dotalny pomozny wucžer w Gereſdorfje.

S Lubija, 8. oktobra. Tež tudž je towarſtwo i ſhromadžowanju penes ſa kanonizy ſakozene a je ſo hžom pſches 11 tol. i temu natwalo. R. Dr. Schrödar je pſchedžyda a i. pſchekupz Schmidt pak poſkladnik.

List australiski.*)

Podał A. K. J.... ch.

W Betheli, 20. julija 1861. Lubj pſcheczel! Wasch čeſejeny liſt, 8. haperleje t. I. pižanu, doſtač 10. junija; ſym ſo nad Waschej ſtrowoſcju wutrobiſje ſweſzelik. Schlož me naſtupa, ſym ſ tymi mojimi Bohu džak tež ſtrowy a čerſtwy. — Poſla naſ je njeſto ſymſti čaſ ſaſtupiſ, kotryž moju Waschemu naſječu pſchirunacž; teho dla mamy njeſto džeshe wečjor, býrnejz tež niž tak doſke, kaž Wasche ſymſke. My ſo tute wečjory najbole ſ čitanjom nowinow ſabawjamy, duž by mi tež jara lube bylo, hdjž býchmy njeſtobje ſ Waschego

*) Hžom w 34. čjiple ljetuſkih Serb. Now. namaka ſo jedyn liſt, wot Jurja Dejki ſpižany. Dženja podały doſta ſyđenja jedyn pſcheczel mój, ſem. C. F....i, kotryž je mi jón tón ſam, ſe wſchelakini wyrjeſkami ſ australiſkih nowinow i ſobudžielenju dobrociwje pſchewoſtajk. — Šenadž, ſo poſdžiſho ſ nowiſkih wyrjeſkow tam a ſem njeſtobje in tereffantne ſobudžjelu.

mjesta Budyschyna czitacj mohli; w naszych nowinach jara porzedka niesichto wo Waschim wotzynym kraju namakam. — My manu pola nasz 3 wschelake nowiny w njemskiej ryczi, menujzy: „Christenbote”, „Adelaider Zeitung” a „Tamura der Zeitung”; zylosjetnje mam 6 tl. 20 nsl. sa ne placic. — Jara je me Wascha poweszc sweselska, so maja Sserbjo nowy czasopis: Lužičan; hromadzeze mi jón, kaž tež Serbske Nowiny, Misjoniski Poštok a wschelake druhe pisma a knihe.

Pola nasz ho njetko, kaž pola Waſ, wese twari; pschi tym pak ho najmene na zyrlwie a schule skoši, teho dla su tež tudy sdy prjedarjow a wucjerjow jara niske. — Zyrwinske woszadu su tudy wese mensche, hac̄ pola Waſ, s džjela dla maleje liczb wosyderjow, s džjela wuskeje liczb podmjeschanych Vendzelskich a s džjela wuskeje wschelakoscje wjery dla a wuskeje nowjeh; dowolene je kózdemu, ho k wjerje džerzecji, kotrejiz chze. — Pola Vendzelskich fastupia husto wucjerse mjesto dželaczerjo, stari a hubeni, a husto żony, kiz su s zyla żony tudy bōle cęscjene hac̄ pola Waſ! —

Dokelj farac bratrowskej woszadu, ke kotrejuz tež moje džecji do schule khodzachu, wjazy żane džecji wokłosceje do wuczb bracz nemöže, twarimy tudy wosymo hospodarjo nowu wuczernju. Wucjerja, wjesteho Petersa s misjoniskej schule k fararja Harmasa w Herrmannsburgu, kym siebi na ljetu sa 200 tl. wobstriali; ton kum hižom njetko džecji wo jstwi Mr. Kubascha wuži. Štož swony a byrgle nastupa, dha pola bratrowskej woszadu woboje pobrachuja, Beethanisz pak maju rjane byrgle. W Tamundje a we wschelakich druhich blakach sisharmoniki, kotrež ho w Adelaider twarja, mjesto byrglow fastupuju; tajke harmoniki płacza 25, 40, haj 60 punt sterlingow (1 punt sterling je 6 tl. 20 nsl.).

Was proschu, so bysčeze mi bōrsh sašo pišali, pschetož listy jara tunjo du. Mój dženskihi list me njehdze 1 tl. 5 nsl. płaczi. Ja nesakomdu, Wam bōrsh sašo wotmošwiež. Dha Waſ swarnui Bóh ton Knes kaž thch lubych Waschich. Sawostanu w lubosći Wasch Surij Dejka.

Zenapeczdejšate herbska Boža služba w kſižnej zyrlwi w Drežjanach.

Pschi rjanyh nashimskim wodrje bjeſche ho dzejwatu nedjelu po świątej trojzy, 6. oktobra, w kſižnej zyrlwi bohata kyle herbskich kemscherow shromadzika, bes kotrejuz tež wschelakich woszelnich ludzi widzachmy.

Prjedowanje po sezenju świątego Lukascha 10, 38—42 blyschachmy wot knesa fararja Wjazki s Budyschyna, kotrež to praschenje pschedpoloži: „Sch

Tesuš wot naš žada, chzemyli psches neho wječnje wobhnadzeni bjeſz?” a na to tak wotmolwi: „1) Niz jeno so byschmy jeho kózdy čas horje wali, 2) niz jeno so byschmy my jemu žlužili, ale 3) woszbie to, so byschmy my wot neho ſebi žlužic dali.”

Spowednym ludjom, kiz ho wokoło ½ 11 psched Božim wotkarjom shromadzecz poczachu, džerzecje knes kaplan Tafla s Nezwacžidla dwie spowednej ryczi. Tich naliczi ho 350.

Jako herbski spjewar hje ho knes kantor Pełat s Budyschyna kemi podał. — Kjherluskie bjeſhu, kaž hewak, se „spjewarskich” woszbie wotciszczane a spjewachu ho: do epistole a do prjedowanja č. 267 (pschi prjedowanju džehata schtuczka), po prjedowanju č. 79, pschi Bożej wezjeri 172.

Sjowna Boža žlužba sapocza ho w jidnacjach a skoneži ho po dwjemaj. —

Šchtwórte herbske kemschenje w tym lječe smjeje ho, da-li Bóh, drugu nedjeli adventa, 8. džen decembra.

„Dusch, chzesz to jene dostacj,

Nephtaj je na śwjeſci;

Wschitke cijelne dyrbi wostacj:

Obježn ho horje k wječnosći!”

Spomuenjam na 14. oktobra jako na ljetny džen wojnskeho nadpada pola Bułez.

Kajsi snamenith muž je pôlny marshal Jakub Keith był, kiz je w lječe 1758 w Bułezach panł, widżimy s knihow wjesteho Dr. Behsy „wo dworze Biedricha II.” (w Hamburgu, 1851.) Tam rjeka na stronje 18, po wopisanju, kotrež wjesty Fermey wo nim dawa, tak: Wón bjeſhe 9 ryczow mózny, roſymsche şhotsz, jendzelsz, franzowsz, hiszpanisz, ruſz, schwedowsz, njemisz a kacjansz a czitashe tež grichiske spisz. Wón bje wschje wuske a male dwor w Europie, wot dworza namiestneho pôsztanza we Avignonje hac̄ k residenzy tatarskeho gana widział, a wschudzom bjeſhe ho wón spodobał. We nim bjeſhu general, minister, dworjan a wuczenh w jenej woszbie sjenoczeni, a wón ho wubernje wosztoſcie, wschitke tele wschelake samownosce fastupicz a pschedstajicz (repräsentowacj). Najwysche sdzjekani ludžo ho wschitz sahoreni a kaž we extasy wot rosmłowenjom, kotrež bjeſhu s nim mjesli, wrózachu swojimoj wuszhomaj sforo wjericzi. Keithojo (Keithez splash) bjeſhu w Schotskej, po padze kralowskej Stuartez śwójsk, kotrejz pschinišniz woni bjeſhu, śwoje kubla a samozjenje ſhubili a 1715 Vendzelsku wopuszczili. Kaž Jurij Keith, po jara honenym živenju, pola pruskeho krala Biedricha II. („stareho Frizy”) we wuskej hnadlesteſe,

tak tež jeho bratr Jakub, kotrehož krej je w Bukezach bježala. Wón bjesche najpredy 10 ljet w Hisčpanijskej, potom 19 ljet w ruskej službi, služeshe ho wujsname-njo pščecživo Turkam a Schwedam, bjesche w l. 1747 w Barlinje generalnopolsky maršal, a w l. 1749 gouveur w Barlinje, tež rycer čorneho woreka. Wón do najsnutskich pščecželov, kotrež kral hdj mje-ješče, služeshe. Tako w Bukezach abo pola nich w l. 1758 (14. oktobra) padnū a umre, bjesche 61 ljet stary. — Tak wele s tamnyh knih. My pak hisčeže pščistajmy: Čežne dopomnecje na Jakuba Keitha khowa w Bukezach rjany marmorowy wopomnik, kotrež wonka na pochrebnischem pšči zyrki, njetko pak wot dolnih ljet žem w samej zyrki sadu woktarja (po naschim sdacju na žanym dojež pščisprawnym mjeſtne), kotrež by jeho uahladnosć ſvjeħalo a s nim zyrki debilo) steji.

D.

Budarjowh wopomnik.

Sa Budarjowh wopomnik ſu dale wotedali:

- a) pola k poſkadnika Jakuba: Wajicjanska gmejna 25 nřl., k. Čejoch we Wospórkū 5 nřl., Chróscjanaska gmejna 2 tl., radworska gmejna 5 tl. 19 nřl.
 b) pola k poſkadnika Hencža: Holešchowſka a dubrawska gmejna 13 nřl. 3 np., jažoňska a nowojažoňska gmejna 11 nřl. 1 np., kožlowſka gmejna 6 nřl., kuſčjanaska a nowokuſčjanaska gmejna (neſhwacžiſkeje wožadu) 10 nřl., kažowska gmejna 12 nřl.

(Přichodnje dale.)

Sudniſke dopisy.

Kubler Gretschel s Jiedlowa, kotrehož bje budyski ſud teho dla, dokelž bje wón ſwojeho wumenkarja ſlónzował, k ſmerezji wotſudžík, bje pščecživo tajtemu wotſudzenju appellirował. Duž bu tajfeje appellazije dla s nim 9. oktobra w Draždjanach pščed wýškim appellazionskim ſudom nowa termia wotdzeržana, ale w tutej bu wón tež ſažo k ſmerezji wotſudzenj.

Wot budyskeho wokrežneho ſuda bu 4. oktobra Matthej Rodžinka pomenowaný Čorščak se Židzi-neho k 3ljetnemu zuchthausej wotſudzenym, dokelž bjesche na wſchelakich mjeſtach kramyl. — Wot teho ſameho ſuda bu Jan Koral Leuthold s Palowa k 3ljetnemu zuchthausej wotſudzenym, dokelž bje w lječe 1859 ſahrodnikej Pjetrey Kaplerej w Stachowje jenu kruwu kramyl a potom thę, kotsiz bjechu ſa nim čjerili, ſatjelicz chzyk. Leutholda ſu hewal tež jeneho druhého padučſtwa dla k 2 ljetnej khostačni wotſudžili.

P Y I O P K.

S Budyschi ina. Sańdzennu ſredu bu tuđy ſjetuſhi herbiſti ſpiewański ſwedžen wotdzeržany. Spjewarjo jara derje ſpiewaču. Poſlucharjow bje mene haž loni, bes nimi wiđzachmy tež njeſotrych Čechow a Ružow. Wobſchjerniſhu roſprawu ſa tuđen podam.

S Koñez poſchiskeje wožadu. Dena wozhna fajma, tuđomnemu kublerej Huſtej ſlužha a pſchede wžu ſtejaza, je ſo w nožy wot ſredy k ſchwörtkej wot-palika. Najſtere je ju njechtón ſe ſlóſtiwej ruku ſapalik.

* Tako bje wondanjo meklenburgſko-schwörtkej wewójwoda na hontwje, ſehnachu jeneho jelenja, na kotrehož tež hnydom ſe wſchelakich ſtronov tſielichu. Pſči tym ſta ſo, ſo bu wewójwoda do nohi tſjeleny.

* Flinty, kotrež je ſakske ministerſtvo amerikanſkej unii pſchedalo, ſu hžom do Hamburga wotpožkane a wažachu wſchitke w hromadze pſches 1700 zentnarjow. Amerikanarjo ſu pecža ſa kóždu flintu 2 tl. wjaz dali, haž je ſo predy ſa nju placzilo, dokelž je kóžda hžom pružowana.

S p Ě w y.

R ó ţ a.

(S naſjecža.)

S dyhom ſhvjatoh' Jana
Kcjeje luboſna
Počna róža rjana,
Róžow kralowa;
Až, th róža najreniſcha,
Kaž ta moja holicžka!

Małojza ſo ſchjeri
Počna ſ horodoſču,
Sſlabje pak ſo mjeri
K twojom runecžu;
Až, th róža najreniſcha,
Kaž ta moja holicžka!

Nalika ſo puča
S hloſčku ſchjerokęj,
Podarmo pak kuka,
Hač eži runa nej;
Až, th róža najreniſcha,
Kaž ta moja holicžka!

Sſomotki drje móža
Počnu dawacž ſej,
Alle kaž th, róža
Nihde žana nej.

Až, th róža najreniſcha
Kaž ta moja holicžka!
Počna malva pſta
Twoja ſotra bjež,
Podarmo pak ſphta
Tebe doſčahnež,
Až, th róža najreniſcha,
Kaž ta moja holicžka!

Hudančka.

46. Stajnje dže a stajnje dže,
Nihdy dale nepřichýndže.
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje s č. 40.

45. Štěd.

Cyrkwińskie powięscie.

Wěrowanaj:

Michałska cyrkej: Handrij Falant, wobydlej a po-
hencj, s Hanu Madlenu Mórkę s Čejchonj.

Křčení:

Michałska cyrkej: Hana Theresia, Marje Amalije
Scholcijz w Čejchonzach nem. dž.

Podjanska cyrkej: Amalia Berta Hanža, E. A. R.
Kruga, khejzlarja w Dalizach dž. — Hana Katharina,
Michała Syndy, hjergarja a khejzerja w Budyschinje dž.
— Maria Madlena, Michałka Handrika, khejzerja na Ži-
dowje, dž. — Jan Ernst, Handrija Budarja, khejzlarja w
Mniszchonzu, s.

Zemrjeći:

Džen 25. septembra: Maria, Augusta Pečha, wobyd-
lerja na Židowje, manželska, 56 l. — 26., Ernst Ferdi-
nand, E. G. Pilza, pekarja na Židowje, s., 8 m. — Bo-
humír Ernst, Hanž Handrikej se Židowje nem. s., 1 l. 9 m.

**Čabi saksošlezynskeje železnicy
z budyskeho dwórnišća.**

Do Šhorelza: rano 7 h. 51 m.; dopołna 11 h.
40 m.; popołnu 3 h. 12 m.; wieżor 6 h. 23 m.; wieżor
9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Dražđan: rano 7 h. 35 m.; dopołna 9 h.
11 m.; pščipotnu 12 h. 50 m.; popołnu 3 h. 55 m.;
wieżor 7 h. 38 m.; w noz̄ 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 10. oktobra. 1 Louisd'or 5 toser 14 ngl.
8½ np.; 1 połnowažajg čerwony floty abo dukat 3 tol.
5 ngl. 1½ np.; winske bankowki 73¾.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje
5. oktobra 1861.

Dowoz: 3477 kórcow.	Płaćizna w pferézku na wikačach,						na bursy,	
	wyšsa.	nizša.	srjedźna	najwyšsa	najniżsa	tl. ngl. np.	tl. ngl. np.	tl. ngl. np.
Pscheniza	6 12	5	5 25	—	6	7 5	6 10	—
Rožka	4 5	—	3 25	—	4	—	4 7	5 4 5
Vecjmen	3 5	—	2 25	—	3	—	3 5	— 3
Wowž	1 20	—	1 12	—	1 17	5	1 22	5 1 20
Fróch	4 15	—	—	—	4 10	—	4 15	—
Woka	3 20	—	—	—	3 15	—	3 20	—
Rjepik	7	—	—	—	—	—	7 2	5
Zahy	6 10	—	—	—	6 5	—	—	—
Hejbischko	4 10	—	—	—	4 5	—	—	—
Bjerny	1 5	—	—	—	1	—	—	—
Kana butry	— 17	—	15	—	16	—	—	—
Kopa flomu	4 20	—	—	—	4 15	—	—	—
Zent. syra	— 22	5	—	—	17	5	—	—

Nawěšnik.

Ćuknowe, modotworowe a manufakturowe khlamy J. G. Pahna

w Budyschinje na hłownym torhoschęzu
poruczeja swój bohacze srjadowany wuberk bawmenischow, wokmenischow a
židzenischow, rubeschęza wschitkich druzinow, mantle sa kuenje, kabaty a džecjaze
kožuschi k dobrotiwemu wobledzbowaniu a je jim po spodobnych kupjach na maszy możnosej
data, pschi sprawny w posluženju po jara tunich płaćisnach pshedawacj.

Moje materialne a palenzowe, kaž tež ziga-
rowe a tobakowe khlamy poskiežuja stajnje najlepše
a najtunische twory. Sažopschedawario dostanu rabat.

Ludwig Eccius na herbstkich hrebach.

Hölchez, kotryž je herbstskeje rycze możny a chze psche-
küstwo wulkycz, može mjesto psčipokasane dostacj psches
wudawarnju Serb. Nowinow.

Wschitkim lubym Serbam, lotsiž tobak furja, s tutym
i nawedzenju dawam, so mam njetko tež wschitke druzinę
ħabeho, polsylneho rokkateho a pražowanego tobaka, kaž
miejesche jón hewak l. Wittig na bohaczej haſy, a so jón
jara tunjo pshedawam.

J. G. F. Niecksch na herbstskej haſy.

Tobak, jako varinas, woprawdžity rołkath portoriko, wschelake družinę
nijemskiego portorika w rołkach; praſkowany tobak, połykany rołkath
tobak (brotsfordski), słaby rołkath tobak (wasungski); rieſane tobaki;
wschitke družinę tobaków w pakietikach porucza a pschedawa najtunischo

August Pötschka na bohatej haſhy.

Pschenčnu parni mufu

woſebneje dobroſeje porucza a pschedawa najtunischo

August Pötschka na bohatej haſhy.

Stare wotležane žygary porucza

August Pötschka na bohatej haſhy.

Ssuche droždže

ma stajnje czerſtwe a tajke, po kothych ſo derje hiba na pschedan

August Pötschka na bohatej haſhy.

Ssuche droždje,

stajnje czerſtwe a woſebje ſylnie porucza a pschedawa kóždý cjaſ

J. G. Klingst Nachfolger.

Dokelž je naš Boh luby kues ljetša po wetschej džieslje ſ bohatymi žnemi žohnowat, dha budža najſkere
tež w lubych Sserbach bohate domkhowanki ſweczenie. Duž poruczam ja ſa to čeſczenym hospoſam moje dawno
ſnate a woſebje dobre

Ssuche droždže

ſ dobrocziwemu ſupowanju. Bes tym, ſo nijetkoſi drusy droždje pschedawarjo druždy lohleho ſtaženja a porjed-
jeho wotberanra dla žane droždje nimaja, pschedawam je ja stajnje a poſlužuju tak tež zykle lieto ſwojim ſerb-
ſkim pschedczelnizam ſ najcerſtwiſhimi a najljepeſhimi droždžemi k tkanzam a druhiem peczwan. Tež wschitke druhe
twory k peczenju budu ja jin dobre a tunjo pschedawac. To wscho k pschedczelnemu woſkeržbowanju poruczejo proſchu wo
bohate wopxtanje.

J. G. F. Niecksch.

Jako jara ſwjetke, ſlutniwe ſwjetko w ſtwačach, džielarnjach, khamach a hródzach poruczam ja **pinasinowe lampy**. Pschi menſchich taſkich lampach treba ſo na hōžinu ſa $\frac{1}{2}$ np., pschi wetschich ſa 1 np. a mam je w 5 wulkoſčach w najwetschim wuberku na pschedan, teho runja **moderateurske lampy**, možasne **lampy k ſupowanju, ſlutniwe lampy**, jara riane ſwjetniſki a **lampy nowego waschnia na ſale**, druhe ſwjetniſki, ſhoſejowe denczka najrenſche a ſchpatniſche a wschelake druhe klempnarſke twory po najtuniszej placzisnje.

W Budyschinje.

Herrmann Rachlik, klempnarſki miſchr
na ſitnej haſhy w thjezi k. pschedekupza Bergera.

Šylnie želeſnoblaſhove wareniske, tepeňſke a maſchinowe khachle ſ rokami, khachlaze a druhe durczki bjele a
czorne ſu pola podpihanego stajnje we wulkim wuberku na pschedan, teho runja ſo tež wot neho tſjefchne rok na
ſtaſanja ſylnie a dobre bory wudzjelaja.

Herrmann Rachlik, klempnarſki miſchr na ſitnej haſhy w Budyschinje.

Wot 1. oktobra ſym ja **hoſcjenz k połmjeſiaſej** wotnajat a dowolam ſebi ſ tutym, jón
čeſczenym Sserbam Budyschina a woſolnoſce pod ſlubenjom tuneho a dobreho poſluženja k ejaſtemu
wopxtowanju najpodwolniſcho poruczicž.

W Budyschinje, 5. oktobra 1861.

J. G. Schwiebs.

Draždanske wohensawjesczaze towarzstwo.

Sakładny kapital: **25 milliony toler.**

Prjenja emisja: **Tedyn million toler.**

W wobstaraniu sawjesczenow na hibite wjezy wschyech družinow, na ratarssi grat, kąż tež na žito w
bróžnach a fajmach so s tutym najpodwodnišcho poruczam.

W Budyschinje, 8. oktobra 1861.

Heinrich Meisel,
agent draždanskeho wohensawjesczazeho towarzstwa,
s býdlenjom na žitných vikach.

Najwutrobnischí džak.

Po minenju rjaneho ſerbſkeho ſpjetwanského ſwedenja, na fotrehož młodnoſtaſných honach tež
ljetſa najzunjotniſche rože ſbožomneje radoſeze bohacze kęſewaču, nalezi nam ta wulka winowatoſcž,
wschitki ſtokowſkim knežnam ſpjetwarkam a knesam ſpjetwarjam, woſebje paſ ſoliſtkam a ſoliſtam, kąž
kneni Schusterowej s Budyschin, knežnje Mathildze Stangez s Čorneho Khoimza, knesej kantorej
Vogeley s Wesporka, knesej wužerej Scholcke s Remuitzy a knesej primanarej Gudze s Budyschin, ſa
jich wuberny ſpjetw, ſ fotrymž naſ dobrocziwje podperachu a ſ uim ſerbſke meno renje pschekraſniachu,
naſch najwutrobnischí, najhoržyſchi džak wuprajecz. Hdyž my teho dla tajku lubu pschizluschnoſeſ
ſ tutym najreniſcho dopelnujujem, dha hiſceje woſebje pschispomniamy, ſo budža naſ radostne hodžinki,
we Waſchein mitej towarzchnoſeſi wužite, kōždy čaž ſ najluboſniſchim dopomneczom pichewodžowac!

W Budyschinje, 11. oktobra 1861.

Lumir.

Powschitomna aſſeturanza w Trieſcze (Assicurazioni Generali)

sawjesczuje pschi ſaruczeńskim fondsu wot $18\frac{1}{3}$ millionow ſchjeſnałow:

a) Twory, mobilije, žneſſke plody a t. d. psche wóhnjowu ſchodus;

b) Šubla a twory na puczach psche ſchodus pschi transportu a

c) poſteža sawjesczenja na živenje člowekow na wſchelake waſchnje ſa najtunisch e twerde
prämije a napishe polich w pruſki ſkoutantu.

Tuto towarzſtwo ſaplačji w lječe 1859 ſa 1861 ſchodusowanjom 3 milliony 352,478 ſchjeſnałow
86 kr. D. W. ſarunanskich penes.

Wſchu roſprawu dawa

J. G. Richter, na miſionowym torhosheſtu,
wokresnym agent ſa Budyschin a wokoloſcž.

Dr. Whithowa wodžicka ſa wocži

wot Dr. Chrhardta w Altenfeldzi w Thüringſke, ſ wjozorymi privilegiami wſhokich weſchow poczeſzena,
wopokaſuje ſo be wſchitki doalnymi wocži hojazmy ſrijedkami psches ſwoje ſbožomne ſlutkowanje roſhiednje jako
uaſlahodniſcha a naſljepeſcha wodžicka w tajkim naſtupanju, a može ſo jako dopokaſany hojaz y a poſylujozh ſrijedk
a jako

wieſta pomož ſa ludi na wocžomaj bjeđnych

Wona hoji wieſje a rucje a be wſchitki ſchodusnych ſzjewkow, woſebje pschi ſahrerenju, ſzep-
nenju, ſuchoczi, ſyloſowanju a bjezenju wocžow, kąž tež pschi ſlaboſsi po bjeſtmi a placzi bleſtka ſ ukoſowanjom
jenož 10 nſl. a džela ju jenož wepravſitu Traugott Chrhardt w Altenfeldzi w Thüringſkej.

Skład ſa Budyschin w hradowſkej haptuſy.

Njekotre heležti, fotrež chzedža ſhicze nauwutnycž, moža
tež hnydom wobydlenje a jiedž tudy w Budyschinje doſtacj.
Poſla koho? to može ſo we wudawarni Serb. Nowin.
ſhonicz.

Knežnje H. w lawje ſ narodnemu dnju 13. oktobra
taſka hrimotaza ſlava, ſo ſo wſcha kamenta haſa tſchaſe.

Njekotsi ſ Budyschin a wokoluſcze.

Wilhelm Polak,

wučeſ,

Alma Polakowa

rodž. Grunertec,

mandželskaj.

W Łupoj, 1. oktobra 1861.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedač,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štvortlētna předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Císto 42.

19. oktobra.

Lěto 1861.

W opřijecé: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschyna. S Kłowacjz. S Budyschyna. S Budyschyna. S Budyschyna. S Nadworyja. S Budyschyna. S Tsjoch Hrjesdow. S Budyschyna. — Spěwy. (M. G.) — Hudančka. — Cyrkwinske powjesče. — Čahi saksošlezynskeje železnicy a t. d. — Pjenjezna płaćizna. Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Jeho kralovska wyškoſczej krónprynz Albert je ho do kralowza podač, so by pschi krónowanju prusſeho krala pschitomny był. — Do Dražđan stai dwaj portugisskai prynzej, bratraj Jeje kralovskeje wyškoſcje, prynzeſvny Jurjoweje, na wopytanje pschijeloj. — Djen 29. a 30. oktobra budža ho w minatatskej kowatni cji hornolužiſzy kowarjo (sakſteje díjelby) pruhowacj, kotsjž su forretne ſendjeſſle konfelowanje nauwuli. Djeſacjo najljeſpſchi doftanu kóždy 40 tl. čjeſncho myta. — W Dražđanach su 15. oktobra tamnički Polacy k dopomnenju na pôlskeho generala Koſčuszka, kij je psched 34 lietami na tutym dnju wumrel, w nowomjescjanskej katolickej zirkwi dopomneniu Božu ſlužbu wotdjeręcž dali. — Dokelž jara na drobných koprówych penesach pobrachuje, dha ho njeſko w kralovskej peneshybijeſti wele jeno- a dwajnowarjow bije. Koprowe prezgnowarje abo prezgorasi budža k nowemu hjetz ipudate.

Pruſy. Jeho majestoszej kral Wylem je ho s extracjachom 14. oktobra na pucj do kralowza podač, S nim wesechu ho jeho wyšoka mandjelska, nimale wſchilzy prynzy a prynzeſvny a tójschtia woſebnych hoſejow. Na wſchitskich ſtaziach, hdzej cjah khwili ſafka, bjeſche wele luda ſhromadženego, kotsjž kralowſku ſwojbu ſe ſylnym ſtaruwoklanjom witasche. Niehdje pot mile psched kralowzom wustupi kral ſ wosa a bu wot mjeſchczanskich a druhich ſaſtojnſtrow powitanjy. W 1 hođinje pschitoldnu bje ſwedjeniſti cjah po poſtajenym porjadku ſradowanym a bližeſche ho k mieſtu. Kral bje na konju, wobdaty wot wſchitskich prynzow kralovſkeho domu. Kralowa, w hermelinowym mantlu a w bjeſky ſkobuku, weſeſche ho w pschynym poſtocjanym wosu, do kotrehož bje woſom zjely čjornych koni ſapscheinnych. Tyhacjtrózne ſlawuwołanje, hrimotanje kanonow a ſwonenie ſe wſchitskimi ſwonami pschipowedaſche pschichod Jeju kralovskeju majestoszow. W bramborskich wrotach

kral posaſta a bu wot dweju mjeſchczanskeju knežnow pschecjelnivje powitaný a wotmolvi ſimaj tež jara pschecjelnivje. Na haſach bjechu ho mjeſchczanske jednoty w dwjemaj rykomaſ ſe ſwojimi khorhojemi a ſnameñemi poſtaſite a wot nich ſ wobeju ſtronow wobdaty czechneſche potom cjah k kralowſkemu hradej. Wſchitske domy bjechu naſreniſcho wupyschene a hacj na tſiehi horje wot pschihladowarjow wobhadjene, kotsjž ſlawu wołachu a ſ rubiſhki maſhaku. Rjeka bjeſche ſ tóđemi, hacj do werska ſeſejorow (maſtow) ſ khorhojſkam wudebenymi, pschepelnena. Pschischedsi k hradej, buſhaje kral a kralowa wot pruſtich prynzeſvnyow witanaj, teho runja wot duchomnſta, mjeſchczanskeho a wojerowſkeho ſaſtojnſta. Popołdnju buchu tute wot krala k audiencji pschijate a móń ſ nim to a wono rycjeſche. — Wecžor pschijedje kral ſe ſweſej knenju mandjelskej a ſ zjnym dworom do džiwadla, hdzejž bu ſe ſylnym wylanjom wot ſhromadženych powitanjy a potom jjeſdjeſche po mjeſcje wokoło, kotrež bje wſchudjom naſkraňniſho poſwjetlene. — Wutoru, hdzejž ſebi kralowſka ſwojba mjer popſcha, pschijedje rafuſſi arzypwówoda Ludwīg kaž tež ruſſi naſliednik wielki knjas Miſławſch do kralowza, teho runja su ho tež poſlany pschivestli. Wecžor bje ſhjetro wulſi woheň a je ho niehdje 10 jítnych a ſpirituowych magazinow wotpaltko. — Šsredu pschivethu ho wotpoſlany wſchitskich pruſtich wojerowſkich regimentow ſe ſwojimi khorhojemi a ſtandardami a defilirowachu psched kralom, potom jjeſdjeſhu wſchilzy žuły poſlany na hród, ſo buchu tam kralej ſbožopſchecž ſwojich weſhov pschivestli. Franzowſki poſlany mjeſeſche najpyschniſti wós a po nim italski. Wedro je wſchitlon cjaſ jara rjane bylo. — Schtwórk bje kral a jeho ſwojba na hofcjinje a balu, kij bu kralej k cjeſci wot krajnych ſtawow daty. Prebý buchu jemu wſchilzy prijódſtajeni, kij su jako krónowanyy ſwiedkojo do kralowza powołani. — Psalt 18. oktobra bje krónowanje.

Raku ſy. Rakuske njemiske nowiny, fotręz hacj dotal wſzho kwalachu, ſchtož ministerſtvo c̄jineske, po- c̄inaja w nowichim čaſu wopſchijec̄, ſo ſnadž dotalne ſtukowanje ministerſtwa tajke neje, ſo by bes wumjenenja kwalbu ſaſtujo. Wone praia menuižy, ſo budże ſkoro lieto, jako je khejor rakuſtim krajam konſtituuiu dat, ale ſo widzec̄ neje, ſchto je ministerſtvo bes tym kmaneho dokonjało. Wele wjazy može kódy ſpoſnac̄, ſo je wetſhina rakuſtich krajow ſ tym waſchiniom, po ſotruw̄ ministerſtwo ſtukuje, wulžy nespoſojna. Menuižy we Wuherſtej ſo ſtawne napscheezevia, w Szedmihrodſtej ſu nepoſluſhni a na tamniſchi krajny ſejm žanyh poſtanow nefejetu, kaž ſebi to tola minister žada. W Khrowatſkej a Eſlawonſkej tež na žanu ministerſtu poſtilaſnju nepoſluſhaja a c̄jieszy a pôlzy ſapóſlanku we wiſtej krajnej radje tež ſ wetſha poſtiliſtvo wiſhemu hloſuſa, ſchtož tam ministerſto prijodkpožo. Teho dla dyrbja, praia ſpomnene nowiny, ministerſto hinaschi puçz naſtupic̄, hdyz na dotalnym ničjo doſonec̄ nemója, abo ſo dyrbja ſ mozu ſwoje wotpohladanja poſtiliſtvo ſchec̄jeſc̄. Ale ſ mozu wſhak to neńdze a duž budža drje ministerſto ſwoju dotalnu poliſtiſtu nička poſtiliſtvo dyrbec̄. — We Wuherſtej poſtilo wjazy wolkreſnych ſaſtoñikow (koſiž ſo tam wot luda ſameho poſtaſeja) ſe ſlužby wuſtuju, dokelž ſebi poſtilaſnje ministerſtwa nochzedja lubicz dač. — W Czechach ſo c̄jieska ſchulſta wuc̄ba na mjeſczejanskih wychich ſchulach dale bôle nutſwedze (w nižſich mjeſczejanskih a weſnih ſchulach je ſo to hýkom dokonjało) a w nowiſhym čaſu je ministerſtvo ſaſo 10 gymnaſiow ſa c̄jieskich ſpoſnato, tak ſo ma ſo tam wſcha wuc̄ba ſ pomožu c̄jieskeje rycze ſtac̄. — Khejor je ſbožomnie na ſupu Korfu poſtiliſt a chyjſte tam ničbje tydžien pola khejorki wostacz a ſo potom ſaſo do Wina wróciſc̄. — Khrowatſki ſejm je hacj do 1. novembra woldzeneny, najſtere teho dla, dokelž khejorowe wotmolwenje na piſmo ſejma predy hotowe nebudze.

Franzowſka. Tudomne nowiny ſpominaja hiſcieje poſtilo mene a bôle na wopyt pruskeho krala a powedaja ſ wulſkej ſpodobnoſc̄u, kaž ſtaſi won a khejor Napoleon ſa čaſ ſwojego hromadzebyc̄ ſara poſtiliſt niwaj k ſebi byloj. Tež je ſe wſcheho powedanja widzec̄, ſo je ſo pruski kral Franzowſam ſara lubit a ſo je ſo ieho waſchne a ſadžerzenie woſebje ſpodobato. Poſti ſwojim wotkodze je pruski kral wjazorym franzowſkim wychofim knežim, jako ministrej Thouveneley, marshalej Mac-Mahonej a drugim wychole pruske rady (ordeny) ſpočejſt a Napoleon je paſt pruskim knežim franzowſke wudzielil. — Hacj je pruski kral Napoleona jenož wopytac̄ abo ſ nim ſnadž tež ničkto wotryc̄ec̄ chyjſt, to ničton newje. W pôdabyc̄u drugich lubdi wonak ničjo wo poſtiliſtich naležnoſc̄ach ryczaſt

neiftaj, wysche teho ſtaſi paſt ničbje dwie hodožinje zyle ſamaj hromadze byloj a je móžno, ſo ſtaſi wo wažne wjiez yednatoj. Tola ničton newje, hacj je temu tak bylo abo niž, poſtežo ničton podla był neje, a wonai ničomu ničjo woſſewiloj neiftaj. — Tak wele je wjeste, ſo ſtaſi wobaj ſara ſpoſojne rôſno ſchloj a ſo taſ verje Franzowſojo kaž Niemzy ſeju ſendženie ſa nowe ſnamjo mięra djerža. — Hollandski kral je 12. októbra k khejorej na wopytanie poſtiliſt. — Bryng Napoleon a jeho mandjeſſta ſtaſi ſo Amerikſi wróciſtoj.

Italia. Do neapelſkeho poſtiliſta je ſaſo peč ſendželſtich wójniſtich ſoddjom poſtiliſko, tak ſo je ſich tam ničko pjanac̄e. — W Neapelſkej wójna ſe ſbjekaremi dale traſe, hacj runje ſbjekario ſoſaja, hdyz ſ kralowſkim woſakami hromadu trechja.

Ruſo wſka. Nebo warschawſki arzbifkop Gijałkowſki bu 12. októbra ſara poſtiliſte ſhowany a bje na poſtreb ſara wele ſemjanow, kaž tež wele burow ſ poſtežo Poſtſte poſtiliſko. — K ſhromadzisnje w Horodlu bje ſo ničbje 5000 ludzi ſechlo. Ale wjazy bjechu miesto woſbadzili a jim do neho nedachu. Duž ſo lubjo wonka na polu ſendžechu a ſo potom, jako bjechu tam ničotre ſpiewy wuſpiewali, ſaſo domoſt wróciſtu. K ſhromadzisnje w Maczejowizach, hdyz je ſtawny poſtſt general Koſciuſko bitwu ſe ſwojimi neſpheczelemi mięt, bje ſo ničbje 10,000 ludzi ſechlo, koſiž potom, jako bjechu wſchelake ſpiewy ſpiewali a patriotiſte rycze djerzeli, ſaſo ſ mjerom domoſt djezechu. — W Petersburgu maja tamniſchi ſtudentojo ſaſu, ſ lotrejz khudym ſtudentam wetſhe abo menſche penežne dary dawaja. Penesy k temu paſt woni na to waſchne hromadu ſneſſu, ſo konzerty dawaja, knižki wudawaja a t. d. Nowy minister wuc̄enych naležnoſc̄ow, admiral Putiatin, je tutu ſaſu ſtudentam wotewſac̄ dat a poſtaſit, ſo budže woni poſtiliſtne ſ neje penež na khudych ſtudentow wudzielowac̄. S tym je paſt ſtudentom ſara roſhniſewat a woni nochzychu to cjerpic̄, praſižy, ſo móža jenož woni ſ tymi penesami ſtukowanje, dokelž bu je jenož woni ſe ſwojim djeſetom a ſe ſwojey próžu ſaſtužili a ſo tež woni najſipe wedža, kocy ſtudent je najbôle khudý a potrebny. Ale miňster je deputaciu ſtudentow, koſiž ſemu tu wulfadowaču, ſaſtac̄ dat a wysche teho poſtiliſat, ſo ma ſo universita na tak dołho ſanknyc̄, hacj ſo nemjer bes ſtudentami nelehne. Duž ničko ſe ſendženjom čakaja, ſo by ſo khejor bo Petersburga wróciſt a tu wiez ſaſo do rjadu ſtaſit. Khejor pužowſche w poſleniſtich dnjach hiſcieje w poſlodniſtcei Ruſowſkej a woſhadowaſche tamniſche twerde miesta a poſtiliſta. — W Poſtſte je ničko wot gubernatora woſſewene, ſo maja ſo tam woſydrlerjo taſ ſa- djerzec̄, jako by tam wójna była; ſo po taſkim ničomu dowolene neje, ſo bes poſta ničbje podac̄. Guberna-

tor čje s tym uojskere te stajne shromadžisny samešowacj, kotrež ludži jenož pschezo bôle nemiernych činjachu.

Amerika. Separatistojo su mjesto Lexington tola skóčnje hisheje dobyli a tamnischich unionistow faseli, ale borsy saho puschejili. Hewak su separatistojo se stronow bliškoſeje Washingtona zosacj pocjeli a unionistojo jich dale wotehnacj pytachu. Unionisti general Mansfield je separatistiskeho generala Woola pola Monroe pscheſlapny a sbit.

Cjornohórska. Dijelba Turkow je 12. oktobra cjornohórsku wež Eukowo nadpanjala a tam 15 Cjornohorjanow fabila, potom saho psches mesy zofala. Werch Miklawich žada ſebi fa to ſabosčeženjenje, hewak nebudje ſwoj lud wotkerdeč mōz, so won Turtam krej s frwu ſapkaſti.

Ze Serbow.

S Budyschina. Hornolujiske towarzſto wjedomnoſcjom w Shorelzu je w ſwojim poſedzenju 28. augusta t. l. naſcheho młodeho herbskeho krajana, f. domuſtara M. Horňika tudy, I. ſekretara Macjizh herbskeje a t. d., djiwajo na jeho wobſchernu wuczenoſcę a djielawoſcę kaž ſhromadnje tak tež wobſebje w Serbſcim, jenohłobnje ſa woprawdžiteho ſobuſtawa wuſwolito a pschijato. Tak ſu njetko 6 ſerbio ſobuſtawu tuteho wuczenego towarzſta. ſu pak to cijle kneža: wychi farar Libuſcha w ſklym Komorowje, farar Seileř w Zaſu, farar Broniſch w Priznu, rycznik a advokat Moſig Ktoſopolski (von Aehrenfeld) w Lubiju, farar Dr. theol. Nowotny w Sprojzach a vikar Horňik. Prienei dwaj ſtaj „cjeſnai” ſobuſtawaj, cji druſy pak ſu „woprawdžite” ſobuſtawy. W.

S Kchwacjiz. Lješa buchu nedaloko naſcheje wſy dwoje nowe brunizowe podkopki wotewrene, menujzy ſene wot dweju ſerbow Handrija a Jurija Nowaka a druhe wot kublerja Schumanna. We wobſemaj ſo hižom pilnje djiela a bruniza lubi duſchny dobytk. Tež ſu tam hižom nowe pschitoſne twarenja poſtajene a dawaja vjeſtny napohlab. — Šweſeluje naſ, ſo tež ſerbia pocjinaſa ſpōſnawacj, ſo veneſy tak wetschu daní neſu, hacj hdjz je ſeničjy na naſutowatnju doneſu, a pod wočomaj ſebi na ſwojich henach wot zuſykh dobytk preč wſacj dadža. — Poła Wulkeje Dubrawy ſu pak jene podkopki ſastate djielacj, kij buchu tež wot jeneho wuſtojnega ſerba ſatojene a kotrež wobſedjet won tež hisheje je, — menujzy tak menowane Schneider-Kneſchke podkopki. Dokelž je bruniza nimale won a djielo jara ſtrachne, dha ſtaj wobſedzerej pschikafaloj, ſo ſo wjazz podſemjy djielacj neſmije. Tola pak ſo tam hisheje bruniza pschedawa.

S Budyschina. Ryczeńy wotriad Macjizh Serbskeje mjeſeſche 2. oktobra ſhromadžisnu, w kotrej knes M. Horňik ſwoj nastawku namjeſtinu „ſo” cijatashe a potom liczbu ſłowow pschedpotoži, kotrež bje w rukopisach Abrahama Frenzela namakat. Potom cijatashe t. Dr. Pſul. njeſotre kruchi ſe ſwojeje noweje ſerbſkeje rycniſy, kotrež je ſo hižom cijichcječ ſapocjata a ſkóčnje jednashe ſo hisheje wo prawe naſoſowanje njeſotrych nowotlow. — W ſhromadžisne ſkarojitnoſtneho wotriada ſpomni t. Webla na dwaj ſerbſkaj wopomniſaj na tudomnym Tuchorju, kaž tež na to, ſo ſo w predawſkim cjaſu poſlene wotkaſania w tyſtach ſhowachu. Knes Jenč dawaſche roſprawu wo Haſbergskej knihowni na tudomnej radniſy a wutožowasche potom wſchelake vohanske vohrebnisheſja w Eugejach, kaž tež urny, kotrež ſo we nich namakaja. Knes Horňik roſpomni potom njeſotre ſerbſke rukopisne ſtowniſki a bes nim ſež A. Frenzelowy, 4537 stronow wopſchijazy, ſerbſki ſtowniſki a ſpomni tež na ſameni ſ pôjſkilitawſkim woponom, kotrež je do murje ſaſadženy, ſ kotrež je dwór tudomneho hrodu wobdaty.

S Budyschina. Djenſa psched dwjemaj neželomaj, jako 5. oktobra, mjeſeſche pschitrodoſphyna ſekzia M. ſ. popolnju, w tudomnym hoſejenzu t ſtoei krónje poſedzenje. Pschitomni bjechu: K. wucjer Rostok, f. ſeminařski wucjer Fiedler, f. Kral, f. H. Ducje man, f. B. Duczman a ſl. wucjerjo: Garbar, Kožor, Grund, Bohonež a Libſcha jako hoſejo. Hłownaj pschedmetaj bjeſchtaj tón króž druhi djiel f. ſtudenta B. Duczmanoweho nastawka „wo wolu” a wudžieſt t. Rostokowy: Sadženjenje člowekove pscheinivo ſvjerecju a nadawſam teho ſameho. — t.

S Budyschina. Na tudomny katolicki ſeminari je po wotkodze f. H. Duczman a nowy druhi wucjer naſtupil, duchowny f. Witte ſ kólniskeho biskopſtwā (diözeſy). Tež pschitdjé tón tydjen t. Jakub Hermann, dotal druhi kaplan w Kulowje, na jene ſ tudomnych nevobſadžených vikarskich miestow.

S Radwora. Naſch f. kaplan Jan Nowak pschedydl ſo do Kulowa, a ſ nam pschitdjé w krótkim t. Handrij Duczman na jeho mjeſto.

S Budyschua. S róžowatym ſročjelemi bližeshe ſo tež lietuschi rjany ſerbſki ſpiewanski ſwedžen, jako ſ najtraſniſcieſi mlodnoſcju ſkadjeſche neſapomnity 9. oktober. Hižom dawnō predy horza jedžiwoſcę po wotkewiaſzych wótežiäſtich radoſcach ſerbſke wutroby pelneſe, a hlaſ, 9. oktober te ſame w naſpolniſcieſi mjerje poſtciſowasche. S zunjolubowazej wutroboſcju teho dla ſwierni ſynojo lubeho ſerbowſtrova pschinu ſerbſki ſpiewanski ſwetjen ſredu tydjenja poſtrowiaſhu a na jeho mlodnoſraſnych honach naſteniſche rože ſbožomnoſeſe ſchepiſahu. ſswetjeniſle mjeſto bjeſche

też tón króz tudomny hoscjenz i tisom lipam. Salinej tribünje, s pletwami wudebenymas napisomaj: „Stawa kraje!” a „Stawa Łužicam”, bieschte se herbstimi, lužiskimi a sakskimi khorhojemi renje wupyscheney. K spiewanju bje sa tón ras „Maljeczo”, liriska pieśń wot * * *, do hudźby festajana wot K. A. Kozora, wuswolene a bu to samo wot tudomneho nowosakojeneho herbskeho spiewanskego towarzystwa „Eumira” pod dobocijivym kobuskuowanjom wschelach wonkowskich spiewanskich možow a wustojnym wedzenjom s. kantora Kozora wuwedzene. Po sedmich hodzinach weżor so spiewanie sapocja a trajesche na dwie hodziny. Kasza bje hijom w 6siek hodzinach wotewrena a móžachu so pschi nej fastupne billety po 6 nsl., kaž tež herbske a njemiske tekotwe knižki po $1\frac{1}{2}$ nsl. dostacż. Hudź ma so pschidacz, so wulzy rumowna sala tisoch lipow lietsa tak pschepelnena nebje, kaž loni, dha je tola wjeſte, so bje tež tón króz nasch herbski vokalny konzert jara wopytany. Wysche sakskich a pruskich Sserbow, kaž tež wschelach druhich słowjanskich bratrow s Ćeſkeje, s Russkej atd. wldzachmy bes poſlucharem tež mnogich Niemzow, kotrymž bjesche frosewenje spiewa psches derje poradzennu pschelóż, sim wot ff. Bartka a Kozora pschihotowany, mözne sczinene. Spiewansle hłosy biechu tak derje se stronę knežnow spiewarkow, kaž tež se stronę knesow spiewarskich dospolnie wobhadżene a dowolamy ſebi mena čeſcijownych knežnow spiewarkow tudy ſiąwne wosserwieč.

Jako sopranoſtka wступi knežna Mathilda Stangez s Ćjorneho Kholmza a jako altsolista kneni Schusterowa s Budyschina. W chorze wступicu knežny: Briska s Grajsowska s Budyschina, Marja Heutschelez s Budyschina, Minna Heutschelez s Budyschina, Alma Junghanelez s Wósporka, Marja Junghanelez s Wósporka, Marja Rörnigez s Budyschina, Mathilda Kullmanez s Delnego Wujesda, Paulina Lehmannez s Weleczina, Helena Lubenska s Budyschina, Marja Michalkez s Budyschina, Bertha Miesnarez s Budyschina, Hilžbeta Nächsterez s Budyschina, Marja Nowatez s Budyschina, Maria Pi-rufiez s Budyschina, Hermina Stangez s Ćjorneho Kholmza, Hana Schuffenhauerez s Budyschina, Hana Schusterez s Kluscha, Theresta Bonnebergerez s Jamnoho, Martha Wolschkez s Jamnoho a Helena Wolschkez s Jamnoho.

W mužskich chorach wступicu schyrjo knesojo jako solistsojo a to w teneru s. seminaristi wuczer Fiedler s Budyschina a s. wuczer Scholka s Kemnitzu pola Bernstadtka, w basu pak s. kantor Vogel s Wósporka a s. primaner Guda s Budyschina.

Schtóz nietko nasch herbski konzert samo nastupa, dha je tón samy s kózdeje stronę taſki rjany, powšicht-

komje ſpołojazy ſacjischež w duszach poſlucharstwa ſawostaisi, kaž hiszcieje žadyn druhi, tak so ho niz jeno we wschym Budyschinje, ale tež we wschej bliſchej a dalniſciej woskolnosci w tuthach dnjach nicžo druhe, dyžli luta kwalba herbskeho spiewa, samo wot woſebje hudźbywustojnych mužow wuprajena, blyſciež nedawasche. A schtož nebž woſebje lietsa taſku kwalbu, taſku horliwu ſławu s wjestoscju doczakowala? Pschetoz w „Maljeczu” je nam nasch ſlawny baſner w tisoch džielach taſke lubosne, młodniwe wobrasy s kraſneho a ſwoibnho živenja, koſtej je rjany nalietny čas podawa, psched woczi ſtaſit, koſtej je nasch ſlawny komponista do tak pschisprawnych zuntotnych ſyntow ſestajak, so wschak ſózdy dyrbesche duchomne woskcheweny bycž, hdź ſo jemu taſke duchapolske myſticeſti a taſke s hlubokeho ſacjuwanja wukhadžaje ſyntki psches duschu ſetmaju!

Tola schtož ſtaſ baſner a komponista renje hramadu ſpleſkaj, to tež ſu spiewarki a spiewario hacž nanaſ-krasnichu wuwedle a wuwedli. Chory nemóžachu wjeſciche a žiwische bycž, dyžli biechu a dopokazowachu ſózdemu jaſnje, ſo naſchi kneža spiewario a naſche knežny spiewarki pschi naſuſnenju tuteje miſchtrſteje kompoſiſie žaneje prózy lutowali a lutowale neſtu. Hudź ſim teho dla wschym najwutrobnitschi džak wscheho Sserbowſtwa daty, koſtehož cjeſcž ſu psches ſwoi wuberney ſpiew tak renje pschispreſt a pschisporjale! Tola tež wschitke ſola ſo ſ woſebitej koſtej ſtawuwołanju pschednoscho- wachu, schtož ſo doczakowacž dawasche, doſelž biechu dobrym ſpiewanskim možam pschepodate. ſtawna ſopranoſtka: Knežna Mathilda Stangez, koſtej mamu hlyſcieje wot lonskeho ſpiewanskego ſwedzenia w lubosnym dopomnecju, pschednoschesche ſwoje bohate partiije ſ naſ- hluſchim wurasom a ſacjuwanjom. Wutroby ſo ſózdy ras do naſunich ſacjuejow nurſachu, hdź ſo wona ſwoi mily, jaſny hłos poſbieže a ſwoje młodostne, ſlębroſlinczne ſyntki pschi wschim ſwoim poniznym wustupenju tola ſ taſkej lóſtnej radoſtneſu ſnoschowasche! Duz tež hinač bycž nemóžesche, hacž ſo bu wona neſchekajne ſe ſylnym ſtawuwołanju poczeſcjo-wana a ſo mjeſeſche wona tamny lubosny ſpiew: — „Hdy bych ja byla róžička atd.” — na powiſtitkomne žadanje woſpetowacž. Ale tež kneni Schusterowu, koſtej ſwoje altsola ſe ſnatej wustojnoscju a woſebitym wurasom ſ powiſtitkomnemu ſpodobanju pschednoschesche, mamu džakomje wubieſhnyeč. Wona je ſ nowa po-kaſaka, ſo ma wubernu ſpiewansku ſchulu a ſo roſemi do ſwojego ſpiewa prawe ſacjuež ſapoložieč. Horliwe ſlawy, koſtej ſo ſt doſtawachu, biechu derje ſaſtužene. To samo placji tež wot knesow ſolistow, hijom horekach pomenowanych, koſtej ſwoje džielby ſ taſkej wustojnoscju wuw-dowachu, ſaſku ſebi hudźba a teſt žadaſtej. So biechu poſlucharjo ſ ſich ſpiewansjom jara ſpołojom,

Hudančka.

47. Zeleso ja žeru,
Worzel ja tež jsem
Hdjež pak volij podawacj mi sapocžnu,
Tam ſo hórsy ſhubicj wjem.
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje ſ čž. 41.

46. Čjaſník (ſegeř).

Cyrkwinske powjeſće.

Krčenaj:

Michałska cyrkę: Gotthold Kurt, Hanž Hedwigi Lehmanez ſe Židowa nem. ſz.

Podjanska cyrkę: Hanbrij, Franža Mjercjinska, ſa-
hrodnika w Bjelčezač, ſz.

Zemrječi:

Džen 3. oktobra: Eleonoru rodž. Hartmanez, Jakuba Kozora, vobydlerja na Židowje, mandželska, 70 l. — 4., Hanž Marja, Hanž Hobrez na Židowje nem. dž. 5 n. — 10., Hanž Emilia, C. E. Förstarja, ſahrodnika w Dobruschi, dž., 3 l. 6 m.

Čabi sakſko ſlezynskeje ſeleznicey
z budyskeho dwórniſća.

Do Šorelza: rano 7 h. 51 m.; dopołnja 11 h. 40 m.; poſołnju 3 h. 12 m.; wieżor 6 h. 23 m.; wieżor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Dražđan: rano 7 h. 35 m.; dopołnja 9 h. 11 m.; poſołnju 12 h. 50 m.; poſołnju 3 h. 55 m.; wieżor 7 h. 38 m.; w nožu 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipſku, 17. oktobra. 1 Louisd'or 5 toler 14 nſl.
8½ np.; 1 poſołnajazy cjerwenyj ſloty abo dulat 3 tol.
5 nſl. 1½ np.; wienske bankowiſi 72%.

Płaćizna ſitow a produktow w Budyšinje
12. oktobra 1861.

Dwoz: 4451 kórcow.	Płaćizna w pŕerézku na wikach,					na bursy,				
	wyšša.	nížša.	sředžna	najwyšša	najnížša	wyšša.	nížša.	sředžna	najwyšša	najnížša
Wſchenza	6 12	5	5 25	6	7 5	6 15	—	6 10	—	6 10
Nožka	4 5	—	3 25	4	—	4 7	5	4 5	—	4 5
Vecjmen	3 5	3	3	3 2	5 3	5	—	3 2	5	—
Worž	1 22	6	1 15	1 20	—	1 22	5	1 20	—	—
Gróch	4 15	—	—	4 10	—	4 15	—	—	—	—
Wola	3 20	—	—	3 15	—	3 20	—	—	—	—
Rjepik	7	—	—	—	—	7	2	5	—	—
Jahy	6 5	—	—	6	—	—	—	—	—	—
Hejpuschka	4 10	—	—	4 5	—	—	—	—	—	—
Bjerny	1 5	—	—	1	—	1	5	—	—	—
Hanž burčy	18	—	16	17	—	—	—	—	—	—
Kopa hłomy	4 20	—	—	4 15	—	—	—	—	—	—
Zent. ſyna	22	5	—	20	—	—	—	—	—	—

Nawěſtnik.

Wjenz na row
nebo Hanž Krawzei ſ Bosankez
(† 24. ſeptembra 1861.)

Ja ſ luboſćju, to móju rei,
Cij Krawzei cijeta ſ Bosankez
Njet do rova ſcjeje poſhivołam
Spi derje luba Hanža tam.
Kak ſahe, blaſ twój ſbóžnik cje
S toh' ſwjetu woſtal woſlaſche
We tej najrenſtejſi młodoſći,
Hdž bie liet janadwazyci.
Bes doſhei cjeſtej ſhorosće,
Haj, micht rei: be wſtej ſoloſće
Twój ſbóžnik tebe ſe ſwjeta,
Ty luba cijeta, ſawola.
Tak twoje cjeſtej ſhorosće
Njet w khlodnym rowje wotpočne,
Ta duſcha džieshe do nebja,
Je njet po ſwojoj' Jefuſa.
A ſ nebja delje weſylo
Wam luby nano poſhivołka:
„Ach neplaciſcie! ach neplaciſcie,
Mi njet ſo jara derje dje.”
Tež wy, wy moja luba macj,
Boh chyt tež Waſ ſjet troſhtowacj;
Ja, njet hdž w nebju ſbóžnoſci mam,
Eſej na ſwjet wſazý neſadam.

Kak ſym ja njetko weſylo,
Eſym Chrystuſowa newesta,
Kij junu me na kſchiju ſej
Je wukupit poſches ſwoju frej.

Te ſylsy, kij wy plakacie,
Eſu ſylsy teſe luboſćje,
Kij tam poſchi rowje Lazara
Tež Jefus junu popłaka.
Tež luby džiedo, wamka wam
Eſwoj wutrobnj džak poſhivołam
Sa wſchilko, ſtož ſeje na ſwjeciſi
Mi dobreho hdž cjinili.

Haj braſſe, — ſotry, dobru nōj,
Boh poſhewodž waſ poſches ſwoju móz —
Poſches ſwjet tu horje do nebia,
Hdž ja ſym, waſcha ſotſicila.”

Tak nech njet tam na ſerchowî
To cjeſtej w khlodnym rowje ſpi,
Ty pak we nebju weſel ſo
Kaz Boži ſwecji jandželjo.
Eſnadj nebudje to dołho tracj,
Dha naž tež Boh chye wotwołacj,
A Boh daj, ſo tež wſchilzy my
Do nebja ſ tebi poſhindzem.

Marja ſwudowena ſwajc̄ova
w Hnafhezach.

Gsuche droždje,

stajuje čjerstwe a wožebje šylnie porucža a pschedawa kóždý čžas

J. G. Klingst Nachfolger.

Dokelž je naš Boh luby knes lietza po wetschej dželsbje s bohatymi žnemi žohnował, dha budža najskere tež w lubych Šerbach pjeckne kermusčke ſwecjene. Duž porucžam ja sa to cjeſczenym hōposam moje dawno snate a wožebje dobre

Gsuche droždje

l dobrociwemu ſupowanju. Bes tym, so nietkoſi druzh droždje pschedawarjo druhy lohkeho ſkajenja a porjedjeho woteberanja dla žane droždje nimaja, pschedawam je ja stajuje a poſlužuju tak tež zyke lieto ſwojim ſerbſkim pschedzelnizam s najcerſtviſchimi a najlepſchimi droždžemi l tkanzam a druhiem peczwan. Tež wſchitke druhe tworh l peczenju budu ja jím dobre a tunjo pschedawac̄. To wſcho l pschedzelnemu wobledzbowaniu poruczejo proſchu wo bohate wophtanje.

J. G. F. Niecksch.

Zało jara ſwjetle, ſlutniwe ſwjetlo w ſtwach, dželatniach, khamach a hrídzach porucžam ja **pinastinove lampy**. Pschi meiſchich taſkich lampach treba ho na hodžinu s ½ np., pschi wetschich s 1 np. a mam je w 5 wulkoſczech w najwetschim wuberku na pschedan, teho runja **moderateurske lampy, moſasne lampy l ſuwaniu, ſlutniwe lampy**, jara rjane **ſwječnikи a lampy** nowego waschnja na ſale, druhe ſwječnikи, hōſejowe vencza najreſte a ſchpatniſche a wſchelake druhe klempnarſte tworh po najtunischiſte placziniſte.

W Budyschinje.

Herrmann Nachlitz, Klempnarſſi miſchtr
na žitnej haſh w khjeji l. pschedupza Bergera.

Šylnie želesnoblaſhove wareniſke, tepeňiſke a maſchinowe khachle s rokami; khachlaze a druhe durczki bjele a čorne ſu pola podpihanego ſtajnje we wulkim wuberku na pschedan, teho runja ho tež wot neho tſjeſtne rok na ſtaſanja ſylnie a dobre boryh wudželaja.

Herrmann Nachlitz, Klempnarſſi miſchtr na žitnej haſh w Budyschinje.

Wot 1. oktobra ſym ja **hoscjenz l połmjeſkazei** wotnajał a dowołam ſebi s tutym, jón cjeſczenym Šerbam Budyschina a woſolnoſcze pod ſlubenjom tuneho a dobreho poſluženja l czastemu wophtowanju najpodwolniſchho poruczej.

W Budyschinje, 5. oktobra 1861.

J. G. Schwiebs.

Jara rjane tkaniñ l neweſčinskej drascje, l ſukni a kožuſčkej, l poczehujenjam pelzow, rjane rubiſch cza na hlowu a t. d. po najnowiſchim waschaju porucža

Julius Geher
na bohatej haſh cžo. 66%.

Wupschedau.

Wſchelake wotestajane wurjeſne tworh po tunich ale tiverdyh placzisnach wupschedawa

Julius Geher.

Wſchitkim lubym Šerbam, kotsiž tobak kuria, s tutym l nawedzenju dawam, so mam nietko tež wſchitke družinty ſlabeho, polſylnego rolfateho a praſowanego tobaka, kaž mjejeſche jón hewal l. Wittig na bohatej haſh, a so jón jara tunjo pschedawam.

J. G. F. Niecksch na ſerbſkej haſh.

Moje materialne a palenzoſe, kaž tež ſigaretove a tobakowe khamy poſlužuju ſtajnje najlepſe a najtunishe tworh. Saſopſchedawarjo doſtanu rabat.

Ludwig Eccius na ſerbſkich hrebjach.

Njekotre holciki, kotrež chzedža ſchicze nauklinicž, móža tež hnydom wobydlenje a jiedž tudh w Budyschinje doſtač. Pola kožo? to móže ho we wudawarni Šer. Nowin. ſhonicž.

Wuſhla je **tabella l wobliczenju lotterijowych dobytkow** wot ¼ haſh ¼ ½ abo wot 1 tl. 6 nſl. 5 np. haſh do 22 nſl. 6 np. ſchtož jedž u l jenej klasy da. ſe doſtaču ſa 2 nſl. pola korezmarja Kuraka na ſerbſkich hrebjach.

Wossjewenje.

Štuthm najpodwólniščo wossjewuju, so šym ja swoje materialstworowe khlamy, 44 ljet wote mne wobstarane, kneſej Friedrichei Braunej pschedala, so bych ſbytk mojich dñjow w mjerje živu byc̄ mohl. Š dobow vaf džakuju ſo ſa dowjerenje a dobroćiwosć, mi w tak bohatę mjerje spožčenu, prawje wutrobnje a proſchu, wo boje tež na mojeho naſljenika pschedzelnwieje pschenescz džycz, kotryž budže temu wjeſcie w kóždym nastupanju doſeđ cínicz wedzež.

W Budhſchinje, 19. oktobra 1861.

C. H. Wittig.

Dživajo na horejsche wossjewenie domolam ſebi najpodwólniſčo k naſedzenju dac̄, so šym pschedupſte khlamy kneſa C. H. Wittiga na ſo wſat a dženſa w nowym welbje ſ pschedwac̄zom

spirituoſowych, tobakowych, zigarowych a barbowych khlamow
wotemrit. Me cjeſčenym Sſerbam Budhſchina a wokolnosće najnaležniſčho poruczejo, proſchu ja wo dobroćiwie wopytewanie a lubju pſchi jenož dobrých tworach a ſpiječnym poſtuženju wſchomozno najtumisčhe placiſny.

W Budhſchinje, 19. oktobra 1861.

Schtwórtk 24. oktobra
ku pola me najnowsche brunopiowwe drožje
k dōſtaču.

Pschedupz **Wannack**
na ſchulerſkej haſh.

Wot dženſniſčeho dnja je pola me na pschedau ſtary wotležany

ſlaby rolikat̄ tobak punt po 25 np.	
tolsty tajki	36 np.
njemski portoriko rolikat̄ .	40 np.
wjerny portoriko rolikat̄ .	10 nſl.
paččikat̄ tobak, paččik po 10 np., 12 np., 15 np., 18 np., 20 np.	
rjesane tobaki, punt 24 np. hac̄ 60 np.	

Jan Wannack
na ſchulerſkej haſh.

12 kafowych c̄wizow,
w kotrychž je wino a ſyrop był, ſteji pola podpiſaneho
na pschedau.

Jan Wannack
na ſchulerſkej haſh.

Sſobotu jako 26. oktobra budže moja nowa

winowa ſtwa

(ſ nutekhodom ſ rjeſniſkej haſh) wotewrena a budu ja
tam wi na najtumisčho pschedawac̄, jako

Muscat-Lunel, bleſchu po 10, 11, 15 nſl.,
ſłodke wina, bleſchu po 15 hac̄ 20 nſl.,
jjere wina, bleſchu po 10 hac̄ 20 nſl.

Winowa ſtwa
Jana Wannacka
na ſchulerſkej haſh.

Suche drožje
ſnateje dobroćje ſtajnje pschedawa

A. Stoſch.

Čiſe Bledricha Hiki w Budhſchinje.

C. H. Wittig.

Friedrich Braun,
na bohatę haſh, kral. pôstej ſ napschedza.

Wuežomniſ phtan.

Dobry hólcež wot sprawnych starskich, liž chze pschedupſte wulnycz a je ſerbskeje ryže mózny, móže w Budhſchinje dobre mjeſto dostač. Pola koňa? to ſhoni ſo we wudawarni Serb. Nowinow.

Pschedjenak,
protočka ſa Sſerbom

na ljetu 1862

budže ſo pschedodnu ſobotu w Sſmolerjowej kniharji
pschedawac̄ ročec̄.

Djowka, ſ dobrymi wopismanii wobstarana,
móže k nowemu ljetu 1862 na knežim dworje w
Kraljezač ſlužbu dostač.

Proſata, jendželskeho a poljendželskeho ſpla-
ha, ſteja na knežim dworje w Šaſoňi ſu pola
Khrſćejz na pschedau.

Nažepodpiſanu dwoſla ſebi i tutym wosjewic̄ ſo jeho wulka
ſtereokopſka a mikrokopſka wuſtajeniza
w ſotrejž ſu rjane trajinu, mjeſta, hory a t. d. widjež a
hdjež móže kóžde ſpoſnač, laſ wſchelake drobne wjezki po
pravym wonhlađaja, w krónje ſtejt. Gastrov 3 nſl.,
džeci 1½ nſl. Widjež popoluđu wot 4—9 hodžinow,
ſobotu ſažo.

Polanecky.

Wossjewenje.

Cjeſčenym Sſerbam ſ tutym najpodwólniſčho k naſedzenju dawam, ſo šym ſo w Hajničach pola Budhſchinje
jako praktiki ſtekar, ranvijefar a babenž ſaſydlil a tam
w Radzež domje bydlu. Dofekž budže moje naležne prò-
zowanje, ſo budu ſoždeho, liž chyž ſo na mne wobro-
ćje, naſhwjerniſčho wobstarac̄ a wothlađac̄, dha proſchu
cjeſčenych Sſerbom, ſo bych mi ſwoje dowjerenje w
bohatę mjerje spožječic̄ chyžli.

W Hajničach, 19. oktobra 1861.

A. Rotha,
prakt. ſtekar, ranvijefar a babenž.

Ejo. 10 Lužičana je wuſhlo.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedač,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štwórlétta předpłata pola
wudawařja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsł

Číslo 43.

26. oktobra.

Léto 1861.

W opříječe: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschima. S Žitom. S Tsjoch Hwjesdom. S Małosid. S Budyschima. S Čechowa. S Budyschima. — Wo nusnoſci piſiſprawnego ſjenoczenja intelligenzy ic. — Pileopk. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesče. — Čahi sakskoſlezynskeje železnicy atd. — Pjenježna pláčizna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Nowy remesny ſalon je nietko wot wychnoſeje wudat⁹ a wón ſtuji s 1. januarom 1862 do mozy a živenja. — Prinz Jurij je ſebi pecja kubko ſkrnižy poſla Žitawy wot dotalneho wobſedzjerja, t. s Beschwitz, kupiſ. — Minister s Falkenstein je ſo ſaſo do Draždjan wróćil. — Portugiſkaſkaj prynzaj, katraž bjeſchtaj t kralowſtej ſwójbje na wophtanje pſchijeloj, ſtaſ ſo s Draždjan do Barlina podakoſ. — Druhe ljetuſche konjaze a ſlótne wiki w Draždjanach ſmjeja ſo 4. a 5. novembra.

Amerika. Wondano wotſiedze 20 unionſtich wójnſtich lódzow s Newyorka, a ſu wonie najſkere wupóžlane, ſo bychu ſ nowa njeſotre pſchimórske separatiſtiske mjeſta a pſchiftawý woblehnýk a dobyk. Kaž ſo ſda, dha unioniſtojo ſepe na morju, separatiſtojo paſ ſtere na kraju dobywaja. — Separatiſtojo čzyc̄hu nedawno unioniſtam twerdziſnu Hatteras ſ pomozu 6 lódzow a 3000 muži ſaſo wotdobyč. Ale woni tſi lódze wotbyču, kotrež buchu jím roſtſjelane, a hewal mjeſachu na 700 morvých a ranených.

Pruſh. Kral je ſe ſwojim dworom rano 20. oktobra kralowz wopſchicík a ſo do Danziga na hoſciniu podač, na kotrež bjechu jeho tamniſki mjeſchczienjo pſcheproſyli. Nasajtra weſeſche ſo do Bydhoſcia (Bromberg), hdzej bu ſa krala Bedricha Wylema III. wopomnik požwečenym. Po wobedze jjeđeſche wón hſchicze hač do Frankfurta nad Odru, hdzej nozowasche.

Bes tym bje ſo wýchón Berlin hžom njeſotre nedzjele na wýchón wachniſe hotowaſ a pſchihotowaſ, tak by krónowaneju kralowſteju mandželskeju po jeju wróćzenju ſ kralowza najpſchimóſtneho powitacž mohé. Wſchitke haſy bjechu ſ wjenzami a pletwami mohé rez pſchepelnene a tak wele khójnowych a schmirekowych haſofow je t temu treba bylo, mohé jedyn ſ teho ſudzicž, ſo ſu w bližšim ljeſu wſchje haſof wurubali a je potom hſchicze ſ dalskich ljeſow pſchivožowacž dyrbeli.

Wutoru w 12. hodzinje pſchijedje kral po železnicy ſ Frankfurt a ſtuji ſ wosa do rjaneho ſalona, kotrež bje jemu ſ czechſi bliſko dwórnichcza natwarenu. Iako ſo wón bližſe, witachu jeho ſe ſylnym ſławuwołanjom a potom poſtrowi jeho mjeſchcziansta Hedemann w menje mjeſta Barlina. Kral ſo jemu miloſeſiwi pödžakowa a rječeſche potom ſa čzah ſuſedanja, kotrež bje jemu tam mjeſto pſchihotowacž dało, ſe wſchelakimi radnymi knežimi. Potom byny ſo kral na konja a kralowa do wosa, wſchitke ſwonjachu a kanony wrefkotachu, a čzah czechneſche do mjeſta. Najpredy jjechachu po starym prawje rjeſnich a to 60 miſchtrow na rjanych konjach, potom 27 piwarzow, ſa nimi 100 jjeſnich pſchekupzow a njeſotre džiely wójſka, na to kral a ſa nim wſchitzu prynzojo, potom kralowa a krónprynzessna we wosu, do kotrehož bje 8 koni ſaſtehnených, ſa tym njeſotre wosy ſ prynzessnymi a woſebnými knenemi a na poſledku džiely kherazirów. Na wobjemaj bokomaj haſy bjechu mjeſchczianske jednoth poſtajene, kotrež ſo čzah ſu ſhromadzeniu, tak bóry hač bje tón nimo doschoł.

W frankfurtskich wrotach bu kral wot wſchego mjeſchczianſtwa Krausnika powitaný. Pſchi wuſhodze ſ landesbergſteje haſy bjechu krafne triumfſke wrota natwarene, hdzej 112 knežnow ſtejeſche, ſ kotrež dwje krala a kralowu witachtej. Kral a kralowa ſo renje podžakowaſtaj a potom czechneſtaj pomaku hač do kralowſtejho hrodu, hdzej w tſeejeſe hodzinje pſchindžeschtaj. Tam bjechu wſchitzu zufi weſchojo a poſlanzy ſhromadzeni, kaž tež wojerszy wſchici, ſo bychu čzah widzeli.

Iako bje kral do hrodu ſaijechał, pſchiiidze wón bóry ſ kralowu na prijeni balkon, ſo by ſo ludej poſkaſał, kotrež jeho ſ hrimotazym ſławuwołanjom witachte, ſa čzoh ſo kral pſcheczelniſtwe podžakowa. Potom džiety na druhı balkon a ſa nim prynzaj a prynzessny, kaž tež zufi weſchojo, a bu tam na to ſamo wachniſe wot luda poſtroweny. Na to ſo wón poſkyh a pſchihladowasche, tak wſchitke remeſne ſednoth a druhe ſjenoczenſtwa ſ hujžbu, ſ hujhoſemi a ſławuwołanjom nimo czechnicu.

Kronowanie w Królowzu mjejsce so piątk 18. oktobra w tamniszej hrodowskiej zyrkwi, kotaż bje s temu najpiękniejszo wudebenia. K hrodej hamemu bje kraśna tribuna naistwarena, s kotrejz shodzeni do dwora dele wiedziechu, kotrej biechu, kaj też pucz do zyrkwi, s czerwonym suknem pschitryte. Dwór ham bje s khorhojem i homocjanymi sawieschikami jara bohacze wypscheny. — W 10 hodzinach pocza hubjba krónowanski marsz piślač a hnydom wusłupichu heroldojo w módrzej a czerwonej draszczy s hrodzu a czechnehu pomaku psches tribunu po jeje shodzeniach dele do dwora a dale s zyrkwi. Po nich pschindiechu królewzy paże w czerwonej bjetowushiwanej draszczy. Sa nimi džiechu komornizy a po nich pschindie kraju herold se pslebornym kijom, na kotrymž psleborny pruski hodler schidla pschiescieraſche. Sa nim džiechu wyschi presidentojo, generalojo a ministrio, wschitz w swojej najpiękniejszej draszczy. Dim psledowachu eji kneja, kotsz krónu, jabluko, szepat, mecz a khorhoj pruskeho kralestwa neſiechu. Sa nimi wступi król s hrodzu a bu s hrótazym sławuwołanjom pschihadowarjow, kotryž bjesche njehdże 20,000, powitanym. Król bje w generalskiej uniformie a w czerwono-homocjanym dżelkim mantelu a džiesche s ważnymi krojelemi do zyrkwi, w kotrejz wrotach bu wot duchominstwa postroweny, a potom dale hacj psched woltar, hdzej pschi hrónie ſtejo wosta, kij bje tam sa neho postajeny. Sa nim džiesche krónprynz ham a druzi prynzojo dwaj a dwaj, wschitz w czerwonych mantlach, a festupachu so sadz kraloweho hróna. Potom pschindie królowa, wschita w bjetowushianej draszczy, a poda so psched woltar s hrónnej, kij bje tam sa nju postajeny. Po nej džiesche krónprynzessyna a wschitke prynzesyny królowskiego domu, kotrej so sa hrónom kralowej festupachu. Sadz prynzow a prynzesynow mjeſachu zustu weſchojo a wyſoży, kneja swoje mjeſta a na khorach a na mjeſtach delka w zyrkwi sedzachu eji, kij biechu na krónowanie hewak hſieheje pscheproſcheni. Wschudje wschitko so se stotom a psleborom, s drohimi kamenemi, se homotom a žibiu dlyſkotache. Wschitz tak dolho ſtejachu, hacj liturgia trajesche a hakle s przedowanju so na swoje mjeſta synychu. Po jeho skončeniu poſlaknu so pschitomni a duchomny spjewa krónowanemu modlitwu, po kotrejz wuspiewaniu wschitz wóſcie hamen praſa.

Bes tym su krónu fredja na woltar psched Boju martru, na liewizu pak trajne jabluko a s prawicy szepat położili. Na liewu stronu woltaria stupi so ſastojnik s meczem a na prawu tón s khorhoju. Król na to s hróna stupi. Wyſoży ſastojnicy jemu czerwony mantel wusłeku a wobleku jeho s krónowanym mantlem. Krónprynz jim pomha a pojme kralej napoſledku cęgły ſtoty recjas woſko ſchlie.

Kralowa na to wſcho swjeru pschihlabuje a w zyrkwi je tak ejicho, so so tež nicž nepisne.

Jako je król dohotowany, kroczi wón pomaku po shodzeniach s woltarej horze, hdzej so psched Bojej matru poſkili; potom pschimne s wobjemaj rukomaſ ſtrónu, wusłehne ju wysoko wysche ſebe a ſaſti ſebi ju na hlowu. S rukomaj wobleco ſafrywajo ſhili so na woltar, so by so ejische modlit.

W zyrkwi je tak ejicho, so so jedyn ſkoro dyħaczą boji. Po skončenjej modlitwie wosme król do liewej ruki ſzeptar a do prawej krajne ſabluko. Po kħwile położi krajne ſabluko ſaſo na woltar a ſapchimne krajny mecz, wobrocił so s ſhromadžisne ſ ſtrónu na hlowje, ſzeptar w liewej a mecz w prawej ruzy. W tym hamym wokomienju poczinaja wſchitke swojy ſwonieſ a kanony hrimotacj. Duchomny spjewa krótku modlitwu a zjata ſhromadžisna praſi tiflóej hamen.

Na to król ſaſo mecz wortpoži a królowa ſtupa ſe swojego hróna deſe, klatne so na woltarjowe ſhodzeniſ a modli ſo. Jako je wot modlitwy poſtanika, wupyscha ju ſ ſtrónowanym mantelom. Wona bliži so ſ swojemu królowskemu mandželskemu a poſlakne so psched nim. Wón pak, w liewizy ſzeptar džerjo, ſtaſi jej królowstu krónu na hlowu, poſbjeħne potom ſwoju wysoku mandželsku a wobaj wobrociſtaj so ſ woltarej, hdzej na koleni panetaj. Duchomny ſimaj požohnowanie wudzieli. Wschita ſhromadžisna w zyrkwi na kolenach leži a wonka je ſo wſchón lud poſlaknył, so by ſo ſa teju krónowaniu modlit.

Wyrgle poczinaju so hracj; król a królowa poſtanetaſ a ſtupiaſ na ſwoj hrón. Krónprynza, kotrej so bliži, so by nanowu ruku spojopſtejiz kochi, król wobjima a kochi. To ſamo ejini królowa. Kneni krónprynzessyna a druhe prynzesyny bliža so królowemu hrónnej, ſħibnu koleni a kochi krónowanemu knezereſ ruku; wón džakuje ſo ſim ſa tajse holdowanje a kochi ſkóđu na čolo.

Kral ſebi wozj trjeſe, s kotrejz so radoſne ſylsy ronja, a poſladuje swjeru na królowu, kotaž je tak pschewſata, so je ſmercieblieda a dybi ſo na wobloženie hróna ſlēhōwacj. Skončenje poczinaja jez tež ſylsy ſ wocjow ſapacj a czerwoneſ ſo jeſ na liza*wróći.

W zyrkwi ſaspjewa ſo „Eje Boha kħwali” a pod ſyfkom tuteho kħierluscha czechne ſħedjeniſki ejah ſ zyrkwi do hrodu. Jako so król, w ſtrónowanym mantlu, ſ ſtrónu na hlowje a w ruzy ſzeptar džerjo, ludej ſwonka zyrkwi poſlaje, wolaſi jemu tħsaċċirċienu ſlawu napschecjivo. Król ſo ſhromadženym džakuje, ſe ſzeptarjom iſi króz ſamachnjo, a poda ſo potom do hrodu, bes tym ſo pschitomni kħierlus „Toh' krala ġohnu Böh” spjewaja.

W hrodje bōstachu najpródy podjanszy biskopojo audienzu. Rycz k kralej dżerzesche lónski arzbiskop, kardinal Geißel. Kral jemu najmiloscjivščo wotmolwi. Szyka biesche 8 biskopow pschitomnych.

Potom mjeſachu fastuperio tych familiow pschitup k kralej, ktrychž predomni mjeſachu w predawſich cjaſach nimale to samo prawo w njemſkich krajach, kaž kralojo a werchojo, a kotsiz ho hewak njemſaj „reichsunmittelbare“ menowachu.

Wokolo 1 hodjiny poda ho kral se swoim pschnym pschewodzeniowom, s krónu na hlowie a se szepatarjom w ruzi na tribunu psched hrodom, hdež sapoſtanzy vrieneje a druheje komory psched neho stupichu, so bych u jemu swoje pscheli. W menje vrieneje komory ryczesche jeje dotalny pschedsyda, prynz Hohenlohe-Ingelfingen a w menje druheje komory jeje pschedsyda Dr. Simson. Potom ryczesche hisczeje w menje tych, kotsiz biechu wot provinčialnych ſejmow k krónowanju poſtani, hrabja Dohna-Laud, a wſchym w hromadje wotmolwi potom kral s jadnej ryczu.

Zako bje ho to ſtalo, wuftupi minister ſnutſkomnych naležnoſcior, hrabja Schwerin, a wofjewi te wſchelake hnady a miloſcie, kotrej je kral w dopomnenju na ſwoje krónowanje wudjijelit. Bes nimi spominamy na to, so bje schtyrojoch woſebnich knezich ſa wechow, 7 ſa hrabjow a 49 rycerſtublerjow a bohatych pschekupzow ſa ſemjanow powyſchil, wele ſtow rjadow (ordenow) na wſchelach mužow wudjijelit a ſa wjeſte pschepuſenja wobacze wuprajit, tak ſo budje ho njeſkotryfukliſ ſa jafwa wrócięz abo psched jaſtwom wobrōčk mōz, kiz by ſnadž hewak doho ſedječ abo ſchraſu ſaplačicę dyrbiat.

Po wucjitanju teho wſchego, ſawota krajný heſtold: „ſtawa kralej!”, cjemuž wſchón lud pschihloſo-wasche. Potom ſaspiewa ho: „Rech Bohu džakuje” a pod ſyklami tuteho kherlufcha ho kral do hroda poda. S tym bje krónowanſta ſwiatocjnosz ſkončena.

Povolnju w 6 hodjinach ſapocjinaſche ho hofcina w kralowſkim hrodje a bjesche na 1000 hofcji pscheproſchenych. Kral ſobu newobedowasche, ale pschindje poſdijſho ſ kralowej a ſ zytkim ſwoim dworom a wobhodži wſchiske blida, ſ tym a druhim hofcjom to a mono powedajo. Wečzor bje mjeſto ſaſo jara krajnje poſprojcione. — Nasajtra wečzor bu rjany konzert na kralowſkim hrodje djerzany, a nedjelu rano wotſiedze kral ſ kralowza.

Rakuſy. Khjezor je ho ſ kupy Korfu ſaſo wróciſt. Se ſtrowoſcju khjezorki je ho khjetro poljeſpchiſo a wona ho bōſy do Benediga pschedsydl, ſo by tam psches ſyムu pschebywala. W Benedigu je menujzy nimale tak czopto, kaž na Korfu a wſchje teho je tam khjezorki hrod, w ktrymž može khjezorka jara berje hydlicz. Tant može wona tež ſwoje džeczi pschi ſebi

miecž, ſa ktrymž ſtaſnje jara žedži, a khjezor može ju lóhlo wopytać. — Do wuherskeho hlowneho mjeſta je wieſtý ſkapy jako wyschi ſaſtoñik poſkany. Zako wón tam pschijedje, ſhromadži ſo wele ludži psched hrodom wobydlenjom, kotsiz tam wulku haru cjerjachu. Zako ſo k temu hotowachu, ſo bych u wofna wubili, pschindje dželba woſakow, kotsiz lud napominaſche, ſo by ho roſeſchot. Ale to ſo nesto a duž poeſzachu woſazy tſielecz, po cjemž ludžo khjetje rucje cjerjachu, tak ſo bje haſa bōſy proſna. Wobſchodzieny nichon neje, tola ſu woſazy niekoſtych mužow ſafeli a do jafwa wotwediſi. — We wſchelach cjerſich mjeſtach bu djen 20. oktobra, na ktrymž ie khjezor loni konſtitužiu bał, ſ woſebnej Vojeſ ſlužbu a wečzor ſ pschnym poſwjeſjeniom ſwečený. — Ministerſtvo ſe poruczito, ſo ma ſo w pschichodnym mjeſazu rekrutirowacj a ma ſo w zytkym khjezortwie 85,000 rekrutow wubracj. We Wuherskej budje ſo ſ možu rekrutirowacj dyrbecz, dolež tamniſchi wobydlerjo žanych rekrutow dacj nochzedža, prajzy, ſo ſmje ſo we Wuherskej ſenož rekrutirowacj, hdyž je wuherski ſejm do teho ſwoliſ, — a to ſo ſtalo neje.

Franzowſka. Franzowſojo ſu jara ſ tym ſpoſojeni, ſo ho marshal Mac-Mahon, kotrej je Napoleon k krónowanju do Kralowza poſtat, pruſkim wobydlerjam derje ſpodoba a ſo je pruſki kral ſ nim niekoſte rasy jara pschecjelinie ryczat. — Niekoſte nowiny powedajo, ſo bje khjezor tak doho w Romje wſchho pschi ſtarym woſtajicj, hacj budje nječiſchi bamž žiwy.

Italia. W predawſich neapelſtim kraleſtwie hisczeje pschego žadyn prawy mjer neje, hacj runje je ljepe, džili psched niekoſtych cjaſom. — General Cialdini, kotrej tam kommandirowasche, je wuftupiſ a na jeho mjeſto je general Lamarmora ſtupiſ.

Ruſowſka. S Warschawy piſaja ſ nowa woſara žaſoſnych podawſach. Tam bje ſo menujzy 15. oktobra we wſchilich gyrkwach wele ludži ſhromadžilo, ſo bych u ſmertny djeni njehdamscheho poſlſeho wójnuweđerja Koſciuſchka ſwedjeniſy wobeschli. Gubernatorej Lambertej, kotrej chyſche taſtim, ſtaſnje ſo wrócięzim gyrkwinſkim ſwedjenjam kónz ſczińic, bje to ſakafat, a, dolež ludžo na jeho ſakafnu nepoſluchachu, wójnuſtu woblejenosz na kraj wuprajit. S tym bu tež wojerſtemu roſkaſowarej, generalej Gerſtenzweig, wulka móz do ruki dala. Tutón poruczti teho dla, ſo maja ſo kemscherjo ſtere ljepe roſehnacj. Doho wojsko, kotrej ſwetscha ſ Čerkeſow, Baſchirow a Tatarow, po taſtim najbole ſ Muhamadanariow a pohanow wobſtejt, je jeho poſrueſcje najhroſniſho wujito. Woſiſto menujzy wſchilice gyrkwie ſ wonka wobhodži a kemscherjo, kiz ſ gyrkwie ſtupichu, buču wot woſakow ſajeczi a bieſi, tak ſo eji, kotsiz w gyrkwach biechu, gyrkwine durje ſanknych

a mojatam, liž do zyrtwje chytru, newotewrichu. Wójsko, psches to snemdrone, potom wschtich ludzi, kotsig so niehdje na hazy pokasachu, nešmilne pschesszehasche, a wosiewi potom tym, kotsig w zyrtwach biechu, so smiedza żony a džieci domoi hicj, ale mujojo dyrbja so jim poddacj. Duż żony wo tym blyszczek nochywu a wostachu tež w zyrtwach. To traſeshe wot 9. hodžin rano hacj do 3. hodžin w nozy a dyrbjachu bes tym wschtizy kemſcherjo wulki hłód a wulki leżomnoſcę cjerpcę, tak so bie ſa nich jara hubenje. W 3. hodžinje pocza pak ho wójsko do zyrtwów kamacj a biſeſche žony a džieci i lchudami won, muſtich pak cjerpcę we wetskich a menſkich cjerjodach s puſtami na twardiſnu. S neje bu jich potom niehdje 2000 puſczejemych a 1000 wosta tam jatych. — Arzybifkop ſe na to wschtis zyrtwje sanktuej dat a neda w nich Božu ſlužbu džerječ, dokelj ſu hanibnje wotſweſene. — Gubernator je teho dla we wulſich wusloſczech a je arzybifkopa s wotewrenju napominak, ale ion na to nepoſlucha, a general Gerſtenweig je ho dla tych ſurowoſcjom, wot wójska wobendzonych, tak roſmersat ſo je cjezko ſshorek. — Zyle ſſalhadjenje wójska pak s ničomu dale pomhalo neje, hacj ſo je wschtiko cim boké hnjevne.

Ze Serbow.

S Budyschin. Kaž ſo tudy po zlym mjeſeſu s wjeſtoſcu poweda, dha je naſch dotalny krajiſki direktor, f. s Konneriſ, ſa krajiſteho direktarja do Drądzian powolany a ho tam pecja pschi ſapocžatku mjeſaza dezembra pscheshydl.

S Žitoj. Tamny tydjenj jedyn wečor mjeſachmy tudy ſſladnoſcę, nieshco widječ, ſchož naſymu hiſcheje ženje wohladali neſhmy. Pola naſ menujuj tehdby blyſczate tak menowane janske brucjki woſko ſtetachu.

S Žijoſch Hwedoſow. Tamnu ſredu bu w ſenym haſku, nedaloko wot jow ležazym niehdje $\frac{1}{4}$ ſjetna ſtrona a čerſtwa holčka wot njeſotrych žonow namakana a ſda ſo, ſo ſu ju tam jeje nehwjerni ſtarſhi ſ dobref wolu wostaſili. Ta holčka bu teho dla psched budyski ſubnitski hamt pschivedjenia.

S Rakojd. Wondanjo bu w tudomnej bliſkoſczi jedyn hrib, 16 puntow cjezli, tak menowany koſak (abo koſy broda) namakany a wot pôſelnika Heinricha ſobu do mjeſta wſath.

S Budyschin. Wutoru tydzenja buſchtaj naſhei newaj dwaj gýmnazialnaj wucherej, f. rektor Dr. Palm a f. quartus Dr. Schubert jara ſwedjenſy do ſwojego ſaſtojnſtwa ſapkoſtanaj a ſtoj naſajtra wucej pocžakoi.

Se Scheſhowa. ſredu rano w 6 hodžinach

wudyrí tudy woheń a pschewobroči bróžen a dom ſtſhjeſniſa Pietscha do procha a popela.

S Budyschin. Wot wotſneho ſuda w Budyschinje bu 18. oſtobra džielacjer Jan Šmoch ſe Židowa dla wopaczeſe a w lohkei myſli cjineneje pschisahi do 9 mjeſazow džielacjneje a ſa nelmaneho ſ dalischemu ſwiedeſenju ſaſudzeny.

Wo nuſnoſci ſchisprawnego ſienoczenia intelli- genzy (nawedžitoſcje) a džielawewe mozy ſ kapitalom ſ dobremu poradzenju warbowazeje (ſaſlužazeje) džielawoſcje.

(Spisał H. F. Wjela.)

Ruſne by po prawym bylo, ſo bych naipredy mo- bierk a wschelaku ſchodusu roſteſtaj, kotaž wobſedžerej mateje ležomnoſcę (bursleje wjeſy) ſ teho naſtawa, hdyž ſe teho wiez abo ležomnoſcę ſ mnogim doſhom wobčezeſena. Ja mjeſt naiprjodž ſa to pokafacj, ſo može tamny (to rjeka: maſoležomnoſcę) psches weſche napinanje ſwojeje džielawewe mozy a tych ſwojich tam doſtupicj, hdyž weſchi ležomnoſcę jeno psches naſožowanje penejnych ſpredlow dónđe, dokelj bes tychle Janeho weſchiho džielowanja a ſtuſkowanja ani ſapocžecj ani wureſcę, a Janeje weſcheje džielawoſcje naſožecj nemuze. Praktiſy mujojo, kotsig wschidne ſtvenje w ratarſtwje ſnajeſa, nebudja ſo ſomdzieč, wiernoscj tychle moſtich wobſtruzjenjow pschivōſnacj. Teho dla wotpohladam dženſa wot jich dalischemu dopokafanja a ſawofſtaju to, da-li Doh, pschichodnemu čaſkej. Duž poſtracju pak dale w naſtajenym wotpohladanju tak: Šchtóž je ſkadnoſc̄ mjeſt, we wſazorych krajinach, džielanie a ſtuſko- wanje, ſ ſenym ſłowom, zylu džielawoſej burskich hofpodařijow wobſedžbowacj, je wjeſcie to pschewſwiedeſenje dobył, ſo ſe lohko, ſ tym džielazymi možami, liž ſo w ratarſtim hofpodařtſtwie ſ malym ležomſtowm džerža, ſchwořcjiu wjazy dokonecj, hacj ſo to ſ weſcha tam ſtawa, hdyž ſo džielo bóle po ſtarym ſtužuje.

So nebych wopaki ſroſymeny byl, wuprajam ſo ſe ſamyſtom ſa to, ſo ja na Jane waſhnie teho mje- nenja neſhym, jako bych u wobſedžerjo malych burskich hofpodařtſtow (ratarſtow) ljeni byli a ſo próž a napinanje možow ſvalowati. Jara derje ja wjem, ſo ſo „bur“, woſebje naſch ſerbſti bur — ſeli ſe dowo- lene w nječijskim čaſku tuto cjeſne meno trebačj, hdyž w njeſotrych krajinach jeno „kuſlerjow“, „okono- mor“ a „ratarjow“ ſnajeſa — ſo ſo, praju, bur we wjeſtých čaſbach wulſim napinanjem ſwojich možow podcejſne a wschelakemu cjeſkemu džielu poddawa. Pschi wschelakim džiele na jnach by liedma móžno bylo, wjazy nadjeſtacj a dokonecj, hacj ſo w burskich ho- ſpodařtſtwaſt ſtawa; teho runja tež pschi ſyvach. Hinak

pak je, hdyž hľubščo vo organizačie (srádovania) burských hospodárstwov (ratarstwov) nutn hľadať a hľať vobliczích, ktorí psches džerzenie čehnitého (pschejného) skoru na jedyn akt alebo jene jutro wupanu a možebje s teho pschindu, so ho pscheweles džielazeho skoru džerji; schtož potom k lutovazemu sejivenu a k mene džielanju nusuje. Džerja-li so n. psch. sa 80—100 jutrov role 2—3 konie a runje tleko čehnítich voľov, dha so dopokasaj hodi, so w taikim ratarstwie nusnie nepotrebný a neužitný naloži dobrých 100 tolerov vobsteji. Čežko vschudje budže, tón samy psches pschemejenn našlied plodov abo psches nakupenie a funkcie īspichich spłachov skora narunacj móz. Kaž je snate, stej tejte dwie wjezy stajnej artikelei w knihach, ratarstvo hospodarstwo wuciazh, s kótrymaj nepraktiszu ratarjo vobstejenja malych kublerov poljevých mienja. Hdyž pak dyrbja so w taikim kublerstwie n. psch. 3 čehnité voly wjazy sejivicj, dha môže so to jeno k wotberkej a se schodu sa džerzenie dójneho, wujíneho skoru staci, a tak nastane ta pomjera, kotorú husto podenđemy, so drje budje wulka čtrjöda (liczba) skocjatow džerjana, so pak môža so te same jeno s wulkim napinanjom (s wulkej práz a nusu) we sich wobstatku džerzecj, abo so dla pobrachowanja došahazeje pízy a živnoće žaneho wujitka dawacj nemôžeja.

Samo wot so so rosymi, so je sa wodžersa (pohoncja, wóstu) čehnitého skoru wetsche napinanie nusne, hdyž dyrbja so s potožu čehnitého skoru te same džela wuwesch a dokończ. Wón dyrbí so pschi woranu a wločenju w živlchim „tempo“ hibacj a pschi woženju čejow dwójzy tleko na wós naftadowacj. So so to jara derje bes schkody sa strowoséj wósti (ratarja, rólnika, pohoncja abo wodžersa pschejného skoru) hodi, je tyšaj fróč dopokasane a so môže taiká organizačia (srádovanie w tu mjenených ratarstvach hospodárstwach) jeno dobra a derje cíničza byc, uebudžaja dohľadni wotpríez. Tažy nebudžaja runje tak mało dwólewacj, so je taikí postup môžny a wuvežomny, a so dyrbí so jeno žadacj, so bychu so nusne poljevšenja w burských hospodárstwach po tejte stronje do živenja sawokate a sawedke.

(Přichodnje dale.)

P ř i l o p k.

* Na poslnej maši je w Lipsku 25,600 žušníkov pobylo, 400 wjad, hacj na končej michalskej maši.

* W Penigu je so 20. októbra jene twarenje tamníscheje Lindenhayne satunoveje fabriki wotpaliso.

* W Soldinje sedzi nietko jedyn rubejnik, s menom Maasch, ktorý je so dwanacie mordarstwów a psches sto paduchstwów wusnał.

* Bes Chemnitzom a Waldheßmom bu wežor 12. októbra jedyn skataj vo železnicy pschijedzený, so na miestje morwy wosta. Dokelž čežko štýschesche, da nebje najstere pschibljenje cíaha pytný.

* W Altgersdorfe je so 19. októbra sena skieja wotpalita a skaj pschi tym tej jedyn poš a jena kosa žiwenje shubitoj.

* W dráždanskej woskownoſći je w tamníschih winizach wino s wetscha híjom sešbierane. Deho dobroscj pak so jara nekhvali.

* Chinesyjski skiežor je wónbanjo wumet. Wón bje halde 31 let starý a rjekasche Hi-u-fung.

* W Mainzu je so wónbanjo wežch jeneje wulkej rjaneje sale pschietamat, dokelž biechu na lubju wysche neho wjazy hacj 1200 žentnarow pschený našypali.

* Blisko Cincinnati w Amerique je so na železnicy wulke nesbože stało. Jako menujzy cíah psches rjefu siedziesche, roštkama so móst a schyri wosy do hľaviny padjechu a píaty na ne. Niekdeje 100 ludj bu wobščodzených a 40 saražených.

S p ě w y.

W e c z o r n y s p i e w.

(S nájecja.)

Bož wežoro k nam rjany

We hwyednym wodžewie,

Budž lubie powitaný

We žwiatei cíischinje:

 Sso cíiche ſmjerki stacieje

 Mi njehdý na rowi

 A žiwyim powesči dacieje:

 Tu muczny dróhat spi.

Kak renje miešacj žwyciji

 Na módrych nebežach —

 O rjana ſtvrba w ſiecji

 Na ſklónych wežorach:

 A budu w ſklodnym ſkhowje

 Ja njehdý nozowacj,

 Chypl miešacjko na rowie

 Mi ſhwisku poſtaſacj.

Zaſmin, reſeda ſcjele,

 Hdyž druhe róje ſpja,

 Bot ſklódkich dyckow wele,

 Bos módry ſawonja:

 Budž lubše ſawonenje,

 Spju njehdý we ſemi,

 Budž moje poſtrowenie

 Tym lubym na ſwjecji.

Holk živenja so ſlehne,

 Sso nicžo nehiba,

 Schtož jeno nimó čehne

 Zam žolma rycznimá;

 A ſym ja njehdý ſpanyl

 Do pročha, do perſeje,

 Praj žolma, so ſym ežahnyt

 Do hwyedow jažnoſcie.

Hudančka.

48. Szym macz, tij wele wele džeciji ma
A wschitkum jiedz a picje pobawa;
Hdyž pak je s luboſcze njet ſežiwjam,
Dha ſtönežuje nežniliue wſche ſpōjeram.

49. Mi praſcie ſubi pſćeczeljo,
Schtó fu tſio cžile mužojo?
Tón prijeni cžiſče praſieſče:
Ja ſa waſ wſchitkich modli ſo;
Tón druhı kħoblie rycieſče:
Ja ſa waſ wſchitkich bježju ſo;
Tón tſezi drje ho kħwalesſe:
Ja wſħak waſ wſchitkich ſežiwju.
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje ſ. č. 42.

47. Geraſawina.

Cyrkwinske powjesće.

Werowanaj:

Michałska cyrkę: Jan August Wjazka, wukſoſahrodnik w Čehelnje, s Mariju Wanakez tam.

Krčeni:

Michałska cyrkę: Jan August, Bohuwjera Kubjele, sahrodnika w Čejchowicach, s. — Michał Eduard Hendrich, Haný Klingſtez ſe Židowa nem. s. — Maria Maledena, Juliuha Milla, kħejfarja a ſchewja w Dobrauſki, s.

Zemrječi:

Džen 11. oktobra: Hana Helena, Sandrija Lubwiga, kħejkarja w Dobrauſki, bż., 7 l. 2 m. — 12., Bohuwjera Hobr, wumenkar na Židowje, 59 l. — Maria, Marie Šykoriz s Lichańia nem. bż., 6 l. 3 m. — 15., Hana rod. Kozorez, Jurja Šykoriz, kħejzerja na Židowje, mandjelſta, 57 l. 6 m.

Čabi sakſkoſlezynskeje ſeleznicy z budyskeho dwórnišca.

Do Šorelza: rano 7 h. 51 m.; dopołnia 11 h. 40 m.; popołnu 3 h. 12 m.; wieczor 6 h. 23 m.; wieczor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 35 m.; dopołnia 9 h. 11 m.; pſćipolnju 12 h. 50 m.; popołnu 3 h. 55 m. wieczor 7 h. 38 m.; w nož 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipſku, 24. oktobra. 1 Louisd'or 5 toler 14 ngl. 8% np.; 1 połnowažazy čermwany ſloty abo dułek 3 tol. 5 ngl. 1 1/2 np.; wiňſte bankowi 73%.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje 19. oktobra 1861.

D o w o z :	Płaćizna w pſerēzku na wikach,						na bursy,					
	kórcow.	wyšsza.	nižša.	srjedzna	najwyšsza	najnižsza	il.	ngl.	np.	il.	ngl.	np.
Wſcheniza	6 12	5	5 25	—	6	7	5	6	15	—	6	10
Koźla	4	5	3 25	—	4	—	—	4	7	5	4	5
Ječjmen	3	5	3	—	3	2	5	3	5	—	3	2
Worž	1 22	5	1 15	—	1 20	—	—	1 22	5	—	1 20	—
Dróč	4 15	—	—	—	4 10	—	—	4 15	—	—	—	—
Woka	3 20	—	—	—	3 15	—	—	3 20	—	—	—	—
Rjept	7	—	—	—	—	—	—	7	2	5	—	—
Jahy	6	5	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—
Hejdusčka	4 10	—	—	—	4	5	—	—	—	—	—	—
Bjerny	1	5	—	—	1	—	—	1	5	—	—	—
Kana butry	—	18	—	16	—	17	—	—	—	—	—	—
Kopa ſłomy	4 2	—	—	—	4 15	—	—	—	—	—	—	—
Zent. fyra	22	5	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—

Nawěſtnik.

Dobre kožane tholowy (Jelenjaze), pelzowe a bukskinowe rukajzy

pſchedawa po tunich płaćisnach

C. G. Stanga
na bobatej haſy.

Dokelž je naš Bóh luby knes lietka po wetschej džielbje ſ bohatym žnemi žohnowak, dha budža najſkere tež w lubych ſſerbach pjełne ſermuſche, ſwieczene. Duž porucžam ja ſa to cjeſczenym hōſpoſam moje dawno ſnate a woſebje dobre

Šuče droždže

l dobrociwemu kupowanju. Bes tym, ſo njetkoſi druhý droždże pſchedawarjo druhý ſohleho ſlaženja a porjed-jeſho woteberanja dla żane droždże nimaja, pſchedawam je ja ſtajne a poſlužuju tak tež zjle lieto ſwojim ſerb-ſkim pſćeczelniſam ſ najcerſtoviſkim a najlepſchim droždžem i tykanzam a druhim pecžwam. Tež wſchiſte druhe tworę l pecženju budu ja jim dobre a tunjo pſchedawac̄. To wſcho l pſćeczelnemu wobledzbowaniu porucžo proſchu wo

J. G. F. Niecksch.

W o s j e w e n j e.

Cięszonym wobydlerjam w Nakęzach a we wokolnosci f tutym najpodwolnisczo f nawiedzeniu dawam, so sym ho tudy jako klempnac sahydli a so wschitke klempnarske dzjelo wobstaran, kaž tež zynowe a koprowe wjezy sprawne a derje poredzam. Też fu wschelake hotowe klempnarske wudżelski pola me f dostacju, wożebje poruczą pak pinafinowe lampy, dokelż je ich światko jara rjane a pschi tym wele tunische, hacż wolijsowe światczenie.

S prośbu, so by ho mi prawje bohate dowjerenje dostało, sjenoczam to ślubenje, so budu stojnie dobre a tune dzjelo cijnicj. — Moje wobydlenje je pola wudowy Fingerki.

W Nakęzach, 23. oktobra 1861.

Friedrich Weber,
klempnac.

Suche droždje,

stajnie cierstwe a wożebje spłne porucza a pschedawa kóždy cjaſ

J. G. Klingst Nachfolger.

Jako jara światko, slutniwe światko w stwach, dżelańjach, khamach a hródzach poruczą ja pinafinowe lampy. Pschi menichich taſkich lampach treba ho na hodžinu fa $\frac{1}{2}$ np., pschi wetichich fa 1 np. a mam je w 5 wulkoszach w najwetschim wuberku na pschedan, teho runja moderateurske lampy, možasne lampy f swianju, slutniwe lampy, jara rjane światcznički a lampy noweho waschnja na sale, druhe światcznički, khosejowe denčka najreńsche a schpatničke a wschelake druhé klempnarske tworh po najtuniszej placzisjue.

W Budyschinje.

Herrmann Nachliž, klempnarski mischr na žitnej haſh w khjezi f. pschedupza Bergera.

Spłne żeleznoblaſtowe warenki, teperiske a maschinowe kachle f rokami, kachlaze a druhé burczki biele a czorne fu pola podpisaneho stajnie we wulkim wuberku na pschedan, teho runja ho tež wot neho tjeschne rok na ſkaſanja spłne a dobre bory wudželaja.

Herrmann Nachliž, klempnarski mischr na žitnej haſh w Budyschinje.

Wuc̄omnik pytani.

Dobry hólcež wot sprawnych starskich, tiz chze pscheduſtvo wuknycz a je herbskeje rycze móžny, móže w Budyschinje dobre mjesto dostacj. Pola toho? to shoni ho we wudawarni Serb. Nowinow.

Moje materialne a palenzo we, kaž tež zigarowe a to bako we khamy poſkičuju stajnie najlepſe a najtunishe twory. Sažopschedawarjo dostanu rabat.

Ludwig Ecclus na herbskich hrebjacj.

Wschilkim lubym Sserbam, kotsiž tobak kurja, f tutym f nawiedzeniu dawam, so mam nietko tež wschitke druzinę ſlabeho, poſkylnego roſkateho a prasowanego tobaka, kaž mjejeſte jón hewak l. Wittig na bohatej haſh, a so jón jara tunjo pschedawam.

J. G. F. Nieſſch na herbskej haſh.

Jedyn jeneny hetman a jedyn wulki wotroček f dohymi wopisiami ho na knežim dwor w Volborzach pyta.

Jedyn wulki wotroček a jedyn poħonež móžetaj f nowemu ljetu 1862 na jenym knežim dworje bliſko mjeſta ſlužbu dostacj. Hde? to je shonicj we wudawarni Serb. Nowinow.

Nawjeſchtě.

Cięszonym Sserbam Budyschina a wokolnosci f tutym najpodwolnisczo wosjewuju, so sym ja tudomne f. J. Kilianowe kozmařstwo wotnajak. Ja proſhu teho dla, so bychu me prawje bohace wopitowocz chyli, a budże moje stajne prožowanje, mojim hoscjom kóždy cjaſ sprawne a tunjo poſkičuj.

W Budyschinje, 24. oktobra 1861.

Jan Herberg
na žitnych wikač.

Kólny poħonež, tiz ma dobre wopisima a f ſchijny-mi ģahadlam iſejdijc roſimi, (najradscho predawſk wojak) móže f nowemu ljetu ſlužbu na knežim dworje w Volborzach dostacj.

Wędželu a pōndželu

27. a 28. t. m.

pschedroſchuſu najpodwolnisczo na termusč a budże w mojim hoscjeniu baſta hudžba. Hewak budże tam tež jebyn karouſel poſtajeny.

Hoscjeniak Schwarz w Buszach.

W hosczenzu k skotej króne w Budyschinje ma so

wulfa wustajenja,

hdzej su wschelake krajinu, mjeska, hory, wošebne twarenja a t. d. runje tak wobscherne widzecž, kajkež su wot Woha stvorene abo wot ludzi natwarene. — Saſtup jenož 2 nſl. — Wustajenja je popokdnju wot 3 hacž do 9 hodzinow wotewrena a wostane jenož hiscze hacž do pøodzele tudy.

A. Polanecký.

Voruczenje.

Cjescjenym Sserbam Budyschena a wosolnoscie porucjam swoje korzmarstwo s napšecja lawskie haleje a theatra a moža pola me stajnje wcho cjopte a symne picje tune a dobre dostaci.

Halang, restaurateur.

Ca khornych.

Dokelž hym njetko swoju nowu khježu wobczahnył, dha je mi možnosć data, so možu wjazykoczym napraschowanjam a požadanjam k woli bycž, a khornych tež do mojeho wobhledenia horjebracž.

W Schjerachowje. E.R. Piltz,

prast. lekar, ranovlesar a baderž.

Ja mam njetko wošebny bróſtſyrop psche kaschel a bolenje na bróſce na pschedan a pschedawam blesku po 15 nſl. Tež može pola me kóždy wele wopisnow tajstich, kotrymž je tutón broſtſyrop pomhal, widzecž a cjtacž.

W Budyschinje na serbskej haſy.

J. G. F. Niedsch.

Wino. Swojim lubym psche-cjelam a pschedelnizam w serbskim kraju s tutym naj. **Wino.** podwólnischo k namedzenju dawam, so hym ja w tutych dniach wulku čwizu wošebnje dobrego mustatneho wina na blesche wotcjahný a proschu wo pranje bohdy wopyt, dokelž je tuto wino hiscze wele lepsche, hacž predawsche, a nebudje ho nichtón facž, kiz čhyt je woptacž.

W Budyschinje na serbskej haſy k 2 móromaj.

J. G. F. Niedsch.

Jedyn dwajpscheinny wós je tunjo na pschedan pola Korle Zieschanga na Hornym Židowje.

Jedyn zyle čorný pudel, dobry wajchtař, je na pschedan. Hde? to je šhonice we wudawařni Serb. Nowin.

Ejo. 2. a 11. 1861 Serb. Nowinow so w ich wudawařni saſo kupuje.

Pschedzenak,

Protýkac

sa Sserbow

na ljetu 1862

je njetko sa $2\frac{1}{2}$ nſl. w Smolerowej kni- batni pschi bohatych wrotach w Budyschinje na pschedan.

W tutej nowej protýky namakaſa ho wysche nusnych protičnych vjezow jara rjane ſmieschki, hubanciſta a po-wedanja, kotrymž su lietša tež wschelake wobrasy (blidy) pschiwdate, bes druhim tež jara pjeſny wobras se ſydom-lieſne wójny, na kotrymž staj starý Fryza a general Biethen widzecž.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, se starodawnych časow dopolasaň, s naj-lepskich ſelov a korenjow pschedelovaných pólver, po jenej obo po dwjemaj čzjomaj wſchědne fruwom abo wobzam na prjenju pizu našípaný, pschispeřja wobžernosć, plodži wele mloka a ſadžewa jeho woliſnenje. Pačzik placzi 4 nſl. a je k dostaci w hrođowskej haptýzy w Budyschinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawańi Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedač,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štvortlétta předpłata pola
wudawaria 66 np. a na
kral. saks. pósće 7½ nsl.

Cislo 44.

2. novembra.

Lěto 1861.

Wopříječe: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Čjorneho Rhołmza. S Brjetneje. S Njemskich Baſliž. S Nabworja. Se Waju. — Wo nusnoſci pſchisprawneho ſienocjenja intelligenzji ic. — Budarowy wopomnik. — Přílopok. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesče. — Čahi sakskoſlezynskeje železnicy atd. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Ježo kralovſta wýškoſcě krónprynz Albert, kotrež bje ſo i krónowanju pruskeho krala do Kralowza a wot tam do Varlina podał, je ſo ſaſo do Dražđan wróciſt. — Bratraj Ježo kralowſteje wýškoſcě pŕyñezbnyh Jurjowſeje, menujž oportiſti a bejasti wójwoda, ſtaj ſo i Varlina do Dražđan wróciſkoj, a Ježo majestosć kral Jan je pôzleſtſehe ſa ryčerja Albrechtskeho rjada pomenowaſt. — Rakuski arzhywójwoda Karla Ludwig je 28. oktobra i Varlina do Dražđan pſchijek a ſo wot tam na hród Weesenstein podał.

Pruſſy. Minister ſnuteſkomnych naležnoſc̄ow je wosjewiſt, ſo ſmjeja ſo tak menowanym wuſwolerio 19. novembra t. l. a ſejmzhy ſapožlanzy 6. dezembra wuſwoleč. — W Pólnanskej je wýškoſcě wſchitke ſjawné ſhromadžiſny, kaž tež wſchitke zyrlwinſke prozeſſije Polakam ſakafala. — W Varlinje je predawſchi minister prawdy, Dr. Savigny, 25. oktobra w 83. ſječe ſwojeho žiwenja wumreſ. — Kral Wylem je ſakfemu krónprynze recžas i rjadej čorneho hodlerja ſpožejſt. Rjad ſam je krónprynz Albert hýzom pſched njeſotrymi ſjetani dôſtač. — Šaidženu pónđzelu bu i čeſeči krala wot varlinſkich ſtudentow wulki a pſchimy faktowý czaſh wotdžeržany. Wutoru hýſeche pola rakufſkeho, předu pak pola jendželſkeho pôžlanza pſchimy bal, piatki je franzowſki wožebnu hoſcjeniu dał a kral Wylem je jich wſchitkých pſchi tym ſe ſwojei pſchitomnoſežu pocžeſcjiſt. Najvhyschniſho hýſeche pola franzowſkeho pôžlanza a poweda ſo, ſo je wón wjazh hac̄ 100,000 toleř na tutu naležnoſcě wažiſt. — Rjeſotre pruske nowinų jara na to bórcza, ſo je kral pſchi wſchitkých ſwojich ryčazh, pſchi ſklađnoſcji krónowanſteho ſwiedženja džeržaných, wožebje wahu na to kladk, ſo ma wón ſwoju krónu wot Boha. S tutych ſklowow hýzedža woni ſhudziſt, ſo ſnadž wón krajny ſejm ſa jara wažnu wjez nedžerži a ſo hýze drje na jeho radu poſluchajſt, ale pſchi tym tola po ſwojim dobrosdačzu ſnežic̄. Druhe nowiny pak tež powedaja,

ſo je wón w tych dnjach w Potsdamje praſit, ſo hýze ſo pſchi ſwojim ſneženju ſwjeru po krajnej wuſtawje abo konſtituzii ſkožowac̄. — Druhe pruske nowinų ſu ſtym nespokojoſe, ſo je kral na ſwoje krónowanje wele miſionow toleř wažiſt, a mjenja, ſo by to ljepe bylo, hdy by wón tute penesy na twarenje wójniſtich lóđzow nažoſt. — Mjesto Varlin je kralej penesy i jenej wójniſtē ſteži lóđzi darilo. Wón je tajki dar miloſčiwi pſchijak a ſlubil, ſo dyrbi lóđz, ſi tutych penes natwarena, „Varlin“ rjelac̄. — Kral a kralowa ſo pónđzelu 4. novembra do Wrótklawja (Breslau) podataj a wofstanetaj tam ihac̄ do 8. novembra. Na jeju pſchne powitanje ſo tam hýzom dawno hotuju.

Amerika. W požleſtſkim czaſhu ſu wójſka khjetro tam a ſem czaħake, a i žanej wažnej bitwje pſchischo neje. Unionſki general Price ſteji ſe ſwojimi ludžimi bliſko Karthaga nad Miſouriom a ſda, ſo ſo ſnadž tam i bitwje pſchitndze. — Do unionſkeho wójſka ſtaj pſched njeſotrym czaſom dwaj wonukaj predawſcheho franzowſkeho krala Louis-Filippa ſtipitoj, menujž ſyňaj njeđuſcheho franzowſkeho krónprynza, tak menowanego orleanskeho wójwody. Wonaj ſtejtitaj w generalſtabje generała Mac-Clellana. — S New-Orleansi pišaja, ſo ſo bes separatiſkimi krajemi w nowiſtchim czaſhu Texas jara horliwy ſa wójnu wopokaſuje abo wele wjazh, ſo dyrbi wſchitko ſa brón pſchimac̄, jeli hýzedža ſo njeſak neſpšečelow wobrueſt. — S morja jim menujž unionſke wójniſtē lóđze hroža a ſi wežornych meſow maja ſo nadpadow tamniſtich indianarjow bojeſt. — Separatiſtojo ſu dweju mužow do Evropy pôžkali, ſo byſtaj wonaj ſnadž ſi jendželčjanami abo franzowſami njeſak i ljeþſhemu ſeparatiſtich krajow jednaſkoj.

Egiptowſka. S Egiptowſteje njeſko pišaja: Wſchitzhy ſu tudj jara ſastróženi; pſchetoz najstarſhi ludžo nepomija tak wulke wody, kaž je ljetka rjeka Nil pſchinesze. W naſtupanju raiſowych žnjow jara ſrudnje wonblada a ſda ſo, ſo ſu zyle ſhubene; ſi najmeňſha nebudžem ſičo pſchedawac̄ móz.

Rakusy. Wuherška krajna rada bjeſe ſe wón-
davjo khejzorej piſmo pôzlača, w kotrymž bes druhim
wo to proſchesche, ſo by wón do Wuherſkeje pſchićez
džył. To by, kaž wona wołozowaſche, dobra ſklađnoſež
była, wſchitke wopacze mjenenje bes nim a wuherſkim
ludom wotſtronicz, a woſebje derje by ſo to dopelniło,
hdy by wón bes „zufykh radžiczelow” pſchiſhol (zufykh
radžiczelow menuja we Wuherſkej khejzorowych njemſkih
ministrów.) Ale khejzor je na tajku prôſtwu wotmolwił,
ſo ſo jemu njetčiſhi čaſt tajki bycz neſda, kotryž by
jeho i wophtanju wuherſkeho kraja nawabič mohé. —
So ſo njekajke newedro na ſpeczitych Wuherjow hro-
madu cjeñhne, wo tym je pſchezo wjazy a wjazy ſname-
njow widżecz. Najwoſebniſche ſnamjo je to, ſo ſebi khe-
zorowe ministerſtvo pſchezelniwoſež tych ludow dobycz
pyta, kotrež drje we Wuherſkej bydla, kotrymž pak tam-
niſhi Mladžarjo iſich rycz a narodnoſež hacž dotal na
wſche möžne waſchnje podkoczowachu. Mladžarjo me-
nujzy žadachu, ſo by jenož iſich madžarska rycz w kraju
prawo mjeſla a ſo bychu ju teho dla Sſerbia, Sſko-
wakojo a Rumunijo horjewſali, a ſwoju narodnu rycz
faſtořili. A dokelž Mladžarjo pſchi ſwojim khejym
žadanju hiſhce tež mene bōle thraſzy wuſtupowachu,
dha ſu ſebi ſpomnene ludy mene bōle do neſteſzelow
pſchewobrocziли. Rakuske ministerſtvo pyta njetko i taj-
keje ſwady wužitk cjañhnež a nemadžarske ludy pſches
to wot Mladžarow wotdžjelicz, ſo čze Sſerbiam, Sſko-
wakam a Rumunam i wjeftej narodnej ſamostatnoſeži
pomhač a iſich, jeli treba, pſcheziwo dotalnej madžar-
ſkej pſhemozh ſaktowacž. Duž je wone Sſerbiam ſlu-
bilo, ſo dyrbja woni ſwoju predawſhu ſerbsku wojswo-
dinu (ſerbski wokrež) ſe ſwojimi ſerbskimi faſtořnikami
a ſerbskimi wſchitkami ſaſo dôſtač a ſo dyrbi tam
ſerbska rycz ſwoje połne kneſtvo mječ. Dale lubi
wone Sſlovakam a Rumunam, ſo dyrbi iſich narod-
noſež w tych krajinach, hdzej woni bydla, połne prawo
mječ. Ale ſa to žada ſebi ministerſtvo wot tuthych
ludow, ſo bychu wone i nim džerželi a teho dla ſa to
hloſowali, ſo ſmje khejzor we Wuherſkej dawki a re-
krutow **bes** pſchiſwolenja wuherſkeho ſejma bracž. A
ſo by wón potom čim wſche prawo i temu mječ, dha
dyrbeli wuherſzy Sſerbia, Sſlovakajo a Rumunijo
ſapóſlanzow do winiſkeje krajneje radu pôzlač ſ tym
poručenjom, ſo bychu woni tam ſobu radžicž pomhaſi.
Hdy by ſo to ſtało, dha by wjazy hacž poſoža wu-
herſkeho kraja na khejzorowej ſtronje była a khejzorej
by potom lohko bylo, madžarsku ſtronu ſ dobrym abo
nedobrym tač daloko dowieſci, ſo by jeho wolu činicž
dyrbjala.

Po tajkim to žana khejpa politika neje, ſ kotrež
njetko rakuske ministerſtvo we wuherſkich krajach ſkuto-
wacž ſapocžina. A tamniſhi Sſerbia, Sſlovakajo a

Rumunijo bychu tež wjescze ſa pſaciſmu ſwobodneje na-
rodnoſeže na jeho ſtronu pſchepuſili, hdj bychu jenož
wjescze byli, ſo ministerſtvo ſ nimi ſwjeru mjeni. Woni
ſo pak boja, ſo jim ministerſtvo najſkere ſwoje ſlu-
benja džeržecz nebudze, ale ſo budze potom, hdjž je
Mladžarow poſorito, ſaſo wſchitkim rakufkim krajam
n iem ſke ſarjadowanje na ſchiju walicz. To pak woni
hiſhce bōle hidža, hacž madžarske, a duž žadyn džiwo
neje, ſo woni tak khejſſe i ministerſtwu neſpcheſtuſja,
kaž ſebi tole žada. Wysche teho je wuherſka wuſtawa
abo konſtituzia wele ſwobodniſcha, hacž ta, kotruž je ra-
kuſki khejzor loni dał a tež teho dla ſebi nemadžarszy
wobydlerjo wuherſkeho kraja predy ſara wobſhernje
roſkladuſja, hacž bychu ju wopuſczeſili. My čzemym tudj
jenož na to ſpomnicz, ſo ſo we Wuherſkej nimale
wſchitz krajni faſtořniky a krajne wſchitkije wot ſuda
ſameho wuſtweſa.

S Wuherſkej je kherowatsko = dalmatisko = ſławoniske
kraleſtvo we wjefthym ſwjaſtu. Tutón ſwjaſſ je ſo pak
w nowiſhym čaſzu ſtora zyle roſtorhnył, dokelž džyħu
wuherſzy Mladžarjo wobydlerjow ſpomneneho trojedyne-
ho kraleſtwa, kij ſu ſklowenjo ſerbskeho naroda, ſ
možu pſhemadžaricž. Teho dla ſo najbóle ſta, ſo Khe-
rowatojo ſa čaſt wuherſkeje revoluzije na khejzorown ſtronu
ſtupiſhu a pſcheziwo Mladžaram wojowachu. Wot teho
čaſza ſo woni pſchezelſtwa ſ Mladžarami boja a no-
žedža ſtarý ſwjaſſ, kotryž wobaj krajej wele ſtow ſjet
hromadze džeržesche, ſaſo wobnowicž, dokelž bychu jón
Mladžarjo jenož najſkere i podkoczowanju ſerbskeje na-
rodnoſeže nałożili. Tola je woſebje w ſławoniskej
hiſhce džielba ludzi, kotraž ſ Mladžarami džerži, hacž
runje to wſchitkich druhich tamniſkih Sſerbów ſara
mersy. Najbóle bieſu na wſcheho župana (Oberge-
ſpan) Dankowicža a Pejačowicža hrjewni, kotraž ſtaſ
w poſleniſhim čaſzu wſchelake nekmane kufli činicž po-
čaloſi, ſo byſtaſtaj Mladžaram w trojedyneho kraleſtwe
pſchezelow dobyloſi.

Sſejm ſpomneneho kraleſtwa, we ſahrebje (Ugram)
w Kherowatskej wotdžeržany, je pſched njekotrym čaſtom
khejzorej piſmo do Wina pôzlač, w kotrymž jemu wſche
ſwoje wuradzowanja prijódpoſoži a wo iſich wobtwer-
dzenia proſy. — Trojedyne kraleſtwo ma runje tač
ſwobodnu konſtituziu, kaž Wuherſka, a je w nej tež to
prawo, ſo ſmje tam khejzor dawki a rekrutow jenož
i pſchiſwoleniom ſahrebſkeho ſejma bracž. Tuto prawo
ſeim puſhczicž nočze, khejzor by je pak rad wotbył.
Duž wón njetko ſe ſwojim ministerſtwow radu ſkladuje,
kač by wolu ſahrebſkeho ſejma w naſtupanju dawkow
a rekrutow po ſwojim žadanju wobročicž a jón i temu
nawabič mohé, ſo by wón tež ſapóſlanzow do winiſkeje
krajneje radu pôzlač. Khejzor lubi teho dla wo-
bydlerjam trojedyneho kraleſtwa, ſo čze jím iſich ſerbsku

narodnoścę na wsche moźne waschne salitacj, jenoż so bychu woni s nim dżerżeli, a won je k wopokasaniu swojeje dobreje wole w thichle dniach wyšczej żupanow Jankowicza a Pejacžowicza wotşadzil, dokelż wonaj s Madżarami dżerżitaj. Ale pschi wschitkim tym maja Schrowatō atd. k winskemu ministerstwu mako dowierenja a newedża hiszczę, hacż bychu sapókranzow do winskieje krajneje rady pôszali abo niz. Jeli pak woni to hiszczę sezinja, dha budža to też hnydom wuherszy Sserbja, Skłowačojo a Rumunojo cžinic, — a s Madżarami potom też nebudże wjazg dolko tracz móz.

Teho dla też winskie ministerstwo w tutych zlykach należnoścach najprödy s Schrowatami jedna, dokelż derje wie, so su woni najwažnišci pôdla Madżarow a so dyrbia ezi pschjehracj, hdny wobydlerjo trojedyneho kralestwa na khejzorowu stronu stupja.

My hny ſebi dowolili, tolle wscho trochu wobſcherniſcho wulkadowacj, dokelż hewak naſchi čitarjo tym ſenotliwym wuherskim powesyczam dorosemicz nemóža.

Jeli ho teho dla Ihrowatſko-dalmatſko-ſlawonſki ſejm w Sahrebje w bližſhim čaſu ſa khejzora wupraji, dha budże ho jemu też Wuherſka predj abo poſdžiſcho poddacj dyrbecj; jeli pak woni pschi ſwojim połnym starym prawje ſtejo wostane, dha drje budże winski minister Schmerling wotſupicj dyrbecj, dokelż to wuwescz nemóža, ſhtož ie ſebi w nastupanju Wuherſkeje prijódkaſaſ.

We Wuherſkej pochyna ho po najnowiſkich powesyczach dale bôle muejicj a też najwyschi wuherski biſkop Schejitowski je w ſtaronym, w nowinach wotcziszczañym, piſimje ſwojim krajanam radzil, so bychu khejzorej nepožkuſhni byli, jeli by won b e ſ pschiswoſenja wuherskeho ſejma we Wuherſkej dawki a rekrutow bracz chzil. Khejzor je teho dla jara hñiewun na neho a je jemu telegrafiszy pschikasj, so by k nemu pschischoł a ho ſamolwiaſ. Hacż pak biſkop do Wina pôndze, to neje wieſte. — We Wuherſkej ſu wschitke ſtarne ſhromadžisny ſakasane.

Khejzorka w tu khwili w Benedigu bydlí a ſ jeje ſtrowoſcju tam derje doſc̄ dže.

Franzofſka. Khejzor chze w bližſhim čaſu hollandskeho a belgiſkeho krała wopylacj. — Poſkranz italskeho krała Victora Emanuela w tu khwili ſ Napoleonu italskih naležnoſcjom dla jedna.

Italia. Raž ho ſda, dha ho Garibaldi na to hotuje, so by w pschijodnym naſieju pak na Rom, pak na Benedig ežahnyle. — Nowy general w Neapelſkej, ſ menom Lamarmora, neje hacż dotal ničo pschecziwo tamniſkim ſbježkarjam cžinič, ale pschijhotuje ſebi njetko wetsche wójsko, so by bôrsh ſ možu pschecziwo nim wotſupicj mož.

Ruſ o wſka. S Warszawu piſaja, ſo ſu tam hiszczę wschitke zyrlwie ſanknene a ſo tam wonhſada, kaž w najburowiſcej wójnje. Wojazy cžinja, ſhtož chzedža, a dyrbia ſo kózdy pschistojny čłowek strachowacj, na haſu won hicž. — Gubernator Lambert, kotryž je ſo najſtere na te neliuboſne naležnoſcę roſmerſak, je ſwoju ſlužbu ſkožil a do wukraja wotſiel. Na jeho miesto je ſo predawſki gubernator Ssuhosanet wróćil a tón dawa njetko wele ludzi do jaſtwa wotwedowacj. Tak je won bes wele druhimi tež ſobuſtaru predawſkeho mjeſečzanskeho wuberka, kotryž w prijenich nemjernych dniach na to džeržesche, ſo ſo nikomu žana kſhiwda neſta, ſadžicj dał, jako piſkelpuz Schlenkera, fotografa Beyera, ſchewza Hispanſkeho a duchomnho Wyſchinskeho a Stezkeho. — S twerdžisny ſu ezi, kotryž bjechu tam ſ zyrlwjo wotwediſi, ſ wetscha puſčenji, jenož ſtudentow ſu tam hiszczę jatych wobkhowali.

Turkowſka. Omer-paſcha ničo prawo pschecziwo kſheszjanſkim ſbježkarjam w Bochnje a Herzegowinje dobycz nemóže, wele wjazg jeho wojaſy husto doſc̄ pschjehrawaja. — Tak dyrichu 2. oktobra ſubčanszy kſheszjienjo (w Herzegowinje) na 2000 Turkow bliſto Trebinja a pschimucjicu jich k temu, ſo dyrbjachu do twerdžisny ežekacj. Maſaitra pschiczañymu Korijeniž na Turkow a wsachu jim 60 toni. — W dužſkej dolinje puſčezicu ſbježkarjo dwaj bataillonaj Turkow nimo ho, jako pak tseczji bataillon pschiczeze, nadpanhju jón a wojokaw roſchnawſki dobychu tóſichto kanonow, wele zyrobj a wojerskich wjezow.

Ze Serbow.

S Čjorneho Kholmza. Teho majestoscj kral Wylem je tudomnej nowonatwarenej zyrlwi peč ſražnych, ſ piſanych ſchleſizow hromaduſestajanych woknow wſchomikoſcimje daril a buchu te ſame, jako bjechu ho na ſwoje miesta pschi woltarju ſažadzile, 18. nedželu po ſwiatzej trojzy wot k. fararja Stanagi ſwedženjy poſweczenie.

Maſha zyrlwina rada je w nastupanju na doſtaty dar džaknu adresu podpiſala a ju 18. oktobra, jako na kralowym krónowanſkim ſwedženju, do Barlina wotpoſkala. (H. W.)

S Brjeteſje. Pruski kral je pschi ſkładnoſcji ſwojego krónowanſkeho ſwedženja naſhemu rychtarej Rychtarej powſhikomne cžehne ſnamjo spožcij. (H. W.)

S Niemſkih Paſliž. Schtrórik dopołudja w 10 hodžinach wudyri tudi wohēn a pschewobrocji twarenja khejzifa Donata a ſahrodnika Janacha do procha a popela. Donatzom, hdzej je wohēn wuſhok, ſpalishtej ſo tež dwje kruwje, pschetož ničton

doma nebjie, khiba dwje džiesciž wot 8 a 4 ljet, kij stej znadž, taž so ſda, tón woheň njeſak ſe ſchtrýcho- wančkami ſamifchtrikoj.

S Budžchina. Tudomny konrektar, L. Dr. Jähna, je ſ wychého mjeſta čeſne ſkužbne pomeno- wanje „profeſhar“ doſtak.

S Radwora, 29. oktobra. Wežera w nožy 1/212 hodžinow wužtychachmy ſrudne wołanje: woheň! a hnydom widžachmy, ſo ſo Brzyk ze bróžen pasi. W krótkim čažu ſtejachu twarenja živnoſcjerja Brzyki a živnoſcjerja Delanla w plomenach. Brzyka bjeſche halle ſtetša nowe zyłe maſiſne hródze natwarik, kij pač, dokež ſredž woñnia ſtejachu, ſo ſdjer- žec nemóžachu. Wobjemaj ſu ſo tež zyłe ſtetuſche žnje ſpalike, taž tež nimale wſcha domjoza nadoba a ra- tački grat.

¶ Pomožy bjeſchu wychého naſcheje ſylawu tež hiſch- cje pschijjele: lutobčanska, khelnjanſka, wulkowelskowska, kuhovska a minikakſa, kotrež pač, dokež na wodje po- brachowasche, wſchitke džekacž nemóžachu. *+*

S Wajiz. Psched krótkim bu pižane, ſo bjeſchu hiſchcje w tak pósdnim čažu ſwajatojske muſhki wi- dželi. Taſte muſhki ſu pač tež njeſko hiſchcje po- džischo, menužy ſandženu ſredu wežor tudy na jenej kuzi widželi. Nemožeja nam pschirodophtnizh žaneho wołewrenja na to dač, tač to pschitndze, ſo ſu tele ſwerjatka hiſchcje widžicž a taſki čaž ſnanu wjeſchcja?

Wo nuſnosći pschisprawneho ſienoczenia intelli- genzy (nawedžitoſcje) a dželawewe mož ſ kapitalom ſ dobremu poradzenju warbowazeje (ſaſlužazeje)

džekawoscje.

(Spisał H. F. Wjela.)

W njeſklich zuſvych nowinach bjeſche psched ſje- tamí wot nemenowaneho ſpiſacjela naſtańk wotcjiſ- cjaný, kij na mój nahlad: mały ratač dyrb i ſo paſež, ſwoje wołſeđenſtvo ſ dołhom wočežicž, ſara ſwart a wulſi pschiberk a dobylk dopofaſowacž pyta, kij ſo psches kapital remeſlam a ratačſtu ſhotuje a doſtane. Mi neje ženje do myſlow pschischi, na wožnociſi potrebneho kapitala w ratačſtwje dwjelowac̄. Ale ja ſu ſebi wjeſty, ſo ſu tež hospodařjo na wulſich ſublach wot teje wjernoſceje pschewſacž, ſo ma ſo ſa tym ſieſecž, ſo wot dołha wuſwobo- džicž. Ale ſa małych ležomnoſcjerow je ta rada, psches roſħladoſcje, pschemy ſlenje a wetſhu džielawoscje, psches wiažy džielanje wuplobo- noscje (wuwužinoſcje) ſwojeho wołſeđenſtwa a taž tež wunoſch a dołhdy teho ſameho powyſchicž, hiſchcje wele wažniſcha. Tež mi je ſnate, ſo je ſa poſtup w

ratačſtwje ſara wužitne a ſpjechowaze, hdyž ratačſkim hospodařjam ženje na potrebnych cijersazých penežnych ſrijedſtach nepoſrachuje. Ale ſapriež a wołpoſaſacž ſo tola ta wiernosć neda, ſo je tón ſlepſhi, kij tele cije- rjaze ſrijedki (Betriebſmittel) ſam wołſeđi a može jich ſadanenja a doſplokaſjenja dla bes staroſcje byc̄i.

Spomneny ſwar, kotryž ſu ſy w tamnych nowinach a tež hewal tu a tam wupraſicž ſyſchaſ, hnucji me, ſo tu njeſto ſnapsheciſju a ſo ſtrótki wo pschi- hódnym ſienoczenju kapitala ſ nawedžitoſcju a dželazej možu ſ ſpjechowanju a dobremu poradzenju remeſlow a ratačſwa wupraſu.

Wobhyd (Vefti) ſamoženja nedoſaha hiſchcje ſam, ſo by ratačſtwo dobry wužitk a wunoſch dawaže ſeſi- niſ. Taſki wobhyd ſamoženja wedze lóžy ſ temu, ſo tak wobhydni wſchelake lubowařſta wytaja a hlađaju, jím polieſuju a ſo pscheweſe penes newužitne a ne- trebaſchi na twarenja a wſchelake wutwary roſmetaja, ſkočata djerža, kij žaneho wužitka neſchinesu, tak me- nowane melioražije, kij ſu runje móda, wuvedu, predy hacž ſu jich wužitnoſež, nuſnotu a pschihódnoscji pruho- wali. So byc̄ prawje ſroſymený był, ſpomnu tu ſe wſchledneho živenja na njeſotre taſke kuſy.

Rhumſchne ſwifle na hródzach, jako naſliedowanje gothickeje twarby, newuſchna wyſkoſcje a ſchierokoſcje hródzow, niz mene jich drohe, woſebne wumelbowanie ſu woprawdžite roſmetowanja kapitala. To ſamo placji wo naſkupowanju drohich ſkočiaſzych ſplahow, predy hacž je ſa to poſtarane, ſo može tu krajinu ſlot, kij ſo hiſom na kuble namaka, doſahazu pižu a živnoſcje do- ſtacž. To neje pscheweſe praſene, ſo je poſhilenje, móde (w tutej wjeſy) wopory pschinescž, nationalnemu (cytoludowemu) ſamōženju miſliony khoschtowało. Theo- retikarjo ſami, ſotisž ſo jeno wſa poradzenja a poſje- ſchenja w ratačſkich hospodařſtwač horja a ſu ſa taſke poſjeſchenja pschewſacj, porucuju a pschihwaluja ku- powanie a ſublanje ſlepſich družinow abo ſplahow ſkota ſo małych ratačow, nekežbowajo na to, ſo ma pola tych jich ſlot, kij hacž dotal djeržachu a djerža, jeno teho dla taſki hubeny napohlab, dokež dyrb i hódn y bycž. Tunę ſplahowanje a naſhotowanje ſtroweje a bohacje žimiaſeje ſkočiaſeje pižy je wele wažniſchi ſrijedki a počink ſa poſtracjowanje w ratačſtwie abo we weſnym hospodařſtwe, dyžili naſkupowanje po- ſjeſchenych ſkočiaſzych ſplahow. Je ſa doſahaze a ſtajne ſeſiwenje wužijneho (dójneho atd.) ſlotu starane, dha halle po tom ta nuſnota ſastupi, ſo ſa wetſche wuſuži- wanje pižy psches ſupenje a ſublanje poſjeſchenych ſkočiaſzych ſplahow poſtaracž. Najbóle a husto pač ſo beſe wſchego predawſcheho pruhowania wjeri, ſo ma hubeny woſtaſk a wunoſch ſlotdjerženja ſwoju pschi- cjiu w neftanym a hubenym ſplahu ſkota. Je tola

na samych lępskich pôbach (leżomnoścach) cześći nadawki, w kódmym czasie w liceje se ſtrowej a dołączającej jinjazie piyu ſastarany bycz; — nadawki, kij ho w mało hospodařstvach wuvedže a dopelniſja.

(Přichodnje dale.)

Budarjowy wopominik.

Sa Budarjowy wopominik ſu dale wotedali:

a) pola f. poſtaſnika Jakuba: f. Ćojch we Wóspórku 4 nsl. (niz 5 nsl.), Dubz 7 nsl. 5 np.,

b) pola f. poſtaſnika Hencja: Komſt a Líšyhora 14 nsl., Luh ſ Nowym Luhom 23 nsl. 5 np., Mifkezy a Pschesdrjen 5 nsl., Nowa Weſ (neſhwacjilſkej wofady) 15 nsl. 5 np., Delni Hunjow 6 nsl.

(Přichodnje dale.)

P ſi o p k.

* Knes aktuar Herklotz ſ Budyschina je ſa mjeſčanouſtu w Poſtejnicy wuſwoleny.

* Wóndanjo ſ Loulouſy w Franzovſkej piſachu, ſo ſu tam kometa ſ tſiomki prutami wuhlabali a ſo je wón bliſto hujesdy Oriona vidžec. Niemzy hujesdarjo ſu po tutei powesći tež hnydem ſa nim hladali, ale nihdjen janeho kometa namakali neſhn.

* W Schierachowje je 23. oktobra 60ſjetna wudowa Ryktarjowa piſči poredzenju tſiechi ſ rebla panika a ſo tak wobſchłodžila, ſo je wečor teho ſameho dnja wumrela.

* Na ſakſtočjellej jeleſnizy pschindze 28. oktobra jeleſnizař Marr na to waschnje wo žiwenje, ſo chyſche ſedyn wós ſadjerječ, kij psches jeleſnizu ſieč ſytaſche, jako bje hýjom čah ſignalisowany. Piſči tym bu wón wot nimosjeđazeho čaha ſobuhrabneny a moreny.

* W Liberzu (w Reichenbergu w Čechach) bu 20. oktobra tamniſcha nowa evangeliſtolutherska ſchula ſwedjeñſky wotewrena. Piſči nei je, kaž ſmy hýjom na to ſpomniſti, naſch krajan Mudro ſ Minakata ſa wucjerja poſtaſeny.

* W Auerbaču (ſakſkeho Voigtslanda) je ſo 25. oktobra 16 domſkich wotpalko; piſči tym bu 7 domſkich wottorhaných a 1 brójen, ſo by ſo dalschemu roſſchierenju wohnja mesa ſtajita. Rjehdze 44 familiow je psches to neſbože ſchłodowalo a 6 wohobow bu piſči podtorhanju domow khjetro wobſchłodjenych.

* We Warszawje ſo poweda, ſo gubernator Lambert do wukraja wuiſſel neſe, ale ſo je ſo najſtere do Petersburga podač, ſo by tam khjezorej ſam wupowedač, kaf w Pólskej ſteji. Duz ma jeho Sſuchosanet jenož na niſekotry čaſ ſaſtupič. — Druzi powedaſja, ſo na Lambertowe miesto general Lüders jako gubernator pschindze. — Hewak ſo poweda, ſo je pôſti mini-

ſter Wielopolski ſe Sſuchosanetom w ſwadje a ſo te heho dla ſe ſlužby wotſtupič chyſ, dokeč ſſuchosanetowe ſtuſkowanje ſa zhele wopacjne djerzi. Ale khjezor neje jeho ſe ſlužby puſčejſi, ale ſe jemu telegrafizy praſit: „ſejerpliwoſej!“ — Wóndanjo je ſſuchosanet tež duhomneho warszawſkeje njemſkeje evangeliſteje woſady ſadžic̄ dat.

* W Petersburgu, hdyž bje ſo universita ničkaſkeho ſtudentiskeho neporjadka dla ſankruka, mjejeſče ſo wona po porucjnosći miniftra wóndanjo ſaſo woſtewic̄. Ale piſci tym čjierſachu ſtudentojo ſaſo taſku haru, ſo buchu woſazy na nich poſtani, kotrychž pak ſ kamenemi a ſ ſijemi wotehnachu, hac̄ wiazy wójſta neſchindze a ſtudentow piſhemó. Taſkeho neporjadka dla ſu potom njehdze 200 ſtudentow ſadžili.

* W Lanisu (w Franzovſkej) bje po dohím čaſu pocžat deſčej hyc̄ a to tak jara, ſo woda w rjez̄ khjetro piſchibywaſche. Duž bje ſo niſchto ludji nd móſt, kij bje tam piſches rieku natwareny, ſechko, ſo buchu wulkej wodze piſchihladowali, hac̄ woda na iene dobo móſt powali a ſ nim djeveči čjowekow do rieki padže, kotsiž tam wſchitzu ſwoju ſimerej na- makafu.

S p e w y.

C ž o l m i ſ ſ k i ſ p i e w.

(S nalječja.)

We piſzanej khježyh, na čjolmje
Sſo weſemh po rjez̄
Po hladkej, po hſebornej žolmje
Piſches kujok a hľubiny.

Kaž rybički lóſchtne pod nami
Sſej khvalimy žiwenje,
Tjež luboſči a nadžijs ſ nami
A powyſchej weſele.

Čjolm neže naž čjifche a radh
Wón ſ wodu ſo roſmočwja,
Hry muſčkov a žolmicžkov bladž
Nam ī dokeč ſo towarſčha;
Kaž žolmicžka ſtawa, ſo ſjeha
Dak ſpkuwne lóſcht žiwenja,
Nam radoſči pak mihiſcičku ſbjeha
A luboſči ju poſzwečza.

Stój! ſmjejate brjohi ī nam praſa,
Stój! ſiwaſa do wodž,
Wjetr piſčecjelny ſaduwa ſ kraja:
„Tu piſčiſtam je luboſm!“

A ſiwaſa druhe te brjohi
Nam njehdž: „Tu ſaſtaſaj!“
Dha ſtajimy ſ nadžijs nohi
Na wječnoſće reñſhi kraj! —

Hudančka.

50. Ja snaju mały biele dom,
Kiž nima wokna, durje, wrota,
Hdyž hospodar čze s' neho won,
Dha dýrbi sczemu predy pschebicž.
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje s cž. 43.

48. Semja. 49. Duchomny, wojał a bur.

Cyrkwińskie powjesće.

Krčení:

Michałska cyrkaj: Maria Emilia, Jana Bjetnarja, hjergeria a khjezerja w Budyšinie, dž. — Jan Bohumír, Jana Petřich, wulfsofahrodnička w Toronzy, ř., — Hana Maria Augusta, C. G. Schmidta, najenka koſečernje w Čjelanač, dž.

Zemrječí:

Djen 16. oktobra: Hana Helena, Marie Lehmanez se židowa nem. dž. 7. m. — 18., Hana Antonia, Jana Črista Bekaria, khjezerja na Židowje, dž. 6 m. 18 d. — 23., Gerscha rodž. Mörbitz, nebo Jana Holana, kublerja na Židowje, sawostajena wudowa, 71 l. — Peter Michał Wowežer, žiwuoſcjer w Sajdowje, 65 l. 8 m.

**Čahi sakskošlezynskeje železnicy
z budyskeho dwornišča.**

Do Shorela: rano 7 h. 51 m.; do połnja 11 h.

40 m.; połnju 3 h. 12 m.; wieczor 6 h. 23 m.; wieczor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 35 m.; do połnja 9 h. 11 m.; pschipołnju 12 h. 50 m.; połnju 3 h. 55 m. wieczor 7 h. 38 m.; w nožu 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 31. oktobra. 1 Louisd'or 5 toler 14 nřl. 8 $\frac{1}{4}$ np.; 1 polnowužazý červený šekh abo dukat 3 tol. 5 nřl. 1 $\frac{1}{2}$ np.; winsle bankomki 73 $\frac{1}{2}$.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinie

26. oktobra 1861.

Dowoz: 6111 kórcow.	Płaćizna w pferēzku na wikach,					na bursy,	
	wyšsa.	nižša.	srijedna	najwyšsa	najnižša.	u. nřl. np.	u. nřl. np.
Pscheniza	6 17	5	6	6 12	5	6 20	—
Róžka	4	5	—	3 25	—	4	6 3
Feezmen	3	2	5	2 25	—	3	2 5 3
Worž	1 22	5	1 15	1 20	—	1 22	5 1 17 5
Gróč	4	15	—	—	4 10	—	4 15
Wola	3	20	—	—	3 15	—	3 20
Klepíč	7	7	5	—	7	7	5
Jahly	6	10	—	—	6 5	—	—
Hejdusicka	4	15	—	—	4 10	—	—
Bjerny	1	5	—	—	1	—	1 2 5
Kana butry	—	18	—	16	—	17	—
Kopa złomy	4	20	—	—	4 15	—	—
Zent. syna	—	22	5	—	20	—	—

Nawěſnik.

Dobre kožane fholowy (jelenjaze), pelzowe a bukskinowe rukajzy

pschedawa po tunich płaćisnach

Mawjeſcht.

Czesczenym Serbam Budyšina a wokloscze i tutym najpodwolnitscho wosiewiuj, so sym ja tudomne t. **J. Kiliawwe** kořzmařstwo wotnajak. Ja proschu teho dla, so bychu me prawje koħacze wophtowocž čbzli, a budze moje stanje przozwanje, mojim hospozom koždy czas sprawnje a tunjo poſluzicž.

W Budyšinje, 24. oktobra 1861.

Jan Herberg
na žitnych wikač.

C. G. Stanga
na bobatej haſy.

 W Małym Budyšinku je khjeza cjo, 10 se žadowej fahrodu se žwobodneje ruki na pschedau a može ho wšho dalshe tam ſhonicž.

Pola knihihijasarija **C. Klimanta** w Budyšinje su hisceze njekontakte knih na pschedau, kiz rjekaja: **Treseniuša Knihy wot Spovediſe a ſwiateho wotkaſania otd.**, w ſerbſkej Ryczi wudate wot Jana Kiliiana, duchomninho w ſotežy.

Cjo. 2. a 11. 1861 Serb. Nowinow ſo w sich wudawarni ſažo kupuje.

Njemske živensawjeſčaze towarzſto w Lübecku.

Saložene w Ljecze 1828.

Horejsche towarzſto wſchitke družin ſawjeſčenjow na živenski a ſimerni pab, kaž tež ſawjeſčenja parſchonſke renty a vjena po jara tunich a tverdhých prämiach a pod naſpodobniſchimi wumjenenemi horjebere.

Džen 1. januara t. l. bjechu ſ zyla we wſchelakich družinach ſawjeſčene:

12,730 parſchonow ſ 25,790,727 tl. 14 nſl. kapitala a
89,168 tl. 12 nſl. ljetneje renty.

Hač do 1. oktobra ſ nowa pſchitupichu:

1,815 parſchonow ſ 3,106,353 tl. 8 nſl. kapitala a
8,538 tl. 1 nſl. ljetneje renty.

Fondsy, k dobrej vjeſtoſći ſa dželberjazých ſlužaze, wuneſechn 1. januara t. l. 5,227,058 tl., 10 nſl.

Statuth, formularh k ſaſtupeñju, kaž tež kózde njehdje potrebne wuſafowanje ſo darmo a ſwolniwie wot podpiſaneho agenta towarzſta dawaſa.

Otto John, w Klufſchu.

W o ſ j e w e n j e.

Gjeſčenym wobydlerjam w Rakezach a we wokolnoſci ſ tutym naſpodwolniſcho k navedenju dawam, ſo ſym ſo tudy iako klempnac ſaſydlil a ſo wſchitke klempnarske dželo wobſtarom, kaž tež zynowe a koprowe vjeſty ſprawnje a derje poredžam. Tež ſu wſchelake hotove klempnarske wudželski pola me k doſtaču, woſebje porucžam pač **pinaſinowe lampy**, dokež je jich ſwjetlo jara rjane a pſchi tym wele tuniſche, hač wolijowe ſwjeſčenje.

S proſtu, ſo by ſo mi prawje bohate dowjerenie doſtačo, ſjenocžam to ſlubenje, ſo budu ſtajne dobre a tune dželo cžiniež. — Moje wobydlenje je pola wudowym **Fingerki**.

w Rakezach, 23. oktobra 1861.

Friedrich Weber,
klempnac.

Barlinske woheňſawjeſčaze towarzſto.

Saložene 1812.

Saladny kapital 2 millionaj toleř.

Tuto hžom 49 ljet woheňſawjeſčaze towarzſto vere ſawjeſčenja pſche woheňjowu ſchłodu horje po niſlich, ale tverdhých prämiach, hdzej ſawjeſčenjih ženje ničjo doplačowac̄ netreba.

Sawjeſčenja wobſtar a wſchje wuložowanja dawa

Wot 100 tl. ſawjeſčenja pod ſzlo mja nej tſjechu płaciſi ſo ljetnje 18 nſl. abo tež mene, jeli twarenja ſamotnje leža; wot 100 tl. ſawjeſčenja pod ſzhlowanem tſjechu dawa ſo ljetnje $4\frac{1}{2}$ nſl. abo vjazh, ſa tym hač ſu ſkromjane tſjechi bliſke abo daloke. — Sawjeſčenja móža ſo njetko na 10 ljet abo na krótſhi čaž ſtač; ſchtóž pač bōrſy na vjaz ljet ſawjeſči, tón ſalutuje ſebi ſa tym wele penes, dokež kózda ſa pſchiwoſenje ſhubniſta, ſa ſchtempel a t. d. pſchi weleljetnym ſawjeſčenju wetsche nejšu, hač pſchi jenoljetnym. W lječe 1860 bje pſchi horla ſpomnentym towarzſto ſa 95 millionow toleř ſawjeſčenjow. — Kózda, ſawjeſčenemu pſches woheň ſčinena, ſchłoda ſo hnydom ſaplačzi, tak bōrſy hač je po woheňju tverdze poſtaſena. — Agent ſebi pſchi horjebranju ſawjeſčenja ſa ſwoju prózu ničjo nežada, a ſawjeſčenje hžom płaciſi: tak bōrſy hač je ſo pola agenta ſapiſalo, ſo ſo teho dla netreba na poliſu čaſaſac̄.

w Budyschinje.

J. G. Smoler, wudawac̄ Serb. Now.,
agent barlinskeho woheňſawjeſčaze towarzſta.

Šandženu pónđelu wečor je ſo jene brjemehſko ſhubilo, w kotrymž bje ſpónja jaka, koſmaty laž a porukazow ſawjaſaných. Sprawny namakat čažl je ſa dobre myto pola korezmarja Kozora na Židowje wotedac̄.

Živnoſć czo. 12 w Khaſowje, ſe 4 akrami 213 prutami ſezomnoſćow a ſ 76,90 dawlkimi jenoeſčemi napołożena, je herbstwodželenja dla ſe ſwobodneje rufi na pſchedan a móže ſo wſčo dalsče tam ſhonicž.

Jedyn nowy czornyy plon wós ſ czornej klijenej plonu je na pſchedan pola ſedlarja **Dittricha** w Porschizach.

 Jedyn bruno- a bjeſloblaſaty poč, kaž ſo ſda, bjeſčeje młodh a na hontſkeho pſa podobný, je ſo pſchiwoſal a móže ſo w korezme w Janezach pola Hobžija ſaſo doſtač.

Češčenym Šerbam Budyschinu a wokolnoſcie ſ tutym najpodwólniſcho woſjewjam, ſo ſym i moim
zigarowym a tobakowym khamem, kaž tež i lotteriowej kolleksi

wſchitke materialne twory

poſchipoložil a poſchu wo prawje bohate woſjtowanje ſ thm ſlubenjom, ſo budu dobre twory ſa tuni penes dawac̄.
W Budyschinie.

Carl Emil Jäger,

na ſwonej lawſtej haſh c̄. 748.

Gſuche droždze,

zhe c̄erſtve a wuberneje dobroſcie poſchedawa

Carl Emil Jäger,

na ſwonej lawſtej haſh c̄. 748.

Wino. Wino.

Šwojim lubym poſche-
ćielam a poſcęjelnizam w
herbskim kraju ſ tutym naj-
podwólniſho ſ nawięzenju dawam, ſo ſym ja w tutej
dniaſ wulku čwizu woſebnje dobreho muſkatneho
wina na bleske woſjahnę a poſchu wo prawje bo-
haty woſnt, doſeklę je tuto wino hiſće wele liępsche,
hač predawsche, a nebudę ſo ničton kac̄, kiž chyłt je
woptac̄.

W Budyschinie na ſerbſtej haſh i 2 móromas.

J. G. F. Nieckſch.

Ja mam njetko woſebnhy broſtſyrop
poſche kac̄el a bolenje na bróſcie na poſchedan i poſcheda-
wan blesku po 15 nſl. Tež može pola me kódy wele
wopiſmow tajſich, fotrymž je utón broſtſyrop pomhal,
widjec̄ a ejitac̄.

W Budyschinie na ſerbſtej haſh.

J. G. F. Nieckſch.

Wuežomniſk pytani.

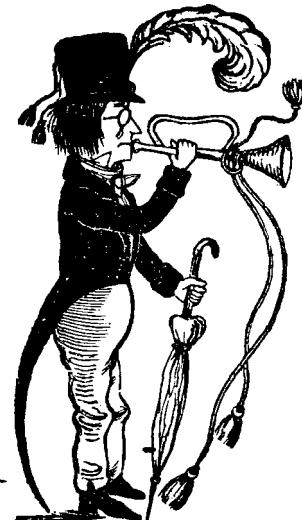
Dobry hól'zez mot ſprawnych starſich, kiž che poſche-
kuſtvo wuſnyc̄ a je ſerbſteje rycze mózny, mózne w Bu-
doschinie dobre mjeſto doſtač. Pola toho? to ſhoni ſo
we wudawarni ſerb. Nowinow.

Dziwočanske ſerbſte ev luth. miſioniske towarzſtvo
smjeje jutſje popolnju w dwiemaj ſhromadžiſnu.

Pietr Mlonik, piſmarwedjer.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tutón, ſe starodawnych čaſow dopokaſan, ſ naj-
liępskich ſelov a kořenov poſchitotowany pólver, po jenej
abo po dwiemaj čižomaj wſchiednje kruwom abo wozzam
na přenju pizu naſkypaný, poſchipera wobjernosc̄, ploži
wele mlóka a ſadziewa jeho woſiſnenje. Pakzík placz̄
4 nſl. a je i doſtaču w
hródowskej haptuz̄ w Budyschinie.

Poſchedzenak,

V e o t y k a

ſa ſerbow
na ljetu 1862

je njetko ſa $2\frac{1}{2}$ nſl. w Smolerjowej kni-
bańi poſchi bohatych wrotach w Budyschinie
na poſchedan.

W tutej nowej protyzy namakaja ſo wſche nuſných
protočných wjezow jara rjane ſmieschki, hudanciku a po-
wedaňa, fotrymž ſu ljetša tež wſchelake wobras (bildy)
poſchidate, bes druhim tež jara pjeſnu wobras ſe ſhdom-
lietneje wojsny, na fotrymž ſtaj starý Fryza a general
Ziethen widjec̄.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawańi Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9. np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štvortlétne předpłata pola
wudawańja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Číslo 45.

9. novembra.

Lěto 1861.

Wopříječe: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Komorowa pola Nakez. S Nakez. S Vukojny pola Wojerez. S Budyschina. S Kulowa. S Hrodziszcja. S Bolborz. S Minakala. S Małeho Budyschinka. S Židowa. — Wo mūsnoſci pſchisprawnego ſienocjenja intelligenzji ic. — Přílopk. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesce. — Cahí sakskoſlezynskeje železnicy atd. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Bratraj Žeje kralowskje wýškoscje prynzeſzny Turjoweſe ſtaj ſo na dompuč ſo na Liſabona (hlowneho mjeſta w Portugalu) podaloj a rakuſti arzhywójwoda Ludwig je ſo do Wina wrócił. — Swudowena pruska kralowa Hilžbeta, kotraž ſa čaſ ſtrónomanskeho ſwedzenja na ſakſkim kralowſkim dworje pſchebýwac̄he, je ſo do Potsdama podala. — Ktowý remeſny ſakon a wuwedźne wukasy, k nemu ſkłusħaze, ſu wosjewene. — W Sakſkej je pecz pſchekupſtich a remeſnych komorow poſtajenych a ſmjeſa wone ſwoje ſydkia w Draždjanach, Lipſku, Chemnitzu, Blauenje a Žitawje. — Ministerſtvo čze pecza pola bundestaga w Frankfurce namet na Ljepſche ſaſtupenje ſhromadncho Njemowſtwa ſtajic̄. — Žejo majestoscz kral Jan je ſo ſe ſwojej wýškowej familiu ſe ſwojeho ſjetneho pſchebýka do Draždjan pſcheydlił.

Pruſy. Kral Wylem je predawſchemu algierſtemu wójnowdze, kotryž njeſko w Smyrnje bydli, teho dla rjad čerweneho hodlerja pôfkał, dokelž bje wón tamniſkich kſcheczijanow po móžuſci ſakitoval, jako jich Drusojo nežmiilne ſkonzowachu. — Bush wotpoſkany, kotryž bjeſche kral ſkónčnje hſchęze k ſebi na wobed pſcheproſyk, ſu ſo ſandzeny thđen wſchitzy domoj wrócił. Franzowski wotpoſkany, marshal Mac-Mahon, je pſches Draždjanu jječ, hdzej poſtra dnja pſreby a ſebi tamniſche wſchelake rjane ſbjerki wobhlađowac̄he. — Kral a kralowa, kotraž hſyſhtaj 4. novembra do Wrótsławja (Breslau) jječ, ſtaj ſwoj pucz hac̄ do 11. novembra wotſtorčiloj, dokelž dyrbesche kral ſaſymnenja dla ſtu paſc̄. We Wrótsławje, hdzej tajke wotſtorčenje halle 3. novembra ſhonichu, je to njeſotremužkuſi dōſč nespodobne bylo, dokelž bje hſom wſchitko k powitanju Žeju majestosczow pſchihotowane a zyke mjeſto najreniſcho wupřihene. Tež je ſo wele ludzi, kotſiž bjeſhu ſi wokolneho kraja pſchihladowanja dla hſom do Wrótsławja pſchisli, ſaſo domoj wróciſz dyrbjako.

— Do Varlina pſchijjedze w bližšim čaſu poſzelſtvo ſi japanſteho khejzorſtwa. — S chineskym khejzorom ſu ſo ſa pruskih pſchekupzow wſchelake poſlzenia wujednak a je piſmo, kiž to wſho wopſchija, hſom do Varlina pſchisli.

Rakuſh. Winska krajna rada je ſwoje wurdzowanja ſandženu pónđelu ſaſo ſapocžaka. Na přejnim poſzeljenju ſamowesche ſo minister w druhéj ſomorje teho dla, dokelž bje dawki bes pſchiswolenja krajneje rady wupiſał. — Wuherski najwyschi biffop Schęzitowski, kotryž bje ſwojim krajnam radzik, ſo nebychu dawki a rekrutov dali, dokelž wuherski ſejm k temu pſchijwolik neje, bie teho dla k khejzorſkam a jako bjeſche potom do Wina pſchijjeł, je jemu khejzor nad tajkim ſtukowanjom ſwoje wulke nespodobanje wuprajek. — Pſcheczivo Wuherskej ſo dale kručiſho ſakrocžuje a ministerſtvo je wobsanklo, wſchitkich wuherskich, po tamniſchej konſtituzii wot luda wuſwolenych, krajnih ſaſtojniskow ročadžic̄ a jich mjeſta ſi mužemi wobſadzec̄, kotſiž ſu ſwolni, po khejzorowym požadaniu ſlutkowac̄. Khejzor je teho dla hſom generala hrabju Paſha ſa wuherskeho namjeſtnika pomenovał a hemat pſchikafal, ſo maja ſo wſchitke pſcheczupenja mjera a pokova pſchichodnje wot woherskich ſudniſtowow wuſhudzie.

Khejzorowe džeczi ſu ſo k ſwojej maczeri do Benediga podale, hdzej wona ſtrowoſeže dla pſchebýwa. — Krowatſli ſejm w Sahrebje (Agram) je wot bana Šokozewicža ſaſo wotewreny a bu jeho ryc̄, pſchi tutej ſklađnosci džeržana, ſi dobrym ſpodobanjom pſchijata.

Turkowſka. Rakuſke a turkowſke knežeſtvo ſtej ſwiaſt bes ſobu ſežiničkoj, ſo čzetej ſebi jene druhemu pomhač, jeli tajke wobſtejenja ſuſtupja, jo w jeju ſlowjanskich krajach revoluzia wudhri. Tak pſchaja liſty ſ Konstantinopla do Parisa a je tajka poweſz jara k wjerje podobna. Tež móže ſebi jedyn ſe wſchelakich ſnamenjow wuſsac̄, ſo rakuſke knežeſtvo kſcheczijanam w Boſnje a Herzegowinje ženje pomhač nebudže, ale ſo kóždy ras na turkowſki bok ſtupi. —

Amerika. Unioniske knežerstwo je tsi parne kódze wotpóšlako s tym poruczenjom, so bychú sa tej kódzu sljedzike, na kotrej staj dwaj wotpóšlanių separatiskej strony do Evropy wotjeloj, a ju, ieli mōžno, popanyhe. — Amerikansz indianarjo poczinaja so tež do tamnišcheje wójny mjeshečz, pshetoz jedyn jich splah, tak menovaní Delawarojo, je wónanjo wobsanknyk, so chzedža unionistam pomhac̄. Creekojo a druhe indianiske splahi su so jim pschisankli. — S Newyorka pišaja, so su separatistojo Vienna wopushčili, predy pak tamništu železnizh skazyli a potom hac̄ do Fairfax-Court-housa zofali. W bliskości Harper's Ferrya bjechu nje-kotre male bitwicžki, kotrej pak sa unionistow derje wudanymu. — General Stone je rjeku Potomak pshetoz kroc̄il a hac̄ do bliskože Leesburga marschirował, swolkal dyrbesche pak pshetoz separatistami zofac̄. — Dale pišaja 23. novembra s Newyorka, so su unionistoj mjesto Lexington sažo wobhadžili a pod generalom Hollisterom separatistow blisko Thompsona sbili. — Delni kruch rjeku Potomaka je s tamneje strony tak szylne wot separatistow wobhadžen, so so po nim s kódzemi ijesdziež nehodži, dokelž nepscheczeljo s kanonami na ne tjeleja. — Kónz wójny hiszcež žadny widzec̄ neje, pshetoz hac̄ dotal hiszcež žana strona tak szylna neje, so by drugu pshemóz mohka.

Epitowſka. Wulke wody poczinaja pomaku spadowac̄, su pak pshetoz hiszcež tam a ſem, hdjež su so haczenja pshedrjeke, tak hukote, so su tam s kódzemi ijesdži, hdjež hevak se ſuhej nohu khodzachu. Schkoda, kotaž je so ſtala, wele millionow tolef wuzinjia.

Franzowſka. General Gohon, kotrej franzowske wójsko w Romje kommandiruje, bje na khježorowe požadanje khwilu do Parisa pshischoł. Wón je s khježorom romskich naležnosćow dla njekotry króz jednak a so potom sažo do Roma podał. — Wschelake nowiny wudawaja, so chze franzowske ministertwo sažo wulku požionku ſejnicž. — Franzowske, jendzelske a ſchpaniske knežerstwo su wobsanknyk, njekotre wójnske kódze na kraju Mexico (w polonskej Amerizi ležazh a njehdy pod ſchpaniskim knežstwom ſtejazh) pôšlacz, so bychú tamnišche knežerstwo k ſapkačenju tých penes nusowale, kotrej je Franzowsam, Bendželcanam a Schpaniskim winoſte. Wone menujži ani dan ani kapital neplacjii. — Khježorski „moniteur“ je ſljedowazu roſprawu s Barlina wosjewił: „Pshci hoſcziňje, kotrej bje marſhal Mac-Mahon w menje khježora Napoleona k čeſczi pruskeho krala a ſeho mandzelskeje wuhotowac̄ dał a na kotrej bjeſchtaj woboj s pryzami a druhimi woſebnymi kněžimi pshischoł, staj so wobaj wysokaj hoſczej wiaz hac̄ jedyn ras jara khvalobnje nad wupyščenjom doma a nad ſrijadowanjom hoſcijm wuprajkoj. Pshci bližje chyzſtaj kral a kralowa marſhala a jeho mandzelsku pôdla ſebe mjež.“

Zało bje kral khwilu sa blidom ſedžač, žadasche ſebi tintu a paperu a napiža se ſamſnej ruku ſljedowazu depeschu: „Schtwórcz po počnozy. Pruski kral franzowskemu khježorej. Za ſo džakuju Waschej majestosći ſa krafny ſwedžen, kotrej nam wotpóšlacz w tu khwilu dava. Wylem.“ Tuta depesha, kotaž bu hnydom ſ telegrafom wotpóšlana, je njehdje na poč jeneje hodžinu do Compiegna pshischoł. Wo prawdje, tak koncji ſo ta roſprawa, tuta hoſcziňa ſ balom wusnamenesche ſo niž jenož ſ pshchnoſcju, ale dyrbesche ſo tež hevak kral a kralowej lubicž. Wona bje we wjeshym naſtrupanju počrązowanje teje hospodniwoſcje, kotrej bje kral w Compiegnu wujik a kotaž bje ſo jemu tak jara ſpodbala. Kral chyzſche teho dla tež pshes ſpodbobanje, kotrej nad tym ſwedženjom mjeſečne, nowe ſnamjo pshchelniwoſcje dac̄, kotaž bje ſo pshetoz krolikim čaſhom bes nim a khježoram ſaložila.“

W Parisu ſebi powedaja, ſo chze prynz Napoleon ſa krala Viktora Emanuela poſa khježora próſtu ſapočkojicž a jeho k temu nawabicz phtac̄, ſo by franzowske wójsko ſ Roma wotwokał. Teho dla chze pecza tež italski wotpóšlacz Ratazzi hiszcež dliehe w Parisu wostac̄.

K temu, ſo su w Fransowſkej hubene žnje mježi, je w nowiſkim čaſu tež ta nelubnoſc pshischoł, ſo poczinaja ſuđo we wſchelakich fabrikach mało džieka mjež pshetoz fabriki na ſidu, mouſelin, ſlijebornu nadobu, drohe kamenje a móble móža njetko jenož mało wotbycž, dokelž tute wjež ſ wulkeho džiela do Ameriki du a ſo wot tehole kraja w tu khwilu jara mało w Fransowſkej ſupuje.

Njekolre nowiny wudawaja, ſo budže, dokelž franzowskemu knežerstwu ſažo jara na penesach pobrachuje, dañk na ſchrýchowancza (japaki) położeniu, kiz ſuadž mohk ljetnje 4—5 millionow tolef wunesz.

Italia. Njehduschi pshedžyda Wuherſkeje ſa čaž tamniſcheje revoluzije, Ludwig Koſuth, pshetoz wjekto w Turinje a dawa ſebi wſchitku prózu, ſo by italskeho krala k wójne ſ rakuſkim khježoram ſamohł. Ale kral nochze tak khjetſje na jeho radu poſluchac̄, prajiz, ſo je čežko doſcž bylo, Gaëtu dobycž, a tak čežko budže to hakle bycž dyrbecž, hdž bychú ſo rakuſke ſchthri twerdzisnje w Venezianskej dobywac̄ dyrbeli. Koſuth wudawa, ſo Wuherſy hnydom revoluziu ſapočnu, hdž Viktor Emanuel na Rakuſkich pocžehne a ſo budže jemu to runje tak wele pomhac̄, hac̄ hdž jemu Napoleon wójsko pôſczele. Kral pak nochze wele do Wuherſkeje pomožy wjericž, ale radscho wotčakac̄, hac̄ Napoleon ſažo zyle na jeho ſtronu ſtupi. — W Neapelskej je pshetoz hiszcež doſcž nemjera a nepočoja a predawſki neapelski kral hotuje w Romje, hdjež bydlí, ſtajne pak to pak wono, ſo by taſki nemjer po mōžnoſcji pshisporjał. — General Lamarmora, kotrehož je kral Viktor Emanuel na

mjesto Cialdinia do Neapelskeje pôszla, neje tam hiszczê
niczô ważne pszczêzimo tamniškim sbježkarjam cžinič.

Nu ſow ſka. Poſki gubernator Lambert, kotrež je ſo na wſchitko, ſhtož je ſo w Poſkej w nowiſkim čaſu ſtało, tak roſmersat, ſo je czeſko ſchorik a pecja trej mot ſo dawa, je ſwoje ſaſtojniſtvo ſložiſ a ſo na kupu Madeiru na pucz podał, ſo by ſo hnadž tam ſaſo wuljekowat. Na jeho mjeto je, kaž to hizom thdzenja powedachmy, przedawſki gubernator Sſuchosanet ſtupiſ, ale to jenož, kaž ſo ſda, na khwilu. Pschetož w Warszawie ažedzja wedzecz, ſo budże bóry ſak general Lüders poſki njetczíſki poſki minister Wielopolski ſa noweho gubernatora poſtajeny. — Sſuchosanet a Wielopolski ſtaj w nowiſkim čaſu w ſtaineſ ſwadze bylo, pschetož Wielopolski ſwoju neſpołoinoſcz ſe Sſuchosanetowym ſkutkowanjom ſjawnie wuprajeſche a poſaſowasche, Sſuchosanet poſki ſaſo Wielopolskemu, kotrež je po prawym nebojaſnym cžlowek, wſcho možno klubu cžinesche, tak ſo tón wobſankny, ſwojego ſyna do Petersburga pôſkacz a jemu ſwoju nusu pola khiezora wuſkoricž dač. Ale hdž ſazysche młody Wielopolski ſ Warszawę wotjiecž, dha jemu na pôſce po Sſuchosanetowej pschitkaſni žanhych konjow nedachu. Bes tym pôſla poſki gubernator generała Potapowa do Petersburga a to najſlere ſ trm poruczenjom, ſo by tón khiezorej te wjezy priódkaſtaſ. Po njeſkrych dnjach je ſo potom młodemu Wielopolskemu ſ pomozu jeneho zueho poſtanza poradžiko, psches Prusku do Petersburga wotjiecž. Wyshe teho ſda ſo, ſo po Potapowej neje chylo, ſo na stareho Wielopolskoho pola khiezora pschitkodzecž, pschetož tón je 4. novembra telgraſiſy wot khiezora Alexandra pschitkaſuju doſtał, ſo by hnhydom ſ nemu pschijek a jemu ſam powedał, tak po prawym we Warszawie ſteji a ſak ſu khiezorowi ſaſtojniz ſa nowiſki čaſ w Poſkej ſkutkowali. Šteho wſchego ažedzja ludžo njetko ſudzicž, ſo po Wielopolski najſlere jako poſki gubernator do Warszawę wróci. — Bes tym je ſaſo nowa depescha wot khiezora do Warszawę pschitka, w kotrež wón tu nadžiju wupraji, ſo po Polazny ſaſo ſpokoja. Šhto poſki chze wón ſaſtojenju taſteje pschitkodneje ſpołojnoſcze cžinicž, to hiszczê ſnate neje, tak wele je poſki widzicž, ſo je Sſuchosanet w poſkleniſkih dnjach poczał psche- cželniſki bycz a je možno, ſo je jemu khiezor po ſwoim wróciſenju ſ Kryma hnhydom ſ wedzienju dač, ſo wón tak dale ſkutkowacž nežmije, kaž je to dotal cžinič.

Ahiezor Alexander je ſo 30. oktobra ſ Kryma do Petersburga wróciſik a ma tam najſlere tež doſcž cžinicž, ſo by nepſchemyſlene ſkutkowanje ſwojich ſaſtojnikiow wurunał. Zeho nowy minister kultuſa a ſiaſtneho wučzeniſtwa je menužy wondanjo nowe prawidla ſa ruſowſke universith wudak. Tute prawidla ſo studentam nelyubjachu a duž cžehnichu ſ universitetnemu kuratorej,

generalej Filipsonej, kotrež bje jím tu nowu wjez wosjewieſ, a proſchachu, ſo by pieknje pschi starym woſtako. Dic̄h proſtwa poſki ſo nedopelní, a dokež woni teho dla kuſt harh ſehnachu, dha bu jich tójschto ha- dzenych a universita ſankrena. Potom doſtachu ſtudentojo poruczenoſcz, ſo dyrbja nowe prawidla podpiſacž, dokež hewal ſtudowacž neſmedža. Duž bje ſo tež ſtalo, ſo bie je po čaſu njehdze 700 ſtudentow podpiſalo a kózdy doſta ſ dopokamtu teho wopiąmo, kotrež matri- kula rjeka. Zako bje to tak daloko do rjada, dha bu wosjewene, ſo budże universita na wjeſtym dn'u ſaſo wotewrena, ale ſo budža jenož cži ſtudentojo nits pusz- czeni, kiz maja matrikulu pschi ſebi. W Petersburgu, hdžeg hewal wulzy ponizna a poſdana myſliczka kieži, bje dotalne ſaperanje ſtudentow khetro wele hofka na- cžinilo, a cžim bóle bje wſchón ſwjet węſipny, tak ſo ſotewrenjom university ſmjeje a bje ſo tam tón dzej tójschto ludži ſechto. Durje university bjechu ſ dželbu wojaſkow wobſadzene, kotsiž kózdeho ſtudenta, kiz žaneje matrikule nemieſeſche wotpoſaſchu. Taſtich bje ſo po čaſu psches dwie ſeje nahromadžko a poczachu do wojaſkow ſ kijemi biež a ſ kamenemi metacž, tak ſo jich wot durjow wotbiču a ſo tak do university nits do- býchu. Ale wojaſy doſtachu pomoz a chyžchu thch pschitupnikow napiſanych mječ, ſo bydu ſo možli koſtač. Ale piſci taſtym napiſanju, kotrež mjeſeſche ſo w dworje university ſtač, ſta ſo nowa ſwada a wſchitz ſtudentojo, bes matriklow a ſ matri- kliami, poczachu do wojaſkow biež. Ale cži dobychu na- poſledku, dokež nowu pomoz doſtachu a psches 200 ſtu- dentow bu ſadzenych. Ma to ſo tež profeſjarjo ſam ſpeciſku a nožedzja nowe prawidla pschijecž, tak ſo je ſo universita ſ nowa ſanknya. Bes tym bje minister ſpomnene nowe prawidla tež na druhe ruſowſke university ſ wobkedybowanju poſkak, ale tam je ſo tež tak mječ, kaž w Petersburgu: ſtudentojo taſku haru cžerachu, ſo dyrbjachu wojaſkow na nich poſkacz, a kóz wſchego je w tu khwilu, ſo ſu university w Petersburgu, w Moskwie, Kasanje a Charkowje ſaſtne, a, hdž budžiſche w Kijowje hizom wobleženoeſz neknežika, dha by ſ tamniſche universitu runje tak bylo. — Khiezor ſmjeje teho dla doſcž wuſkladkowacž, pschetož hdž nemjer do wučzenych ludži dyri, to je jara ſa wjez.

Ze Serbow.

S Komorow a pola Rakez, 30. oktobra. Dzenža rano w 5 hodzinach pytnejſmy, ſo ſo nedaloko Poſtelez tſiechi ſ jeneho pschitwarka kuri a woneſche pschi tym ſyliuje ſa ſpalenyimi ſapami. A hdž tſiechi horie ſtorhnychu, namakachu tam žehlaž waczoſ, w kó- trymž bje džielo a kſhežny hrib do jeneje żonjazeje

łoszle sawaleny. Takò ho tón wacżoł na pucż cziżny, so hnydom s plementom paleſche. S teho bje widżecż, so bjeſte ſłostniwa ruka na naſchu wež wulke neſvoże pschinęſež džyka, tola bje je hiſtceje Bóh tón knes hnadnje wot naſh wotwobročiſi.

S Rakez. Psched njeſtromy čaſom bjeſtu jedyn weczor nedaloſko naſhceje wby ſeneho wohlerja s hole wurubili a jemu tóſcito penes, (pecja 30 toleč) kaž tež njeſtto woroža wſali. Ludžo bórsh na dwieju tudomneju wohydlerjow tukachu, kotrejž bjeſchtaj s tym holanom predy w korezmje piloj a knadž pschi tym wuhladaloj, so ma wón penesh. Naſhe ſudniſtvo teho dla ſwjeru dale ſljeđeſte a tež bórsh na ſwjetko pschinęſe, so ſtaj čłowekai, na ſotrejuž ho tukachę, ſpomneneho holanę wurubiloj. Tež bu psches ſkuſkowanje ſudniſtwa wetschi džiel penes a kranem wón ſtamakany.

S Bułojny pola Wojerez. Bórsh po wulkiu wóhnju, kotrejž je pola naſh wóhomiacze wobħedżenſtow do procha a popeka pschewobročiſi, ſtupi to mjenenie na ſjawnosć, so hinaſ neje bncz móhlo, hacž so je tón woheń wot njeſtalloho ſkōſnika ſaloženj był. Po krótkim čaſu poča ſo tež jenemu tudomnemu wohydlerj tajke ſkōſniſtvo winu dawacż, dokelž wón do pokasac̄ nemóžeſte, hdze je w tym čaſu był, hdž bje woheń wuschoł, wele wjazd džyſte jena dżowka wedżecż, so je wón tehdž ſ teho dwora pschischoł, w korezmje je ſo potom hnydom paſito. Gſudniſtvo je jeho teho dla ſadžiko a ſo predy abo poſdžiſho wupoſkaže, hacž je wón winowath abo newinowath.

S Budyschia. Knes hamſki hetman s Nofiž-Wallwiž je njeſko ſa nowego budyskeho krajskeho direktařa pomenowanym. Wohydlerio budyskeje krajskeje direkciye, kofuž pschewadženje dotalneho krajskeho direktařa ſ. Könneritz do Draždjan jeho wubernych ſamownoſeſow dla wutrobnje wobžarowachu, ſu ſ teho, ſo na jeho miesto ſaſo tajki miły a dobrocziwy knes pschindże, jara troſtowanı.

S Kulowa. Nedželu 27. oktobra buſhu Möllerz a Domaniž mandželskim, kiz bjeſtu woñdanjo ſwój 50ſjetny mandželski jubileum ſweczili, bórsh po kemschach w zyrki te hnadne dary, kotrej bje jim Ieho majestosć kral Wylem a Jeje majestosć ſwidowena kralowa poſkala, pschepodate. To ſta ſo wot naſhceho ſ. far. Schneidera, kiz pschi tutej ſklaſnoſeſi jubilarom a ſhromadženej woſkadze rjanu, tutu naležnoſć naſtrupazu rycz džerzeſte. (H. W.)

S Hrodžiſteža. Kaž ſtyschimy, dha budje naſch nowy farař, ſ. Hilbrig, 25. nedželu po ſwiatej troiſiž jako 17. novembra pola naſh do ſwojego nowego doſtojnſtwa ſapokafanym.

S Volborz. W tuthy dnjach ſweczeſte tu-

domny ſ. wucžer Tieſta ſwój 25ſjetny ſkuſbny jubileum. Wobſchernu roſprawu ſa thđen podamy.

S Minaka. ſu korektnie jendželske konjeſtowanje naukli a ſo chzedža teho dla myto, wot krajnych ſtawow ſakſkeho hornokužiſteho mark-hrabinstwa wuſtajene, dobyčz ptacž, bje ho tudy 29. a 30. oktobra 21 kowajow ſeſčko, ſo buſhu ſo w ſpomnenej wuſtjoſeſci pruhowacž dali. Kaſ je tajke pruhowanje wupanyko, to pschichodnie ſobudželimi.

S Małeho Budyschia. Dokelž ſmy ſebi tudy rjanu nowu ſchulu natwarili, dha budje ſtara ſchtwórtk 14. novembra popoſku ſjawnje na pschesadžowanje pschedawana.

S Budyschia. Nowy oberſt, ſ. baron ſ. Haſen, je w tych dnjach ſem pschischoł a wostane tež ſ bydlenjom w mjeſcie. (Predy bje ho menujž poweſč wunefla, ſo budje wón w Draždjanach bydlacz, dokelž tam tež njeſtre bataillonu leibbrigady ſteja.)

S Komotorowa pola Rakez, 6. novembra. Kaž ſo ſda, dha tón ſkōſnik, kotrejž ſkuk ſo wóudanjo neporadji, wot ſwojego ſleho, hroſneho wotpoſladańca puſčiſi neje, pschetož dženja rano w 7. hodzinje wotpali ſo tudy Schudakez hródz a kólnja. Wſyje ſnamenja na to poſkuſia, ſo je woheń ſaloženj był.

S Židowa. Čamne džeczatko, kotrej bu psched njeſtromy nedželami w ljeſtu pola Okoħaſchez a Ljſioch ſwiesdow wupoſkožene a wopuſtežene namakane, je w tu ljeſilu hiſtežen pola ſwojeje namakarki Marie žen. Kratzowej w Budyschinje. Ieho macž je wjeſta neženna Khrysta Augusta Hermana, 23½ ljeta ſtara, ſ Delneho Friedersdorfa. Taſama bu ſaňdeny ſchtwórtk tu na Židowje popanena, pósna ſo ſ ſwojemu džeczemu a mjeniſte, ſo je to ſamo nuſy dla wupoſožika a ſebi do mjeſta wo kuf ſhleba po proſchen hicž džyka. Wona je ſaſo ſamodruha.

Bo nuſnoſci pschisprawneho ſienoczenja intelli-
genzy (nawedžitoſeſe) a džetlaweje mož ſ kapitalom
ſ dobremu poradzenju warbowazeie (ſaſlužažeje)
džetlawoſeſe.

(Spisal H. F. Wjela.)

Hdyž na pschebjeſane rataře ſiwenje njeſtrehožkuſi poſladow a ſebi do pomjatka ſawotam, tak ſu ſtora w ſóždym ljeđeſtaſku tuteho ljeſtotoſta njeſtak ſo ſebi poſtevchenje w ratarſtwje pytali a ſo wo ne prožovali, kotrej dýrbeſte wſchitke nuſy kong ſeſčineč, dha neje ſ džiwanju, ſo mi tele ſo woſpetowaze a wobnowiaſe nadžije, kiz dyb a dyb ratarjow wobžiwja, poſmierko-
wanje wotnuſuia. Šapocžat cíneſte ſahorenosć ſa ſoimjenowanje plodow w iich plahowanju a neledžiſ-

woszj sa plodzenje a plahowanje zerealistow (žita.) Czi, kotsiz su we tym w nemudrej mjerje do predy schli a biechu bycje a plahowanje žitow tam psychotrofili, hdzej biechu tele wjescijsche we wunoschku, dydli plahowanje džeczelow a truczkach plodow, buchu w ſredzinie a na koncu drugiego ljetdjeſatka ſa ſwoju nemudru törnoſej frucje ſhostani a nemjeſachu pschi nutſtupenych wyſokich žitnych placisnach ſpoſoſazych penejnych doſhodow. Kublanje merinowych wozow bje artifial mody w druhim djeſatku; won bu poljeſowany a ſpejchowany psches beſrunecne ſpadowanje žitoveje placisny w tseczim djeſatku, hdzej ſo nuczeni wibjachu, ſamu ſhljebowu roj jaſo piſu wozam dawac̄. Sakonſte pschemjenenje w dawkach a jich dawanju, ſjenocjene ſ dobrymi naſhonenemi, ſiz biechu ſo pschi plahowanju wobkornych plodow cjinite, biechu pschicjina, ſo buchu mnohe a wobſjerne palenſ palernje ſatoſowane. Neſchemerne nadžekanje ſpirituſa dowedze ſ cjaſami ſ tak wulſej tunioſce teho ſameho, ſo bu ſahorenosc ſ hiscje wetſhemu roſſejerenu tuteho neſpodobneho remeſta njeſhto ſtužena.

W ſchwörtym ljetdjeſatku pschindjechu ſatoſowanja mile a ſtajnie powodzowanych lufow do wuwoſanja; w piatym bieſche ſebi to ſhonenie mjeſtna dobylo, ſo ſo na wjescijskich mjeſtnoscjach ſ europiſtich runſlizow runje tak dobry goſor ſhotowac̄ hodi, ſaj ſ pschemorſkeje goſoroweje ſejiny. W (njetcjicbim) ſchetym decenniu (ljetdjeſatku) ſu rataſte nowiny a podobne ſpiſy ſ tymi powesjemi napelnene, hac̄ a ſak možke a moža kumſtne hnójne ſriedli ſtociazy hnój, wot ſaſtarſta ſem trebany a naſoſowan, ſaſtupic̄ abo niž.

Sjawnie je, ſo ſu wſchitke tele, tu menowane pschedmety (wſez) ſa jenotliwe mjeſtnoscje (ſraje a krajiny) a w prawym ſienocjenju ſ zylym hospodaſtſtowom nanajlepsche ſtukowanie ſa wetſche wužiwanje pođy byte. Ale runje tak wjerno je tež, ſo je ſo psches neprawe naſoſowanje tajſich nowotnych, modyſtich poredjenijow a poljeſchenijow a psches nerohladne pschihnaſje po jenotliwych hospodaſtſtich ſtronach wſchelaka ſchoda, nedostat a wobjerk ſem doczahnyt. Po mojich wobkewowanjach pschindu jeno egi ratarjo do predy, ſiz ſu ſmani, pschi nowotnie poſtupowazych poljeſchenijach a poredjenijach prawje roſpomnic̄, ſotre wot nich ſu ſa jich wobſtejenja a pomſery pschisprawne a ſo hodjaze. Intelligenza abo nawedžitoſej (to ſu: wjedomnoſeje, ſ ratarſtu a remeſlam nuſne, wiedomnoſtne tak derje ſaj techniske, haj tež ſame ſozialne) ſteji ſ prijedka na cbole, dyrbili ſo w ratarſtwje njeſhto hódnego a ſpoſoſazeho ſtacj a doſoneč. Wobſedzenje kapitala abo, ſtož je temu rune, dobra ſwjeſcjenia wuwjera (kredit) ma jeno ſa tych wažnoſej, ſiz ſebi nuſne wjedomnoſeje a nauki nadobyl.

Wes tych ſu woſebje ſiwi mſobji lubjo w ſtrache, ſwoſe penejne ſrijedki newužitne a wopaki naſojeſ. Pschi wſchitem powuženju, kotrej je ſo husto dawako, nemóju ſo tola ſminyc̄, ſo kóžemu, ſiz ſebi njeſhto prijodk wosme a wuwesje chze, pschiporucjam, ſo by ſo ſameho, predy hac̄ ſebi juſe peneſy napožejt a tak ſebi doſk na ſo ſczechne, derje pruhowat, hac̄ ſo tež wuſtoſi, poſcjenie peneſy wužitne, prawje a pschihodnje naſojeſ. Wot nationaloſonomiſteho ſtejnſtceja wobhla- dane, je tole pruhowanje tež ſa te kapitalije wajne, ſiz ſchid jako ſwoje ſamſne woſhedi. Ale neſpuſtejomne je to ſamo ſa poſcjenie peneſy, ma-li ſo neſbožomny ſpe- kulaziſti a wereſatly ſly duh wot rataſtwa a rataſ- ſteho hospodaſtwa wotwoſarac̄. W czloweſtei pschitrodje leži, ſo ſa ſbožomnym pschichodom pytač a prožowac̄ a woſebje we njetcjicbim časzu ſo tajſeho wot ſamóje- nja a jeho woſhydnoſeje doczakowac̄. Kunje tak naturske je tež, ſo ſamolubſtvo ludzi ſawedje, tak ſo ſebi te wjedomnoſeje a kmanoſeje pschidspia a dowjerja, ſiz ſu ſ wedzenju a wuweſzenju teho abo tamneho remeſtneho, rataſteho abo wičneho, ſyła warbowazeho a ſaſlužazeho pschedewſac̄a nuſne.

(Skónčenie přichodnje.)

Priopk.

* Nedaloko Woſtrowza pschindje 2. novembra najeň Herrmann ſ Dittersbacha psches to wo žiwenje, ſo ſo reczas roſtorhny, ſ kótrymž bieſche wós ſaſpinany.

* Pschihodne ljetu ſmjeje ſo poſchitkomna ſakſka wužerſka ſhromadžiſna w M ittw eidje a to pat konz julija paſ w ſapocjatku augusta.

* W Žitawje je ſo 2. novembra w nožy w 3 hodzinach tak menowana tkalſka wježa (Weberthurn) ſaſhyphyka. Ludjo nebuſhu psches to wobſchkoženi a wokolnym twarenjam to tež ničo wadžilo neje. Mjeſch- czenjo, kotsiz buchu psches to ſylné wrefzenje ſe ſpanja wubudzeni, myſlachu w prjenim wokomiknenju, ſo je ſemjerzenje.

* W Pirnje ſatſjeli ſo 2. novembra ſúprola Nencz. Czoho dla ſe ſebi žiwenje wſał, neje ſnate.

* Oberwiesenthal a piſaja, ſo bje 2. no- vembra rano hora ſeileberg a ſichtelberg ſe ſnjehom pokryta.

* W Stolpchenu pola Radeburja wudhri 25. oktobra woheń a pschewobroczi wſchitke twarenja ſublerja Tennera do procha a popela. Tenerez ſchjeſzjetny hól- czej bieſche woheń ſe ſchtrichwanczlam ſamischkrik.

* W Draždjanach a Ramenjo wje je wu- berk ſ temu hromadu ſtupik, ſo by ſo ſklavinem ujemſtemu filoſofej Fiče, rodzenemu w Ramenjowje, tam wo- pomnik ſtaſil.

S p ē w y.

M a d j i j a.

(S nalječja.)

Psieczelniza s wyschich stronow,
Szlonzo troszta, nadzija!
Twoje pruhi s Božich hōnow
Sowjeczja nam do živenja;
Nowu móz a weſełe
Dawa twoje blyſczenie.

Twoje ſmijewki, twoje ſluby
Podomſtvo ſu nalječja,
Ale twój dyh miły, luby
Jeho rjanosz psieczrechja;
Pod twoj ſchit ſo ſhromadzi,
Schtož tu dyha we ſwjetli.

S twojej mozu doczkaanth
Młod a psiechob ſbožomny,
Na tebe ſo ſeperamny
Tež pschi ſinertnej hōrciežzy;
S wiecznym ſlubom ſwiaſanu
Sowjeczimy czi wutrobu.

Hudančka.

51.

Dolhi dolhi nan,
Dolha dolha macz,
A wele wele djeczi.

(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje ſ č. 44.

50. Žejo.

Cyrkwinske powjesće.

Wērowani:

Michałska cyrkej: Jan Wagner, wobydler we Włanowicach, s Hanju robi. Schlenzerez ſwudownej Scholto-wej s Nadżanez. — Jan August Palman, wobydler w Budętezech, s Augustu Wilhelminu Vietze ſ Jenkez.

Křéenii:

Michałska cyrkej: Jan Hendrich, Michała Jurjanza, Koczmara we Wulim Welfowje, ſ. — Hana Marja, Jana

Hobraczla, wobydlerja w Czichonzač, dž., — Jan August, Jana Ženki, žiwnoſejerja w Czichonzač, ſ.

Podjanska cyrkej: Hana Margaretha, Jurja Wandz, tačantsleho registratora w Budyšinje, dž. — Wylem Oſtar, F. W. Riedela, ſchymperja na Židowje ſ. — Korla August, Mładleny Chrystiany Horenkez na Školzji nem. ſ.

Zemrjetý:

Dzien 24. oktobra, Korla Ernst, J. G. Gleditzscha, Mježkarja w Mnišchonzu, ſ., 10 m.

Čabi sakſko ſlezynskeje Ŝeleznicy z budyskeho dworniſća.

Do Ŝorelza: rano 7 h. 51 m.; dopołnia 11 h. 40 m.; popołnu 3 h. 12 m.; wieczor 6 h. 23 m.; wieczor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 35 m.; dopołnia 9 h. 11 m.; połipołnu 12 h. 50 m.; popołnu 3 h. 55 m. wieczor 7 h. 38 m.; w nož 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipſtu, 6. novembra, 1 Louisd'or 5 toſer 14 nſl. 8 $\frac{1}{4}$ np.; 1 połnowažazj čerwony ſłoty abo dukat 3 tol. 5 nſl. 1 $\frac{1}{2}$ np.; wienske bankowi 73 $\frac{1}{4}$.

Płaćizna ţitow a produktow w Budyšinje 2. novembra 1861.

D owoz: 4476 kórcow.	Płaćizna w pferēzku na wikač,				
	wyšsa.	nižša.	srjedzna	najwyšša	najnižša
Psiečenja	6 20	6	6 15	6 18	6 15
Nožla	4 7	5 3 25	4 5	4 7	5 4 5
Vecžmen	3 2	5 2 25	3	3 2	5 3
Wowl	1 22	5 1 15	1 20	1 22	5 1 20
Gróch	4 20		4 15	4 20	
Wola	3 20		3 15	3 20	
Rjepik	7 10		7	7 10	
Vahly	6 10		6 5		
Hejdusčka	4 15		4 10		
Bjerny	1 5		1	1 5	1
Kana butry	18	16	17		
Kopa ſłomy	4 20		4 15		
Bent. ſyna	22	5	20		

N a w ě ſ t n i k.

Gsuche droždje,

zhe eſerſtwe a wuberneje dobrosće pſchedawa

Carl Emil Jäger,

na ſwonknej lawſkej haſy č. 748.

Czesczenym Sserbam Budyschima a wokolnoscie s tutym najpodwolnisczo wossejwam, so bym t moim
zigarowym a tobakowym khamam, laž tež i lotteriovej kollekcií

wschitke materialne twory

pschi polozjek a proschu wo prawje bohate wophtowanje s tym blubenjom, so budu dobre twory sa tuni penes dawaj.
W Budyschinje.

Carl Emil Jäger,

na swonej lawnej hafy čo. 748.

Niemiske žiwenjesawjesczaze towarzstwo w Lübecku.

Saložene w lječe 1828.

Horejsche towarzstwo wschitke druzin sawjesczenjow na žiwenissi a smertny pad, laž tež sawjesczenja par-
schoſteje renty a wjena po jara tunich a twerdych pramiach a pod najspodobniscimi wumjenenemi horjebere.

Džen 1. januara t. l. bjechu s zyla we wschelakich druzinach sawjesczene:

12,730 parshonow s 25,790,727 tl. 14 nřl. kapitala a	89,168 tl. 12 nřl. ljetneje renty.
--	------------------------------------

Daž do 1. oktobra s nowa pschistupicu:

1,815 parshonow s 3,106,353 tl. 8 nřl. kapitala a	8,538 tl. 1 nřl. ljetneje renty.
---	----------------------------------

Fondsy, t dobrey wjestosczi sa džesberjazich skujaze, wunehceny 1. januara t. l. 5,227,058 tl. 10 nřl.

Statut, formularz t fastupenju, laž tež kogde njehdje potrebne wukasowanje so darmo a swolniwje wot
podpisaneho agenta towarzstwa dawaja.

Otto John w Klufschu.

Powschitkowna aſeturanza w Trieſcze (Assicurazioni Generali)

sawjesczuje pschi saruczeniskim fondsu wot $18\frac{1}{3}$ millionow schijesnakow:

a) Twory, mobilije, žnejske plody a t. d. psche wohnjowu schlodu;

b) Kubla a twory na puczach psche schlodu pschi transportu a

c) poskicza sawjesczenja na žiwenje czlowekow na wschelake waschnie sa najtunishe twerde
pramije a napische polich w pruski m kurantu.

Tuto towarzstwo saplacji w lječe 1859 sa 1861 schlodowanjow 3 milliony 352,478 schijesnakow
86 kr. D. W. sarunanskich penes.

Wschu rosprawu dawa

J. G. Richter, na miażdowym torhoschcu,
wokresny agent sa Budyschin a wokolnosci.

Jedyn nowy czorny plon wóś s
czornej klijenej plonu je na pschedan
pola ſedlarja Dittricha w Porschizach.

 W Małym Budyschinu je kheža čo.
10 se ſadowej fahrodū ſe ſwobodneje ruki
na pschedan a može ſo wſcho dalshe tam ſhonicz.

Ja mam njetko woſebny **bróſtſyrop**
psche kaschel a bolenje na bróſeje na pschedan a pscheda-
wam bleschu po 15 nřl. Tež može pola me ſkdy wele
wopiskow taſlich, kotrymž je tuton bróſtſyrop pomhaſ,
widzej a ejtacj.

W Budyschinje na herbskej hafy.

J. G. F. Nieckſch.

Wino. Swojim lubym psche-
cjalam a pschedzelniam w
herbskim kraju ſ tutym naj-

podwolnisczo t nawedzenju dawam, so bym ja w tutych
dnjach wulku čwizu woſebnje dobreho muſka t nebo
wina na bleſce wotciahnyt a proschu wo prawje bo-
haty wopht, dokelž je tuto wino hiscjeje wele ljeſcze,
hacj predawſche, a nebudje ſo nichion kacj, ſiž džyl je
wopiacj.

W Budyschinje na herbskej hafy t 2 móromaj.

J. G. F. Nieckſch.

Žiwnoscž čo. 12 w Khaſowje, ſe 4 akrami 213
prutami ležomnoſcزو a ſ 76,00 dawksimi jenoſczeni
napołożena, je herbstwodzienja dla ſe ſwobodneje ruki
na pschedan a može ſo wſcho dalshe tam ſhonicz.

Cigarry swojeje hanšueje fabriki

porucja we wuskim wüberku najtunischo

David Berger

na žitnej haſy.

Jaſo woſebje tuni a kupowanja hōdny porucžam ja

rjesany tobak punt po 25 np.

Tež porucžam wopravdžith starý varinas w roſkach, wopravdžith a njemski portoriko, laž tež wjernie wasungſke a brotterodske roſkate tobaki w najlepſej tworje po najtunischih plasenach.

David Berger

na žitnej haſy w Budyschinje.

Aufzīa.

Wutoru 12. novembra dopolnja wot 9 hodzinow budža ſo w Lükez domje w Hatku pola Minakala wſchelake móble, hospodarski a tycerſki grat, domjaza nadoba, njeschtó kočzow, ſ pezołami derje woſbadžaných a wſchelake druhe wjezg ſa ho- towe penesh na pschedžadžowanje pschedawac̄.

Burſke kublo

w bliskoſći Budyschina ſ dobrymi twarenemi a 100 körzow woſebje dobrých polow a ūkow wopſchijaze, bes twumenka, je ſ zylymi ljetuſchimi žnemi a ſ naj- poſniſhim inventarom psches podpiſaneho na pschedan.

A. Franz,

conc. agent w Budyschinje.

Wſchelake chokolady a teje pschedawa

Carl Emil Jäger

na ſwonknej lawskiej haſy čjo. 748.

Lutowaze lampy
najnowiſčeho munamakonja ma tudiž jeničzjy tunjo na
pschedan.

Carl Emil Jäger

Warowanje.

Wſchitkich tych haných, kiz smjeja ſnadž ſ cjeſliſlim poljerom Renczom ſ Varta ežinicz, ſ tutym we wjefthym nastupanju najnaležniſho warnuji; pschetoz won je ſo pola me tak hanibnje a neschwärne ſadžeržak, ſo ſym jeho ſredž uozg ſ domu a dwora wuhaňa.

Sandrij Sswora w Drožđiju.

Holczez sprawných starſchich, kiz ma poſhilenje ſ pschelupſtu, može w jených materialworoowych a ſpiritu- owoých klamach mjeſto doſtač. Snajomosć herbſkeje ryeje je nuſna.— Wſcho bližſe we wudawani Ser. Now.

Suche drožđe

cerſtwe a ſylné porucža

Herrmann Danchoff.

Luzicjan čj. 1. 2. 1861 ſo we wudawani Serb. Now. ſaſo kupuje.

Pschedženak,

Pschedženak

ſa Serbow

na lječo 1862

je njetko ſa 2½ nſl. w ſsmolerowej kni- batni pschi bohatych wrotach w Budyschinje na pschedan.

W tutej nowej protzy namakaja ſo wysche nuſnych protycnych wjezow jara rjane ſmjeſchli, hudsoniſku a po- wedania, kotrymž ſu ljetu ſe wſchelake wobraſy (bildy) pschiwdate, bes drugim tej jara pjeftu wobras ſe ſydom- ljenije wojny, na kotrymž ſtaſ ſtarý Fryza a general Biethen widjeti.

Klara Sattlerjec,
Korla Marčka, rektat,
ſlubjenaj.

We Wospórku, 3. novembra 1861.

Lubym znatym w Serbach z tutym wysoko zwje- ſelenaj wozjewataj, zo je jimaj Bóh luby knjez zań- dzena soboto 2. novembra rano w 6. hodzinje strovoho a cerſtweho synka wobradžit.

K. A. Jenč, farař w Palowje,
a mandželska.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so
w wudawafni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J E. Smoler.

Kózde číslo płaći 6 np.
Štvrťlétta předpłata pola
wudawaria 66 np. a na
kral. saks. pósce 7 1/2 nsl.

Číslo 46.

16. novembra.

Lěto 1861.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Małego Budyschinka. S Delneje Eužij. S Minakała. S Budyschina. S Lucij. Se Židowa. — Wo mnoſocji pschisprawneho ſcenozjenja intelligenzji ic. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesće. — Čahi sakskošlezynskeje železnicy atd. — Pjenježna płaćizna. — Nawěstnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Dla ſemrečja portugifiskeho krala Vjetra V. je na kralovskim dworje tſinedjelske želenje poſtajene. — Na puczach, kij ſo na ležomnoſczech tých wžow namakaja, ſa kotrež je l. baron ſ Udermann nad Lutoběžom jako ſmierz (Friedensrichter) poſtajeny, neſmje ſo wjazy ſ tſomi, pôdla ſebe ſapſchahnennymi, ſkoczatami pschi ſenotoleſkej ſchrafie jieſdžic. — Narodny džen Jeje majestosće kraloweje Amalije Augusty bu 13. nov. rano w Budyschinje wot wojeſkeje hudžby ſ reveillu poſitany. — Džen 3. dezembra t. l. ſmje ſo w Sakſkej ſaſho ludličenje a doſtane kózdy hospodař hač do tuteho dňa wot ſwojeho gmejnſkeho prijódſtejerja liſtu, do kotrejž wſho ſapiſche, ſhtož je treba. Sſerbja nočazli ſabycz na mjeſče, w tutej liſce ſa to poſtajenym, ſmjeru ſapiſac, ſo ſu Sſerbja. — Budyski ſudniſki hamt žada ſebi, ſo bychu gmejnſzy prijódſtejerjo wſchitke džeczi, w gmejnſkej khudzinſkej kheji žive abo hewař wot gmejnij ujekak ſaſtarane, ſ pschispoſneniem jich starobý a mena jich starſich ſapiſali a taſti ſapiš hač do 21. dezembra t. l. ſhami na hameže wotedali. — Dokelž je w Čechach ſ nowa howiaſy mór wudyrík, dha je ministerſtwo pschedawanje wuherskich howjadow a ſwiní, kaž tež ſyrych kožow psches ſakſke meſy ſakſačko. — Teho kralovſta wypoſočz krónprynz Albert je ſo 9. novembra do Hannovera podal. — W Lipſku bu 8. novembra tamniſcha nowa hujesdařnja wotwrena. — W Sakſkej ma njetko 21 mjeſtow gaſowe poſhwjetlenje a wone ſu ſańdžene ſeto k temu ujehdze 700,000 zentnarjow kameňteho wuhla pschetrebale.

Pruſy. S Wrótſlawia (Breslau) piſaja, ſo ſtaj tam kral a kralova ſańdženu pónđelu 11. novembra w najlepſej ſtrowoſeji pschijekoj a ſo ſu jej tam jara pschijnje a kraſnje vitali. Witanje ſamo mjejeſche ſo nimale tak kaž w Barlinje, pschetož mjeſchcianosta a dwie kněžniczny rhyze ſ nimaj džeržachu a ſemeſne jednoth vjechu ſo po zhlým puczu, hdež kral

lowſki ežah vjeſe, na wobjemaj ſtronomaj hač do hrodu poſtajite a čežnemu potom ſe ſwojimi khorhojemi a wſchelakimi wudžejkami psched kralom w paradeže nimmo. Mjefiſto bje ſ čežnými wrotami, ſ pletwami a mjenzami psche wſchu mjeru jara wupyschene. — Maſajtra bu w pschitomnoſci krala, kraloweje a neſmierneje mnohoſeje luda ſtatua krala Bedricha Wylema III. wokryta, wečor bje kral w džiwadle a jieſdžeſche potom po mjeſče, ſo by ſebi pschne poſhwjetlenje wobhlaďowat. Wón bje ſe wſchym jara ſpolojenj.

Ministerſtwo je piſmo w nowinach wotčiſhcejcz dako, w kotrejž ſwoje ſaſadu w naſtupanju wuſwoleſenja ſejmickich ſapóſtanow wosjewjuje. S zhlýho piſma je widzec, ſo wone ani reakzionarow ani demofratow wuſwolenych inječ nočze, a kral je tež teho mjenenja, kaž je to ſ ujekotrych jeho wuprajenjow pschi ſtađnoſci ſrótſlawſkeho ſwedzenja ſkyshecz bylo.

Žedyn pruſki offiſier, kij bje tamniſich ſkhesčjanow dla w Syrii pobyl, je tam jeneho mura ſe ſchlovinſtwa wukupit a jeho ſobu do Varlina wſař. Tutoń mur je njetko do wojaſow ſchoř a ſkuži pola gardyhuſarow.

Rakuſy. Khejzorowe wotmoſlenje na adresu khowratiskeho ſejma w Sahrbje bu 12. novembra w ſejmje ſamym prijódkejtané. Hač runje khejzor wſchitke namety ſejma wobtwerdzil neje, dha je ſo to tola w naſtupanju wſchelakich wažnych naſežnoſczech po ſejmowym požadanju ſtało. Tak je wón woběnnu khowratisku dwórfku ſanžiu (to je woběnnu khowratiske ministerſtwo) a woběnnu khowratiski dwórfki ſud pschipoſnač. (Psches to je khowratiska wot Wuherſkeje wuſhwobodzena, psches tož wuherske ministerſtwo ſo hewař pschego do khowratiskich naſežnoſciov mjeſchec, dokelž ſ khowratiskej w wjehlym ſwiaſku ſtejſe a ta žane polne ministerſtwo nemjejeſche. Njetko pak je khowratiska (ſe ſaklawiſkej a Dalmatiſkej) zhlý ſamostatna a netreba tež wjazy pschi prozeſach na wuherski dwórfli ſud appellirowac).

Amerika. S Neworleans'a pišaja, so su unioniske lóðze, kotrež su tamnišči pshihistaw (Hafen) woblehnyke, wóndanjo lјedom wulkej schodze wutške. Separatistojo bječu menujži nječotre sapalaki pshihotowali, to je, lóðze, s palazymi vjezami napelnene, kotrež so sapala a potom na nepštečjelske lóðze puščega. Unionistojo pak hisheče čaša došež wuhladachu, so sapalaki na tu stronu pšlowaja, hdež woni se swojimi lóðzemi steja, a čjekachu teho dla tak rucže, hacž jenož móžachu. Pshih tym sta so pak, so tsi lóðze na nikše mjesto sajjedžehu a tam tčaze wostachu. Tako to separatistojo wuhladachu, so wone dale nemôža, pshijedžehu woni a poczachu na te lóðze tſjelcz. Tola bes tym bječu sapalaki dale do morja wupkowali a nebjehu nihdže žaneje schodny načinili, tak so móžachu so unioniske lóðze, kotrež bječu bes sadžemka roscjekate, sažo wróćicž a swojim towarscham k pomožu pshihicž. Duž tež dolho netrajesche a separatistojo bječu sažo wotehnacji; pshih wshchitkim wulkim tſjelenju pak nictón wo živenje pshischoł nevje.

Portugal. Kral Dom Pedro (Pjetr) je 11. novembra w Lijabonje wumreł. Wón bje halle 24 ljet starý. Pshed dwjemaj ljetomaj bje šebi staršhu prynžezhnu džowlu hohenzollern-siegmaringskeho wójwody (kiz je w tu khwilu pruski ministerpschedžyda) sa mandželsku brak, kotaž pak jemu sa ljeto wumre. Ljetša naijeto da so wón i mlóðzej ſotru swojeje mandželskeje wjerowacj a je ju po krótkim mandželswoje wopushcječiž a jako ſrudnu wudowu ſawostajicž dyrbjak. Hłowjaza khorosči, kotaž je ſeho morila, bje tež wina ſimerje jeho bratra Ferdinand a hacž prynz August se živenjom wotendže, je tež hisheče newjeſte. Kral Pedro a prynz August hieshtaj bratraj Žeje kralowskeje wyhokoſcie ſakſkeje prynžezhnyj Turjoweje a zyl ſakſki kralowſti dom je pshes jeju ſimerč do wulkeje ſrudobn pshejadženj.

Franz o w ſka. Wójsko, kotrež Franzowska, Den-dželska a Schpaniſka do pokonschoameritskeho kraja Mexila na ezelziju pšcežele, ma poručnoſci, so by mjesto Vera-Cruz a druhe mexikanske pshimórske mjeſta wobhadžile, hdjež so zlonske ſastojniſta namakaja. Teli po wjestnym čaſu mexikanske knežerſtvo penesh nefaplači, kotrež je tym tſjom krajam winoſte, dha poczehne wójsko do hłownego mjeſta, kotrež wobhadži a tam tak dolho wostane, hacž budje dolh ſaplačeny. Kommandant franzowskeje dželsky je oberſt Hennique a wón ſimjeje njehdže 2500 wojakow pod ſobu, kotaž na pečoch lóðzach do Mexitanskeje poſjedu. — W naſtupanju Roma njetko to mjenenje kneži, so tuto mjesto hisheče dale wot Franzowsow wobhadžene wostane a so Napoleon to Vittořej Emanuelej k woli nječini, so by jemu njetko hijom Rom do ruki dał. — Khježor għe kneſa Toulfa ja minifra penežnych načežnoſciow pomenowacj,

shtož so w kraju a bes penežnikami derie spodoba, pshetož wón je sa dobreho hospodarja snaty. (Touſd bjeſche hijom predy njehdji minister finanzow, ale khježor dyrbesche jeho na požadanie khježorki wotħadžiż, dokelž bje so s nej swadži, jej pshiečiñjatoſez wumetowak a k wshelakim wudarokam penesh ſapowedziſi.

Italia. Podjanski duchowny Pažaglia, kotrež je pshiečiwo ſwjetnemu knejſtu hamja pišak, je s Roma wupokasany a je so do Turina podał, hdjež mjeſieſche dolhe roſryčowanje s kralom. — W Romje mjeſachu wóndanjo wulzy ſrasħne newedro, kotrež ſwoju ſkōſč naſbōle na tón hród wutħażże, w kotrejム njetko Pius IX. bydli. Newedro bje tak džiwe, so buču hrudej wot neho nimale wſhje wotna wutorhane a tſjehi wot-kryte. Schkoda, kotrež je načiniko, wuzinja njehdże 50,000 tolef. — S Neapelskeje su czi ſbiežkarjo, kotrež wjesty Chiavona kommandirovaſje, na romski kraj čjekacj dyrbeli, tola čahaja w Neapelskej hisheče Borges, Cipriani a Pintione wokolo, kotaž je ſwojimi ludžimi fa predawſcheho neapelskeho krala Franza wojuja.

Ruſow ſka. Khježor Alexander je generała Lüders'a sa gubernatora w Pólskej pomenowak, tola myħsla ſebi ludžo, so budje drije jenož khwilu gubernator a so potom naſſklere Wielopolski na to mjesto pshindże. — We Warszawje hisheče pshedo wobleženoeſe kneži a wot-weduja iam wſhiedne ludži do jaſtwa, tak so nictón dženja wjesti neje, hacž so jutſje ſuano w jaſtwe newidži. Po haſach ſtajnje wojerſke patrouille khodža a jeli weċżor koħo nadendu, kiz bes ſaſwjecjeneſe latarnje dže, dha jeho hnydom ſadža. Korčim ſu jenož do poł weċżora wotewrene a warszawſke zyrkwe hisheče ſaſygħlowane, tak so so nihdże żana Boža ſlužba dżer-ječi nemôže a dyrbja Warszawenjo na wokolne wȝy abo do fuſħodneje Pragi ke mschi hič. — Wóndanjo buču prijódktejer warszawſkeje židowskeje woſħadhy a tſio rabinojo do jaſtwa wotwiedženi, wobaž evangelskaj duchomnaj tež ſedžitaj a wulka ſylda wħiſhič a niżiſhič podjanskich duchomnich w jaſtwe pshiebhywaja, a nictón po prawym žanu druhi wīnu na nich pshineſej nemôže hacž tu, so su ludžom dowolili, sa wumženje Pólskeje w zyrkwi pacjerje a kħerluſche ſpijewacj. — S Petersburga pišaja, so je khježor Wielopolskeho pshiečiñiwoje pshijak, a so móže bječ, so ſuadž na jeho radu poſlucha. — Dale pišaja s Petersburga, so je khježor peča na nemjernych studentow khjetru jara mersaqi a so móže teho dla bječ, so im jidh ſchrafu neſpušči. — W Moskve ſu pshed domom tamniſcheho gubernatora kuf ūx ūx fehnali, tola bje s tej bőrſy kónz, dokelž gubernator hnydom wojakow na ſħramadženħi póžka. Shto ſu ludžo wot gubernatora ħażli, neje ſnate, tola ſda so, so ſu so nječajkeje peti-ziġe dla s nim swadžiſi.

Turkowſka. Omer-paſcha hač dotal ničjo hóðneho pschečjiwo poſtanenym kſhesčijanam w Bošnje a Herzegowinje wuſtutkovač neje; wele wjazh je jeho wójsko we wojowanju ſkoro ſtajne pſchehrawačo. Tak bu 20. oktobra nedaloko Biwih dželba turkowskeho wójska, njeħdże 5000 muži býlina, ſbita a mjejeſch pſched 2000 morwych a ranenych. Herzegowinſzj kſhesčijenjo, kotsiz pod Schcjepanom Radojewic̄om wojovacu, mjejacu jenož 13 ranenych, pſchetož woni bjechu Turkow tak nejaþy nadpanhli, ſo tuczi zýle faſtróženi na žane wobaranje nemyhslachu, ale jenož ſa tym ſtejacu, kač býchu ſkere ſjewe cjełtyńcz móhli.

Potom wuſtadžihu ſebi herzegowinſzj wójwody, ſo čjedža 23. oktobra ſe ſwojimi ludžimi na Omer-paſhove ljeħwo dyriz. Šda ſo paš, ſo je Omer-paſcha, kiž bliſko gorjanskeho kloſchtera ſtejeſche, to rucje doſč ſponik a teho dla poſtaik, ſo čže ſo taikheho nadpada pſches ſažne cjełnenje ſminhej. Pſched wečorom 22. novembra da wón teho dla ſe ſwojimi najljeptimi wojalami dróhu, do Gazka wedžazu, wobħadžic̄, ſo by pod jich ſakitowanjom ſe ſwojim generalstabom cjełtyńcz móhli. Bes tym bjechu Herzegowinſzj, kothymž bje to hiwanje w Omer-paſhovym ljeħwoje napantuč, pſches jene pſchiſhli, ſo čjedža hnydom tón džen nadpad na ljeħwo ſežinieč a duž ſapocža ſo bitwa, jako ſo cjełnicz počiniasche. Pſchi prjenim nadpadze ſo Omer-paſcha na pucž do Gazka poda a ſawostaj ſwojim wojačam, ſo býchu ſo po možnoſci wobaraki. Alle wſhítko wobaranje ničjo nepomħasche, pſchetož kſhesčijenjo počazchu turkowske ljeħwo i tjočh stronow ſchtormowac a dobyħu jenu ſchanzu po druhaj a traſeſche wojowanje a bicje zýlu nōz, hač bjechu wſhítke wobom ſchanži dobyhte. — Omer-paſcha bje ſbožomnie do Gazka cjełnyk, ale jeho wójsko je naſkere tak ſeſtakwnto, ſo budža ſo jemu i Konstantinopla predy nowi wojaži póſtacž dyrbeč, hač budže wón ſažo niſhto pſchečjiwo kſhesčijanam ſapocžeez móz.

S Herzegowinſkich wuſnamenichu ſo pſchi tutym wojowanju woſebje Schcjepan Radojewic̄, Waſilew Bažejewic̄, Ojolo Radow, Pejko Pawlowic̄, Pop Milo, Drago Obrenow a Rado Kowac̄owic̄.

S Kotora piſaja, ſo ſu kſhesčijenjo 24., 26. a 27. oktobra ſažo niekotre dželby turkowskeho wójska ſbili a ſo pſchetož wjaz a wjaz herzegowinſkich kſhesčijanow na wójnu cjeħne.

S Dubrownika piſaja 9. novembra, ſo ſu kſhesčijanszj ſbježkarjo turkowsku złonku kheju bliſko Barinu na rakuflich mesach wobħadžili a ſo ſu tamni Turkojo do Rakuskeje cjełekali.

Ze Serbow.

S Małeho Budyschinka, 7. novembra. Ojenža bje ſa naſchju zýlu woſadu wažny ſwedženj: naſcha nowa, rjana ſchula dosta ſwoje ſjawnne poſweczenje. Dopoldnja tuteho dnja w 9 hodžinach ſo na naſchim farſkim dworje wele ludži, woſadni, gmejnſzj a ſchulszj prjódktſtejerjo, khejbijetarej, t. duchomnh Hauboldt, t. wucžer Babits, ſchulſke džieczi, hač najreñcho ſwenzami a woneſklami wuſpħshene, ſ khorhojemi ſhromadžihu. Tam ſo prjenja ſchtuzka khjerluscha 301 wuſpjewa a potom cjeħneſche dothi čjah i starej ſchuli, hdež bu, jako bjechu do neje ſaſtupili, druga ſchtuzka ſpomneneho khjerluscha ſpjemana. Na to najprjódžy t. wucžer a potom t. duchomnh rycž džerjeſche, ſ kotrejž bu starej ſchuli božemje prajene a jako bjechu pſchitomni hiſħeze tſeežu ſchtuzku a cježi wotzenaſch wuſpjewali, wopuſħčijihu woni dotalne mjeſto wucženja.

Pſched starej ſchulu ſo potom ſažo dothi čjah ſrjabowa a to mała klaſa wot t. duchomneho, wulka paš wot t. wucžerja wedžena, ſa ſchulerſki džieczi mihi paš dorosčeni, dwaj a dwaj w hromadže. Swony počinachu ſwonieč a prjenja ſchtuzka khjerluscha 788 bu ſaneħben a ſpewajo a pod ſynekami ſwonow cjeħnichmy i nowej ſchuli. Iow ſo ſaſta a bu druga ſchtuzka pomenowanego khjerluscha wuſpjewana. Na to pſchepoda makobudyschinſki gmejnſki prjódktſtejer koreżmač miſchr Mihałk, kothiž je pſchi twarenju tejenoweje ſchule najwetsku staroſcę innej a wele próžy na nju wažk, t. duchomnemu klicž i ſchuli, hač dotal hiſħeze ſanknenei, kiž ju w Božim menje a ſ tej proſtwu, ſo čħyek tón knes nutesħħob a wonħod požohnowacj, wotanku a do nej stupi. Sa nim džieħu ſchulſke džieczi, jid wucžer a ludžo do neje.

Hdyž bjeſche ſo njetko w tutej nowej, rjanej a ſwjetkej ſchulſkej ſtrje wſho ſhromadžiko, dha bu najpredy tſeža ſchtuzka khjerluscha 788 ſpewana a na to wot duchomneho poſweczeńſta rycž po ſłowach: „Dajče tym džiecziatкам fe mni pſchińč, praji Chrystuſz ic.“ džerjana a ſchula ſjawnje poſweczena. Potom buſħtej dwie požlenej ſchtuzzy teho khjerluscha ſpewanej a tale Boža ſkužba i cježiim wotzenaſhom wobſauknena.

Sa ſchulſke džieczi bje ſo we woſadje khjetro wele penes nadawačo, ſa kotrejž potom w naſħej koreżmje zaħħi, khejbi a piwo doſtaču, iħtož je jara ſweſeli. Wjescje by kóz, kiž by jid radosč wiđi, ſam wutrobnje ſweſeleħi byk a duž ſkuž tolle pſchiſpomnenje tym, kotsiz jim tajke weſele pſchihotowacu, ſažo i weſeli.

Bóh lubi knes ġohnuj naſchju ſchulu, wſħie džieczi, kaž tež wſħejek dorosčených po ſwojek hnadj a ſimtuoſci Chrystuſha Jeſuſha dla ſ cjaħħimmi a wječnymi kubkami.

Š Delneje Lujiz. W Hažowje pola Kroczebusa je šo 23. oktobra na ranje wokoło 4 hodzinow žałozne nesboże stało. Wóhen wunidze pola jeneho bura, hdzej biechu pschi latarni len trjeli. Dotekz biechu šo bórsh tšecky s płomienjom sapopadnyk a wjetr szlajne dujelche, pschiberasche wóhen jara spisecni, tak ſo ſo wetschi džiel wžy wotpali. Wbosz ludžo dyrbiaču skoro wšcho w płomienjach wostajicž. To najfrudniſche pał bje, ſo jena macz s tjom i džecjimi a 18sjetnej ſlužobnej džowku we wóhnju wosta. Wschitkich na kolenomaj klečazych w komorja namakachu. Tež je ſo 10 ſchtuk ſkotu ſpaliko.

Džen 4. novembra wudhri wóhen w hrodži kocžmarja we Werbnje, a ſo wóžom dworow wotpali.

(Časnik.)

Š Minakala. Še dopokasjanu, ſo ſu dospolne jendželske konjekowanje naukli a ſo chzedža teho dla myto, wot krajnych ſtarow sakskeho hornolužiskeho markhrabinstwa wustajene, dobycz ptacj, bje ſo tudy 29. a 30. oktobra 24 kowarjow ſe ſakkich Hornych Lujizow ſechko, ſo biechu ſo w ſpomnenej wuſtojnosczi pruhowacj dali. Ale dotekz 6 kowarjow psched pruhu wotſtupi, dha buchu jenož woſomnacjo pruhowanı. Štych buchu jenož peczo jako tažy ſpōsnacj, kij ſu połneho 40 tolečkeho myta hodni a biechu to kowarjo: 1) Gustav Eduard Zeller ſ Reibersdorfa, 2) Handrij Zimmermann ſ Luhu, 3) Hendrich Urban ſ Droždija, 4) Eduard Schneider ſ Małeho Welskowa a 5) Julius Moritz Müller ſ Budyschina. Herwak ſo ſa jendželske konjekowanje poruczeja a doſtachu meiſche penežne myta kowarjo 1) Ernst Hübenič ſ Rakę, 2) Wylem Ketteriž jun. ſ Lubija, 3) Wylem Ferdinand Bellmann ſ Voranez, 4) Ernst Czoch ſ Woſporka, 5) Jan Schmidt ſ Bulez a 6) C. G. Holtſch ſ Iasonižy.

Drusy ſedmio kowarjo nemóżachu żane myta doſtacz, tola buchu jim mene a bole khósty ſarunane, kotrež biechu ſebi pućza dla ſežinili, a bu jim ſawofstajene, ſo biechu ſo na pruhowanju, kotrež ſo najſkere i ſtetu w Reichenawje ſmjeje, ſ nowa wobdžieliſli.

Pruhowanje mjejeſche ſo psched wuczeńskimaj kowarjomaj i. Šchimankom w Minakale a Tietzu ſ Reichenawę, kaž tež psched ſkotoljekarjom Waltherom ſ Budyschina a psched ſemjanami, kotrychž biechu kujſe krajne ſtarwy do ſomifije ſa tule naležnoſcž wuſwolili.

Š Budyschina. W tychle dnjach buchu nam njerotre kujſejaze kóſki ſ pola tudomnich poſtbjerzicjela i. Peča poſkane a jako potom na to polo woſhladačz džechmy, na kotrymž biechu wone namakane, woſhladačmy tam niz jenož wjazh tajlich, ale tež tajke kóſki, kotrež biechu hižom ſorna naſhadžake.

Š Budyschina. Kaž ſkyschimy, dha je kan-

didat duchownstwa i. Voigt ſ Hrodžiſcheja jako diakon w Leimje pola Mischna deſignirowaný.

Š Tucžiz. W lježu tudomnich ſklerja Hähnichena bu 5. oktobra hromadka člowiskich koſeži namaſkana. Gſudniſtwo, kotrež bu to hnydom wosjewene, je tu wjez pschedytač dako a je ſo wunamakało, ſo bu to najſkere koſeže jeneho člowowka, kij je ſo njehdže psched dwjemaj ſtetomaj tam woſwipnyk, pschedož ſe ſchtoma, pod kotrymž koſeže ležachu, wiſasche hiſheje kruch ſchryſta.

Še Židow a. Chrysta Augusta Hermanež ſ Delneho Friedersdorfa, tamna neſmilna macz, kotrež je, kaž psched tydzenjom powiechym, ſwoje džecjatko pola Blohaſchez a Tjich ſtajdow wustajila a woſuſcežila, wuſna ſo pschi ſwojim popadnenju tudy peča tež i temu, ſo je to teho dla činiła, ſo biechu druzh ludžo jeje džecjatko tam namakali, ſo pał je neje moricž čyžka. W ſwojim čaſu ſchrafu ſobudžieliſli, kotrež je ſebi ſe ſwojim nestutkom ſaſkuſila.

Wo nuſnoſci pschisprawneho ſienoczenja intelli-geuzy (nawedžitosče) a dželawieje mozy ſ kapitalom i dobremu poradzenju warbowazeie (ſaſkužazeje) dželawoſcze.

(Spisał H. F. Wjela.)

Ale wſchjedne ſhonenje wucži, ſo ſo najwjaſori pschedpoſbjehaju a nerohymja, kapitalije derje a pschisprawne naſožicž. Nowiny wſchitkich krajow ratarskie, wične a remeſne, dawaja wſchjednje ſwjetedženje wo wjernosczi teho, a czi, kij ſu we wobſydože ſamoženja a w dobrocjiwoſczi ſwojej wuſchi proſtowam wo kapi-talje (wupoſzczonkam) wotewrictu, ſu wjeſcje hižom to ſrudne ſhonenje ſežinili, ſo ma jich ſadanjenje a hiſheje bóle jich domplacjenje ſtajnje wulke cježkoty a nehody.

Dyrbiu teho dla tu ſwoje mjenenje jeno woſpe-towacj, menujzy to mjenenje, ſo dyrbi burſki ležom-noſcežer pschede wſchitkim ſa tym ptacj a ſtejcz, psches w eſch u a pſchisprawniſch u džekawoſcž do predy pschinicž a wot poſčenych penes bes tute je džekawoſcze ničo nedocžakowacj. Kaž ſo wie, ſkuſcha wjeſta wetscha duchowna krutoſcž a ſyloſcž i temu, ſo wſchjednje tajkim napinanjam a prózowanjam poddač, džerječ a cjeſtericž; najwjaſori mjenja ſa ljepe, dželacjerow ſa penes najimacj, iich do džeka ſtajicž a tyc̄ potom jeno naſledžbowacj. Ale wjazylſtne wo-bledžbowanje burſkeho rataſtwa je mi to pschedwjetenje pschinuſowalo, ſo to ſamo jeno tam trajaze kujſeje, hdzej je hospodař prjeni a poſledni pschi džele, a hdzej to ſa hanibū placiž, dołk mjeſci. Š tym nedyrbi prajene biež, ſo nedyrbeli woſhdežerjo burſkich ſklerow abo ryčli kupyž tajlich ležomnoſcžow ženje bes

dolha do wobshyda tajkich lubbów ho podacj a stupicji. Tak to mjenene neje. Ja jeno żadam, so neby ta lohka myżl mjestna namakała, pşchi kotrejż dólk newobledżbowany wostawa, znano ho też drje bes staroſeże pşchisporja a powetschuje. Dyrbi ho czeſćomny burski stav ſdierzecj, — ſchtóž ja w naschich lubykh Sserbach fa zyłe nusne dżeržu a ſ zykej wutrobu żadam — dha dyrbí to prózowanje pola wschtikh wobshedżerjow burskich a podobnych lubbów kniečic a pşchewahu mječ: bes dolha bycz, abo tola ſ najmienšha fa tym ſtejcz a honicj, ho wot dolhom wuswobodźicj. Sa wopacznoscj dżeržu, hdyz se stroný stata pşches ſałozowanje wuwjernych (kredithch) wustawow wobczeſenje ležomnich ſhwóſtwa (ležomnosćow) ſ dolhom poſložuje.

Saprečz ho neda, so wjesteſte poſjepſchenja w rataſtwie bes nałożenia wetscheho kapitala, hacj tón je, kotrejž we wunosčkach ſamych derje naprawenych a ſarjadowanych hōspodařtow wobſteji, niz pşchezo nedohahaja, to abo tamne hlowne poſjepſchenje abo poređenje do žiwenja ſawesč. Tym ratarjam, kotsj ſu ho jako hōdni a kmani wopokasali, nebudje na potriebnej wuwjerje (kredicze) pobrachowacj, kotrejž ſ wuwedzenju wužitnych poſjepſchenijow potrebaju.

Tola neſſebaj ho ničto we tym, so by docžakał, pşches nahromadu penežnych ſrjedkov ſamych a pşches roſkaſowanje nad nimi njeſhto hōdneho a ſchwärneho dokoneč. Wjedomnosće w ſwojim powołaniu a nauku, nech je, so by ſchtó pşchisprawny plan ſ njekalem poſjepſchenju wumyſlik a wudžielak obo dželawie mož po tym prawie ſložowal a načowal, ſteja pola kōzdeho na prjenej liniji. Penežne ſrjedki, ſ wuwedzenju poſtebne, doſtanu jeno tehdh woshebitu wažnosć a ſtukuju ſbožomnie, hdyz tu tamne nusne wjedomnosće hižom ſu. Bes nich dawa ho po rjedko hōdny, ſpokojaſy doſtatk a pſchiberk docžakacj. Je pak to khorosč njetčiſtchego čaſha, wot kapitala wjazh wotčałowacj, hacj móže tón ſamý dokoneč a ſtukowacj. —

S p ě w y. Dai puczej dwaj.

Hlož: Po krotkim bježenju na ſwječi ic.
Dwaj puczaj, čloweče, maſč pşched tebi,
Kiz wedžetaj do wjecznoscze;
Po jentym wot nej djeſch ty ſobu
Do nebia abo do hele;
A pôla neju — wopomn ſej, —
Pak druhi pucz a ſchjeſla nej.

Tón jedyn pucz je menowany
S tym menom: Tón pucz ſchieroki,
A je tak luboſny a rjany
A dje we kraſnej dolini,
Je tež taſ wele teptaný,
So lohžy neb'dje ſmolent.

Po nim du ſtarí a tež mlobži,
Du hūdži a tež bohacj,
Du cji, kiz bybla w rjanym hrodži,
Du cji, kiz ſedza na throni,
Tež džieci ſježa weſele
Tam ſobu, hdjež taſ wele dje.

Haj starí nan wſchón poſhileny
Tež na ſad wofacj neſečze,
Scej myžlo, ſo b'dje pſcherupſchęſenj
• Tam pſches te wrota nebeſte.
O hjeſa! kaf je ſjebał ho,
Kóng teho pucza hela jo.

Haj, wschtitz cji, kiz tudh djeſa
Wucz ſchieroki hacj do kónza
Po helskich wrotow hñydom ſteja,
Cjert na nich klamu roſdaja.
O! wobci čloweče, ſjebamy,
Njetk wiđiſch, hdje ty pſchijchoł ſy.

Haj hjeſa! hlaſ ſ nim budje praſicj,
Boh junu tam na ſudnym dnju,
Hdyz wón ſich wschtikh budje ſtajicj
A tym kókam na tu hjevižu:
„Ja neſnaju waſ ſaneho,
„Waſch lóſ we helskim wóhnju jo.“

Ton druhí pucz tón mo te meno:
„Ton wuſki pucz a cžernjo w y“
A po nim djeſa tajžy jeno,
Kiz wedža, ſo ſu hrjeſchniz
A jenicyz pſches Khrystuſa
A tež ſbožnosći ſo weſela.

Cji kiz po wuſkim puczu djeſa,
Sso ſaperajo na ſwoj kij,
Dóz ſami pſchenicj jón nemóžeja,
Ssu kromi, bjeđni, hubeni,
Haj, hrjeſchniz, kiz ſpóſnaja,
So tón pucz wedže do neba.

Hdyz runje ſ boka pucza ſteja
Tež wſchelte ſtrajne ſwjerjata,
Kiz thch, kiz po tym puczu djeſa,
Majradſjo požrecj ſeſherža,
Haj rjane ſwjetke bļudniczki
Kiz čježerža ſawesč, hdjež ſu w ejmi.

Dha w nebia wrotach huzom ſiwa
Jim Khrystus ſ kſchijom napſchęſo,
So by ſo duſcha poſkylnika,
Wſchaf neje wjazh daloko
A praſi: „duſcha poſhwataj,
Wſcho brjemjo wot ſo wotmetaj!

„Hacj runje pſchindjeſh hūdž, naſi,
„Dha wſchaf te ničo newadži
„Cjin jeno prawje wulke ſahi
„A ſaperaj ſo na ſwoj kij,
„Ja žno cji ruku poſticiu,
„Duz ſapſchim, luba duſcha, ju.“

Haj, kiz po wuſkim puczu djeſa,
Cji pſchindu ſ wrotam nebeſkim,
Na ſudnym dnju tam junu ſteja
Ma pramiž, Boh praſi jim:
„Njetk džice ſuſ ſ tom weſelu,
„Kiz hotowe je ſa waſ tu.“

Duż derje temu, wjeczeńje derje,
Każ po tym wuskim puczu dże,
Każ Chrysta Smiech tu horje bete
A sneże swijeta hanenje,
Każ Chrystusza ma w wutrobje
A jeho skidz na khriveče.

Duż Bożo daj, so ja też swijeru
Wtch po tym wuskim puczu skok
A wołkhował tu prawu wjeru
A nepożdhał na ciałowekow,
Każ lózdoħ' dżerža sa bkaña,
Każ wuski pucz hej wuswola.

Daj też, so na tym wuskim puczu
Ja psczezo swijeru dale du,
So ja, hdny druhich na njon nucju,
Wschak ham jón tola nefmolu.
Sktóz hdny so na nim hordżesche,
Tón wschak jón borsz shubik je.

Kaf njełotry tak jara renje
Swoj bjeħ tu na nim sapożne
A nichčón neby wjerit ženje,
So smolicz jemu móžno je,
A predy hacj so dohlada,
Na schjerokim so namyka.

Svhym ja też njeħoħe pscħiħoħ f'neħo,
Je to moj pscħecżel nalsjepħi,
Każ cijni me to fedżbliwego,
So wtch so wróċiż na mjeſcji.
O derje, derje, skidz ma jom
Tak dobrých swijernych pscħecżel.

A pscħi tym pak też, knejze Chrystusze,
Je moja proſta wutrobna,
Sa tamne ludh, kotrej hisħeče
Tón wuski puczit neħħaja,
A dónj jid tħix sħatħinej,
Dha du po drósh schjerokoj.

Ach smil so wschak po twojej hnadjie,
O swijath Wótze, nad nimi;
Wtch seħxem wschak wħiħiż radżi,
So bħiċċu wschak też woni skidz
Tón wuski pucz pscħes Chrystusza
A tej sbōżnoċċi tam do nebja.

• Pjetr Młękt.

Hudančka.

52.

Dwie hłownje, dwie ruzę,
Sątysią woka, schysej nohów.
Sktó je to?
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje s č. 45.

51. Rjebel.

Cyrkwińskie powięsće.

Węrowani:

Michałska cyrk: Jan August Nutniczanski f' Nekormia
f Hanu Theresiū Kubaschez f Bzżeż.

Podjanska cyrk: Karla Ludwiga Mjerschā, kral. sakſt.
hraniczér w Saupsdorfe pola Sebnitz, f' Marju Madlenu
Schneiderez f Budyschina.

Krēeni:

Michałska cyrk: Bedrich Richard, Marie Madlenę
Manjowez je Židowa nem. f. — Hana Augusta, Handrija
Jurja, murerja na Židowje, dž. — Theresa, Handrija Kschī-
žanka, wobydlerja na Židowje, dž. — Maria Madlena,
Pietro Mužika, khejzerja na Židowje, dž. — Hana Augusta,
Karle Gretschela, žiwnoscjerja w Sajdowje, dž.

Podjanska cyrk: Handrij Jakub, Jana Ulbricha,
khejznika w Delnej Linje, f.

Zemrjeći:

Dzień 29. oktobra: Jan Pietr Kral, žiwnoscjer w
Czemerizach, 36 l. 1 m. — 3. novembra, Domaš, nebo
Mikławsha Mjerczinka, žiwnoscjerja w Hruboczizach, f. 14 l.
10 m. — 6., Handrij Urban, khejżtar w Delnej Linje,
66 l. 7 m.

Čabi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Szorela: rano 7 h. 51 m.; dopołnia 11 h.
40 m.; popołnju 3 h. 12 m.; wieczor 6 h. 23 m.; wieczor
9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Drąždjan: rano 7 h. 35 m.; dopołnia 9 h;
11 m.: pscħipolnju 12 h. 50 m.; popołnju 3 h. 55 m.
wieczor 7 h. 38 m.; w nożn 2 h. 26 m.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 13. novembra. 1 Louis'dor 5 toser 14 ngl.
8½ np.; 1 pełnowozazgħi cżewwex stolħi abu dukat 3 tol.
5 ngl. 1½ np.; winske bankowki 73¼.

Płaćizna żitowa produktowa w Budyśinie
9. novembra 1861.

Dowoz: 4609 kórcow.	Płaćizna w pŕerězku na wikač,				
	wysza.	niżsa.	srzedzna	najwyšsa	najniżsa.
Pscheniza	6 17 5	6 — —	6 12 5	6 15 —	6 10 —
Nożka	4 5 —	3 25 —	4 — —	4 7 5	— — —
Deczmen	3 5 —	3 — —	3 2 5	3 5 —	3 2 5
Wowl	1 22 5	1 15 —	1 20 —	1 22 5	1 2 —
Gród	4 20 — — —	— — —	4 15 —	4 20 — —	— — —
Woka	3 20 — — —	— — —	3 15 —	3 20 — —	— — —
Rjepiħ	— — — — —	— — — — —	— — — — —	7 10 — —	— — — —
Zahl	6 10 — — —	— — — — —	6 5 — — —	— — — — —	— — — — —
Hejduska	4 7 5 — —	— — — — —	4 5 — — —	— — — — —	— — — — —
Bjerny	1 5 — — —	— — — — —	1 — — — —	1 5 — — —	1 2 5
Kana butry	— 18 — — —	— 16 — — —	— 17 — — —	— — — — —	— — — — —
Skopa złomy	4 20 — — —	— — — — —	4 15 — — —	— — — — —	— — — — —
Zent. syna	2 2 5 — —	— — — — —	20 — — — —	— — — — —	— — — — —

N a w ē š t n i k.

Cigarry swojeje kamšneje fabriki

porucza we wulkim wuberku najtunischo

David Berger

na žitnej haſy.

Jako woſebje tuni a kupowania hōdny poruczam ja

rjesany tobak punt po 25 np.

Tež poruczam woprawdžity starý varinas w rolfach, woprawdžity a njemski portoriko, kaž tež wjernie wasungiske a brotterodske rolfate tobaki w najljepeſčej tworje po najtunischih plaćisnach.

David Berger

na žitnej haſy w Budyschinje.

Gsuhe droždže,

zyle čerstwe a wuberneje dobroſeje pſchedawa

Carl Emil Jäger,

na swonkej lawſkej haſy č. 748.

Čjesczenym ſerbam Budyschina a woſolnoſcie ſ tutym najpodwolniſcho woſjewjam, ſo bym ſ mojim zigarowym a tobakowym khlamem, kaž tež ſ lotteriowej kollekcií

wſchitke materialne twory

pſchipoſožil a proſchu wo prawje bohate wophtowanje ſ tym ſlubenjom, ſo budu dobre twory ſa tuni penes datwacj.
W Budyschinje.

Carl Emil Jäger,

na swonkej lawſkej haſy č. 748.

Wſchelake chokolady a teje

pſchedawa

Carl Emil Jäger

na swonkej lawſkej haſy č. 748.

Lutowaze lampy

najnowisčeho wunamakaſja ma tudi jenicžy tunjo na
pſchedan

Carl Emil Jäger.

Jedyn nowy plon wós ſ czorneſ
klijenej plonu je na pſchedan pola
ſedlarja Dittricha w Borschizach.

Luczicjan č. 1. 2. 1861 ſo we
wudawarni Serb. Now. ſaſo kupuje.

Groſſowe broſtkaramellje

dajljeſični frjedk ſ motfronenju kaſhela a ſ položenju
nýchania, kaž tež ſ swornowanju pſche dybawoſez pſchi
ſafymnenju w ſymnym čaſu.

Sa Budyschin a woſolnoſci w Grodowſkej haſy
tyz̄ mreſa M. Jäginga kóžy čaſ na pſchedan.

Ednard Groſ w Wrótkawju.

Ssuehe droždje,

sotrež hym ja najprjeni w Budyschinje pschedawał a je tež stajuje najlepše mjet, smjeju ja sa hodowym časť težko na pschedan, so budu wschitlich, fiz po ne ke mni pschindu, derje spokojoč mōz. Tež ſu hewak wschednje ſuče droždje pola me k dostaczu.

W Budyschinje na ſerbskej haſy, hdžež ſtaj dwaſ muraj psched khlamami.

J. G. F. Nieckſch.

Dr. Whithowa wodžicžka ſa woczi

wot Dr. Ehrhardta w Altenfeldzi w Thüringskej, ſ wiazorymi privilegiami wſzokich werchow poczeſzena, wopokaſuje ſo be wſchitmi doalnymi woczi hojažimi ſriedkami psches hwoje ſbozomne ſtukowanje wſchendnie jaſo najlahodniſcha a najlepša wodžicžka w taikim naſtupanju, a može ſo jako dopokaſany hojaž a poſhlnjaž ſriedk a jaſo

wieſta pomož ſa ludzi na wocžomai bjeđnych

tožemu poruczeč. Wona hoji wjeszie a ruczie a be wſchitlich ſchidnych ſziewkow, woſebje pschi ſahrorenju, ſzepnenju, ſuchoči, ſyloſowanju a bjezenju wocžow, kaž tež pschi ſlaboſzi po bjeſmi a placzi bleſčka ſ wuložowanjom jenož 10 nſl. a dajeſla ju jenož wopravdžitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldzi w Thüringskej.

Šklađ ſa Budyschin w hradowſkej haſty.

Nedželu 3. novembra je ſo pola khlamarja Müllera w Rakezach jedyn pschedeschečnik (Regentchirm) pschemenjil a ſo naležnje proſy, ſo by ſo tam ſaſo hory wumjenit.

Jene blažojeſne khaſle ſ etazami a njetore kohce nimale nowych roloſ ſu na gorbarskej haſy cjo. 422 na pschedan. Tež je tam por nimale nowych kholowow ſ koſlažeje kože na pschedan.

Dobru ſuču brunizu wſchitlich druži-
now kaž tež brunizowe pažy poruczeja
w Hornym Mjerlowje.

G. L. Müller et Comp.

Pschedjenak,
Wrotka
ſa ſerbow
na ljetu 1862

je njetko ſa $2\frac{1}{2}$ nſl. w Smolerjowej kni-
bačni pschi bohatych wrotach w Budyschinje
na pschedan.

W tutej nowej protyž namakaja ſo wſche nufnych
protečnych wjezow jara rjane ſimjeſčki, hudanečka a po-
wedanja, kotrymž ſu ljetka tež wſchelake wobrash (bildy)
pschiwdate, bes druhim tež jara pjekny wobrash ſe ſydom-
ljetnje wójny, na kotrymž ſtaj ſtary Gryza a general
Diehen widjeći.

Tudh je wuſčla a je we Smolerjowej
kniharni, kaž tež pola knihivajarow Rosenfranza,
Gelb, Klimanda, Fornera a Schönici ſa 3 nſl.
na pschedan:

Virginia. Wobrash ſe ſtawisnow a živenja starich
Romjanow. Spisat H. F. Wela, Wawiczanſti.
(80 stronow.)

Na nowemu ljetu ſo na mlyn w Nadjanezagach rölny
poſoneč, kiž ma dobre wopřima a wopřitwu poddanhy
neje, pyta. Wſcho dalsche pola podpiſaneho.

Korla August Urban, ſejlerski mischt.

Echuuptobafowe tyſči

wot brjeſoweje ſkory hym ja ſaſo doſtał a pschedawam je najtunischo. J. G. F. Nieckſch.

Budarjowy wopomnik.

Sa Budarjowy wopomnik ſu dale wotedali:
a) pola k. pokladnika Henča: Kſhiſhov 3 tl.
26 nſl. (menujž Jurij Haman 5 nſl., Hanža Hamanez 5 nſl., Jan Renč 5 nſl., Jurij Bartka 5 nſl., Kryſha Petſhka 7 nſl. 5 np. a t. d.); Maleczky 1 tl.
13 nſl. 5 np. (jako Jurij Renč 5 nſl. a t. d.); Žytow
25 nſl. 3 np. (jako Handrij Endr 5 nſl. a t. d.) —
Kenes wučer Bergan w Kſhiſhovje 5 nſl., k. farač Bróſka tam 1 tl.

b) pola k. pokladnika Iakuša: Mały Budyschinč 1 tl., Sſlepo 3 tl., Pschiwicž 2 tl., Žitro 1 tl.,
Wujež pod Čornobohom 17 nſl. 5 np.

Wot redakcije. Nosprawa a džat ſ Wolborz ſa tyžđen.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawańi Serb. Now. při
bohatych wrótach wotedać,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štwórlétta předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Císto 47.

23. novembra.

Léto 1861.

W opřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyschina. S Grodcijschja. S rafecjanskeje wojady. S Ko-
morowa. Na Sdjerju. S Hucinę. S Čornez. S Bolborz. — Sudnische dopisy. — Krafcjaniske hory. — Přílopk.
— Hans Depla a Mots Tunka. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesce. — Čahi sakskošlezynskeje železní-
cy atd. — Pjenježna płacizna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Ieho kralomſka wyškoſczej krónprynz Albert je ſo s Hannovera do Dražđan wróćil, a Ieho majestosce kral Jan je ſo 18. novembra do Meiningena podał, ſo by pola tamniſcheho wójwody kmótsil. — Na novym tydzeniu budze 125 ljet, ſo je statua krala Augusta ſylnieho w Dražđanach poſtajena. Wona neje lata, ale wot dražđanskeho kopornikarja Wiedemanna ſ hamo-
rom ſowana.

Pruſſy. Sañdžemu wutoru mjejachu po zyklum
pruſtim kraleſtwje jara nusne, dokelž ſo na tutym dniu
tał menowani wuſwolerjo wuſwolowachu, to je, czi mu-
žojo, kotsiž maja ſapóſlanzow na krajny hejm wuſwolocj. A dokelž ſu s najménšcha tsi stronę w kraju, menujž
konſervativna, liberalna a demokratiska, dha je kóžda
predy se roſčej mozu ſa to ſtukowala, ſo bych ſo
ludžo jeje mjenenja ſa wuſwolerjom wuſwolili. Raž ſo
ſda, dha je tał menowana liberalna strona, kotaž naj-
bóle ſ njetčijskim ministerſtwom djerži, ſ wetscha ſwo-
jich ludži jako wuſwolerjom pschecjischęla. Šapóſlanz
hani budža wot nich 6. dezembra wuſwoleni. — Po-
ſnanjski aržybiskop je wólbom dla paſtyřſki liſt na tam-
niſkich polſki wobydlerjow wudak, w kotrymž iich na-
pomina, ſo bych ſwoj hěſ ſenož ſa Polakow dali.
Wón praji teho dla w swojim liſcze bes druhim: „Wo
prawdze, moji lubowaní, neje žanej newjeſtoſeſi podczijſnenie,
ſo je naſcha pschiſkuſhnoſc, twerđe djeržecz na ſłowach
naſheho wumodžnika: „Dawajcze khejzorej, ſtož je khej-
zorowe“, kaž tež na wucžbje jaſoſtola Pawoła w na-
ſtuwanju wuſhnoſcze, ale ſ druheje stronę je runje tał
wjeſte, ſo nam ſaleži, ſhwjeru ſo dopomneč a wutrobiu
ſhwernoscę woſokacj starym powoſtankam naſheje na-
rodnoscze. Za Waſ teho dla na to dopontinam, ſo je
naſcha pschiſkuſhnoſc, naſchu narodnoſc, naſchu ryč ſa-
litowacj a t. d. — Kral a kralowa ſtaj ſo ſtrowaj ſe
Schlesynskeje wrocžkoj a wotpočujetaj njetko w mjerje
a cžichosczi wot harj ſandžených nedželow.

Rakuſy. Ministerſtwu čze pečja krajny budget,
to je, ſapíš krajnych dochodow a wudawow winskiej
krajnej radje přjódkoſoſicj a ju po wuradzenju teho
ſameho domoj poſłacz. Taſka poweſcž ſo nam pač t
wjerje podobna neſda, dokelž winska krajna rada tač
dočho žane prawo nima, zykrajinny budget wuradzowacj,
hacž zykl kraj w nej ſaſtupeny neje. A hacž dotal je
w nej jenož meňſcha poſkoža rafuſkho khejzorſtwa ſaſtu-
pena. — Ministerſtwo ſo njetko jara wo to prouzuje,
ſo by ſedmihrodcjanow a Khrowatow ſ wuſwolenju
ſapóſlanzow ſa winsku krajnu radu naſabito; pſchetoz
hdyž cij wuſwola, dha ſuadž to Wuherſy potom tež
njetek ſeſinja. — We Wuherſej je ministerſtwo nímale
wſchitkých dotalnych, po Wuherſej konſtituzii wot luda
wuſwolenych, ſaſtojnikiow wotſadžilo a ſeſele na jich
mjeſta mužow, kij chzedža po jeho požadaju ſtukowacj.
— Wuherſki lud je ſo hacž dotal ſ mjerom ſadžeržat
a neby jemu tež t radzenju bylo, ſo by revoluziu ſa-
počał, pſchetoz Wuherſta je počna wójska a wuherſy
Słkowenjo (jako Sſerbjo, Khrowatojo, Słkowatojo atd.)
bych ſphecjiwo tym neſphecjelzhy wuſtupili, kotsiž bych ſo
revoluziu ſapocželi. — Khrowatſki hejm je ſo roſeſhōk,
jaſo bjeſehe njeħdże ſydom mjeſazow wuradzowanje djer-
žak. — Winske ministerſtwo čze pečja w Khrowatſkej
a Słkowanskej w bližjim čaſu wólby ſa winsku
krajnu radu wupiſacj. Njetoti mjenja, ſo budža ſo
tałke wólby radzieč, druhý pač praja, ſo ničo ſ nimi
nebudže, dokelž Khrowatſko njemſkich miniftriow we Winje
hida a ſyka ſ Njemzowſtvo ničo nochzedža cžinicz mjeſc.

Turkowſka. W Herzegovinje maja ſo ſkoro
wſchědneje nadpady a bitwički bes khejſecjjanami a Tur-
kami, toſa ſo Turkam ſjedy hdy radži, ſhto hódne dobyči,
wele wjazy je dobywanje hacž dotal na ſtronje khejſecjija-
now bylo. Omer-paſha, kij tamniſche turkowſte wójsko
kommandiruje, je hacž do Mofſtara zoſak a čze tam
pečja cžakacj, hacž jemu ſultan wjazy wójska poſeſele.
Predy, hacž nowi wojazh neſpchiindu, nočze wón ničo
wazne podewſacj.

Amerika. Separatistojo su tamny brjoh rječi Potomaka tak žylnje s kanonami wobządzili, so po tutej rježi žana Łódź wjazd do Washingtona (unionistiskeho kłowneho mjesta) ijez nemóže, khiba so čze ſo ſnadž roſtſjelenju wuſtajic̄. Duž je Washington, hđež je 60,000 wobydlerow a njehdže 200,000 muži wójska i 20,000 konemi, jenož hisheze s jenej želeſnizu s druhej Ameriku w ſjawsku a móhę jenož na tutej zhrobi doſtavac̄, hdy by jemu morjo wotewrene nebylo. Psches to je drje zhroba tójsjto držscha, ale wona tola ne-pobrachuje. — Łódź, kotrež je unionske knežerſtvo pſchecžiwo separatiskim pſchimórkim mjestam pôzhalo, ſu ſbožomnje do Bulla-Beha, 25 mil wot Charltona, pſchijjele, hac̄ runje mjejachu na ſwojim puczu khetro jara wot wulkich wjetrow cjerpic̄.

Portugal. Nowy kral je 14. novembra do kłowneho mjesta Lizabona pſchijjele a kralowski thrón nastupil. Wón bje, kaž ſmih hžom ſpomnili, ſe ſwojim bratom w Draždjanach a Varlinje na wopptanju był a ſo potom psches Paris do Marseille podał, ſo by wot tam po morju domoj ijeł. Duž wón predy niczo wo ſmerci ſwojego kralowskeho bratra, kotrehož bje ſtroweho doma ſawoſtajk, ſhonik neje, hac̄ hdyž ſo brjoham ſwojego mózneho kraja bližesche, hđež jemu jedyn minister na Łódzi napschecžiwo pſchijjeđe, kotrež jemu ſmerci bratra wosjewi a jeho jako noweho krala witasche. Nowy kral (predy prynz Louis-Filipp menowan) menuje ſo njekto Fernando II.

Franz o wſka. Khejzor je knesa Goulda ſa miniftra finanzow pomenowala, a to pod wažnym wumjenjom, ſo wón ſi ničomu žanhym penes ſ krajne poſkładniż dacz netreba, jeli predy wot wobeju komorow krajneho ſejma pſchiswolene neſhu. — Schwajzarſta ma hžom wele ljet ſwadu ſ franzowſkim knežerſtwom a to dappenskeje doliny dla, kotrež by ſo Franzowska rad mozowala, dokelž po nej dróha wedże, kotaž by ſa teho ſa čjaſ wójny jara wužitna była, kiž ſpomnenu dolinu wobbedzi. Franzowske knežerſtwo wudawa, ſo na žane waſhnyje wjeste neje, hac̄ dappenska dolina ſi Franzowſte abo ſ Schwajzarſte ſkuſha, a čini teho dla tak, kaž by ſnadž njekajše prawo nad nej mjeļa. Schwajzarſke knežerſtwo žada ſebi teho dla njekto kruče, ſo by to franzowske ministerſtwo ſjawnije dopokala abo Schwajzarſtu ſ taſtim wudawanjom pjeknje na poloi wostajiko. — Wójsko, mexikanſke ſwady dla ſebrane, je do Łódzow ſtupiło a hžom do Mexika wotjelo. — Penežnihy a kupzih djerža to, ſo je khejzor Goulda ſa miniftra finanzow pomenowala, ſa ſnamjo dalskeho mjera.

Italia. Gialdini, kotrež hac̄ w najnowšim čjaſu italſke wójsko w Neapelskej kommandirowasche, pónđe w bližſhih dnjach do Pariza, ſo by tam po

porucžnoſezi krala wſchelakich wažnych naležnoſezi dla ſ Napoleonom jednał. — General Lamarmora je nje-kotre džjelby ſbježkarow w Neapelskej roſhennak, tola je jich hisheze w tamniſkich horatych krajinach khetro wele ſawoſtalo. — Italſki ſejm bu 20. novembra w Turinje wotewreny.

Ruſ o wſka. Nowy pôlſki gubernator, general Lüders, ſi kóždym dnjom kručiſho wutupuje a je wóndanjo tež biskopa Bjalobrjeſkeho ſadžic̄ dał, predy paſ biehu nimale wſchitzh tachantszy kneža warſhawſkeho tachantswa do jaſtwa wotwedzeni. To je ſo najſkere teho dla ſtalo, doſež woni zytkwie, wot wójska wone-česzcene, k Božim ſlužbam wotewrič nožedža. — Heward ſo wſchednje mjeſčjanam domy wot polizajow pſchepytua a ſkoro kóždym džen ſo paſ tón paſ tamny wóſbny mjeſčjan do jaſtwa wotwedge. — Wielopolski je hisheze w Petersburgu. Što paſ je tam pola khejzora wuſtukował, to hisheze ſnate neje. — Khejzor neje hisheze roſtrihał, ſto ma ſo ſe ſajatymi studentami ſtač. Tak wele je paſ wjeste, ſo ſe ſtukowanjom poſzajſtwa pſchecžiwo nim ſpoſojny neje, pſchetož wón je najwyschego petersburgſkeho poſzajmiſtwa ſe ſlužbny pſchecžiſt. — Semjanſtwo moſkowſkeje gubernije je khejzorej petiziū pſchepodało, w kotrejž wo to proſh, ſo by kraj tež nje-ſajku konſtituziu doſtał.

Ze Serbow.

S Buduſchin. Taſo ſnamjo ſjetuſcheje czopeſeje naſymy móže tež to ſlužic̄, ſo nam ſandženu ſobotu jena kneni ſi tudomneho mjesta dwie ſijaſzy do redakcije pſchineſe, kotrež bjeschtej w jenej ſahrodze wonka ſakcjelej.

S Hrodziſcža. Štwtórk 14. novembra je ſo naſh nowy farań, k. Hilbrig, k nam pſchepydlis a tudomne duhomniſtwo nedželu 17. novembra ſwedzeńſhy naſtupil. Schulske džjecži ſe ſwojimi wučeremi a wſchelazy wofadni jeho pſchi jeho pſchihodze na mesach tudomneje wofadny pſchecželniſtie powitaču a w ſwedzeńſkim čjaſu na faru dovedezchu.

S rafečz anſkeje woſadny. Kaž ſkyschimy, dha pruske knežerſtwo ſi nowa piſnie wo to jedna, ſo bydu ſo pruske wóz, do naſcheje woſadny ſafarowane, do ſuſodnych pruskih woſadow wufarowako. Stróža je pečja tež k temu hotowa, ſo by ſo do Wulkih Sdžarow wufarowac̄ dała, rycerſtubko w Šejeń zy čze do Sas, Šačeňza, Wyſoka a Herna-nęz, kotrež je tež Sas poſticijeny, nimaja paſ hac̄ dotal žaneje praweje ſwólniwoſeje k temu a Kołbiča čze tež w Nakazach wofaciž. Tola je ſo ſi tuteje poſleniſcheje ſtrony prajiko, ſo čze ſo pod tym wumjeniem ſi Nakaz wufarowac̄ dacz, hdy by ſo we Wyſokiej

abo w Schęzenzy filialna zyrkej sałożka, jeli s pomozu
krajneje kollektu tejko penes hromadu pschiindze, so móże
so s nimi zyrkej natwaricj a kruch kraja sa letchow kupicj.

S Komorowa pola Makaz. Hizom sažo je
naž žadkawa slōsniska ruka do wulkeho stracha stajka,
pschetož schtört 14. novembra rano w jednich hodzi-
nach poczachu sažo woheń wołacz a wołsladachmy hnydom,
so bróžen sahrodnika Kraza w plomenjach steji.
Woheń wosta s Božej pomozu na tutu wobmiesowanu a
je so wona s għalimi lietusħimi żnemi spalita. Wschitko
polasuje na to, so je woheń sażożen bħek.

Na Sdżerju, 13. novembra. Djenha weżor
we woñnej hodzinje wudhyri tudy woheń a buku wot
neħo twarenja sahrodnika Jurja Libusche, kotreż bje
na mjesto thik, kif bieħu so ġemu 6. julijs t. l. wot-
palik, s nowa natwarik, jara woħiġkodżene. Meniżi
njeħdje dwie tsečinje kōskow steji so na tu stronu t
weċżejrej s wohnjom spalikoj a klasikoj.

S Huċiġiny. Schtört 14. novembra popo-
dnju je tudy woheń wschitke twarenja poħlejka Jan a
Hantika do procha a popela pschewobrocjil. Wot
ħandarma Hantika bu borsy wunamakane, so je
woheń s tħim wuħšok, so bje Hantikej hydomljetn
ħolcej se schtrixhomawnekkami hrajk a s nimi ქlanje
w kollni samiexxik.

S Čornez. Saħidjenu żobotu 16. novembra
w jiednacjach hodzinach wudhyri tudy w bróžni kublerja
Deleňka woheń a wotpaliku so wschitke twarenja
tuteho kubla. Dokelž ludjo w prjenim spanju leżachu,
dha mħażu kubli plementjam lqedom se żiwejhom wucżeknej
a dwaj cżeladnikaj dyrbesħtaj, dokelž so skhod hizom
paleske, wużqoko dele' skocżiż, so bħixx tajjeb
frudnej īmverju twoħiġko. Wobaj staj so pschi tħim
jara woħiġkodżiżi a jedyn je ūebi jaſy p'schekużi. Deleñkeżom fu so zyke żnje a wele domiżżej nadobu
spalite, też staj dwaj koni w plomenjach kōn wsażo
a druhaj dwaj staj ta'k wħiġi kienet, so so dwielu, je
haċċi żiważ wostanetaj. Čeledż je pecja wħiġo shubika.

Wjeksele f-namenja na to polasuja, so je woheń
sażożen, pschetož w tħim róžlu brožne, hċeż je so
paċċiż pocżako, je widżeż, so je tam njeħtieq po murji
horje poħiġi a hewaq fu też widżeli, so je jedyn cżo-
wek do pola ejek, jeko je bróžen w plomenjach stača.

S Bolborz. Schtört novembra swieżesche
nasħi l-wuċċer Tietz a kwoj 25-ljetnij jubilejum. K
temu bieħu so rano w dżewecjih l-kollator Friedrīch
nad Bolborzami, l-faraż Imiš s-Hodžija jako
njeħtieżi a l-kaplan Voigt jako predawshi schulski
inspektor, k. l. wuċċerja Lischka a Khjeżor s-Hodžija,
Wujanz s-Khanex a Helma s-Dimorij, każ też se
strony schulski prijedkstejerjow Wicżas se Għul-Sħeħ,
Wicżeż k. Delneħo Hunjewa a napoħiex Khjeżi k

s Bólborz seħħli. Knex faraż Imiši bżżejhie l-ju-
bilarej dljeżiżhu wutrobnu ryęż wo ważnoċċi teho ġew-
djenja a pschepoda ġemu k-dopommecju na tōn bżejn
ryam wobras „Krystuħiwe delewscie s-ħiċċiha“ a rjanu
ħljeborni cżafni. Tuttaj daraj bjeħx tajjeb psħex s-bljerku
schulski wokress a schulsku inspektorju kippena. Ma-
to wuprassishtaj l-kaplan Voigt a l-wuċċer Lischka
wutrobnie sbożopshċejja, poħseni też w menje s-wojji
kollegow, kif knesa jubilara też s-kraſnje swijsanji
ħberistimi spjewariskimi a s-rjanu kashċejkom, ja-
kaderoll kollegialskej luħożi wobdaridju. Knex kollator
bjeħx hizom saħe rano se s-wojji sbożopshċejja a s-
rjanu ħljebornej poliċċowej cżerpalku l-jubilara swe-
ħsej. Knex jubilar, so njeftu, wutrobnie hnuth, s-dljeż-
szej rreżu pschitomnijm podżakowa. Ta' kieku bje l-faraż
ħromadjnej schulski mloðoċċi rofestajk, skto ma tōn
ħwiedżej na ūebi, bu se s-pjewanġom „Neh Bohu dża-
luje“ ta' ġwajatċonosz wobrankena. Knexowa mikosej
budż s-thim jubilarom w jeho duşċi, w jeho saſtojn-
stwie a w jeho domje.

Sudniskie dopisy.

Wot wokreżnej huda w Budyschinje buku sa-
ħudżeni a, 15. oktobra Maria Ĝenina Wagnerjewa
rodż. Wjazzek s-Nowych Porsħiż kranenja dla do 3
nedżel jaſtwa; b., 22. oktobra Handrij Biham, tħiex
Bedrich Ernst a krawz Korla Fischer w Kippliżi ryby
kranenja dla prjeni do 8, drudi do 5 a tseċċi do 4
nedżel jaſtwa; noħajżat a w tu tkhni khostanz we
Waldeimie Kħsejjan Gottlieb Petzold s-Horneje Lung-
wizy paduċċiwa dla do 5 mjeħażaw dżekċernie; 29.
oktobra Hanu Schleczner s-Horneje Hörla dla ne-
wuxitneho trebana a falshawana zużiex cżeladniż kieni
do 8 nedżel jaſtwa; c., dżekċar Korla Gottfried
Lehmann s-Tucċiż paduċċiwa dla do 1 ljeta 8 mjeħaż-
aw khostarnie.

Kračecjanske hori.

Niżei a s boka Kračez a Porsħiż leżza w runnej
ċarje wot ranja k-wieżu w tamniċċej plönni schħtri
ħorki abu hori, kif fu w s-ixojei wokloño s-ħxetru
daloko widżeżi a se hydomljetnejne tak derje każ s
poġlednej napoleonske wόjny jako ważne punkti jara
derje snate. Dokelž blisiko Kračez a na Kračecjanski
leżomnoċċiżi leżza, rjekk jiddu „Kračecjanske hori“, „ħorri
poli Kračez“. Prjenej wot Porsħiż rjekk „Pawleż
hora“ tseċċej „lipuwa hora“ a schtört, dokelž fu na
nej prebi njeħdi wróni tisselej, „tnejla hora“. Druha
pak abu be wħiġi kienet, „Srienz“.
Ma nej fu do wulkeho skalneho kamenja na jużnej

stronje tele ſłowa: „Zeuge der Schlächt am 21. Mai 1813“ wurubane. Nedaloko prijeneje, najblize k Porſchizam ležazeje Pawlez hora namaka ho kuſt k pokonju w tak menowanych „hródach“ (njehdyn ſerk, njeft wučinene) luža s menom „czertownja“, tež „ſla luža“. Njehdyn wetscha a wobſherniſcha, woſkebie pač žakoſtne heboka, je wona dženja menscha a bôle ſaroſczena.

Wo naſtaču mena „frjenza“, kotrež je ta druha hora doſtaka, poweda ho w ludowym ercze, s kotrehož ju woſmu, tale poweſcž.

Je njehdyn w starych ežaſach (hdy? neda ho bliže wuſljeđicj) na knežim dworje w Krakezach ſlužomna holza ſa „frjenzu“ ſlužila, ho tam dójčka, pač ſwoju ſamodruhoſc̄ potajila a na to w ſtradžu džecatko porodžila, to ſamo pač roſykała a ſwinjom ſeſracž dała. Alle jeje neſkuſt neje potajenj wostak; wón je wele wjazh, dokelž ſu hiſćeje njeckre koſceje wot teho džecatka w ſwinjazym koſce namakali, w daliſkim pſcheptanju teje wjazh na ſwjetlo pſchischof; tu ſkóſniſku macž pač ſu na poſledku dla jeje neſkuſta k ſmerci ſaſhubdžili. — Na to ſu dale, so by ſo tale ſchraſa na nej dopelnika, ſpomnenu frjenzu do ſimola-neho mjecha tyknli, ji kozora a khapona — kotařž pecja tež ſwoje mkode neſnajetaj a wo ne nerodžitaj — do mjecha ſobu dali, mjech ſaſhili a ju w ſpomnenej czertowni abo ſlej luži ſatepili, na poſledku pač ju na ſpomnenej druhej hora, na najwyszej ſahrebaſi. — Wot neje je hora ſwoje meno doſtaka.

Kunje ſdžjelena poweſcž je zygle k wjerje podobna, a to cijim bōle, cijim wjesciſche je, ſo je tón džiel, kotrež nam wuvedzenje tamneho ſmertneho wuſhudženja wopichče, ſe ſalonjom tamniſcheho stareho ežaſa (hladaj „Kaiſer Carls des Künſten und des Heil. Römiſchen Reichs peinliche Gerichts-Ordnung ze.“ ſ ljeta 1532) zygle pſches jene. W tymle ſalonju bjeſhe w cap. CXXXI. pſchikafane, ſo ma ho macž, kotařž je ſwoje džecatko ſkóſniſu ſkonzowala, ſ kozoram, ſ honacjom a ſ hadom ſiwa do wupožahaneho mjecha tyknyc̄ a ſaſhic̄, na to ſatepic̄ a na poſledku na powyſhennym mjeſtneſ ſahrebaſ, na tymle mjeſtneſ pač ho k hróſbje ſa kóždeho hanibny ſtolp ſtajic̄, tak ſo by kóždy widžaſ, hdje tajka ſkóſniſu ſtajic̄. — Wobkedažbuje ho to, ſo ma dale kóžda tajka poweſcž w ludowym ercze ſama na ſebi ſtajnje ujeſtajku wjernu podawisnu k podkoſtej a wopomni ſo, ſo bje tamna hora najkmaniſcha k pohrebanju tamneje frjenzy, ſo ſmano je tam w ſwojim ežaſu hanibny ſtolp, — na kotrež ho ſmano tak, ſo tam tamna kneža frjenza, tiž je ſwoje džecatko morila, leži, poſkaſowaſche, ſtejal a ſo tu mjenena hora wot ſchyrjoč — pſchetož teſko ſnajeja a menuja ſo ſtajnje w Krakezach a wokolnoſci, ženje pač 3 — ženje ſredžna bjež

nembže, dha je ſjawnje dopokaſane, ſo je ſpomnena hora na powedane waſčnje ſwoje meno doſtaka.

Tež Preiſler je w ſwojich knihach: „Blicke in die vaterländiſche Vorzeit zu Leipzig 1841“ w 2. ſechiwku na 220. stronje na tele hora ſpominak a je na taſli IV. we ſamym wobraſu dał. Spomnene meno „Srjenza“ pač tam wón zygle wopaki wukladuje, mjeño, ſo je to „ſredžna“, „ſrednja“ hora. To je jena ſ tyč mnogich wetskich a menschich wopacznosc̄ow, kotrež ſu w knihach namakaja. Preiſler dale mjeni: Nepokaſali tež tamna granitowa plata na Srjenzy ſe ſwojim kotoñnym wužkobom a tamne wſchelake ſtarne wjazh, tiž buchu w bliſkoſci namakane, na woporne, k temu dla ſwojeje wokolkoſeje zygle ſmane mjeſtino, dha pokazuje tola to wſchitko na pôhanske pohrebnischiſe. Ta mjeſtosc̄ pač, ſo ſu tajke pohrebnischiſa w tudyſhei krajinje niž na horach nenamakaja, bes tym ſo ſu ho delka pod tutymi horami wokolo nich intereſtantne urny (popelnizy, popelne karany a karanczi) namakate, ſda ſaſo bôle ſa to ryeſecž, ſo ſu tele hora tež jako woporne mjeſtino ſlužile.

Wyskoſoc̄ ſrakečanskih horow neje ſama na ſebi runje won žana jara wulka; tola wuſtupuja wone, dokelž w runinje leža a koko wokolo žaneho runeca nimaja, khjetro a schwarnje doſcž, tak ſo je w budyskej krajinje daloko doſcž ſ koka wokolo widžiſch.

Schtož jich ſwersčnoſc̄ naſtrupa, dha ſu ſ wetscha a najbole nahe; jeno ſ džielom a po kruhach ſu ſ kerki poroſcjeni, tež widžiſch na nich mnoge wulke ſamenje kaž biesmanu tu a tam ležo, ſ džielami khjetro hufte. Na frjenzy leža na jeje južnej stronje we wjeſtich ſkadach a tworja ſo k ſkali, tiž tu na werschu, a na teſle stronje na ſwjetlo wuſtupuja. — Nicžo ſchloždiſko neby, hdy buchu ſo na ne tam hdje hiſćeje neje drewo naſhadžane a ſahajo do rjaneho ſeleneho plaſčiſa wobwleſke. Býchu tak wjescje wjazh wužitka dawale, hacž njeſt, a ſwoj napohlad poreniſhile! —

H. F. Wjela.

Priopk.

* Wondanjo bje na morju bliſko ſendželskej jara nemjerne. Šsylny wjetr ponuri kóžd „Yarborough“ a tepicu ſo pſches to 200 howjadow a tſjo matroſojo.

* W Pozlowach ſu ſo 9. novembra domſke džekacjerja Kettnera zygle wotpalile.

*) To ſamo by tež mnogim druhim ležomnoſcjam w ſerbach, kotrež nahe a proſne a tak žaneho wužitka nedawaze tu a tam widžimy, jara trjebne bylo, jeli ſo do plodniſchiſ polow a kuto wſchewobrocic̄ nehodža. By to jich wobkedažerjam wjazh khvalby — a wjazh wunoſčka dawalo.

* W Lipsku bu wóndanjo jedyn mur s Kaire w Egipcijskej, kij bje wot muhamedanskeje i kuschajjanskej wjerje pschestupil, w tamnišej Domashowej zyrki i kuchyen.

* Dokelž portugisiski kral Petr V. Janujski džeciji sawostajik neje, dha je jeho starski bratr Louis-Filipp po nim s kralom. Tutoń je so 31. oktobra 1838 narodil, je neženent, a bjesche nježdje psched dwuemaj nedželomaj na kralowskim sakſtim a pruskim dworje na wopytanju.

* W Berthelsdorffie wudyri 16. novembra woheń a pschewobroei Schulzeg domle do procha a popela. Dwoje džescji bještej woheń se schrychowanci kami samischtrikej.

* W Lublanju mješaju 15. novembra šylnie newedro a dyri blyſt do jeneje bróžnje. Wón je tam wele wobſkodil, ale neje ſapališ.

* W Saſonžy wumre wóndanjo 21.jetny byn tamniſcheho pôstdžeržicela Müllera. Wón bje menujzy s jeneje titu arſenik jiedl, kotryž bje ſa zokor džeržal, a tutón jied bje jeho morit, hacž runje bjechu wſchu móznu helařku pomož pytali.

* We Woſtrowzu (Ostritz) je so w nož 4. novembra wulka hrósnosć wobeschka; tam je menujzy tehdj njechtón na kerchowje 13 rowowych kamenjow s džela ſpowolak a wobſkodil, s džela pač zyłe rošlamak.

* Na thüringſkej železniz bu 12. oktobra železnizat Franz nedaloko Merseburga wot nimojjedzazeho czaha podtorhnem a pschejjedzemy, so na mjeſeće morw ležo wofia.

* Jakol 4. novembra nowu zyrkej w Kamentchich Woſkramoza poſweczachu, bu tam 67jetny kowar Wobſt wot Božeje ruciſti ſajath a morwy s Božeho domu wuneženj.

* W Döbelnu bjechu wóndanjo tsi džecizi na jedyn wós ſaljeſke a druhe wós tač doľho pacža a hibaſa, hacž wón počzina po haſh dele bjeſez a napoſledku plót pscheraſh a nježdje 8 kohczi dele do hukobokeje rjekli Muldy ſleči. Dwoje džescji buſtej žiwej wuczehnenej, ale tſeče bjesche morwe.

* W Steženje čyžsche 11jetna holežka bes dwuemaj wobſhidkomaj tamniſcheho wjetrnika pschebjeſez, bu pač wot jeneho wobſhidka trechena a na mjeſeće ſaražena.

Kak

Hans Depla

a

Mots Tunka

* * *

rozom

wótritaj

a

Iudži pódla

škréjetaj.

* * *

Hans Depla. Kak so tola bruhdy kocžmarjam džel Mots Tunka. Kak dha so jím pónhje, pač ſpobuňe, pač nespodobnje.

H. D. No, jako bjech ja wóndanjo w Njewſezach, dha bje ſo kocžmarej nespodobnje ſeſhlo.

M. T. Čežho dla dha to?

H. D. Slaj, to bjechu tam kmóſjo s K. pschishli a bjechu ſebi tam dalí derje bjež, ale jako kocžmar pocža

saplačenja hladacj, pytny wón, ſo bje ſo zyłe kmóſiſto minhlo a wozčiſmu nespakacjiko.

M. T. Ale to by tola dijwunje bylo, hdh budžichu kmóſja kocžmarej saplačicj nochzli. Najſkere je ſo jedyn kmóř na druhého ſpuschicjal a myſklí, ſo je tón saplačik.

H. D. To je mózno. Ale dha neč ſo njetko pytne ſa tej wjezu praſčej, kaž ſo ſluſha.

Hudančka.

53. To sčíthrjo bratsja ſu,
Kiq bježa ſa ſobu,
Neq hóle khwataju,
Sso pſchez nedosciahu.
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje ſež. 46.

52. Jieſuš na konju.

Cyrkwienske powjesce.

Werowanaj:

Michałska cyrkej: August Immanuel Lischka, wobýblej na Židowje, ſ Karolim Wilhelminu rođ. Tillyz ſtudowanej Möbiusowej tam.

Krčenaj:

Michałska cyrkej: Jan August, Handrija Halandta, khejstarja w Czichowicach, ſ. — Pjetr Bohuwjer, Handrija Kencza, ſahrodnika w Dobruſči, ſ.

Zemrjeći:

Dzień 8. novembra: Jan Kołta, Maledent Gąsienko-weje w Gajdowje nem. ſ., 15 n. — 10., Maledent, Jana Dubelskiego, khejstarja we Wulkim Welkowje, dž. 2 l. — 11., Michał Frenzel, wumentarj we Wulkim Welkowje, 80 l. 2 m. — Jan August, Jana Kencza, khejstarja w Bielczewach, ſ., 1 l. 7 m. — 13., Maria Maledent, Pjetra Jakuba, žiw-noscierja w Dobruſči, dž., 7 l. 3. m.

Čabi saksošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišča.

Do Štorelja: rano 7 h. 51 m.; dopołnia 11 h. 40 m.; popołnju 3 h. 12 m.; wieczor 6 h. 23 m.; wieczor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 35 m.; dopołnia 9 h. 11 m.; pſtipołnju 12 h. 50 m.; popołnju 3 h. 55 m.; wieczor 7 h. 38 m.; w nož 2 h. 26 m.

Pjenježna płacizna.

W Lipſku, 20. novembra. 1 Louisd'or 5 toler 14 ngl. 8 1/4 np.; 1 połnowažany čerwony ſloth abo dułat 3 tol. 5 ngl. 1 1/2 np.; wińske bankowiki 73.

Płaćizna žitow a produktow w Budysinje 16. novembra 1861.

Dowoz: 5568 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach,				
	wyšsa.	nižsa.	sředzna	najwyšsa.	najniżsa.
Pſcheiža	6 20	6 —	6 15	6 20	6 15
Rozka	4 7	5 3 25	4 2 5	4 10	4 8
Feejmen	3 2	5 2 25	3 —	3 2 5	3 — 8
Worž	1 22	5 1 15	1 20	1 22	5 1 20
Gróch	4 20	—	4 15	4 20	—
Woka	3 20	—	3 15	3 20	—
Rjepik	—	—	—	7 10	—
Jahy	6 5	—	6 —	—	—
Hejduschka	4 10	—	4 5	—	—
Bjerny	1 5	—	1 —	1 5	1 2
Kana butry	18	16	17	—	—
Kopa ſtomu	4 20	—	4 15	—	—
Zent. ſyna	20	—	17 5	—	—

Nawěſtnik.

Chojopſchecje wyhokoſtojnemu knesej fararej Hilbrigej w Hrodziſhčju.

Enes Jieſuſ Chrystus pſchewodž nietko
Waſh do tej nowej winizh
A johnuj ſ hnadu wſchudjom wſchitko,
Shtož knęze čeſće dostoyny,
Kiq cžlowiſkich duſchow paſtr ſeje,
Tam na nich džielacž budzecze.

Hoi, Wy ſeje nietko poſtajeni
Do winizy we Hrodziſhčju. —
Shto leži toſa w tutym meni,
Hdyž ſej jo prawje wopomnju?
Boh daj tež, ſo ta winiza
Je hrodziſhčzo, — kaž meno ma.

A tuto hrodziſhčzo nietko macje
Wy twaricž a je poredečz,
A hdyž ſnadž niethdže wuhladacze
Sso neſpchečeſla pſchiblizecž,

Dha macje tam na straži ſacž
A pſchezo ſwjeru wachowacj.

Duz wojuj tež knes Jieſuſ ſ Wami
Sa Waičhe nowe ſtadleschko
A wobarnuj je pſched wellkami
A budž jim wjerne hrodziſhčzo.
O derje temu wajchtarej,
Kiq Jieſuſa ma k towarſczej!

A býchu runje woblehnyli
Wam dowjerene hrodziſhčzo,
Dha býchu toſa ſlabi býli
Sso walicž nutr hóže do neho;
Duz džeržcze Wy inecž wyhoko
A podla nech lud modli ſo!

A tak dha ſtucje w Božim menje
Do ſwiatoh hamta w Hrodziſhčju
A troschtne wobdzjelacze renje
Tu nowu wulku winizu,
A Jieſuſ daj, ſo bý w nej ſo
Wam wſchitko derje radžilo.

Cigarry swojeje ſamſueje fabriki

porucza we wulfim wuberku najtunischo

David Berger

na žitnej haſy.

Iako woſebje tuni a ſkopowaniſa hōdny porucžam ja

rjesany tobak punit po 25 np.

Tęž porucžam woprawdžith starý varinas w roſkach, woprawdžith a njemſki portoriko, kaž tež wjernie wasungſke a brotterodſke roſkate tobaki w nailjepshej tworje po najtunischiſch pła-
cijſnach.

David Berger

na žitnej haſy w Budyschinje.

Čeſczenym ſſerbam Budyschina a woſolnoſeſe ſ tutym naipodwolniſchego woſjewjam, ſo ſym k mojim
zigarowym a tobakowym khlamam, kaž tež k lotteriowej kollektii

wſchitke materialne twory

Pſchipoložil a proſhu wo prawje bohate wophtowanje ſ tym ſlubenjom, ſo budu dobre twory ſa tuni penes dawacj.
W Budyschinje.

Carl Emil Jäger,

na ſwonkej lawſkej haſy čjo. 748.

Gſuche droždje,

zjle čerſtwe a wuberneje dobroſeſe pſchedawa

Carl Emil Jäger,

na ſwonkej lawſkej haſy č. 748.

Wſchelake chokolady a teje
pſchedawa

Carl Emil Jäger

na ſwonkej lawſkej haſy čjo. 748.

Lutowaze lampy
najnowiſcheho wunamakanja ma tudy jeniczh tunio na
pſchedan

Carl Emil Jäger.

Schnuptobakowe tyſki
woſ brjesoweſe ſtory ſym ja ſaſo doſtaſ a pſcheda-
dam je najtunischo. J. G. F. Niedſch.

Luczicjan č. 1. 2. 1861 ſo we
wudawarni Serb. Now. ſaſo kupuje.

  Groſſe
broſtkaramellje

dajljeſchi ſriedk k wotſtronenu ſaſhela a k položenju
nychanja, kaž tež k ſwarnowanju pſche dybawoſcž pſchi
ſaſhymnenju w ſymnym čaſzu.

Sa Budyschin a woſolnoſeſe w hrodowſkej haſ-
tyž kneſa M. Väſinga kózdy čaſz na pſchedan.

Eduard Groß w Wrótzlawju.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawańi Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedač,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štvortlétnej předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Číslo 48.

20. novembra.

Lěto 1861.

Wopříječe: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Luska. S Budyschina. S Lubija. — Ludliczenje 3. dezembra. — Budarjový wopomniſ. — Rubežný hrób pola Korzymja. — Přílopk. — Do knihownje Macijszy herbskeje darséche. — Hans Depla a Mots Tunka. — Spěwy. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesce. — Čahi sakskošlezynskeje železnicy atd. — Pjenjezna płaćizna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Jego kralowska majestoscz kral Jan je ſo i Meiningena a Jego kralowska wyżłoscoſz krón-prynz Albert ſ Hannovera wróczę. — Dokelz budža psichodnje w sakſkim wójsku ſaſo bubony trebane, dha je pecza postajene, ſo dyrbí ſo ſ nimi k narodnemu dnju krala Jana 12. dezembra prjeni ras ſławne bubnowac̄. — S Miſchna piſhaja, ſo drje je tamniſche wino ſjetja dobre doſc̄, ale ſo maja jeho jenož ſjedy poſoju tak wele, kaž druhe ſjeta. — Sakſka infanteria doſtane pecza k nowemu ſjetu 1862 módrú uniformu (drastu), kaž ju w tu chwilu hízom jiesni maja. Cſielzy a artilleria uniformu doſtanęe barby wobkhowaja.

Prusy. Po wſchym pruskim kraleſtwje w tuthy dnjach ſkoro wo ničim druhim nejednaja, hac̄ wo wólbach do barlinskeho ſejma, kotrež maja ſo bližſchego 6. dezembra ſtač. Kaž ſo ſda, dha budža we wetschich mjeſtach ſ wetschja najbole ſajzy lubjo ſa ſapóſlanzow wuswoleni, kotsiž k tak menowanej stronje poſtupa ſkuſcheja. Tuta strona neje pak ſ dotalnym ministerſtrom ſpokojom a to wysche druhich wjezow woſebje teho dla niz, dokelz ſebi ministerſtvo ſa wójsko ſjetne 9 milliow toleč wjazy žada, hac̄ je predy treba bylo, a tež na tym wobſteji, ſo dyrbí wojerſta ſlužba tſi ſjeta trac̄. Poſtupniž žadaja pak dwiſjetnu wojerſtu ſlužbu a tajke wojerſke wadawki, kaž ſu predy bylo. Wele pre-dawſchich ſapóſlanzow po tajkim jeniczy teho dla ſaſo wuswoliciž nočedža, dokelz ſu na poſlenim ſejmje ſa w hſe wojerſke wudawki hkoſowali a móže lohko byc̄, ſo pschi tajkich wobſtejenjach wele ludzi tak menowaneje demokratiskeje stronje, kotrež k stronje poſtupa jara bliſko ſteji, na ſejm psichodze. Hac̄ budže ministerſtvo psched ſejmom, w kotrymž bychu poſtupniž a demokratojo pschewahu mjeſi, wobſtač móz, ſo wulzy prascha, a duž ſuadž ſo ſtane, ſo wotſtupi, jeli wólbý po jich wetschinje tak wupanu, kaž ſo to w tu chwilu ſda. — Oberſt barlinskeje poliſije Patzka bu tón tydženj k 4ne-

dželskemu jaſtu wotſudženym, dokelz bje ſebi wopaczyň poſb džiekač daſ, a cjeſek, jako bjechu jeho do psche-pytna wſac̄ čhyli. W naſtupanju wſchitlich druhich pschewuſtenjow, kotrež jemu winu dawachu, bu wón ſa newinowateho wuprajeny.

Rakuſy. Mliniſterſtvo wuradžuje hiſhče pschedezo, kaž by ſ krajnej radu w naſtupanju krajneho budžeta (praj: budžeta) jednac̄ mjeſo a čhe jej pecza jenož tu džielbu wudawofow přiódkoſkožie, kotrež na te kraje pschindze, kž ſu w krajnej radze ſaſtupene. — Sa poſlene ſjeto ma rakufski budžet pecza njehdze 60 millionow ſcheynaſow deficita, menujž te ko penes pobrachuje, a nichtón wjaz niečo požc̄owac̄ nočze. — Tale penegna muſa je jeniczy wina, ſo je rakufski khejzor ſwojim poddanam wetschim ſwobodu daſ. Pschedezo dokelz jeho mininisterſtvo žanyh penes wjazy ſchnac̄ nemóže, dha je ſo dyrbjalo na ſud wobrocziež a ſapóſlanzow do krajnej radu powołac̄. Cži pač njetko tež wjazy a wjazy ſwobody ſa ſud wudobymaja a jeli ſo to wuvedze, ſtož w krajnej radze wuradžuja, dha ſmjeja w Rakufach po čaſku pschedezo tajku njekajku konſtituziu. — Khejzor je knesa Jana Mažuraniča ſa khrowatsko-ſlavoniskeho kanzlera, to rjeka, ſa wyscheho miniftra khrowatsko-ſlavoniskeho kraleſtwwa pomenował. Mažuranič je predy wſchelake knihy w khrowatskej rječi wudak, woſebje ſo jeho wſchelake pjeſnje a ſpiewy lubja. — Šeſtm herbskeje woſwodiny, to rjeka, teje krajiny we Wuherſkej, hdyž woſebje ſkerbia bydla, w bližſchim čaſku hromadu ſtupi, ſo by ſebi wójwodū wuswolik, kotrež ſaſtojnſtvo ſmjeje njehdze tu ſamu wažnoscz na ſebi, kaž ſaſtojnſtvo khrowatskeho bana abo cjeſkeho namjeſnika. Wuherſki kanzler Forgac̄ pyta to wotpoſladanje, herbsku wójwodiniu ſaſo do ſiwenja powołac̄, na wſche móžne waschne ſkaſyč, dokelz ſo to jemu jako Mađarci lubic̄ nemóže, hdyž ſeklowjanſtvo psches herbsku wójwodini wjazy mož w Wuherſkej doſtane. — We Wuherſkej je cžicho a na mjeſta wotſadžených konſtituzionalnych ſaſtojnifow ſo doſc̄ druhich ludzi ſamokwoja.

Amerika. Unionistojo su separatistow 7. novembra blisko Belmonta w kraju Missouri sbili, jich tam psches rjeku wuhnali, jich ljehwo sapalili a jim wschitke kanony a konje motewsalili a njehdze 100 muži sajeli. — Lódze, kotrež je unionske knežerstwo we Washingtonje wupoškalo, moja tu poruczońscz, so bychu wójanu do klowoneho sydla revoluzije, to je, do żamnych połodnijskich krajow, wot uniże wotpanených, pscheneckie a so bychu njekontre tamniſcie pschistawoſ ſa wifowanje ſ bawmu wotworene djerzale. Želi ſo tale poruczońscz wot spomnenych lódzow dopelni, dha ſmjeja unionistojo tón dobyle, ſo budža ſo neſcheczelſe wójska ſ unionskich mesow domoj wrócićz dyrbez, dokelž jim doma neſcheczel hroſy. A ſ tym, hdyž by ſo ſ njekontrych pokonſkich pschistawow (Häſen) bawma do Europey pschedawacj ſmjeła, bychu ſebi unionistojo bórsy wjestu ſtronu bes separatiſtami dobyle. Separatistojo bydla menujzy w krajinach, hdyž ſo woſebje bawma plahuje a tamniſkim kublerjam rjamy penes neſe. Hdyž paſ nemóža žamu bawmu pschedawacj, dha tež žamnych penes nedostanu, ſhtož je tola wjescze jara neluboſna wjez. A tak je ſjetſa bylo a njekontrykuliſ separatiſt budže wjescze lubje rad wot neſcheczelſtu pscheczimo uniże pscheczic hdyž, hdyž budje jenož bawmu pschedawacj móz.

A Fendželčenjo, kiz bawmy dla tež jara kſhiwje na amerikansku wójnu hladaku, budža tež ſpokojeni, hdyž dla nedostatka bawmy w ſwojich fabrikach ſweczic netrebaja. — General Skott, kotrež mjejeſche wysche kommando nad zyklum unioniskim wójskom, je pensionowany, dokelž wulkeje staroby dla wjazhy i džielu ſmanu neje, a generala Fremonta ſu ſe ſlužby wothadžili, dokelž wón ſwojim prijódſtajenym poſtehacj nochzysche. — Po poſlenich powieszach ſ Newyorka je unioniſki general Nelson separatiſtow bliſko Pikeville ſbil. Separatistojo ſhubicu 400 morwych a 1000 jatych. — Dale piſche ſo ſ Newyorka, ſo ſu wupoſlane unioniske lódze po ſchtyri-hodžijskim bombardowaniu dwie twerdziſnie na kupje Port Royal dobyle a tam 43 kanonow a wele drugich wojerſkich wjezow ſajeli. Potom ſu unioniž wojaz (njehdze 15000) ſ lódzow na kraj wuftupili a Beaufort, klowone miesto na kupje, nadpamylili a dobyle.

Franzowſka. Minister finanzow, knes Gould, je khejzorj w dleſchim liſcze, w moniteuru wotcziszczañym, wobſhernje roſtejat, ſo je wón hubenje hospodarik a ſo to dale tak hicž nemóže. Khejzor je ſebi taſki poruk lubicj dat a ſlubil, ſo budže ſo we wudawłach po tym ſložowacj, ſhtož ſejm a ministerſtwo poſtaji. (Menujzy hač dotal móžesche wón ſ krajnymi penesami ſakhadžec, kaž hdyž ſte, a je psches to kraju dołh wo wele ſtom millionow tolet pschisporil.) Gould žada ſebi ujeko, ſo by ſo najprijódzy wójsko pomeniſhiko, pschetož na to washynje by ſo ſjetnje psches 100 milli-

onow frankow (nórtow) ſalutowalo. Khejzor je pecja temu pschiswolik.

Iſkaliſa. W tutym kraju ſo ničžo woſebnje nowego ſtalo neje, w Neapelskiej kneži hiſheje pschego ne-pokojo a wo bamžu pižaja jene nowiny, ſo je zyłe ſtrowy a czerſwy, druge paſ wudawaja, ſo ma wódnizu a ſo dyrbja jemu na liwej nosy wodu wottoczeſ.

Ruſowſka. Pod nowym pólſkim gubernatorom je ſ kóždym dnjom horje, pschetož wſchjedjenje ſo ludžo do jaſtwow motweduja abo ſ Pólskeje daloko do Ruſowskeje ſejeleja, haj, wóndanjo ſu wſchelakich remeñniſkich a pschekupſkich towarisjow do wójska tykli a to džiwnych pschefiſtenjow dla. Tak hje menujzy jedyn ſchewſki, jako bjeſe jedyn gubernatorow wukas, na haſy pschiljepeny, czitał, pschi tym woplunył a teho dla bjechu jeho potom ſajeli a do wójska tykli. — S Petersburga pižaja, ſo chze minister kultuſa admiral Putjatin ſe ſlužby pscheczem hdyž, dokelž je ſo pecja pschewſjedzieſ, ſo je to tola wulki roſdziel, lódze kom-mandirowacj a wuczenie naležnoſeſe rjadowacj.

Ze Serbow.

S Luſka. Pola naſ pscheywia hýzom wot 28. ſeptembra ruſki ſemjan, knes Nikołaj Laskowſki ſ gubernije Saratowa nad rjeku Wolgu, ſo by wo-wczerſtwo, kaž tež palençpalenje ſnacj naukuňk, pschetož naſche luſkowske woſczerſtwo je daloko a ſchjeroko wu-thwalene. Pomenowany ſemjan paſ ma na ſwojim kuble w Ruſej wulke woſczerſtwo (ſ 8,000 woſzami), kotrež chze wón runje tak ſrijadowacj, kaž je naſche luſkowske ſrijadowane. Tež pyta wón herbſtu rycz ſefnacj, kotrež ſa neho cjezka neje. — Kat dołho wón tu hiſheje wostane, neje poſtajene. — P—č.

S Buduſchin. W tutych dnjach je ſ Philadelphiie w Ameriži tamniſchi Lutherſki prjedat a duchomny, i. Sommer, rodžen w Buduſchinje, ſem pschijet, ſo by ſwoju khablatu ſtrowoscj w predawſkim wóznym kraju poſylnik. Wón je ſwoju ſwójbu (knenu man-dželſtu a ſchecz džecj) ſobu pschivedeſ a bydli w tu khwili w naſchim mięſcje.

S Lubija. Knes kandidat Sommer ſ Ma-leſchez je jako wuczeſ ſa ſelektu pschi naſchej mjeſchecza-nſtej ſchuli poſtajeny.

Ludlicjenje 3. dezembra.

Dokelž móžlo we wſchelakim naſtupanju i ſchložne ſſerbowſtu ſlužicj, hdyž by ſo licžba ſſerbow pschi prjodſtejazym ludlicjenju po wjer-noſeſi nenaſižala, dha cziniimy wſchitliſ ſſerbow, woſebje paſ wſchitliſ ſherbſkich hospodarjow, na to

ledžbliwych, so bychú ſo a ſwojich ſerbſkich ludži pjetnje jako Sſerbow ſapiſali. To stane ſo pač na to waschnje, ſo ſo na tak menowanej „Haushaltungſliste“ k kózdemu napiſanemu menu pola poſloneje ſmužki do teje rubriki, hdyž horka ſłowo „Wenden“ ſteji, licžba I napiſche. Po tajſim dyrbi tam kózdy tejko 1 napiſacž, hacž ſerbſkich duschow w ſwojej ſamilii abo w ſwojim domje ma, Hdyž tajka jenta k jenemu menu pſchipiſana neje, dha budže tón, kotrejuž tole meno ſluſcha, do Njemzow ſičenym, ſtož by pſchecžiwo prawdze bylo. Wyschnoſcz chze pač wjernosć ſhonicž a duž nech kózdy wjernosće a ſerbſteje čeſeče dla k temu pomba, ſo by ſo kózda ſerbſka duſcha ſwjeru na prawe waschnje ſapiſala.

Tak ſo tež najſepe teje ſmieschnoſče ſmine, ſo by wjazy žana ſerbſka wež ſa njemſku wudawacž nebudže, kaž je ſo to w predawſkich lietach ſtało, dokelž ſo Sſerbio njeſotrych wžow teho domaſali nebjechu, ſo ma ſo k kózdej ſerbſkej duſchi na poſtajenym mjeſeče licžba I pſchipiſacž. ◎

Budarjowy wopomnik.

Na Budarjowy wopomnik ſu dale wotedali:
pola k. poſklađnika Hencža: Niža Wež 10 nſl. 5 np.,
Banež 9 nſl. 4 np., Bóſchiz a Nowe Bóſchiz 16 nſl.,
Saryč 1 tl. 3 nſl. 3 np., Bohow a Krónza 18 nſl.,
Wjetrow 15 nſl., Scheschow 19 nſl.

(Přichodnje dale.)

Nubežny hród pola Korfymia.

(Spisał H. F. Wjela.)

Njehdje 2—3 hodžin wot Budyſchina k poſlodniu a dobre poč hodžin wot Schjerachowa leži na južnym mjeſach Sſerbowſtwa w rjanej, romantikej krajinje pſchi dróžy do Schjerachowa w Miechonſkim pſchecželniciu, niz pſchewulka wež „Korſyń.“ Jeje napohlad a charakter je, hacž runje mnosy Njemzhy we nej bydla, tola hiſcze zde ſerbſki. Sprewia, ſ Njemzow wuſtupiwschi a wot Schjerachowa pſchischedzi wije ſo w kamenijoſtym a pjeſtojnym rječniſtchu, pač ſpiefniſtcho a howrjo, pſches wulſe kameniſka ſo pſcheliwajo, pač ſažo pomakſcho, ſchwörjo a ſmijerniſcho, po wžy a nežy a lije ſwoje ſljeborne žolmy po rjanych plödných dolinach ſredž krafnych, rjanych kuſow a ſahonow dale do lubodrohoho ſerbſkeho kraja. Blisko tejele weſli, na jeje južnej (poſkonſkej) stronje, wuſtupuje a poſbjehuje ſo hora, niz pſchewulka, ale nahka. Jeje hłowa a wěſch, kaž tež tu a tam ſkalne boki a nahke ſwifti ſu ſe ſtajnje ſeſnymi ſchrýekami a jiedlam, kotrež ji ſ naſdala čornym,

czmowojty napohlad dawaja, pſchikryte a debene. ſe jeje nohomaj, na južnej a wečornej stronje, ſhumi a howri we hłubinje a we ſwujczenym, wot nahlych, ſkalnych ſcjenow wobdatym rječniſtchu luba Sprewia, ſo wo ſwoje kamentne brjohi bijo a pſches mózne kameniſtchu pſchewalejo.

Njehdj, abo tola w starých čaſach ſtejeſche na teſle horje twerdj, ſhlym hród a pſchesche jeje wěſch, jón kryjo. Dženža nenamakaſch tam wot neho ničio wjazy, hacž njeſotre ſrudne roſpadanti. Njehdusche twerde murje ſu ſporvalane a leža ſ džiela we wulkich kruhach delka pod horu. Deno tu a tam hiſcze njeſto, n. pſch. wrota a ſalkadue murje ſwylne ſteja. Stara kraſnoſcz je zde ſaſhla! — Hdy a w kózrym lječe bu tónle hród natwareny, neje ſnate; tak wele jeno ſo poweda, ſo je jón wjesta knežna ſe Steinkirch twarič dala, a ſo je, jako bu twareny, jejna pſchecželniza, knežna ſ Koſtič, kotaž bjeſche runje tehdj ſchjerachowſku zyrkej twariči dala, pečza k nej prajila, ſo budže jejna wowcžernja (tak menowashe wona ſwoju zyrkej) wjescze dljehe ſteječz, hacž jejne ſkalne hñesdo. A tak tež ſo ſta. Dako bjeſche menujzy knežna ſe Steinkirch wumreka, pſchinidze jeje hród do zuſyč ſukow a dokelž bjechu ſo jeho njemſky wobſedzerjo na rubežniſtwo poſozili a zyku wokolna krajini ſe ſwojim rubenjom a mordowanjom do stracha ſtajachu, dha nanuciži khejzor Koralu kuziſke mjeſta, ſo bychú ſo ſjenocžile a to rubežne hñesdo wutupile. Teho dla čeſnihku Žitawczenjo w lječe 1351 pſchecžiwo temu hrodej, woblehnichu jón a dobychu jón ſ pomozu druhič kuziſkih mjeſtow w naſymnym mjeſazu ljeta 1352. Tola ſda ſo, ſo nebu w tutym lječe hród zde ſutupeny, ale ſo je ſo jeho knes, kotrež bjeſche najſkere na kwiſli čekeňk, bóry ſažo namakał a jón ſ nowa ſažo natwaril. Dokelž pač ſwoje predawſche džielo ſažo ſa počza a daloko a ſchjeroko zusomnikow a puczowarjow na dróhach jimashe a wuſtupiwsche, dha ſjenocžihu ſo w lječe 1359 kuziſke mjeſta hiſcze junkróč, nadbjeho-waču a dobychu hród, ſkónzowachu jeho rubežnyh wo-bydljerow a wutupichu a ſrunachu hród k ſemi, tak ſo nam njeſto ſjedom njeſotre roſpadanti a ſwylne powoſtaki wot tamneho čaſha powedaja, w kózrym hiſcze weſke ſpiewy tamnyh starých rubežnikow, jich nehorne žorty pſchi nóznyh hoſcziach a beſzadach, hara a wočanje jich ſlužownikow a rehotanje ſhlym koni do doka deſe bjeſche a ſmijernych puczowarjow traſchesche.

(Skónčenje přichodnje.)

Přílopk.

* Blisko Dürrehennersdorfa je ſo w nožy 20. novembra jena fajma wotpaliſa, w kotrež vje 14 kop wopba a 2 kopje ſkomy.

* W Bietsch u pola Kinsbörka wudyr 24. novembra rano w 5 hodzinač wohē a pschewobroczi bróžen a kólnju kublerja Höntscha do pročha a popeka.

* W Großhartmannsdorfje bu 21. novembra 13sjetny Rösigerez hólcez pšči swojenju horka na tórnje wot ščipahi wulkeho swona tak nesvožomnje do hlowy trecheny, so hnydom morw y k semi padže.

* W Mittelsohlendje su ho 19. novembra wečor domske, kólnja a bróžen sahrodnika Köhlera wotpaliče.

* Blisko Dražđan bu 17. novembra wečor šlužobna džowka Juliana Henrietta Güntherez s Ernstthalu na želesnizh wot čjaha sajiedžena. Wona bje zo nesvožomnich luboſčow dla ſama na želesnizu lehnyka a tam požadanu ſmerči namačala.

* W Leutendorfje wotpali ho 14. novembra jena kħieja a w nej spali ho jene 3ljetne džecatko, dokelž durje komor, w kotrejż wone ſpashe, čjaza doſči wotewrič nemóžach.

* W Athene (w Grichiskej) je wóndanjo jedyn ſchewz wumrek, kiz bje 112 ljet stary.

* W Wesselu mjeſaču 24. novembra kħlyne ne-wedro a bħixi dhri do wjeże tamniſčejie zyrtu, ne-wobſħodji ju pač, dokelž po bħixkowodze (Blitzableiter) dd semje dele fjjedža.

* W Peſčegħe bjeħu wóndanjo jenu korržmarku njeħajkeho pschedupenja dla do 6 ſħieħnałow ſchrafu saħidżili. Na to ho wona tak roſħlobi, so bu wot Bożeje rucżi fajata a morwa y k semi dele padže.

* W Edinburgu (w Schottiskej) jaħappu ho wóndanjo jena kħieja a potre nimale wiċċitħiċi wobħ-lerjow se fwojimi rospadankami, tak so bu 22 cjalow k' nich wucżahanyh a 12 cjalowetow bje mene abo bħolx ranentħi.

* W Sakſkej je ho sandżene ljetu 7000 zentnarjow ryħbażeho guana pschedreba.

* W Varlinje sta ho wóndanjo džitne a a jara mersaze paduħištво. Jedyn wotroči bje menużi dwanacżom konjom fwojeho īnesa wopuše wot-rijeħ a je, kaž je ho hijom wusnał, potom fa 1 tl. 10 nūl. pshedak.

* W Praſy staj ho 18. novembra w jenym tamniſčim hospicju jedyn mlođenz a jena mloða holčka ūmaj žiwenje wiſaloj, dokelž jidheri starschi žentru do-wolicej nočħiħu.

* W Großhennersdorfje pschedi wóndanjo džekacżer Löffler s Oberkunnersdorfa na to waſħnije k' schkodże, so na fóru brunizh, kotruiż konje weseħu, horje ljeſeſče a pšči tħm tak nesvožomnje dele panj, so dyrbesħe wečor teho ūmnejdu duja wumrecj.

* W Oberkunnersdorfje je ho w nozji 27. novembra 13 twarenjow wotpaličo.

* We Weimar u bu wóndanjo jedyn 15sjetny hólcez wot fuđniſtwa k' woxom sjetnemu jaſtu wuħu-dżen, dokelž bje do twarenjow jeneje wudow wohē ſatožiķ, kiz bje potom 29 twarenjow do pročha a popeka pschewobroczi. Tón pachol bje menużi jeneho pħa sa ſħotom pojsinik, jemu bixxu roſtnejnuk a potom, jako bjeſe to swjerjo hiſčeze, żiwe, kożu wotċażahowač. To bje ta spomnena wudowa wuħladaka a teho holza teho dla jara ūwarika. Wón pač bje jei hroſn, so jei sa tajse ūwar hōdnej saplači a bje wohē ſatožiķ.

* W Joħnsdorfje sta ho 14. novembra to nesvoże, so buħu ſħyri džekacżer jo wot kruha ūħlu, kiz na nich padže, farażeni. Njeħħde 20 džekacżer jo ſmerċi hiſčeze čjaha doſči wucżeknijha.

* W Straßburgu su ho wóndanjo ſħyri żonike ūħħix, dokelž bje ho w tei stwicżi, hħaż-za spachu, niesħto żehliwego wuħla ūdżerżalo.

* Sandženij tydżei bu pšči pušċejenju lipow na budyskikh naħappach jena żona wot jeneje padazeje lipi tak jara wobſħokdżena, so je dyrbjaka tón tydżei na to wumrecj.

* W tħix dnjač je ho w Budyschinje jedyn mu-teriski poljer, nan ūħżej džieciż, wobwiżnuk. Wón bje menużi, kaž ho poweda, pohonċej fwojeho misħtra mōsħen s penesami wiſak, ale też, jako bjeħu na neħo tuħali a teho dla k' nemu pħiċċi, hnydom k' temu ūħlu a wiċċo ūħlu dač. Dokelž pač bjeħu jeho potom teje należnoſcie dla rano w 9 hodzinach na poliżju ūħħali, dha bje wón pređi na stronu ūħħi a ho hańby dla wobwiżnuk.

Do knihownie Macijszy serbskeje Daresche

1) K. aktuar Wehla:

„Virgīnia. Wobrash se stawisnow a žiwenja starich Romjanow.“

2) K. taħbiex vikar Hornek:

„Krótkie stawizny nabožniſtwa w starym a nowym zakonu.“

3) K. redaktor Smoler:

a) „Jenu budysku njemsku protyku na ljetu 1771.

b) „M. Gottharda Schusteru wutrobne k Jesuſej Szdychowanju.“

c) „Serbske Nowiny na ljetu 1860.“

d) „Prjeni ſeschimk Luzziciana.“

4) Serbske ūpianie towarzystwo Lumir:

a) Peč „cžeſtyni diplomow.“

b) Serbske a njemiske ūpianie knižki sa ljetušči ūpianistii ūwedženj.“

K. M. Fiedler,

Knihownik Macijszy serbskeje w Budyschinje.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hans Depla. Schodha nowego, lubi Motso?
Mots Tunka. Nowego drze pszezo nieschto, ale
lived schto kmaneho.

H. D. Alle, ty dzje dzenza runje tak ryczisf, kaž by
na nieschto mersazy był.

M. T. Haj, to tež smy. Haj, jako ja sanibzeny
polutny pjatk poszde dosz s myspora nimo L. domoj
dzjach, je me to nemalo samersalo, so tam w jenej kheji
na taikim dniu wulku haru czjerjachu. A jako so napra-
schowach, schto tam takle halekuje, prajaczu mi, so je so
nimale zyla mloszcz sechla a žorth czjeri, kij so naj-
mene sa polutny pjatk hodja.

H. D. Alle, ale, to tola w Sserbach doczakal ne-
bych! Alle, praj wshak, schio dha bie thch mlydych ludzi
tak sawertnuk?

M. T. Nicton drugi, dzhli jedyn ptacj!

S p ē w y.

S smy Knesowi.

(S njemskoho.)

S smy Knesowi, hdyž živi smy a mremy!
S smy Knesowi, kij sa nasi wumret je!
S smy Knesowi, a wschitko dostanemy!
S smy Knesowi, kij wscho nam dobyt je!

S smy Knesowi! Dha budzmyh živi jemu,
Nech so mu cjejko s duszu pożweczji,
A ert a wutroba so pojbjehu k nemu,
So wjecznje wjerno je: S smy Knesowi!

S smy Knesowi, duž niczo w cjemnym kraju
Naž netraschi; wschak pruhi w luboszji
Wot hwesdy krafnej k nam so blystotaju,
Ta hwesda ſłowo je: S smy Knesowi!

S smy Knesowi, duž won naž budze wodzicj
We bledzenju, hdyž duh naž wopushczi;
Nam smercz se žanym horjom nechnije schodzicj,
Na wjecznje wostane: S smy Knesowi!

Překl. K. Jaurich.

Hudančka.

54. Schtyri bimbaja,
Schtyri khodža,
Dwaj staj končojtaj,
Dwje ſtej ſwjezjatej,
Jena ſady bimboze.
Schto to je?
(Wuhudanje přehodnje.)

Wuhudanje s č. 47.

53. Schtyri wosowe koleża.

Cyrkwienske powjesče.

Werowanie:

Michałska cyrkej: Jan Bräuer s Bulez s Augustu
Amaliu Ernestinu Israelez se Židowa.

Podjanska cyrkej: Handrij Urban s Maleščez s Marija
Domščez s Chelna.

Krčena:

Michałska cyrkej: Hana Ernestina, Handrija Szymanka,
Bjergarja a Khejserja pod bortlinom, dž.

Zemrjeći:

Dzien 16. novembra, C. G. August Höhna, kožolupz
na Židowje, 35 l. 5 m. — 18., Madlena rod. Krugiz, Han-
drija Halmy, wobydlerja w Budyschinie, mandelska, 66 l.
— Hana Chrystiana swiubowna Slezigowa w Srjechinje,
61 l. — 19., Hana Hanža, Jana Augusta Kochora, mu-
rejza na Židowje, dž., 11 n.

W kichznej žyrki w Draždjanach smijeje so družu
neželu adventa herbska Božia hlužba sa ewangelickich Sserbow
a budje t. diakonus Mrós s Budyschinia spowiedni ręz, t.
farat Falek s Horneho Wujesda pak předowanje djerzecj.

Čabi sakskošlezynskeje železnice z budyskeho dwórnišća.

Do Shorelza: rano 7 h. 51 m.; dopołnia 11 h.
40 m.; popołnju 3 h. 12 m.; wieczor 6 h. 23 m.; wieczor
9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Draždjan: rano 7 h. 35 m.; dopołnia 9 h;
11 m.; pschipołnju 12 h. 50 m.; popołnju 3 h. 55 m.
wieczor 7 h. 38 m.; w noz̄ 2 h. 26 m.

Pjenežna płacizna.

W Lipsku, 28. novembra. 1 Louisd'or 5 toler 14 ngl.
8 1/4 np.; 1 połnowažaz czerwony ſłot abo dukt 3 tol.
5 ngl. 1 1/2 np.; winſke bankowki 72.

Płacizna žitow a produktow w Budyschinje

23. novembra 1861.

D o w o z: 5502 kórcow.	Płacizna w přerězku na wikač, na bursy,					
	wysza.	nižša.	sředzna	najwyšša	najnižša.	u. ngl. np.
Pscheniza	6 15	6	6	2 5	6 15	6 2 5
Nožka	4 7	5	4 25	4 2 5	4 7 5	—
Veczmen	3	—	2 15	2 27 5	3	—
Wosz	1 25	1	—	1 20	1 25	1 20
Hrđach	4 20	—	—	—	4 20	—
Woka	3 20	—	—	—	3 20	—
Rjepil	7 5	—	—	—	7 15	—
Jahly	6 5	—	—	6	—	—
Hejdusyčka	4 10	—	—	4 5	—	—
Bjerny	1 5	—	—	1	—	—
Kana butry	18	16	—	17	—	—
Kopa ſłomu	4 20	—	—	4 10	—	—
Zent. hyna	20	—	—	17 5	—	—

N a w ě s t n i k.

Krajnostawski bank.

Skōnčenje termije sa wukupenje bankowkow.

Džiwajo na nashe pod 19. januara a 30. augusta 1860, kaž tež pod 26. januara 1861 wudate sjawne napominanje, wręczenie naszych, po wosiewenju pod 15. novembra 1850 wudatych bankowkow I. emisjije w appointach po 5 tolerjach, napominamy wobšedżerjow njezdje hiszczę kontruwaznych bankowkow tuteje emisjije s tutym, tute hacž do

31. D e z e m b r a 1 8 6 1

pschi blidzi banka abo
w Lipsku pola knesow Becker a Comp. a pola knesow Schirmer a Schlick,
w Draždjanach pola knesa M. Schie,
w Berlinie pola knesow Jacquier a Securins,
w Wroclawiu pola knesow Eichborn a Comp.

I wukupenju abo wumjenenju pschinesz, pod warnowanjom, so budža bankowki, hacž do konza tuteho ljeta nepřihinezene, potom sa neplacjote a neknicžomne wuprajene.

W Budyschinje, 20. novembra 1861.

Direktorium krajnostawskiego banka królowskiego sakskiego
hornolužiskego markrabinstwa.
f Thielau.

Wotznokrajne woheńsawjesczaze towarstwo w Elberfeldze.

Podpisana generalna agentura s tutym s sjawnemu nawedzenju dawa, so je šo knesej Ottej Johniej w Klukschu pola Budyschyna s pschiswolenjom wyschnoscze agentura wotznokrajnego woheńsawjesczazeho towarzystwa w Elberfeldze pschepodata.

W Draždjanach, w novembri 1861.

Polnomozneng generalna agentura
wotznokrajnego woheńsawjesczazeho towarzystwa
w Elberfeldze sa sakskie fraleſtwo a t. d.

A. F. Lüder.

Na horejsche wosiewenje džiwajo poruczam šo i wobstaranju sawjesczenjow hibiteho wobšedženstwa jako
tworow, mobilow, žinow, maschinow a t. d.

Prämije towarzystwa, wote mne fastupeneho, ſu tune a twerde. Dopłacjowanja żenie źane nejšu. Pschi pschedsapłaczenju prämije na schyri ljeta je piate ſobusawjesczene a pschi scheszeljnym pschedsapłaczenju šo wysche ſedmeho darmo ſobusawjesczeneho ljeta hiszczę džesacz prozentny rabatt ſtromadneje prämije pschiswoli.

W Klukschu, w novembri 1861.

Otto John,
agent wotznokrajnego woheńsawjesczazeho towarzystwa w Elberfeldze.

Lutowaze lampy

najnowiszechego wunamakanja ma tudž jeniczh tunjo na pschedawa
pschedan

Carl Emil Jäger.

Wschelake chokolady a teje

Carl Emil Jäger
na swonkej lawſkej haſh čo. 748.

So tuthm dawam najpodwolsnischho i navedzenju, so sym na dzenznischnim dnju podla mojich, wot spocjatka
saubjeneho mjezaga w tudomnym mjezje salozentnyh

zigarrowhch a tobakowhch fhlamow

jenotswe pschedawanie tuthch mojich fabrikatorow, kaž tež kureñskich, schnurowaniskich a lisczatnyh tobakow
wotewrili a proschu wo dobroczynne wobledzbowanie pschi potrebje tajkich tworow.

W Budyschinje, 22. novembra 1861.

So poczesczowanjom

Gustav Schellhammer

na bohatej hafy podla posta.

Czesczonym Sserbam Budyschina a wokolnosce s tuthm najpodwolsnischho wosjewjam, so sym i mgym
zigarowym a tobakowym fhlamam, kaž tež i lotteriowej kollekci

wschitke materialne twory

pschipoložik a proschu wo prawje bohate wophtowanje s tym klubenjom, so budu dobre twory sa tuni penes dawacj.
W Budyschinje.

Carl Emil Jäger,

na swonej lawsej hafy czo. 748.

Ssuche droždje,

kotrez sym ja najprjeni w Budyschinje pschedawał a je tež stajnje naj-
lje pſche mješ, smjeju ja sa hodowny čas tejko na pschedan, so budu wschitlich,
kiž po ne ke mni pschindu, derje spofojicž móz. Tež su hewak wschjednje suse
droždze pola me i dostacju.

W Budyschinje na ſerbſkej hafy, hdzej staj dwaj muraj psched fhlamami.

J. G. F. Nieckſch.

Barlinske wohensawjesczaze towarzſtvo.

Salozene 1812.

Sakladny kapital 2 millionaj toler.

Tuto hijom 49 ljet wobstejaze towarzſtvo bere sawjesczenja psche wohnjowu ſchodu horje po niſkich, ale
twerdyh prämijach, hdzej sawjesczenju ženje nicžo dopłaczowacž netreba.

Sawjesczenja wobſtara a wſchje wuložewania dawa

Wot 100 tl. sawjesczenja pod ſlom ja nej tſjechu płaczi ſo ljetnje 18 ngl. abo tež mene, jeli
twarenia ſamotnje leža; wot 100 tl. sawjesczenja pod zyhlowanej tſjechu dawa ſo ljetnje $4\frac{1}{2}$ ngl.
abo wjazy, ſa tym hacž ſu ſłomjane tſjechi bliſke abo daloke. — Sawjesczenja móža ſo njetko na
10 ljet abo na krótki čas stacj; ſchtož pał borsy na wjaz ljet sawjesczji, tón ſalutuje ſebi ſ tym wele
penes, dokelž khósty ſa pschiswolenje ſudniſtwa, ſa ſchtempel a t. d. pschi weleſjetnym sawjesczenju wetsche
nežju, hacž pschi jenoljetnym. W lječe 1860 hje pschi horla ſpomnenym towarzſtwie ſa 95 millionow
toler sawjesczenjow. — Ažda, sawjesczenemu psches wohen ſczinena, ſchoda ſo hnydom ſapłaczi, tak
borsy hacž je po wohnju twerdze poſtajena. — Agent ſebi pschi horjebranju sawjesczenja ſa ſwoju prógu
nicžo nežada, a sawjesczenje hijom płaczi: tak borsy hacž je ſo pola agenta ſapišalo, ſo ſo teho dla ne-
treba na polisu čzakacj.

W Budyschinje.

J. C. Smoler, wudawat Serb. Now.,
agent barlinskeho wohensawjesczaze towarzſtwa.

Csiche droždje,

wie czerstwe a wuberneje dobroſeje pſchedawa

Carl Emil Jäger,

na swojnej lawſej haſh c. 748.

Worechi ſa hody.

Dokelž je ſo to ljetu w Niemzach a Raknſach pſches mjeru jara mało w ſoſkih worechow naſbjeraſto a ſo teho dla najbole jenož worechi konscheho ljeta pſchedawaja, dha ſ tutym najpodwolniſcho k naſedzenju dawam, ſo ja w njeſotrych dnjach jara wulku poſyłku ſpodziwneje rjauch, jara wulkich worechow ljetuſcheho ljeta ſe Schpaniſke je doſtanu a kopu njehdže ſa 3 nſl. hač 3½ nſl. pſchedawac̄ budu. Ja proſchu wo ſylnę kupowanje tych ſamych.

W Budyschinje na herbskej haſy.

J. G. F. Nieckſch.

= Poruczenje. =

Najſejſchu pſcheinęcžnu muſku we wſchitkých ſnatych družinach, teho runja ržannu muſku a pizowu muſku, kaž tež w otrubu porucžam k dobrociwemu wobſedzbowanju w ſwojich muſkowych ſklamach w Budyschinje na kamentej haſy czo. 567, kaž tež w mojim mlynie w Hajnizach.

P. L. Kapleř.

Wuli wotrocž, Serb a ſ dobrymi wopismani, može i nowemu ljetu trajazu dobru ſlužbu na jenym burſlim kuble doſtač. Hde? to je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowin.

 Jedyn mały cžorný pſycež ſ bielem broſtom, plesſu a ſ bielemy kónczkami pažkow, na meno „Mutel“ poſluchazj je ſo pſched njeſotrymi nedjelemi ſhubik a može ſo w Porschizach czo. 39 ſa dobre myto wotedač.

 Rječa czo. 19 w Hlinje ſ 2 ſtromaj, ſ 2 körzomaj pola a ſ 2 körzomaj ruki, je ſ tutym lezomnoſćem abo tež bes nich ſe ſwobodneje ruki na pſchedan a može ſo wſcho dalsche pola ſlamaria Wolfa tam ſhonicz.

Djimocjanske herbske ev. luth. miſionske towarzſtvo ſmjeje jutſje 1. nedjelu adventa popołnju ſhromadžiju. Pietr Mlonk, piſmawedžer.

 Rječa czo. 4 w Brjeſyñz̄y pola Delneje Hörfi ſe 6 hac̄tlemi pola a ſ rjanej wulkej ſahrođu je ſe ſwobodneje ruki na pſchedan a može ſo wſcho dalsche w Hownjowje pola Höfma na ſhonicz.

Eucžicjan c. 1. 2. 1861 ſo we wudawarni Serb. Now. ſaſo kupuje.

Schmuptobakowe tyſki
wot brjeſowejſte ſkory ſym ja ſaſo doſtač a pſchedawam je najtunischo. J. G. F. Nieckſch.

Drewowe ſórj.

W mortkowſkim drewonischcu nedaloſko ſchuſeja w bliſkoſezi Štröze dajeſba ſchtomow k wotwesenu do Budyschina leži. Eži ſami, kotsiž bychu tole drewo do Budyschina wotwesycz chybi, može wſcho dalsche pola knesa hajnika Weuzela w Štrözi ſhonicz.

Rn. H. P. W. H. k 28. novembrej.

Moj' wutroba Wam radoſejiwa
Djenſ ſbožpſhecia woprowa;
Wſchje ſboža, wſchitke ſw eſelenja
Nech ſ nowa djenſ Wam ſakcjeja!

A hdyž Wam luboſči wjenzy ſſicja
Se ſtrony ſwjerneho pſcheidſtwa,
We wjenciku Waschoh' ſweſelenja
Nech teſjeju ja kaž róžicžka! *

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedač,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kózde číslo płaći 6 np.
Štvrťlétta předplata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7½ nsl.

Cílo 49.

7. decembra.

Lěto 1861.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Prusšim pszechzelam našich Šserbščich Nowinow. — Ze Serbow: S Trupina. Se Strože pola Rakez. S bukicžansleje woſhadý. S Horneho Wujesda. Se Semiz. S Rakez. S Budyschima. S Budyschima. S Wojerez. — Kubęžný hród pola Kořymja. — Přilopk. — Hudančka. — Cyrkwinske powjesče. — Cahi sakskošlezynskeje železnicy atd. — Pjenježna płaćizna. — Nawěštnik.

W o s j e w e n j e.

Po §. 13. falonja wot 19. mjerza 1858, sawedzenje noweje powšitkomneje krajneje wahi nastupazeho, je na-
ložowanje mjerow, kotrež su po predawščich falonščich postajenjach a wot falonščich postajenjach fastojinstwov ažchowane a
ſchtemplowane, jenož hacž do 1. januara 1862 wotpřechzene. Bot tuteho spomneneho dnja pak zmjedža so pschi ſjawnym
a remežnym wužiwanju jenož taſke mjeru trebač, kotrež su se ſchtemplom jeneho tuſtajneho ažchowanſkeho fastojinstwa
wobstarane.

To roſpomnejo, so na tuto falonščickie postajenje woſhebje ſedžbliwe čjini a nastupazh remežny a privatne wo-
ſhobh so napominaja, so w prawym čjazu s mjerami, po prjódpišanju ſchtemplowanymi, wobstaracž, na to pokasajo, so
maja so po §. 10 spomneneho falonja pſchestupenja tamnyh postajenjow s 10 nsl. hacž 10 tl. penes abo s jaſtwom hacž
do 8 dnjow khostacž.

W Budyschinje, 3. dezembra 1861.

Mjedžicžanska rada.

Swětne podawki.

Sakſka. Dokelž je Jeje kralowska wyżokoſć mandžijska prynza Jurja ſamodruha, dha so nieto ſkdu nedželu w ſakſkich zyrkwiach ſa nju dobroproſchenje wotdžerži. — Sa wohnjoweho komižara nežwacžiſkeje wokolnoſeje je inſpektor Reinhardt w Nežwacžidle wot krajskeje direkciye pomenowaný. — Niž k nowemu ljetu 1862, ale k 12. dezembra spomneneho ljeta počjina ſakſka infanteria w nowej módrzej uniformje khodjicž.

Prusšy. W nastupanju wólbów, kotrež su so
wczera po wſchym prusšim kraleſtwje mjesli, kneži to
mjenenje, so je so najwjažny ſapoſklañzow tak menowa-
neje demokratisko-liberalneje strony wuſwolito a so je po
taſkim mašo wopravdžithy ministerialnych ſapoſklañzow
wuſwolenych. Wſchelažny mužojo, kotsiž hždom do předka
widžachu, taſta wetschyna ſmjeje na pſchidbnyh ſejmje
kneſtwo, nežu so tcho dla wuſwoliciž dali, jako wu-
wołany Vincke a Reichersperger, kotrž hjeſchtaj dwaj
najwjažniſchej ſapoſklañzaj na požlenim ſejmje. Ale
ſhoto dha je na tym wina, so ſtej demokratiska a libe-
ralna strona pſchi wólbach dobyklej? Na tym je to wina, so
chzedža mužojo tuteju stronow se wſchej pilnoſežu na
to džielacž, so byhu ſo krajne dawki niž jeno nepowys-
ſhili, ale so byhu ſo wele wjaž ponížili a to woſhebje
w nastupanju wojerſtich naležnoſcžow, ſa kotrež ſebi

ministerſtwo ſ kóždym ljetom wjazy penes žada. Lud
ma ſtajne powyschenje wudawok tež ſhyte a duž žadny
džin neje, so je mužow demokratisko-liberalneje strony
jako ſapoſklañzow ſa barlinski ſejm wuſwolak. — Mini-
ſterſtwo wójny hſchče pſchego wele penes k twarenju
njeniſkich wójniſkich ſkdužow dostawa, a wónanjo po-
ſlaku jemu ſ Lipſka 7000 tl. ſa taſke wotpohlađanje.

Rakuſy. Raž ſo ſda, dha ministerſtwo toſa
hſchče krajny budget wiſkej krajnej radze k roſpom-
nenju prjódpoſkoji. — Dokelž je dotalny minister prawdy
na wozomaj jara hſdny, dha pſchidže pecža pſchedžyda
druheje komory wiſkej krajnej rady, Dr. Hein, na
jeho mjesto. Taſko pſchedžyda ſo wón ſa žaneho pſch-
eje ſakſkih ſeklowjanow pokasak neje a duž tuciž
wele wot neho newotčakujta. — Dokelž hjeſthe naivedo-
wař herzegowinſtich poſtanených ſekſecijanow, Luka Wu-
kalowicž, ſmužu turkowſkeho kraja, hacž k adriatskemu
morju do ſkazahazeho, pſches kotsiž pak prjek ſakufka
wojerska dróha do Dalmazije dže, ſe ſwojimi ludžimi
wobſadžil a tež njeſotre batterije ſaložit, dha bu wot
neho ſ rakufke ſtrony žadane, ſo by wón tule ſmužu
wopuſchcijil. A jako ſo wón napſchecjiweshe, dha pſchid-
že ſylné rakufke wójsko, kiz jeho wotehna a wob-
twerdzenja ſkaz. Potom je ſo rakufke wójsko ſažo ſ
tuteje turkowſkeje krajiny wróćilo. — Khežor je ſo
do Venediga podař, ſo by khežorku wopýtał.

Amerika. Bes unionistami a separatistami su w pożłotnym czasu sało wschelake mniejsze a wieksze bitwy były, ale żana nie jest tak ważna, so by jenęt abo drugiej stronie żadny wojskowy dobytki pszczyneńska. — Wiele ważniejszych skutków, których pał sa unionistów najsklere weli skłodły pszczyne, je słiedowaz. Mieniąc dwaj wot-późlanzaj separatistiskeje stroną bieżącej so psched najeckim czasom na jenęt kōdzi stradzu s Charltona wot-weskoj, so bieżącej so po morzu do Jendzelskiej a Franzowskiej podałkoj a tam pszczyżwo unionistam skutkowało. So wonaj to chzetaj, bieższe unionistam znane a woni tego dla hrydom wojennym kōdzi wupożłachu, so bych su nimaj słiedzile a jemu, jeśli można, popanyk. So so to stane, to pał żebi taj wotpóźlanzaj bōrsh myślisztaj a duż so na swojej kōdzi dale neswojerisztaj, hacż na kupy Kubu. Tam wonaj do Jendzelskiej kōdzi „Trent” stupisztaj a so dale wesztaj, so bieżącej do Jendzelskiej dojjełkoj. To też kchwili piękne dziesięcę, ale jako Trent do tak menowanej bahamskiej morskiej drogi pszczyjjedże, pocza na jene dobo unionista wojenna kōdzi „San Jacinto” na Trenta tjsiecz. Na to Trentowym kapitan se swojej kōdzi sasta a so prascheinie, szto dyrbti to rjskač. Dokho netraješče, dha pszczyjjedże se San-Jacinta jedyn czołm, s kotrehož dwaj wychłakaj s dziesiąć wobronenymi mużemi na Trent wustupisztaj a żebi wudacie separatistiskeju wotpóźlanzow żadaştaj. Takto Trentowym kapitan do tego swoliz noczych, bu na San-Jacinto znamjo date a bōrsh pszczywese so wot neho hiszczę 90 wojskow. Duż niczio nepomiaszce a jendzelski kapitan dyrbiešče teju wotpóźlanzow wudacz, kotrejuż unionistojo potom na swoju kōdzi wotwiedziechu. Woni su s nimaj hiżom do New-Yorka pszczyjeli a je tam jemu saječe s wopredka wulke weſele saložito. Ale poždżischo, hdżeg su tam shonisi, szto Jendzelszenjo k tej wjeznych mienja, je drje tajke weſele khjetro wotew-sko. Mieniąc jendzelszy króny ryczyz, kotrej je ministerstwo tule należnosci k roszudzenju prijodkpožko, su wuprajili, so je jendzelska kōdzi też to żamo sztož jendzelska semja. A kaž s jendzelskiego kraja żane zuse kniezertwo nikoho bes dowolnosze jendzelskiego kniezertwa wotwescz nezmie, tak nezmie so to też se żaneje jendzelskiej kōdzi stacj. Unionistojo budżichu móhli, kaž ryczyznych prajachu, s tymaj wotpóźlanzomaj do jenego jendzelskiego pszczyjstawa pszczyje, a budżichu jemu znadż potom żobu wsačz zmjeli, hdż budżichu jemu pschedstupenje pszczyżwo unii dopožasali. Ale tak be wscieho jednania najeckiego s jendzelskiej kōdzi wotwescz, to je pschedawaj, pschedawemu dawkej podczisznenie.

To unionistki pschedyda w napohlađu na swojich ludzi, kotrej je mu to niždy nedowolą, nebudże cziniczą chzyc, a duż może so stacj, — so jendzelske ministerstwo amerykańskiej unii wojennu pschedipowiedzi.

Teho so nietko wschon żwiet boji a duż poczynaja tež hiżom jendzelske paperjane penes dele hicż a pschedupzy su we wulkim strachu. Tenoż separatistojo so stradują, pschedoż ta powiedana należnosć jem wjazy pomha, dżeli dziesiąć dobytých bitwom.

Franzowska. Wschelake franzowskie nowiny mienja, so pschi thich wojennich wuhladach, s kotrej je Jendzelska amerykańska unii hrosh, żana mōżnosć neje, franzowskie wojisko pomenischic, a so dyrbti tego dla minister Goulda hladacj, tak na drugie waschnje nieszto penes salutuje.

Jendzelska. Jendzelszenjo su jara nemdri na Amerikanarjow a żadaja żebi wot swojego ministerstwa, so żebi neby kchwidu, kōdzi Trentej sczinenu, lubicj dalo.

Italia. W Neapelskiej a to wojewie w prowincji, kiz Basilikata rjeka, je sbježkarstwo hiszczę w polnej zyskości a je wschedzne wo krejrosłeczu klyszczecj.

Ružowska. S Petersburga piżaja, so je Wielopolski wo pschedzenje se klužby prophyk, dokelż khjeżor tak skutkowacj nochze, kaž je wón radzik. A khjeżor je jeho tež nietko se klužby pschezil. Polakam so to mało lubi. — W Polscej dotalne furowe waschnje dale kuezi, tola poweda so, so general Lüders wjazy sa gubernatora biež nochze. — Predawshi gubernator Lambert je na kupy Madeirje wumreł.

Pruskim pschedzjelam naszych Serbskich Nowinow.

Kralowski pruski sakon wot 20. junija 1861 a regulativ wot 9. novembra 1861, sakon wulżozwazy, postaja, so su (jenož) te nowiny, kotrej s wonka pruskeho kralestwa w njemskej ryczi wusładzeja a so do pruskeho kralestwa pschedawaja, pruskiemu schtemplowemu dawkej podczisznenie.

Po tajkim so se sapoczątkom ljeta 1862 wschilke zu so kraju ne nowiny bes schtempla do pruskeho kralestwa pschedzjeja, jeśli w njemskej ryczi czischczane nejisu.

Duż budża wot tuteho czasu nasze Serbskie Nowiny sało bes schtempla do Pruskeje hiež móz a nebudże nichon sa ne wjazy dotalnych drogi schtempel płaczież trebacj.

S tym je pruskim Sserbam s nowa składność data, so budża nasze Sserbske Nowiny sało bes sadżewka czitacz zmjeż. Teho dla nadzioru so, so budża wot nowego ljeta wot pruskich Sserbow sało bieše kipowane a redakcia budże so w tajkim

nastupanju ſwjeru ſa to ſtarac̄, ſo budža pruſkih ſerbow dla tež pruſke krajne naležnoſće w Serbſkih Nowinach kóždy thđen wobſchernje a ſroſymliwe wopisane a wukozene.

Ze Serbow.

S Trupina. Nedjelu 24. novembra rano ſe-
djeſte ſljetny ſynt tudomnega thjeznika M i l l a w ſ h a
I a n z h pomenowanego Schrybarja pschi ſwječejenku
a pschitojeſte kučlane tſchieski na ſwječejen; jeho mac̄
pak wo iſtvo džekatſe. We wokomitnenju, jako
bje mac̄ ſe iſtvo wuftupila, ſo by po njeſhto horje do-
bježata, dha bje tcmu wobhemu džesecu kuf ſehliweho
wuhla abo palateje tſchieski tak uſbožomnje na koſchulku
pank, ſo bje ſo koſchulka na mjeſce počaka paſic̄.
Pſches to je ſo tón hólčik w prijedu tak wopalik, ſo je
po wulkih boleſčazh pónđelju wečor 25. novembra dy-
bjak wumreč.

S e Štróž e pola Rakez. W 47. čijſle Serbſkih Nowinow ſynt cíitali, jako by pruſke knežerſtwo
wo wufarowanje tých pruſkih wšow, do Rakez ſtuſcha-
žih, ſaſo pilnje jednako a ſo by ſtróžanska gmejna k
temu hotowa bhka, ſo by ſo do Wulkih Šdžarow ſa-
farowac̄ daſa. Spisat ſpomnených rynčikow pak wjescje
ſe žanym wjernoſćž lubowazym Štróžanom ryčak a w
Štróži ſo doſež ſa tež wjezu praschal neje, hewal by
ſhonik, ſo čze zyla Štróža hac̄ do tſjoch hſopdarjow
we ſwojim dotalnym Vožim domje w Rakezach wofstac̄
a ſo čzem ſy Štróženjo pschi ſwojich wótzach na
rakečanskim kerchowje junu wotpocžowac̄, hac̄ runje
mamy do Wulkih Šdžarow ledy poč teho pucza, kaž
do Rakez. Tež pruſke knežerſtwo, tak daloko hac̄ je
nam wjedomne, žanu druhu pilnosc̄ na naſte wufarowanje
nakojko neje, hac̄ ſo je ſo ſjetka w nalięciu pſches k.
Landratha ſ Götz te pruſke gmejny rakečanskeje wožady
prashecz daſa, hac̄ čzedža wufarowane bječ, je pak
pschi tym wſho do jich wole ſtaſilo. Pschi tutej ſkla-
noſci je tež Štróža wotmoſnika, ſo čze w Rakezach
wostac̄. — Duž čzyk ſo tón, kotryž je ſpomnený na-
ſtaſk spisat abo ſpiaſat daſa, druhi ras vjeſtne ſjepo
wobhonic̄, ſo neby newjernoſćž roſpſeſezerak.

S bukičjanſke je wo ſad y pſche nam jedyn
kubler: „We wſchelakih nowinach ſu naſ ſatarjow na
to kóžblivych činiſti, ſo je njeſotrežuliſ ſwjerjo, kotrež
ſuadž hajnikej abo njeſkomu druhemu po morenu ſ ložu
wujtik neſe, ratarſtou ſ tym jara wujtne, ſo wſchelake,
pónym plodam ſkłodne ſwjerjata kaſh a ſahanja.
Teho dla dawa ſo w ſpomnených nowinach ratarjam
ta rada, ſo woni nevyhru wſchelake ptaki, jako wróny,
rapali a male kraholzy tjeſteli abo koſlizy, tħórje a

teho runja morili, dokež tute ſwjerjata rataſtwa thſaz
króž wjaz wužitka neſu, hac̄ ta ſchoda je, kotruž wone
ſuadž temu abo druhemu načinju. A ſo je taſte wu-
prajenje wjerne, wo tym ſynt ſo wondanjo ſam
pſcheſw jedczę.

S nate je, ſo myſche nairadſho do wohha thodja,
pſchetož tón tak klochtah neje, kaž jec̄men a pſcheniza.
A dokež bječ ja ſjetka jenu wohhnu ſajmu na polo
ſtajk a wſchitz ſatarjo na to ſkoržahu, ſo je wele
myſchi, dha bječ ja tež w bojoſći, ſo mi myſche w
tutej ſajmje wele ſchody nadžekata. Ale jako ju wondanjo
roſebrac̄ počinachmy, ſo bječmy ſnophy do bróž-
nie wotwoſyli, dha ničo wo myſchach pſtneč ſebje,
hac̄ runje bječmy ſebi predy myſili, ſo budže ſo tam
wot nich merwic̄. Myň nemójachmy ſebi toſ wopredka
na žane waſchnje wukozic̄, hac̄ napoſledku w ſajmje
na borleſhko třechichmy, kotrež bu ſkóčnje ſa hnjeſdo
koſlizy, kotraž je tam mlode mješka, ſpoſnate. Njetko
bje nam ta wiez na mjeſce jaſna. Koſlizu bje menužy
Bóh ſa dobreho wajhtarja poſtajk a wona bje myſche,
kotrež bječu do ſajm ſchishe, piſnje ſahubjata, tak
ſo jich tam žanym wjaz nenamakachmy. Koſlizyne
borleſhko wobſtejſche ſ welscha ſ myſchazeho moſchka a
hewak bječu tam a ſem powoſtani myſchow, kotrež bje
koſliza morila, widječ.

S Horneho Wujeſda. W tutych dnjach je
ſo jedyn mlody člowef, kotryž w Tſchazech ſkuſeſe
a kotrehož bječu w Blſkopizach pschi rekrutrowanju do
wojakow wuſbjehnysti, potom tak jara wopik, ſo je na
to wumreč dyrbial.

S Semiz. Sañdženu ſredu wečor w 7 ho-
džinach wuhladachu tudy na wýfokim nebu ſwjetku
kuſu, kotraž ſ wýfokosće bes h̄wjeſdam „koſp, wortek
a lyra“ dele padashe. Iako bje po ſdacu njeſhde 20
koheži na wobſoru pſhemjerita, ſabitysčeji ſo w
kraſnym čertvenomódroſelenym ſwjetle a jako bje po-
tom hiſčeze njeſhde 20 koheži ſpadnyka, roſleča na
wele kraſnije blyſkotathch kruchow. Wona tajku jaſnoſćž
roſſchjeresche, ſo bje kóžde ſtvelečko trawh derje widječ.

S Rakez. Kaž ſ wjeſtſeju ſkyſchimy, dha je
kandidat duhomnſtwa, k. Golež, w tu thwili wuc̄et
na mjeſčezanskej ſchuli w Buduſchinje, wot tudomnega
kollatorſtwa ſa rakečanskoho fararja designirowany.

S Buduſchina. Dokež je ſo w ſańdženym
čaſku w Komorowje poſla Rakez ſchyrí króž woheň
ſaložit, dha napomina ſtatne ryčniſtwo kóždeho, liž
moňk w tajſim naſtupanju njeſhto ſ wuſljebzenju woheň
ſaložerja dopokaſac̄, ſo by to ſkere ſjepo woſjeriſ. Pödla ſo na to ſponni, ſo ma tón, liž tajkeho ſkof-
nika tak wunamaka, ſo može ſo jemu jeho ſtósac̄ do-
pokaſac̄ a woni tu ſamu pſchipoſnac̄ dyribi, myto wot
100 hac̄ 300 tl. wotčakac̄.

S Budyschina. Sandženu pónđjelu sahe rano je šo w spiritušowej fabrižy pschelupza Klemma na swonkomnej lawskiej hafzy wjesty Wittig, kij tam dječašče, psches to khjetro jara wopalik, dokež bje šo tam spiritus najskere psches jeho nekedžbliwoſči nječak sapalik. Še wukemu sbožu bje plokarnicja, kotaž sahe na dželo pschindže, plomjo wuhladala a to hnydom wosjewila, wetsche sbože bje pak hisčeze to, so i. Klemm se spodžitwnej wohladniwoſčju a nevojaſnoſčju khjetsje ruče ſam tak ſlukowacj wedžiſče, ſo bu woheń hnydom poduſhemy. Wón je ſebi pschi tym ruku wopalik.

S Woyerz. Sobotu 23. novembra wumre landrath tudomneho wokreza a rycerj ſwiatojanskeho rjada, i. Adolf s Götz nad Njemčom, 43 ljet starý, a bu 27. dezembra na jara čeſczomne wasčnje na po- hrebniſcieju we Wyſokim Vukowje khowanu.

Nubejny hród pola Korſymja.

(Skónčenje)
(Spisał H. F. Wjela.)

Hízom wele ſtow ljet je wot teho čaſha ſaſčke, hdyž bu korſymſki hród wutupenj a wot neho nena- makach ničjo wjazy, hacž njeſkore ſtare twardze ſmurjo- wane wrota abo jich ſpadane wobluki na južnej (polodniſczej) stronje podhorň. Na werschu hory wuhladach ſeleny, wot murje, kolo wokoło hježazeje, wobdaty blak, kotrejuž nječko „ſahroda“ rjekaju. Nječdy je najſkerie hradowy dwór byl. Deho wobſchernoſč je wot ranja i wečoru 48, wot pólđnja i pólnožy pak 56 krocželov. Spomnena murja, kotaž jón wobdawa, je na ranjim boku hisčeze 5, na wſchjach druhič bokach pak ljeđy 2 kóhezej wyſoka. Na krótkoweczornej stronje neje wot murjow ničjo wjazy widzeſci. Pschi swon- kownej murji i ranju namakach wumurjowanu kulojtu džeru, njeſkore kóheze w pscherjefku, kotaž je pecža nječdy hluhſha byla a hradowym wobhlerjam jako ſtu- djen ſkužita. Boše i wjerje podobne pak je, ſo je ſbyt nječajeje hradoweje wieže. — Dale namaka ſo tež na wečornej stronje hory druha džera, 2 kóhezej we wobhahu wulka, kotaž 25 krocžel hluhoto do hory nnts wedže. Wo nej ſo poweda, ſo je nječdy hacž i podſemſkemu khodej ſpody Sprewje wedka a ſo je tu- ſon khód pecža pod ſemju hacž na mjeſečjanſku dróhu ſady Budetez ſhók a rubežnikam jako khowanka, wuczeč a pucž i cjelejanju i wukemu wužitkej byl. — Najſtere pak ſu ſo tam poſdžiſho ſa ſchazami ryli abo nječajeje podkočki ſa ſljeborom abo ſa druhej medžu ſapocžinali. Hora, ſ tamneje ſtronu rjekli ležaza, menuje ſo „mky- ſka hora“; po nej dje dróha do Schjerachowa. —

Wulke ſchaz (poſlady) wotpocžuju pecža we wo- pišanej horje; želesny kotoč, napelnene ſe ſkotymi wje-

zami je we nej ſahrebanu, ale čježlo je, jón ſbjehnyci a doſtaži. W nožach, hdyž ſo djen a nót runataj, móžesč tam pecža wſchelake ſatrafchne ſcherenja wohla- dacj a recžasow ſchcerlot mežow brinkot ſe ſrubnym woka- njom a jaſtoſnym ſkiwlenjom ſkyscheczi; druhdy ſda ſo eži tež, jako hychu horka tamni ſtarci rubežnižy ſaſo ſwoje hježadn ſmečili: kheluchi klinča a čertowſke ſimeče a džiwič ſpiewow hlosy dawaja ſo w nôzuej čiſchinje ſkyscheczi. W nož ſwedženja recžasow ſwiateho Pietra móže pak ſo poſkad pecža ſ wjestym ſuſkarſkimi hronež- kami ſbjehnyci, hdyž ſo pschi tym čornym koſor, čornym kapon a čornym had ſarjeſaja, jich krej ſo na ſemju roſlije, ſi nječajkim ſelom (*hyoscyamus niger*) ſpalí a popek ſo do wſchjach wobſoroſtronow (róžkow ſwjeta) roſhyje.

W liecje 1602 ſpyta pecža jedyn bur ſe ſwojim ſhnom — kaž je tuton potom to powedał — tóule poſkad ſbjehnyci. Kuſtanje ſo ſapocža — a hlaſ! hora ſo hízom tež wotewri a kotoč ſo pecža poſkaſa. Ale tón wbohi bjeſche njeſkto ſabyk abo wopaki wuprajik; na jene dobo poſkaſa ſo ſatrafchny rycerj ſi čornym wobližom a ſ wohnjowym perowzom. Woheń ſapashe ſe ſemje, w loſce ſo ſabkyska a mózny wref ſrimajo ſarža, hora ſo ſamkuy ſi kotołom a ſatrafchny hlos ſa- ſrimota: „Bieda, bieda tebi a twojemu činlej!“ Tón ſhyn čecky, nana pak namakach ſaſa na ſajtra ſi čor- nym beswočzom a ſe ſlemenej ſchiju morweho w „ſa- hrodje.“ Schaz wosta nesbjehneny a čaka hisčeze dženja na ſwojego ſbjeharja. —

Přílop k.

* W Brjeſy pola Kameńza bu 60ſjetny ſubler G. Mörbiž 1. dezembra morwy ſi rjekli wuczeſhneny. Wón bje trochu napith wečor ſi korejny domoj ſhók a nječere ſi kawu do rjekli paňuk a ſo tam ſtepič.

* Deho kralowſka wyžołoſči prinz Jurij je rycer- ſublo Schieritz pola Dſchaka ſa 170,000 tl. kupiſ.

* Sahrodnik Hanska w Niedersohlandje je 26. novembra wečor do jeneje hrebje paňuk a ſo tam ſtepič. Wón bje 60 ljet starý.

* Blisko Gebersbach a pschindže 26. novembra 22ſjetny ſhyn ſublerja Mertiga ſi Niedersdorſa na to wasčnje wo žiwenje, ſo ſo ſonej woſa, na kotořym ſón ſedžeſche, ſplóſhceſtaj a do rjekli dele ſkocžiſtaj. ſonej ſtai newobſchkođenai wostaloj.

* W Parisu namaka jedyn mandželli, jako wečor domoj pschindže ſwoju ſonu a četu ſaraženu a ſi khamora bje 1500 frankow wurubenyh. Ženeho ſchewza, kij je wo tých penesych wedžik, ſu ſadžili, do- kelž na neho tukaja, ſo je wón tež žonſay ſlónzował.

Krajnostawski bank.

Wypowedzenie hornolužiskich 4° wypowiednych fastawnych listow serie III. La. A. á 1000 tl. Nr: 661 hacj ſobu 740.

Podpisany direktořum wypoweduje ſ tutym po žadanju statutow horla bliže wopisane wypowedne 4° fastawne listy serie III., kotrychž dantske listki ſ po ſlenim dezembrom 1861 wotbježa a dawa teho dla wobſedzerjam ſpomnenych fastawnych listow to napominanje, ſo bydu je ſ dantskimi listkami, ſ nim ſluſhazymi, na pomenowanej termii pſchi kaſhy banka dla wypłaczenia w hotowych penesach prijodkpolozili.

Bankodirektořum ſ dobom na to ſedzbiwe czini, ſo ſo horne fastawne listy ſ talonami a bježazymi couponami pod wobliczbowaniem kruhateje danje tež kóždý czaſ pred pſchi kaſhy banka wypłacza.

W Budyschinje, 6. dezembra 1861.

Direktořum krajnostawſkeho banka kralowſkeho ſakſkeho hornolužiskeho markhrabinstwa.

ſ Thielau.

Wypſchedaní.

Dokelž chzu ja ſ wilowanjom zpyle kóždý čzinicž, dha pſchedawam ujetko wſhikte tworž a wježy, ko-trež ſu herak pola jehlarjow i doſtaczu, po jara tunich placzisnach, haj tunischo, hacj ſym je ſam kupował. Tuto najpodwolniſcho wosjewiujo, dawam ujetotremuzkuſiz ſkladnoſcž, ſo može tunju kup ſa hody ſezinicž.

Wilm. Hammer, jehlar,
pod radnej kóždý.

Bulki wotrocž, Sſerb a ſ dobrymi wopiszmami, može i nowemu ljetu trajazu dobru ſkuſbu na jenym burſkim kuble doſtacz. Hdje? to je ſhonicž we wudawarni Sſerb. Nowin.

Jedyn krujpazh mlyn je w Lipicžu čzo. 2 ſa tuni penes na pſchedaní.

 Kheža čzo. 76 w Rakezach ſe ſahrodku je ſe ſwobodneje ruki na pſchedan a može ſo wſcho dalshe pola wobſedzerja Jurſchika tam ſhonicž.

Drewowa aukzia.

Schtwórk 12. dezembra budze ſo na Luhowskim a Haſzowſkim revjeru njehdze 150 loſow ſtejazheho brjeſowej a wolscheheho drewa na pſchedadžowanje pſchedawac̄. Kupowario maja ſo na pomenowanym dnju w brjeſhynzh na Luhowskim revjeru ſhromadžic̄.

W Haſzownje 3. dezembra 1861. Behrens.

Drewowa aukzia.

Sſedu 11. dezembra t. l. budze ſo w lichaňskim revjeru djelba ſtejazhých khejnowych jerbzow a twarskeho drewa po loſach a pſchi napłaczenju tſeczin ſupnych penes na pſchedadžowanje pſchedawac̄.

Šhromadžisna rano w 9 hodzinach w lichaňskiej korcžmje.

Drewowa aukzia.

Pſchedadžiſna pſat ſo 13. decembra dopolna w 9 hodzinach budze ſo djelba ſtejazheho twarskeho drewa a klozow na pſchedadžowanje pſchedawac̄. Šhromaduſenidženje bliſko Lomska pola Neſwacžidla.

W Neſwacžidle 3. dezembra 1861.

Juri Skop.

Aukzije drewa po loſach.

Na ljeſowych revjerach, i majoratskemu knesztwu w Neſwacžidle ſluſhazych ſapocžnu ſo pſchedawanja drewa na ſljeđowazzych dnjac rano wot 9 hodzinow; a budze ſo pſchedawac̄.

Pondje lu 9. dezembra
brjeſowej a wolschowej drewa po loſach na miſkečjanſkim revjeru. Šhromadžisna rano $\frac{1}{2}9$ hodzinow pſchi mlynje w Miſkečzach.

Wutoru 10. dezembra
teho runja drewo we ſomžy. Šhromadžisna rano $\frac{1}{2}9$ hodzinow na ljeſčijim wuhoſie pſchi ſchježzy ſ Neſwacžidla do Lihyhorh.

Sſredu 11. dezembra
khejnowe ſchtomowe drewo na ſchecowſkim revjeru. Šhromadžisna rano $\frac{1}{2}9$ hodzinow pſchi čornym ſahonje bliſko drži do Rakez.

Schtwórk 12. dezembra
khejnowe ſchtomowe a žerdzowe drewo na holeſcowſkim revjeru. Šhromadžisna rano $\frac{1}{2}9$ hodzinow na hermančanskim pucju w Haſzownje.

Pſat 13. dezembra
brjeſowej drewo po loſach na bohowſkim revjeru. Šhromadžisna rano $\frac{1}{2}9$ hodzinow na wjetrnikowej horje.
Wumjenenja budža pſched kóždej aukzji wosjewene.

W Neſwacžidle 5. dezembra 1861.

B. Unger, wyski hajniš.

Hudaněka.

55. Hdyž jsem bješla bješlojta,
Dha drje na mne hladajta,
Hdyž pak ujam kamenitnu wutrobu,
Čerwenu juchnatu žukniczku,
Dha me wchje džeczatka žadaju.
(Wohudanje přichodnje.)

Wuhudanje s č. 48.

54. Kruwa s wumecjom, se 4 nohami, s 2 rohomaj, s 2 wozjomaj a s wopušču.

Cyrkwinske powjesce.**Werowanaj:**

W pětrowské cyrkvi: Jan August Manjowka, cjeſzla na Židovje, s Eleonoru Karolinu Säuberlichez w Budyschinje.

Rkéni:

Michańska cyrkej: Anna Theresia, Marie Pełarek w Libochowje nem. dž. — Anna Maria, Anna Bohuwiera Höfgena, nojenka žiwonoſce w Sczijezach, dž. — Pjetr Bohuwier, Michała Kreczmarja, tubleriskeho nojenka w Bobolzach, ſ. — Kora August Maria Wiczęszej w Czichonzech nem. ſ. — Maria Martha, Jul. Roberta Rydtarja, kniehcziszczerja a wobydlerja na Židovje, dž. — Kora Herwan, Hermanna Dähny, fabrikarja pod hrodom, ſ.

Zemrjeći:

Džen 20. novembra: Pjetr Richard, Pjetra Rencža, bjergraja a tublerja w Budyschinje, ſ., 4 m. 2 d. — Jan August, Handrija Holana, khejznika w Dobruschi, ſ., 2 l. 2 m. — 21., Jan Ponich, wulkoſahrđanik w Jenkezach, 51 l. — 23., Maria Augusta, nebo Handrija Nobla, tublerja w Borku, sawostajena dž., 17 l. 7 m. — 25., Pjetr Singwitz, wobydler w Dobruschi, 76 l.

**Čabi sakskošlezynskeje železnicy
z budyskeho dwórnišća.**

Do Šorelza: rano 7 h. 51 m.; dopołnia 11 h. 40 m.; popołnju 3 h. 12 m.; wieżor 6 h. 23 m.; wieżor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Dražđan: rano 7 h. 35 m.; dopołnia 9 h. 11 m.; połipopołnju 12 h. 50 m.; popołnju 3 h. 55 m.; wieżor 7 h. 38 m.; w noz̄y 2 h. 26 m.

Pjenežna płacizna.

W Lipſku, 5. dezembra. 1 Louisd'or 5 tolar 14 nřl. 8½ np.; 1 połnowažazj cjerwennych ſteth abo dukat 3 tol. 5 nřl. 1½ np.; wienske bankowki 71.

**Płacizna žitow a produktow w Budyśinje
30. novembra 1861.**

D o w o z :	Płacizna w pŕerézku				
	na wikach,			na bursy,	
6182	wysša.	nižša.	srzedźna	najwyšša	najnižša.
kórcow.	tl. nřl. np.	tl. nřl. np.	tl. nřl. np.	tl. nřl. np.	tl. nřl. np.
Pscheniza	6 15 —	6 —	6 5 —	6 12 5	6 2 5
Kočka	4 5 —	3 25 —	4 —	4 2 5	4 —
Seczmen	3 —	2 25 —	2 27 5	3 —	2 25 —
Wowl	1 20 —	1 15 —	1 17 5	1 20 —	— —
Gróch	4 20 —	— —	4 15 —	4 20 —	— —
Wola	3 20 —	— —	3 15 —	3 20 —	— —
Njepik	7 10 —	— —	— —	7 10 —	— —
Zabk	6 5 —	— —	6 —	— —	— —
Hejdusčka	4 10 —	— —	4 5 —	— —	— —
Bjerny	1 5 —	— —	1 —	— —	— —
Kana butry	— 18 —	— 16 —	— 17 —	— —	— —
Kopa złomy	4 20 —	— —	4 15 —	— —	— —
Bent. žyna	— 20 —	— —	— 17 5 —	— —	— —

Nawěſtnik.**Providentia.****Traunkurtſke sawjesczeńske towarzſwo,**

konzeſionowane ſakſijskim kapitalom wot dwazyzi millionow ſchjeſnakow, s kotrychž je woſom millionow emittowaných.

Tuto towarzſwo vere horje po najtunischiach pramijsach sawjesczenia psche wohnjowu ſchodu w mjeſtach a na wſach, psche transportne ſchodowanje na morjach, rjekach a drobach, kaž tež žiwenske, rentske, wjenowe a starobu ſastaranske sawjesczenia. Tež sawjescza wone psche newarbi woſež a woſebožomu woſež wſchitkich družinow.

Prospekty a sawjesczeńske formulary darmo podawa agent towarzſwa

Korla Traugott Ulbricht
w Budyschinje na žitnych wikach čo. 634.

Gsuge drožđe,

kotrež šym ja najprjeni w Budyschinje pschedawat a je tež stajnje najljepešće mješ, smjeju ja sa hodovery čas teško na pschedan, so budu wschitkich, kiz po ne ke mni pschindu, derje spokojež mōz. Tež ſu hewak wschjednje ſuche drožđe pola me k dostaczu.

W Budyschinje na ſerbskej haſy, hdež ſtaj dwaj muraj psched khlamami.

J. G. F. Nieckſch.

Barlinske wohensawjescjaze towarzſtvo.

Saložene 1812.

Sakladny kapital 2 milliona j tolet.

Tuto hižom 49 ljet wobstejaze towarzſtvo bere sawjesczenja psche wohnjowu ſchodu horje po niſkich, ale twerdyh prāmijach, hdež sawjesczenih ſenje ničjo doplaćowac̄ netreba.

Sawjesczenja wobstara a wſchje wuložewanja dawa

Wot 100 tl. sawjesczenja pod ſkom ja nej tſiechu placji ſo ljetnje 18 nſl. abo tež mene, jeſti twarenja ſamotnje leža; wot 100 tl. sawjesczenja pod zyhlowanej tſiechu dawa ſo ljetnje $4\frac{1}{2}$ nſl. abo wjazy, ſa tym hac̄ ſu ſlomjane tſiechi bliſke abo daloke. — Sawjesczenja moža ſo njetko na 10 ljet abo na krótschi čas ſtac̄; ſchtož pak bōrſu na wjaz ljet sawjesczi, tón ſalutuje ſebi ſ tym wele penes, dokelž khōſtu ſa pschiwolenje ſudniſtwa, ſa ſchtempel a t. d. pschi weleljetnyn sawjesczenju wetsche nejſu, hac̄ pschi jenoljetnyn. W ſjecze 1860 bje pschi horka ſpomnenym towarzſtvo ſa 95 millionow tolet sawjesczenjow. — Kózda, sawjesczenemu psches wohē ſcjinena, ſchoda ſo hnydom ſaplačji, tak bōrſu hac̄ je po wohnju twerdy postajena. — Agent ſebi pschi horjebranju sawjesczenja ſa ſwoju prózu ničjo nežada, a sawjesczenje hižom placji: tak bōrſu hac̄ je ſo pola agenta ſapišalo, ſo ſo teho dla netreba na poliſu čjakac̄.

W Budyschinje.

J. G. Smolek, wudawat Serb. Now.,
agent barlinskeho wohensawjescjazeho towarzſtwa.

= Voručzenje. =

Najſlepſchu psche nežnu muku we wschitkich ſnatych družinach, teho runja ržanu muku a pizowu muku, kaž tež w otruby voručam k dobrociwemu wobledžbowanju w ſwojich muſowych khlamach w Budyschinje na famentej haſy čzo. 567, kaž tež w mojim mlynje w Hajnizach.

P. L. Kapler.

Worechi ſa hody.

Dokelž je ſo to ljeto w Njemzach a Rakusach psches mijeru jara mało w kōſtich w orechow naſbjerato a ſo teho dla najbole jenož worechi konſcheho ljeta pschedawaja, dha ſ tutym najpodwolniſcho k nawedzenju dawam, ſo ja w njeſkotrych dnjach jara wulku poſyku ſpodiwiſe rjanyh, jara wulkich worechow ljetuſcheho ljeta ſe Schpaniſkeje doſtanu a kopu njehdže ſa 3 nſl. hac̄ $3\frac{1}{2}$ nſl. pschedawac̄ budu. Za proſchu wo ſylnie kupowanje tyc̄ ſamych.

W Budyschinje na ſerbskej haſy.

J. G. F. Nieckſch.

Citronat, hrôšynki a korinth, sódke a hórké mandle, mljeti a zyth kófej, raffinadski, melišowy a farinowy zókor, najsjepšchi safran, najwubernišchi provenčki woli, mašinowy bomel a raffinowany rjeplkowy woli, wschelake družiny kófeja, rajš, nudle, krupiki, gríš, korenje a poper, kryst. sodu, dobru schterku, biele a brune landiszolor a kandis syrop, marinowane jereje, wschelake družiny stearino wych swjezow a wóskowzow, wschelake družiny wubernych bonbonow a konfiturow, zitrony, kaž tež derje frjadowany sklad hamburgszych a bremenskich zigarov, kureniske a rakuske schupowanske tobaki porucja w najsjepšchej dobrosczi a po najtunisich placzisnach

Carl Emil Jäger,

na swonkej lawskiej haſh čo. 748 na róžku.

Wschelake teje a choſkolady
porucja

Carl Emil Jäger,

na swonkej lawskiej haſh čo. 748 na róžku.

Czerstwe ſuſhe drožđe
dostawa a pschedawa
Carl Emil Jäger.

Schwajarski twarožk a brabantke ſardelle
najsjepšcheje dobroscje dosta a pschedawa
Carl Emil Jäger.

Cjehnjenje 1. klasy 61. kral. ſakſl. krajne lotterije
stane ſo pónđelu 16. dezembra 1861.

Glowne bobytki ſu 1 po 10,000 tl.

1 po 5,000,,

1 po 2,000,,

2 po 1,000,, a t. d.

I czeemuž ſo moja konzeſionirowana kollekcia ſ ložami
porucza.

Carl Emil Jäger,

na swonkej lawskiej haſh čo. 748 na róžku.

Wuzjomnik pytanj.

Hólczez ſprawnych starskich, liž ožje pschedupſtvo
wuknici a je po možnosći ſerbſteje rječe mózni, dosta
obre mjesto. Ožje? to je wudawarni Šerb. Rówin
hajnicz.

!!Nepschepaſcje!!

Wſchitkim ſratim, woſebje lubym cjeſcjenym Šer-
bam ſ tutym najpodwołniſho woſiewuju, ſo ſimjeje ſo
blisčeho 16. dezembra cjehnjenje I. klasy 61. kral. ſakſl.
Lotterije. K temu porucjam ſo najpodwołniſho ſ ložami
I. klasy ſ tym pschispoimieniom, ſo móže na tajke waschnje
njeſekotryzfuliž hrajer njeſchtó hódne k Božemu djeſću dobyčj.
W Budyschinje 6. dezembra 1861.

C. F. Jäger,

na swonkej lawskiej haſh čo. 801.

Šuſhe drožđe

ſnateje dobroscje porucza

A. B. Pannach.

A. Schulz,
čaſznikar,

na žitný

wilač,

w Schlemmerez
thjezi ſ napſhac̄ja
poſtlowarne

porucza k Božemu djeſću cjeſcjenym Šerbam ſe wſhow
a w mjeſeće ſwoj derje wuhotowaný ſklađ wſchitkih dru-
žinow cjaſnikow (ſegerjow) najpodwołniſho a tež ſtare
cjaſnikſi ſa nowe wumjenja.

Drewowe fórj.

W mortkow ſkim drewoſiſcu nedalo ſchuſeja w
bliskoſci Štröže dželba ſchtomow k wotwieſenju do Bud-
yſchina leži. Egi hani, kotiž hychu tole drewo do Bud-
yſchina wotwoſyc̄ chyli, móža wſcho dalshe pola knesa
hajnika Wenzela w Štröži ſhonicz.

S naſtakom Vlačižih Šerbskeje je wuſchla a je
ſa thđenj w Šsmolerjowej kniharni ſa 6 nřl. k
dostaczu:

Genofeva.

Rjane powjedancjo ze stareho čaſha za ſerbſte
macjerje a dječji.

Preložil M. Horňák.

Tuta knižka hodi ſo jvra derje ſa pięknih hodovalných
dar a wopſhija powjedancjo, kotrež budje ſo niz jeno
dječjom ale tež wotroſcjenym wubernje lubic̄. Wyschena
je wona ſ kražným wobraſom, na kotrémž je Genofeva
ſe ſwojim ſhynkom wibječj.

Serbske Nowiny.

Za nawěški, kiž maja so
w wudawańi Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawań
J. E. Smoleń.

Kózde číslo płaći 6 np.
Štwortlētna předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósće 7½ nsl.

Číslo 50.

14. decembra.

Lěto 1861.

Smyrna-ske hrósyunki	punt po	45	hacj	50	np.,
Glemé-hrósyunki	=	=	50	—	65 np.,
Sultania-hrósyunki	=	=	50	—	90 np.,
Korinthy	=	=	45	—	50 np.,
Citronat	=	=	15	—	18 nsl.,
Mandle plódke a hórke	=	=	8	—	9 nsl.,

Najljepſchu wiherſku parnu muſku,

No I. punt po 22 np., hacjel (mjerza) 13 nsl.,

No II. = 17 np., = 10 nsl.

Citrony, taž tež citronokorensku eſenžu

a $\frac{1}{2}$ a $\frac{1}{3}$ bleſčkach abo pschiwaženu, porueža

J. G. Klingst Nachfolger.

Swětne podawki.

Sakſka. W Drežđanach bu kralowý narodny
džen jara woſebje ſwečenym. Vjehi wulkej wojerſkej re-
veilli wſchitzh bubnario ſakſkeho wójſta ſobu bubnowachu
a dokelž zo píchi tym bubony ſ nowa prjeni ras trebachu,
dha bje teho dla pečja wele ludzi do Dražđan pschi-
jelo. — Skončnje je zo wupofaſalo, ſo flint, wot
ministerſtwa pschedate, nejžu do Italije pschiſhle, ale
bu wot amerikanskeje uniſe kupene.

Pruthy. Wólby ſapóſklañzow ſu ſkončene. Tich
je 350 a wot tuthych ſu 100 poſtupniž (demokratojo),
153 liberalne, 16 konſervativni, 58 klerikalni (duchomni-
ſkeje strony) a 23 Polazy. Poſtupniž a liberalni chzedža
pečja wotpohladanja ministerſtwa wſchidje podperacj,
hacj we wojerſkich wjezach niz. Woni žadaja ſebi w
tuthym naſtupanju, ſo byhu pjeschzy ſenož dwie ſječe
ſtužili, a hewak nochzedža k wojerſtwu teſko penes pschi-
ſwolicj, taž je zo to hacj dotal ſtalo. Duž ſmjeje
ministerſtvo w tutej naſeznoſci ſ wetschinu poſklañzow
ſwadu a budže ſnadž wotſtupicj, jeli ſejm neropuſhči
a nowe wólby newupiſche. Ale nowe wólby drje tež
hinaſche nebudža a duž budže zo poſtupnikam a liberal-

nym tola njekak ſich wola dopelnicj dyrebecj. — Na
požlenim ſejuje bjeſche jenož 18 poſklañzow,
na niſtežiſhim je ſich pak 23, tak ſo je ſich 5 wjaz,.
hacj runie bjeſhu ſebi Njemzy wiſchu móžnu prózu da-
wali, ſo byhu Polakow woteziſhčiſeli. — Wojerowſti
a roſborſti wokrež je jeneho poſtupnika, Dr. Zabela,
redaktora nazionalzeitunga w Varlinje, a jeneho liberal-
neho, ryčnika Geiſnera, jako ſapóſklañzow muſwolik.

Rakuſh. Khejzor je zo 9. dezembra ſaſo ſ
Benediga do Wina wročiſk. Sa čjaſ ſwojego poſche-
bywanja w Benedigu je wón wſchelakich politiſkih poſche-
ſtupnikow, kotsiž bjeſhu ſajeczi, wobhnadžk a ſ iastwa
puſhčicj pſchitaſal. Khejzorka a jeje džiſečji hiſčeze
dlieje w Benedigu wostanu. — We wienskej krajnej
radje w tu khwili nowy cjiſečzovych ſakon wurađujuſo,
tiz ma wudawarjam nowinow wjazhy ſwobodnoſeje pschi-
neſej. — We Wiherſkej je wſcho cjiho a zo po wot-
ſtupenju abo wotſadženju dotalných konſtituциonalnych
krajnych ſaſtojnikow nowy Khejzorsz ſaſtojuž doſež por-
jadne wot dwórkohu kanzlera ſorgacza poſtajja a tež
dale žaneho ſadžewka nemakaja. Hdy; budža wiſet ſ
poſtajeni, potom chzedža ministrjo ſpýtacj, hacj u vnuču
wiherſki lud k wólbam ſa wiensku krajnu radu ſamoz móhli.

Amerika. Sajecze separatistiskeju wotpoßlanzow Masona a Slidela na jenej iendzelskej kodzi su Zendzeljenjo jara sa slo wſali, kaž to hizom tydzenja powedachmy, a jendzelske ministerstwo chze pecza na tym wobstarz, so dyrbitali ho wobaj saho puszcicze. Teli ho to nestane, dha chze wone to sa tajku kschiwdu, jendzelskej czesci szinenu, spósnacj, katraž ho hinač wurnacj nehodzi, hacj pusches wójmu. A so by unionske knezerstwo bôrsh widzalo, so jendzelske ministerstwo wo prawdze tež tak mjeni, kaž ryczi, dha je wone hnydom sakasalo, brónje, pôver a druhe wójnske wjezhi do kraja pschedawacj. Tež je wone wetschej dzieslje wójska pschikasalo, so ma w blízshim časzu do jendzelskeje Kanady pschijecj, katraž s amerikanskimi swobodnymi statami mesuje. A sztož unioniske knezerstwo nastupa, dha sda ho, so wone Masona a Slidela wudacz nochze, pschetož tutaj staj woszczje na tym wina, so su ho nietczische separatistiske kraje wot unije wottorhnyke, a wonaj staj s Davisom hacj dotal należnoscje separatistow radowalok. Tak je czegzo wjericz, so budža unionistojo dweju tajkeju kłowneju nepscheczelow puszcicze, hacj runje jim jendzelske ministerstwo s wójnu hrošy.

Duž je strach, so pak ho nowa wójna sbiechnie a to ważniska a schkodniska, hacj szmy ju żanu w nowishim časzu mjesi. Zendzeljenjo nebychu najskere tak krucze wostupowali, hdj by predawscha amerikanska unia njetko do dweju dzieslow rosdzielenia nebyla, kotrež szbi ne-pscheczelzy napscheczivo stejitej. Na tajke waschunje budże Zendzeljanam lóžo wójnu wescz, pschetož unionistojo bychu ho potom na dwie stronje wobaracz dyrbeli a to by sa nich tola jara czezka wjez byla. Wózno pak je, so woni se separatistami rucze mjer scinja, a potom by ho skere hodjilo, tu wjez s Zendzeljanami wuznicz. Najważnische pak pschede wschitkim je to, so neje snate, na czeiu stronu sznadž Napoleon stupi. Zendzeljenjo derje wedza, so wón, hacj runje je w tu khwilu s nimi we wulkim pscheczelstwie, jenož na to kafa, kaž by jim kschitwu, kotrež su woni jeho wuej, khjezorj Napoleonej I. czinili, bohacze sapłacj, — a duž budža sznadž ho tola hiszce trochu na kędzbu braž, so ho nebychu do tajkeje wójny sapletli, tiz by franzowskemu khjezorj k temu pomhala, so by jich sbiež móhł. Hacj dotal ho tež Napoleon ani sa Zendzeljanow ani sa Amerikanarjow wuprajil neje a može jedyn s teho kudziež, so chze szbi w tutej wjezji swój čas wotpascz. Tole pak móhlo sznadž zyku wójnu bes Amerikanaremi a Zendzeljanami samehcj, pschetož hdj by ho sdalo, so chzki Napoleon na amerikansku stronu stupicj, dha bychu ho Zendzeljenjo wjescze khjestsje tak njeſak s Amerikanaremi siednali.

Franzowska. Njekotre franzowske nowiny wudawaja, so chze jendzelske ministerstwo seperatistow pschi-

pósnacj a teho dla poßlanza k separatiskemu pschedzydze Davisej poßlacj. S poßlanzem pojedze khjetsra liczba wójnskich lódzow. — Drugie nowiny powedaja, so to Zendzeljanam jara w hódz pschinidze, so su njeſakju winu k nepscheczelstu s amerikanskej uniu namakali. Zendzeljenjo treboja menujz jara wele barwym w kwojich fabrikach; barwma pak, katraž w kraju separatistiskich Amerikanarjow roſcze, žana s Ameriki won nehmje, tak dolho hacj je tam wójna a duž je jendzelskim fabrikam wulka nusa wo nju, a dokež jim jara pobrachuje, dha su w mnogich fabrikach hizom položu dzjelaczerjow s dzjela puszcicze dyrbeli. Njetko pak, hdjž sznadž bes uniu a Zendzeljanami wójna wudhri, dha nebužde unia separatistam pschedawanie barwym dorobarej móz, kaž je to dotal czinika. — W Fransowksiej je najważnisa wjez, wo kotrež tam njetko wschitzh rycza, w tu khwilu ta, so hudaſa a hudža, hacj budże wo prawdze wójna bes Zendzeljanami a Amerikanaremi, a na kajku stronu khjezor Napoleon stupi. W tajkim nastupanju poweda ho, so Napoleon na wschitku radu, kotrež jemu jeho ministrjo a snaci w tutej wjezji dawaja, swjeru poſlucha, ale so hiszce njeſton dopósnal neje, szto chze wón teho dla czinicz.

Italia. Kral Viktor Emanuel pecza s Garibaldiom wo to jedna, so by tón do Neapelskeje schok a tamniſki neporjad do porjada pschewobrocj; pschetož general Lamarmora tam tež niczo prawe pschihotowacj nemóže. Garibaldi je teho dla w tyhle dnjach w Turinje pola krala pobyl; hacj pak je wot neho żanu porucznoscj w nastupaniu Neapelskeje na ho wſal, to hiszce snate neje.

Rusz w ſka. Dokelž russi poßlanz w Romje, hrabja Kiszelow, wot hamja to wudobyčz nemóže, so by wón pôlskim duchownym szobustkowanje w pôlskich należnosczech sakasak, dha je pecza ruske knezerstwo wobſanknylo, so pôlskim duchownym żane politiske pschestwienie nepschepuszczi, ale so budże jich žurowje khostacj. Tako snamjo tajkeho wobſanknenja maja Polazy to, so je namiestnik nebo warszawskiego arzbisłopa, t. Bjaloborski, k 8 ljetam wuhnanstwa do Sibirijskiej wotkudzenj. Wón je pecza 80 ljet stary. — Gherak je gubernator Lüders 8 pôlskich a 7 židowskich studentow k sztrafie do wojakow tylnył a wyshe teho stara žurowoscj we Warszawje kneži.

Dwaj apecjdziesata herbska Woja fluiſba w kſchijnej zyrki w Dreždjanach.

Druhu nedzelu adventa, 8. dzeni dezembra, bjesche ho bohata šyka herbskich kempcherjow we kſchijnej žwiatnicy ſhromadzila, bes kotrejmiž tež wele wojsklich młodženzow widzachmy.

Prjedowanje po szenju światego Mattheja we 3. stawje, wot prjeneje do 10. s̄tuczki, ślyschachmy wot knesa duchownego Jäckela s̄ Horneho Wujesda, kotrejž to praschenje pſchedpołoži: „S̄to nam światy c̄zaś aduenta pſchiwoła?” a po tezje takie wotmoli: 1) Ćznicze pokutu! 2) Pſchihotujče pucz temu knesej! 3) Ssekerę je hiżom drewu pſchilozena!

Spowiednym ludjom, kiz̄ so wokolo $\frac{1}{2} 11$ pſched woltarjom shromadzowac̄ poczaci, djerzesche knes kapłan Mrós s̄ Budyschina we „Komorje” dwie spowiednej ryczi.

Jako herbski spjewar bje so knes kantor Pełka s̄ Budyschina hem podał. — Kherlusche biechu, kajž he-wak, se „spjewarskich” wožebje wotežishezane, a spjewachu so: do epistole čo. 7, do prjedowanja 54 (pſchi prjedowanju 10. s̄tuczki), po prjedowanju 79, pſchi Bożej wezjeri 563.

Sjawa Boża klužba, kiz̄ bje so w jednaczych sa-poczaka, skonči so $\frac{3}{4} 2$. — Spowiednych ludzi biesche tón ras 226, w zhlym sañdženym lječe pak 1268.

Prjene herbske kemšchenje w nowym lječe 1862 smjeje so, da-li Bóh, nedželu Lătare 30. mjerza. —

Gwutrobnym weželom wusnawamy, so drezdžanszḡ a wokolni Sserbjo Bože klužby swjemu woprytuja, kotrej je tón knes nam tudy fredza bes Njemzami pſchihotował. Džak budž jemu sa tu hnabu, so kumy pak saho zyke ljetu pſched jeho wobliczo pſchilhadzec̄ möhl! Jego wježna hnada pſchewodzej naš tež w nowym lječe!

*

Sudniske dopisy.

Wot wokrežnego žuda w Budyschinje buchu saženj a) 15. novembra Bedrich Bernard Kannegiesser, dželac̄er s̄ Harthau, dla kaženja domjazego mjera, wobschłodženja zuseho śwójswa a druheje kſhiwdy dla do 4 mješazow dželaczernje; b) 19. novembra zgarry-dželac̄ar Bedrich August Röderič s̄ Porchowow dla sp̄taneho rubežništwa do ljeta dželaczernje; c) 8. novembra kowarski wucžomnik Julius Konstantin Zieger s̄ Burkardiswaldy dla padučištwa a wumójenja jateho do $1\frac{1}{2}$ ljetneje khostarnje; d) 29. novembra barbar Bedrich August Nachliza s̄ Budyschina dla sjawnego hanenja wyschnoscze a dla čeſeče ſranenja do 10 mješazow jastwa; e) 29. novembra dželac̄er Khrystha Bedrich Scheffel s̄ Budyschina dla padučištwa do $1\frac{1}{2}$ ljeta dželaczernje.

Ze Serbow.

S Budyschina. W nastupanju Sserbow, w Lipsku studowazych, piſche Lužicjan ślychowaze: „W Lipsku studuja w tutym połjczce szczechowazḡ Sserbia; O. Heinca s̄ Varta, stud. med.; I. Chróstak s̄

Raboz, stud. med.; R. Imisch s̄ Wbohowa, H. Jenko s̄ Radski, A. Urban s̄ Pšowow, I. Tačkub s̄ Budyschina, M. Nächstač s̄ Hucžiny a Th. Delant s̄ Helska. Požleni ſchesczo studija theologiu a ſu ſobuſtaſow herbskeho nawedžiteho towarzſta Sorabije w Lipsku. Wſhitzh ſu sahoreni ſa maczerni rycz, k̄ cze-muž tež pomha, dokelž je Sorabia wucženeho a ſławneho pſcheczelala ſłowiańskich ryczow, k̄ Dr. phil. Kotz, ſa ſwojego starostu wuſwolika, kotrej čeſne ſaſtojnſtwu je wón hiżom na ſo wſal. Ssoboto 9. novembra djerzesche wón prijenju shromadzisnu a ſweželi wſchitki pſchitomnyh ſ pſchednoschłom wo ſłowiańskich ryczach.”

Pſchi tutej ſkładnoſci čzemy w nastupanju ſu-žicjan na to ſpomnicz, ſo budže wón tež pſchihodne ljetu na dotalne waschnje wukhadzec̄ a my nadžijam so, ſo budže niž jeno ſwojich dotalnych pſcheczelow a woteberarjow wobkhowac̄, ale ſebi tež hiſhće nowych pſchidobywac̄. Haž dotal je jich liczba pſchego roſtla, wožebje bes čeſczenymi herbskimi rataremi a ratackami. S teho je wiđec̄, ſo je w ratackſtwje herbski kořen hiſhće dobrý a ſo ſo naſchi ratarjo ne-strahuja, Lužicjana čitac̄, haž runje je ſ kac̄zan-ski i pišnikami čiſtaczam. Kaf wele w učenych Sserbow jón čita, móže kóždy ſe ſapiša woteberarjow ſhonicz, kiz̄ je w jeho požleniſchich čiſtakach wotežishezam.

S Delneho Wujesda. Dokelž je naſchi farſke ſaſtojnſtwu hiżom wot sañdženych ſwiatkow wuprōſnene, ie naſch k. patron kucžanskego k. duchomneho Rycerja hiżom pſched njeſkotrym čaſzom jako naſchego fararja deſingnjerował a budže tuton jutſje 3. nedželu adventa pruhowanske prjedowanje dželacz. Tajeſte pruhowanskego prjedowanja neby trčba bylo, dokelž jeho a jeho prjedowanje a wuežbu zyka wožada ſnaje, dokelž je haž dotal ſa vitara pola naš był, ale wone dyrbi ſo ſtac̄, ſo by ſo krajnemu ſakonej doſez činiło.

S Hodžija. Sañdženu ſredu bu tudy 25. ſljetny duchomniſki jubileſti ſwedžen k. diktona Boigta ſa knesa jubilara na jara čeſečomne waschnje ſweczeny. Wobſcherniſhu roſprawu ſa tydžen podamy.

S Budyschina. Kralowu narodny džen 12. dezembra bu tudy rano ſ pieknej wojerſkej reveillu, do-połdnja na gymnaſiu a krajnostawskim ſeminaru ſ aktu-ſtom a herak we wſchitki ſchulach ſ roſpomnenjom jeho wažnoſcie ſweczeny. Na gymnaſiu djerzesche k. profesor Dr. Jähna njemsku, k. primanat Baldeweg ſ Budyschina kacžansku a k. primanat Lehmann ſe Goſhlanda tež njemsku ſwedženſku rycz. — Wójsko mje-jeſche pſchim paradu a ſ wježe radniſy ſmahowac̄ ſo ſakſte a lužiske khorhoje.

S Budyschina. (Mjeſchcjanſte nowinki). Dotalny ſekretar na kral. krajitej direkzii tudy, k. Siebdrat, pſchindze ſa ſtatneho rycznika do Chemnitza, a

aktuar na budyskim žudniškim hameže, I. Ledeker, pschindje jako tajki na žudništvo we Wulkim Schunowje pola Žitawy. — Knes. hamtski hetman s Mostic.

Wallwič je tón tydzen wobszedjenstwo I. mjeshezanskoho radzicjela Albrechta bliško dworniščza kupte a zo tam pecja pschichodne našeczo pscheshydi.

Na 25ljetnemu duchomnemu jubelkemu ſwedzenej
wysokodostojncho knęza
diafona Jurja Voigla w Hodžiju.

Dženſ kraſny džen ſam ſaſwita,
Džen teje radosciej,
Džen, džen je kraſna nedžela,
Kaž dołko nebiesche.
Džen ſuſ te ſwoň wołaju
Haj renſcho kraſniſcho,
Hacž hewak druhu nedželu
Do domu Božego.
Hlaj, dženſ ſjet pecj a dwazycji
Rjetk huzom ſaſchlo je,
So ſcje Wy tudy bes nami
So Wy naſch paſtvr ſcje.
Hacž runje ljetka prothka
Na ſredu poſage
Džen jjednatoh' deſembera,
Hdyž Wy k nam pschindjeſchje:
Oha tola dženſa ſ nowa Wy
We Božej ſwiatniſy
A ſ Wami ſjednoczeni my
Sſe wſchitz ſeſchli ſamy.
Haj dženſ ta zvka woſhada
We horzej moſlitvi
Sa ſwoſoh' diuchov paſtvrja
Sſo k Bohu p chibliži.

Džen 19. deſembra t. l. (ſchtwórk) dopoluja w 9 hođinach budje ſo na bartſkim rejeru pschi wozczej horje
1., 23 kloſtrów ſylneho khójnoveho ſchätzepaneho drewa,
2., 45 = = tajkeho penkloweho drewa a
3., 24 klop tajkich walczkow
ſ wumjenenjom naſhadki na pschekadżowanje ſa hotowe
penes ſchedawacj.

W Barcje 11. deſembra 1861.

Hrabinske Lippiske hajniſke ſarjadništvo.
Wiedemann.

Mojim lubym ſerbam ſ tutym wosjewjam, ſo je
tón tuni ſyrop njetko na pschedan pschischol.

J. G. F. Niecksch.

Dremowa aufzja.

Schtwórk 19. deſembra budja ſo na hownjowſkim
rejeru njeſkotre tſizeci brjeſowe dolke hromab, po dobro-
ſdaczju tež dželsba ſtejazhych ſchłomow ſchłowenczoweho
drewa w loſach na pschekadżowanje pschedawacj. Kupo-
warjo chyli ſo na ſpomnenym dniu rano w 9 hođinach
na horje ſ napſchecja poſvernika nutſnamakacj.

W Hownjowje 12. deſembra 1861.

G. Tmisch.

Wójniſ, ſobotu naſymileho hermansa na garbarskej
haſh namakacj, je po ſapłaczeniu wukojka pola Handrija
Scholty w Sarycju ſaſko k doſtarzu.

A proſhy: luby ſbóžniko,
Ach žohnuj bes nimi
Ton wuſtw ſkowa Božego
Na ſkley woſhadi.
Ach idžerž tež dale po hnadi
Wam ſtr. woſcje wobſtajnu,
So wobdzielacj by ſamohli
Tu ſwiatu winizu.
Haj žohnuj tež Wasch žły dom,
Nech we nim ſbře ſcje
A ſwarnuj jón piched nesbožom
A wičjeh, kij we nim ſcje.
So, hdyž ſo ſaſko pomine
Fjet pecj a dwazycji
Wasch hamtski ſwedzeni weſelje
Wy bviſče ſweſzili.
A wſmi hdyž Wasch cjaſ na ſwietje
Sſo junu pomine
Bes volhej czeſkej hroſcje
Weſ k ſebi do nebjia.
A daj tež, ſo tam weſelje
Kaž tudy na ſemi,
My bvi ſaſko hromabje
We wjecznnej ſbōžnoſci.
Duz troſtňne dale džielacjje
W tej wulſej winizu,
Wam ſraſna ſda ſo doſtane,
Hdyž ſwiatok ežinimy.

Pjetr Mlonik.

Wulka dželsba ſuſich motrubow a čornejne muki je
w mlynje w Raſovach pola Barta na pchedań. Tež
móže ſo mjesto penes tež ſito dawacj.

Mojim lubym čeſczenym ſerbam
poruczam k hodam jara rjane wulſe
a ſlodek hroſnči, punt po 38 np.,
44 np., 48 np., 50 np. a 54 np., jara
ſlodek indiski ſokor k peczenju, punt
po 41 np., 50 np., a 54 np., dobrý ſy-
rop pt. po 24 np. a 36 np., foreniſki wo-
lij k peczenju w bleschfach po 10 np.,
17 np., 25 np., wſchitke forenje hafle
runje tolczene.

Jan Wannack
na ſchulerſkej haſy.

Tudy je wuſtka a je we Smolerjowej
Iniharni, kaž tež pola kuihiwjasarjow Rosenkranza,
Gelby, Klímanda, Fornera a Schönki ſa 3 uſl.
na pchedań:

Virginia. Wobrash ſe ſtawisnow a živenja ſtarých
Romjanow. Špičak H. F. Wela, Watczenſki.
(80 stronow.)

Dokelž ja ē prjóbstejazemu

Hođowinemu hermanfej

tón króćz hishcje žanu budu wonka nesmjeju, ale budu kaž dotal w mojich khlamach na bohatej hašy čzo. 91 pschedawacj, dha porucjam čescenym Sserbam Budvskina a woklnosče ſwoj bohacie wuhitowanuſ ſlad wſkihich družinow bjełych, żołtych a pišaných wo ſkowzom, bjełych a pišanych ſchtomowých ſwječkow ſ wóſka, ſtearina, meliſina a paraſina, ff. parfumerije a toilettowe mydla, wolije a pomady ſa wkoſy, ff. odeury a extraity, eau de Cologne, ſubowy pólver, ſubowu pastu a t. d., a t. d.

Moritz Lehmann, mydlar
na bohatej hašy.

Gsuche droždje

ma stajnje na pschedan

August Pötschka
na bohatej hašy.

Rajljepschu pschenicžnu parnu muſu

ſnateje wuberneje dobroſeje porucja najtunischo

August Pötschka
na bohatej hašy.

Pschenicžnu parnu muſu

ſnateje dobroſeje porucja

David Berger na žitnej hašy.

Glemē-hroſyńki, Sultania-hroſyńki, korinthy, wulke ſlōdkie a hōrke mandle, citronat, korenje czerſtwe a cjiſce ſotczené, zofory a t. d. porucja najtunischo

David Berger na žitnej hašy.

Woſkowe ſwjezy, milliſhwjezy, meliſinowe a parafinowe ſwjezy
ſtearinowe ſwjezy, apolloſhwjezy, we wſkihich wulkoſczach a po wſchelakich placzisnach porucja
Moritz Lehmann, mydlar na bohatej hašy.

Por hižom trebaných, ale hishcje zyle dobrých jen-
djelskich kuežowych gratow ma tunjo na pschedan
H. Ditrich, ſedlarſſi miſchtir w Poſchizach.

Čescenym Sserbam porucjam ſwoju winowou ſtuw a ſym ja stajnje hotowý, ſwojim hofejom ſ dobrým a tunim winom poſlužecj.

Mustat	blescha po 12—15 nſl.,
Nosillon	: - 20 nſl.,
Malaga	: - 20 nſl.,
Champagniffe	- 20 nſl.,

Tjere wina, bjele a cjerwene blescha po 3 nſl. hacj 25 nſl. Sa kmotsifowa móže ſo tež poſkuženje wot konditora wohstaracj. Štwa je cjopla a wutepena.

Jan Wannack.

Gsuche droždje

ſnateje dobroſeje porucja

Hermann Selbt na jerjowej hašy.

N a w ē š t n i k.

Gsuche droždje,

fotrež þym ja najprjeni w Budyschin je pschedawat a je tež stajni je naj-
ljepešche mjet, smjeju ja sa hodowny čas tejsko na pschedan, so budu wschitkich,
kiž po ne ke mni pschindu, derje spokojicž mōz. Tež ſu hewak wschjedne ſuche
droždje pola me k dostaczu.

W Budyschinje na ſerbskej haſy, hdjež staj dwaj muraj psched khlamami.

J. G. F. Niedfch.

= Poruczenje. =

Najljepeſchu pschenicžnu muku we wschitkich snathich družinach, teho runja ržanu muku a
pižowu muku, kaž tež w otru by porucžam k dobročiwemu wobledzbowanju w ſwojich muko-
wych khlamach w Budyschinje na kamentej haſy čzo. 567, kaž tež w mojim mlynje w Hajnizach.

P. L. Kapleř.

Worechi ſa hody.

Dokelž je ſo to ljeto w Njemzach a Nakufach psches mjeru jara mało wloſkih worechow
nasbjerało a ſo teho dla najbole jenož worechi konſcheho ljeta pschedawaja, dha ſ tutym najpod-
wolniſcho k nawedzenju dawam, ſo ja w njekolrych dnjach jara wulku poſyłku ſpodiwiſje rjanych,
jara wulkich worechow ljetuscheho ljeta ſe Schpaniſkeje deſtanu a kopu njehdje ſa 3 nſl. hacž
3½ nſl pschedawacž budu. Ja proſchu wo ſylne kupowanje tych ſamych.

W Budyschinje na ſerbskej haſy.

J. G. F. Niedfch.

Providentia.

Frankfurtske ſawjesczeńſke towarzſwo,

konzeſionirowane ſakſijskim kapitalom wot dwazyczi millionow
ſchjeſnakow, ſ fotrychž je wožom millionow emittowanych.

Tuto towarzſwo bere horje po najtunischih prämijach ſawjesczenia psche
wohnjowu ſchkodu w mjestach a na wſach, psche transporthne ſchfod o-
wanje na morjach, rjekach a dróhach, kaž tež žiwenſke, rentske,
wjenowe a starobu ſastaranske ſawjesczenia. Tež ſawjescza wone
psche newarbniwoſcž a wonesbožomnoſcž wschitkich družinow.

Prospekti a ſawjesczeńſke formulary darmo podawa agent towarzſwa

Korla Traugott Ulbricht

w Budyschinje na žitnych wifach čzo. 634.

Krajnostawski bank.

Wypowiedzenie hornolužiskich 4° wypowiednych fastawnych listow

serie III. La. A. á 1000 tl. Nr: 661 hacj ſobu 740.

Podpisany direktorium wypowiduje ſ tutym po žadanju statutorum horka bliże wopisane wypowiedne 4° fastawne listy serie III., kotrychž daniſke listki ſ poſlenim dezemblem 1861 wobježa a dawa teho dla wobhederjam spomennych fastawnych listow to napominanje, ſo bychu je ſ daniſkimi listkami, k nim ſluſchazymi, na pomenowanej termii pſchi kažy banka dla wypłaczenia w hotowych penesač prijedpoložili.

Bankodirektorium ſ dobom na to ſedzbiwe czini, ſo ſo horne fastawne listy ſ talonami a bježazymi couponami pod wobliczbowaniem truchateje danje tež lóždý čiaž predy pſchi kažy banka wypłacza.

W Budyschinje, 6. dezembra 1861.

Direktorium krajnostawſkeho banka kralowskeho ſakſkeho hornolužiskeho markhabinſta.
ſ Thielau.

Citronat, hrôſynki a korinthý, ſlodek a hórke mandle, mleč a zlyk kloſeji, raffinadski, meliſowy a farinowy zolkor, najlepſchi ſafran, najwuberniſchi proveniſki woli, maſchinowy bomek a raffinirowany rępiſowy woli, wſchelake druziny kloſeja, rajz, nudle, kruſiki, griz, korenje a popeř, kryſt. ſodu, dobru ſchterku, bielek a bruny kandiſzokor a kandiszyrop, marinirowane jereje, wſchelake družiny ſtearino wych ſwjezow a wóſkowzow, wſchelake družiny wubernejch bonbonow a konfiturov, zitrony, kaž tež derje ſradowany ſkład hamburgſkich a bremenskich zigarow, kureňke a rakuſke ſchupowanske tobaki porucza w najlepſchej dobroſcji a po najtunisich placzisnach

Carl Emil Jäger,

na ſwonkej lawſkej haſh čo. 748 na róžku.

Wſchelake teje a choſolady
porucza Carl Emil Jäger,

na ſwonkej lawſkej haſh čo. 748 na róžku.

Czerſtwe ſzuche droždze
dostawa a pſchedawa Carl Emil Jäger.

Schwajzarski twarožkabrabantſke ſardelle
najlepſcheje dobroſcje doſta a pſchedawa
Carl Emil Jäger.

Egehnenje 1. klaſh 61. kral. ſaſſt. krajneje lotterije
ſtane ſo pónoželu 16. dezembra 1861.

Hlöwne bobytki ſu 1 po 10,000 tl.

1 po 5,000 „

1 po 2,000 „

2 po 1,000 „, a t. d.

ſ cžemuž ſo moja konzeſionirowana kollekcia ſ ložami
porucza.

Carl Emil Jäger,

na ſwonkej lawſkej haſh čo. 748 na róžku.

Šuche droždze

ſnateje dobroſcje porucza

A. V. Pannach.

Wučomnik pytanij.

Hölcež sprawnych starſkich, kiž chze pſchekupſtwo wuknuć a je po možnoſći ſerbskeje rycze možny, doſtane dobre mjesto. Hože? to je wudawarni Šerb. Nowin ſhonič.

Wypſchedań.

Dokelž chzu ja ſ wilowanjom zyle konz cžinicž, dha pſchedawani nietko wſchitke tworh a wjez, kotrež ſu hewak pola jehlarjow ſ dostacju, po jara tunich placzisnach, haj tuniſcho, hacj ſhim je ſam kupowal. Tuto najpodwolniſcho wosjewuju, dawam njeſotremiſkuliz ſkładnoſcž, ſo može tunju kip ſa hody ſežinicž.

Wilm. Hammer, jehlač,
pod radnej klojz.

Draždžanski

strowofny magenbitter,

z najwózbeniščich hórskich selow džesank, ma so swojeje dobroſeje dla jara poruczicę;
w bleskach à 10 nřl.

w Draždjanach.

Curt Althanus.

Comptoir w Brannowym hotelu.

Skad sa Budyschin ma kres J. G. Richter.

Nowe Sultania hróshynki, wulke Elemé hróshynki, Cismé hróshynki, zanthiske Korinthy, nowe wulke słodke a hórké mandle, genueski citronat, rjany peczyni zofor, forenski volij, taž tež wschilke forenje halle runje tołczenie, porucza

J. G. Richter.

Nowe wulke limborske briki, ruske sardiny w Mixed Pickles dosta a porucza

J. G. Richter

na mięsowym torbosczeju.

Nowe komprimowane selowe warenja, rheinske brunelle, franzowske karpny, italski a düsseldorfski żonop, ruske trufki, italske marony, wjerny ostind. fago, maccaroni, smorze, czerwenu a bjelu gelatinu porucza

J. G. Richter

na mięsowym torbosczeju.

Ssuehe droždže

snateje dobroſeje a sylnoscje porucza

A. Stosch.

Nowe Sultania hróshynki, rjane wulke Clemé a Cismé hróshynki, nowy gen. citronat, nowe wulke słodke a hórké mandle, najlepše Korinthy a wuberny forenski volij, forenje halle runje tołczenie a peczyni zofor w kehelach a tołczeni porucza najtunischo

August Pötschka,

na bohatej haszy.

Poprjanzy, — poprjanzy

wózbenieje dobroſeje i wypſchenju hodownych ſtomikow a i daram pſchedawa

Gustav Giebner s napsheca ſaserny.

Tež ſu tam wjazore družin obrych ſchryzlow doſtač.

Ciśc. Biedricha Hiki w Budysinje.

Czerstwe ſuché droždže

pſchedawa wot ſapocžatka pſchidneho thđenja

Ernst Kuntzel.

A. Schulz,

czaſnikar,

na žitných

wilach,

w Schlemmerez
khezi ſ uapsheca
poſtkowarnje

porucza i Božemu džesciu czeſćenym Sſerbam ſe wſow a w mjeſce ſwoj derje wuhotowanu ſkład wſchitkich družinow czaſnikow (ſegerjow) najpodwolniſcho a tež stare czaſnikli ſa nowe wumjenja.

Duſhny a pjecku ſerbſki hólczez, ſiz chze czaſnikarſtwu (Uhrmacher umſt) na wuſtne, može vola me dobre mjeſto doſtač, a chzu ja jeho, hóč je ſtrany cžlowek, wſchitko na najſepe na wuečicę, ſchtož dyribi dobry czaſnikar móz a wedzeč.

A. Scholta,
czaſnikar na žitnych wilach.

K wobradženju ſa džeczi Sſmolerjowa kniharnja ſladowaze knižki vorucza: Sa džeczi, ſa 6 np.; Pjecku m džeczom, 7 np.; Nedjelu, 12 np.; Krabna kwalba 16 np.; Pój i Jesuſej, 15. np.; Sſy herba, 15 np.; Mobslerſke knižki ſa džeczi, 12 np. a hiſhceje wſchelake knižki.

S nakladom Maczizh ſſerbſkeje je wuſhla a je njeſko w Sſmolerjowej kniharni ſa 6 nřl. i doſtačju:

Genovesa.

Rjane powjedanczko ze staroho czaſa za ſerbſte macjerje a džeczi.

Prelodził M. Horňik.

Tuta knižka hoji ſo jrra derje ſa pjecku hodownych bar a wopſhija powjedanczko, kotrež budje ſo niž jeno džeczom ale tež wotroſezenym wubernje lubicę. Wypſhena je wona ſ kražnym wobrąſom, na kotrymž je Genovesa ſe ſwojim ſyñkom widzeč.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawarni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedač,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaf
J E. Smoler.

Kózde číslo płaći 6 np.
Štwortlētna předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósce 7 1/2 nsl.

Číslo 51.

21. decembra.

Lěto 1861.

Woprijeće: K nawedzenju. — Swětne podawki. — Ze Serbow: S Bułez. S poła. S Kameńza. S Kález. S Trupina. S Budysčina. S Hodžija. Se Skanež. S Vjeleho Kholmza. — Nawěšnik.

K nawedzenju.

Egi ſami čęsczeni woteberarjo Sserbskich Nowinow, fotſiz chzedža sa
ne na prjene ſchtwartljeto 1862 do prjedka placicę, nech njetko 66 np. we
wudawarni Sserbskich Nowinow wotedadža. Egi, fotſiz ſebi Sserbske Nowiny
pſches pošt vſchinesci dawaja, nech tela nesapomnja, ſebi je tam ſkasac̄. —
Prusſim czitarjam naſich nowinow hiscze pſchispominamy, ſo ſo wot no-
weho ljeta ſa Sserbske Nowiny w Pruszech žadyn ſchtempel wjazy placicę
netreba.

Redakzia.

Swětne podawki.

Sakſka. Dla wotemreča jeho kralowskeje wy-
ſokoscze prynza Albrechta, mandželskeho jendželskeje kralo-
weje a ſakſkeho wójwody budže ſakſki kralowski dwór
dwie nedželi želic̄. — Jego majestoscz kral Jan je
poruczik, ſo by ſo ſakſki poſzlanz na franzowſkim dworje,
baron Seebach, k pſchewodzenju do Londona podał. —
W Lipsku je 13. deſembra universitetny prjeni pedell,
not. publ. Niſchwiſz, wumrek.

Prusſy. Prusſka wójnska Łódź „Amazona“
je ſo na morju ſlamaka a ſo ſe wſchitkimi čłowekami,
tjż na nej bjechu, do hukiby pođnuriła. Njekotre kruchi
tuteje Łódź je morjo na brjoh wucjisko, ale kaf je
wona k neſbožu pſchisčka, to nichtón newje, dokelž ani
jedyn čłowiek ſ neje ſzmerci wuſchoł neje. Na nej bje
njeħdże 112 čłowekow a bes nimi 22 kadettow ſe
wſchelakich woſebnych familiow prusſkeho kraſteſta. —
Kral, lotrž bjeſche wóndanjo pſchi poſhweczenju noweje
zýrkwe w Letzlingenu, je tam pſchi tutej ſkładnoſci
ryč džeržak, w kotrej tež na nowe wólby ſejmickich
ſapóžlanzow ſpominasche a reknj, ſo po jeho ſpodočanju
neje, ſo tejko demokratow na ſejm pſchidže a ſo to
jeho wutrobu jara ſrudži. K temu pſchistaji wón, ſo
na tym ſteinischcu wostane, kaž dotal, dokelž ma wón
ſwoju krowni ſ Božje miloſćę a wot ſwojich ſławnych
predomnikow. — Kronprynčeſyna Viktoria je pſches
ſzmerci ſwojego nana jara ſrudžena; dokelž

pał je ſama khorojta, dha ſo do Londona k pohrebnej
podac̄ nemôže a pojedze tam jeje mandželski a ſnadž
tež kral ſam.

Kakuſy. W poſleniſkich dnjach je ſylna depuzacia ſ
Wuherſkeje do Wina pſchisčka a to ſ tyh wuherſkich
krajinow, hdzej wofebje ſskowjanovo bydla. Kaž me-
nijz druhdje ſskowjanam njemſku ryč pſchinac̄uju,
taf pſchitloczua ſekowakam wuherſy Mladžarjo ſwoju
madžarsku ryč a chzedža iich ſe wſchej mozu pſchema-
džaric̄ a nehanibuja ſo, pſchi tym najhórsche kſredki
načoječ. — Khejor je tutej depuzacji audiencu pſchis-
wolik a mikroſciwje wuprakif, ſo dyrbja ſo požadania
ſskowakov po móžnoſci bórsy dopelnic̄. — W drugiej
komorje wienskeje krajneje rady je minister finanzow Plener
witoru budžet (dołhody a wudawki) rakuſkeho khejor-
ſtwa prjedkpožik, ſo bychu ſapóžlanzy jeho dla radzili
a jednali. Czechojo a Poſazh prajachu, ſo ſ tej wjezu
nochzedža ničo čzinicz mječ, dokelž je to budžet ſa zyke
khejorstwo, hac̄ run'e je jenož miſchina khejorstwa w
krajnej radze ſastupena. Ale njemſzy ſapóžlanzy, ko-
trychž je tam w tu khwili wjaz, dyžli ſlowianskich, wu-
prajichu ſo ſa tu wjez a fu tcho dla tež bórsy wubert
ſ 48 ſzobustawow wuſwolili. Kjetža je ministrej finanzow
139 millionow ſchleſnakow pobrachowalo, kotrej je ſ
wetscha ſ požezonami wurunac̄ dyrbjal. W lječe
1862 budžet njehdże 58 millionow ſchleſnakow pobrach-
wac̄, a dokelž ministrej nichtón wjazny penesh požezowac̄
nočze, dha je khejor dyrbjal konſtituzir dač.

Amerika. Wójska wójskoważej stronow w posłejšim časzu nicžo wośebneho wustkowale nejšu a neje nihdže žana bitwa była. — Shtož swadu bes Jendželjanami a amerikanskej uniu nastupa, dha hiszczęce w tu khwili žana nadžija neje, so budże na injernym puczu wurunana. Jendželske ministerstwo je menujzy, kaž je fñate, na uniu to požadanie stajilo, so dyrbí wona sajateju separatistiskeju wotpošlanoz do Jendželskej pôšlacz a tam wusudzicž dacž, shto ma ſo ſ nimaj stacž; wone žada ſebi dale, so dyrbí wona kapitana Wilkensa, kij je jeju ſ mozu ſ jendželskeje kódze Trenta wotwede, k schrafie ſe ſlužby puſčicž a ſo teje zykle naležnoſcze dla pola jendželskeho knežerſtwa samolwecž. Ale unioniske knežerſtwo wo tym nicžo wedżecz nochze, wele wjazh je ſe wſchego widżecž, so wone tu wjaz, kaž je ſo ſtaſa, ſa dobru a prawu ſpōſnawa. Tak je unioniski ſenat kapitanę Wilkensę ſiamny džak prajik, a puſchedzyda Lincoln je w ſwojej poſlenej roſprawie w nastupaniu krajnych naležnoſcziow zygle wo ſajeczu Glidela a Maſona melęza, ſhtož tak wele rjeka, kaž ſo wón to ſa prawe dzerži. A unionistojo ſu jara ſ tym ſpolojeni, so je Wilkens tajki ſutk dokonjał a dawaja jemu čeſne hoſćini, tež je jemu hždom wele mjestow čeſne mjeſtečanſtvo dariko.

Duž žadhy džiru neje, so khjetro ſo wójnu wonja, ſhtož paſ by ſa zyku Eŭropu wulka neſpodobnoſcž byla. Puſhetož nimale we wſchitkikh europiſkikh krajach je wele fabrikantow, kotiž ſo ſamych a ſwojich mnogich džekacerow ſ tym žiwja, ſo ſ Ameriku wikuja. Tuciž bñdu, hdjy by wójna bes Jendželjanami a uniu wudyrila, ſwoje fabriti ſanktueč a ſwojich džekacerow ſ džela puſchecž dyrbeli, ſhtož by zykej Eŭropje wjeseče k wulkej ſchodze bylo.

Jendželska. Jendželske ministerstwo wójny čini wulke wójnske puſchihoth a neſda ſo, so by jendželske knežerſtwo wot ſwojich požadanjow, na amerikanſku uniu ſčimienych, woſtupieč čhylo, hdjy by ſo ſ tym tež do wójny ſapletko. Nekotre nowinų drje mjenja, ſo čhe ſ tajkimi puſchihotami Amerikanarjow jenož ſatraſhieč a ſo tak ſlije nemjeni, kaž čzini, ale wjeste to tola na žane waschnje neje. — Jendželski kralowſki dom je puſches nenadžitu ſhercz prynza Alberta, mandželskeho kralowite Vilktorije, do wulkeje ſrudobu puſchadzeny. Tutton je menujzy ſandžený thđen na klowjazu khorosz ſkorit a ſobotu wieżor w 11 hodžinach wumrek. Wón bje ſakſko-loburgski prynz a w mježazu augustu teho ljeta halle 42 ljet starý. Wón ſawostaji 9 džeczi a to 5 prynzehynow a 4 prynzow. Najmłodsche džeczo je 4 ljeta stare.

Franzowska. Hacž dotal ſo puſchego hiszczęce nicžo wjeste newje, na kajku ſtronu Napoleon ſtupi, jeli wójna wudzyri; tola čħedža mjeſtre nowinų wedżecž,

ſo je wóndanje i jendželskemu pôšlanczei w Parisu prajik, ſo maſa Jendželjenjo prawie.

Italska. Nepokoj w Neapelskej hiszczęce puſchego traje. — Wóhen pluwaza hora Besuv je w ſatidžených dnjach wele ſchody načiniła, puſhetož ſ neje bježa njeſtoče rjeli žehliweje labi, kotrež ſu wotolne rjane pola a kruch bliſteho mjeſtaſchka ſkaſke.

Ruſowſka. Schjezor je Wielopolskemu rjad bježeho hodlerja ſpožyki a jemu pôdla piekly liſt pižak. Wielopolski ſo pecja jaſo ſ Petersburga do Warszawy wróci, hacž runje je ſwoje ſaſtojnſtwa ſkoſzik, jenož ſkoſtaw kraiñeje rady je wón hiszczęce wostał. — W Pôlskej neje ſo hiszczęce nicžo poſhypschiło.

Turkowſka. Wójna w Bóhni a Herzegowinje je trochu woczichla a ſda ſo, ſo je ſyma wójnskemu ſtruklowanju khjetro meſu ſtajila.

Ze Serbow.

S Vuk e z. Sañdženu nedželu widžachmy w naſchej zyrkwi na njemſtich kempach i. krajskeho direktařia i. K ö n n e r i z, i. ſcholaſtiku ſu Vuk a i. zyrkwinſkeho a ſchulſkeho radžicžela Dr. W i l d e n h a h n a ſ Budyschina. Tuciž kneža, kaž tež wſchelazh ryčeczkublerjo, jako i. ſ K i n d t nad Koperzami, i. Z e n k e r nad Pomorezami, Wehla nad Riečzinom a ſ ħ e n k nad Žornoňkami, a gmejnszy prjódſtejerjo a ryčtarjo naſcheye woſhadu ſo po Wožej ſlužbje na faru, hdjž ſo i. krajski direktor ſ wubernije rjane ryču na naſchego wýſkokoſtojnſkeho i. fararja M ö h n a wobroczi a jemu kſižiš albrechtſkeho rjada, dla jeho woſebneho a žohnowaneho ſtruklowanja wot Zeho majestosce ſpožčený, puſchepoda. Na to jemu i. zyrkwinſki radžicžel i. tajfemu wuſnamenanju ſbožo puſchecž a i. ſcholaſtiku ſu Vuk jako ſaſtuveč kollatorſtwa puſchitkuy jemu rjad, prajizy, ſo je to budyskemu tačantſtwu i. wulkemu weſzelu, hdjž wone, hacž runje ma jenož nad niekotrymi farami kollaturu, w krótkim časzu dweju fararjow ſwojego patronata, menujzy predy i. Apelta w Kumwaldze a njekto i. Möhna w Buķezach, wot Zeho kralowſteje majestosce na tak wýſkowowſebne waschnje čeſczenjeju widži. Potom wupraji w menje woſhadnych i. ſubler ſe V e h e r ſ Nachlowa džak a radoſcž woſhadu nad tež wulkej čeſczi, kotraž bje ſo jeje ſubowanemu duchownemu paſtylej doſtała. Iako bje i. farar Möh n, kotryž ſ zyka nicžo wo tym prjódſtejazym poczeſčowanju wedžik nebie, wſchitkim ſwoj najluboſniſchi džak w hružajch ſłowach wuprajił, podachu ſo budyszg wýſozu hoſcjo a puſhitomni woſhadni ſaſo domoſ.

Spomnenja hodne hiszczęce je, ſo bje ſandženu nedželu 15. dezembra runje 38 ljet, ſo je i. farar Möh n ſwoje duchowne ſaſtojnſtwa naſtrupi.

S pola. W budyskich niemskich nowinach je pschi skladnoſci roſprawy w nastupanju pschepodac̄a albrechtskeho rjada na k. duhomneho Möhna w Bukezach tež pschispolnene, kaſka luboſc̄ a pschejenosć tam bes Sserbami a Njemzami kneži. To je derje wjerno a zile snata wiez, pschetož Sserbjo radzi luboſc̄ a jednotu s tymi Njemzami djerža, kotsiž s nimi derje mjenia, kotsiž jich herbstu narodnosć nesazpiwaja ani ju podkočowac̄ nephytaia. — So je ho k. duhomnemu Möhnej tajka čeſc̄ dostaka, to wszych swiernych Sserbow cžim bōle swefeli, dokež woni džakomni wedža, so je wón pschi wschelakich mažnych skladnoſciach s wutrobitoſc̄u fa Sserbow wustupowal. Wón je, n. psch., nebo Dr. Klinina pschi wuradzowanju ſakſteho ſchulſteho ſakonja se swojim bohatym ſhonenjom a dobrej rabu podperał, jako bu na hejmje to prawo herbſkeje rycze w herbstich ſchulach žadane a dobyte; teho runja je wón ho bes najprjenimi na to podpišał, so bych ſerbia w Draždananach herbſke Bože ſkužby dostali; tež je wón pschi zyrlinych viſitaziach wſchudzom prawa ſerbiſta ſhwernie ſakitowal.

S Kamenz. W bližſhim čaſu budje, kaž ſchwimy, k. aktuar Domſch., dotal w Žitawie, na naſche žudniſto wſchewadžen. — Luta poweſc̄ budje Sserbam kameňſkeje wokolnosće wjescze witana, pschetož k. Domſch. je herbſkeje rycze doſpolnje mózny.

S Rakez. Ljetuſche ludliczenje ie dopokaſolo, so je tudy wſcho do hromady 966 wobydlerjow, menižy 629 Sserbow a 337 Njemzow. W lječe 1855 bjeſche w Rakezach 558 Sserbow a 322 Njemzow, tak so je ho herbſke wobydlerſtwo wot tamneho čaſha wo 71 a niemſke wo 15 duſhow pschisporito. Hdyž pak jednu wopomni, so je ho tu w tutym čaſhu zile nowy žudniſki hamt s wetschego džela s niemſkimi ſtaſtojniskami a ſkužobnikami ſaložil, dha ho dotalni rakečanszy Njemzhy po prawym wo ničo pschisporili neſju, pschetož ſchtož je tam Njemzow pschibylo, to je ho s wetschha psches personal žudniſkeho hamta ſtako.

S Trupina. Sañđenu wutoru pschindze tudenky dželacejer Wóſch i k. nenadžuiž na hróbne waſchne wo žiwenje. Wón puſchecſche menuižy khójny a pschi tym džele wotlečja jena padaza khóza wot jeneje druheje a praſnij jeho tak ſylnje s pod brody horje, so jemu hlowi na fruchi wotraſy a wón na mjeſce morw ležo wosta. Wóſchik ſawostaji wudowu a tsi ſyroti.

S Budyschyna. Džen 12. dezembera jako kralowych narodnyh džen ho tež w krajnostaſtikim evangelskim seminaru radoſtnej ſweczesche. Hłowna ſala bje reneje wudebenia psches dwaj wobrafaj, kotsiž bjeſhtaj dwaj seminarſkaj wuczerzej darikoj, tež bjechu byrgle wjenzowane. Aktus ſapocža ho wokoło jiduacjich a wob-

dželichu ho na tym ſamym wypožy čeſcjeni kneža: M. krajski direktar s Könneritz, krajny starski s Thielau, zyrewinſki radžiczel Dr. Wildenhahn, primarius Rüling a druh ſneža. Najpredy seminarist Helm fugn na byrglaſh prijódneſesche, potom k. direktar Leuner njeſotre ſkowa praji, na čož ho ſchtucžla „Pschindž ſwiaty Dužo“ ſpiewaſche. Njeſko djeržesche k. direktar rjanu rycž po ſaložku njeſotrych ſchtucžlow s jiduataho ſtawa liſta na Hebreiſkich. We nej poſtaſowaſche wón, so, kaž Möjſas, hač runje bu jako kralowſki ſyn djeržany, tola ſ luboſcze k ſwojemu ludu, kralowſki dwór wopuszczi a wſchiku ſtrachotu a nusu ſe ſwojim ludom dželeſche, tak tež dyrbimy my ho ſami, ſwoje čjelne loſchty a žadoseſe, ſwoju hordosć a ſlupoſc̄ ſaprijež a čjucziwu a wotewrenu wutrobu ſa kózdeho mjež, a niz jeno pschetož ho ſami ſa ho starac̄, pschetož: ſchtož ieno je na poſlene ſmyſleny, nima žanu luboſc̄ k kralej a wótnemu krajet. Niz jeno ſami na ho, ale tež na drugich dyrbi ho teho dla džiwac̄, woſebje wuczerio na džeczatka. Ma to ſpiewaſtej ho dwoje ſchtucžzy wot k. direktaria ſpjeſnenego khjerluſcha a potom neſesche seminarist Janich ſpiew, wot neho wudžekanu prijód a po nim wustupi seminarist Vüttich a djeržesche rycž po tei praſhent: „Kaž budje njeſdy ſtamisna nad ſakſtim kralom Janom ſwiedežicž.“ We nej pschiruna wón Jeho majestoſeſ ſkala Jana s romſkim khjezorom Hadrianom a wujbiſeje jeho wulke ſakužby ſa ſakſti kraj. Ma to ſpiewaſche ho kacjanſki khjerluſch ſa mjeſchanu chor a potom neſeſhtaj seminaristaj Neuschäfer a Kießling ſpiewy, wótny kraj nastupaze, prijód, na čož ho ſwjeſcen ſe ſpiewajnom jeneho muſkeho chorā ſe „Salomona“ wot Heringa ſkonicži. Bóh ſpožę pak hiſhće naſhemu lubowanemu kralej dolhe žiwenje, ſo by wón hiſhće wele ſet ſakſtu psches ſwoje mudre knežerſtwo wobſbožit. W.

S Budyschyna. Tudomna podjanska wožada ſweczesche kralowych narodnyh džen na to waſchne, ſo bu pschi ranskich Božich ſkužbach ambroſianski khwalospjero a pschi dopoldniſchej Božej ſkužbie Mozartowa missa solennis a „Te Deum laudamus“ ſpiewane.

S Hodžija. Šredu 11. decembra ſweczesche tudy k. kaplan Voigt peč a dwazeeſilennych ſwedžen ſwojego ſtaſtojnſta. Nano na poł džewecjich pocža ho ſchulſka a doroczena mlođoſc̄, gmeiñsyh prijódſtejerio, wuczerjo, ryczerkublerjo a druh wofadni psched faru a na farje ſhromadžicž. W džewecjich čechniſche, pschewodžen wot khjerluſhownego hloža „Budž khwalba Bohu wetschnemu“, kotsiž ſchtrijo poſawniſtojo diuachu, rjanu ſwedženski čah ſ farſteho dwora po wžy horje do kaplaſteho dwora, hdyž buſchtej prjenej dwie ſchtucžzy ſe herbſteho khjerluſcha „Tón ſunes miſ ſwierm paſtře je“ wuspiewanej. Ma to powita k. farař Imiſ k. jubilara ſe ſwedženskej herbſkej a niemſkej rycžu, w lotrzej

wón na to spomni, so tutón psches Božu hnadu seskha-
dzanyh swedżen drje najprjódzhy knesa jubilarowej wutrobje
śluscha, kotreż ho na takim dopomennistm swedżenju móznie
nuczena čuje, tajke dolhe wodželenie živenja a sastojinstwa s
pschephtowazym wokom pschethodžicj, kaž tež wschitke do-
state hnadywopokaſna Bože do džakomneho pomjatka
swolacj; so pak tež čze wožada we wýšokowazjeniu jeho
świateho powołania, kaž tež we wutrobnej lubosczi i
nemu tutón tež ji tak blisko stejazh swedżen rada ſobu-
kwečicj a jemu śwoje luboscziwe dželbracze s nutrnyimi
ſbožopſchečem a swedženskimi darami wopokaſacj, na
teho Knesa wscheje hnady ho s tej dowernej pŕoftwu
wobročenjo, so čzyk wón tež i. jubilara w tym nowym
powołanskim, na ſloty jubilejum poſkročowazym wotdžie-
lenju se śwojej bohatej hnadu pschewodžicj a miločciwe
spožecjicj, so by psches jeho śluszu na Božim ſbóžnym
ſłowje a ſakramentomaj wele wele duschow i ſbóžno-
činjazej wjerje pschichko a w nej śwojego Wumóžnika
se światym živenjom čeſečiko; teho runja, so čzyk jeho
tón Knes tež w jeho domje požohnowacj jako świerneho
mandželskeho a lubeho nana. — K pschepodaczu tych da-
row, kotrež bjechu psches te bohate pschinostki, tiz bjeſche
i. farać ſam pola wschitkach ſafarowanych rycerſtublerijow,
kaž tež kóždy gmejnski pŕjódſtejer we śwojej gmejnje
nahromadzik, reknj i. farać njehdże tak: „K dopomneczu
na tón dženſniſchi radostny swedżen pschepodam y jako
widomne wopokaſma luboscze zykle wožady, najprjódzhy
to najdróžſche, ſchtož móže kſcheczijan, ſchtož móže duchomny
wožbedzecj, zykle ſwiate písmo, s tym wutrobnym
pscheczom, so móhli Wy psches Božu hnadu Bože lubo-
a drohe ſłowo hiſcze dolhe dolhe lieta s najbohatskim
žohnowanjom pschepodacj; teho runja ſpiewařſke, tak
derje i ſamemu wuziwanju kaž tež i wuswoło-
wanju kħerluſchow, tiz mješta wožada w Knesowej świat-
nih i natwarenju śwojich duschow ſpiewacj; t. r. w o-
p r a j e ſ k i g r a t , s tym wutrobnym pscheczom, so bje-
chu wschitzy, tiz budža w ſlaboſce a khorosce ſ teho
ſameho Bože wotkaſanje doſtawacj, jo ſtajnie doſtojnie a
i dobytkej śwojich duschow wuziwal; t. r. c z a ſ n i k ,
tiz by Wami po Knesowej miločci w čaſu hnady prawie
wele ſbožomnych a žohnowanja počnych hodžinow po-
ſowaſ; t. r. ſ w j e c z n i k a j , tiz byſtaj pschi ſwójbnych
weſcelach wožbwejczikaj rjane ſbože Waſcheje luboje ſwój-
by; kaž tež ſtol, na kotrymž byſtaj po prózach a
džiekach Waſcheho ſastojinstwa mjerne hodžinki wotpo-
čowali, s tym wutrobnym pscheczom, so čzyk Bóh
luby Knes, kotrehož ſtol to nebio a kotrehož podnožk ta
ſemja je, nad Wami a wschitkimi Waſchimi lubymi po
śwojej wóznej dobročiwoſci ſo pschekraſnijowacj Jeſom
Khrysta dla. — Hluboko hnuth wupraji na to i. ka-
plan ſwój najwutrobniſchi džak we wobjemaj ryczomaj,
naſpomni, kaž je wón tutón džen we horjeſohladanju i
Božu powitał, kaž psched ieho duschni wschitke wožbwej-

čenja Božje hnady ſteja a kaž je psches to luboſcziwe
dželbracze, kotrež ho jemu wopolaſuje, tak lubje psche-
khwatany, a proscheske teho Knesa, ſo čzyk wón ſam
ſa to kóždeho w domje a powołanju bohacze ſaplačicj.

Pschipomnicz hiſcze mamj, ſo je ta biblia ſe r b-
ſka, kraſnje ſwiaſana, ſe ſerbſkim napiſnom, te ſpje-
warske pak njeſke ſ njemſkim napiſnom, runje tak
kraſnje ſwiaſane; i ſlotemu čaſnikie ſe ſlotym recjaſom
je njemſko napiſmo pschiwdate a do teho ſljeborneho
woprajeniſteho grata ſu ſlowa wudželowanja ſerbſti:
Wzmiče a jěſće atd. runje wudypane. — Pschipoſdnju
w jenej hodžinje wuziwačmy ſhromadny wobed, psches
blidowu modlitwu poſkwečenih, w Heinzeſ hōſczenzu, hdež
buchu na Jego kralowſtu majefteſz, na i. jubilara, na
jeho ſwójbu, wožadu a wschelake druhe ſlawy w njem-
ſkej a ſerbſkej ryczi wuneſene. — Dień predy bjechu ſe
ſtrony duchomnſta ſe ſararjo W j a z k a ſ Budyschina,
T h i e m a ſ Varta a M r ó ſ ſ Huski jemu ſbože pscheli
a ſloty perſchcen a rjany ſpiew ſ dopomneczu pschepo-
dali. Knes duchomny Thiema, kaž tež i. duchomny
J ā k e l ſ Wujesda ſo naſajtra na wožadzinyh ſwedženju
wobdzjelischtaj. — Bóh tón Knes čzyk ſe śwojej hnady
bjež a woſtač ſ i. jubilarou a ſ jeho zlém domom.

Se ſkanez. Iako tudy pjatk 13. dezembra
tſjo ſchulerjo: Jan Ryktar, G. Ryktar a Leh-
mann ſ rafkojdzanskie ſhule domoj džiechu, ſabježa
G. Ryktar, 11ljetny ſyn tudomneho ſahrodnika Ryktar-
ja na lód tudomneje rjeli Kotowſi a ho tam na
mjeſče pschekama. Jego njehdże 13ljetny brate Jan
bježi jemu ſ pomož, ale tež wón ſo pschepaže. Duž
bježeske Lehmann do wýž po pomož a bórſy pschibježachu
Ryktarez nan a druſy ſ rjezy. Tam bje ſo G. Ryktar
hižom podnurit, Jan pak ho hiſcze ſe ſmercu
bježeske. Jego nan ſkoczi hnydom do hľubiny, ſo by
jeho wutmožk a jeho tež, hač runje počmorweho, ſbo-
žomnje na lód položi, ſ wotkal jeho Michal Krol-
mu ſ a Jurij Renč ſotneſeſtaj. Potom počinachu
pak tež nanej možy pobračhowacj, tak ſo ſam wiaz
wón nemóžeſte a bu tež wot teju pomenowaneju wu-
mženjy. Dokelž bje ſo lód pschi tym roſtamak, dha
natwaricju kħetſſe wot deſtow móſt psches rjelu, tudy
njehdże 40 kočezow ſchjeroku. Na tutón móſt podaſtaj
ſo Pjetr Albinus a Handrij Renč, ſo byſtaj
podnurencho hóležera ptačkoj a jeho tež wucjeſeſtaj,
ale morweho, jako bje njehdże $1\frac{1}{2}$ hodžin wodže ſeſtak.
Ljekarſka pomož bu naſožena, tola podarmo, a
jeho cjele ſu 16. dezembra na hrodžiſhčianſki ſerchow
poſrehali.

E. D.
S Bjeleho Kołmza. Na hontwje, kotrež
ho wondanjo na tudomnyh rejerje woždžerja, je ue-
daloko kħlanſkich mjeſow delnowuſeſdžanſki hainik i.
Schmidt džiwe ſwinjo tſjelik. Tuta, tež w tudomnych
ſtronach hižom žadna ſwjerina wažeshe 177 puntow.

N a v ě š t n i k.

Wschelake teje a chołodły
porucza **Carl Emil Jäger,**
na swołnej lawskiej haſzy čzo. 748 na rožku.

Czerstwe ſuché drożdże
doſtawa a pſchedawa **Carl Emil Jäger.**

Schwaizerſki twarožka brobantske ſardelle
najſlepſcheje dobroſeje doſta a pſchedawa
Carl Emil Jäger.

Wučomnik pytanj.
Hoſcjez sprawnich ſtarſich, kiž che pſchedupſto woſkuńcę a je po možnoſći ſerbske rječe mózny, doſtane dobre miesto. Hdže? to je wubawarni Serb. Nowin ſhonicz.

Wupſchedau.
Dokelž chzu ja ſ wilowanjom zple konz cžinicę, dha pſchedawam njeſko wſchitke twory a wjezhy, koſtrež ſu hewal pola jehlarjow a doſtačju, po jara tunich placzynach, hal tuniſcho, hacž ſhim je ſam ſupowal. Tuto najpodwolniſcho woſjewujujo, daſtam njeſotremužkuſiz ſkładnoſež, ſo može tunju ſup ſa hody cžinicę.
Wilm. Hammer, jehlat, pod radnej khejez.

Duſhny a vjecky ſerbski hoſcjez, kiž che cžu ſkni-kaſtvo (Uhrmacherkunſt) naukuńcę, može pola me dobre miesto doſtač a chzu ja jeho, hdže je ſprawni čloweſ, wſchitko na najſlepje nauucjicę, ſchotz dyrbi dobyr čaſhniſki móz a wedzeč.

A. Scholka,
čaſhniſkar na ſitnych wikach.

Nowe **Sultania hróſynki**, wulſe **Elemé hróſynki**, **Cismé hróſynki**, ſanthſke **korinthy**, nowe wulſe ſkłodke a hörke **mandle**, genueski **zitronat**, rjanh **pečijný ſokor**, foreniſki **woliſ**, taž tež wſchitke **forenje** hakle runje tołcjenie, porucza

J. G. Richter.

Nowe wulſe ſimborske briki, ruske ſardinhy w Mired Bickles doſta a porucza

J. G. Richter
na miaſowym torhoſchczu.

Nowe komprimowane ſelowe wa- renja, rheinske brunelle, franſowske ka- pry, italski a dūſeldorfſki žonop, ruske truki, italske morony, wjerny oſtind. ſago, maccaroni, ſimorže, cjerwenu a bjetu gelatiu porucza

J. G. Richter
na miaſowym torhoſchczu.

Suſhe droždże

ſnateje dobroſeje a ſylnoſeje porucza
A. Stosch.

Poprjanzy, — poprjanzy
woſkebneje dobroſeje a wupſchenju hodownych ſchomikow a k daram pſchedawa

Gustav Giebner ſ napſchedza kaſerny.
Tež ſu tam wjazore družin ſobrych ſchtryzlow doſtač.

Nowe **Sultania hróſynki**, rjanh wulſe **Elemé a Cismé hróſynki**, nowy gen. **citronat**, nowe wulſe ſkłodke a hörke **mandle**, najſlepſche **korinthy** a wuberny **oreuſki woliſ**, forenje hakle runje tołcjenie a **pečijný ſokor** w keſelach a tołczeny porucza najuniſcho

August Pötschka,
na bohatej haſhy.

Mojim lubym ſerbam ſ tutym woſjewjam, ſo je tbiu tuni ſyrop njeſko na pſchedan pſchischoſ.

J. G. F. Niecksch.

Wulſa džielba ſuchich wotrubow a čorneje muſi je w mlyne w Raſoſbach pola Varta na pſchedan. Tež može ſo miesto penes tež ſito dawacž.

Suſhe droždże

ſnateje dobroſeje porucza
Hermann Seibt na jerjowej haſhy.

Bor hizom trebaných, ale hiſhčeze zple dobrých jen- dželskich kuczowych grator ma tunjo na pſchedan

H. Ditrich, ſedlarſſi miſchtr w Porschizach.

K woſradzenju ſa džieczi **Sſmolerjowa kni- hařnja ſkłodowaze knižki porucza**: Ša džieczi, ſabnp.; **Pjeknum džiecziom**, 7 np.; **Nedjelu**, 12 np.; **Krabi na khwalba** 16 np.; **Pój k Jeſuſej**, 15. np.; **Sſy herba**, 15 np.; **Modlerske knižki ſa džieczi**, 12 np. a hiſhčeze wſchelake knižki.

Mojim lubym česčenym Šerbam
poručam k hodam jara rjane wulke
a šlodke hrošynti, punt po 38 np.,
44 np., 48 np., 50 np. a 54 np., jara
šlodki indiski zokor k peczenju, punt
po 48 np., 50 np., a 54 np., dobrý sy-
rop pt. po 24 np. a 36 np., Korenski wo-
lij k peczenju w bleschfach po 10 np.,
15 np., 25 np., wschitke forenje hakle
runje tolczene.

Jan Wannack

na schulersteky hašy.

Taſka je placzyna, kotraj bje thđjenja wopak wot-
cijechzana.

Česčenym Šerbam poručam ſnoju winowu
šnu a ſham ja ſtajne hotony, ſnoju hofgom |
dobrym a tumim winom poſtujeć.

Rußſat bleska po 12—15 nſl.,

Noſillon " 20 nſl.,

Wolago " 20 nſl.,

Champagnife " 20 nſl.,

Dire wine, biele a čierwene bleska po
8 nſl. hocj 25 nſl. Ga t'm ot ſiſta moje ſo tež
priſtituhenje mot fonditora moſtarac. Štova je čjopla
a watepena.

Jan Wannack.

Šuche droždže,

kotrez hym ja nojprjeni w Budyschinje pschedawat a je tež ſtajni je naj-
ljepſche mjet, ſmjeju ja ſa hodowny čaſt teſko na pschedan, ſo budu wschitkich,
kiz po ne fe mini pschindu, derje ſpokoſic̄ móz. Tež ſu hewak wschjednje ſuché
droždže pola me k doſtaču.

W Budyschinje na ſerbſkej hašy, hdžez ſtaj dwaj muraj psched kſlamami.

J. G. J. Nieckſch.

Citronat, hrđyntki a korinth, ſlodke a hórké mandle, mljeti a zlyk kloſei,
raffinadski, meliſowy a farinowy zokor, najlepſchi ſafran, najwuberniſhi provenčki woli, ma-
ſchinowy bomel a raffinirowany rjeptiſowy woli, wschelake družiny kloſeja, rajz, nudle, kruſiki,
griz, korenje a popek, kryſt, ſodu, dobru ſchterku, bjehy a bruny ſtearino wych ſwjezow a wóſlowzow,
wschelake družiny wuberniſhi bonbonow a konſitutow, zitrom, kaž tež derje ſrjadowany ſklad
hamburgiſkih a bremensiſkih zigarow, kureňſke a rafuske ſchupowanſke tobaki poruča w
najlepſchej dobroſeji a po najtuniſkih placzynach

Carl Emil Jäger,
na ſwonkej lawſkej hašy cjo. 748 na róžku.

Smyrnaske hróšynki	punt po	45	hacj	50	np.,
Clemé-hróšynki	=	=	50	—	65 np.,
Sultania-hróšynki	=	=	50	—	90 np.,
Korinthj	=	=	45	—	50 np.,
Citronat	=	=	15	—	18 nſl.,
Mandle ſłodke a hórkę	=	=	8	—	9 nſl.,

Najljeſſchu wiherſku parnu muſu,

No. I. punt po 22 np., haczel (mjerza) 13 nſl.,
No. II. = 17 np., = 10 nſl.

Citrony, taž tež citronokorensku eſzenzu

a $\frac{1}{2}$ a $\frac{1}{4}$ bleschach abo pſchiwaženu, porucza

J. G. Klingſt Nachfolger.

Draždánski ſtrawotny magenbitter,

ſ najwoſebniſich hórkich ſelov dželany, ma ſo ſtwojeſe dobroſeſe dla jara poruczicj;

w bleschach à 10 nſl.

Curt Albanus.

Comptoir w Brannowym hotelu.

Sklad ſa Budyschin ma knes J. G. Richter.

Gſuche droždje

ma ſtajnje na pſchedan

August Pötschka

na bohatej haſy.

Najljeſſchu pſcheńčnu parnu muſu

ſnateje wuberneje dobroſeſe porucza najtunischo

August Pötschka

na bohatej haſy.

Worechi ſa hody.

Dotelj je ſo to ljeto w Niemzach a Rakuſach pſches mjeru jara mało w kóſtich worechow naſbjeraſko a ſo teho dla najbóle jenož worechi konſcheho ljeta pſchedawaja, dha ſ tutym najpod-wólnischo ſ nawedzenju dawam, ſo ja w njeſkotrych dňiach jara wulku poſyku ſpodiwuje rjanych, jara wulkich worechow ljetnſcheho ljeta ſe Schpaniſkeje doſtanu a kopu ujehdje ſa 3 nſl. hacj $3\frac{1}{2}$ nſl pſchedawacj bydu. Ja proſhu wo ſylne kupowanje tych ſamych.

W Budyschinje na ſerbſkej haſy.

J. G. F. Niedſch.

K hodam

porucžam

nowe wulke **Clemé** a **Cismé-hróšynki**,
 nowe **škódke** a **hórké mandle**,
 wuberne **korinthyn**, **citrony**,
 rjany **forenski volij**,
 nowotolczené **forenje** a t. d.

Herrmann Danckhoff.

Ssuche droždze

cžerstwe a šylne porucža

Herrmann Danckhoff.

Ssuche droždze

Snateje dobroscje porucža

A. V. Pannach.

Ziwnosć čzo. 12 w Khašowje se 4 akrami 213
 prutami ležomnoścjom a se 76,90 dawskimi jenościami na-
 położena, je herbstwodzjelenje dla se zwobodneje rufi na
 pšchedanu a może so wšcho dalsše tam šhonicz.

Maćica Serbska.

Sobustawy M. S. chyli sebi pola maćicneho sklad-
 nika k. překupca Jakuba w Budyšinje knižku „Geno vefa“
 wotewzać.

Sekretarstwo M. S.

Poddroždne bjeło piwo
 porucža k dobrociwemu woh-
 fedzbowaniu

R. Bachmann
 na wulkej bratrowskej hašy.

Hróšynki po 37 np., cžerstwe fo-
 renje, tuni zofor porucža **L. Eccius**
 na ſerbskich hrebjach.

Jene ſrumme wohydlenje je na pšchenajecje pola
 Kaniga w Pschivczech.

Holza i wohladanju ſkota može wot 1^{ho} wulkeho
 rožka 1862 dobru ſlužbu doſtač w wulkim mlynje w
 Budyšinie.

Knjezej tachantskemu vikarej Hornej praji za
 te wſelaki knihi, kotrež je wón do knihownje serbskeho
 gymnasialneho towarzſta dobrociwje darił, w mjenje tu-
 teho zjenoceństwa najpodwołniſi džak

Khežnik, knihownik.

S nakładom Maćizh Serbskeje je wusčla a je
 nietko w Smolerowej kniharni ja 6 nřl. i
 doſtaču:

Genovefa.

Rjane powiedanczko ze stareho čaša za ſerbske
 macjerje a džecji.

Přeložil M. Hórník.

Tuta knižka hodži so jvra derje sa pjetinu hodovny
 dar a wopſchija powiedanczko, kotrež budže so nři jeno
 džecjom ale tež wotociženym wuberne lubicž. Vyščena
 je wona s kraſnym wobraſom, na kotrymž je Genovefa
 se ſwojim synkom widzej.

Ej. 12. Lužičana je wusčlo.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so
w wudawańi Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawań
J. E. Smoler.

Kóžde číslo płaći 6 np.
Štwórlétne předpłata pola
wudawarja 66 np. a na
kral. saks. pósée 7 1/2 nsl.

Číslo 52.

28. decembra.

Lěto 1861.

Wopřijeće: K nawěženju. — Wosjewenje. — Swětne podawki. — Sudniſke dopisy. — Ze Serbow: Se Sa-
ryčja. S Wjetrowa. S Djivočiz. S Bukez. S Budyschinc. — Přilopk. — Hudančka. — Cyrkwiſke powjesće.
— Čahi sakskoſlezynskeje železnicy atd. — Pjenježna płacizna. — Nawěštnik.

Nawěženju.

Czi ſami čęſčzeni woteberarjo Šerbskich Nowinow, kotsiž chzedža ſa
ne na prjeue ſchtwörtljetu 1862 do předka płacizč, nech njetko 66 np. we
wudawarni Šerbskich Nowinow wotedadža. Czi, kotsiž ſebi Šerbske Nowiny
pſches poſt vſchinesci dawaja, nech tola nesapomnja, ſebi je tam ſkasacz. —
Pruſkim czitarjam naſchich nowinow hiſhče pſchiſpominam, ſo ſo wot no-
weho ljeta ſa Šerbske Nowiny w Prusach žadyn ſchtempel wſazý płacizč
netreba.

Redakcia.

Wosjewenje.

Po §. 13. ſalonja wot 19. mjerza 1858, ſawedženje noweje powschitkomneje krajneje wahi nastupazeho, je na-
tožowanje mjerow, kotrež ſu po predawſkich ſalonſkich poſtaſenjach a wot ſalonſzych poſtaſenjow ſaſtojnſtow aſchowané a
ſchtemplowane, jenož hacž do 1. januara 1862 wotpuschczene. Wot tuteho ſpomneneho dnia pak ſmiedža ſo pſchi ſtaronym
a remeñnym wuižiwaniu jenož tajte mjeru trebacž, kotrež ſu ſe ſchtemplowanejeneho tukrajneho aſchowanſkeho ſaſtojnſtwa
wobstarane.

To roſpomnejo, ſo na tuto ſalonſke poſtaſenje woſebje kežblive čzini a nastupazhy remeñny a privatne wo-
ſoby ſo napominaja, ſo w prawym čzaju ſ mjerami, po přjódkiſhanju ſchtemplowanymi, wobstaracž, na to pokafajo, ſo
maja ſo po §. 10 ſpomneneho ſalonja pſchiſtupenja tamnyh poſtaſenjow ſ 10 nſl. hacž 10 il. penes abo ſ jaſtowm hacž
do 8 dnjom khusacž.

W Budyschinje, 3. dezembra 1861.

Mjeſchczanska rada.

Swětne podawki.

Sakſka. Dokelž jara na drobných koprówych
penesach pobrakuje, dha je njetko doſahaza mnogoſcž
jeno- a dwajnowarjow nabithy, koprwe pecznowarjo
abo peczoraki pak ſo ſa mjeſaz biež ſapocžnu. —
Pſchi budyskim wójsku ſu bubnarjo hodowniczkmu bubno-
wacž pocželi.

Pruſy. Ministerſtwo ma njetko hufio wura-
djowanja a je w tym pſches jene pſchiſhko, ſo bližſhemu
kejmej wſchelake ważne naļeznoſcze na tajte wſchelje
přjódkoſoži, ſo budža je ſapóžlanž ſa dobre ſpoſnacž
móz. Ministerſtwo nadžija ſo tež, ſo budže ſo tež
we wojerſkich naļeznoſczech tajte ſradowanie wunamakač
hodžicž, ſ kotrymž budže kral a kejm ſpoſojeny. Dnž
naiffere wſchitzy ministrjo dale w ſlužbje wostanu. —

Kronprynz je ſo do Žendželskeje podał a wostane tam
tež njeleotry čzaj ſo po poħrebje prynza Alberta.

Rakuſy. Khježor, kij je ſo do Benediga podał,
že pſchi tutej ſkładnoſci tež twerdiſtih, w Venezianskej
ležaze, wobħadowacž. — Oruha komora krajneje radž
ie ſwoje poſedženja hacž do 4. februara wotdženika, před
pak ſchtyri wuberkli poſtaſita, kij maja hacž do tuteho
čzaju krajny budžet, taž je jón minister finanžow
přjódkoſoži, kwhjeru pſchephtacž a wſchitke pſchiſhot
ſežinacž, ſo bħdu ſapóžlanž potom dla krajnych wu-
dawkow a doħħodow doikkadje wuradżowacž móhli. Ŝe
wſchelakich ſtronow pra i ſo, ſo tajte wuradżowanje
wele pomhač nebudž, jeli ministrjo ſjepshe hospodarenje
ſapocžinacž nochzedža a ſo wojeſke dawki nepomeniſcha.
To budže ſo pak taž doħħo czejko čzinič, hacž dyrbi
khježor w Venezianskej taž wulke wójsko džerzecž, dokelž
jemu tuteho kraja dla Žalzji ſtajnje ſ wójnu hroža.

Amerika. Swada bes Jendželčanami a unionſimi Amerikanaremi, móhle reż, hiszheje pschedzy na jenym a tym samym ſchodzienu ſteji, dokelž pschedzyda amerikanskeje uniye jendželskemu ministerſtu hiszheje pschedzy Jane wotmoſtenje dał neje. Potom pak halle, hdźż je Lincoln prajie, hacż dże požadanie jendželskego ministerſta dopeſnicz, fo polaſa, hacż mjer wostane abo hacż fo wójna ſapocząue.

Ministerſtwo amerikanskeje uniye je pecza dwojeje myſſle, dokelž džedza njeſtore ſobuſtawu teho ſameho teju dweju ſajateju ſeparatiftiskeju wotpoſłanzow (Slidela a Maſona) puſchiciz, njeſtotsi miniftrjo pak mjenja, fo fo to ſtačz neſmije. Pschedzyda Lincoln dže teho dla tu zku naſežnoſć Kongreſej (ſejmej) prjódpoſložic, a dže potom tał cžinicz, kaž tón muradzi a poſtaii.

Bes tym ſtaj Slidel a Maſon w jaſtwje abo tola w ſajeczu a wojowanje bes wobjemaj amerikanskih neſpachczelskimiſtronomaj je ſkoro zyłe ſastało, dokelž ſebi najſkere kózda myſſli, fo dyrbi fo najprjódzny wotczakac, ſhoto ſ teje ſwady bes uniu a Jendželčanami budże.

Pschedzyda ſeparatiftow dže ſ nowa njeſtorych muži do Europh pôzlač, fo býchu w Jendželskej a Fran‐zowskej ſa naſežnoſć ſeparatiftow ſkutkowali a najſkere fo jemu to tón krócz ljepe radzi, hacż predy ſ Maſonom a Slidelom. — Unioniſtojo njeſko wele penes a wulku prózu na to waža, fo býchu ſwoje wójnske kózde na najſlēpe do rjadu ſtajili a neſda fo, jaſo býchu fo psched Jendželčanami bojeli, hacż ruuie maja tuczi ſnadž trójzy tał wele wójnskich kózdom, kaž unioniſz Amerikanarja. Tuczi ſpuſchczeja fo na to, fo fo Jendželčenjo neſwaja, fo daloko do amerikanskego kraja nius podacj, a fo budža amerikanske wójnske kózde jendželskim pschedupſkim kózdom teſko ſchłody cžinicz, fo ſmjeja Jendželčenjo zku wójnu bóryſ ſyntu. A hdź býchu Jendželčenjo jenož bawmu doſtačz móhli, dha nebýchu tež njeſko tał nem- drje pschedzivo unioniſtam cžinili, hdźż pak unia ſe ſeparatiftimi krajemi (hdźż bawma roſcze) wojowarzem nemóže, dha móža wot tam bawmy do ſynteje wole wotwoſhcz. Na to pak tež hižom unioniſki pschedzyda myſſli a wón je teho dla ſe ſtronu morja kruh ſeparatiftiskego kraja wot wójska wobhadič dał, fo by tam bawma ſ kraja won móhla.

Hacż dotal nebe fo Lincoln hiszheje wuprajie, kaſ a ſhoto wón w naſtupaniu ſchłobow myſſli, koſiſz wobhlerjam unioniſkich krajow ſkuſcheja. Njeſko pak dže wón pecza napominanje na ſchłobow wosiewicz, fo dyrbia ſwojich kresow, jeli móžno, wopuſchiciz a do unioniſkich krajow cžekac, hdźż budże jím po móžnoſci pomhane. Hdź býchu ſchłobovojo po taſkim napominanju cžinili, dha by to ſa ſeparatiftow wulka ſchłoda býla.

Jendželska. Póndzelu 23. dezembra cžejko

prunga Alberta, mandželskoho kraloweje Viktorije, i po- hrebnej pschedwodžachu a wone bu do pohrebnishejca tho- wane, hdźż jendželszy kralojo wotpočjuja. — Kralowa je jara ſrudna, tola pak ſmerniſcha, hacż ſebi to myſlachu. Mienujz jako bje loni jeje macz wumreč, dha bje ſebi to tał i wutrobie wſala, fo bje ſ cžahami na roſomje ſkaba. Teho dla bojaču fo, fo móhlo to njeſko, hdźż je jej lubowanu mandželski wumreč, hiszheje hóre býcz, ale hacż dotal fo na nej ničo tajke poſkaſko neje. — Jendželske ministerſtwo je do wſchijeh konzow ſwjeta kózde wupózlač, kotrež maja jendželskim pschedupſam a pschedupſkim kózdam, po wſchijem ſwecze ſa- ſydenym a roſpróſchenym, i nawedzenju dacz, fo ſmjeja Jendželčenjo ſnadž w bližſhim cžazu ſ Ameri- kanaremi wójnū a ſo dyrbja fo teho dla pschedupz w taſkim naſtupanju na kęžbu brač. — Minister wójny je tež porucík, fo maja fo wſchitke jendželske wójnske kózde, w tu khwilu w ſredznokrajinym morju pschedby- waze, do gibraltarskego pschitawa ſhromadžic, a wychy, koſiſz bjechu na cžaz ſe ſkuſby puſchczeni, maja pschifaſane, fo dyrbja fo i temu pschihotowac, fo budža ſnadž dyrbecz ſafo do wójska ſtupicz. — Jendželčenjo maja njeſko njeħdże 12,000 muži wójska w Kanadze (w Ameriži) ſtejo a dokelž tutón jendželski kraj ſ ame- rikanskej uniu meſuje, dha drje by fo wot tam naj- predy wójnske ſkutkowanie ſapocząco, jeli by ſkónečnjs tola hiszheje i wójnie bes Jendželskei a uniu pschedzko.

We wſchitkach jendželskich pschitawach fo bes psched- ſtacjia wſchelake wójnske pschihoth cžinja.

Franzowſka. Napoleon ſebi pecza wulku prózu dawa, fo by fo wónua bes Jendželčanami a Amerikanaremi wotwobrocíkla, tola poreda fo, fo Jendželčenjo wo jeho ſriedniſtwje wele wedječ noh- zedža. Khejzor je porucík, fo by fo njeſhto wój- niskich kózdom i temu hotowych džeržake, fo býchu, hdźż ſnadž wójna wudhri, franzowske pschedupſke kózde ſa- ſkitowale. — W Pariſu je 17. decembra kralowſki pruſki pôzlanz na franzowskim Khejzorskim dworje, hrabje Bourtales, uahle wumreč. Boža ruczka je jeho ſajala. Doho ſawoſtajena wudowa je džowka pruſkoho ministra Bethmann-Hollwega.

Italia. Garibaldi je wóndanjo w Genui był a tam psched wulke ſhromadžiſnu rjež džeržak, w kotrejž wón wjeſchczeſhe, fo budža Rom a Benedig tež bóryſ i italiſkemu kralefmu ſkuſchej. Tola nerekn wón, kaſ ma fo to ſtačz, prajiz, fo dyrbja ſe wotpoſladanja hiszheje potajne džeržec, dokelž móže to wele i po- dzenju wježy pomhac, hdźż fo predy neſpachczelsam ne- wosſjeti. — Kral Viktor Emanuel dže fo w prjenich dnjach januara do Neaplja pođacj.

Wježy Borges, kotrejž bje w ſchpaniſkim wójsku wychi, bje fo wot njeſtorych ludzi naryciez dał, fo

by do ſkužby predawſcheho neapelskeho krala Franza ſtupil a ſa neho w Neapelskej wojował. A dokeł ſo jemu prajesche, ſo je tam wele ludzi, kotsiž ſu hotowi, ſa Franza wojowarz, ale ſo jum jenož dobrý nawedowať pobrachuje, dha da ſo wón ſ temu naręcęz a džiesche ſ dwazycimi predawſchimi ſchpaniſkimi wojakami do Neapelskeje. Ale jako tam pſchiindje, newuhlada žaneho hódneho čloweka, kiž by ſa Franza brón do ruky wſał, a jenož njeſchtó ſložnikow, kotsiž bjechu ſ jaſtwom wuczelili abo puſhezeni, ſo wokoło neho ſhromadzi. Wón bje ſ tym jara nespokojuń, kaž je to ſ jeneho liſta widzeč, kotrež ſu nowiny wóndanjo woſſewite, tola na poſledku wobſantky wón pſchego hiſcheze, ſo chze po móžnoſći ſd Franza wojowarz a bje tež w neapelskej provinzy Baſilikacze tu wjez tak ſradował, ſo bje tam wojakow Viktora Emanuela ſ wetscha wucejſczak. Ale w nowiſkim čaſu wróćzichu ſo nepſchečeſcio ſ taſkej pſchemozu, ſo dyrbesche wón Baſilikatu wopuſchczicž a ſe ſwojimi ſhwernymi do abruzzſkich horow čjekacž. Wot tam chyſcho ſo wón poſdjiſho pſches nepſchečeſſke wójsko hacž na meſy bamžoweho kraja pſchecicž. Ale bliſko meſow nedaloko Tagliazzoza jeho wojažy Viktora Emanuela doſzahnychu a jeho, jako wot jeho 42 mužow ſchtyriadwazycz morwi abo raneni na mjeſcze ležachu, ſajachu. Maſajtra bu wón a 18 jeho towařchow, najbole luczi Schpaniſz, bliſko ſpomneneho mjeſta ſatſielemych. Franzowa wjez wele ſ tym ſchodusje, pſhetož Borges bje ſo jako jara dobrý nawedowať wopofaſał, a hdź by jemu Viktor Emanuel hñmle woftajík, ſo by móžt njeſtaje wetsche wójsko hromadu ſwescz, dha by hnadj italskemu kraleſtwu doſcz nepokoja načinicz móhł. — W Neapelskej hewak hiſcheze mjer a pokoj neje, ale je tam doſcz ludzi, kotsiž pač tu pač tam kuf harn ſeczjerja a ſo ſa wojakow predawſcheho krala Franza wudawaja, ſo bychu tak ſkere kralowske kaž ſajecž a wjez tajſkich ludzi rubicž móhli, kiž ſu ſa pſcheczelow Viktora Emanuela ſnacži.

R u ſ o w ſ k a. W Pólskej hiſcheze dotalne nelubne waschnje dale traje a we Warszawje, kaž tež w menschich mjeſtach ſo ludzo do jaſtwom wotweduja. Druhich do wójska tykaja abo do Sibirskeje ſejelu. — Senator Hube je ſa pólskeho ministra wuczeńſtwa a radicžel Dembowſki ſa ministra prawdy wot hiſejora pomenowanym. Wielopolſki je w Petersburgu wostał a je pola hiſejora w dobrej hnadle, hacž runje je ſwoje ſaſtojuſtwa ſ wetscha wſchitke ſložit. — Nowy wojerſki guverneur, general Kschizanowſki, je ſ Petersburga do Warszawy pſchijjet. — Namjeſtnik arzbikſkopa, Biało-bleſki, neje do Sibirije wotwiedżen, kaž njeſtore nowiny powedachu, ale ſzedzi hiſcheze pſchego na twerdzisnje bliſko Warszawy. — Snaty Bakunin, kotrež w lječe 1848 a 1849 tež w Sakſkej pſchebymaſche, je ſ Irkuzka w

Sibirii pſches JapanSKU do Ameriki čjelnyk a pſchiindje najſtere wot tam do Londona. — Wón bje ſo w lječe 1849, na ſbjezku w Draždjanach wobdzjeliſk a dyrbesche teho dla wot tam čjekacž. Ale we Freibergu jeho doſzahnychu a jako bje bje hñwilu na Königſteinje poſzedział, póſkachu jeho do Rakuſkeje, dokeł bje tam pecža tež predy ſbjezkarik. A dokeł bje wón ſ Ruzhowskeje pſchečejiwo hiſejorskej woli wuſchoł, dha woteda jeho rakuſte kněžerſtvo do Ruzhowskeje, hdźež jeho hiſejor Miltawſki ſ wuhnaniſtu do Sibirije wotwudzi. Tam je wón hacž dotal pſchebymaſ, hacž je ſo jemu poradžilo, ſ Irkuzka na pucžu, 200 mil dekhim, ſ rjež Amurej čjelnycž. Po tym wſeſche ſo dele, hacž w japaniſkim morju ameſrikansku kódž trechi, ſ kotrež do Kalifornije (w Americy) wotſiedze a ſo potom do Newyorka poda, hdźež hiſcheze njetko pſchebyma.

Sudniſke dopisy.

Wot wokreſneho ſuda w Budyschinje buchu ſaſudzeni a., 26. novembra Korla Gottlieb Henkač je ſoppena pola Miſchna dla paduchoſtwa a ſpeczenja do $1\frac{1}{2}$ ljeta džielaczernie; b., 3. dezembra hiſejer a čjekla Mičał Wičezk a ſejler Adolf Moritz Nowak ſ Rakez, dokeł ſtaj ſmoču a wuhlowožerja Halu ſ Wochoſow w nožy wot $1\frac{3}{4}$. oktobra na pucžu wot Rakez do Hermanez, jemu, jako bje ión pjanu na wosu ležał a spač, móſheni ſ njehdže 20 tol. penes a mjech ſ njeſchtó wopſhom wſawſki, wobkranyczoi, přjenschi (B.) do $10\frac{1}{2}$ a Nowak do 9 mjeſazow džielaczernie; c., 6. dezembra dotalny weſny rychtar Jan Gottlieb Kaufer ſ Wolbra-mož dla pſchelschiwenja zufych, jemu dowjerenyh penes do 5 mjeſazow džielaczernie; d., 11. dezembra čjafni-kaſſi Jan Korla Haufa ſ Hodžija dla pſchelschiwenja njeſtorych čjazníkow do 7 mjeſazow džielaczernie; e., 13. t. m. džielaczet Vjetka ſ Dobroſhje a Hana Ryh-tarz ſ Horneje Riny dla podarmo ſpýtaneho wotehnacža životneho ploda resp. dla naſtylekana ſ temu kóždž do 2 mjeſacznego jaſtwa.

Ze Serbow.

Se Sarycža. Ludliczenje djen 3. dezembra t. I. dawasche tudy ſzehowaze wunoſch: 58 muſkich, 71 žón-ſkich, 74 neženennenych a 48 ženenych, 7 ſwudowenyh, 117 Sſerbow a 12 Rjemzow. Wſchitzu evangelskeho wuſnacža. §*.

S Wjetrowa. Djen 3. dezembra t. I. je ſo pola naſz naſicžito: 30 muſkich, 45 žónſkich, 44 neženennenych a 30 ženenych, 1 ſwudowena wožoba, 74 Sſerbow 1 Rjemz. Po wjeruwoſnacžu 64 lutherſkich a 11 podjanskich. §*.

S Džiwocži. W Małej Vorſčegi ſ

Dživočizami a Praškowom bydlili w 52 katastralnych číslach se 63 hospodařstwami 298 wožobow a to 141 muškeho a 157 ženského rodu, s kotrejž je 240 Šserbow a 58 Němčov. Ves nimi je 178 nežených, 26 svobodných a 47 poron žených. Po naboženství je 295 wožobow evangelickolutheršeho, 2 podjanského a 1 reformierteho vjeruwojsnacza. — W spomených třech wožach je hewak hiszce 20 koni, 209 horjadov, 46 świn, 31 košov, 767 wožow a 39 kočžow.

P. M.

S Bułęz. W rosprawie, kotrejž bje tydženja wot jow w Šserb. Nowinach wojszewena, ma so pschi-spomnici, so je tež gmeinsti přjódksiejer Piwarz s Čornjowa dlejšehu rycz džeržał, niz pak Beyer s Rachlowa, kotrejž tam s zyka žadyn reje.

S Budyschin. S wožebitej radoſciu lubym Šserbam i nawedzenju dawamy, se je našch ſlavny ſerbſki komponista, i. kantor Kozor w Ketslzech, w bjehu ſaňdzeneho tydženja ſwoj oratorium, wo kotrejž dokončenju přijencho džjela hizom psched wjazn mježazami pižachmy, se snathm mischriftem dokonjal. Kaž prjeni, tak je so jemu tež druh džiel teho ſameho wuberne radžil. Wtiché ſola a chor, kotrejž so s pięknej woſherakosciu woſmieniua, ſu s kwalobnej wuſtojnoscju do najrenischiu harmoniov, textowym ſłowam derje pschi-prawených, ſestajane; wožebje woſnamieniue ſo psches ſpodiwu móz a živoſć ſkónczny chor: „Ton Knes je s kralom, nech ſemja poſtaſkuje!“ (Pſalm 97.) — Wtichón wulkotny ſtuk, niz budje, ſechni Voh tón Knes, w psichodniu ljetach pod ſylnym orcheſtrowym pschedwodom w Budyschinie ſpiewany, ſwiedzieji ſo nowa najjaſniſho wo i. Kozorowych rjaných muſikalnych talentach a wo wulfkej plodnosci jeho ducha. Budž i. Kozorej ſa to, ſo wón ſwoje wožebne duchowne dary naſhemu Šserbowiſtu požwečjuje a psches ſwoje ne-wuſtawaze wótczinske ſtukowanje ſerbſku čeſecj pschiſporja, na jhoržyſhi džak daty a nech jeho ſwernu džekwoſć, hdejſkuliſ ſerbſke duche bydla, neſchēſtajne mlodniwa „ſlawa!“ wjenzuje! — Ž.

S Budyschin. W tudomnym ſrajnoſtawſtym ſeminaru mježachmy ſchtwórk tydženja, 19. dezembra, wot pecižich hodzin ſrudobnu ſwiatoczoſć, pschedož tehdý prajesche wožekorodjeny knes ſrajſki direktar i. ſeňne-riž tutemu wuſtawej, w kotrejž bje ſa čaž ſwojeho ſudbybyčza tak husto přebyval a ſa kotrejž ſvože a tycze bje ſo hacž dotal bes pschedatza miloſciwiſte ſtarak, ſwoje požlene „božemje.“ Pschi taſtej ſwiatoczoſć, kotrejž wožebje ſe ſpiewa a hujžby wobſtawasche a kotrejž bje woſche wožkoſte ſeminarske deputaziye tež vele kuežich i ſrajſeje direkſije ſe ſwojimi knenemi woptyalo, pschedopa i. direktor Leuner pod wutroby hnijazym ſłowami w menje tudomneho

wužerſkeho kollegia i. ſrajſkemu direktorej psichny album, kotrejž rjan wobras, ſymbol pädagogiki pschedſtajazy, njetotre pjeſnje, jenu kompoſiſu atd. Zwopſchijesche, na čož i. ſrajſki direktor hukovo hnuth ſ dlejſchej rycz uotmolwesche a ſeminarej „božemje“ prajeſche. — Ves pschedopadym ſpiewami bje tež jedyn ſ erbi ſ pschi-położenym njemſkim pschedožtom a rjeſaſche tón ſamym talkie:

Kraj lužiski wšón wulecy wožaraju
A z nim tež serbski lud, w nim bydlacy,
Zo wodz̄er wysoki jón wopuſcuje,
Kiž jemu knjez bě miły, ſčedriwy,
Jón dohołetne z prawdu wodz̄eſe,
So luboſciwje za njón ſtarafe.

Duž serbski lud džens džaknu ruku swérnu
Wam zawdawa, o knjeze uajlubší,
Wam wozjewjuje ſwoju luboſć wérnu
Za dobroty, kiž ſcē jom' zdželeli.
Haj w Serbach Waše mjeno wysoke
We žohnowanju ſtajne wostanje.

Budź z Wami Bóh ze swojej wótčnej hnudu
Tež tam, hdzež wón Was někto powiedże,
Stej pola Was ze swojej ſwiatej radu
We Waſim nowym wažnym zastojnſtwje;
Njech kée Wam zbožownoſć najrjeniſa
A něhdy pyš Was króna njehjeska!

— f.

Wipſchedan.

Dokelž čzu ja ſ wilowanjom zyle kónz činičz dha pschedawam njetko wſchitke tworh a wježy, kotrejž ſu hewak pola jeħlarjow i doſtaczu, po jara tunich placzisnach, haj tuniſho, hacž ſym je ſam kupował. Euto najpodwołniſho woſjewujujo, dawam njetotremuzkuliſ ſkladnoſć, ſo može tunju kup ſa hody ſčiničz.

Wilm. Hammer, jeħlař,
pod radnej khejzu.

Woſjewenie, nežwacziſke ſkóne wili naſtupaze.

Dokelž budje psichodnu ſredu ſwodzeni noweho ljeta, dha budža ſwodne ſkóne wili ſchtwórk 2. januara 1862 wotdjeržane.

W Nežwacziidle, 26. dezembra 1861.

Gmeinsta rada.

Sa te jara bohate dary, ſ kotrejmiž je knes rycer-kubler i. Watzdorf nad Šulzhezami džeczi ſe ſulzhez a Haſlowa i Božemu džeczju dobročiwiſte ſwefelit, prajim ſwoboj najpočorniſchi džak ſ tej proſtu i Bohu, ſo bý to wſchitko bohacze ſarunacj čyžl. Tež džakujem ſo i. fararej Žmijſhe i wutrobenje ſa tu lubu wužbu kotrejž je wón pschi tutej ſkladnoſći naſhim džeczom dawał.

Starschi wođdarených džeczi.

Mojim lubym Šserbam i tutym woſjewjam, ſo je tón tuni ſhrop njetko ua pschedan pschiſhoſ.

J. G. F. Nieckſch.

* W Ziegenhainu pola Komatscha wudbyri 25. novembra w pôdanskim twarenju kublerja Glöcknera woheń a spali wschitke twarenja tuteho kubla. Psihi tym spalichu ho tež 1 kón, 100 wozow, 22 žwini, 2 pžaj a tójskto kur a huš. — Poł hodžinu poſdziſho wundze w tej samej wžy, ale 300 krožel dale, sažo woheń a pschewobrocji njeſotre twarenja do procha a popela.

* W Barlinje je 25. novembra jedyn wotroſenjy ſchęſčijan pod tym waſchnjom i židowſtu poſchepuiſ, kotrež ſebi tuto žada.

* Njeħduſchi poſchedžyda we wuherskej revoluzii, Koſuth, je pecja tak khory, so budže drje ſkoro wumrecz dyrbeč.

* W Barlinje bjeſche jena macz ſwoje poſdraſtejne džiečjatko ſ kóžkom bliſko ſatepenych jeleſnych thachlow ſtajila a na khwilu wotefčka. Tačo ho vroči, bje ſtra počna kura; poſleſčko bje ho ſažehliko a džiečjatko we nim ſaduſylo.

* W Parisu ſu njeſotſi ſchewſy towarischojo hromadu ſtupili a Garibaldijej por kraſných ſchörnijow wudžiekti, kotrež je Garibaldi ſ najrenſchim džakom poſchijak.

* W Belgradje je jedyn wopilž, ſwojemu ſljetnemu ſynej wóndanju krk poſherjeſyt. Tačo jeho žona domoj poſchindje, namaka jeho pôdla ſwojeho morweho džieſeſja na ſemi ležo. Jeje muž na to cjejkaché, ale ſužodžo jeho bôrſy ſajachu a bjechu tak roſſlobeni na neho, so budžichu jeho na puczu do jaſtwa ſkoro ſaraſyli.

* W Barlinje ſu ſaňdžem ſhđenj jenemu muſtefku miſtirej 3000 mureſſiſkych zyhlow frankli. Štoto ſu paduſchi byli, neje ſnate, ienož to je muſliedžene, ſo ſu te zyhle na tſioch dwajpoſchěných wosach wotwessli.

* Blisko Wrótka waja ſtaj ſo wóndanju dwaj ſtudentaj duellirowaloj a bu jedyn straſchne do boka tſeleveny.

Hudančka.

56. Tórmik ſchleſicjan je natwareny,
Wo dujo w domje njeħdże poſhipoſſinenh,
W nožy jeho ſlužba ſapocjne,
W nožy ſ neho wſchon ſwjet wibječ jec.
(Wuhudanje přichodnje.)

Wuhudanje s č. 49.

55. Wiſčenj.

Cyrkwinske powjeſće.

Křejeni:

Michałska cyrkej: Jan August Moritz, Koral Augustina Wenka, živnoſejerja w Howniowje, ſ. — Frieda Witta Maria, Augusta Wylema Jurja Schimanka, fabrikskeho naledžbowarja w Dobruſchi, dž. — Jan August, Madleny

Michałek w Lubochowje nem. ſ. — Handrij August, ſana Neda, živnoſejerja w Delnej Kinje, ſ. — Jan August, Jana Wiežaſa, wobydlerja na Židowje, ſ. — ſana, Jana Miettaga, wobydlerja pod hrodom, dž. — ſana Theresia ſulda, Augusty Amalie Lehmannet ſe Židowa nem. dž. — Maria Theresia, ſany Madleny Schönfeldez we Wulkim Welkowje nem. dž.

Podjanska cyrkej: Ernst August, Koral Ernst Groſche, wobydlerja w Bjelcežach, ſ. — ſana Augusta, Marie Augusty Rycerz w Hrubocjizach, dž.

Zemrječi:

Džen 27. novembra: Brigitta rodž. Heinrichet, J. G. Schmidta, ſhjeſjerja a polerja na Židowje, mandželska, 69 l. 6 m. — 28., Madlena, Handrija Michalka, ſhjeſnika w Minſchonzu, dž., 3 m. — 1. dezembra: Jurij Herman, Jana Nowaka, murerja w Budyſchinje, ſ., 2 m. 26 d. — 2., ſane rodž. Čečež, Jana Frenzela, wobydlerja w Budyſchinje, mandželska, 57 l. 6 m. — 5. dez., Khrystiana, Handrija Ducežmana, wobydlerja na Židowje, mandželska, 34 l. 9 m. — 10., ſana Khrystiana, Handrija Hanska, korežmarja w Bóru, dž., 2 l. 10 m. — 17., Bedrich Richard, C. G. Neumann, wobydlerja pod hrodom, ſ., 1 l. 6 m.

Čabi ſakſko ſlezynskeje ſteleznicy z budyskeho dwórniča.

Do Šorelza: rano 7 h. 51 m.; dopołnia 11 h. 40 m.; po połnemu 3 h. 12 m.; wieczor 6 h. 23 m.; wieczor 9 h. 24 m.; rano 12 h. 30 m.

Do Dražđan: rano 7 h. 35 m.; dopołnia 9 h. 11 m.; po połnemu 12 h. 50 m.; po połnemu 3 h. 55 m. wieczor 7 h. 38 m.; w nožy 2 h. 26 m.

Pjeņežna płaćizna.

W Lipſku, 27. dezembra. 1 Louisd'or 5 toler 14 nſl 8½ np.; 1 połnowažaj cierwien ſloty abo dukat 3 tol. 5 nſl. 1½ np.; wiňſe bankowi 70½.

Płaćizna ſitow a produktow w Budyſinje 21. decembra 1861.

D o w o z: 5660 kórcow.	Płaćizna w pŕerězku na wikač, na bursy,				
	wyšša.	nížša.	sředžna	najwyšsa	najnižša.
poſdejza	6 15 —	6 —	6 5 —	6 12 5	6 2 5
Rožla	4 5 —	3 25 —	4 —	4 2 5	4 —
Tečmen	3 —	2 25 —	2 27 5	3 —	2 25 —
Worž	1 20 —	1 15 —	1 17 5	1 20 —	— —
Gróch	4 20 —	— —	4 15 —	4 20 —	— —
Woka	3 20 —	— —	3 15 —	3 20 —	— —
Rjepik	7 10 —	— —	— —	7 10 —	— —
Zahy	6 5 —	— —	6 —	— —	— —
Hejdusčka	4 10 —	— —	4 5 —	— —	— —
Bjerny	1 5 —	— —	1 —	— —	— —
Šana butrž	18 —	16 —	17 —	— —	— —
Šopa ſlomý	4 20 —	— —	4 15 —	— —	— —
Bent. ſyňa	20 —	— —	17 5 —	— —	— —

N a w ě š t n i k.

Providentia.

Frankfurtske sawjesczeniske towarzwo,

konzezjonowane sa kijiskim kapitalom wot dwazyci millionow schjeznakow, s fotrychz je wożom millionow emittowanych.

Tuto towarzwo vere horje po najtunisichich prämijach sawjesczenja psche wohnjowu schkodn w mjestach a na wžach, psche transportne schkodowanie na morjach, rjekach a drobach, kaž tež živenske, rentske, wjenowe a starobu fastaranske sawjesczenja. Tež sawjescza wone psche newarbniwoscž a wone sbożomiuoscž wschtichich druzinow.

Prospekty a sawjesczeniske formulary darmo podawa agent towarzwa

Korla Traugott Ulbricht

w Budyschinje na žitnych mikach čzo. 634.

Dr. Whithowa wodžicžka sa woczi

wot Dr. Ehrhardta w Altenfeldzi w Thüringiskej, s wiazormi privilegiami wysokich weichow poczeszena; wopokaſuje ho be wschtikmi doalnymi woczi hojazmi ſrijedkami psches ſwoje ſbozomne ſtukowanje wschiedne jaſo najlahodnitscha a najlepscha wodžicžka w taſkim nastupanju, a može ho jaſo dopokaſany hojaz a poſylniazy ſrijed a jaſo **wieſta pomoz sa ludzi na woczomaj bjeđnych**

bjeđemu poruczeſej. Wona hoji wjeſje a ruczeje a be wschtikich ſchłodnych ſziewkow, woſebje pschi ſahrorenju, ſzepnenju, ſuchoci, ſyloſowanju a bjezenju woczow, kaž tež pschi ſlaboſzi po bjeſni a płaczi bleschka ſ wulezowanjom jenož 10 nſl. a dzjela ju jenož woprawdžitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldzi w Thüringiskej.

Skład ſa Budyschin w hrodowskej haptzych.

Strowotupſchisporjazy Hoffski ſłodowy extract, kotryž je ſo

pola wschtikich, kotsiž na woſlabnenje mozow, na nečyžciwoscži k jjeđzi, na wobęczynoſeſzach w pļuzach, jatrach a w żoldku, kaž tež na hämorrhoidach cjerpy, jora wuzitny wopokaſał a ſa kotryž je ſo ſam prufki kral džakuje wuprajit a pschihotowar tuteho ljekarſtwa wele tykaž džaknich listow doſtał, pschedawa ſo we wotschtemplowanych wulſkich bleschach po 8 nſl.

w hrodowej haptzych w Budyschinje.

NB. Pschi ſastarenym kaſchelu a pschi dybawoscži ſo tón extract predy 10 minutow ſawari a ſo rano a wečor po winowej ſchleſicžy wupije; pschi drugich, horka ſpomnenych czerpenjac̄h wupije ſo rano a wečor po ſchleſicžy, pschivoldniu pak po dwjemaj.

Ziwnosć čzo. 12 w Khaſowje ſe 4 akrami 213 prutami ležomnoſcžow a ſe 76,90 dawſtmi jenoſcemi napołożena, je herbtwodžiczenie dla ſe zwobodneje ruti na pschedan a može ſo wscho dalshe tam ſhonicz.

 Tudy je wusčka a je we Smolerjowej kniharni, kaž tež pola knihwjaſarjow Rosenkranza, Gelby, Klimanda, Vornera a Schönecki ſa 3 nſl. na pschedan:

Virginia. Wobrash ſe ſtawisnow a živenja ſtarých Romjanow. Spižal P. F. Wela, Wawiczanſki (80 stronow.)

Groſſowe broſtkaramellje

daiſljeſchi ſrijedk ſa wotſtronenju kaſchela a ſa položenju mychana, kaž tež ſa wawnowanju psche dybawoscž pschi ſahymnenju w ſymlnym čaſu.

Sa Budyschin a woſkoſcž w hrodowskej haptzych knesa M. Gäßinga bjeđny čaſ na pschedan.

Eduard Groſſ w Wrótwarzu.

Draždžanski strowotny magenbitter,

ſ najwoſebniſchich hōrſkich ſelow džjekanu, ma ſo ſwojeſe dobroſeſe dla jara poručiſe; w bleschach à 10 nſl.

W Draždjanach.

Curt Albanus.

Comptoir w Braunowym hotelu.

Sklad ſa Budyschin ma knes **J. G. Richter.**

Barlinske woheňſawjeſzaze towarzſtw.

Saložene 1812.

Sakladny kapital 2 millionaj tolef.

Tuto hizom 49 het woheňſawjeſzaze towarzſtwu bere ſawjeſzzenja pſche wohnjowu ſchłodu horje po niſliſ, ale twardych prämijach, hdež ſawjeſzjenih ženje ničo doplačzowacž netreba.

Sawjeſzzenja wobſtara a wſchje wuložewania dawa

Wot 100 tl. ſawjeſzzenja pod ſtrom ja nej tſiechi placzi ſo ljetnije 18 nſl. abo tež mene, jeli twarenja ſamotnije leža; wot 100 tl. ſawjeſzzenja pod zyhlowanej tſiechi dawa ſo ljetnije $4\frac{1}{2}$ nſl. abo wjazy, ſa tym hacž ſu ſlomjane tſiechi bliſke abo daloſe. — Sawjeſzzenja moža ſo nijetko na 10 het abo na króthci čaž ſtacž; ſtčož paſ bōrſy na wjaz ljet ſawjeſzci, tón ſalutuje ſebi ſ tym wele penes, dokelž hōſty ſa pſchiwolenje ſudniſtwa, ſa ſchtempel a t. d. pſchi weleſjetnym ſawjeſzzenju wetsche neſſu, hacž pſchi jenoljetnym. W lječe 1860 bje pſchi horka ſpomnenym towarzſtwu ſa 95 millionow tolef ſawjeſzzenjow. — Kózda, ſawjeſzjenemu pſches ſohen ſčinena, ſchłoda ſo hnydom ſaplačzi, tak bōrſy hacž je po wohnju twardze poſtaſena. — Agent ſebi pſchi horjebranju ſawjeſzzenja ſa ſwoju prózu ničo nežada, a ſawjeſzzenje hizom placzi: tak bōrſy hacž je ſo pola agenta ſapišało, ſo ſo teho dla netreba na poliſu čažači.

W Budyschinje.

J. G. Smoler, wudawař Serb. Now.,
agent barlinskeho woheňſawjeſzaze towarzſtwu.

Povſchitkowna aſſeturanza w Triescze (Assicurazioni Generali)

Sawjeſzzyje pſchi ſaruczeńskim fondsu wot $18\frac{1}{3}$ millionow ſchjeſznakow:

- a) Tworę, mobilije, žueiſke płodы a t. d. pſche wohnjowu ſchłodu;
- b) Kubla a tworę na puczach pſche ſchłodu pſchi transportu a
- c) poſticja ſawjeſzzenja na žiwenje čłowekow na wſchelake wasčnuje ſa najtunishe twardce prämije a napſche policy w pruſkim kourantu.

Tuto towarzſtwu ſaplačzi w lječe 1859 ſa 1861 ſchłodowanjow 3 milliony 352,478 ſchjeſzna-

low 86 kr. D. W. ſarunanskich penes.

Wſchu roſprawu dawa

J. G. Richter, na miastowym torbosczeju,
woſkreſny agent ſa Budyschin a wokolnoſcž.

Hollandski mlókowy pólver.

Tuton, ſe starodawnich čažow dopokaſanu, ſ najlepſich ſelow a korenjow pſchihotowanu pólver, po jenej abo po dwjemaj hizomaj wſchlednie kruwom abo woz zam na prijenju pižu nazýpanu, pſchiſperja wobżernoſć, płodzi wele mloka a ſadžewa jeho wokliſenje. Paketik placzi 4 nſl. a je ſ dostaczu w

hrodoſkej haptyni w Budyschinje.

Khwalobnje ſnatu a pſches ſwoje hojaze ſtattowanje dopokaſanu **bróſtſhrop** je ſaſo i dostaczu w hrodoſkej haptyni w Budyschinje.

Kamentowuhlowy mas

pſchedowa po puntach a w malych cžwicžlach ſtajnuje w Budyschinje **G. F. Nieckſch.**

Nakęczanski hermank

nesmjeje ſo 6. januara,
ale budje pónđelu 13. januara wotwierdzany.
Gmeinska rada tam.

S nakładom Włacizh Sserbſkeje je wuſčla a je
njetko w Smolerjowej knihařni ſa 6 uſl. k dostaci:

Genovesa.

Rjane powiedanczko ze stareho čaſha za ſerbſte
macjerje a džecji.

Prelodzi M. Hornik.

Tuta knižla hodži ſo jora derje ſa pjeñih hodownyh
dar a woschija powiedanczko, kotrež budje ſo niž jeno
džecjom ale tež wotrociženym wubernje lubicž. Wyſchena
je wona ſ kraſnym wobrąſom, na kotrymž je Genovesa
e swoim ſyñkem widzecž.

Džak po wóhnjowej nufy w Khanezach.

1860.

O Božo! ſajka ſtyskniwa
A ſrudna nōz to bjeſche
Hodž pola bliſchoh' ſuſhoda
Tón woheń horjedžesche
A tež te naſche twarenja —
Schtož Boh tón ſenes pak neſchida, —
Nam ſobu po recž chyſche.

Tón wſchehomozny na nebju
Tón tehdž plimjam praſi:
„Hacž ſem a pon niž dale tu”,
A taſ ſim meſh ſtaſi;
O Božo, ſ ſajkim weſelom,
So ſoſerža nam naſch luby dom,
Smy ſo czi džakowali.

Tež pónđla Boha džak budž Wam,
Kiz k pomozy nam bjeſchče
A k wobaranju plomenjam
Na tſjechi ſaljeſvſche
A tón króč ſ Božej pomozu
Tež w broſchče tom' plomenju,
So naſch dom ſtejo wosta.

A hlaſcze, ach! o ſrudoba
To dolho netrajeſche,
Dha ſaſ vo druhoſ ſuſhoda
Tež woheń horje džiesche
A njetko tež, tón druhi króč,
Nam naſche domiſte, bróžen, hródž
A wſcho ſo ſobu ſpali.

Haj, w'cho ſchtodž w naſchich domach bje,
To wſcho ſo ſobu ſpali,
Te bohate a rjane žnje,
Kiz bjeſhny wſchje dom ſbrali,
To wſcho, hovž rano ſaſhwita,
Bje jeno hroſſa popela; —
O ſajke ſrudne ranje!

A hodž na zyłym ſwiecze tu
Njetk ničo nemjeſachym
A ſtyskniwie, ſe ſrudobu
Tak k Bohu ſdychovalachym,
Dha ty naſ, Božo, wuſklycha,
Nam troſti a pomoz pschyopofla
Psches dobrociwych ludži.

Duz djenſa ſ džaknym weſelom
Egi, Božo, ſhwalbu domy,
So ſaſo njetk naſch luby dom
A wobydlenje many;
So njetk po cjezkej ſrudobi
Nam ſaſhwita djen ſraſniſchi
Po tamnej ſrudnej nož.

Tež dale budž džak wutrobny
Wſchiem, kiz po naſ na džieli,
Hodž ſaſo horje twarjachym,
Ssu zyłe darmo byli,
Kiz ſe ſkotom a ſ wosami
Ssu nam tež darmo wosyli
Wſcho, ſchtodž my potrebachym.
Kiz ſeje, hodž nam ſo ſtyskaſche,
Naſ ſaſo treſchtowali
A dary teje luboſeže
Tak bohacze nam ſtali.
Boh ſaplaž tajku dobrotu,
Nam neſbožomnym cžinenu,
Wam ſto króč wſchitkim ſaſh.

Boh iwarnuj Wam waſch luby dom
A tež naſch nowy njetko
Pſched tym a druhim neſbožom
A zohnuj wſchitdom wſchitko:
Nech injer a ſbaže we nich keže
A hodž naſch čaſh tu wučok ie,
Wſmi k ſebi dom naſ, Božo!

W Khanezach, 27. dezembra 1861.

Dan August Muka.

Šlowo wutrobneho džaka.

Džen 11. dezembra bje 25 ljet, hacž bjeſh moj hant
we ſkenowej winiž naſtupil a ſavoczał. Tuón ſa mne
we wele wotpohladanju tak wažny džen, kotryž bje mi
pſches Božu hnadi pſchisko, kž ty, luba hodžiſla wofada,
k jenemu rjanemu ſweczenej cžinila, kotryž nižny neſa-
budo. Te rjane ſpiewy, ſ kotrymž ſy me poſtrowiła, to
ſbožoſtſhce, ſ kotrymž ſe mni pſchidže, te woſebne dary,
ſ kotrymž ſy me cjeſčila a ſweſelila, ſu ſjawne wob-
ſweczenie, ſo ta prijenja luboſež, kotraž me pſched
25 ljetami witasche a horjeberiſche, neje wuhaſnyla, ale
ſo ſoſeržala. Teho dla ja moja wutroba poļna!

Hodž, wutrobny džak tež thym lubym bratram we
ſkenowej winiž, thym ſprawnym pſcheczelam a ſnajom-
nym ſ daloſta a ſ bliſka, kiz ſu we džiellbracja poſnej
luboſeži na mne ſpominali, a me renje wobdarili! Blaž
wam Boh waſch luboſež, a zohnuj wſchitlich we hnadi
ſ ſajkimi darami a kubkami, wot kotrychž won widzi, ſo
ſu najbole wužitne a wobſbožaze!

Diac. Voigt we Hodžiju.